

รายงานการวิจัยฉบับสมบูรณ์
โครงการวิจัยและพัฒนาเครือข่ายในพื้นที่
เพื่อหนุนเสริมการเรียนรู้รายวิชาประวัติศาสตร์
ในระดับประถมศึกษาปีที่ ๔-๖ สถานศึกษาในจังหวัดเชียงใหม่

โดย
รศ.สมโชติ อ๋องสกุล และ คณะ

๑๒ สิงหาคม ๒๕๕๕

รายงานการวิจัยฉบับสมบูรณ์
โครงการวิจัยและพัฒนาเครือข่ายในพื้นที่
เพื่อหนุนเสริมการเรียนรู้รายวิชาประวัติศาสตร์
ในระดับประถมศึกษาปีที่ ๔-๖ สถานศึกษาในจังหวัดเชียงใหม่

คณะผู้วิจัย

รศ.สมโชติ อ๋องสกุล คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยเชียงใหม่
ศาสตราจารย์สร้อยสวัสดิ์ อ๋องสกุล คณะมนุษยศาสตร์ มหาวิทยาลัยเชียงใหม่
อาจารย์ ดร.สุทธิกัญจน์ ทิพย์เกษร คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยเชียงใหม่
และเครือข่ายนักวิชาการ มหาวิทยาลัยเชียงใหม่

ชุด โครงการวิจัยและพัฒนาเครือข่ายเชิงพื้นที่เพื่อหนุนเสริมการเรียนรู้
(Local Learning Enrichment Network: LLEN)

สนับสนุนโดยสำนักงานกองทุนสนับสนุนการวิจัย (สกว.)

ความเห็นในรายงานนี้เป็นของคณะผู้วิจัย

สกว.ไม่จำเป็นต้องเห็นด้วยเสมอไป

สารบัญ

เนื้อหา		หน้า
ส่วนนำ	คำนำและคำขอบคุณ	1
	Executive Summary	5
	บทสรุปสำหรับผู้บริหาร	19
	Abstract	26
	บทคัดย่อ	31
บทที่ 1	บทนำ	35
	หลักการและเหตุผล	35
	วัตถุประสงค์การวิจัย	36
	กรอบแนวคิดในการวิจัย	37
	ขอบเขตการวิจัย	38
	นิยามศัพท์เฉพาะ	39
	ประโยชน์ที่รับจากการวิจัย	40
บทที่ 2	เอกสารที่เกี่ยวข้อง	41
	วิชาประวัติศาสตร์ในหลักสูตร 3 ยุค	41
	พระราชบัญญัติการศึกษา พุทธศักราช 2542	50
	หลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551	51
บทที่ 3	การดำเนินงานพัฒนาทุนเครือข่าย	56
	ทุนเดิมที่มีอยู่	56
	การพัฒนาทุนเครือข่าย	91
บทที่ 4	การดำเนินงานพัฒนาหลักสูตรรายวิชาประวัติศาสตร์ในสถานศึกษา	116
	การพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษารายวิชาประวัติศาสตร์	116
	การพัฒนากิจกรรมการเรียนรู้แบบบูรณาการ	125
	การพัฒนาคูและนักเรียน	127
	การดำเนินงานของแต่ละสถานศึกษา	131

บทที่ 5	ผลการพัฒนาที่เกิดขึ้น	143
	ผลที่เกิดขึ้นจากการพัฒนาหลักสูตรประวัติศาสตร์ท้องถิ่น	143
	คู่มือครู สิ่งพิมพ์ที่เกิดขึ้นจากโครงการ LLEN เชียงใหม่	144
	นวัตกรรมที่เกิดขึ้นจากการเชื่อมโยงการเรียนการสอนประวัติศาสตร์กับ	144
	ศาสตร์สาขาอื่น	
	ผลการเปลี่ยนแปลงที่เกิดขึ้นกับครูผู้สอน	145
	ผลการเปลี่ยนแปลงที่เกิดขึ้นกับนักเรียน	150
	ผล Post-test นักเรียน 13 สถานศึกษา	151
	ผลการเปลี่ยนแปลงอื่นๆ	166
	สรุป	166
บทที่ 6	สรุป อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ	169
	สรุป	169
	อภิปรายผล	174
	ข้อเสนอแนะ	217
	บทบาทมหาวิทยาลัยในสังคมไทยกับการสร้างและพัฒนาเครือข่ายในพื้นที่	225
บรรณานุกรม		229
ภาคผนวก		235
	ภาคผนวก ก แบบสรุปโครงการวิจัย	236
	ภาคผนวก ข บทความสำหรับตีพิมพ์	241
	ภาคผนวก ค มุมมองเชิงชื่นชมสำหรับ Best Practices	249
	ภาคผนวก ง เสียงสะท้อนจากครู	252
	ภาคผนวก จ โครงการขยายผลต่อไป (1)	260
	ภาคผนวก ฉ. โครงการขยายผลต่อไป (2)	264
	ภาคผนวก ช รายชื่อเครือข่ายนักวิชาการ	279
คณะผู้วิจัย		281

คำนำและคำขอบคุณ

แนวความคิดและแนวทางปฏิบัติเรื่อง All for Education โดยเฉพาะประเด็นบทบาทสถาบันอุดมศึกษาและองค์กรภาคี เข้าหนุนเสริมคุณภาพการเรียนรู้ในสถานศึกษาการศึกษาขั้นพื้นฐาน มีในมหาวิทยาลัยต่างประเทศหลายแห่ง ทั้งซีกโลกด้านตะวันตก เช่น สหรัฐอเมริกา สหราชอาณาจักร เนเธอร์แลนด์ สหพันธ์รัฐเยอรมนี และซีกโลกด้านตะวันออก เช่น ฮองกง ญี่ปุ่น ออสเตรเลีย (ดู อรุณศรี จิตต์แจ้ง **All for Education: เมื่อมหาวิทยาลัยก้าวไปพร้อมกับโรงเรียน** กรุงเทพมหานคร:สำนักงานกองทุนสนับสนุนการวิจัย 2553) ถือเป็นจุดเริ่มต้นหนึ่งของโครงการวิจัยและพัฒนาเครือข่ายเชิงพื้นที่เพื่อหนุนเสริมคุณภาพการเรียนรู้ของเด็กและเยาวชน (Local Learning Enrichment Network) สนับสนุนโดยสำนักงานกองทุนสนับสนุนการวิจัย (สกว.) ทำให้มหาวิทยาลัยในทุกภูมิภาคของไทยได้มีโครงการวิจัยและพัฒนาเพื่อหนุนเสริมการเรียนรู้การศึกษาขั้นพื้นฐานในรูปแบบต่างๆ เริ่มโครงการรุ่นแรกตั้งแต่ปี พ.ศ.2552

โครงการวิจัยและพัฒนาเครือข่ายในพื้นที่เพื่อหนุนเสริมการเรียนรู้รายวิชาประวัติศาสตร์ในระดับประถมศึกษาปีที่ 4 -6 สถานศึกษาในจังหวัดเชียงใหม่ เป็นโครงการหนึ่งในชุดโครงการวิจัยและพัฒนาเครือข่ายเชิงพื้นที่เพื่อหนุนเสริมคุณภาพการเรียนรู้ของเด็กและเยาวชน (Local Learning Enrichment Network: LLEN) รุ่นที่สองซึ่งเริ่มตั้งแต่ มี.ค.2553 ถึง พ.ย.2554

ขอขอบคุณ ดร.สีลาภรณ์ บัวสาย รองผู้อำนวยการสำนักงานกองทุนสนับสนุนการวิจัยที่ให้โอกาสคณะผู้วิจัยและเครือข่ายนักวิชาการจากมหาวิทยาลัยเชียงใหม่เข้าร่วมในโครงการวิจัยชุด LLEN ขอขอบคุณ ดร.เจือจันทร์ จงสถิตอยู่ อดีตเลขาธิการสำนักงานคณะกรรมการการปฏิรูปการศึกษา ผู้ประสานงานชุดโครงการวิจัยฯรับโครงการวิจัยจากมหาวิทยาลัยเชียงใหม่เข้าไปในชุดโครงการ LLEN ขอขอบคุณคณะกรรมการกำกับทิศทางการวิจัย ซึ่งมี ศาสตราจารย์นายแพทย์วิจารณ์ พานิช อดีตผู้อำนวยการ สกว.เป็นประธาน คณาจารย์อาวุโส เช่น ศาสตราจารย์กิตติคุณสมน อมรวิวัฒน์ ศาสตราจารย์ ดร.จรรยา สุวรรณทัต อาจารย์ ดร.เลขา ปิยะอัจฉริยะ ศาสตราจารย์ ดร.กฤษณพงศ์ กีรติกร นายปิยะบุตร ชลวิจารณ์ อดีตผู้ช่วยรัฐมนตรีว่าการกระทรวงศึกษาธิการ ฯลฯ เป็นกรรมการเมตตาให้คำแนะนำกำกับทิศทางการวิจัยและให้กำลังใจ ขอขอบคุณผู้บริหารและเจ้าหน้าที่ สกว.ที่เกี่ยวข้องทุกคนที่ให้การสนับสนุนอย่างเต็มที่

นอกจากสำนักงานกองทุนสนับสนุนการวิจัย (สกว.) แล้ว โครงการวิจัยและพัฒนาเครือข่ายในพื้นที่เพื่อหนุนเสริมการเรียนรู้รายวิชาประวัติศาสตร์ในระดับประถมศึกษาปีที่ 4 -6 สถานศึกษาในจังหวัดเชียงใหม่มีทุนสนับสนุนอย่างเข้มแข็งอีก 3 ทุน คือ (1) ทุนราชการ (2) ทุนเครือข่ายนักวิชาการ (3) ทุนเครือข่ายในพื้นที่ที่หลากหลายทั้งสงฆ์และฆราวาส ทำให้งานทุกอย่าง

เดินหน้าตามแผนทุกประการ มีประสิทธิภาพ และได้ผลดี มีแนวโน้มยั่งยืนเพราะ (1)เป็นการทำงานระดับโครงสร้างคือหลักสูตรสถานศึกษา ที่ทุกสถานศึกษาต้องดำเนินการต่อไปจนกว่าจะมีการเปลี่ยนแปลงนโยบาย (2)เป็นการเสริมความรู้ความมั่นใจให้กับครูที่ต้องสอนนักเรียนอีกหลายรุ่นจนกว่าเกษียณอายุราชการทั้งได้เกิด “ครูต้นแบบ” ที่ตั้งใจทำงานเพื่อสานต่องานชุดนี้ในหลายสถานศึกษา โดยผู้บริหารสถานศึกษาเห็นคุณค่าให้การสนับสนุนให้ดำเนินการต่อไป (3)ชุมชนรอบสถานศึกษาได้มีส่วนร่วมในการเรียนรู้และสืบค้นประวัติศาสตร์ชุมชน (4)เกิดนักวิชาการในมหาวิทยาลัยรุ่นใหม่ที่ได้สร้างสมประสบการณ์การวิจัยเพื่อชุมชนอีกรุ่นหนึ่ง ที่ต่างมีกำลังใจในการทำงานวิชาการ ต่างตั้งใจทำงานทางวิชาการเพื่อชุมชนต่อไป (5)ทำให้การวิจัยสัมพันธ์กับการผลิตบัณฑิตและการบริการทางวิชาการแก่ชุมชน เกิดเครือข่ายการเรียนรู้ในสถาบันอุดมศึกษาทุกระดับทั้งปริญญาตรี ปริญญาโท และปริญญาเอก (6)สื่อโทรทัศน์ เช่น โทรทัศน์ครู (Thai Teachers tv.) สื่อออนไลน์ เช่น www.youtube.com ทำให้ผลงานของโครงการวิจัยโดยเฉพาะเกี่ยวกับเทคนิคการสอนแบบบูรณาการได้แผ่ไปทั่วประเทศทำให้เกิดการเรียนรู้ในวงกว้างยิ่งขึ้น ขอขอบคุณ “ทุน” ทั้ง 3 ส่วนที่ได้ช่วยหนุนเสริมตามกำลังศักยภาพอำนาจหน้าที่ ฯลฯ อย่างตั้งใจและเต็มใจตลอดโครงการ

ผลงานวิจัยชุดนี้ถือเป็นตัวอย่างหนึ่งของแนวคิดและทิศทางการปฏิบัติ All for Education ที่ทำได้จริงและมีพลัง เป็นแนวทางหนึ่งให้มหาวิทยาลัยในสังคมไทยพิจารณา (1)ส่งเสริมให้คณาจารย์ของแต่ละมหาวิทยาลัยที่ล้วนเป็น “ทุนทางวิชาการ” ได้ร่วมกันเป็นแกนนำในการทำงานเพื่อหนุนเสริมการเรียนรู้วิชาอื่นๆ ในสถานศึกษาการศึกษาขั้นพื้นฐาน และเป็นแกนนำในการประสานงานให้เครือข่ายทั้งในและนอกพื้นที่เข้าหนุนช่วย (2)ส่งเสริมให้คณาจารย์หลายคนได้ทำงานวิจัยร่วมกัน โดยมีทั้งอาจารย์รุ่นอาวุโสและรุ่นใหม่ร่วมกันทำงาน

ขอขอบคุณเครือข่ายนักวิชาการทุกท่าน โดยเฉพาะอาจารย์รุ่นอาวุโสเช่น รศ.ดร.เสริมศรี ไชยสร อดีตคณบดีคณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยเชียงใหม่ อาจารย์ดีเด่นแห่งชาติสาขาสังคมศาสตร์ประจำปี 2549 รศ.ดร.ยุวดี พิรพรพิศาล คณะวิทยาศาสตร์ มหาวิทยาลัยเชียงใหม่ อาจารย์ดีเด่นแห่งชาติสาขาวิทยาศาสตร์เทคโนโลยี ประจำปี 2550

ผู้สนใจแนวทางดำเนินการในทิศทางนี้ จากประสบการณ์เห็นว่าเบื้องต้นควรเริ่มต้นด้วยการ “ให้” สิ่งที่มีคุณค่าต่อสังคมต่อชุมชนอย่างต่อเนื่อง ความสำเร็จอันเกิดจากความร่วมมือของทุกฝ่ายทุกภาคส่วนในงานวิจัยชุดนี้ล้วนมีฐานมาจากการทำงานทางวิชาการเพื่อสังคมเพื่อชุมชนที่สร้างสมต่อเนื่องตลอดสามทศวรรษที่ผ่านมา ถือเป็นความงดงามอย่างหนึ่ง ในสังคมไทย

คณะผู้วิจัยขอกราบนมัสการพระคุณเจ้าโดยเฉพาะพระเทพปริยัต รองเจ้าคณะจังหวัดเชียงใหม่เจ้าอาวาสวัดเจ็ดยอด พระอารามหลวง พระครูศรีสิทธิเมธี เจ้าอาวาสวัดสวนดอก พระครู

ปฏิภาณธรรมพิศมัย เจ้าอาวาสวัดพวงแก้ว พระครูพิทักษ์สุทฺธิคุณ เจ้าอาวาสวัดศรีสุพรรณ พระ
อธิการบุญส่ง กนตัมโม เจ้าอาวาสวัดเสนาหิน ที่เมตตาต่อคณะผู้วิจัยสนับสนุนโครงการวิจัยของ
คณะผู้วิจัยตลอดมา

ขอขอบคุณผู้บริหารการศึกษาระดับสูง โดยเฉพาะ ผอ.โกศล ปราคำ ผอ.สพป.ชม เขต 1
ผอ.ไพรัช ใหม่ชมพู ผอ.กองการศึกษา อบจ.เชียงใหม่ ผอ.ทิวพร รัตนศักดิ์ ผอ.สำนักงานการศึกษา
เทศบาลนครเชียงใหม่ ผู้นำใน “ทุนราชการ” ทั้งสามสังกัด

ขอขอบคุณ ผู้บริหารสถานศึกษา คณะกรรมการสถานศึกษาและคณะครู ทุกโรงเรียนทุก
สังกัดในโครงการ ที่ให้ความร่วมมือในการทำงานอย่างดี โดยเฉพาะ โรงเรียนอนุบาลเชียงใหม่
อนุญาตให้ใช้ห้องประชุมเป็นประจำ

ขอขอบคุณ รศ.ดร.อรรณพ พงษ์วาท คณบดีวิทยาลัยนานาชาติ มหาวิทยาลัยเชียงใหม่
เครือข่ายผู้บริหารมหาวิทยาลัย ช่วยแปลบทสรุปสำหรับผู้บริหาร ขอขอบคุณอาจารย์สำราญ
หม่อมพุกุล สาขาวิชาภาษาอังกฤษ คณะมนุษยศาสตร์ มหาวิทยาลัยเชียงใหม่ช่วยแปลบทคัดย่อ

ขอขอบคุณ ผศ.ดร.ณัฐ วรยศ รองอธิการบดีฝ่ายวิจัยและบริการวิชาการ ประธาน
คณะทำงานวันวิชาการประจำปี 2554 ของมหาวิทยาลัยเชียงใหม่และกรรมการสถานปณิกล้านนา
สมาคมสถานปณิกสยามในพระบรมราชูปถัมภ์ ผู้จัดงานสถานปณิกล้านนาประจำปี 2554 ที่ได้จัดสรร
พื้นที่ให้โครงการ LLEN เชียงใหม่เป็นกรณีพิเศษ เพื่อจัดนิทรรศการเผยแพร่ผลงานวิจัย
ณ หอประชุมมหาวิทยาลัยเชียงใหม่เมื่อ 24-25 พ.ย.2554 และ ณ เชียงใหม่ฮอลล์ เซ็นทรัลแอร์พอร์ต
พลาซ่า อ.เมือง จ.เชียงใหม่ เมื่อ 23-25 ธันวาคม 2554

ขอขอบคุณ “ผู้ใหญ่” ทุกเครือข่าย ทั้งที่กล่าวนามในเล่มแล้วและยังไม่ได้กล่าวนาม เช่น
คุณสุภกิจ นิมมานนรเทพ อธิการอธิบดีกรมทะเบียนการค้าและอธิบดีกรมการค้า
ต่างประเทศ กระทรวงพาณิชย์ เจ้าวรจักร ณ เชียงตุง นายกสมาคมนักเรียนเก่าอังกฤษในพระบรม
ราชูปถัมภ์ เจ้าเพ็ญฉาย สิโรตถกานำสรีทธาวัดอุโมงค์สวนพุทธธรรม ฯลฯ รวมทั้งผู้นำชุมชน
ชาวบ้าน ฯลฯ ที่ได้ให้การสนับสนุนโครงการนี้ตลอดมา

ขอบคุณคณะทำงานทุกคน คือ คุณคมเนตร เชษฐพัฒน์นิข คุณนฤมล แซ่จิว คุณณกันต์
อนุกุลวาระชคุณธรรมศรี ศรีรัตนบัลล์ คุณพัชรภรณ์ พิภพนาถ คุณดนุ วิทย์สุภากร คุณฐิติคมภ์ เชนย
คุณศศิธร ณ วันจันทร์ คุณนันทพร สเวตอ คุณจันทิมา ทรัพย์จันทร์ คุณวสันต์ สรรพสุข คุณนุจรีย์
เงินคำมูล คุณอานนท์ ชันติ คุณนรินทร์ ทะดวงสอน คุณธีระวัฒน์ แสนคำ คุณวิษญา มาแก้ว คุณจตุ
พร แก้วนัม คุณสยามภู ปัญญาเหมือง คุณนนท์ธยา วาทกุลธร และขอบคุณเป็นพิเศษสำหรับคุณไก่อ
และคุณทิพที่ทำให้ผลงานของllen เชียงใหม่เผยแพร่ในชุมชนออนไลน์และ DVD ชุด llen เชียงใหม่

ขอขอบคุณทีมงาน Ilen ทุกคนและคณะผู้วิจัยทุกสถาบันที่เข้าร่วมโครงการวิจัยชุด Ilen ทุกคนล้วนมีความเป็นกัลยาณมิตรต่อกันตลอดมา นับเป็นเครือข่ายนักวิชาการที่ได้ทำงานหนัก ร่วมกันในช่วง พ.ศ.2553-2555 และต่างมีผลงานทางวิชาการที่มีคุณภาพต่อการศึกษาไทย

อย่างไรก็ดี ในฐานะนักเรียนประวัติศาสตร์ขอบันทึกความเคลื่อนไหวของรายงานวิจัย ฉบับสมบูรณ์ของ Ilen เชียงใหม่ ดังนี้ (1)คณะผู้วิจัยซึ่งมี “วินัย” ของนักวิจัย สกว.ได้ดำเนินการทุก ขั้นตอนตามเป้าหมายของการวิจัยและกำหนดเวลา นำเสนอรายงานการวิจัยฉบับ 8 บท เขียนโดย รศ.สมโชค อ่องสกุล หัวหน้าโครงการวิจัย พร้อมผลงานของเครือข่ายนักวิชาการ สถานศึกษาและ กิจกรรมทุกอย่างในรูปแบบ DVD จำนวน 8 แผ่นในชุด Ilen เชียงใหม่ตั้งแต่วันที่30 พ.ย.2554 อันเป็น วันกำหนดตามสัญญาเลขที่ RDG 5340014 โดยมีเนื้อหาประวัติศาสตร์นครเชียงใหม่และคู่มือครู ด้วย (2) 1 กพ.2555 ผู้ทรงคุณวุฒิโครงการวิจัยชุดIlen มีความเห็นให้ปรับปรุงบางประการโดยตัด เนื้อหาประวัติศาสตร์นครเชียงใหม่ออกและเพิ่มเรื่องการพัฒนาทุนเครือข่าย ทำให้เกิดรายงานการ วิจัยฉบับปรับปรุง ตามมติที่ประชุมจำนวน 9 บท เสร็จได้ส่ง สกว.พร้อม DVD จำนวน 8 แผ่นใน ชุด Ilen เชียงใหม่ ภายใน “วันแห่งความรัก” 14 กพ. 2555 (3)ต่อมาผู้ประสานงานโครงการแจ้ง ว่าต้องการให้ปรับปรุงอีกครั้ง โดยมีรูปแบบการแบ่งบทแบบ “วิทยานิพนธ์” ทั่วไป อาจารย์ ดร. สุทธิกิจญจน์ ทิพย์เกสร นักวิจัย อาสาเป็นผู้ปรับปรุงเบื้องต้น

แต่โดยเหตุที่เมื่อคณะผู้วิจัยส่งรายงานการวิจัยฉบับสมบูรณ์ตามเป้าหมายการวิจัยและ กำหนดเวลาตามสัญญาและแก้ไขตามมติที่ประชุมส่งแล้วแล้วต่างได้รับ โครงการใหม่ โดยเฉพาะ การขยายผล Ilen เชียงใหม่ซึ่งได้รับการสนับสนุนจากมหาวิทยาลัยเชียงใหม่ยกระดับเป็น “Ilen มหาวิทยาลัยเชียงใหม่” เตรียมการขยายผลสู่โรงเรียนสังกัด สพป.ชม.เขต 2 ในอำเภอพร้าว จังหวัด เชียงใหม่ตามแผน “พร้าวโมเดล” ของมหาวิทยาลัยเชียงใหม่ การเตรียมการร่วมมือกับมหาวิทยาลัย ราชภัฏเชียงรายเพื่อขยายผลสู่โรงเรียนประถมศึกษาสังกัดเทศบาลเมืองเชียงราย และการเตรียมการ ประสานงานเพื่อขยายผลสู่โรงเรียนในสังกัด สพป.ชม เขต 5 รายงานการวิจัยฉบับปรับปรุงครั้ง สุดท้ายจึงเสร็จใน “วันแม่แห่งชาติ” 12 สิงหาคม 2555 ถือเป็นฉบับส่ง สกว.ตามความประสงค์ ของผู้ประสานงานโครงการวิจัยชุด Ilen

อย่างไรก็ตามรายงานการวิจัย ทั้ง 3 ฉบับดังกล่าวเป็นผลของการวิเคราะห์ของคณะผู้วิจัยที่ พบว่า สกว.เป็นทุนสำคัญทุนหนึ่งใน ี่ทุนที่หนุนเสริมทำให้ผลงานชุดนี้ประสบผลสำเร็จ จึงขอ ยืนยันนำเสนอต่อไป โดยผู้สนใจสามารถติดตามรายงานการวิจัยฉบับสมบูรณ์ทั้ง 3 ฉบับดังกล่าว พร้อมDVD ชุด Ilen เชียงใหม่ ได้ที่สำนักหอสมุดมหาวิทยาลัยเชียงใหม่

Executive Summary

Project Code: RDG 5340014

Project Title: Area-Based Networking Research and Development for Promoting History Subject

Learning at Prathom Suksa 4-6 Levels in Chiang Mai Province Schools.

Investigator: Somchot ongsakul, Sarassawadee Oongsakul, Sutthikan Tipayakesorn

Chiang Mai University

E-mail address: somchotcm@hotmail.com

Project duration: March 2010-November 2011

Context : Since the late 1970s, History Subject was made part of the Life Experiences

Enhancement Group of Thailand's national basic education curriculum. Following the

promulgation of the 1999 National Education Act, however, 2 newer ones were in place, i.e.,

Basic Education Curricula, 2001 and 2007. Both placed the History Subject in the Social Studies,

Religion and Culture Learning Group. What unfortunately followed was that the Subject became

both deemphasized and devalued.

Three Revitalizing and Reinvigorating Forces :

A. Bureaucracy Force :

Since August 11, 2008, when her Majesty the Queen spoke, among other matters, about the History Subject in school (see <http://onknow.blogspot.com/2008/08/11-2551.html>), the Office of Basic Education Commission (OBEC), Ministry of Education, has actively responded to her remarks by instructing schools under its jurisdiction to undertake History instruction as a separate subject at least one hour per week. At the same time, it managed to restructure, to become effective in 2009, the 2008 Core Basic Education Curriculum instructional time and periods as well (OBEC Letter Dated May 14, 2009). All Schools had to observe. Our research was well supported by OBEC's local office, that of Chiang Mai Primary Education Service Area 1, Chiang Mai City Municipality's Education Bureau and Chiang Mai Provincial Administrative Organization.

B.Academic Force :

1. Curriculum Aspect

The research team assisted by curriculum experts proposed that learning time formerly, allocated to the Learning Group in question at primary level be increased from 80 to 120 hour per year with 40 hours being given to History contents. This new arrangement has given birth to 3 models of School curriculum based History learning as follows :

(1) **“Suandok Model”** First semester (20 hours) is devoted to National History

while the second semester Local History (8-10 hours) and Community History (10-12 hours).

(2) **“Ta-satoi Model”** First semester (20 hours) and Second semester (20 hour)

are devoted to National History with additional 20 hours of Local and Community.

(3) **“Anubal Chiang Mai Model.”** First semester (20 hours) is devoted to

National History (14 hours) and 6 hours of Local History. Second semester

(20 hour) covers 14 hours of Nation History and 6 hours of integrated

Community History with additional time made possible from free periods.

2. Core Curriculum

This Core Curriculum means provincewide Local History. The research team has come up with Chiang Mai City History contents for Prathom Suksa 4-6 levels, all within the Curriculum indicators framework, and 4 types of media :

(1) Teacher Manual ; (2) Three supplementary DVDs ; (3) Two Comic (Cartoon) Books ; and (4) Website : <http://llen.edu.cmu.ac.th>.

3. Community History Curriculum

The research team involved the community in creating the school-based community history with school teachers serving as area researchers and members of the research team as supervisors.

4. Teachers were provided with historical research knowledge and processes and enabled to access historical evidence sources both on line and at the area level.

5. The research team via each discipline presented guidelines for integrating history teaching in to that of such other subjects as mathematics, science, water quality measurement in historical water sources near school, the Ping River, art history and architecture around school, etc. This integration enabled both teachers and students to learn in an integrated fashion.

C. Area-Based Networks Force :

1. Chiang Mai University Council acknowledged and gave moral support to the whole operation in its 10/2553 meeting.
2. Faculty of Medicine, Chiang Mai University published the research team's book on Historical Learning Sources/Sites on Suthep Road as well as provided the meeting venue.
3. Faculty of Engineering, Chiang Mai University published our book on Wat Pa Daeng Maha Vihar : Past, Present and Future as well as provided the meeting venue.

4. Faculty of Education, Chiang Mai University provided its website space (<http://len.edu.cmu.ac.th>) as well as the meeting venue for the Project launching and closing.
5. Office of Chiang Mai Primary Education Service Area helped coordinated with schools under its jurisdiction, hosted meetings extending. Project results to those schools and offered its website space for teachers to easily access.
6. Chiang Mai City Municipality helped coordinate with schools under its jurisdiction, provided the meeting venue, hosted the meetings extending Project results to its schools .
7. Chiang Mai Provincial Administrative Organization also helped coordinate with its schools.
8. The sanga community offered the meeting venue and some monks served as meeting chairs at various schools.
9. The Northern nobility supplied Project Schools books belonging to Nawarajdamri Foundation, photos of Ho Kham Chiang Toong in the Past and Chao Nualsawat

Paorohit for distribution on our website. Moreover, Chiang Mai Province Governor, as Foundation President, served as key note speaker on the Project closing day.

10. The government sector such as Chiang Mai National Museum and National Archive, places where historical records, evidence and artifacts are kept, served as learning sources/sites for both teachers and students in the Project.
11. The private sector supported the production of CDs distributed on our website, opened to the public its private buildings and properties for learning purposes and provided the meeting venue.
12. The people's sector such as the Sunday Bicycles, Chiang Mai Bicycles Network, etc. supported the publication of manual for self-learning about historical sites as well as serving as historical sites touring guides for teachers and students.
13. The Mass Media such as Matichon, Khoa Sod, Daily News, Thai Post, CMU Newsletter, Update, FM.100, Teacher T.V., also helped publicize Project activities.

Results

Teachers became more confident in teaching the History Subject backed up by the appropriate school curriculum. The community and area-based networks participated in and supported activities related to the learning of community history. Increased integrated history learning with other subjects made students learn more happily.

Extension of Results: There are 5 levels.

1. At the Basic Education Level

1.1. School attached to Chiang Mai City Municipality and Chiang Mai Provincial

Administrative Organization

The former hosted a meeting for its 11 school and 1 child development center on March 31, 2011 at the Park Chiang Mai Hotel for the Project to extend its research results from 4 to cover 7 more schools.

1.2. Schools attached to the Office of Chiang Mai Primary Education Service Area1

The Office hosted a meeting on June 17, 2011 for its 93 schools at the Holiday Garden Hotel, Chiang Mai for the Project to extend its research results from 8 to all 93 schools.

1.3. The Office of Basic Education Commission, Ministry of Education

OBEC organized a meeting attended attend by its supervisors from all over the country. School administrators and teachers from the central and eastern regions at the Max Hotel, Bangkok with the research team members appointed to present community history making guidelines and integrate History in to Math and Science Subjects.

1.4. Training teachers in other northern and upper northern provinces

Area Office in Lamphun and Phrea Provinces invited members of the research team to organize training sessions for teachers on such topic as “Integrating Mathematics in to History” during the early part of the 2011 academic year.

1.5. Administrators of other upper northern provinces' Area Offices invited to be informed of research project progress on September 2, 2011 with the goal of extending research results to cover all of the upper north.

2. At the Higher Education Level

The research team managed to link the research process with that of Chiang Mai University instruction at all levels.

2.1. At the Ph.D Level

With the Curriculum and Instruction Program, Faculty of Education, particularly in the Teacher Education and Development of the Teaching Profession Course (063850) during the second semester of the 2010 academic year.

2.2. At the M.A. Level

In the Analysis of Foundations of Education Course (054740) taken by students, from the Teaching Social Studies, Teaching Sciences, Mathematics Education and Educational Administration Programs, approximately 150 each semester.

In the Politics of Education Course (054731) taken by students from Educational Administration Programs during the first semester of the 2011 academic year.

2.3. At the Undergraduate Level

The 100203 Course, Local Learning Sources and Wisdom, had approximately 150 students in each batch and the 054406 Course, Lanna Arts, took in about 50 students a semester from Arts Education Program, Faculty of Education and Faculty of Architecture.

3. Dissemination via online community, teacher television, radio programs, newspapers and academic/professional conferences.

3.1. The research team via its website <http://ilen.edu.cmu.ac.th> disseminated its activities and progress on a regular basis. Teachers and students in the field as well as other educational personnel in Chiang Mai Province and our own students, B.A, M.A. and PhD, constantly visited our website since, as earlier mentioned, it had been connected with the Office of Chiang Mai Primary Education Area 1 website.

3.2. Teacher T.V. managed to tape all activities undertaken in integrating History

Subject teaching into that of other subjects such as mathematics, sciences, etc. and

subsequently air them to a wide range of viewers (see <http://thaiteachers.tv/vdo2>

<http://thaiteachers.tv/vdo2> [php?id=1662](http://thaiteachers.tv/vdo2) and <http://thaiteachers.tv/vdo2> [php?id=1663](http://thaiteachers.tv/vdo2)).

3.3. FM 100 radio ran a series of Project related programs presented by Assoc.

Prof.Somchote Ong-Sakul on March 23, 2011 ; Dr.Siriwan Kettapan on March 25, 2011 ;

and Ajarn Atichart Kettapan on March 30 and 31, 2011 (see <http://premu.cmu.ac.th>).

3.4. Newspaper such as Matichon, Khao Sod, Daily News, update, etc.

4. Annual Academic Affairs Days such as the 2011 Annual Sciences Day August

18-20, 2011 at the Faculty of Sciences, Chiang Mai University ; the 2011 Annual

Academic Affairs Day of Chiang Mai University,24-25 November, 2010 at Chiang Mai

University Auditorium and the Lanna Architect 2011 at Central Airport Plaza Chiang

Mai,23-25 December,2010, etc.

5 Academic activities as well as lessons have been stored in the form of DVD and VCD

entitled LLEN Chiangmai, with the aim of promoting history learning among all the Prathom

Suksa school in Chiang Mai.

Research Team

- Assoc. Prof. Somchot Ongsakul, Research Project Leader
- Prof. Sarasawadi Ongsakul, Faculty of Humanities, CMU
- Dr. Suthikan Tipayagasorn, Faculty of Education, CMU

Scholars Network

- Assoc. Prof. Dr. Yuwadi Peerapolpisal, Dept. of Biology, Faculty of Sciences, CMU
- Dr. Siriwan Kettapan, Dept. of Chemistry, Faculty of Sciences, CMU
- Ajarn Dr. Atichart Kettapan, Dept. of Mathematics, Faculty of Sciences, CMU
- Ajarn Surachai Jongjitngarm, Faculty of Fine Arts, CMU
- Asst. Prof. Dr. Chaowalit Saijarearn, Faculty of Architecture, CMU
- Asst. Prof. Dr. Wasan Jompakdi, Faculty of Engineering, CMU
- Sri Loa Ketphrom, Lanna Scriptures Bank ex-official, Social Research Institute, CMU

- Chappana Pin-ngearn, Ancient Languages expert
- Ajarn Poodet Saensa, Chiang Mai Rajapat University
- Wasan U-Tailiang, Mahidol University Library and Knowledge Bank, Mahidol University
- Apaichon Sajapatanakul, M.A.Program student, Curriculum, Instruction and Educational Technologies Department, Faculty of Education, CU

บทสรุปสำหรับผู้บริหาร

รหัสโครงการ: RDG 5340014

ชื่อโครงการ: โครงการวิจัยและพัฒนาเครือข่ายในพื้นที่เพื่อหนุนเสริมการเรียนรู้รายวิชา
ประวัติศาสตร์ ในระดับประถมศึกษาปีที่ ๔-๖ สถานศึกษาในจังหวัดเชียงใหม่
ชื่อนักวิจัย: รศ.สมโชค อึ้งสกุล ศ.สรัสวดี อึ้งสกุล และ อ.ดร.สุทธกัญจน์ ทิพย์เกษตร
มหาวิทยาลัยเชียงใหม่

E-mail address: somchotcm@hotmail.com

ระยะเวลาโครงการ: มีนาคม 2553- พฤศจิกายน 2554

สถานการณ์

ช่วงทศวรรษ 2520 เป็นต้นมา วิชาประวัติศาสตร์ ได้เป็นส่วนหนึ่งของกลุ่มสร้างเสริม
ประสบการณ์ชีวิต (สปช.) หลังจากประกาศใช้พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ.2542 ได้เกิด
หลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน พ.ศ.2544 และหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน พ.ศ.2550 ทั้งสอง
หลักสูตรได้จัดวิชาประวัติศาสตร์ไว้ในกลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม ทำให้
การเรียนรู้วิชาประวัติศาสตร์ในระดับการศึกษาขั้นพื้นฐานไม่ถูกเน้นให้เป็นรายวิชา

ทุนราชการ

นับตั้งแต่ สมเด็จพระนางเจ้าฯ พระบรมราชินีนาถพระราชทานวโรกาสให้คณะบุคคลต่างๆ
เข้าเฝ้าฯ ณ ศาลาดุสิดาลัย ในวันที่ 11 สิงหาคม 2551 ในวโรกาสวันเฉลิมพระชนมพรรษาสมเด็จพระ
นางเจ้าฯพระบรมราชินีนาถ 12 สิงหาคม 2551 ทรงมีพระราชเสาวนีย์ตอนหนึ่งเกี่ยวข้องกับ
วิชาประวัติศาสตร์ (ดู <http://onknow.blogspot.com/2008/08/11-2551.html>)

สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน กระทรวงศึกษาธิการ ได้รับสนองพระราช
เสาวนีย์ มีนโยบายให้สถานศึกษาในสังกัดจัดการเรียนการสอนประวัติศาสตร์กลุ่มสาระสังคมศึกษา
ศาสนาและวัฒนธรรมเป็นวิชาเฉพาะอย่างน้อยสัปดาห์ละ 1 ชั่วโมง โดยให้ปรับโครงสร้างเวลา
เรียนหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 ตั้งแต่ปี พ.ศ.2552 (หนังสือ สพฐ.
ที่ ศธ.14010/ ว 810 ลงวันที่ 14 พฤษภาคม 2552)

ทุนวิชาการ

1.ด้านหลักสูตร คณะผู้วิจัย นำทีมงานผู้เชี่ยวชาญด้านหลักสูตร เสนอแนวทางปรับ
หลักสูตรสถานศึกษาซึ่งมีข้อกำหนดว่าระดับประถมศึกษา เพิ่มเวลาเรียนสาระพื้นฐานในกลุ่มสาระ
สังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม จาก 80 ชั่วโมงต่อปีเป็น 120 ชั่วโมงต่อปี โดยกำหนดให้เรียน

สาระประวัติศาสตร์ 40 ชั่วโมงต่อปี ทำให้เกิดหลักสูตรสถานศึกษารายวิชาประวัติศาสตร์ 3 รูปแบบ ดังนี้

1.สวนดอกโมเดล (นำเสนอโดยโรงเรียนวัดสวนดอก)

	ป.4	ป.5	ป.6
ภาคเรียนที่ 1	สุโขทัย	อยุธยา – ธนบุรี	รัตนโกสินทร์
การเรียน ประวัติศาสตร์ 20 ชั่วโมง	ประวัติศาสตร์ชาติ(20 ชั่วโมง)		
ภาคเรียนที่ 2	ประวัติศาสตร์ท้องถิ่น – นครเชียงใหม่ (8-10 ชั่วโมง)		
การเรียน ประวัติศาสตร์ 20 ชั่วโมง	ประวัติศาสตร์ชุมชน (10-12 ชั่วโมง)		

2.ท่าสะท้อนโมเดล (นำเสนอโดยโรงเรียนเทศบาลวัดท่าสะท้อน)

1 ปีการศึกษา40ชม	ป.๔	ป.๕	ป.๖
ภาคเรียนที่ 1	สุโขทัย	อยุธยา – ธนบุรี	รัตนโกสินทร์
การเรียน ประวัติศาสตร์ 20 ชั่วโมง เพิ่ม 20 ชั่วโมง สอนแบบบูรณาการ	ประวัติศาสตร์ชาติ (20 ชั่วโมง)		
	ประวัติศาสตร์ท้องถิ่น – นครเชียงใหม่ หรือ ประวัติศาสตร์ชุมชนในรูปแบบบูรณาการ(20 ชั่วโมง)		
ภาคเรียนที่ 2	สุโขทัย	อยุธยา – ธนบุรี	รัตนโกสินทร์
การเรียน ประวัติศาสตร์ 20 ชั่วโมง เพิ่มอีก20 ชั่วโมงสอน แบบบูรณาการ			

3. “อนุบาลเชียงใหม่โมเดล” (นำเสนอโดยโรงเรียนอนุบาลเชียงใหม่)

ประวัติศาสตร์ชาติ 14 ชั่วโมง	ปวศ.เชียงใหม่ 6 ชั่วโมง	ประวัติศาสตร์ชาติ 14 ชั่วโมง	ปวศ.ชุมชน 6 ชั่วโมง
รายวิชา	เพิ่มเวลาจากคาบว่าง	รายวิชา	เพิ่มเวลาจากคาบว่าง

2. หลักสูตรแกนกลางคือประวัติศาสตร์ท้องถิ่นรายจังหวัด คณะผู้วิจัยทำให้เกิดเนื้อหาประวัติศาสตร์นครเชียงใหม่ สำหรับประถม 4-6 ที่อยู่ในกรอบตัวชี้วัดของหลักสูตรประถมศึกษา โดยมีสื่อ 3 อย่างคือ (1)หนังสือคู่มือครู (2)วีดิทัศน์ 3 เรื่อง (3)หนังสือการ์ตูน 2 เรื่อง
3. หลักสูตรประวัติศาสตร์ชุมชน คณะผู้วิจัยเปิดพื้นที่ให้ชุมชนเข้ามีส่วนร่วมในการสร้างประวัติศาสตร์ชุมชนในโรงเรียนโดยมีครูในแต่ละสถานศึกษาเป็นนักวิจัยในพื้นที่และมีทีมงานวิจัยเป็นพี่เลี้ยง
4. ครูได้รับการหนุนเสริมความรู้และกระบวนการวิจัยทางประวัติศาสตร์ สามารถเข้าถึงแหล่งหลักฐานประวัติศาสตร์ทั้งในระดับพื้นที่และออนไลน์
5. ทีมงานวิจัยแต่ละสาขานำเสนอแนวทาง การบูรณาการการสอนวิชาประวัติศาสตร์กับศาสตร์อื่นๆ เช่น คณิตศาสตร์ วิทยาศาสตร์ การวัดคุณภาพน้ำในแหล่งน้ำประวัติศาสตร์ใกล้สถานศึกษา ประวัติศาสตร์ศิลปะและสถาปัตยกรรมรอบสถานศึกษา ทำให้ครูและนักเรียนได้เรียนรู้แบบบูรณาการ

ทุนเครือข่ายในพื้นที่

1. ที่ประชุมสภามหาวิทยาลัยเชียงใหม่ครั้งที่ 10/2553 รับทราบและให้กำลังใจในการดำเนินงาน อนึ่งในวันวิชาการมหาวิทยาลัยเชียงใหม่ครั้งที่ 7 ประจำปี พ.ศ.2554 วันที่ 24-25 พฤศจิกายน 2554 มหาวิทยาลัยได้จัดสรรพื้นที่ขนาด 9X2 เมตรในบริเวณหอประชุม มหาวิทยาลัยเชียงใหม่ให้โครงการ Ilen เชียงใหม่ได้เผยแพร่ผลงานวิจัย เพิ่มเติมจากส่วนที่ ศาสตราจารย์สร้อยสวัสดิ์ อ่องสกุลนำเสนอในพื้นที่จัดแสดงของผู้วิจัยระดับศาสตราจารย์
2. คณะแพทยศาสตร์ มหาวิทยาลัยเชียงใหม่จัดทำพิมพ์หนังสือ แหล่งเรียนรู้ทางประวัติศาสตร์บนถนนสุเทพ ของคณะผู้วิจัย และสนับสนุนสถานที่ประชุม
3. คณะวิศวกรรมศาสตร์ มหาวิทยาลัยเชียงใหม่ จัดพิมพ์หนังสือ วัดป่าแดงมหาวิหาร: อดีต ปัจจุบันและอนาคต ของคณะผู้วิจัยและสนับสนุนสถานที่ประชุม
4. คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยเชียงใหม่ จัดสรรพื้นที่เว็บไซต์ <http://ilen.edu.cmu.ac.th> และสนับสนุนสถานที่ประชุม

5. สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา (สพป.) เชียงใหม่ เขต 1 สนับสนุนการประสานงานกับโรงเรียนในสังกัด และเป็นเจ้าภาพในการจัดประชุมขยายผลสู่โรงเรียนในสังกัด เขต 1

6. เทศบาลนครเชียงใหม่ สนับสนุนการประสานงานกับโรงเรียนในสังกัด สถานที่ประชุมเป็นเจ้าภาพในการจัดประชุมขยายผลสู่โรงเรียนในสังกัดเทศบาลนครเชียงใหม่อีก 7 แห่ง และจัดรถยนต์ให้ผู้ย้ำนักเรียนชมแหล่งเรียนรู้ทางประวัติศาสตร์

7. องค์การบริหารส่วนจังหวัดเชียงใหม่ สนับสนุนการประสานงานกับโรงเรียนในสังกัด

8. ชุมชนสงฆ์ สนับสนุนสถานที่ประชุมและเป็นประธานในที่ประชุมหลายสถานศึกษา

9. ชุมชนเจ้านายฝ่ายเหนือ สนับสนุนหนังสือของมูลนิธินวราชดำริอนุรักษ์ฝ่ายเหนือให้โรงเรียนในโครงการและผู้ว่าราชการจังหวัดเชียงใหม่ในฐานะประธานมูลนิธินวราชดำริอนุรักษ์ฝ่ายเหนือรับเป็นองค์ปาฐกในวันประชุมใหญ่เพื่อปิดโครงการ

10. ภาคราชการเช่นพิพิธภัณฑสถานแห่งชาติ เชียงใหม่ หอจดหมายเหตุแห่งชาติ สนับสนุนในฐานะเป็นแหล่งเก็บหลักฐานทางประวัติศาสตร์ให้ครูและนักเรียนเข้าเรียนรู้

11. ภาครัฐกิจเอกชน สนับสนุนการจัดทำประวัติศาสตร์สถานศึกษาและชุมชนรอบสถานศึกษาเป็นวิธีเผยแพร่ในเว็บไซต์ เปิดอาคารและสถานที่ส่วนบุคคลให้เป็นแหล่งเรียนรู้ และสนับสนุนสถานที่ประชุม

12. ภาคประชาชนเช่นชมรมจักรยานวันอาทิตย์ เครือข่ายจักรยานเชียงใหม่ สนับสนุนการตีพิมพ์หนังสือ เส้นทางโบราณตามนิราศหริภุญไชย หนังสือ เส้นทางโบราณตามโคลงมังทรารบเชียงใหม่ พร้อม นำคณะครูและนักเรียนเรียนรู้แหล่งประวัติศาสตร์

13. ภาคสื่อ เช่นหนังสือพิมพ์มติชน บ้านเมือง ข่าวสด ข่าวสารรอบสัปดาห์ มหาวิทยาลัยเชียงใหม่ วิทยุ FM.100 ทิวทัศน์ และ www.youtube.com นำกิจกรรมของโครงการเผยแพร่

การขยายผล แบ่งเป็น 5 ระดับ

1.การศึกษาขั้นพื้นฐาน

1.1 โรงเรียนในสังกัดเทศบาลนครเชียงใหม่

เทศบาลนครเชียงใหม่เป็นเจ้าภาพจัดประชุมโรงเรียนในสังกัด 11 โรงเรียนและ 1 ศูนย์เด็กเล็ก ในวันที่ 31 มีนาคม 2554 ณ โรงแรมเดอะปาร์ค เชียงใหม่ เพื่อให้โครงการวิจัยและพัฒนาเครือข่ายในพื้นที่ เพื่อหนุนเสริมการเรียนรู้รายวิชาประวัติศาสตร์ฯ ขยายผลการวิจัยจาก 4 โรงเรียนสู่อีก 7 โรงเรียน

1.2 โรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเชียงใหม่ เขต1

สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเชียงใหม่ เขต1 เป็นเจ้าภาพจัดประชุมโรงเรียนในสังกัด จำนวน 93 แห่ง ณ โรงแรมฮอลิเดย์การ์เดน จังหวัดเชียงใหม่ เมื่อวันที่ 17 มิถุนายน 2554 เพื่อให้โครงการวิจัยและพัฒนา เครือข่ายในพื้นที่ เพื่อหนุนเสริมการเรียนรู้รายวิชาประวัติศาสตร์ฯ ขยายผลการวิจัยจาก 8 โรงเรียนสู่ 93 โรงเรียน

1.3 สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน กระทรวงศึกษาธิการ

สพฐ.ได้จัดประชุมศึกษานิเทศก์ทั่วประเทศ ผู้บริหารและครูจากภาคกลางและภาคตะวันออกเฉียงเหนือ ประชุมที่โรงแรม แมกซ์ กรุงเทพฯ ในวันที่ 20-22 เมษายน 2554 มอบหมายให้คณะผู้วิจัยในโครงการชุดนี้เป็นวิทยากรนำเสนอแนวทางการสร้างประวัติศาสตร์ชุมชน และการบูรณาการวิชาประวัติศาสตร์กับวิชาคณิตศาสตร์ และวิทยาศาสตร์

2. การศึกษาระดับอุดมศึกษา

คณะผู้วิจัย ได้ นำกระบวนการวิจัยเชื่อมโยงกระบวนการเรียนการสอนในมหาวิทยาลัยเชียงใหม่ ดังนี้

2.1 ระดับปริญญาเอก สาขาวิชาหลักสูตรและการสอน คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยเชียงใหม่ ในกระบวนการวิชา ครุศึกษาและการพัฒนาวิชาชีพครู (063850) ภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2553

2.2 ระดับปริญญาโท ในกระบวนการวิชา 053740 สารัตถศึกษาวิเคราะห์ ประกอบด้วยนักศึกษาปริญญาโทสาขาวิชาการสอนสังคมศึกษา สาขาวิชาการสอนวิทยาศาสตร์ สาขาวิชาการสอนคณิตศาสตร์ สาขาวิชาบริหารการศึกษา ในภาคเรียนที่ 1/ 2554 จำนวนประมาณ 200 คน ภาคเรียนที่ 2/2554 กระบวนวิชา 053740 สาขาประถมศึกษาจำนวน 27 คน กระบวนวิชา 054731 การเมืองกับการศึกษา สำหรับนักศึกษาปริญญาโทสาขาบริหารการศึกษาในภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2554 จำนวน 59 คน

2.3 ระดับปริญญาตรี

กระบวนวิชา 100203 แหล่งเรียนรู้และภูมิปัญญาท้องถิ่น ภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2554 จำนวน 148 คน

กระบวนวิชา 054406 ศิลปะล้านนาไทย ประกอบด้วยศึกษาสาขาศิลปศึกษา คณะศึกษาศาสตร์และคณะสถาปัตยกรรมศาสตร์ ภาคเรียนละประมาณ 50 คน

3.การเผยแพร่ในชุมชนออนไลน์และทีวีครู

3.1 โครงการมีเว็บไซต์ <http://ilen.edu.cmu.ac.th> เผยแพร่กิจกรรมและความก้าวหน้าของโครงการวิจัยชุดนี้ มีผู้เข้าชมทั้งที่เป็นครูนักเรียนในโครงการ นักศึกษาปริญญาตรี โทและเอก ใน

กระบวนการวิชาต่างๆ ที่ผู้วิจัยเป็นผู้สอน ได้มีครูและบุคลากรในวงการศึกษาในเชียงใหม่เข้าติดตามความคืบหน้าเป็นประจำเพราะได้เชื่อมกับเว็บไซต์ของ สพป.เชียงใหม่เขต 1 ด้วย

3.2 ที่วีครู Thai Teacher tv. ได้บันทึกกิจกรรมการบูรณาการการสอนวิชาประวัติศาสตร์กับวิชาต่างๆ เช่น คณิตศาสตร์ วิทยาศาสตร์ นำเผยแพร่ทางสื่อทีวี ทำให้ครู บุคลากรทางการศึกษา และผู้ชมทั่วไปได้ชมและร่วมเรียนรู้

3.3 www.youtube.com เผยแพร่กิจกรรมอบรมครู

4. การเผยแพร่ในที่ประชุมทางวิชาการ ตามลำดับดังนี้

- 1)วันวิทยาศาสตร์ประจำปี 2554 (18-20 สิงหาคม 2554)
- 2)วันปิดโครงการ llen เชียงใหม่ 2 กันยายน 2554 ณ อาคาร 4 คณะศึกษาศาสตร์
- 3)วันวิชาการประจำปีของมหาวิทยาลัยเชียงใหม่ (24-25 พฤศจิกายน 2554)
- 4)งานสถาปนิกล้านนาประจำปี 2554 ของกรมการโยธาธิการและผังเมือง สมาคมสถาปนิกสยามฯ ณ ศูนย์การค้าแอร์พอร์ต พลาซ่า เชียงใหม่ 23-25 ธันวาคม 2554
- 5)งานประชุมเครือข่ายพิพิธภัณฑ์ท้องถิ่นเพื่อระดมความคิดในการเตรียมเนื้อหาทางานเทศกาลพิพิธภัณฑ์ท้องถิ่น ประจำปี 2555 ของศูนย์มานุษยวิทยาสิรินธร (องค์การมหาชน) ณ โรงแรมเชียงใหม่ฮิลล์ วันที่ 21-22 ก.พ.2555

ฯลฯ

5.การเผยแพร่ในรูปแบบ DVD และ VCD ชุด LLEN Chiangmai แบ่งเป็น 2 ชุดคือ (1)ชุดใหญ่รวมทุกกิจกรรมในโครงการ LLEN Chiangmai อยู่ใน DVD และ VCD จำนวน 8 แผ่นบรรจุในกล่องเดียวกัน เผยแพร่ให้สถานศึกษาในโครงการ เครือข่ายในพื้นที่ มีพิธีมอบอย่างเป็นทางการในวันวิชาการ มหาวิทยาลัยเชียงใหม่ ครั้งที่ 7 วันที่ 24 พฤศจิกายน 2554 ณ หอประชุมใหญ่ มหาวิทยาลัยเชียงใหม่ โดยนายชุมพล รัตนเลิศพล ผอ.สพป.ชม.เขต 1 คนใหม่เป็นประธานมอบให้ 13 สถานศึกษาในโครงการ (2)แผ่น DVD รวมสื่อการสอนประวัติศาสตร์นครเชียงใหม่ 3 ตอน การรู้ตน 2 เรื่อง และการสอนประวัติศาสตร์แบบบูรณาการ ที่จัดทำโดย ที่วีครู รวมใน 1 แผ่น เผยแพร่ครูสอนวิชาประวัติศาสตร์ระดับประถมศึกษาทุกเขตพื้นที่ประถมศึกษาในจังหวัดเชียงใหม่ **ทิศทางการสนับสนุนต่อไป**

- 1)ส่งเสริมให้เกิดการขยายผลในรูปแบบ “ไข่ดาว” ในเขต สพป.ชม.เขต 2-6 เพื่อให้ครูและนักเรียนทั่วจังหวัดเชียงใหม่ได้รับการหนุนเสริมอย่างทั่วถึง
- 2)ส่งเสริมให้เกิดการขยายผลทั่วภาคเหนือ ในดินแดนที่เคยเป็นอาณาจักรล้านนา เพื่อให้ครูและนักเรียนในดินแดนล้านนาปัจจุบันได้เรียนรู้ประวัติศาสตร์ล้านนาแบบบูรณาการ โดยมีเครือข่ายในพื้นที่หนุนเสริม

3) นำแนวทางการบูรณาการวิชาประวัติศาสตร์กับวิชาต่างๆ เช่นวิทยาศาสตร์ คณิตศาสตร์ ฯลฯ เผยแพร่ครูทั่วประเทศ

4) ผู้สอนระดับอุดมศึกษาต้อง เชื่อมโยงผลงานการวิจัยกับการผลิตบัณฑิต การบริการทางวิชาการ ต่อชุมชนและการทำนุบำรุงศิลปวัฒนธรรม

5) การเผยแพร่ผลงานในชุมชนออนไลน์ เพื่อให้ผู้สนใจเข้าถึงได้โดยง่าย

ทิศทางการต่อไปของ Ilen เชียงใหม่

1. มหาวิทยาลัยเชียงใหม่สนับสนุนโครงการ Ilen เชียงใหม่เป็นโครงการ Ilen มหาวิทยาลัยเชียงใหม่ ดำเนินการวิจัยในพื้นที่อำเภอพร้าว จังหวัดเชียงใหม่ ตามนโยบาย “พร้าวโมเดล” ของ มหาวิทยาลัยเชียงใหม่ โดยนำเสนอต่อที่ประชุมครู ผู้บริหารสถานศึกษาในอำเภอพร้าวและผู้บริหาร สพป.ชม.เขต 2 เมื่อ 13 มิ.ย.2555 และ 6 กรกฎาคม 2555

2. โครงการ Ilen มหาวิทยาลัยเชียงใหม่มีแผนร่วมมือกับมหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงราย ขยายผลสู่โรงเรียนประถมศึกษาสังกัดเทศบาลเมืองเชียงราย โดยนำเสนอต่อที่ประชุมครู ผู้บริหารสถานศึกษาในจังหวัดเชียงราย เมื่อ 29 สิงหาคม 2555

3. โครงการ Ilen มหาวิทยาลัยเชียงใหม่มีแผนประสานงานกับ สพป.ชม.เขต 5 เพื่อขยายผลไปสู่โรงเรียนในสังกัด สพป.ชม.เขต 5 โดยนัดหมายพบกันในเดือนกันยายน 2555

4. สพป.ชม.เขต 1 สนับสนุนให้ Ilen เชียงใหม่ นำผลงานใน <http://ilen.edu.cmu.ac.th> เผยแพร่ในพื้นที่ชุมชนออนไลน์ของ สพป.ชม.เขต 1

Project Code: RDG 5340014

Project Title: Area-Based Networking Research and Development for Promoting History Subject

Learning at Prathom Suksa 4-6 Levels in Chiang Mai Province Schools.

Investigator: Somchot ongsakul, Sarassawadee Oongsakul, Sutthikan Tipayakesorn

Chiang Mai University

E-mail address: somchotcm@hotmail.com

Project duration: March 2010-November 2011

This research was aimed to develop area-based networking research and development to promote History Subject Learning at Prathom Suksa 4-6 Levels in Chiang Mai Province Schools.

There are Four sectors which constitute the network : (1) bureaucratic force, (2) academic force, (3) area-based networks force, and (4) The Thailand Research Fund (TRF). The Four sectors actively support and promote history learning in different respects.

Bureaucracy Force

In response to her Majesty the Queen's remarks, the office of Thailand Research Fund as well as the Ministry of Education laid down certain policies where by state-run schools are required to observe by undertaking history instruction as a separate subject at least one hour per week. The policies have been effective since 2009.

Academic Force

1. Curriculum Aspect The research resulted in three types of curriculum.

(1) **“Suandok Model”** In this model, the first semester (20 hours) is devoted to national history while the second semester is devoted to local history (8-10 hours) and community history (10-12 hours).

(2) **“Ta-satoi Model”** Forty hours comprise one academic years. Both the first and the second semester (40 hours) are devoted to national history with additional 20 hours of local and community history.

(3) **“Anubal Chiang Mai Model.”** In this model, the first semester (20 hours) is devoted to national history (14 hours) and six hours of local history. Similarly, in the second semester, fourteen hours are devoted to nation history and six hours to community history.

2. Core Curriculum Each school is requited to teach core history, which is the history of each province. The researchers have created Chiang Mai history contents for Prathom Suksa 4-6 levels, all within the curriculum indicators framework and three types of media : Teacher’s Manual ; Three supplementary DVDs ; and two comic books.

3. Community History Curriculum Moreover, a team of researcher and lecturers have promoted guidelines in which history can be integrated and incorporated into other disciplines such as mathematics, science, water quality assessment of water sources near the school, art history, and architectural styles of buildings near the school. This attempt brings about historical awareness and integrative learning environment.

Area-Based Networks Force

1. This research has been acknowledged by Chiang Mai University and CMU.offered an opportunity for the researchers to showcase their research outcomes on the seventh CMU Academic Day,2011
2. The Faculty of Medicine, Chiang Mai University published the research team’s book on Historical Learning Sources/Sites on Suthep Road and also provided the meeting venue.

3. The Faculty of Engineering, Chiang Mai University published our book on Wat Pa Daeng Maha Vihar : Past, Present and Future and provided the meeting venue as well.
4. The Faculty of Education, Chiang Mai University provided its website space (<http://len.edu.cmu.ac.th>) as well as the meeting venue for the Project launching and closing.
5. Office of Chiang Mai Primary Education Service Area One helped coordinate with the schools under its jurisdiction and hosted meetings where all the schools in Office of Chiang Mai Primary Education Service Area One are involved .
6. Chiang Mai City Municipality helped coordinate with schools under its jurisdiction to provide the meeting venue and hosted the related meetings.
7. Chiang Mai Provincial Administrative Organization also helped coordinate with the schools, under its supervision.
8. The sang a community offered the meeting venue and some monks served as meeting chairs at various schools.
9. The northern noble dignitaries and ICOMOS Thailand provided all the schools involved with plenty of books.
10. Chiang Mai Province Governor, served as key note speaker on the Project closing day.
11. The government sector such as Chiang Mai National Museum and National Archive, places where historical records, evidence and artifacts are kept, served as learning sources/sites for both teachers and students in the Project.
12. The private sector supported the production of CDs distributed on our website and opened to the public its private buildings and properties for learning purposes and provided the meeting venue.
13. The people's sector such as the Sunday Bicycles, Chiang Mai Bicycles Network, etc. supported the publication of self-learning manuals about historical sites as well as serving as historical sites touring guides for teachers and students.
14. The media which include news agencies and radio station played an integral role in publicizing and broadcasting our activities and programs. As a result, teacher and

student were happier in class and gained more academically. Furthermore, a body of Knowledge about community history has come to exist thanks to all the parties involved. In addition educators, community members and the working committee were so proud of their success. More importantly, school teachers were more confident and were more equipped with teaching strategies and the students were reported to have positive attitudes towards history.

Extension of Results: There are 5 levels.

1. At the Basic Education Level

1.1 School attached to Chiang Mai City Municipality and Chiang Mai Provincial Administrative Organization.

1.2 Schools attached to the Office of Chiang Mai Primary Education Service Area1. The Office hosted a meeting on June 17, 2011 for its 93 schools at the Holiday Garden Hotel, Chiang Mai for the Project to extend its research results from 8 to all 93 schools.

1.3 The Office of Basic Education Commission, Ministry of Education OBEC organized a meeting attended attend by its supervisors from all over the country. School administrators and teachers from the central and eastern regions at the Max Hotel, Bangkok with the research team suggested that the researchers and lecturers be speakers and leaders in conducting relevant research.

2. At the Higher Education Level

The research team has been able to link the research process with the instructional process in the Faculty of Education in undergraduate and graduate levels.

3. On-line sources and Thai Teacher TV.

3.1 Information can be gained at <http://len.edu.cmu.ac.th>

3.2 Academic activities where the instruction of history and mathematics are closely integrated are televised and can be accessed via www.youtube.com

4. Exposition and Conferences

Research reports have been presented and exhibited in various conferences such as the seventh CMU Academic Day 2011 and the Lanna Architect 2011.

5. Academic activities as well as lessons have been stored in the forms of DVD and VCD entitled LLEN Chiangmai, with the aim of promoting history learning among all the Prathom Suksa schools in Chiang Mai.

Keywords: History Subject, Area-Based Network

รหัสโครงการ: RDG 5340014

ชื่อโครงการ: โครงการวิจัยและพัฒนาเครือข่ายในพื้นที่เพื่อหนุนเสริมการเรียนรู้รายวิชาประวัติศาสตร์ ในระดับประถมศึกษาปีที่ ๔-๖ สถานศึกษาในจังหวัดเชียงใหม่
ชื่อนักวิจัย: รศ.สมโชติ อ๋องสกุล ศ.สรัสวดี อ๋องสกุล และ อ.ดร.สุทธกัญจน์ ทิพย์เกษตร มหาวิทยาลัยเชียงใหม่

E-mail address: somchotcm@hotmail.com

ระยะเวลาโครงการ: มีนาคม 2553- พฤศจิกายน 2554

โครงการวิจัยชุดนี้มีวัตถุประสงค์ ๔ ประการ

๑) เพื่อพัฒนารูปแบบเครือข่ายในท้องถิ่น โดยใช้เครือข่ายในพื้นที่ เพื่อหนุนเสริมการเรียนรู้รายวิชาประวัติศาสตร์ในโรงเรียนระดับประถมศึกษาปีที่ ๔-๖ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่ประถมศึกษาเชียงใหม่เขต 1 สังกัดเทศบาลนครเชียงใหม่ และสังกัดองค์การบริหารส่วนจังหวัดเชียงใหม่

๒) เพื่อให้เครือข่ายในพื้นที่มีส่วนร่วมในการพัฒนารายวิชาประวัติศาสตร์ในหลักสูตรสถานศึกษาระดับประถมศึกษาปีที่ ๔-๖ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่ประถมศึกษาเชียงใหม่เขต 1 สังกัดเทศบาลนครเชียงใหม่ และสังกัดองค์การบริหารส่วนจังหวัดเชียงใหม่ ตลอดจนหนุนช่วยกิจกรรมการศึกษาและพัฒนาศักยภาพในการสอนของครู

๓) เพื่อให้เครือข่ายนักวิชาการในพื้นที่ได้หนุนเสริมด้วยการสร้างชุดความรู้เกี่ยวกับประวัติศาสตร์ชุมชนที่หลากหลายมิติตามแนวทางของศาสตร์ต่างๆ เช่น ศิลปะ วิทยาศาสตร์ คณิตศาสตร์ ฯลฯ สำหรับครูและทำหนังสือการ์ตูนประวัติศาสตร์สำหรับให้นักเรียนเรียนรู้ได้ง่ายและสนุก

๔) เพื่อสังเคราะห์และวิเคราะห์บทเรียนการสร้างเครือข่ายในท้องถิ่น โดยใช้เครือข่ายในพื้นที่เพื่อหนุนเสริมการเรียนรู้รายวิชาประวัติศาสตร์

เครือข่ายในท้องถิ่นประกอบด้วย ๓ ทูน คือ (๑) ทูนราชการ (๒) ทูนวิชาการ (๓) ทูนเครือข่ายในพื้นที่ ต่างได้หนุนเสริมการเรียนรู้รายวิชาประวัติศาสตร์ดังนี้

ทูนราชการ

สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน กระทรวงศึกษาธิการ รับสนองพระราชเสาวนีย์ของสมเด็จพระนางเจ้าฯ พระบรมราชินีนาถ มีนโยบายให้สถานศึกษาในสังกัดจัดการเรียนการสอนประวัติศาสตร์กลุ่มสาระสังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรมเป็นวิชาเฉพาะอย่างน้อย

สัปดาห์ละ ๑ ชั่วโมง โดยให้ปรับโครงสร้างเวลาเรียนหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน
พุทธศักราช ๒๕๕๑ ตั้งแต่ปี พ.ศ.๒๕๕๒

ทวนวิชาการ

1.หลักสูตรสถานศึกษา ผลการวิจัย ทำให้เกิดหลักสูตร ๓ รูปแบบดังนี้

(๑) สวนดอกโมเดล หนึ่งปีการศึกษามี ๔๐ ชั่วโมง ภาคเรียนแรกเรียนรู้ประวัติศาสตร์
ชาติ ๒๐ ชั่วโมง ภาคเรียนที่สองเรียนรู้ประวัติศาสตร์ท้องถิ่น ๑๒ ชั่วโมง และประวัติศาสตร์ชุมชน
๘ ชั่วโมง

(๒) ทำสตัยโมเดล หนึ่งปีการศึกษามี ๔๐ ชั่วโมง แต่ละภาคเรียน เรียนรู้
ประวัติศาสตร์ชาติ ๒๐ ชั่วโมง เพิ่มอีก ๒๐ ชั่วโมงสอนแบบบูรณาการทั้งประวัติศาสตร์ท้องถิ่น
และประวัติศาสตร์ชุมชน

(๓) อนุบาลเชียงใหม่โมเดล หนึ่งปีการศึกษามี ๔๐ ชั่วโมง ภาคเรียนแรกเรียนรู้
ประวัติศาสตร์ชาติ ๑๔ ชั่วโมง ประวัติศาสตร์ท้องถิ่น ๖ ชั่วโมง ภาคเรียนที่สองเรียนรู้
ประวัติศาสตร์ชาติ ๑๔ ชั่วโมง ประวัติศาสตร์ชุมชน ๖ ชั่วโมง

๒.หลักสูตรแกนกลาง คือ ประวัติศาสตร์ท้องถิ่นรายจังหวัด คณะผู้วิจัยทำให้เกิดเนื้อหา
ประวัติศาสตร์นครเชียงใหม่ สำหรับชั้นประถม ๔-๖ ที่อยู่ในกรอบตัวชี้วัดของหลักสูตร
ประถมศึกษา โดยมีสื่อ ๓ อย่างคือ (๑)คู่มือครู (๒)วีดีโอ ๓ เรื่อง (๓)หนังสือการ์ตูน ๒ เรื่อง

๓.เครือข่ายนักวิชาการ นำเสนอแนวทาง การบูรณาการการสอนวิชาประวัติศาสตร์กับ
ศาสตร์อื่นๆ เช่น คณิตศาสตร์ วิทยาศาสตร์ การวัดคุณภาพน้ำในแหล่งน้ำใกล้สถานศึกษา
ประวัติศาสตร์ศิลปะและสถาปัตยกรรมรอบสถานศึกษา ทำให้เกิดการเรียนรู้แบบบูรณาการ

ทวนเครือข่ายในพื้นที่

๑. ที่ประชุมสภามหาวิทยาลัยเชียงใหม่ครั้งที่ ๑๐/๒๕๕๓ รับทราบและให้กำลังใจในการ
ดำเนินงาน และให้พื้นที่จัดแสดงผลงานวิจัยในวันวิชาการมหาวิทยาลัยเชียงใหม่ครั้งที่ ๑ ประจำปี
พ.ศ.๒๕๕๔

๒. คณะแพทยศาสตร์ มหาวิทยาลัยเชียงใหม่ จัดพิมพ์หนังสือ แหล่งเรียนรู้ทาง
ประวัติศาสตร์บนถนนสุเทพ และสนับสนุนสถานที่ประชุม

๓. คณะวิศวกรรมศาสตร์ มหาวิทยาลัยเชียงใหม่ จัดพิมพ์หนังสือ วัดป่าแดงมหาวิหาร :
อดีต ปัจจุบันและอนาคต และสนับสนุนสถานที่ประชุม

๔. คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยเชียงใหม่ จัดสรรพื้นที่เว็บไซต์ <http://len.edu.cmu.ac.th> และสนับสนุนสถานที่ประชุม

๕. สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา (สพป.) เชียงใหม่ เขต 1 ได้ช่วยสนับสนุนการประสานงานกับโรงเรียนในสังกัด และเป็นเจ้าภาพในการจัดประชุมขยายผลสู่โรงเรียนในสังกัด สพป.ชม. เขต ๑

๖. เทศบาลนครเชียงใหม่ สนับสนุนการประสานงานกับโรงเรียนในสังกัด สถานที่ประชุม เป็นเจ้าภาพในการจัดประชุมขยายผลสู่โรงเรียนในสังกัดเทศบาลนครเชียงใหม่อีก ๑ แห่ง

๗. องค์การบริหารส่วนจังหวัดเชียงใหม่ สนับสนุนการประสานงานกับโรงเรียนในสังกัด

๘. ชุมชนสงฆ์ ให้การสนับสนุนที่ประชุมและเป็นประธานในที่ประชุมหลายสถานศึกษา

๙. ชุมชนเจ้านายฝ่ายเหนือ และสมาคมอิกโมส (ICOMOS Thailand) สนับสนุนหนังสือมอบให้โรงเรียนในโครงการและผู้ว่าราชการจังหวัดเชียงใหม่ในฐานะประธานมูลนิธิราชดำรินุรักษ์ฝ่ายเหนือรับเป็นองค์ปาฐกในวันประชุมใหญ่เพื่อปิดโครงการ

๑๐. ภาคราชการเช่นพิพิธภัณฑสถานแห่งชาติ เชียงใหม่ หอจดหมายเหตุแห่งชาติ สนับสนุนในฐานะเป็นแหล่งเก็บหลักฐานทางประวัติศาสตร์ให้ครูและนักเรียนเข้าเรียนรู้

๑๑. ภาครัฐกิจเอกชน สนับสนุนการจัดทำประวัติศาสตร์สถานศึกษาและชุมชนรอบสถานศึกษาเป็นซีดีเผยแพร่ในเว็บไซต์ เปิดอาคารและสถานที่ส่วนบุคคลให้เป็นแหล่งเรียนรู้ และสถานที่ประชุม

๑๒. ภาคประชาชนเช่นชมรมจักรยานวันอาทิตย์ เครือข่ายจักรยานเชียงใหม่ สนับสนุนการตีพิมพ์หนังสือ เส้นทางโบราณตามนิราศหริภุญไชย หนังสือ เส้นทางโบราณตามโคลงมังคาราบ เชียงใหม่ พร้อมนำคณะครูและนักเรียนเรียนรู้แหล่งประวัติศาสตร์

๑๓. ภาคลือ เช่นหนังสือพิมพ์ วิทยุและทีวีครู นำกิจกรรมของโครงการเผยแพร่ผลนอกเหนือจากโครงสร้างหลักสูตรสถานศึกษาคือครู และ นักเรียน มีความสุขในเรียนรู้วิชาประวัติศาสตร์เพิ่มขึ้น เกิดประวัติศาสตร์ชุมชน โดยคณะผู้วิจัย สถานศึกษาและชุมชนช่วยกันสืบค้น ผู้บริหารสถานศึกษา ชุมชน และเครือข่ายในพื้นที่มีความภูมิใจที่ได้ร่วมหนุนเสริม ครุ่นใจในการสอนวิชาการประวัติศาสตร์และมีเทคนิคในการสอนเพิ่มขึ้น

การขยายผล แบ่งเป็น ๕ ระดับ

๑. การศึกษาขั้นพื้นฐาน

๑.๑ โรงเรียนในสังกัดเทศบาลนครเชียงใหม่ จาก ๔ โรงเรียนเป็นครบ ๑๑ โรงเรียน

๑.๒ โรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเชียงใหม่ เขต ๑ จาก ๘ โรงเรียนขยายไปครบ ๕๔ โรงเรียน

๑.๓ สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน กระทรวงศึกษาธิการ จัดประชุมศึกษานิเทศก์ทั่วประเทศ ผู้บริหารและครูจากภาคกลางและภาคตะวันออก ประชุมที่โรงแรมแมกซ์ กรุงเทพฯ ในวันที่ ๒๐-๒๒ เมษายน ๒๕๕๔ มอบหมายให้คณะผู้วิจัยในโครงการชุดนี้เป็นวิทยกรนำเสนอ แนวทางการสร้างวัฒนธรรมการวิจัย ด้วยวิธีการทางประวัติศาสตร์ และการบูรณาการวิชาประวัติศาสตร์กับวิชาคณิตศาสตร์และวิทยาศาสตร์

๒. การศึกษาระดับอุดมศึกษา

หัวหน้าโครงการวิจัย ได้นำกระบวนการวิจัยเชื่อมโยงกระบวนการเรียนการสอนในคณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยเชียงใหม่เกิดเป็นเครือข่ายการเรียนรู้ระดับปริญญาตรี ปริญญาโท และปริญญาเอก

๓.การเผยแพร่ในชุมชนออนไลน์และทีวีครู

๓.๑ โครงการมีเว็บไซต์ <http://llen.edu.cmu.ac.th>

๓.๒ ทีวีครู Thai Teacher tv. ได้บันทึกกิจกรรมการบูรณาการการสอนวิชาประวัติศาสตร์กับวิชาคณิตศาสตร์ นำเผยแพร่ทางสื่อทีวีครู

๓.๓ มีกิจกรรมการอบรมครูเผยแพร่ใน www.youtube.com

๔.การจัดนิทรรศการในที่ประชุมทางวิชาการ เช่นวันวิชาการประจำปีของมหาวิทยาลัยเชียงใหม่ และงานสถาปนิกล้านนาประจำปี ๒๕๕๔ ของกรมการศึกษาด้านนา สมาคมสถาปนิกสยามฯ

๕ .จัดทำ DVD และ VCD ชุด LLEN CHIANGMAI แจกครู สถานศึกษาในจังหวัดเชียงใหม่และผู้เกี่ยวข้องทั่วไป

คำหลัก: รายวิชาประวัติศาสตร์ , เครือข่ายในพื้นที่

บทที่ 1

บทนำ

หลักการและเหตุผล

นับตั้งแต่ช่วงทศวรรษ 2520 เป็นต้นมา วิชาประวัติศาสตร์ ถูกจัดเป็นส่วนหนึ่งของกลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม ทำให้การเรียนรู้วิชาประวัติศาสตร์ในระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน ไม่ถูกเน้นให้เป็นรายวิชา

ต่อมาวันที่ 11 สิงหาคม 2551 สมเด็จพระนางเจ้าฯ พระบรมราชินีนาถทรงมีพระราชเสาวนีย์ตอนหนึ่งเกี่ยวข้องกับวิชาประวัติศาสตร์ ด้วยเหตุนี้ สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน กระทรวงศึกษาธิการ จึงได้รับสนองพระราชเสาวนีย์ โดยมีนโยบายให้สถานศึกษาในสังกัดจัดการเรียนการสอนวิชาประวัติศาสตร์ ภายใต้อำนาจของสาระสังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม เป็นวิชาเฉพาะอย่างน้อยสัปดาห์ละ 1 ชั่วโมง และให้ปรับโครงสร้างเวลาเรียนหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 ในโรงเรียนต้นแบบการใช้หลักสูตรตั้งแต่ปี พ.ศ.2552 และโรงเรียนทั่วไปในปี พ.ศ.2553

แต่จากการสำรวจปัญหาของครูในโรงเรียนในเขตอำเภอเมืองเชียงใหม่ พบว่า ทุกโรงเรียนมีปัญหา เช่น ครูผู้สอนมีปัญหาเรื่องความเข้าใจในวิชาประวัติศาสตร์โดยเฉพาะในส่วน of ประวัติศาสตร์ท้องถิ่น ซึ่งครูไม่มั่นใจในเนื้อหาที่สอนและวิธีสอนที่เหมาะสมสำหรับนักเรียน รวมทั้งครูขาดการสร้างองค์ความรู้ของชุมชนและท้องถิ่น ขาดสื่อการสอนที่ดี ขณะเดียวกันก็ยังไม่มีการเชื่อมโยงเครือข่ายในท้องถิ่นเข้าหนุนเสริมกระบวนการเรียนรู้วิชาประวัติศาสตร์

ด้วยเหตุนี้ จึงเป็นการสมควรอย่างยิ่งที่จะได้มีการหนุนเสริมการเรียนการสอนวิชาประวัติศาสตร์ในสถานศึกษาให้ดียิ่งขึ้น โดยเฉพาะสถานจังหวัดเชียงใหม่ เนื่องด้วยเชียงใหม่เป็นพื้นที่ที่มีประวัติศาสตร์ความเป็นมาที่ยาวนาน เป็นศูนย์กลางอาณาจักรล้านนาที่มีศิลปวัฒนธรรม ความเจริญรุ่งเรืองมาตั้งแต่อดีต แม้ในกระแสปัจจุบันก็ยังคงเป็นศูนย์กลางความเจริญในเขตพื้นที่ภาคเหนือตอนบนของประเทศไทยอย่างโดดเด่น จังหวัดเชียงใหม่จึงมีร่องรอยแห่งอารยธรรมอันแสดงถึงประวัติความเป็นมาและการเปลี่ยนแปลงต่างๆ เกิดขึ้น ซึ่งสามารถเรียนรู้และทำความเข้าใจได้ ดังนั้น เชียงใหม่จึงเป็นพื้นที่ที่เป็นแหล่งเรียนรู้ทางประวัติศาสตร์ที่สำคัญซึ่งคนเชียงใหม่สมควร

จะต้องเรียนรู้และทำความเข้าใจความเป็นมาและความเปลี่ยนแปลงที่เกิดขึ้นจนเป็นเชิงใหม่ในปัจจุบัน อันถือได้ว่าเป็น “ประวัติศาสตร์ท้องถิ่น” ควบคู่ไปกับการเรียนรู้ประวัติศาสตร์ชาติตามหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551

นอกจากนี้ เชียงใหม่ยังมี “ทุน” ที่สามารถช่วยหนุนเสริมให้เกิดการเรียนรู้ประวัติศาสตร์ท้องถิ่น 4 ทุนสำคัญด้วยกัน ได้แก่ 1) ทุนราชการ 2) ทุนวิชาการ 3) ทุนเครือข่ายในพื้นที่ และ 4) ทุนวิจัยจากสำนักงานกองทุนสนับสนุนการวิจัย

ดังนั้น ด้วยสถานการณ์ในด้านการปรับเปลี่ยนหลักสูตรโดยให้มีการเพิ่มเติมรายวิชาประวัติศาสตร์ในสถานศึกษา ประกอบกับจังหวัดเชียงใหม่มีความพร้อมของทุนทั้ง 4 ทุน ทำให้คณะผู้วิจัยจัดทำโครงการวิจัยและพัฒนาเครือข่ายในพื้นที่เพื่อหนุนเสริมการเรียนรู้รายวิชาประวัติศาสตร์ในระดับประถมศึกษาชั้นปีที่ 4 – 6 สถานศึกษาในจังหวัดเชียงใหม่

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์การวิจัย 4 ข้อประกอบด้วย

1) เพื่อพัฒนารูปแบบเครือข่ายในท้องถิ่นโดยใช้เครือข่ายในพื้นที่ เพื่อหนุนเสริมการเรียนรู้รายวิชาประวัติศาสตร์ในโรงเรียนระดับประถมศึกษาปีที่ 4-6 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาเชียงใหม่เขต 1 สังกัดเทศบาลนครเชียงใหม่ และสังกัดองค์การบริหารส่วนจังหวัดเชียงใหม่

2) เพื่อให้เครือข่ายในพื้นที่มีส่วนร่วมในการพัฒนารายวิชาประวัติศาสตร์ในหลักสูตรสถานศึกษาระดับประถมศึกษาปีที่ 4-6 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาเชียงใหม่เขต 1 สังกัดเทศบาลนครเชียงใหม่ และสังกัดองค์การบริหารส่วนจังหวัดเชียงใหม่ ตลอดจนหนุนช่วยกิจกรรมการศึกษาและพัฒนาศักยภาพในการสอนของครู

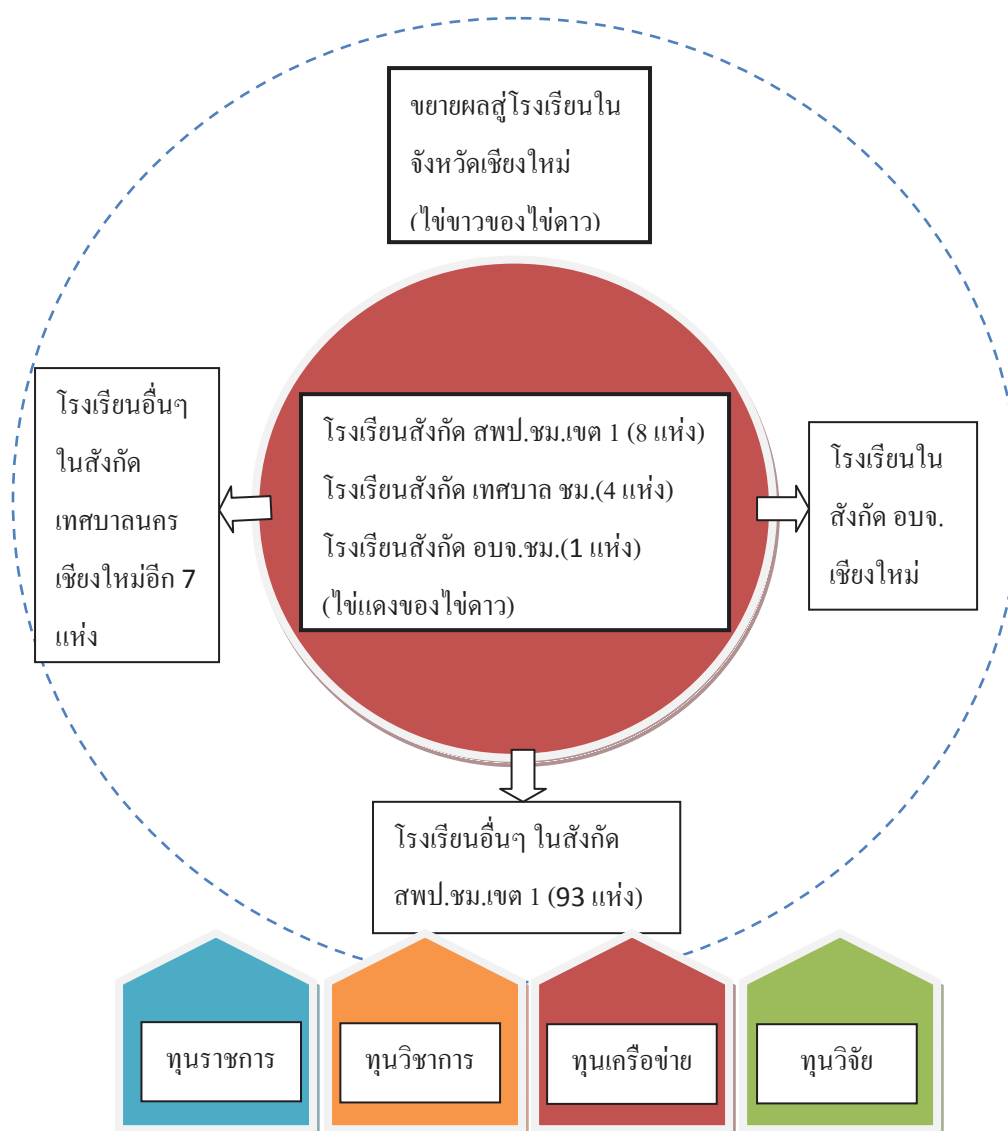
3) เพื่อให้เครือข่ายนักวิชาการในพื้นที่ได้หนุนเสริมด้วยการสร้างชุดความรู้เกี่ยวกับประวัติศาสตร์ชุมชนที่หลากหลายมิติตามแนวทางของศาสตร์ต่างๆ เช่น ศิลปะ วิทยาศาสตร์ คณิตศาสตร์ ฯลฯ สำหรับครูและทำหนังสือการ์ตูนประวัติศาสตร์สำหรับให้นักเรียนเรียนรู้ได้ง่ายและสนุก

4) เพื่อสังเคราะห์และวิเคราะห์บทเรียนการสร้างเครือข่ายในท้องถิ่นโดยใช้เครือข่ายในพื้นที่เพื่อหนุนเสริมการเรียนรู้รายวิชาประวัติศาสตร์

กรอบแนวคิดในการวิจัย

โครงการวิจัยและพัฒนาเครือข่ายในพื้นที่เพื่อหนุนเสริมการเรียนรู้รายวิชาประวัติศาสตร์ในระดับประถมศึกษาชั้นปีที่ 4 – 6 สถานศึกษาในจังหวัดเชียงใหม่ มีแนวคิดในการทำวิจัยโดยใช้ “ยุทธการไข่ดาว” ซึ่งเป็นการดำเนินงานและขยายผลในเชิงรุก ซึ่งมุ่งวิจัยและพัฒนาเครือข่ายในท้องถิ่นเพื่อหนุนเสริมการเรียนรู้รายวิชาประวัติศาสตร์ในสถานศึกษาในเขตอำเภอเมืองเชียงใหม่ ทั้งที่สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเชียงใหม่เขต 1 สังกัดเทศบาลนครเชียงใหม่ และสังกัดองค์การบริหารส่วนจังหวัดเชียงใหม่ ที่เข้าร่วมในโครงการทั้งสิ้น 13 แห่งเป็นหลัก ซึ่งเปรียบเสมือน “ไข่แดง” ของไข่ดาว จากนั้นจะได้มีการขยายผลแก่สถานศึกษาอื่นๆ ในเขตจังหวัดเชียงใหม่ ซึ่งเปรียบเสมือน “ไข่ขาว” ในไข่ดาว ให้มีการพัฒนาการจัดการเรียนรู้รายวิชาประวัติศาสตร์ต่อไปโดยอาศัยทุนพื้นฐานทั้ง 4 ทุนในการหนุนเสริมการเรียนรู้ ซึ่งกรอบแนวคิดในการวิจัยแสดงดังผังด้านล่าง

ยุทธการไผ่ดาว

ขอบเขตการวิจัย

ขอบเขตด้านเนื้อหา

การวิจัยครั้งนี้มุ่งการวิจัยและพัฒนาทุนเครือข่ายในพื้นที่จังหวัดเชียงใหม่ เพื่อหนุนเสริมการเรียนรู้รายวิชาประวัติศาสตร์ในโรงเรียนระดับประถมศึกษาปีที่ 4-6 โดยให้เครือข่ายมีส่วนร่วมในการพัฒนาหลักสูตรและการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ รวมไปถึงสื่อการเรียนรู้เพื่อหนุนเสริมการเรียนรู้รายวิชาประวัติศาสตร์ และวิเคราะห์ สังเคราะห์บทเรียนในการพัฒนาเครือข่ายในท้องถิ่นเพื่อหนุนเสริมการเรียนรู้

ขอบเขตด้านพื้นที่

พื้นที่ในการวิจัย ได้แก่ สถานศึกษาในจังหวัดเชียงใหม่ 13 แห่ง แบ่งเป็น โรงเรียนที่สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเชียงใหม่ เขต 1 จำนวน 8 โรงเรียน โรงเรียนที่สังกัดเทศบาลนครเชียงใหม่ จำนวน 4 โรงเรียน และโรงเรียนที่สังกัดองค์การบริหารส่วนจังหวัดเชียงใหม่ 1 โรงเรียน

ขอบเขตด้านเวลา

ระยะเวลาในการวิจัย คือ 18 เดือน (มีนาคม 2553-พฤศจิกายน 2554)

นิยามศัพท์เฉพาะ

นิยามศัพท์เฉพาะในการวิจัยครั้งนี้มีดังนี้

เครือข่ายในพื้นที่ หมายถึง บุคคล ชุมชน องค์กรภาครัฐ องค์กรภาคเอกชนต่างๆ ที่มีส่วนเกี่ยวข้องกับการหนุนเสริมการเรียนรู้ประวัติศาสตร์เชียงใหม่และประวัติศาสตร์ท้องถิ่น ซึ่งในที่นี้ประกอบไปด้วย เครือข่ายเจ้านายฝ่ายเหนือ เครือข่ายพระสงฆ์ เครือข่ายผู้บริหารมหาวิทยาลัยและอดีตผู้บริหารสถานศึกษา เครือข่ายภาคราชการ เครือข่ายองค์การบริหารส่วนท้องถิ่น เครือข่ายภาคธุรกิจเอกชน เครือข่ายประชาชนและสื่อ เครือข่ายชาวบ้าน และเครือข่ายการเรียนรู้ซึ่งได้แก่นักศึกษาระดับปริญญาตรี โท และเอก ซึ่งจะเข้ามามีส่วนร่วมในการจัดทำหลักสูตร การจัดกิจกรรมการเรียนรู้ รวมถึงมีส่วนร่วมในการเรียนรู้ เพื่อหนุนเสริมการเรียนรู้รายวิชาประวัติศาสตร์สำหรับนักเรียนระดับประถมศึกษาชั้นปีที่ 4 – 6 สถานศึกษาในจังหวัดเชียงใหม่

การหนุนเสริมการเรียนรู้ หมายถึง การส่งเสริม สนับสนุน ช่วยเหลือของเครือข่ายในพื้นที่ เพื่อให้การจัดทำหลักสูตร การจัดการเรียนรู้ และการดำเนินการต่างๆ ของสถานศึกษาในการจัดการเรียนรู้รายวิชาประวัติศาสตร์ในสถานศึกษาจังหวัดเชียงใหม่เป็นไปด้วยดี ครู นักเรียนเกิดการเรียนรู้เกี่ยวกับประวัติศาสตร์นครเชียงใหม่และประวัติศาสตร์ท้องถิ่นได้ดียิ่งขึ้น อาทิ การผลิตสื่อการเรียนรู้ การสร้างองค์ความรู้เป็นเอกสาร การอนุเคราะห์สถานที่ ยานพาหนะ การเป็นวิทยากรท้องถิ่น และอื่นๆ เป็นต้น

รายวิชาประวัติศาสตร์ หมายถึง รายวิชาประวัติศาสตร์ กลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม ระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 – 6 ตามที่หลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐานกำหนดไว้ โดยให้นักเรียนจะต้องเรียนประวัติศาสตร์อย่างน้อย 1 ชั่วโมงต่อสัปดาห์ รวม 20 ชั่วโมงต่อ 1 ภาคเรียน ซึ่งในการวิจัยครั้งนี้ได้เปิดโอกาสให้สถานศึกษาในโครงการมีการปรับโครงสร้างหลักสูตรรายวิชาประวัติศาสตร์โดยเพิ่มเติมเนื้อหาสาระเกี่ยวกับประวัติศาสตร์นครเชียงใหม่และประวัติศาสตร์ท้องถิ่นตามความเหมาะสมของแต่ละสถานศึกษา

สถานศึกษาจังหวัดเชียงใหม่ หมายถึง โรงเรียนที่มีการเปิดสอนในระดับประถมศึกษาในเขตอำเภอเมืองเชียงใหม่ จังหวัดเชียงใหม่ ที่เข้าร่วมโครงการจำนวนทั้งสิ้น 13 แห่ง แบ่งเป็น โรงเรียนที่สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเชียงใหม่เขต 1 จำนวน 8 แห่ง โรงเรียนที่สังกัดเทศบาลนครเชียงใหม่ จำนวน 4 แห่ง และโรงเรียนที่สังกัดองค์การบริหารส่วนจังหวัดเชียงใหม่ จำนวน 1 แห่ง ซึ่งเป็นโรงเรียนที่มีความพร้อม ได้รับการเสนอชื่อจากต้นสังกัดและเกิดจากความสมัครใจของครูและผู้บริหารสถานศึกษานั้นๆ

ประโยชน์ที่ได้รับจากการวิจัย

ประโยชน์ที่ได้รับจากการวิจัยมีดังนี้

1. เกิดการสร้างเครือข่ายในพื้นที่ให้มีส่วนร่วมในการหนุนเสริมการเรียนรู้รายวิชาประวัติศาสตร์ระดับประถมศึกษาชั้นปีที่ 4 – 6 สถานศึกษาในจังหวัดเชียงใหม่
2. เกิดรูปแบบหลักสูตรรายวิชาประวัติศาสตร์ที่ทำให้ผู้เรียนได้เรียนรู้ประวัติศาสตร์ชาติประวัติศาสตร์นครเชียงใหม่ และประวัติศาสตร์ชุมชน ตามความเหมาะสมของแต่ละสถานศึกษา
3. เกิดเครือข่ายวิชาการในการทำงานร่วมกันระหว่างนักวิชาการในสถาบันอุดมศึกษาด้วยกันเองและระหว่างนักวิชาการระดับอุดมศึกษากับนักวิชาการในชุมชน
4. เกิดองค์ความรู้เกี่ยวกับการสร้างเครือข่ายเพื่อหนุนเสริมการเรียนรู้รายวิชาประวัติศาสตร์

บทที่ 2

เอกสารที่เกี่ยวข้อง

โครงการวิจัยและพัฒนาเครือข่ายในพื้นที่เพื่อหนุนเสริมการเรียนรู้รายวิชาประวัติศาสตร์ระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 – 6 สถานศึกษาจังหวัดเชียงใหม่ มีเอกสารที่เกี่ยวข้องดังนี้

1. วิชาประวัติศาสตร์ในหลักสูตร 3 ยุค
 2. พระราชบัญญัติการศึกษา พุทธศักราช 2542 และหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551
- ซึ่งแต่ละหัวข้อมีรายละเอียดดังต่อไปนี้

1. วิชาประวัติศาสตร์ในหลักสูตร 3 ยุค

1.1 ยุควิชาพงสาวดาร และวิชาประวัติศาสตร์

“วิชาประวัติศาสตร์” ในสังคมไทยสมัยก่อนเรียกว่า “วิชาพงสาวดาร” เป็นวิชาที่มีการเรียนการสอนสำหรับมูลนายตั้งแต่ก่อนมีระบบโรงเรียนแบบตะวันตก เจ้านาย มูลนาย และพระสงฆ์จึงมีความรู้ “พงสาวดาร” ซึ่งเป็นเรื่องราวเกี่ยวกับสถาบันพระมหากษัตริย์สืบมา

ในสมัยรัชกาลที่ 5 แห่งกรุงรัตนโกสินทร์ (พ.ศ.2411-2453) เมื่อโปรดฯ ให้มีระบบโรงเรียนแบบตะวันตก กระทรวงธรรมการจึงได้กำหนดหลักสูตร พ.ศ.2435 ระดับมูลศึกษาว่าด้วยการสอนวิชาพงสาวดารว่าเพื่อให้เห็น “ความดีของบรรพบุรุษที่รักษบ้านรักษเมือง ทำราชการมีชื่อเสียงเป็นลำดับมาจนรัชกาลปัจจุบัน” ในการที่จะให้นักเรียนได้เห็นคุณความดีของวีรชนในอดีต ต้องสอนพงสาวดารในลักษณะที่จะให้นักเรียนรู้ว่าชาติไทยนั้น “เดิมสืบกันมาแต่ไหนรวบรวมกันเข้าอย่างไร ต้องแข่งขันสู้รบกับใครบ้าง แล้วเปลี่ยนมาโดยลำดับเวลาจนตั้งลงเป็นหลักฐานดังปรากฏในทุกวันนี้ได้อย่างไร” (ดู วิทย์ วิศทเวทย์ **ปรัชญาการศึกษาไทย พ.ศ.2411-2475** กรุงเทพฯ : โครงการพัฒนาสังคมศาสตร์ที่เกี่ยวข้องกับการศึกษา สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ สำนักนายกรัฐมนตรี 2526 หน้า 22-23 อ้างจากเอกสารหอจดหมายเหตุ รัชกาลที่ 5 ศ.1/3)

ต่อมา กระทรวงธรรมการได้จัดทำหลักสูตร พ.ศ.2438 (รศ.114) แบ่งเป็น 3 ประโยค แบ่งการสอนวิชาพงสาวดารชัดเจนมากขึ้นคือ

ประโยค 1 เทียบได้กับระดับประถมศึกษา แบ่งเป็น 3 ชั้น มุ่งเรียนเพื่อให้เป็นพลเมืองดี ประโยค 1 ชั้นสามให้อ่านพระราชพงสาวดารกรุงเก่า

ประโยค 2 เทียบได้กับระดับมัธยมศึกษา แบ่งเป็น 3 ชั้น มุ่งเรียนเพื่อให้เป็นเสมียนหรือพ่อค้า ให้อ่านพระราชพงสาวดารกรุงรัตนโกสินทร์ และพงสาวดารฉบับพิสดาร เล่ม 1-2 กำหนดให้อ่านให้จบแล้วสามารถเล่าเรื่องปากเปล่าได้

ประโยค 3 เทียบได้กับระดับอุดมศึกษา มุ่งเรียนเพื่อให้เป็นข้าราชการ ให้อ่านหนังสือพระราชพงสาวดาร เล่ม 1- 3 (ดู สมโชติ อ๋องสกุล การศึกษาในสังคมไทย : มิติทางประวัติศาสตร์ โครงการตำราพื้นฐาน คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยเชียงใหม่ หน้า 214-219)

กรณีครูและนักเรียน โรงเรียนยุพราชวิทยาลัย โรงเรียนตัวอย่างประจำมณฑลพายัพ ได้มีโอกาสอ่านหนังสือพงสาวดารโยนกของพระยาประกาศกิจกรจักร (แช่ม บุนนาค) ด้วย เพราะในวันที่ 13 สิงหาคม รศ.128 (พ.ศ.2452) พระราชชายาเจ้าดารารัศมี (พ.ศ.2416-2476) ในรัชกาลที่ 5 ได้ประทานหนังสือพงสาวดารโยนก ให้ไว้สำหรับโรงเรียนยุพราชวิทยาลัย 1 เล่ม พร้อมกับมีรับสั่งว่า ควรจะสอนให้นักเรียนรู้พงสาวดารนั้นด้วย (ดู รายงานของขุนอุปกรศิลปศาสตร์ ข้าหลวงธรรมการมณฑลพายัพกราบเรียนพระยาวิสุทธสุริยศักดิ์ อธิบดีกรมศึกษาธิการ ใน จดหมายเหตุการสถาปนาโรงเรียนยุพราชวิทยาลัย 2536 หน้า 49)

หลักสูตรประถมศึกษา พ.ศ.2452 ปลายรัชกาลที่ 5 กำหนดความมุ่งหมายของวิชาภูมิศาสตร์และพงสาวดารไว้ว่า “ให้มีความรู้เรื่องบ้านเมืองของตัวเอง เรื่องโลกและมนุษย์ต่างๆ ชาติพอเลาๆ ... ให้รู้ว่าประเทศสยามเกี่ยวข้องกับประเทศอื่นๆอย่างไร เพื่อให้เกิดความรักชาติและปรารถนาที่จะบำรุงบ้านเมืองของตน”

หลักสูตรระดับมัธยมศึกษา พ.ศ.2452 ก็กำหนดความมุ่งหมายการเรียนวิชาพงสาวดารว่า “เพื่อให้เป็นเครื่องอุดหนุนให้เกิดความรักชาติและปรารถนาที่จะบำรุงบ้านเมือง”

ในสมัยรัชกาลที่ 6 (พ.ศ.2453-2468) แม้ว่าพระวรวงศ์เธอกรมหมื่นพิทยลาภพฤฒิยากร (หม่อมเจ้าธานีนิติ : พ.ศ.2428-2517) ทรงเสนอให้ใช้คำว่า “ประวัติศาสตร์” แทนคำว่า “พงสาวดาร” ตั้งแต่ พ.ศ.2459 (ดู พระวรวงศ์เธอกรมหมื่นพิทยลาภพฤฒิยากร อรรถธิบายประวัติ

อนุสรณ์งานพระราชทานเพลิงศพพระวรวงศ์เธอกรมหมื่นพิทยลาภพฤฒิยากร 15 ธันวาคม 2517 หน้า 71-75) แต่ในหลักสูตรสามัญศึกษา พ.ศ.2454 และ พ.ศ.2456 ยังคงใช้คำว่าวิชาพงสาวดาร หรือ “วิชาภูมิศาสตร์กับพงสาวดาร” ให้นักเรียนทุกระดับชั้นได้เรียน “เพื่อให้เกิดความรักชาติ” สืบมา (ดู สมโชติ อ๋องสกุล การศึกษาในสังคมไทย : มิติทางประวัติศาสตร์ โครงการตำราพื้นฐาน คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยเชียงใหม่ หน้า 220-222) ทั้งนี้กระทรวงศึกษาธิการได้จัดทำหนังสือ “วิธีสอนพงสาวดาร” แจกจ่ายให้ครูทั่วประเทศได้อ่านด้วย (ดู บัญชีรายชื่อผู้ให้หนังสือแก่ห้องสมุดโรงเรียนยุพราชวิทยาลัย ใน จดหมายเหตุการสถาปนาโรงเรียนยุพราชวิทยาลัย 2536 หน้า 41)

อนึ่งสมัยพระบาทสมเด็จพระมงกุฎเกล้าเจ้าอยู่หัว รัชกาลที่ 6 (พ.ศ.2453-2468) พระองค์ทรงศึกษาวิชาประวัติศาสตร์และกฎหมายที่วิทยาลัยไครสต์เชิร์ช(Christ Church College) มหาวิทยาลัยออกซฟอร์ด (Oxford University) ระหว่าง พ.ศ.2442-2444 ทรงพระราชนิพนธ์วิทยานิพนธ์เรื่อง The War of the Polish Succession (ต่อมาแปลเป็นภาษาไทยชื่อสงครามสืบราชสมบัติโปแลนด์ แปลโดยพระยาบุรณราช (ชวน สิงหเสนี) ทรงมีพระราชกระแสถึงความสำคัญของวิชาประวัติศาสตร์ตอนหนึ่งว่า “การเรียนประวัติศาสตร์นั้นเป็นวิชาสำหรับผู้ที่จะเป็นพระเจ้าแผ่นดิน จำเป็นต้องศึกษาเพราะเหตุการณ์ต่างๆ ในโลกนั้นจะเกิดขึ้นซ้ำกับประวัติศาสตร์ของเดิมแทบทั้งสิ้น” (ดู จมื่นอมรรตวรักษ์ (แจ่ม สุนทรเวช) พระราชกรณียกิจสำคัญในพระบาทสมเด็จพระมงกุฎเกล้าเจ้าอยู่หัวเรื่องพระบรมราโชบายทางการเมือง กรุงเทพฯ : ศุภสภา 2519 หน้าคำนำ)

จนถึงสมัยพระบาทสมเด็จพระปกเกล้าเจ้าอยู่หัวรัชกาลที่ 7 (พ.ศ.2468-สละราชย์ 2 มีนาคม ปลายปี พ.ศ.2477) ก่อนเปลี่ยนแปลงการปกครอง หลักสูตรมัธยมปลาย พ.ศ.2471 จึงใช้คำว่า “วิชาประวัติศาสตร์” เรียนควบคู่กับวิชาภูมิศาสตร์ ให้เรียนเฉพาะชั้นมัธยมตอนปลายปีที่ 1 กับปีที่ 2 สัปดาห์ละ 3 ชั่วโมง ในปีต่อมาไม่ต้องเรียน

ใน พ.ศ.2470 กระทรวงธรรมการได้แนะนำธรรมการมณฑลว่า การเรียนนั้นมิใช่สอนแต่หนังสือต้องสอนให้นับถือชาติด้วย ให้นักเรียนรู้จักค่าตัวเองในฐานะที่เป็นหน่วยหนึ่งของชาติ ให้ทุกคนทำตนเป็นคนไทย ภูมิใจในการเป็นคนไทย (ดู วิทย์ วิศทเวทย์ **ปรัชญาการศึกษาไทย พ.ศ. 2411-2475** กรุงเทพฯ : โครงการพัฒนาสังคมศาสตร์ที่เกี่ยวข้องกับการศึกษา สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ สำนักนายกรัฐมนตรี 2526 หน้า 24 และ 73)

หลังเปลี่ยนแปลงการปกครอง ใน พ.ศ.2475 วิชาประวัติศาสตร์ก็ยังได้รับการสอนควบคู่กับวิชาภูมิศาสตร์ เพื่อให้เกิดความเข้าใจในบ้านเมืองของตนเอง รักชาติบ้านเมือง ซึ่งถูกเน้นมากขึ้นในช่วงสงครามโลกครั้งที่สอง (ดู แถมสุข นุ่มนนท์ เมืองไทยสมัยสงครามโลกครั้งที่สอง กรุงเทพฯ : ดวงกมล 2521)

ช่วงหลังสงครามโลกครั้งที่สอง หลักสูตรประถมศึกษาและมัธยมศึกษา พ.ศ.2498 ได้เริ่มเรียกสังคมศึกษาเป็นหมวดวิชาประกอบด้วยวิชาภูมิศาสตร์ ประวัติศาสตร์ หน้าที่พลเมือง ศิลปกรรม หลักสูตรประถมศึกษาและมัธยมศึกษา พ.ศ.2503 ก็ใช้สังคมศึกษาในความหมายหมวดวิชา

ในระดับอุดมศึกษา “วิชาประวัติศาสตร์” ได้รับการสอนเพื่อให้เป็น “วิชาชีพ” หลังจากมีการสถาปนาโรงเรียนข้าราชการพลเรือนของพระบาทสมเด็จพระจุลจอมเกล้าเจ้าอยู่หัวขึ้นเป็นจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย ตั้งแต่วันที่ 26 มีนาคม ปลายปี พ.ศ.2459 (ขณะนั้นนับ 1 เมษายนเป็นวันขึ้นปีใหม่) เมื่อคณะอักษรศาสตร์ เริ่มผลิตปริญญาอักษรศาสตร์บัณฑิตตั้งแต่ พ.ศ.2478 นิติอักษรศาสตร์บัณฑิตรุ่นแรกได้แก่ศาสตราจารย์ ม.ร.ว.สุมณชาติ สวัสดิกุล (พ.ศ.2453-2507) (ดู สุมณชาติ นิพนธ์ จัดพิมพ์โดยคณะอักษรศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย อนุสรณ์งานพระราชทานเพลิงศพ ศาสตราจารย์ ม.ร.ว.สุมณชาติ สวัสดิกุล 31 พฤษภาคม 2507)

เมื่อสำเร็จการศึกษาได้วุฒิ อ.บ.แล้ว บัณฑิตที่ต้องการเป็นครูต้องเรียนหลักสูตรประโยคครูมัธยม (ป.ม.) ต่อมาปรับปรุงหลักสูตร ป.ม.เป็นอนุปริญญาครูศาสตร์บัณฑิตสำหรับผู้เรียน 1 ปี และขยายหลักสูตรเป็นครูศาสตร์บัณฑิตสำหรับผู้เรียน 2 ปีต่อจากปริญญาตรี นิติจุฬาลงกรณ์ที่สำเร็จ อ.บ.และ คบ.รุ่นแรกในปีการศึกษา 2497 ได้แก่ รองศาสตราจารย์สาคร ช่วยประสิทธิ์ อดีตหัวหน้าภาควิชาประวัติศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร (ดู ภาพในความทรงจำและชีวิตการทำงานของสาคร ช่วยประสิทธิ์ หนังสือที่ระลึกโอกาสเกษียณอายุราชการ 2535 หน้า 25-26)

บัณฑิตทางอักษรศาสตร์ (อ.บ. ป.ม.) รุ่นแรก เช่น ม.ร.ว.สุมณชาติ สวัสดิกุล (พ.ศ.2453-2507) ได้เป็นครูสอนวิชาภูมิศาสตร์และประวัติศาสตร์ในหลายสถาบันเช่น แผนกวิชาสามัญ กรมยุทธศึกษา ทหารบก โรงเรียนนายร้อย โรงเรียนเทคนิคนายร้อย โรงเรียนนายทหารในกระทรวงกลาโหม โรงเรียนนายร้อยตำรวจ โรงเรียนเตรียมทหารบก สอนวิชาภาษาไทยและประวัติศาสตร์ในคณะอักษรศาสตร์และวิทยาศาสตร์ คณะพาณิชยศาสตร์และการบัญชี จุฬาลงกรณ์

มหาวิทยาลัย และต่อมาเป็นอาจารย์ในแผนกวิชาภูมิศาสตร์และประวัติศาสตร์ คณะอักษรศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย คั่นคว้าเรื่องราวเกี่ยวกับประวัติศาสตร์ไทยหลายเรื่อง เช่น (1)สยาม หมายความว่าอะไร (2)บุคคลสำคัญใน 24 มิถุนายน 2475 ที่ชาติไทยพึงระลึกถึง (3)ในพระโกศ (4)วินิจฉัยเรื่องศรีปราชญ์ (5)พระบาทสมเด็จพระจุลจอมเกล้าฯในฐานะทรงเป็นนักประวัติศาสตร์ (คุณสมุณชาตินิพนธ์ จัดพิมพ์โดยคณะอักษรศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย อนุสรณ์งานพระราชทานเพลิงศพศาสตราจารย์ ม.ร.ว.สุมนชาติ สวัสดิ์กุล 31 พฤษภาคม 2507)

บัณฑิตอักษรศาสตร์ อบ.คบ. รุ่นแรกๆ เช่น รศ.สาคร ช่วยประสิทธิ์ ได้เป็นผู้วางรากฐานวิชาประวัติศาสตร์ในแผนกวิชาประวัติศาสตร์ คณะมนุษยธรรมศึกษาและสังคมศาสตร์ วิทยาลัยวิชาการศึกษา โดยมีวิชาประวัติศาสตร์ในหลักสูตรการศึกษามหาบัณฑิต พ.ศ.2505 ให้ผู้เรียนเลือกสาขาประถมศึกษา หรือมัธยมศึกษา เลือกเรียนวิชาเอกและวิชาโทประวัติศาสตร์ และรวมอยู่ในวิชาเอกสังคมศึกษาซึ่งเป็นวิชารวมผู้เรียนไม่ต้องมีวิชาโท

สำหรับผู้เข้าเรียนชั้นปี 3 และ 4 (คือ จบ ปม.หรือ พม.มาแล้ว) เลือกเรียน 2 สาขาคือสาขาอาชีวศึกษาและสาขาบริหารการศึกษา มีผู้เลือกเรียนวิชาประวัติศาสตร์เป็นวิชาเอกได้ วุฒิ กศบ.รุ่นแรก เมื่อ พ.ศ.2505

ในระดับปริญญาโทหลักสูตรการศึกษามหาบัณฑิต (กศ.ม) ของวิทยาลัยวิชาการศึกษา ก็ได้เริ่มต้นตั้งแต่ พ.ศ.2505 นิติสาขาประถมศึกษา มัธยมศึกษา อาชีวศึกษาและบริหารการศึกษามีเลือกวิชาประวัติศาสตร์หรือวิชาภูมิศาสตร์เป็นวิชาโทก็ได้ ต่อมาใน พ.ศ.2519 ได้มีการปรับปรุงให้วิชาประวัติศาสตร์ วิชาภูมิศาสตร์ และวิชาเนื้อหาอื่นๆ เป็นวิชาเอกเหมือนวิชาการศึกษา ทำให้มีผู้สำเร็จการศึกษามหาบัณฑิต (กศ.ม) วิชาเอกประวัติศาสตร์ทำวิทยานิพนธ์ทางประวัติศาสตร์ไทยซึ่งมหาบัณฑิตรุ่นแรกๆ ต่อมาเป็นอาจารย์ประจำวิทยาลัยวิชาการศึกษา (ต่อมายกฐานะเป็น มศว.) เช่น รศ.วุฒิชัย มูลศิลป์ อาจารย์พลกุล อังกินันท์ ฯลฯ

ต่อมา พ.ศ.2517 วิทยาลัยวิชาการศึกษาได้รับการยกฐานะเป็นมหาวิทยาลัยศรีนครินทร-วิโรฒ (มศว.) มีหลักสูตรศิลปศาสตรบัณฑิต (ศศ.บ) สาขาวิชาประวัติศาสตร์ และระดับปริญญาโท ขณะที่คณะอักษรศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัยได้เพิ่มหลักสูตรปริญญาเอกอีกระดับจากเดิมอักษรศาสตร์บัณฑิต(อ.บ.) อักษรศาสตรมหาบัณฑิต(อ.ม.) เป็นอักษรศาสตรดุษฎีบัณฑิต(อ.ด.) สาขาวิชาประวัติศาสตร์ ต่อมาสถาบันอุดมศึกษาอีกหลายแห่ง เช่น มหาวิทยาลัยศิลปากร รวมทั้ง

มหาวิทยาลัยราชภัฏหลายแห่งก็ได้เปิดหลักสูตรสาขาวิชาประวัติศาสตร์ระดับปริญญาตรี ปริญญาโท

กรณีมหาวิทยาลัยเชียงใหม่ในปี พ.ศ.2554 ร่างหลักสูตรสาขาวิชาประวัติศาสตร์ระดับปริญญาเอกได้ผ่านการพิจารณาของสภาวิชาการ มหาวิทยาลัยเชียงใหม่และสภามหาวิทยาลัยเชียงใหม่แล้ว อยู่ระหว่างการอนุมัติของ สกอ. มีแผนเปิดสอนตั้งแต่ปีการศึกษา 2555

1.2 ยุคหมวดประสบการณ์และกลุ่มสาระการเรียนรู้

หลังเหตุการณ์ 14 ตุลาคม 2516 แนวคิดสำนักความขัดแย้ง (Conflict School) เติบโตในสังคมไทย ทฤษฎีสำคัญของสำนักคิดนี้คือลัทธิมาร์กซ์ (Marxism) ของคาร์ล มาร์กซ์ (Karl Marx : ค.ศ.1818-1883) และฟรีดริช เองเงิลส์ (Friedrich Engels: ค.ศ.1820-1895) ซึ่งอยู่บนฐานปรัชญาวัตถุนิยม ไดอาเล็กติก (Dialectical Materialism) ทำให้มุมมองการเรียนรู้วิชาประวัติศาสตร์ในสังคมไทยเพิ่มมากขึ้น จากเดิมที่มีสำนักมนุษยศาสตร์ (Humanist School) คิดแบบสภาวะสมดุล (Equilibrium) ทำให้วิชาประวัติศาสตร์ในระดับอุดมศึกษามีทฤษฎีในการศึกษาเพิ่มขึ้นโดยมีมุมมองและการวิเคราะห์แตกต่างไปจากเดิม เช่น เพิ่มมุมมองของประชาชนในฐานะผู้ถูกปกครอง เพิ่มมุมมองคนด้อยอำนาจด้อยโอกาสเช่นสตรี เด็ก และคนชายขอบ เพิ่มมุมมองท้องถิ่นและชาติพันธุ์ ฯลฯ เป็นส่วนหนึ่งที่ก่อกระแสให้เกิดการปฏิรูปการศึกษาหลังเหตุการณ์ 14 ตุลาคม 2516

การร่างหลักสูตรระดับการศึกษาขั้นพื้นฐานช่วงหลังเหตุการณ์ 14 ตุลาคม 2516 ได้รับความคิดจากการปฏิรูปการศึกษา เกิดเป็นหลักสูตรประโยคประถมศึกษา และประโยคมัธยมศึกษา ใน พ.ศ.2521 ปรับระยะเวลาการเรียนชั้นประถมศึกษาจาก 7 ปีเหลือ 6 ปี เน้นหลักการศึกษาเพื่อปวงชน มุ่งให้ผู้เรียนนำประสบการณ์ที่ได้จากการเรียนไปใช้ประโยชน์ในการดำรงชีวิต เป็นการศึกษาที่ยังมุ่งสร้างเอกภาพแห่งชาติเหมือนเดิมแต่เปิดโอกาสให้ท้องถิ่นจัดหลักสูตรบางส่วนที่เหมาะสมกับสภาพความต้องการได้

หลักสูตรระดับประถมศึกษา พ.ศ.2521 จัดเนื้อหาหมวดประสบการณ์เป็น 4 กลุ่ม คือ (1) กลุ่มทักษะที่เป็นเครื่องมือการเรียนรู้ประกอบด้วยวิชาภาษาไทย คณิตศาสตร์ (2) กลุ่มสร้างเสริมประสบการณ์ชีวิต ว่าด้วยกระบวนการแก้ปัญหาชีวิตและสังคม กล่าวถึงปัญหาและความต้องการของมนุษย์ด้านต่างๆ เพื่อความดำรงอยู่และดำเนินชีวิตที่ดี (3) กลุ่มสร้างเสริมลักษณะนิสัย ว่าด้วยกิจกรรมที่เกี่ยวกับการพัฒนาและสร้างนิสัย (4) กลุ่มการทำงานและพื้นฐานอาชีพ เป็นความรู้พื้นฐาน

ในการประกอบอาชีพ ต่อมาเพิ่มอีกกลุ่มคือ (5)กลุ่มประสบการณ์พิเศษ ประกอบด้วยวิชาภาษาอังกฤษและวิชาชีพ

หลักสูตรระดับมัธยมศึกษาตอนต้น พ.ศ.2521 มีหลักการและจุดมุ่งหมายสอดคล้องและต่อเนื่องกับหลักสูตรระดับประถมศึกษา พ.ศ.2521 เป็นหลักสูตรที่ให้การศึกษาก้าวไปเน้นพื้นฐานการประกอบอาชีพและศึกษาต่อ เป็นหลักสูตรที่มุ่งสนองความต้องการของท้องถิ่นมากขึ้น มีการจัดวิชาแบ่งเป็นวิชาบังคับ วิชาเลือก วิชาสามัญและวิชาชีพ

หลักสูตรระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย พ.ศ.2524 รองรับหลักสูตรทั้งสองด้วยการมีจุดหมายให้รู้จักการดำรงชีวิตบนหลักการและพื้นฐานแห่งคุณธรรม ให้รู้จักวิธีการเรียนรู้ คิดเป็น ทำเป็น แก้ปัญหาเป็น มีทักษะและความรู้ในการประกอบอาชีพ เห็นคุณค่าของศิลปวัฒนธรรม รู้จักสิทธิหน้าที่ มีความสำนึกในความเป็นไทย เข้าใจพื้นฐานปัญหาการเมือง เศรษฐกิจ สังคม เน้นการเรียนตามกลุ่มวิชาที่ผู้เรียนสนใจให้สามารถนำประสบการณ์ไปปฏิบัติได้ สามารถนำความรู้ไปช่วยพัฒนาสังคม โครงสร้างหลักสูตรจึงกำหนดวิชาบังคับที่เป็นวิชาสามัญ วิชาพื้นฐานและวิชาเลือก

ต่อมา มีการปรับปรุงหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐานอีกครั้งใน พ.ศ.2533 เปิดโอกาสให้ท้องถิ่นจัดหลักสูตรบางส่วนให้เหมาะสมกับท้องถิ่น ส่งเสริมให้ครูพัฒนาการเรียนการสอนที่เน้นทักษะในกระบวนการด้านความคิดและการปฏิบัติ มีการบูรณาการเนื้อหาสาระการเรียนรู้

หลังประกาศใช้พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ.2542 ได้มีเป้าหมายปฏิรูปการเรียนรู้ให้ความสำคัญต่อผู้เรียน ให้ผู้เรียนได้เรียนรู้วิธีการเรียนรู้ เรียนรู้ด้วยตนเอง และเรียนรู้ตลอดชีวิต ได้เกิดหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน พ.ศ.2544 และต่อมาปรับปรุงอีกครั้งเป็นหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน พ.ศ.2550 ทั้งสองหลักสูตรได้จัดวิชาประวัติศาสตร์ไว้ในกลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม

ช่วงทศวรรษ 2520 เป็นต้นมา วิชาประวัติศาสตร์ ได้เป็นส่วนหนึ่งของกลุ่มสร้างเสริมประสบการณ์ชีวิต (สปช.) และช่วงหลังประกาศใช้หลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน พ.ศ.2544 วิชาประวัติศาสตร์ ได้เป็น “สาระ” หนึ่งของ กลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม ทำให้การเรียนรู้วิชาประวัติศาสตร์ในระดับการศึกษาขั้นพื้นฐานไม่ถูกเน้นให้เป็นรายวิชา

ช่วงเวลาเดียวกันในระดับอุดมศึกษาและแวดวงวิชาการ พื้นที่ของวิชาประวัติศาสตร์ได้มี นักวิชาการด้านอื่นๆ เช่น ทางสังคมศาสตร์ เศรษฐศาสตร์ ฯลฯ เข้ามาเพิ่มมุมมองและแนวการ วิเคราะห์มากยิ่งขึ้น โดยเฉพาะตั้งแต่ทศวรรษ 2540 กระแสส่งเสริมให้ “คนใน” ของชุมชนได้มี ส่วนร่วมในการศึกษาและสร้างผลงานทางประวัติศาสตร์ชุมชนของตนเองเติบโตมาก (ดู สมโชติ อ๋องสกุล “ประวัติศาสตร์ไทยในองค์ความรู้ท้องถิ่นเพื่อการพัฒนา VS การวิจัยประวัติศาสตร์ ท้องถิ่นเพื่อการอนุรักษ์และพัฒนา ท้องถิ่น” วารสารสมาคมประวัติศาสตร์ 2552)

1.3 ยุคเพิ่มเติมรายวิชาประวัติศาสตร์

นับตั้งแต่ สมเด็จพระนางเจ้าฯ พระบรมราชินีนาถ พระราชทานวโรกาสให้คณะบุคคลต่างๆ เข้าเฝ้าฯ ณ ศาลาดุสิดาลัย ในวันที่ 11 สิงหาคม 2551 ในวโรกาสวันเฉลิมพระชนมพรรษาสมเด็จพระนางเจ้าฯ พระบรมราชินีนาถ 12 สิงหาคม 2551 ทรงมีพระราชเสาวนีย์ตอนหนึ่งเกี่ยวข้องกับ วิชาประวัติศาสตร์ว่า “เสียดายตอนนี้ ... เขาไม่เรียนประวัติศาสตร์แล้วนะ ฉันก็ไม่เข้าใจเพราะตอนที่ฉันเรียนอยู่สวีเดน ... ไม่มีประวัติศาสตร์อะไรเท่าไร แต่เราก็ต้องเรียนประวัติศาสตร์ของ สวีเดน แต่เมืองไทยนี้ บรรพบุรุษเลือดทาแผ่นดิน กว่าจะมาถึงที่ให้เราอยู่ นั่งอยู่กันสบาย มี ประเทศชาติ เรากลับไม่เรียนประวัติศาสตร์ ไม่รู้ว่าใครมาจากไหน เป็นความคิดที่แปลก ประหลาด...” (ดู <http://onknow.blogspot.com/2008/08/11-2551.html>)

อนึ่งก่อนหน้านั้นเมื่อประมาณ 100 ปีที่ผ่านมาคือในวันที่ 13 สิงหาคม พ.ศ.2452 (รศ.128) พระราชชายาเจ้าดารารัศมี (พ.ศ.2416-2476) ในรัชกาลที่ 5 แห่งกรุงรัตนโกสินทร์พระธิดาของพระเจ้าอินทวิชยานนท์เจ้าหลวงเชียงใหม่ (พ.ศ.2413-2440) ก็ทรงเห็นความสำคัญของวิชาพงสาวดาร ได้มีรับสั่งกับข้าหลวงกรมการมณฑลพายัพในโอกาสประทานหนังสือพงสาวดารโยนก ของพระยาประจักษ์จักรจักร (แช่ม บุนนาค) ให้โรงเรียนยุพราชวิทยาลัย โรงเรียนตัวอย่างประจำมณฑลพายัพว่า “ควรจะสอนให้นักเรียนรู้ในพงสาวดารนั้นด้วย” (ดู รายงานของขุนอุปกรศิลปศาสตร์ ข้าหลวง กรมการมณฑลพายัพกราบบเรียนพระยาวิสุทธสุริยศักดิ์ อธิบดีกรมศึกษาธิการ ใน จดหมายเหตุ การสถาปนาโรงเรียนยุพราชวิทยาลัย 2536 หน้า 49)

สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน กระทรวงศึกษาธิการ ได้รับสนองพระราชเสาวนีย์ มีนโยบายให้สถานศึกษาในสังกัดจัดการเรียนการสอนประวัติศาสตร์กลุ่มสาระสังคมศึกษา

ศาสนาและวัฒนธรรมเป็นวิชาเฉพาะอย่างน้อยสัปดาห์ละ 1 ชั่วโมง โดยให้ปรับโครงสร้างเวลาเรียนหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 ตั้งแต่ปี พ.ศ.2552 เป็นต้นมา ดังนี้

ระดับประถมศึกษา (ชั้นประถมศึกษาปีที่ 1-6) เพิ่มเวลาเรียนสาระพื้นฐานในกลุ่มสาระสังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม จาก 80 ชั่วโมงต่อปีเป็น 120 ชั่วโมงต่อปี โดยกำหนดให้เรียนสาระประวัติศาสตร์ 40 ชั่วโมงต่อปี ปรับเวลาเรียนรวม (พื้นฐาน) จาก 800 ชั่วโมงเป็น 840 ชั่วโมงต่อปี

ระดับมัธยมศึกษาตอนต้น (ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1-3) เพิ่มเวลาเรียนสาระพื้นฐานในกลุ่มสาระสังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม จาก 80 ชั่วโมงต่อปีเป็น 120 ชั่วโมงต่อปี (3 หน่วยกิต) เป็น 160 ชั่วโมงต่อปี (4 หน่วยกิต) โดยกำหนดให้เรียนสาระประวัติศาสตร์ 40 ชั่วโมงต่อปี (1 หน่วยกิต) ปรับเวลาเรียนรวม (พื้นฐาน) จาก 840 ชั่วโมงต่อปี (21 หน่วยกิต) เป็น 880 ชั่วโมงต่อปี (22 หน่วยกิต)

ระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย (ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4-6) เพิ่มเวลาเรียนสาระพื้นฐานในกลุ่มสาระสังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม จาก 240 ชั่วโมงตลอด 3 ปี (6 หน่วยกิต) เป็น 320 ชั่วโมงตลอด 3 ปี (8 หน่วยกิต) โดยกำหนดให้เรียนสาระประวัติศาสตร์ 80 ชั่วโมงตลอด 3 ปี (2 หน่วยกิต) ปรับเวลาเรียนรวม (พื้นฐาน) จาก 1,560 ชั่วโมงตลอด 3 ปี (39 หน่วยกิต) เป็น 1,640 ชั่วโมงตลอด 3 ปี (41 หน่วยกิต) และปรับรายวิชา/กิจกรรมที่สถานศึกษาจัดเพิ่มเติมตามความพร้อมและจุดเน้นจากไม่น้อยกว่า 1,680 ชั่วโมงตลอด 3 ปีเป็นไม่น้อยกว่า 1,600 ชั่วโมงตลอด 3 ปี (ดู คำชี้แจงแนวปฏิบัติที่สอดคล้องกับนโยบายการจัดการเรียนการสอนประวัติศาสตร์ หนังสือสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐานถึงผู้อำนวยการสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาทุกเขต/ผู้อำนวยการสถานศึกษา ที่ ศธ 14010/ว 810 ลงวันที่ 14 พฤษภาคม 2552)

2. พระราชบัญญัติการศึกษา พุทธศักราช 2542 และหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน

พุทธศักราช 2551

นับตั้งแต่ปี พ.ศ.2542 เป็นต้นมา ประเทศไทยมีพระราชบัญญัติการศึกษาขึ้นเพื่อเป็นกฎหมายว่าด้วยเรื่องของการศึกษา และมีการกำหนดหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2544 สำหรับเป็นกรอบในการจัดการศึกษาในกลุ่มสาระต่างๆ ทั้ง 8 กลุ่มสาระ

พระราชบัญญัติการศึกษา พ.ศ.2542

พระราชบัญญัติการศึกษา พุทธศักราช 2542 เป็นกฎหมายที่ว่าด้วยการศึกษา ซึ่งกำหนดสาระที่สำคัญไว้ดังนี้

1. ความหมายของการศึกษา (มาตรา 4)

การศึกษา หมายถึง กระบวนการเรียนรู้เพื่อให้เกิดความเจริญงอกงามของบุคคลและสังคม โดยการถ่ายทอดความรู้ การฝึกฝน การอบรม การสืบสานทางวัฒนธรรม การสร้างสรรค์จรรโลงความก้าวหน้าทางวิชาการ การสร้างองค์ความรู้ขึ้นเกิดจากการจัดสภาพแวดล้อม สังคม การเรียนรู้ และปัจจัยเกื้อหนุนให้บุคคลเรียนรู้ได้อย่างต่อเนื่องตลอดชีวิต

2. ความมุ่งหมายและหลักการ (มาตรา 6 และ 7)

ความมุ่งหมายของ พ.ร.บ. การศึกษา สรุปได้ดังนี้คือ

- เพื่อพัฒนาคนไทยให้เป็นมนุษย์ที่สมบูรณ์ทั้งร่างกาย จิตใจ สติปัญญา ความรู้และคุณธรรม มีจริยธรรมและวัฒนธรรมในการดำรงชีวิต สามารถอยู่ร่วมกับผู้อื่นอย่างมีความสุข
- ปลุกฝังจิตสำนึกที่ถูกต้องเกี่ยวกับการปกครองระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์เป็นประมุข ศักดิ์ศรีความเป็นมนุษย์ ความภูมิใจในความเป็นไทย ส่งเสริมศาสนา ศิลปะ วัฒนธรรม การกีฬา ภูมิปัญญาไทย ความรู้อันเป็นสากล อนุรักษ์ทรัพยากรสิ่งแวดล้อม รู้จักประกอบอาชีพ พึ่งตนเอง ใฝ่รู้และเรียนรู้อย่างต่อเนื่อง

หลักการจัดการศึกษา ยึดหลัก 3 ประการตามมาตรา 8 คือ

1. เป็นการศึกษาตลอดชีวิต

2. ให้สังคมมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษา

3. การพัฒนาสาระและกระบวนการเรียนรู้ให้เป็นไปอย่างต่อเนื่อง

3. แนวทางการจัดการศึกษา (มาตราที่ 22-30)

1. ยึดหลักผู้เรียนมีความสำคัญที่สุด

2. เน้นความสำคัญเกี่ยวกับความรู้ คุณธรรม กระบวนการเรียนรู้และการบูรณาการในเรื่องต่อไปนี้

- การรู้จักและเข้าใจตนเองและสังคม
- มีความรู้และทักษะด้านวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี
- มีความรู้เกี่ยวกับศาสนา ศิลปะ วัฒนธรรม กีฬา ภูมิปัญญาไทยและการประยุกต์ใช้ภูมิปัญญา
- มีความรู้และทักษะด้านคณิตศาสตร์และด้านภาษา
- มีความรู้และทักษะในการประกอบอาชีพและการดำรงชีวิตอย่างมีความสุข

หลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551

หลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 มีการประกาศใช้ตามคำสั่งของกระทรวงศึกษาธิการ ลงวันที่ 11 กรกฎาคม 2551 มี นายสมชาย วงศ์สวัสดิ์ รัฐมนตรีว่าการกระทรวงศึกษาธิการ ในสมัยนั้นเป็นผู้ลงนาม โดยให้โรงเรียนต้นแบบการใช้หลักสูตรซึ่งมีรายชื่อตามประกาศกระทรวงศึกษาธิการเริ่มต้นใช้หลักสูตรตั้งแต่ปี พ.ศ.2552 และโรงเรียนทั่วไปเริ่มใช้หลักสูตรใน พ.ศ.2553 (ดู คำสั่งกระทรวงศึกษาธิการ ที่ สพฐ 293/2551 เรื่อง ให้ใช้หลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 ใน <http://www.curriculum51.net/>)

สาเหตุที่มีการเปลี่ยนหลักสูตรจากหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2544 มาเป็นหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐานนั้น กระทรวงศึกษาธิการได้ชี้แจงว่า “...หลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2544 จะมีข้อดีหลายประการ เช่น ช่วยส่งเสริมการกระจายอำนาจทางการศึกษา ทำให้สถานศึกษาและท้องถิ่นมีส่วนร่วมและมีบทบาทสำคัญในการพัฒนาหลักสูตรให้สอดคล้องกับความต้องการของท้องถิ่น และมีแนวคิดและหลักการในการส่งเสริมและพัฒนาผู้เรียนแบบองค์รวมอย่างชัดเจน...” แต่จากผลการติดตามและประเมินการใช้หลักสูตรก็ยังพบว่า หลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2544 ยังขาดความชัดเจนทั้งในแง่ของเอกสารหลักสูตร การนำ

หลักสูตรลงสู่การปฏิบัติ และทำให้เกิดความสนใจการใช้หลักสูตรปลายประการ (คู
กระทรวงศึกษาธิการ หลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 หน้าความนำ ใน
<http://www.curriculum51.net/>)

สำหรับกลุ่มสาระการเรียนรู้ที่หลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 ได้
กำหนดให้ผู้เรียนต้องเรียน 8 กลุ่มสาระ ดังนี้

1. ภาษาไทย
2. คณิตศาสตร์
3. วิทยาศาสตร์
4. สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม
5. สุขศึกษาและพลศึกษา
6. ศิลปะ
7. การงานอาชีพและเทคโนโลยี
8. ภาษาต่างประเทศ

ในแต่ละกลุ่มสาระการเรียนรู้ได้มีการกำหนด “มาตรฐานการเรียนรู้” เพื่อให้เป้าหมาย
สำคัญของการพัฒนาผู้เรียน ซึ่งในมาตรฐานการเรียนรู้จะระบุสิ่งที่ผู้เรียนพึงรู้ ปฏิบัติได้ มีคุณธรรม
จริยธรรม และค่านิยมที่พึงประสงค์เมื่อจบการศึกษาขั้นพื้นฐาน และในแต่ละมาตรฐานการเรียนรู้ก็
จะมีการกำหนด “ตัวชี้วัด” อันเป็นสิ่งที่ระบุสิ่งที่ผู้เรียนพึงรู้และปฏิบัติได้ รวมไปถึงคุณลักษณะของ
ผู้เรียนในแต่ละระดับชั้น ซึ่งจะมีความจำเพาะเจาะจงและเป็นรูปธรรม สำหรับนำไปใช้ในการ
กำหนดเนื้อหา การจัดทำหน่วยการเรียนรู้ การจัดการเรียนการสอน รวมไปถึงการวัดและ
ประเมินผล และมีรหัสกำกับมาตรฐานการเรียนรู้และตัวชี้วัดด้วย เช่น

ว 1.1 ป.1/2 สามารถแปลความได้ดังนี้

ว	หมายถึง	กลุ่มสาระการเรียนรู้วิทยาศาสตร์
1.1	หมายถึง	สาระที่ 1 มาตรฐานที่ 1
ป.1/2	หมายถึง	ตัวชี้วัดประถมศึกษาชั้นปีที่ 1 ข้อที่ 2

สำหรับ วิชาประวัติศาสตร์ นั้นได้ถูกกำหนดให้เป็นรายวิชาหนึ่งในกลุ่มสาระการเรียนรู้ สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม ซึ่งในกลุ่มสาระนี้กำหนดให้ผู้เรียนพึงเรียนรู้เกี่ยวกับการอยู่ร่วมกันในสังคมไทยและสังคมโลกอย่างสันติสุข การเป็นพลเมืองดี ศรัทธาในหลักธรรมของศาสนา การเห็นคุณค่าของทรัพยากรและสิ่งแวดล้อม ความรักชาติและความภาคภูมิใจในความเป็นไทย

สาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม

วิชาประวัติศาสตร์ถูกกำหนดไว้เป็นสาระหนึ่งในกลุ่มสาระสังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม โดยมีข้อกำหนดของมาตรฐานสาระและตัวชี้วัดดังนี้

สาระที่ 4 ประวัติศาสตร์ ประกอบด้วยมาตรฐานการเรียนรู้ 3 มาตรฐาน ได้แก่

มาตรฐาน ส 4.1	เข้าใจความหมาย ความสำคัญของเวลาและยุคสมัยทางประวัติศาสตร์ สามารถใช้วิธีการทางประวัติศาสตร์มาวิเคราะห์เหตุการณ์ต่างๆ อย่างเป็นระบบ
มาตรฐาน ส 4.2	เข้าใจพัฒนาการของมนุษยชาติจากอดีตจนถึงปัจจุบัน ในด้านความสัมพันธ์และการเปลี่ยนแปลงของเหตุการณ์อย่างต่อเนื่อง ตระหนักถึงความสำคัญและสามารถวิเคราะห์ผลกระทบที่เกิดขึ้น
มาตรฐาน ส 4.3	เข้าใจความเป็นมาของชาติไทย วัฒนธรรม ภูมิปัญญาไทย มีความรักความภูมิใจและธำรงความเป็นไทย

ตัวชี้วัด

มาตรฐานการเรียนรู้	ตัวชี้วัดชั้นปี		
	ป.4	ป.5	ป.6
ศ 4.1 เข้าใจความหมาย ความสำคัญของเวลาและ ยุคสมัยทางประวัติศาสตร์ สามารถใช้วิธีการทาง ประวัติศาสตร์มา วิเคราะห์เหตุการณ์ต่างๆ อย่างเป็นระบบ	1. นับช่วง เวลา เป็น ทศวรรษ ศตวรรษ และ สหัสวรรษ	1. สืบค้นความเป็นมาของ ท้องถิ่นโดยใช้หลักฐานที่ หลากหลาย	1. อธิบายความสำคัญของ วิธีการทางประวัติศาสตร์ ในการศึกษาเรื่องราวทาง ประวัติศาสตร์อย่างง่าย ๆ
	2. อธิบายยุคสมัยใน การศึกษาประวัติของ มนุษยชาติโดยสังเขป	2. รวบรวมข้อมูลจาก แหล่งต่าง ๆ เพื่อตอบ คำถามทางประวัติศาสตร์ อย่างมีเหตุผล	2. นำเสนอข้อมูลจาก หลักฐานที่หลากหลายใน การทำความเข้าใจ เรื่องราวสำคัญในอดีต
	3. แยกแยะประเภท หลักฐานที่ใช้ใน การศึกษาความเป็นมา ของท้องถิ่น	3. อธิบายความแตกต่าง ระหว่างความจริงกับ ข้อเท็จจริงเกี่ยวกับ เรื่องราวในท้องถิ่น	3. อธิบายความแตกต่าง ระหว่างความจริงกับ ข้อเท็จจริงเกี่ยวกับ เรื่องราวในท้องถิ่น
ศ 4.2 เข้าใจพัฒนาการ ของมนุษยชาติจากอดีต จนถึงปัจจุบันในด้าน ความสัมพันธ์และการ เปลี่ยนแปลงของ เหตุการณ์อย่างต่อเนื่อง ตระหนักถึงความสำคัญ และสามารถวิเคราะห์ ผลกระทบที่เกิดขึ้น	1. อธิบายการตั้งหลัก แหล่งและพัฒนาการของ มนุษย์ยุคก่อน ประวัติศาสตร์และยุค ประวัติศาสตร์โดยสังเขป	1. อธิบายอิทธิพลของ อารยธรรมอินเดียและจีน ที่มีต่อไทย และเอเชีย ตะวันออกเฉียงใต้ โดยสังเขป	1. อธิบายสภาพสังคม เศรษฐกิจและการเมือง ของประเทศเพื่อนบ้านใน ปัจจุบัน
	2. ยกตัวอย่างหลักฐาน ทางประวัติศาสตร์ที่พบ ในท้องถิ่นที่แสดง พัฒนาการของมนุษยชาติ	2. อภิปรายอิทธิพลของ วัฒนธรรมต่างชาติที่มีต่อ สังคมไทยปัจจุบัน โดยสังเขป	2. บอกความสัมพันธ์ของ กลุ่มอาเซียนโดยสังเขป
ศ 4.3 เข้าใจความเป็นมา ของชาติไทย วัฒนธรรม ภูมิปัญญาไทย มีความรัก ความภูมิใจและธำรง ความเป็นไทย	1. อธิบายพัฒนาการของ อาณาจักรสุโขทัย โดยสังเขป	1. อธิบายพัฒนาการของ อาณาจักรอยุธยาและ ธนบุรีโดยสังเขป	1. อธิบายพัฒนาการของ ไทยสมัยรัตนโกสินทร์ โดยสังเขป
	2. บอกประวัติและผลงาน ของบุคคลสำคัญสมัย	2. อธิบายปัจจัยที่ส่งเสริม ความเจริญรุ่งเรืองทาง	2. อธิบายปัจจัยที่ส่งเสริม ความเจริญรุ่งเรืองทาง

	สุขุขทัย	เศรษฐกิจและการ ปกครองของอาณาจักร อยุธยา	เศรษฐกิจและการ ปกครองของไทยสมัย รัตนโกสินทร์
	3. อธิบายภูมิปัญญาไทยที่ สำคัญสมัยสุขุขทัยที่น่า ภาคภูมิใจ และควรค่าแก่ การอนุรักษ์	3. บอกประวัติและผลงาน ของบุคคลสำคัญสมัย อยุธยาและธนบุรีที่น่า ภาคภูมิใจ	3. ยกตัวอย่างผลงานของ บุคคลสำคัญด้านต่างๆ สมัยรัตนโกสินทร์
		4. อธิบายภูมิปัญญาไทยที่ สำคัญสมัยอยุธยาและ ธนบุรีที่น่าภาคภูมิใจและ ควรค่าแก่การอนุรักษ์ไว้	4. อธิบายภูมิปัญญาไทยที่ สำคัญสมัยรัตนโกสินทร์ ที่น่าภาคภูมิใจ และควร ค่าแก่การอนุรักษ์ไว้

ในโครงการวิจัยนี้เป็นการพัฒนาเครือข่ายในพื้นที่เพื่อหนุนเสริมการเรียนรู้ประวัติศาสตร์ระดับประถมศึกษาชั้นปีที่ 4 – 6 สถานศึกษาในจังหวัดเชียงใหม่ มุ่งหนุนเสริมการเรียนรู้เกี่ยวกับประวัติศาสตร์ท้องถิ่นควบคู่ไปกับการเรียนรู้ประวัติศาสตร์ชาติ โดยยังคงยึดกรอบการจัดเนื้อหาและกิจกรรมการเรียนรู้ตามมาตรฐานและตัวชี้วัดที่หลักสูตรแกนกลางกำหนด

บทที่ 3

การดำเนินงานพัฒนาทุนเครือข่าย

การดำเนินงานพัฒนาเครือข่ายในพื้นที่เพื่อหนุนเสริมการเรียนรู้รายวิชาประวัติศาสตร์ในระดับประถมศึกษาชั้นปีที่ 4 – 6 สถานศึกษาในจังหวัดเชียงใหม่ ได้มีการดำเนินงานพัฒนาเครือข่ายโดยระดมใช้ทุนเครือข่ายในพื้นที่ที่มีอยู่เพื่อมุ่งสู่การหนุนเสริมการเรียนรู้รายวิชาประวัติศาสตร์ในระดับประถมศึกษาชั้นปีที่ 4 – 6 ดังนั้น ในบทนี้จะได้กล่าวถึงการดำเนินงานของโครงการฯ 2 ส่วน ได้แก่ 1) ทุนเดิมที่มีอยู่ และ 2) การพัฒนาทุนเครือข่ายในพื้นที่ ดังรายละเอียดต่อไปนี้

ทุนเดิมที่มีอยู่

ทุนเดิมที่มีอยู่แล้วนั้นแบ่งได้เป็น 4 ทุนสำคัญ ได้แก่ 1) ทุนราชการ 2) ทุนวิชาการ 3) ทุนเครือข่ายในพื้นที่ และ 4) ทุน สกว. โดยทั้ง 4 ทุนมีรายละเอียดดังนี้

1. ทุนราชการ

1.1 นโยบายให้เพิ่มรายวิชาประวัติศาสตร์

สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน กระทรวงศึกษาธิการ ได้มีการปรับปรุงหลักสูตรใหม่ เป็นหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 ซึ่งได้มีการกำหนดให้สถานศึกษาเพิ่มการสอนรายวิชาประวัติศาสตร์สัปดาห์ละ 1 ชั่วโมง ภายใต้กลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม เพื่อรับสนองพระราชเสาวนีย์ของสมเด็จพระนางเจ้าฯ พระบรมราชินีนาถเกี่ยวกับวิชาประวัติศาสตร์ โดยให้ปรับโครงสร้างเวลาเรียน ตั้งแต่ปี พ.ศ.2552 เป็นต้นมา จึงถือได้ว่าเป็น “ทุนราชการ” ที่มีความสำคัญอย่างมาก

1.2 งบประมาณภายใต้แผนปฏิบัติการไทยเข้มแข็ง 2555

ทุนราชการที่สำคัญต่อมาก็คืองบประมาณสนับสนุนการดำเนินงาน ช่วงตั้งแต่ พ.ศ.2552 เป็นต้นมา รัฐบาลชุดนายอภิสิทธิ์ เวชชาชีวะเป็นนายกรัฐมนตรี (17 ธ.ค.2550 - 10 พ.ค.2554 ประกาศยุบสภา 3 ก.ค.54 เลือกตั้งทั่วไป) ได้มีแผนฟื้นฟูเศรษฐกิจ ระยะที่ 1 (SP 1 – Stimulus Package 1) และแผนฟื้นฟูเศรษฐกิจ ระยะที่ 2 (SP 2 – Stimulus Package 2) ซึ่งต่อมา 4 กันยายน 2552 นายกรัฐมนตรีเป็นประธานในพิธีเปิดโครงการภายใต้แผนปฏิบัติการไทยเข้มแข็ง 2555

ภายใต้เงินลงทุน 1,430,000 บาท ครอบคลุม 4 กระทรวงหลัก คือ กระทรวงศึกษาธิการ กระทรวงคมนาคม กระทรวงสาธารณสุข และกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ โดยให้ดำเนินการบริหารตามระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรีว่าด้วยการบริหารโครงการตามแผนปฏิบัติการไทยเข้มแข็ง 2555 พ.ศ.2552 (ดู [ราชกิจจานุเบกษา เล่ม 126 ตอนพิเศษ 126 ง วันที่ 2 กันยายน 2552](#))

ในส่วนที่เกี่ยวข้องกับกระทรวงศึกษาธิการ คณะรัฐมนตรีอนุมัติงบประมาณรายจ่ายเพิ่มเติมประจำปีงบประมาณ 2552 ตั้งแต่ 13 มกราคม 2552 สนับสนุน 21 โครงการ

ในจำนวนโครงการดังกล่าว โครงการที่เกี่ยวข้องกับวิชาประวัติศาสตร์คือโครงการสร้างจิตสำนึกความเป็นไทยเพื่อพัฒนาเด็กไทยอย่างยั่งยืน หรือที่เขียนชื่อโครงการพัฒนาคุณธรรมและสร้างสำนึกความเป็นไทยเพื่อพัฒนาเด็กไทยอย่างยั่งยืน เพราะมีวัตถุประสงค์หนึ่งในการส่งเสริมและพัฒนาการเรียนรู้ประวัติศาสตร์ไทย สังคมศึกษาและประชาธิปไตย โดยสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาเชียงใหม่เขต 1 ได้รับวงเงินนอกงบประมาณสนับสนุนในช่วง 3 ปี (พ.ศ.2552-2555) จำนวน 9,185,860,000 บาท ในปี พ.ศ.2552-2553 ได้รับงบประมาณ 9,376,743 บาท แบ่งให้กิจกรรมส่งเสริมและพัฒนาการเรียนรู้ประวัติศาสตร์ สังคม ประชาธิปไตย จ้างเหมาบุคคลโรงละ 12,000 บาท คือ จ้างครูภูมิปัญญาท้องถิ่นด้านประวัติศาสตร์ชาติไทยสอนเสริมนักเรียน นักศึกษาทุกสัปดาห์ ๆ สองชั่วโมงช่วงเดือนพฤศจิกายน 2552-มกราคม 2553 เดือนละ 4,000 บาท

(ดู <http://www.tkk2555.obec.go.th/book/project1.pdf> และ งบประมาณการดำเนินงานโครงการตามแผนปฏิบัติการไทยเข้มแข็ง 2555 ศูนย์ปฏิบัติการเชียงใหม่ไทยเข้มแข็ง สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาเชียงใหม่เขต 1)

1.3 งบประมาณหนุนช่วยจากองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น

คณะกรรมการการกระจายอำนาจให้แก่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นซึ่งมีนายอภิสิทธิ์ เวชชาชีวะ นายกรัฐมนตรีเป็นประธาน ได้มีประกาศ ลงวันที่ 23 พฤศจิกายน 2552 เรื่องหลักเกณฑ์การสนับสนุนขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น เทศบาล และองค์การบริหารส่วนตำบลในการให้บริการสาธารณะ ให้องค์การบริหารส่วนจังหวัด เทศบาล และองค์การบริหารส่วนตำบลอาจสนับสนุนงบประมาณให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นอื่น ส่วนราชการ หรือหน่วยงานอื่นของรัฐในจังหวัดในการกิจด้านการศึกษาหรือด้านสาธารณสุขได้ ซึ่งต่อมาในเดือนมกราคม 2553 กรมส่งเสริมการปกครองส่วนท้องถิ่น สำนักบริหารการคลังท้องถิ่น กระทรวงมหาดไทยได้มี

หนังสือเวียนให้หน่วยงานที่เกี่ยวข้องรับทราบและถือปฏิบัติ (ดู หนังสือเวียนของกระทรวงมหาดไทย เรื่อง การตั้งงบประมาณรายจ่ายและการใช้จ่ายงบประมาณหมวดเงินอุดหนุนขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ลงวันที่ 8 มกราคม 2553)

การจัดการเรียนการสอนวิชาประวัติศาสตร์ในสถานศึกษายุคปัจจุบัน จึงมี “ทุนราชการ” เป็นทุนสำคัญที่สนับสนุนให้เกิดการเรียนรู้ประวัติศาสตร์อย่างดียิ่ง

2. ทุนวิชาการ

2.1 เชียงใหม่มีหลักฐานทางประวัติศาสตร์จำนวนมาก

“ประวัติศาสตร์” ในล้านนาเรียกว่า “พื้น” (อ่านว่า ปั้น) เช่น พื้นเมืองเชียงใหม่ หมายถึงประวัติศาสตร์เมืองเชียงใหม่ “พื้น” (อ่านว่า ปั้น) เชียงใหม่มีหลักฐานทางประวัติศาสตร์ ทั้ง 2 ประเภทคือหลักฐานประเภทลายลักษณ์ (Written-Sources) และหลักฐานประเภทไม่เป็นลายลักษณ์ (Non-Written-Sources) จำนวนมาก

หลักฐานประเภทลายลักษณ์ เช่น

(1) **คัมภีร์ใบลาน** มหาวิทยาลัยเชียงใหม่ภายใต้การสนับสนุนจากองค์กรต่างประเทศได้สำรวจอย่างน้อย 2 ช่วง คือ ช่วง พ.ศ.2516 -2523 สำรวจ 244 วัดพบคัมภีร์ใบลาน จำนวน 222,560 ผูก ช่วง พ.ศ.2529-2534 สำรวจ 97 วัดพบคัมภีร์ใบลานจำนวน 102,760 ผูก ในจำนวนที่พบเป็นเรื่องเกี่ยวกับตำนานพุทธศาสนา 873 ชื่อเรื่อง (2,347 ผูก) เป็นตำนานเกี่ยวกับบ้านเมือง 44 เรื่อง (95 ผูก) ส่วนหนึ่งมีการปริวรรตเป็นภาษาไทยมาตรฐานแล้ว และมีบริการในรูปแบบไมโครฟิล์มที่สถาบันวิจัยสังคม มหาวิทยาลัยเชียงใหม่ และสำนักส่งเสริมศิลปวัฒนธรรม มหาวิทยาลัยเชียงใหม่ ถ้าต้องการดูต้นฉบับใบลานในวัดที่สำรวจก็ติดต่อเจ้าอาวาสแต่ละวัดได้

ข้อความในคัมภีร์ใบลานที่ช่วยยืนยันว่าอาณาจักรบนดินแดนภาคเหนือตอนบนเรียกว่า “อาณาจักรล้านนา” คือคำว่า **เขตตทส ลกข** (เขตต คือ นา ทส คือ สิบ ลกข คือ แสน หมายถึงล้านนา) (ดู สมโชติ อ๋องสกุล “ความเป็นมาของคำว่า “ล้านนา” “ลานนา” ในประวัติศาสตร์นิพนธ์ไทย” เอกสารประวัติศาสตร์ผลงานโบราณคดี ของสำนักนายกรัฐมนตรี ปีที่ 20 เล่ม 2 กรกฎาคม-ธันวาคม 2530 หน้า 1-19)

(2) **จารึก** มีการบันทึกอักษรบนวัสดุต่างๆ เช่น หิน โลหะ ไม้ ฐานพระพุทธรูป ฯลฯ คลังจารึก สถาบันวิจัยสังคม มหาวิทยาลัยเชียงใหม่ได้สำรวจพบจารึกในภาคเหนือตอนบนจำนวน

1,149 ชิ้น ในวัสดุต่างๆ คือ หิน จำนวน 366 ชิ้น ไม้ จำนวน 354 ชิ้น โลหะจำนวน 368 ชิ้น วัสดุอื่น จำนวน 277 ชิ้น พบจารึกในเชียงใหม่ จำนวน 547 ชิ้น เชียงราย จำนวน 149 ชิ้น พะเยา จำนวน 134 ชิ้น แพร่จำนวน 33 ชิ้น น่าน จำนวน 70 ชิ้น ลำพูน จำนวน 59 ชิ้น ลำปาง จำนวน 65 ชิ้น ตาก จำนวน 12 ชิ้น แม่ฮ่องสอน จำนวน 14 ชิ้น (ดู ประเสริฐ ณ นครและคณะ จารึกล้านนา ภาค 1 เล่ม 1 กรุงเทพฯ : มุลนิธิเจมส์ เอช ดับเบิลยู ทอมป์สัน 2534 และ หุดประชุมจารึกล้านนา เชียงใหม่ : คลังจารึกล้านนา สถาบันวิจัยสังคม มหาวิทยาลัยเชียงใหม่ ทอຍรวมเล่มเผยแพร่ตั้งแต่ พ.ศ.2540)

จารึกหลักที่เป็นหลักฐานทางประวัติศาสตร์ทำให้เรารู้วันสถาปนาเมืองเชียงใหม่คือจารึกวัดเชียงมั่น พ.ศ.2124 (จ.ศ.943) ซึ่งระบุว่าตั้งเมื่อศักราช 658 ปีระยสัน เดือนวิสาขะ ออก 8 ค่ำ วัน 5 ไทเมิงเป่ล้า ยามแตรรุ่งแล้วสองลูกนาที ซึ่งที่ประชุมของนักวิชาการสรุปว่าตามปฏิทิน Julian Calendar ซึ่งใช้ในเวลานั้น ตรงกับวันพฤหัสบดีที่ 12 เมษายน พ.ศ.1839 (ค.ศ.1296) เวลาตีสี่ ถ้านับตามปฏิทิน Gregorian Calendar ตรงกับวันพฤหัสบดีที่ 19 เมษายน พ.ศ.1839 (ค.ศ.1296) เวลาตีสี่

จารึกหลักที่เป็นหลักฐานทางประวัติศาสตร์ทำให้เรารู้ว่าคนในยุคสถาปนาเมืองเชียงใหม่เรียกกษัตริย์ผู้สถาปนาเมืองเชียงใหม่ว่า “พญามังราย” คือจารึกวัดพระยืน ลำพูน จารึกสมัยพญากือนา เมื่อ พ.ศ.1913

จารึกหลักที่เป็นหลักฐานทางประวัติศาสตร์ยืนยันว่าอาณาจักรบนดินแดนภาคเหนือตอนบนเรียกว่า “ล้านนา” คือ จารึก พ.ศ.2096 (ชม.7) พระเจ้าไชยเชษฐาทรงระบุว่าพระองค์เป็นกษัตริย์แห่งล้านนา ล้านช้าง

จารึกหลักที่เป็นหลักฐานทางประวัติศาสตร์ทำให้เราทราบว่าคนในสมัยราชวงศ์มังรายนับลำดับกษัตริย์ต้นราชวงศ์มังรายอย่างไร เชนับองค์ไหนไม่นับองค์ไหน เป็นเหตุผลให้ต้องถือว่าพระเจ้าติโลกราชเป็นกษัตริย์ราชวงศ์มังรายลำดับที่ 9 (พ.ศ.1984-2030) คือจารึก ลพ.9 สมัยพญาสามฝั่งแกน กษัตริย์องค์ที่8 (พ.ศ.1945-1984) พระราชบิดาของพระเจ้าติโลกราช

จารึกที่ฐานพระพุทธรูป “พระเจ้าเมืองราย” พระประธานวัดปรางเกียร (อ่านว่า “ผาเกียน” ปัจจุบันเรียกวัดชัยพระเกียรติ) เป็นหลักฐานสมัยพม่าปกครองเมืองเชียงใหม่

จารึกหลังซุ้มพระพุทธรูปหินวัดเชียงมั่น ซึ่งพระเจ้ากาวิละโปรดฯ ให้จารึกไว้โอกาสทำบุญเมื่อ จ.ศ.1152 (พ.ศ.2333) เป็นหลักฐานทางประวัติศาสตร์ทำให้เรารู้ว่าปู่พระเจ้ากาวิละชื่อพญาสุลวะฤไชย ย่าชื่อนางพิมพา ตาชื่อน้อยวันฉนรส ยายชื่อนางกอน ภรรยาพระเจ้ากาวิละชื่อนางยอด

เรือน นางสิง นางสุขัมมะ มีลูก 2 คน มีอ้าวชื่อคำพา พ่อเรือน นางสาว นางสาวกม ลูกอ้าย ลูกเดีย
ขวันมอย น้อยตน และรู้ชื่อน้องๆ ชายหญิง ทั้ง 9 คนของพระเจ้ากาวิละอย่างครบถ้วน (ดู เจ้าหลวง
เชียงใหม่ กรุงเทพฯ : คณะทายาทสายสกุล ณ เชียงใหม่ 2539 หน้า 7 และ 26) ฯลฯ

(3) ประวัติศาสตร์ หรือ “พื้น” ที่แต่งโดยพระสงฆ์ในล้านนา เช่น

ตำนานมูลศาสนา ของ พระพุทธพุกามเจ้า กับพระพุทธญาณเจ้า อาจแต่งก่อนจามเทวีวงศ์
จามเทวีวงศ์ แต่งโดยพระโพธิรังสีเถระ ประมาณ พ.ศ.1950-2000

จินกามาลีปกรณ์ แต่งโดยพระพระรัตนปัญญา หรือสิริรัตนปัญญาเถระ แต่งประมาณ

พ.ศ.2060-2071

ตำนานพื้นเมืองเชียงใหม่ ฉบับวัดพระงาม(วัดพันตอง) จารเมื่อ จ.ศ.1216 (พ.ศ.2397)

ผลงานของพระสิริมังคลเถระหรือพระศิริมังกลาจารย์ ซึ่งมีชีวิตช่วง พ.ศ.2020-2100 หลาย

เล่มเช่น เวสสันดรทีปนี ฎีกาสังขยาปกาสะ มงคลัตถทีปนี จักรกมลทีปนี

(4)จดหมายเหตุ บันทึกการระหว่างหัวเมืองกับกรุงเทพมหานครสมัยต้นรัตนโกสินทร์หาอ่านได้
ที่หอพระสมุด ใน กองหอสมุดแห่งชาติ กรมศิลปากร บันทึกการระหว่างหัวเมืองกับกรุงเทพฯ
สมัยรัชกาลที่ 4 ถึงรัชกาลปัจจุบัน หาอ่านได้ที่กองหอจดหมายเหตุแห่งชาติ กรมศิลปากร บันทึก
เรื่องราวเกี่ยวกับคริสต์ศาสนาในเชียงใหม่และภาคเหนือ หาอ่านได้ที่หอจดหมายเหตุพายัพ
มหาวิทยาลัยพายัพ เป็นต้น

นอกจากนี้ยังมีจดหมายเหตุของชาวต่างประเทศร่วมสมัย เช่น จีน โปรตุเกส ฮอลันดา
สเปน ฝรั่งเศส อังกฤษ ฯลฯ มีผู้ศึกษาและนำแปลเป็นภาษาไทยจำนวนหนึ่งแล้ว เช่น ปาไป่สีฟู-ปา
ไป่ต้าเตี้ยน เชียงใหม่ในเอกสารประวัติศาสตร์จีนโบราณ วินัย พงศ์ศรีเพียร บรรณาธิการ กรุงเทพฯ
: คณะกรรมการสืบค้นประวัติศาสตร์ไทยในเอกสารภาษาจีน สำนักเลขาธิการนายกรัฐมนตรี
จัดพิมพ์เผยแพร่ในโอกาสนครเชียงใหม่สถาปนามาครบ 700 ปี 12 เมษายน พ.ศ.2539

หลักฐานประเภทไม่เป็นลายลักษณ์ (Non-Written-Sources) เช่น (1)ร่องรอยทางโบราณคดี
ที่ค้นพบแล้วจำนวนมาก (2)แผนที่ร่วมสมัย ทั้งแบบตะวันออกและแบบตะวันตก (3)ภาพถ่าย (4)
โบราณวัตถุ สิ่งของเครื่องใช้ (5)คำบอกเล่า ฯลฯ

2.2.2 เชียงใหม่มีนักวิชาการด้านประวัติศาสตร์จำนวนหนึ่งทำงานสร้างสรรค์ความรู้
ต่อเนื่อง เผยแพร่ผลงานวิชาการในรูปแบบต่างๆ เช่น ตำรา สิ่งตีพิมพ์ ในสื่อต่างๆ รวมทั้ง

การผลักดันให้เกิดหอศิลปวัฒนธรรมเมืองเชียงใหม่จนเป็นแหล่งเรียนรู้ทางประวัติศาสตร์ที่สำคัญของเมือง ขณะเดียวกันได้มีนักวิชาการสาขาวิชาทางสังคมศาสตร์ เช่น มานุษยวิทยา รัฐศาสตร์ เศรษฐศาสตร์ วิจิตรศิลป์ ฯลฯ และสาขาวิชาทางวิทยาศาสตร์ เทคโนโลยี เช่น คณิตศาสตร์ ชีววิทยา เคมี คอมพิวเตอร์ ฯลฯ ใช้ศาสตร์แต่ละศาสตร์เข้ามาบูรณาการกับวิชาประวัติศาสตร์ ทำให้เกิดมุมมองและแนวทางการเรียนรู้ใหม่ นักวิชาการแต่ละศาสตร์เหล่านี้ส่วนหนึ่งพร้อมเป็นเครือข่ายทางวิชาการเข้ามาหนุนช่วยการเรียนรู้วิชาประวัติศาสตร์ในครั้งนี้

นักวิชาการที่ได้เข้าร่วมทำงานเสริมความรู้ทางประวัติศาสตร์ในมุมมองของแต่ละศาสตร์ตั้งแต่เริ่มต้นแล้วได้แก่ (1)รศ.ดร.ยุวดี พิรพลพิศาล ภาควิชาชีววิทยา คณะวิทยาศาสตร์ มหาวิทยาลัยเชียงใหม่ พร้อมทีมงานอาจารย์และนักศึกษาปริญญาตรีโทเอกนำนักเรียนตรวจคุณภาพน้ำในแหล่งน้ำที่เป็นหลักฐานทางประวัติศาสตร์ เช่น แม่น้ำปิง คูเมืองชั้นใน คูเมืองชั้นนอก (2)อาจารย์ ดร.อดิชาติ เกตตะพันธุ์ หน่วยวิจัยคณิตศาสตร์และวิทยาศาสตร์โบราณคดี ภาควิชาคณิตศาสตร์ คณะวิทยาศาสตร์ มหาวิทยาลัยเชียงใหม่ช่วยบูรณาการคณิตศาสตร์กับประวัติศาสตร์ เช่นการวัดความสูงของเจดีย์วัดร้างในบริเวณโรงเรียน การวัดความกว้างของแม่น้ำ ฯลฯ (3)อาจารย์ ดร.ศิริวรรณ เกตตะพันธุ์ ภาควิชาเคมี คณะวิทยาศาสตร์ มหาวิทยาลัยเชียงใหม่ ช่วยบูรณาการวิทยาศาสตร์กับประวัติศาสตร์ด้วยกิจกรรมต่างๆ เช่นความลับของสีในจิตรกรรม มหัศจรรย์ปูนกับการปั้น เครื่องเงินพูดได้ สมบัติहनาคำ โลหะอะไรเอ่ย และประวัติศาสตร์ประทับใจ (4)อาจารย์สุรชัย จงจิตงาม ภาควิชาศิลปะไทย คณะวิจิตรศิลป์ มหาวิทยาลัยเชียงใหม่ ช่วยเพิ่มมุมมองหลักฐานทางประวัติศาสตร์รอบสถานศึกษาด้วยมิติทางประวัติศาสตร์ศิลปะ (5)ผศ.ดร. เชาวลิต สัยเจริญ คณะสถาปัตยกรรมศาสตร์ มหาวิทยาลัยเชียงใหม่ ช่วยเพิ่มมุมมองหลักฐานทางประวัติศาสตร์รอบสถานศึกษาด้วยมิติทางสถาปัตยกรรมศาสตร์ เช่น อาคารเก่าอายุ 80 ปีของโรงเรียนคำเที่ยงอนุสรณ์ (6)หนานศรีเลา เกษพรหม ผู้รู้ภาษาล้านนา ช่วยเพิ่มมุมมองหลักฐานทางประวัติศาสตร์ด้วยมิติทางวัฒนธรรม เช่น การนับเวลาแบบล้านนา (7)ผศ.ดร.วสันต์ จอมภักดี คณะวิศวกรรมศาสตร์ มหาวิทยาลัยเชียงใหม่ “ผู้ดูแล” น้ำแม่ปิงตั้งแต่เกิดจนปัจจุบันช่วยเพิ่มมุมมอง “น้ำแม่ปิง” ด้วยมิตินกอนุรักษ์และวิศวกรรมศาสตร์ (8)นายชัชชนะ ปั่นเงิน ผู้เชี่ยวชาญภาษาโบราณ ช่วยเพิ่มมุมมองหลักฐานทางประวัติศาสตร์ด้วยความรู้ทางภาษาโบราณที่ปรากฏในจารึกและใบลาน (9)อาจารย์ภูเดช แสนสา อาจารย์พิเศษมหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงใหม่ ช่วยสถานศึกษาในการสืบค้น

ประวัติศาสตร์ชุมชนรอบสถานศึกษา (10) คุณวสันต์ อุทัยเลียง จากหอสมุดและคลังความรู้มหาวิทยาลัยมหิดล ช่วยทำให้ครูสามารถสืบค้นข้อมูลจากคอมพิวเตอร์ (11)นายอภัยชนม์ ตั้งจะพัฒนกุล นิสิตปริญญาโท สาขาการสอนสังคม-ศึกษา คณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย ผู้กำลังทำวิทยานิพนธ์เรื่อง “การนำเสนอแนวทางการใช้กระบวนการสร้างสรรค์ความรู้ในการจัดการเรียนการสอนประวัติศาสตร์ล้านนาโดยบูรณาการแนวคิด การพัฒนาที่ยั่งยืน” เป็นเครือข่ายนักวิชาการ ทำหน้าที่เป็นวิทยากรอบรมครูเรื่องวิธีสอนที่หลากหลายสู่การจัดการกระบวนการเรียนการสอนประวัติศาสตร์สำหรับเด็กประถมศึกษาที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ ในวันที่ 12 พฤษภาคม 2554 ณ โรงเรียนอนุบาลเชียงใหม่ ทำให้ครูได้แนวทางการสอนที่ครูต้องการไปใช้ได้จริง

ทุกเรื่องในโครงการนี้คุณวสันต์ อุทัยเลียง นำขึ้นสู่เว็บไซต์ของโครงการ คือ <http://ilen.edu.cmu.ac.th> เพื่อให้ครู เครือข่ายการเรียนรู้ และผู้สนใจ ได้ติดตามความก้าวหน้า

อนึ่ง โครงการนี้ต้องทำงานเกี่ยวกับการพัฒนาหลักสูตรโดยตรง ดังนั้นจึงได้เรียนเชิญ รศ.ดร.เสริมศรี ไชยศรี อดีตคณบดีคณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยเชียงใหม่ อดีตประธานสาขาวิชาหลักสูตรและการสอน ผู้เชี่ยวชาญในการพัฒนาหลักสูตรเป็นประธานที่ปรึกษาด้านวิชาการ และเชิญ อาจารย์ ดร.สุทธกัญจน์ ทิพย์เกษร คุษฎีบัณฑิตสาขาหลักสูตรและการสอนรุ่นแรกของคณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยเชียงใหม่ เป็นทีมงานวิจัย และอาจารย์ ดร.อุไรวรรณ หาญวงศ์ คุษฎีบัณฑิต สาขาหลักสูตรและการสอนรุ่นแรกของคณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยเชียงใหม่อีกคนหนึ่งเป็นคณะที่ปรึกษาด้านวิชาการ

2.3 มีครู ผู้บริหารสถานศึกษา ผู้บริหารสำนักงานเขตพื้นที่ สมาคมนักเรียนเก่า สมาคมครู และผู้ปกครอง ฯลฯ ทั้งในส่วนราชการและเอกชน ตั้งใจส่งเสริมการศึกษาประวัติศาสตร์ของแต่ละสถานศึกษา มีการจัดทำพิพิธภัณฑ์ประจำโรงเรียน เช่น โรงเรียนปิ่นสร้อยแยลส์วิทยาลัย โรงเรียนวัดโนนทัยพายัพ มีโครงการรวบรวมเอกสารจดหมายเหตุเกี่ยวกับโรงเรียน เช่น โรงเรียนยุพราชวิทยาลัย โรงเรียนวัดโนนทัยพายัพ หลายสถานศึกษาได้จัดทำหนังสือประวัติศาสตร์ของสถานศึกษาในโอกาสต่างๆ ล้วนมีคุณค่ายิ่ง โดยเฉพาะได้พบหลักฐานร่วมสมัยที่ทำให้ได้คำอธิบายใหม่อย่างมีหลักฐานรองรับ

2.4 ในระดับชาติมีนักวิชาการอีกคณะหนึ่งนำโดย ดร.วินัย พงศ์ศรีเพียร กรรมการชำระประวัติศาสตร์ไทย สำนักเลขาธิการนายกรัฐมนตรีและคณะ เตรียมจัดทำคู่มือครูสอนวิชาประวัติศาสตร์ที่มีเนื้อหาประวัติศาสตร์ชาติ โดยมีการแบ่งเนื้อหาตามยุคสมัยดังนี้ (1)ดินแดนไทย ตั้งแต่สมัยโบราณจนถึงต้นพุทธศตวรรษที่ 20 (2)ความรู้เรื่องประวัติศาสตร์ชนชาติไท (3)ความรู้พื้นฐานประวัติศาสตร์สุโขทัย (4)ความรู้พื้นฐานประวัติศาสตร์อยุธยา (5)รัชกาลสมเด็จพระเจ้ากรุงธนบุรีในประวัติศาสตร์ไทย (6)ความรู้พื้นฐานประวัติศาสตร์รัตนโกสินทร์ (7)ความรู้พื้นฐานประวัติศาสตร์ไทยยุวประชาธิปไตย (พ.ศ.2475-ปัจจุบัน) นับเป็นทุนวิชาการชุดใหญ่อีกชุดหนึ่งที่เข้าหนุนช่วยครูผู้สอนวิชาประวัติศาสตร์ให้มีความมั่นใจในเนื้อหาประวัติศาสตร์ชาติที่ต้องสอนนักเรียนต่อไป (ดู วินัย พงศ์ศรีเพียร และคณะ “หลักฐาน เนื้อหาสาระและความก้าวหน้าทางประวัติศาสตร์ในช่วงสมัยต่างๆ” เอกสารอบรมครูของสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาเชียงใหม่เขต 1 เมื่อ 14 กรกฎาคม 2553)

3. ทุนเครือข่ายในพื้นที่

เชียงใหม่มีคนจำนวนไม่น้อยที่ตั้งใจทำงานเพื่อบ้านเมือง เพื่อชุมชน และเพื่อส่วนรวมโดยไม่มุ่งหวังผลตอบแทนเป็นเงินตรา ส่วนใหญ่สนใจวิชาประวัติศาสตร์ สนับสนุนการทำงานทางประวัติศาสตร์ เช่น

(1)เจ้านายฝ่ายเหนือ ปัจจุบันนำโดยหลานสายตรงของพลตรีเจ้าแก้วขวัญ เจ้าหลวงเชียงใหม่ องค์สุดท้าย คือ เจ้าวงศ์ศักดิ์ ณ เชียงใหม่ คุณหญิงเจ้าระวีพันธุ์ สุจริตกุล และทายาทสายสกุล ณ เชียงใหม่สนใจประวัติศาสตร์นครเชียงใหม่ในส่วนที่เกี่ยวข้องกับเจ้าผู้ครองนคร จัดทำหนังสือ เจ้าหลวงเชียงใหม่ ออกมาในโอกาสเชียงใหม่ 700 ปีเมื่อ พ.ศ.2539 ทำให้เกิดภาพวาดเจ้าหลวงทั้ง 9 พระองค์เป็นครั้งแรก

ต่อมาใน พ.ศ.2535 ได้รับสนองพระราชดำริพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวรัชกาลปัจจุบัน จัดตั้ง มูลนิธิพระราชดำรินุรักษ์ฝ่ายเหนือ มีเจ้านายฝ่ายเหนือ เป็นกรรมการหลัก มีผู้ว่าราชการจังหวัดเชียงใหม่เป็นประธาน มีข้าราชการและนักวิชาการร่วมเป็นกรรมการ สนับสนุนการทำงานทางประวัติศาสตร์เพื่อนครเชียงใหม่ในโอกาสต่างๆ เช่น โครงการจัดทำคำอธิบายแหล่งเรียนรู้ทางประวัติศาสตร์ในนครเชียงใหม่ 72 แห่งเป็นป้ายภาษาไทย ภาษาอังกฤษ และอักษรธรรม ในวาระ 72 พรรษาของพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว เมื่อ พ.ศ.2542 และจัดทำเป็นหนังสือ เจ้าพ่อหลวง ใน

โอกาสเดียวกันโดยภาคต้นเป็นรวมภาพการเสด็จประพาสนครเชียงใหม่ตั้งแต่ครั้งแรกเป็นต้นมาถึง พ.ศ.2542 ภาคหลังเป็นคำอธิบายแหล่งเรียนรู้ทางประวัติศาสตร์ทั้ง 72 แห่ง

จัดทำหนังสือเกี่ยวกับประวัติศาสตร์เจ้านายสายสตรี ชื่อหนังสือ **ขัตติยานีศรีล้านนา** ในวโรกาสสมเด็จพระนางเจ้าสิริกิติ์พระบรมราชินีนาถมีพระชนมพรรษาครบ 6 รอบ ใน พ.ศ.2547

จัดทำหนังสือเกี่ยวกับพิธีการต้อนรับพระมหากษัตริย์และเชื้อพระวงศ์ชั้นสูงของเจ้านายฝ่ายเหนือและคนในล้านนา ชื่อ **บายศรี ทูลพระขวัญ** เมื่อ พ.ศ.2550 และได้จำลองบายศรีทูลพระขวัญที่เจ้านายฝ่ายเหนือถวายการต้อนรับ จัดเป็นนิทรรศการถาวรไว้ในหอศิลปวัฒนธรรมเมืองเชียงใหม่

จัดทำหนังสือ **พระราชยาเจ้าดารารัศมี** พิมพ์เป็นอนุสรณ์ในงานฉลองกุศรอบ 100 ปี ใน พ.ศ.2552 โดยได้รับการสนับสนุนจากจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย รวมทั้งจัดทำหนังสือเกี่ยวกับพระราชกรณียกิจของพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวในเชียงใหม่ วาระ 84 ชันษาองค์ราชัน 5 ธันวาคม พ.ศ.2554

นอกจากนั้นเจ้านายฝ่ายเหนือได้ร่วมมือกับจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัยในการปรับปรุงพระตำหนักดาราภิรมย์ อำเภอแม่ริม จังหวัดเชียงใหม่จัดทำเป็น **พิพิธภัณฑ์พระตำหนักดาราภิรมย์** โดยจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัยได้จัดทำหนังสือที่ระลึกโอกาสเปิดพิพิธภัณฑ์แห่งนี้ชื่อ **ดารารัศมีสายใยรักสองแผ่นดิน** เมื่อ พ.ศ.2542 และได้สนับสนุนกิจกรรมงานวันพระราชยาดารารัศมี 9 ธันวาคมของทุกปี ณ พิพิธภัณฑ์พระตำหนักดาราภิรมย์

ขณะเดียวกันเจ้านายสายเชียงตุงและลำปาง นำโดย เจ้าวรจักร ณ เชียงตุง ทายาทคนหนึ่ง ของเจ้าฟ้าพรหมลือ ณ เชียงตุงและเจ้าทิพวรรณ ณ ลำปาง ซึ่งเป็นกรรมการท่านหนึ่งในมูลนิธิ นวราชดำรินุรักษ์ฝ่ายเหนือ (ปัจจุบันดำรงตำแหน่งนายกสมาคมนักเรียนเก่าอังกฤษในพระบรมราชูปถัมภ์) ก็สนใจประวัติศาสตร์สายเชียงตุงและเจ้าหลวงลำปาง เมื่อครั้งเจ้าทิพวรรณ ณ เชียงตุง หลานสาวของเจ้าบุญวาทย์วงศ์มานิต เจ้าหลวงลำปางคนสุดท้ายถึงแก่กรรม ทายาทได้จัดทำหนังสือ อนุสรณ์งานพระราชทานเพลิงศพ 2 เล่มเป็นเรื่องเกี่ยวกับราชสำนักเชียงตุง และราชสำนักลำปาง โดยมีการจัดงานพระราชทานเพลิงศพเจ้าทิพวรรณ ณ เชียงตุงที่วัดสวนดอกแบบเจ้านายล้านนาตามแบบแผน มีสื่อโทรทัศน์บันทึกภาพเผยแพร่ที่สามารถใช้เป็นสื่อการสอนวิชาประวัติศาสตร์ต่อไปได้ นอกจากนั้นเจ้าวรจักร ณ เชียงตุงและญาติได้สร้างพื้นที่กู่เจ้านายสายเชียงตุงขึ้น ในบริเวณวัด

ปาดารากิรมย์ อำเภอมะแมร์ และเป็นผู้ประสานงานทนายทนายเจ้าฟ้าในราชสำนักเชียงตุงให้มีโอกาสได้พบกันในเชียงใหม่เมื่อ พ.ศ.2551 หลังจากแต่ละคนต้องแยกย้ายจากเชียงตุงไปพำนักต่างประเทศและได้นำคณะไปทำบุญที่เชียงตุงเป็นประจำ

เจ้านายฝ่ายเหนือที่มีเชื้อสายสองราชสำนักคือราชสำนักเชียงตุงและราชสำนักเชียงใหม่คือเจ้าวิไลวรรณ ณ เชียงใหม่ทนายทนายของเจ้าอินทนนท์ ณ เชียงใหม่ (ราชบุตรของเจ้าแก้ววรัญ เจ้าหลวงเชียงใหม่) กับเจ้านางสุคันธา ณ เชียงใหม่ (พระธิดาเจ้าฟ้าก้อนแก้วอินทรแถลงเจ้าหอหลวงเชียงตุง) กรรมการคนหนึ่งของมูลนิธิราชคำรอนุรักษ์ฝ่ายเหนือมีความสนใจและสนับสนุนการศึกษาประวัติศาสตร์อย่างยิ่ง เป็นแหล่งข้อมูลประเภทรูปภาพและคำบอกเล่าเกี่ยวกับราชสำนักเชียงตุงที่ดีที่สุดคนหนึ่ง

ในการทำงานเพื่อหนุนเสริมวิชาประวัติศาสตร์ครั้งนี้จึงได้เรียนเชิญเจ้านายฝ่ายเหนือทั้ง 5 ท่านที่กล่าวนามข้างต้นเป็นที่ปรึกษาเครือข่ายในพื้นที่ในฐานะผู้แทนเครือข่ายเจ้านายฝ่ายเหนือโดยขอให้สนับสนุนโครงการด้วยการพิจารณามอบหนังสือบางส่วนที่จัดทำให้โรงเรียนในโครงการเพื่อครูและนักเรียนได้ใช้ประโยชน์ในการเรียนรู้ประวัติศาสตร์ของเชียงใหม่ ซึ่งในวันประชุมปิดโครงการเมื่อ 2 ก.ย.2554 มูลนิธิราชคำรอนุรักษ์ฝ่ายเหนือได้สนับสนุนโครงการ 3 ประการคือ (1) ผู้ว่าราชการจังหวัดเชียงใหม่ในฐานะประธานมูลนิธิราชคำรอนุรักษ์ฝ่ายเหนือได้แสดงปาฐกถาเรื่อง ความสำคัญของวิชาประวัติศาสตร์ในทัศนะของข้าพเจ้า โดยเตรียมเอกสารต่างๆ นำเสนออย่างดี (2) มอบหนังสือขัตติยานีศรีล้านนาแก่ผู้เข้าประชุมทุกโรงเรียน (3) เจ้านายฝ่ายเหนือ คือเจ้าวรจักร ณ เชียงตุง และเจ้าเพ็ญฉาย สิโรต(ทนายทนายเจ้าชั้น สิโรต) เข้าประชุม ร่วมกิจกรรม

(2) เครือข่ายพระสงฆ์

ในอดีตช่วง 100 ปีที่ผ่านมาเชียงใหม่มีผู้นำฝ่ายสงฆ์ที่มีชื่อเสียงเป็นที่ศรัทธาของคนล้านนาหลายรูป เช่น

1) **ครูบาโสภา** วัดฝายหิน สมัยพระเจ้าอินทวิชยานนท์ เจ้าหลวงเชียงใหม่องค์ที่ 7 โปรดฯให้เป็นปฐมสังฆนายกองค์ที่ 1 ผู้นำสงฆ์นิคมพื้นเมือง ผู้นำในการต้านกระแสการแผ่ขี้นมาของธรรมยุติกนิกาย จนต้องถูกทางราชการนิมนต์ไปกรุงเทพฯ เมื่อ พ.ศ.2449 แต่ในที่สุดรัชกาลที่ 5 โปรดฯให้เป็นพระอภัยสารทะ สังฆปาโมกข์ เจ้าคณะใหญ่หนเหนือองค์แรก ตาม พ.ร.บ.ปกครองคณะสงฆ์ รศ.121

2) **ครุบาศรีวิชัย** (พ.ศ.2421-2481) แห่งบ้านปาง อำเภอลี้ จังหวัดลำพูน ผู้แผ่บารมีบูรณปฏิสังขรณ์ปูชนียสถานทั่วภาคเหนือ เช่น ที่ลำพูน 24 แห่ง เชียงใหม่ 33 แห่ง เชียงราย และพะเยา 22 แห่ง ลำปาง 24 แห่ง แม่ฮ่องสอน 2 แห่ง ดาก 1 แห่ง และสุโขทัยถูกศิษย์ไปสร้างในนามของท่าน 1 แห่ง รวมทั้งเป็นผู้ดำเนินการสร้างถนนขึ้นคอยสุเทพ จนแล้วเสร็จในวันที่ 30 เมษายน พ.ศ.2478 บารมีธรรมที่แก่กล้าทำให้ผู้บริหารฝ่ายสงฆ์ และฝ่ายบ้านเมืองวิตกกังวล หาเหตุนิมนต์ท่านกลับบริเวณและนิมนต์ไปกรุงเทพฯ 2 ครั้งแต่ก็รอดพ้นอิทธิฤทธิ์ทุกข้อหา เกียรติประวัติของท่านจึงได้รับการยกย่องและเผยแพร่หลายรูปแบบเช่นหนังสือ รูปปั้นอนุสาวรีย์ เหรียญ รูปภาพ ทีวีดี ฯลฯ ลูกศิษย์ที่เดินทางตามแนวทางของท่านก็มีชื่อเสียงมากเช่น ครูบาขาวปี (พ.ศ.2432-2520) ครูบาชัยยะวงศาพัฒนาหรือครูบาวงศ์ วัดพระบาทห้วยต้ม อำเภอลี้ จังหวัดลำพูน (มรณภาพเมื่อ 17 พ.ค. 2543)

3) พระสงฆ์ในอดีตยุคใกล้ที่สนใจประวัติศาสตร์อย่างโดดเด่น คือ **พระมหาหมื่น วุฒินาโณ** (พ.ศ.2412-2499) แห่งวัดหอธรรม ในบริเวณวัดเจดีย์หลวง ผู้พบตำนานเชียงใหม่ 8 ผูก ต่อมามอบหมายให้หนานทน คนมัน ปริวรรตและต่อมา นายสงวน โชติสุขรัตน์(พ.ศ.2474-2518) นำผลงานปริวรรตส่งคณะกรรมการจัดพิมพ์เอกสารทางประวัติศาสตร์ วัฒนธรรม โบราณคดี สำนักนายกรัฐมนตรี ได้รับการตีพิมพ์ออกมาในชื่อ **ตำนานพื้นเมืองเชียงใหม่** เมื่อ พ.ศ.2514 ส.ธรรมยศ ยกย่องพระมหาหมื่น วัดหอธรรมว่าเป็น “ปราชญ์โบราณแห่งวัดเจดีย์หลวง”

4) พระสงฆ์ที่ยังทำงานเพื่อประวัติศาสตร์ท้องถิ่นตลอดมาคือ **พระอุบาลีคุณูปมาจารย์ (ปวง ธรรมปัญญะมหาเถระ)** ที่ปรึกษาเจ้าคณะภาค 6 เจ้าอาวาสวัดศรีโคมคำ จังหวัดพะเยา ท่านได้รวบรวมหลักฐานประวัติศาสตร์เมืองพะเยาทั้งที่เป็นลายลักษณ์และไม่เป็นลายลักษณ์จำนวนมาก ต่อมาลูกศิษย์นำโดย ขรรค์ชัย บุนปาน และคณะศรีทาสสร้างอาคารหอวัฒนธรรมนิทัศน์ วัดศรีโคมคำเพื่อจัดแสดงหลักฐานทางประวัติศาสตร์ที่ท่านรวบรวมไว้ โดยท่านได้เขียนหนังสือประวัติศาสตร์เกี่ยวกับพะเยาต่อมาอีกจำนวนมาก (ดู สมโชติ อ๋องสกุล **ประวัติศาสตร์ชุมชนในเชียงใหม่ : การสร้างประวัติศาสตร์** สำนักงานกองทุนสนับสนุนการวิจัย 2546 หน้า71-78)

ช่วงทำงานโครงการวิจัยประวัติศาสตร์ชุมชน เมื่อ พ.ศ.2544-2546 ผู้วิจัยได้ให้ความสำคัญกับพระสงฆ์ในฐานะผู้นำในแต่ละชุมชน ได้รับความเมตตาจากเจ้าอาวาสวัดในทุกชุมชนที่ศึกษา เจ้าอาวาสแต่ละวัดเมตตานัดหมายศรัทธาวิดี ผู้นำชุมชน และเปิดพื้นที่วัดให้เป็นที่พักประชุมและทำ

กิจกรรมต่างๆ ร่วมกัน ทำให้ทุกฝ่ายในชุมชนได้มีส่วนร่วม งานจึงสำเร็จตามเป้าหมายทุกประการ โดยวัดและชุมชนร่วมภาคภูมิใจ และเกิดพลังในชุมชนเพิ่มขึ้น และยั่งยืนสืบมาถึงปัจจุบัน

การทำงานครั้งนี้จึงได้นิมนต์เจ้าอาวาสวัดที่แต่ละสถานศึกษาตั้งอยู่หรือข้างเคียงเป็นที่ปรึกษาด้านเครือข่ายในพื้นที่ ในฐานะเครือข่ายพระสงฆ์ ทุกครั้งที่มีการประชุมได้ขอให้สถานศึกษานิมนต์เจ้าอาวาสเข้าประชุมเพื่อได้รับทราบโครงการที่จะทำร่วมกันตั้งแต่เริ่มต้น และได้ขอให้แต่ละสถานศึกษานิมนต์เจ้าอาวาส มีส่วนร่วมในการร่างหลักสูตรประวัติศาสตร์ชุมชน นับเป็นความพยายามเชื่อมโยงโรงเรียนเข้ากับวัดและชุมชนอีกครั้งหลังจากความสัมพันธ์ระหว่างวัดกับโรงเรียนถูกทางราชการตั้งแต่สมัยรัชกาลที่ 6 ชิดเส้นแบ่งกัน คึงอำนาจวัดออกจากโรงเรียน ทำให้วัดหมดบทบาทในโรงเรียนตามลำดับ ทั้งๆ ที่หลายโรงเรียนใช้พื้นที่วัดเป็นที่ตั้งโรงเรียน

ในวันเปิดประชุมโครงการนี้เมื่อวันที่ 16 มีนาคม 2553 ณ คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยเชียงใหม่ มีเจ้าอาวาสและพระสงฆ์จากหลายวัดได้เมตตารับนิมนต์เข้าที่ประชุมคือ (1) พระครูพิทักษ์สุทธิคุณ เจ้าอาวาสวัดศรีสุพรรณ ผู้ฟื้นฟูชุมชนช่วงคราวเงินวัดศรีสุพรรณให้เข้มแข็งอีกครั้ง (2) พระครูปฏิภาณธรรมพิศิษฐ์ (เนตร) เจ้าอาวาสวัดพุกแด้ม วัดที่เคยเป็นที่ประทับของสังฆราชาสาวุธเจ้ากาวิละอดีตเจ้าอาวาสวัดพุกแด้ม พระครูปฏิภาณธรรมพิศิษฐ์ (เนตร) เป็นผู้สืบทอดชุมชนช่วงเครื่องสูงจากพระครูปลัดสุวัฒนโพธิคุณ (เขียว ขตติโย) (พ.ศ.2431-2519) ที่เข้มแข็งทำนลงมือปฏิบัติเองทุกขั้นตอน มีพระสงฆ์และศรัทธาวิศรทำงานช่วงเครื่องสูงเช่นทำฉัตรอย่างมุงมั่น งานช่วงดังกล่าวเป็นงาน “ช่วงต้อง” และงาน “ช่วงแด้ม” หลักฐานร่วมสมัยเช่นศิลาจารึกจึงมีชื่อพวกต้องแด้ม (3) พระครูวิธานวรกิจ จากวัดพระสิงห์วรวิหาร (4) พระครูปลัดฉัฐพล ขนทิโก วัดสวนดอก (5) พระสุรินทร์ สุรินทรังสี วัดชะจาว (6) พระคาธา อินทปัญญา วัดฝายหิน นอกจากนี้ยังมีพระสงฆ์อีกหลายรูปที่เมตตาพร้อมเข้ามาให้การหนุนช่วยโครงการนี้ เช่น พระครู โฆสิตปริยัตยาภรณ์ (พระมหาธีรพงษ์ สิริธนโร) เจ้าคณะตำบลสุเทพ เจ้าอาวาสวัดป่าแดง รองอธิการบดี มจร.วิทยาเขตเชียงใหม่ พระศรีสิทธิเมธี เจ้าอาวาสวัดสวนดอก พระราชเขมากร (สอาด ขนทิโก) (ต่อมาเป็นพระเทพปริยัต) รองเจ้าคณะจังหวัดเชียงใหม่ เจ้าอาวาสวัดเจ็ดยอด พระอารามหลวง ฯลฯ ตลอดจนเจ้าอาวาสวัดที่ตั้งสถานศึกษาในโครงการที่ยังไม่ได้กล่าวนาม

(3)เครือข่ายผู้บริหารมหาวิทยาลัยและอดีตผู้บริหารสถานศึกษา

โครงการ LLEN มุ่งหมายเชื่อมโยงความช่วยเหลือจากสถาบันอุดมศึกษาไปสู่สถานศึกษา การศึกษาขั้นพื้นฐาน ดังนั้นผู้บริหารมหาวิทยาลัยต้นสังกัดต้องรับทราบโครงการตั้งแต่ต้นอย่างน้อย 3 คนคือ 1)ศาสตราจารย์เกียรติคุณ นพ.เกษม วัฒนชัย องคมนตรีและนายกสภามหาวิทยาลัยเชียงใหม่ ผู้สนใจและสนับสนุนการศึกษาวิชาประวัติศาสตร์ตลอดมา 2)ศาสตราจารย์ ดร.พงษ์ศักดิ์ อังกลสิทธิ์ อธิการบดีมหาวิทยาลัยเชียงใหม่ ซึ่งมอบหมายให้ รศ.ดร.ดาวรุ่ง กังวานพงศ์ ขณะดำรงตำแหน่งรองอธิการบดีฝ่ายวิจัยและบริการวิชาการ เป็นผู้รับผิดชอบ 3)คณบดีคณะศึกษาศาสตร์ ต้นสังกัดของหัวหน้าโครงการวิจัยและนักวิจัย

ขณะเดียวกันมีผู้บริหารมหาวิทยาลัยหลายท่านได้ส่งเสริมการศึกษาประวัติศาสตร์ตลอดมา คือ รศ.นายแพทย์ นิเวศน์ นันทจิต คณบดีคณะแพทยศาสตร์ มหาวิทยาลัยเชียงใหม่ ได้ทำนุบำรุงศิลปวัฒนธรรมอย่างเป็นรูปธรรม เช่น การสร้างพระพุทธรูปในโอกาส 50 ปีคณะแพทยศาสตร์ ฯลฯ ในส่วนที่ผู้วิจัยได้มีส่วนร่วมด้วยเช่นการรื้อฟื้นประวัติศาสตร์เวียงสวนดอก มีการตั้งคณะกรรมการจัดทำป้ายอธิบายความเป็นมาของคูน้ำคันดินเวียงสวนดอก ได้ส่งเสริมให้มีการศึกษาประวัติศาสตร์แหล่งเรียนรู้ประวัติศาสตร์สองข้างทางถนนสุเทพ และหาทุนตีพิมพ์เผยแพร่ โดยตั้งคณะทำงานจากคณะแพทยศาสตร์สนับสนุนการทำงานเต็มที่ มี รศ.พญ.ยุพา สุमितสุวรรณค์ ขณะดำรงตำแหน่งรองคณบดีเป็นประธานคณะทำงาน

รศ.นายแพทย์ นิเวศน์ นันทจิต คณบดีคณะแพทยศาสตร์ ได้มีหนังสือตอบรับพร้อมให้การหนุนช่วยโครงการนี้ทันทีที่ได้รับหนังสือเชิญและให้การหนุนช่วยกิจกรรมตลอดโครงการ ผลงานเรื่องแหล่งเรียนรู้ทางประวัติศาสตร์สองข้างทางถนนสุเทพ ซึ่งได้รับการสนับสนุนการตีพิมพ์จากมูลนิธิโรงพยาบาลสวนดอก คณะแพทยศาสตร์ มหาวิทยาลัยเชียงใหม่ได้รับการเผยแพร่ทั้งในรูปแบบหนังสือและ E –Book ที่ได้นำเผยแพร่ใน <http://llen.edu.cmu.ac.th>

รศ.ดร.เสริมเกียรติ จอมจันทร์ยง คณบดีคณะวิศวกรรมศาสตร์ มหาวิทยาลัยเชียงใหม่ เป็นผู้บริหารมหาวิทยาลัยที่ “ถือธง” ลงมือปฏิบัติการวิจัยแบบบูรณาการระดมทุกสาขาวิชาที่เกี่ยวข้องมาช่วยกันฟื้นฟูวัดป่าแดงมหาวิหาร วัดพันเสา (อ่านว่า วัดปันเสา) วัดอุโมงค์สวนพุทธธรรม ต่อมาคณะวิศวกรรมศาสตร์ได้ตีพิมพ์ผลงานวิจัย เรื่อง วัดป่าแดงมหาวิหาร : อดีต ปัจจุบัน อนาคต ในโอกาส 40 ปีคณะวิศวกรรมศาสตร์และงานถวายผ้ากฐินพระราชทานประจำปี 2554 ณ วัดป่าแดง

มหาวิทยาลัย ทำให้มีหนังสือเกี่ยวกับประวัติศาสตร์ชุมชนหนุนเสริมสถานศึกษาต่างๆ ในโครงการวิจัยชุดนี้เพิ่มขึ้นทั้งในรูปแบบหนังสือและ E-Book ที่ได้เผยแพร่ใน <http://ilen.edu.cmu.ac.th>

โครงการนี้จึงได้เชิญผู้บริหารมหาวิทยาลัยทั้งห้าท่านซึ่งพร้อมให้การหนุนช่วย เป็นผู้แทนเครือข่ายผู้บริหารมหาวิทยาลัย

นอกจากผู้บริหารมหาวิทยาลัยดังกล่าวแล้ว โครงการนี้ได้เชิญอาจารย์สมชาย นพเจริญกุล อดีตผู้อำนวยการโรงเรียนยุพราชวิทยาลัย ซึ่งเกษียณอายุราชการแล้ว เป็นเครือข่ายอดีตผู้บริหารสถานศึกษาเพื่อหนุนเสริมการทำงานครั้งนี้ด้วย เพราะช่วงอาจารย์สมชาย นพเจริญกุล ดำรงตำแหน่งผู้อำนวยการโรงเรียนยุพราชวิทยาลัยได้ทำงานทำนุบำรุงศิลปวัฒนธรรม เช่นการบูรณะวัดนางเหลียว การตั้งโครงการรวบรวมเอกสารจดหมายเหตุเกี่ยวกับสถานศึกษา หลังจากเกษียณอายุราชการแล้วยังทำงานสนับสนุนการศึกษาประวัติศาสตร์ เช่นการทำหนังสือที่ระลึก 100 ปีโรงเรียนยุพราชวิทยาลัยร่วมกับผู้วิจัย

อาจารย์สมชาย นพเจริญกุลเมตตาเป็นทั้งที่ปรึกษาเครือข่ายในพื้นที่ในฐานะอดีตผู้บริหารสถานศึกษา เข้าประชุมทุกครั้งที่ได้รับเชิญ ทำหน้าที่ที่ปรึกษาแสดงความคิดเห็นเป็นแนวทางในการทำงานของโครงการนี้ ถือเป็น “อาจารย์อาวุโส” ที่ตั้งใจหนุนช่วยโครงการนี้ตั้งแต่เริ่มต้น

อนึ่งยังมีอดีตผู้บริหารสถานศึกษาอีกจำนวนหนึ่งที่สนใจสนับสนุนการศึกษาประวัติศาสตร์ เช่น อาจารย์สมพงษ์ วันดี महाบัณฑิตบริหารการศึกษา มช.อดีต ผอ.โรงเรียนวัดเจ็ดยอดในฐานะกรรมการสถานศึกษาโรงเรียนวัดเจ็ดยอด และว่าที่ร้อยตรีอาทิตย์ เรืองวุฒิ महाบัณฑิตบริหารการศึกษา มช.รุ่นแรก(เริ่มเมื่อพ.ศ.2526) ประธานคณะกรรมการสถานศึกษาโรงเรียนอนุบาลเชียงใหม่ ฯลฯ ทำให้การหนุนช่วยจากสถานศึกษามีพลังมากขึ้น

4. เครือข่ายภาคราชการ

4.1 สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเชียงใหม่เขต 1 (สพป.เชียงใหม่เขต 1) (พ.ศ.2553 ประกาศตั้งเขตพื้นที่มัธยมศึกษา (สพม.) แยกดูแลโรงเรียนมัธยมศึกษา) ซึ่งเป็นต้นสังกัดของสถานศึกษาการศึกษาขั้นพื้นฐานระดับประถมศึกษาในพื้นที่ 4 อำเภอ คือ อำเภอเมือง อำเภอดอยสะเก็ด อำเภอสันกำแพง อำเภอแม่ออน มีโรงเรียนภาครัฐภายใต้การกำกับ ดูแลและส่งเสริมสนับสนุน 122 แห่งแยกตามอำเภอ ดังนี้ (ข้อมูล 10 มิ.ย.2553 กลุ่มงานข้อมูลสารสนเทศ กลุ่มนโยบาย สพป.ชม .เขต 1)

จำนวนโรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเชียงใหม่เขต 1

อำเภอ	โรงเรียน		รวม
	ประถมศึกษา	ขยายโอกาส	
อำเภอเมือง	24	8	32
อำเภอดอยสะเก็ด	18	12	30
อำเภอสันกำแพง	33	5	38
อำเภอแม่ออน	19	3	22
รวม	94	28	122

จำนวนโรงเรียนทั้งหมดและจำนวนโรงเรียนที่จัดการเรียนการสอนจริง

ที่	อำเภอ	โรงเรียนทั้งหมด	
		รร.ตามทะเบียน	รร.ที่จัดการเรียนการสอน
1	เมืองเชียงใหม่	32	32
2	ดอยสะเก็ด	30	28
3	สันกำแพง	38	23
4	แม่ออน	22	11
รวม		122	94

โรงเรียนแยกระดับประถมศึกษา/ขยายโอกาส/มัธยม ที่จัดการเรียนการสอนจริง

ที่	อำเภอ	จำนวนโรงเรียน		รวม
		ประถมศึกษา	ขยายโอกาส	
1	เมืองเชียงใหม่	24	8	32
2	ดอยสะเก็ด	18	12	30
3	สันกำแพง	33	5	38
4	แม่ออน	19	3	22
รวม		94	28	122

การบริหารจัดการโรงเรียนขนาดเล็ก

ที่	อำเภอ	จำนวน รร.ขนาดเล็ก	เอกชน	เรียนรวม
1	เมืองเชียงใหม่	9	9	-
2	ดอยสะเก็ด	21	14	7
3	สันกำแพง	31	6	25
4	แม่ออน	17	4	13
รวม		78	33	45

โรงเรียนพื้นที่สูง และถิ่นทุรกันดาร

ที่	อำเภอ	จำนวนโรงเรียน	ชื่อโรงเรียน
1	เมืองเชียงใหม่	4	ศรีเนห์รู/เจ้าพ่อหลวงอุปถัมภ์1/สังวาลวิทยา/ศูนย์การเรียนรู้วัดป่าแก้ว
2	ดอยสะเก็ด	5	บ้านป่าสักงาม/เทพเสด็จวิทยา/บ้านแม่หวาน/บ้านปางแดง/ปางน้ำถุ
3	สันกำแพง	-	
4	แม่ออน	7	แม่ตะไคร้/ทาเหนือวิทยา/วัดบ้านม่อน/วัดห้วยทราย/วัดคอนชัย/วัดห้วยแก้ว/วัดแม่คำปอง
รวม		16	

โรงเรียนในพื้นที่พิเศษ

ที่	อำเภอ	จำนวนโรงเรียน	ชื่อโรงเรียน
1	เมืองเชียงใหม่	3	ศรีเนห์รู/เจ้าพ่อหลวงอุปถัมภ์1/สังวาลวิทยา/
2	ดอยสะเก็ด	-	
3	สันกำแพง	-	
4	แม่ออน	-	
รวม		3	

โรงเรียนการศึกษาพิเศษ

ที่	อำเภอ	จำนวนโรงเรียน	ชื่อโรงเรียน
1	เมืองเชียงใหม่	3	กาวีละอนุกุล/โสตศึกษาอนุสารสุนทร/สอนคนตาบอดภาคเหนือ
2	ดอยสะเก็ด	-	
3	สันกำแพง	-	
4	แม่ออน	-	
รวม		3	

โรงเรียนนานาชาติ

ที่	อำเภอ	จำนวนโรงเรียน	ชื่อโรงเรียน
1	เมืองเชียงใหม่	3	นานาชาติเชียงใหม่/นานาชาตินครพายัพ/นานาชาติลานนา
รวม		3	

โรงเรียนเอกชนในระบบ ประเภทสามัญ

อำเภอ	จำนวนโรงเรียน/แห่ง	จำนวนนักเรียน	จำนวนครู
เมือง	58	58,483	3,488
ดอยสะเก็ด	7	648	38
สันกำแพง	9	1,575	85
แม่ออน	-	-	-
รวม	74	60,706	3,611

การศึกษาชั้นพื้นฐานจัดโดยครอบครัว

ชื่อโรงเรียน	ผู้จัด	นักเรียน	ชั้น
บ้านเรียนอัลแบร์ 14/2 หมู่ 2 ต.ป่าเมี่ยง อ.ดอยสะเก็ด จ. เชียงใหม่	พ่อ- นายอิวานแมคทิว สคูรมันส์ ชาวเบล เยียม แม่- นาง สายลักษณ์ สคูรมันส์ วุฒิ ป.โท รัฐประศาสนศาสตร์	ค.ช. อัลแบร์ เจริญ สคูรมันส์ (เกิด 2548)	ป.1
บ้านพิมพ์ปาน	พ่อ-นายสุพจน์ นิต นักปราชญ์ วุฒิ นิติศาสตร์ อาชีพ ผู้จัดการบริษัท แม่-นาง จิตติมา นิต นักปราชญ์ วุฒิ ศึกษาศาสตร์ มสธ. ป.โท บริหารธุรกิจ ผู้จัดการร.พัฒนา ทักษะทางคณิตศาสตร์ และภาษา	แฝดพี่ ค.ญ. ปานมาดา นิตินักปราชญ์ (เกิด 2545) แฝดน้อง:ค.ญ. พิมพ์ มาดา นิตินักปราชญ์ (เกิด 2545)	ป.3 ป.3
บ้านเรียนกฤตวัต 1/1 ถนนเจริญประเทศ ซอย10 ต.ช้างคลาน อ. เมือง จ.เชียงใหม่	พ่อ-นาย พุทธิไกร วิบูลสันติ วุฒิ ป.ตรี วิศวกรรมศาสตร์	ค.ช. พศวัต วิบูลสันติ (เกิด 2544) ค.ช. กฤติทัต วิบูล สันติ(เกิด 2547)	ป.5 ป.2
โรงเรียนบ้านเรา เลขที่ 6 ซอยหมู่บ้าน วังสิงห์คำ ถนนชม.-	พ่อ-นาย วัชรพงษ์ วงษ์वाद วุฒิ ป.โท ศาสนศาสตร์ อาชีพ	ค.ช. ปราชญ์ วงษ์वाद (เกิด 2547)	ป.1

ลป.	ศาสนาจารย์ แม่-นางสมฤดี วงษ์ วาด วุฒิ ป.โท.ศาสน ศาสตร์		
บ้านเรียนทองนพรัตน์ 18 ถนนมหาโชค ต.ป่า ตัน อ.เมือง จ. เชียงใหม่	พ่อ-นายอรรถพล ทอง นพรัตน์ วุฒิ วท.บ (วิทยาศาสตร์)อาชีพ พนักงานบริษัท แม่-นาง นงลักษณ์ ทองนพรัตน์ วุฒิ วท.ม(ฟิสิกส์) ผู้ประกอบการจินต คณิตสำหรับเด็ก สถาบันจินตคณิต นาดา สาขาช้างคลาน	ค.ช.ธีร์ ทองนพรัตน์ (เกิด 2547)	ป.1
บ้านเรียนบ้านเรา ณ เชียงใหม่ เดิมอยู่ที่ 233 หมู่ 9 ตำบลหาง ดง อำเภอหางดง จ. เชียงใหม่ ต่อมาขอย้าย มาเรียนบ้านเรียนก้าน ตอง 14/9ซอย ทานตะวัน ต.ช้างเผือก อ.เมือง จ.เชียงใหม่	พ่อ-นาย วิญญู นิ่ม กิตติคุณ วุฒิ ป.ตรี ม.อัสสัมชัญ อาชีพ พนักงานธนาคาร แม่-นางศุภรัตน์ นิ่ม กิตติคุณ วุฒิ ป.ตรี ม.อัสสัมชัญ	ค.ญ.กมลลักษณ์ นิ่ม กิตติคุณ (เกิด 2542) ค.ญ.รดา นิ่มกิตติคุณ (เกิด 2544)	ป.6 ป.4
บ้านเรียนณาดิ 7/5 ซอย 1 ถนนหน้า	พ่อ-นายธนา อัคร พิศาล วุฒิ นิเทศ	1.คช.ฮาดี อัครพิศาล (เกิด2543)	ป.6 ป.4

วัดเกต อ.เมือง จ. เชียงใหม่	ศาสตร์ มธว.อาชีพ ค้าขายผ้าห้างการาจี แม่-นางกรรมาภรณ์ อัครพิศาล รัฐศาสตร์ มหาบัณฑิต ม. Western Michigan	2.ชญ.ณานาซ อัคร พิศาล (เกิด 2544)	
--------------------------------	--	--------------------------------------	--

ผู้อำนวยการสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเชียงใหม่เขต 1 จึงมีความสำคัญยิ่ง
ทันทีที่ผู้วิจัยได้ทราบว่าสำนักงานกองทุนสนับสนุนการวิจัย (สกว.) อนุมัติโครงการวิจัยเข้าสู่
โครงการวิจัยชุด LLEN ของสำนักงานกองทุนสนับสนุนการวิจัย (สกว.) เมื่อปลายเดือนธันวาคม
2552 ผู้วิจัยได้โทรศัพท์แจ้ง ผอ.โกศล ปราคำ ขณะดำรงตำแหน่งผู้อำนวยการสำนักงานเขตพื้นที่
เชียงใหม่เขต 1 (ต่อมาเมื่อแยกเขตพื้นที่มัธยมศึกษาจึงเรียกใหม่ว่าผู้อำนวยการสำนักงานเขตพื้นที่
การศึกษาประถมศึกษาเชียงใหม่เขต 1) และนัดหมายวันเวลาปรึกษาหารือเพื่อร่างโครงการวิจัย
ทันที

ผอ.โกศล ปราคำ ผู้อำนวยการสำนักงานเขตพื้นที่เชียงใหม่เขต 1(ต่อมาเป็น ผอ.สพป.ชม.
เขต 1) (เกษียณอายุราชการ 30 ก.ย.2554) เป็นมหาบัณฑิตสาขาวิชาบริหารการศึกษา คณะ
ศึกษาศาสตร์รุ่นแรก (เริ่มเมื่อพ.ศ.2526) เป็นผู้บริหารการศึกษาที่ สนับสนุนการศึกษา
ประวัติศาสตร์ตั้งแต่ครั้งดำรงตำแหน่งหัวหน้าการประถมศึกษา(หน.ปอ.) ทุกแห่งที่ไปทำหน้าที่
หัวหน้าการประถมศึกษาก็ได้สนับสนุนให้ครูและคนในท้องถิ่นช่วยการสืบค้นประวัติศาสตร์
ท้องถิ่นจนสามารถตีพิมพ์เป็นรูปเล่ม เท่าที่ผู้เขียนได้มีส่วนร่วมด้วยได้แก่ประวัติศาสตร์ชุมชน
อำเภอพร้าว ของสำนักงานประถมศึกษา อำเภอพร้าว ประวัติศาสตร์ชุมชนคอยสะเกิดของ
สำนักงานประถมศึกษา อำเภอดอยสะเกิด แฝ่มประวัติศาสตร์ชุมชนของสำนักงานประถมศึกษา
อำเภอสะเมิง ฯลฯ

เมื่อครั้งดำรงตำแหน่งผู้อำนวยการสำนักงานเขตพื้นที่เชียงใหม่เขต 2 ก็เริ่มต้นโครงการ
ส่งเสริมนักเรียนกลุ่มชาติพันธุ์ ผู้วิจัยในฐานะที่ปรึกษาคณะทำงานวัดป่าเป้าศูนย์รวมใจของไทใหญ่
ได้เชิญ ผอ.โกศล ปราคำ ผู้อำนวยการสำนักงานเขตพื้นที่เชียงใหม่เขต 2 ให้คำแนะนำทิศทางการ

จัดตั้งศูนย์การเรียนสำหรับนักเรียนไทใหญ่ วัดป่าเป้า ครั้น ผอ.โกศล ปราคำ ได้ย้ายมาดำรงตำแหน่งผู้อำนวยการสำนักงานเขตพื้นที่เชียงใหม่เขต 1 (ต่อมาเป็นผอ.สพป.ชม.เขต1) โครงการตั้งศูนย์การเรียนที่วัดป่าเปาก็สำเร็จ

ในการประชุมร่างโครงการวิจัยชุดนี้ ผอ.โกศล ปราคำ ผู้อำนวยการสำนักงานเขตพื้นที่เชียงใหม่เขต 1 (ต่อมาเป็น ผอ.สพป.ชม.เขต1) ได้นำทีมคณะศึกษานิเทศก์ ของ สพป.ชม.เขต 1 และผู้บริหารสถานศึกษา สพป.ชม.เขต 1 หลายคนมาร่วมกันแสดงความคิดเห็นร่วมกับทีมวิชาการในมหาวิทยาลัยเชียงใหม่หลายครั้ง พัฒนาโครงการตั้งแต่ต้นเดือนมกราคม 2553 ปรับปรุงมาตามลำดับจนได้รับอนุมัติในต้นเดือนมีนาคม 2553 ผอ.โกศล ปราคำ ผู้อำนวยการสำนักงานเขตพื้นที่เชียงใหม่เขต 1 และคณะศึกษานิเทศก์ ของ สพป.ชม.เขต 1 จึงมีส่วนร่วมกับโครงการวิจัยชุดนี้ตั้งแต่เริ่มต้น โครงการนี้ได้เชิญ ผอ.โกศล ปราคำ ผู้อำนวยการสำนักงานเขตพื้นที่เชียงใหม่เขต 1 และศึกษานิเทศก์ ของ สพป.ชม.เขต 1 ที่เกี่ยวข้องอีก 3 คนเป็นคณะที่ปรึกษาฝ่ายวิชาการและฝ่ายบริหารการศึกษา โดย ผอ.โกศล ปราคำ เป็นประธานคณะที่ปรึกษาฝ่ายบริหารการศึกษา ตกลงคัดเลือกโรงเรียนในสังกัด สพป.ชม.เขต 1 จำนวน 8 โรงเรียนเป็นส่วนหนึ่งของพื้นที่การวิจัย ประกอบด้วย (1)โรงเรียนวัดสวนดอก (2)โรงเรียนอนุบาลเชียงใหม่ (3)โรงเรียนพุทธโสภณ (4)โรงเรียนวัดเจ็ดยอด (5)โรงเรียนวัดชะขาว (6)โรงเรียนคำเที่ยงอนุสรณ์ (7)โรงเรียนวัดเสาหิน (8)โรงเรียนเชิงดอยสุเทพ โดยมีการลงนามบันทึกข้อตกลงความร่วมมือ (MOU) ระหว่างโครงการวิจัยกับ สพป.ชม.เขต 1

ในการดำเนินการแต่ละขั้นตอนได้รับการสนับสนุนจากผู้อำนวยการ สพป.ชม.เขต 1 เป็นอย่างดี ทำให้งานเดินเร็วกว่าที่กำหนดไว้ สามารถจัดประชุมเชิงปฏิบัติการในแต่ละสถานศึกษารอบแรกได้ครบทุกแห่งภายในเดือนต้นเดือนพฤษภาคม 2553 และตั้งแต่ 8 มิถุนายน 2553 สพป.ชม.เขต 1 ได้ช่วยประสานงานให้ 8 สถานศึกษาในโครงการดำเนินงานตามแผนขั้นต่อไป เช่น กำหนดตารางการอบรม การเสนอโครงการพัฒนารายวิชาประวัติศาสตร์ของแต่ละสถานศึกษา และการรายงานความคืบหน้าของหลักสูตรสถานศึกษารายวิชาประวัติศาสตร์ โดยเฉพาะการประชุมเพื่อขยายผลการวิจัยจาก 8 โรงเรียนในสังกัด สพป.ชม.เขต 1 ไปสู่ 94 รร.ในสังกัด สพป.ชม.เขต 1 นั้น สพป.ชม.เขต 1 ได้เป็นเจ้าภาพในการจัดการทำให้สะดวกและประหยัดในการดำเนินการ

4.2 ยังมีภาคราชการอีกหลายส่วนราชการที่ต้องประสานงานเพื่อเป็นเครือข่ายหนุนเสริมการเรียนรู้วิชาประวัติศาสตร์ เช่น สำนักโบราณคดีที่ 6 เชียงใหม่ กรมศิลปากร (ปัจจุบันเปลี่ยนชื่อหน่วยงานเป็นสำนักศิลปากรที่ 8 เชียงใหม่) พิพิธภัณฑ์สถานแห่งชาติ เชียงใหม่ สำนักงานพุทธศาสนาแห่งชาติ จังหวัดเชียงใหม่ สำนักโยธาธิการและผังเมืองจังหวัดเชียงใหม่ ฯลฯ รวมทั้งผู้ว่าราชการจังหวัดเชียงใหม่

ตั้งแต่เดือน ตุลาคม 2553 เป็นต้นมาผู้ดำรงตำแหน่งผู้ว่าราชการจังหวัดเชียงใหม่คนปัจจุบัน คือ มล.ปนัดดา ดิศกุล มีฐานะเป็น เหลนของสมเด็จพระยาดำรงราชานุภาพ สนใจงานทางประวัติศาสตร์ เป็นโอกาสเหมาะสมที่ได้รายงานความคืบหน้าของโครงการวิจัยให้ทราบ ซึ่งในวันประชุมเพื่อปิดโครงการในวันที่ 2 กันยายน 2554 มล.ปนัดดา ดิศกุล ผู้ว่าราชการจังหวัดเชียงใหม่ในฐานะประธานมูลนิธิราชดำรินุรักษ์ฝ่ายเหนือรับเป็นองค์ปาฐกแสดงปาฐกถาเรื่องความสำคัญของวิชาประวัติศาสตร์ในทัศนะข้าพเจ้า และมอบเกียรติบัตรแก่เครือข่ายทุกภาคส่วนที่เกี่ยวข้องและทุกสถานศึกษาที่เข้าร่วมโครงการวิจัยชุดนี้

(5) เครือข่ายภาคองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น

นอกจากโรงเรียนในสังกัด สพป.เชียงใหม่เขต 1 จำนวน 8 โรงเรียนแล้ว โครงการวิจัยชุดนี้ได้คัดเลือกโรงเรียนในสังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นด้วย คือ สังกัดเทศบาลนครเชียงใหม่ 4 โรงเรียน คือ (1)โรงเรียนเทศบาลวัดศรีสุพรรณ (2)โรงเรียนเทศบาลวัดท่าสะอาด (3)โรงเรียนเทศบาลดอกเงิน (4)โรงเรียนเทศบาลวัดศรีปิงเมือง และสังกัดองค์การบริหารส่วนจังหวัดเชียงใหม่ 1 โรงเรียนคือโรงเรียนต้นแก้วผดุงพิทยาลัย ตำบลขุนคง อำเภอดางเจียง จังหวัดเชียงใหม่

ผู้บริหารในองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นทั้งสองแห่งที่ผู้วิจัยรู้จักกันดีและเป็นจุดเริ่มต้นการประสานงาน คือ (1)นายสุนทร ยามศิริ รองนายกเทศมนตรีเทศบาลนครเชียงใหม่ महाบัณฑิตสาขาบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยเชียงใหม่ (2) อาจารย์ไพรัช ไหมชมภู ผู้อำนวยการกองการศึกษาองค์การบริหารส่วนจังหวัด จังหวัดเชียงใหม่ महाบัณฑิตสาขาวิชาบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยเชียงใหม่

กรณีเทศบาลนครเชียงใหม่ ผู้วิจัยได้ทำงานทางประวัติศาสตร์เพื่อเชียงใหม่หนุนเสริมนโยบายของเทศบาลนครเชียงใหม่โดยตรงและโดยอ้อมมาหลายยุค นับตั้งแต่สมัยนายวรกร ตันตราพันธ์ ผู้นำกลุ่มอานันทภูมิ เป็นนายกเทศมนตรี สมัยพันเอกสกล กลันทะกะสุวรรณ ผู้นำ

กลุ่มนวรัฐพัฒนา เป็นนายกเทศมนตรี สมัยนายปกรณ์ บุรณุปกรณ์ และ นายบุญเลิศ บุรณุปกรณ์ (2499-ปัจจุบัน) ผู้นำกลุ่มเชียงใหม่คุณธรรม เป็นนายกเทศมนตรี สมัยร้อยเอกหญิง ดร.เดือนเต็มดวง ฌ เชียงใหม่ เป็นนายกเทศมนตรี จนถึงยุคปัจจุบัน นายทัศนัย บุรณุปกรณ์ (2517-ปัจจุบัน) เป็นนายกเทศมนตรีเทศบาลนครเชียงใหม่(พ.ศ.2552-ปัจจุบัน) ถือได้ว่ารู้จักกันจากผลงานเพื่อเมืองเชียงใหม่

ทีมบริหารของนายทัศนัย บุรณุปกรณ์ (2517-ปัจจุบัน) มีนายสุนทร ขามศิริ ดำรงตำแหน่งรองนายกเทศมนตรีเทศบาลนครเชียงใหม่ ทำให้สะดวกต่อการประสานงาน เมื่อเริ่มร่างโครงการวิจัยผู้วิจัยได้ประสานงานผ่านนายสุนทร ขามศิริ รองนายกเทศมนตรีเทศบาลนครเชียงใหม่ และ ผอ.ทิวพร รัตนศักดิ์ ผู้อำนวยการสำนักการศึกษา เทศบาลนครเชียงใหม่ โดยส่งอาจารย์จันจิรา อินตะเสาร์ ผอ.โรงเรียนเทศบาลดอกเงิน มหาวิทยาลัยมหาบัณฑิตสาขาการวิจัยทางการศึกษามหาวิทยาลัยเชียงใหม่ เข้าประชุมทุกครั้ง เมื่อโครงการวิจัยผ่านการอนุมัติ ผู้วิจัยได้ประสานงานกับนายสุนทร ขามศิริ รองนายกเทศมนตรีเทศบาลนครเชียงใหม่ และผอ.ทิวพร รัตนศักดิ์ ผู้อำนวยการสำนักการศึกษา เทศบาลนครเชียงใหม่เพื่อแจ้งโครงการให้นายทัศนัย บุรณุปกรณ์ นายกเทศมนตรี (พ.ศ.2552-ปัจจุบัน) รับทราบเมื่อ 11 มีนาคม 2553 โดยมีผู้บริหารสถานศึกษาทั้ง 4 โรงเรียนและศึกษานิเทศก์สังกัดเทศบาลนครเชียงใหม่ เข้าประชุม

ในการนี้ได้เชิญ ผอ.ทิวพร รัตนศักดิ์ ผู้อำนวยการสำนักการศึกษา เทศบาลนครเชียงใหม่ และนางรุ่งนภา จิโรจน์พงศา ศึกษานิเทศก์เทศบาลนครเชียงใหม่เป็นที่ปรึกษาฝ่ายวิชาการและบริหารการศึกษา และเชิญนายทัศนัย บุรณุปกรณ์ นายกเทศมนตรี(พ.ศ.2552-ปัจจุบัน) และนายสุนทร ขามศิริ รองนายกเทศมนตรีเทศบาลนครเชียงใหม่ เป็นที่ปรึกษาเครือข่ายในพื้นที่ ในฐานะผู้แทนเครือข่ายองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น การดำเนินงานวิจัยในส่วนที่เกี่ยวข้องกับโรงเรียนในสังกัดเทศบาลนครเชียงใหม่ได้ดำเนินอย่างเรียบร้อย

ขณะที่ด้านองค์การบริหารส่วนจังหวัด จังหวัดเชียงใหม่ มีอาจารย์ไพรัช ใหม่มขมภู ผู้อำนวยการกองการศึกษา องค์การบริหารส่วนจังหวัด จังหวัดเชียงใหม่เป็นผู้ประสานงานเสนอให้นำโรงเรียนต้นแก้วผดุงพิทยาลัย ตำบลขุนคง อำเภอหางดง จังหวัดเชียงใหม่เข้าร่วมโครงการ โดยส่ง ม.ล.นันทิ ปราโมช ศึกษานิเทศก์ ของ อบจ.เชียงใหม่ และนางสาวดารเนตร สิทธิหาญ นักวิชาการศึกษา อบจ.เชียงใหม่เข้าประชุม ผู้บริหารสถานศึกษาและคณะครูโรงเรียนต้นแก้วผดุง

พิทยาลัยก็งานรับ นัดหมายประชุมเชิงปฏิบัติการที่โรงเรียนรอบแรกในวันอาทิตย์ที่ 25 เมษายน 2553

ในการนี้ได้เชิญ ผอ.ไพรัช ไหมชมภู ผู้อำนวยการกองการศึกษา องค์การบริหารส่วนจังหวัด จังหวัดเชียงใหม่และม.ล.นันธิ ปราโมช ศึกษาพิเศษ ของ อบจ.เชียงใหม่ เป็นที่ปรึกษาฝ่ายวิชาการและบริหารการศึกษา และได้เชิญนายบุญเลิศ บุรณุปกรณ์ (2499-ปัจจุบัน)นายกองค์การบริหารส่วนจังหวัด จังหวัดเชียงใหม่ (พ.ศ.2551-ปัจจุบัน) เป็นที่ปรึกษาด้านเครือข่ายในพื้นที่ ในฐานะผู้นำองค์การบริหารส่วนจังหวัด

อนึ่ง โดยเหตุที่สถานศึกษาในโครงการวิจัยนี้อยู่ในเขตปกครองขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น (อปท.) หลายแห่งเช่น โรงเรียนเชิงดอยสุเทพ และโรงเรียนวัดสวนดอก อยู่ในพื้นที่เทศบาลตำบลสุเทพ โรงเรียนวัดเจ็ดยอด อยู่ในเขตปกครองของเทศบาลตำบลช้างเผือก โรงเรียนวัดเสาหิน อยู่ในเขตปกครองของเทศบาลตำบลหนองหอย โรงเรียนวัดชะจาวอยู่ในเขตปกครองของเทศบาลตำบลฟ้าฮ่าม โรงเรียนต้นแก้วผดุงพิทยาลัยอยู่ในเขตปกครองของ อบต.ขุนคง องค์การปกครองส่วนท้องถิ่นทุกแห่งดังกล่าว รวมทั้งกำนันผู้ใหญ่บ้านและผู้นำชุมชนในแต่ละพื้นที่ควรมีส่วนร่วมหรือรับทราบโครงการนี้ ดังนั้นในการประชุมในแต่ละสถานศึกษาจึงได้เชิญผู้แทนองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น กำนันผู้ใหญ่บ้านและผู้นำชุมชนเข้าร่วมประชุมด้วย

ในการดำเนินงานได้มีการประสานงานเพื่อเข้าพบ นายบุญเลิศ บุรณุปกรณ์(2499-ปัจจุบัน) นายกองค์การบริหารส่วนจังหวัด จังหวัดเชียงใหม่(พ.ศ.2551-ปัจจุบัน) และ นายทัศนัย บุรณุปกรณ์ (2517-ปัจจุบัน) นายกเทศมนตรีเทศบาลนครเชียงใหม่(2552-ปัจจุบัน) ซึ่งเป็นผู้บริหารองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นให้รับรู้ทิศทางของโครงการโดยมีการลงนามบันทึกข้อตกลงความร่วมมือ (MOU) โดยนายบุญเลิศ บุรณุปกรณ์ นายกองค์การบริหารส่วนจังหวัด จังหวัดเชียงใหม่(พ.ศ.2551-ปัจจุบัน) และ นายทัศนัย บุรณุปกรณ์ นายกเทศมนตรีเทศบาลนครเชียงใหม่(พ.ศ.2552-ปัจจุบัน) เพื่อให้เกิดความร่วมมือในการดำเนินการหนุนเสริม ทำให้ได้รับการสนับสนุนอย่างดีในทุกกิจกรรม โดยเฉพาะกิจกรรมการประชุมเพื่อขยายผลจาก 4 โรงเรียนสังกัดเทศบาลนครเชียงใหม่ ไปสู่โรงเรียนอื่นๆ ในสังกัดเทศบาลนครเชียงใหม่ได้รับการสนับสนุนจากเทศบาลนครเชียงใหม่รับเป็นเจ้าภาพ

(6)เครือข่ายภาคธุรกิจเอกชน

นักธุรกิจภาคเอกชนที่เกิดขึ้นในเชียงใหม่ ส่วนใหญ่สำเร็จการศึกษาระดับอุดมศึกษา เป็นศิษย์เก่าโรงเรียนเอกชนชื่อดัง เช่น โรงเรียนปรินสรอยแยลส์วิทยาลัย โรงเรียนมงฟอร์ตวิทยาลัย โรงเรียนยุพราชวิทยาลัย โรงเรียนคาราวิทยาลัย โรงเรียนวัดโนนทัยพาศ มีฐานธุรกิจมั่นคง มีเครือข่ายธุรกิจ มีความสัมพันธ์กับภาคราชการ มีเครือข่ายเพื่อนร่วมรุ่นร่วมโรงเรียน มีกิจกรรมร่วมกันเป็นประจำ หลายคนมีกิจกรรมเพื่อสาธารณะ เช่น การทำสื่อหนังสือพิมพ์ สื่อวิทยุชุมชน สื่อเคเบิลทีวี ฯลฯ ตลอดจนเป็นกลุ่มการเมืองท้องถิ่น เคยอาสาเข้ารับการเลือกตั้งทั่วไประดับต่างๆ โดยทั่วไปล้วนมีน้ำใจเกื้อหนุนกิจกรรมทางสังคม

ด้วยการทำงานวิชาการทางประวัติศาสตร์เพื่อเชียงใหม่ ตั้งแต่ พ.ศ.2525 เป็นต้นมาทำให้ผู้วิจัยมีโอกาสได้ทำงานร่วมกับนักธุรกิจภาคเอกชนในเชียงใหม่หลายรุ่นหลายอาชีพ เช่น

อาจารย์ไกรศรี นิมมานเหมินท์ (พ.ศ.2455-2535) ผู้จัดตั้งชมรมล้านนาคดี เมื่อปลายทศวรรษ 2520 ดำรงตำแหน่งประธานชมรมล้านนาคดีคนแรก

ศาสตราจารย์ อัน นิมมานเหมินท์ (พ.ศ.2460-2540) สถาปนิกนักผังเมืองผู้ร่วมก่อตั้งคณะสถาปัตยกรรมไทย มหาวิทยาลัยศิลปากร ผู้มีส่วนในการออกแบบผังมหาวิทยาลัยเชียงใหม่ยุคเริ่มต้น ได้เฝ้าติดตามออกแบบเอกสารชั้นต้นเกี่ยวกับการสร้างมหาวิทยาลัยเชียงใหม่แก่ผู้วิจัย ฯลฯ เป็นความผูกพันพิเศษที่ส่งต่อมาถึงรุ่นคุณอนันตชัย นิมมานเหมินท์ ทายาทคนหนึ่งของศาสตราจารย์ อัน นิมมานเหมินท์ ผู้เข้าร่วมเป็นที่ปรึกษาเครือข่ายในพื้นที่ของโครงการนี้ ได้มอบแผ่น DVD “ประวัติศาสตร์กาลหลง” ให้เมื่อวันที่ 26 เมษายน 2553 โครงการวิจัยได้นำเผยแพร่ใน <http://llen.edu.cmu.ac.th> แล้ว

นายสมยศ นิมมานเหมินท์ ทายาทของนายเรือง นิมมานเหมินท์ (พ.ศ.2462-2531)อดีตนายกเทศมนตรีเทศบาลนครเชียงใหม่ นายสมยศ เป็นอดีตนายกสมาคมนักเรียนเก่า โรงเรียนปรินสรอยแยลส์วิทยาลัย อดีตนายกสมาคมครูและผู้ปกครองโรงเรียนปรินสรอยแยลส์วิทยาลัย ที่ผู้วิจัยร่วมทำงานด้วยหลายสมัยตลอดช่วงเวลาที่ลูกๆ เรียนที่โรงเรียนปรินสรอยแยลส์วิทยาลัย ปัจจุบัน นายสมยศ นิมมานเหมินท์ ดำรงตำแหน่งประธานคณะกรรมการสถานศึกษาการศึกษารัฐบาลพื้นฐานโรงเรียนคำเที่ยงอนุสรณ์

คุณจุมพล ชูติมา ทายาทรุ่นเหลนของหลวงอนุสารสุนทร (นายสุนัฏ ษ์ยิ่งแสง พ.ศ.2410-2477) ลูกชายคนเดียวของ นายบวร ชูติมา (พ.ศ.2462- 2553) และนางอุณณ์ ชูติมา (ธิดาของนายกี และนางกิมฮ้อ นิมมานเหมินท์)(พ.ศ.2468-2554) จบชั้น มศ.3 จากโรงเรียนปรีณสรอยแยลวิทยาลัย รุ่น Victory (เป็นประธานรุ่น) ศึกษาต่อชั้นมัธยมปลายที่โรงเรียนเตรียมอุดมศึกษากรุงเทพฯ ศึกษาต่อที่สหรัฐอเมริกา

กลับเชียงใหม่บริหารงานในธุรกิจของครอบครัว ทำหน้าที่ในทางสังคมเช่นประธาน กรรมการหอการค้าจังหวัดเชียงใหม่ กรรมการส่งเสริมมหาวิทยาลัยเชียงใหม่ ฯลฯ

พ.ศ.2544 ตั้ง **บริษัทพลเมืองเหนือ จำกัด** มี คุณจุมพล ชูติมา เป็นประธานกรรมการบริหาร ออกหนังสือพิมพ์รายสัปดาห์ชื่อ **พลเมืองเหนือ Northern Citizen** ออกหนังสือต่อเนื่อง 7 ปี (2544-2551) มีผู้วิชัยเป็นหนึ่งในคณะที่ปรึกษาและเป็นผู้เขียนประจำ หนังสือพิมพ์พลเมืองเหนือรายสัปดาห์ยุติกิจการ ตั้งแต่ 31 ธันวาคม 2551

โครงการวิจัยนี้ได้เชิญ คุณจุมพล ชูติมา และผู้บริหารหนังสือพลเมืองเหนืออีกคนคือ คุณสุรัช เลียวสวัสดิพงษ์ เป็นที่ปรึกษาเครือข่ายในพื้นที่ในฐานะตัวแทนนักธุรกิจภาคเอกชน และเชิญ คุณมนตรี วงษ์เกษม (สถ.5) กรรมการหอการค้า จังหวัดเชียงใหม่ผู้สนใจประวัติศาสตร์เป็นที่ปรึกษาเครือข่ายในพื้นที่ ในฐานะตัวแทนนักธุรกิจภาคเอกชนด้วย

นอกจากนั้นยังมีนักธุรกิจในสมาคมวิชาชีพชั้นสูงคือกรรมการสถานปณิกล้านนา สมาคมสถานปณิกสยามในพระบรมราชูปถัมภ์ อีกจำนวนหนึ่งที่สนใจและให้การสนับสนุนการทำงานทางประวัติศาสตร์เพื่อเชียงใหม่ของผู้วิจัยตลอดมา

งานเพื่อเมืองเชียงใหม่ที่ผู้วิจัยได้ร่วมกับกรรมการล้านนาฯ สมัยอาจารย์สมโรจน์ จองธรรมกุล (2498-2549) เป็นเลขาธิการมีหลายอย่าง ที่สำคัญคือโครงการจัดทำป้ายโบราณสถาน และสถานที่สำคัญทางประวัติศาสตร์ในนครเชียงใหม่ ซึ่งมูลนิธิชินวราชดำรินุรักษ์ฝ่ายเหนือร่วมกับจังหวัดเชียงใหม่เป็นเจ้าภาพจัดทำในวโรกาสพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวมีพระชนมพรรษาครบ 6 รอบ (72 ปี) ใน พ.ศ.2542 จัดทำแผ่นป้ายจำนวน 72 ป้ายเพื่ออธิบายแหล่งเรียนรู้ทางประวัติศาสตร์และโบราณคดีในนครเชียงใหม่ ด้วย 3 ภาษาคือภาษาไทย ภาษาอังกฤษและอักษรธรรมล้านนาเริ่มต้นทำงานกันตั้งแต่ พ.ศ.2540 กำหนดเสร็จในวันที่ 5 ธันวาคม 2542 ทำให้เวียงเชียงใหม่มีฐานะเป็นพิพิธภัณฑ์เปิด (Open Museum)

ในครั้งนี้อย่างต้องประสานงานกับสถานปณิกผู้ “สร้างเมือง”ให้มีส่วนร่วมในการหนุนเสริมการเรียนการสอนวิชาประวัติศาสตร์ต่อไป

อนึ่ง เมื่อวันที่ 1 เมษายน 2553 ในการประชุมร่วมกันโรงเรียนต่างๆ ในโครงการ ดร.นิวัตร ตันตยานุสรณ์ (อดีตประธานกรรมการสถาปนิกล้านนา 2547-2548) ได้มาร่วมรับฟังการนำเสนอของโรงเรียนต่างๆ และให้ข้อคิดที่เป็นประโยชน์

ในเดือน มกราคม 2554 กรรมการสถาปนิกล้านนาชุดปัจจุบันจัดงานสัมมนาเรื่อง “น้อยพองาม” ณ กลุ่มบุรีรัตน์ กลางเวียงเชียงใหม่ได้เชิญผู้วิจัยเป็นวิทยากรบรรยายประวัติศาสตร์เมืองเชียงใหม่ให้นักศึกษาสถาปัตยกรรมศาสตร์ 3 สถาบัน(มหาวิทยาลัยเชียงใหม่ มหาวิทยาลัยแม่โจ้ มหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงใหม่) เป็นแนวทางในการทำงานในพื้นที่เวียงเชียงใหม่ในวันที่ 5 มกราคม 2554 และเป็นวิทยากรร่วมเสวนา “น้อยพองาม” ณ กลุ่มบุรีรัตน์ กลางเวียงเชียงใหม่คืนวันที่ 16 มกราคม 2554

(7)เครือข่ายภาคประชาชน และภาคสื่อ

7.1 ชมรมจักรยานวันอาทิตย์เชียงใหม่

ชมรมจักรยานวันอาทิตย์ เชียงใหม่ มีศาสตราจารย์นายแพทย์ ม.ร.ว.ชั้นยโสภาคย์ เกษมสันต์ (พ.ศ.2472-2543) เป็นประธานคนแรก พ.ต.อ.อนุ เนินหาด ขณะเป็นสารวัตรจราจร เชียงใหม่เป็นประธานคนที่สอง (2553 กลับมาเป็นผู้กำกับหน่วยจราจร จ.เชียงใหม่-2555) และดร. นิรันดร์ โพธิกานนท์เป็นประธานคนปัจจุบัน (สองวาระ)

เป้าหมายของชมรมคือการออกกำลังกาย การเสนอทางเลือกในการเดินทางที่ลดมลพิษ ลดการใช้น้ำมันเชื้อเพลิง และความพยายามเสนอหน่วยงานที่เกี่ยวข้องจัดให้มีทางจักรยาน

ตั้งแต่ พ.ศ.2544 ผู้วิจัยเพิ่มมิติการเรียนรู้แหล่งประวัติศาสตร์ในเวียงเชียงใหม่โดยนำสมาชิกรถเข้าไปชมแหล่งประวัติศาสตร์ในเวียงเชียงใหม่เดือนละ 1 ครั้งในสัปดาห์สุดท้ายของแต่ละเดือน สมาชิกนัดหมายพบกันที่ประตูท่าแพทุกวันอาทิตย์เวลา 8 นาฬิกา 3 สัปดาห์แรกของเดือนมีกิจกรรมรถทางไกลไปสถานที่ต่างๆ ตามกำหนด สัปดาห์สุดท้ายของเดือนมีการเรียนรู้แหล่งประวัติศาสตร์ในเขตเมือง ติดตามความคืบหน้าของโครงการอนุรักษ์และพัฒนาต่างๆ ในเขตเมือง

โครงการวิจัยครั้งนี้จึงเชิญชวนให้ชมรมจักรยานวันอาทิตย์ เชียงใหม่และเครือข่ายจักรยานเชียงใหม่เป็นเครือข่ายในพื้นที่ เข้าหนุนเสริมการเรียนรู้วิชาประวัติศาสตร์ เป็นพี่เลี้ยงนำนักเรียนโรงเรียนในพื้นที่วิจัยศึกษาประวัติศาสตร์นอกเขตโรงเรียนในช่วงภาคเรียนที่ 2 ของปีการศึกษา 2553 ซึ่งแต่ละโรงเรียนมีแผนให้เรียนประวัติศาสตร์ชุมชน โดย ดร.นิรันดร์ ประธานชมรมได้เข้าประชุมตั้งแต่เริ่มต้นโครงการ สมาชิกชมรมจำนวนหนึ่งในพื้นที่วัดเสาหิน เช่น ลุงประสาน คุณอัญญา คุณอุทัย คุณธีรนิติ โตไพบูลย์ และคุณแก้วหรือกฤษฎา กำแพงแก้ว ต่างได้เข้าร่วมประชุมกับคณะครูโรงเรียนวัดเสาหินเมื่อ 19 เมษายน 2553

7.2 กลุ่มพลเมืองเข้มแข็ง

ในเชียงใหม่มีกลุ่มพลเมืองเข้มแข็งอีกหลายกลุ่มทั้งที่รวมเป็นองค์กรเช่นภาคีคนรักเชียงใหม่ประสานงานโดยหลายคนเช่นคุณอ๊ว สมาคมพลเมืองเหนือเพื่อเสริมสร้างพลังชุมชนและสถาบันเสริมสร้างพลังชุมชน นำโดย ทันตแพทย์อุทัยวรรณ กาญจนกมล โสภเสียนสืบสานล้านนา นำโดยนักพัฒนาองค์กรเอกชนเช่น ชัชวาล ทองดีเลิศ ฯลฯ และที่เป็นศิลปินอิสระ เช่น เทพศิริ สุขโสภา ฯลฯ ทุกกลุ่มทุกคนตั้งใจทำงานเพื่อบ้านเมือง ล้วนทุนเครือข่ายในพื้นที่ที่พร้อมเข้าหนุนช่วยครูสอนวิชาประวัติศาสตร์ และการเรียนรู้ประวัติศาสตร์ในสถานศึกษา

7.3 สื่อ

โครงการนี้ได้เชิญตัวแทนคนทำงานด้านสื่อเช่นหนังสือพิมพ์ท้องถิ่นเช่นหนังสือพิมพ์ภาคเหนือ คนจัดทำรายการโทรทัศน์เช่น Thai Teacher TV และสื่อทางเลือกเช่นคนในชุมชนออนไลน์ มาร่วมรับรู้ตั้งแต่เปิดโครงการเมื่อ 16 มีนาคม 2553

ตั้งแต่ภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2553 โครงการวิจัยชุดนี้ได้มีการจัดทำเว็บไซต์ คือ <http://llen.edu.cmu.ac.th> เพื่อการสื่อสารกับทุกฝ่ายให้สามารถเข้าถึงกันง่ายยิ่งขึ้น โดยเฉพาะกับสถานศึกษาในพื้นที่การวิจัยและทุนเครือข่ายในพื้นที่ โดยได้มอบหมายให้นายสันต์ อุทัยเลี้ยงในฐานะเครือข่ายนักวิชาการช่วยดำเนินการ เปิดใช้ได้ตั้งแต่ 12 สิงหาคม 2553

8. ผู้แทนเครือข่ายชาวบ้าน

จากประสบการณ์ช่วงทำงานวิจัยเรื่องประวัติศาสตร์ชุมชนในเชียงใหม่ช่วง พ.ศ.2544-2546 ผู้วิจัยได้รับความเมตตาจากผู้นำชาวบ้านในทุกชุมชน ทำให้งานสำเร็จอย่างมีส่วนร่วมกัน ถือเป็นความภาคภูมิใจร่วมกัน ดังนั้นในครั้งนี้นี้จึงขอให้แต่ละสถานศึกษาในโครงการเชิญผู้นำชุมชน และผู้รู้ในชุมชนเข้าประชุมตั้งแต่เริ่มต้นเปิดโครงการเพื่อให้ชุมชนชาวบ้านได้มีส่วนร่วมและให้การหนุนเสริมตามกำลังของแต่ละชุมชน ที่ผ่านมามีหลายสถานศึกษาได้เชิญชุมชนชาวบ้านเข้ามีส่วนร่วมในการทำงาน

9. เครือข่ายการเรียนรู้ ประกอบด้วย นักศึกษาปริญญาเอกสาขาหลักสูตรและการสอน นักศึกษาปริญญาโทหลายสาขาเช่นสาขาการสอนคณิตศาสตร์ สาขาบริหารการศึกษา สาขาประถมศึกษา ฯลฯ ซึ่งต้องเรียนกระบวนวิชาพื้นฐานและวิชาเลือกที่ผู้วิจัยเป็นผู้สอน นักศึกษาปริญญาตรีผู้เรียนวิชาแหล่งเรียนรู้และภูมิปัญญาท้องถิ่น และนักศึกษาปริญญาตรีผู้เรียนวิชาศิลปะล้านนา

การผลิตบัณฑิตต้องอยู่บนรากฐานการวิจัย ในฐานะผู้สอนทุกระดับ ผู้วิจัยจึงได้เชื่อมโยงการผลิตบัณฑิตระดับปริญญาเอก ปริญญาโทและปริญญาตรี เข้ากับโครงการวิจัยนี้ คือ มอบหมายให้นักศึกษาปริญญาเอกสาขาหลักสูตรและการสอน คณะศึกษาศาสตร์รุ่นที่ 4 (รหัส 52) ซึ่งเรียน

ภาคปกติในภาคเรียนที่ 1/ 2553 อันประกอบด้วย (1)นางสาวสุดาพร ปัญญาพฤกษ์ (2)นางสาวรุ่งทิวา กองสอน (3)นางวิไลวรรณ วรรณโชติผาเวช ควิณณ (4)นายปรีวัตร เขื่อนแก้ว (5)นายปรีวัทย์ ไวยหาชีวะ เข้าสังเกตการณ์การจัดทำหลักสูตรสถานศึกษารายวิชาประวัติศาสตร์ของโรงเรียนในโครงการและนอกโครงการนำข้อมูลที่ได้นำเสนอในชั้นเรียน

มอบหมายให้นักศึกษาปริญญาโท ผู้เรียนวิชาพื้นฐาน คือ สารัตถศึกษาวิเคราะห์ (054740) เช่นสาขาการสอนคณิตศาสตร์ คณะศึกษาศาสตร์ สังเกตการณ์การทดสอบเครื่องมือการบูรณาการคณิตศาสตร์เข้ากับวิชาประวัติศาสตร์ การนำเครื่องมือที่ได้ไปทดลองใช้และนำมาอธิบายให้เพื่อนร่วมชั้นเข้าใจและทำได้จริง มอบหมายให้นักศึกษาปริญญาโทสาขาบริหารการศึกษาผู้เรียนวิชาเลือกคือการเมืองกับการศึกษา (054731) เชื่อมโยงการบริหารการศึกษากับการเมืองในพื้นที่การวิจัย

มอบหมายให้นักศึกษาปริญญาตรีที่เรียนวิชาแหล่งเรียนรู้และภูมิปัญญาท้องถิ่นใน ปีการศึกษา 2553 ภาคเรียนละ 80 คน เข้าทำงานเก็บข้อมูลในพื้นที่ชุมชนรอบ 13 สถานศึกษา

นอกจากนั้นได้สร้างเครือข่ายการเรียนรู้โดยให้นักศึกษาผู้เรียนวิชาศิลปะล้านนากับผู้วิจัย ซึ่งเป็นนักศึกษาสาขาวิชาศิลปศึกษาและคณะสถาปัตยกรรมศาสตร์ มหาวิทยาลัยเชียงใหม่สเก็ตซ์ภาพแหล่งเรียนรู้ทางประวัติศาสตร์ สถาปัตยกรรมในชุมชนรอบ 13 สถานศึกษา นำผลงานจัดแสดงเป็นนิทรรศการในรูปแบบ 3D ไลน์ และในชุมชนออนไลน์ <http://ilen.edu.cmu.ac.th>

4. ทุนวิจัยจากสำนักงานกองทุนสนับสนุนการวิจัย (สกว.)

นับตั้งแต่หลังสงครามโลกครั้งที่สองเป็นต้นมา วงวิชาการในสังคมไทยมีความเคลื่อนไหวเพื่อจัดตั้งสมาคมวิชาการ สมาคมวิชาชีพและหน่วยงานเพื่อสนับสนุนการทำงานทางวิชาการเป็นระยะ เริ่มด้วยนักวิชาการด้านวิทยาศาสตร์จัดตั้งเป็นสมาคมวิทยาศาสตร์แห่งประเทศไทยเมื่อ พ.ศ. 2491 นักวิชาการด้านสังคมศาสตร์จัดตั้งสมาคมสังคมศาสตร์แห่งประเทศไทยใน พ.ศ.2499 ขณะที่ในปี พ.ศ.2499 รัฐบาลได้ตั้งสภาวิจัยแห่งชาติ (วช.) โดยมี พ.ร.บ.สภาวิจัยแห่งชาติ พ.ศ.2502 รองรับ ต่อมารัฐบาลได้จัดตั้งสถาบันวิจัยวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีแห่งประเทศไทย (วท.) ใน พ.ศ.2506 จากนั้น “เว้นวรรค” ไปช่วงหนึ่ง มาคิดส่งเสริมการวิจัยอีกครั้งใน พ.ศ.2521 โดยมอบหมายให้สภาวิจัยแห่งชาติ (วช.) ทำแผนวิจัยแห่งชาติขึ้น และเน้นด้านวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี โดยจัดตั้งกระทรวงวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีขึ้นใน พ.ศ.2522 บรรจุแผนการใช้และพัฒนาวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี ไว้ในแผนพัฒนาฉบับที่ 5 (พ.ศ.2525-2529)

ช่วงรัฐบาลของพลเอกเปรม ติณสูลานนท์ เป็นนายกรัฐมนตรี(พ.ศ.2523-2531) ได้มีการตั้งสถาบันวิจัยเพื่อการพัฒนาประเทศไทย (TDRI) ใน พ.ศ.2527 เป็นองค์การมหาชนดำเนินงานอย่างอิสระภายใต้มูลนิธิ มุ่งทำการวิจัยและสนับสนุนการวิจัยในเชิงนโยบายทั้งทางสังคมศาสตร์และวิทยาศาสตร์ โดยมีทุนสนับสนุนจากต่างประเทศเช่นสหรัฐอเมริกา ช่วงรัฐบาล พลเอกชาติชาย

ชุนหะวัน เป็นนายกรัฐมนตรี (พ.ศ.2531- 23 ก.พ.2534) ผลงานของสถาบันวิจัยเพื่อการพัฒนาประเทศไทย (TDRI) ถูกนำมาใช้เพื่อการพัฒนาประเทศ

23 ก.พ.2534 คณะรักษาความสงบเรียบร้อยแห่งชาติ (รสช.) นำโดยพลเอกสุนทร คงสมพงษ์ ยึดอำนาจรัฐบาลของพลเอกชาติชาย ชุณหะวัณ ทูลเกล้าชื่อนายอานันท์ ปันยารชุน (พ.ศ. 2475-ปัจจุบัน) ประธานบริษัทสหยูเนี่ยนให้โปรดเกล้าฯ แต่งตั้งเป็นนายกรัฐมนตรี ตั้งแต่ 2 มีนาคม 2534 คณะรัฐมนตรีส่วนใหญ่เป็นนักธุรกิจใหญ่ที่เห็นความสำคัญของงานวิจัย อนุมัติหน่วยงานวิจัย 3 หน่วย คือ

(1)สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีแห่งชาติ (สวทช.) โดยรวม กพวท. และศูนย์แห่งชาติสำหรับเทคโนโลยี 3 ศูนย์ เข้าด้วยกัน ดำเนินงานโดยงบประมาณแผ่นดิน แต่กำหนดไม่ให้เป็นราชการเพื่อให้สามารถบริหารได้คล่องตัว ตั้งแต่ พ.ศ.2534

(2)สถาบันวิจัยระบบสาธารณสุข (สวรส.) ซึ่งพัฒนาจากคณะกรรมการระบาดวิทยา ตั้งแต่ พ.ศ.2535

(3)ตั้งกองทุนเพื่อสนับสนุนการวิจัย มี พรบกองทุนสนับสนุนการวิจัย พ.ศ.2535 ผ่านสภานิติบัญญัติแห่งชาติออกมารองรับ แต่มีเหตุการณ์ทางการเมืองมา “กั้นกลาง” คือ รัฐธรรมนูญ พ.ศ. 2534 ผ่านสภานิติบัญญัติแห่งชาติ มีการเลือกตั้ง ในวันที่ 22 มีนาคม 2535 หลังเลือกตั้งทั่วไปพลเอก สุจินดา คราประยูร รองประธาน รสช.กลับมาเป็นนายกรัฐมนตรี นำไปสู่เหตุการณ์ “พฤษภาประชาธรรม” ใน 18 พฤษภาคม 2535 ทำให้พลเอกสุจินดา คราประยูรลาออกจากรัฐมนตรีในวันที่ 24 พฤษภาคม 2535 การเมืองไทยได้นายอานันท์ ปันยารชุน(พ.ศ.2475-ปัจจุบัน)กลับมาเป็นนายกรัฐมนตรีอีกรอบ (10 มิ.ย.-23 ก.ย.2535) เพื่อจัดการเลือกตั้งทั่วไปในวันที่ 13 กันยายน 2535

ช่วงสั้นๆ นั้นนายอานันท์ ปันยารชุน (พ.ศ.2475-ปัจจุบัน) นายกรัฐมนตรีแต่งตั้งคณะกรรมการนโยบายกองทุนสนับสนุนการวิจัย โดยมีลักษณะพิเศษคือไม่มีรัฐมนตรีต้นสังกัดมาดำรงตำแหน่งประธาน เพื่อให้ “ปลอดการเมือง” คณะกรรมการนโยบายชุดนั้นได้เตรียมจัดตั้งกองทุนสนับสนุนการวิจัย โดยจัดการเกี่ยวกับทุนประเดิมกองทุน หลักการสรรหาตัวผู้ำนวยการ มี คณะทำงาน คือ นายอภิลาศ โอสานนท์ ปลัดสำนักนายกรัฐมนตรี มอบหมายให้ นายเปรมศรี เกตุวงศ์ ผู้ตรวจราชการประจำสำนักนายกรัฐมนตรีจัดการเตรียมการเพื่อรองรับการเกิดองค์กรสนับสนุนการวิจัย

พ.ร.บ.สำนักงานกองทุนสนับสนุนการวิจัย ให้อำนาจผู้ำนวยการสูงมาก แต่ให้ทำงานภายใต้คณะกรรมการนโยบายกองทุนสนับสนุนการวิจัย ทำให้เกิดกระบวนการเรียนรู้ร่วมกันระหว่างผู้ำนวยการ สกว.กับคณะกรรมการนโยบายฯ

ผลการสรรหาผู้อำนวยการ สกว.คนแรก คือ ศาสตราจารย์นายแพทย์วิจารณ์ พานิช เริ่มดำเนินงานเป็นองค์กรในนามสำนักงานกองทุนสนับสนุนการวิจัย (สกว.) ตั้งแต่ พ.ศ.2536 ในรัฐบาลนายชวน หลีกภัย เป็นนายกรัฐมนตรีรอบแรก (พ.ศ.2535-2538) (ดู กัญญา ถีลาชัย “กำเนิด สกว.กับความเป็นอิสระทางปัญญา” ใน *บนเส้นทางสู่ภูมิปัญญาชาติ หนึ่งทศวรรษ สกว.:ทัศนะและมุมมอง* กรุงเทพฯ : สำนักงานกองทุนสนับสนุนการวิจัย 2546 หน้า 6-25)

สำนักงานกองทุนสนับสนุนการวิจัย (สกว.) ได้สนับสนุนการวิจัยด้านวิทยาศาสตร์ สังคมศาสตร์และมนุษยศาสตร์ “สร้างสรรค์ปัญญา เพื่อพัฒนาประเทศ” ตั้งแต่ พ.ศ.2536 เป็นต้นมา มีการเปลี่ยนแปลงผู้อำนวยการสำนักงานกองทุนสนับสนุนการวิจัยตามวาระตามลำดับ คือ (1) ศาสตราจารย์นายแพทย์วิจารณ์ พานิช (2) ศาสตราจารย์ ดร.ปิยะวัติ บุญ-หลง (3) ศาสตราจารย์ ดร. สวัสดิ์ ตันตระรัตน์

งานวิจัยที่ สกว.ได้สนับสนุนตั้งแต่ พ.ศ.2536 เป็นต้นมามี 4 ระดับ คือ

(1) ระดับงานวิจัยที่เป็นวาระแห่งชาติ (National Issues) เป็นงานที่ต้องมีการผูกร้อย issues เข้าด้วยกันเพื่อให้เกิดข้อเสนอแนะเชิงนโยบาย

(2) ระดับงานวิจัยที่เป็นประเด็น (Issues)

(3) ระดับงานวิจัยที่เป็นชนาชาลาคความรู้ (Research Platforms)

(4) ระดับงานวิจัยที่เป็นการสร้างฐานรากของการวิจัย ได้แก่การสร้างนักวิจัย การสร้างความรู้พื้นฐานและการสร้างระบบวิจัย

ในปี พ.ศ.2552 รัฐบาลชุดนายอภิสิทธิ์ เวชชาชีวะ เป็นนายกรัฐมนตรี (17 ธ.ค. 2551-3 ก.ค. 2554 เลิกตั้งทั่วไป) ประกาศนโยบายปฏิรูปการศึกษารอบสอง หรือทศวรรษที่ 2 (พ.ศ.2552-2562) สำนักงานกองทุนสนับสนุนการวิจัย เห็นว่าทางหนึ่งที่ช่วยยกระดับการศึกษาได้คือการให้มหาวิทยาลัยทำหน้าที่เป็นแกนหลักในการบริหารจัดการความร่วมมือและประสานงานกับเครือข่ายในพื้นที่เข้าหนุนเสริมการเรียนรู้ของเด็ก โดยสร้างความเข้มแข็งการเรียนรู้ของครู จึงได้สนับสนุนชุดโครงการวิจัยและพัฒนาเครือข่ายเชิงพื้นที่หนุนเสริมการพัฒนาการเรียนรู้ (Local Learning Enrichment Network : LLEN) โดยมี ดร.เจื้อจันท์ จงสถิตอยู่ อดีตเลขาธิการสำนักงานปฏิรูปการศึกษา (สปศ.) เป็นผู้ประสานงานชุดโครงการ โดยโครงการวิจัยจากมหาวิทยาลัยต่างๆในชุดโครงการ ดังนี้

(1) โครงการพัฒนาเครือข่ายในพื้นที่เพื่อส่งเสริมคุณภาพการเรียนรู้ของนักเรียนในโรงเรียนขนาดเล็ก จังหวัดสุราษฎร์ธานี มี ผศ.ดร.ประโยชน์ คุปต์กาญจนากุล มหาวิทยาลัยราชภัฏสุราษฎร์ธานี เป็นหัวหน้าโครงการวิจัย

(2) โครงการพัฒนาเครือข่ายในท้องถิ่นโดยใช้ทุนในพื้นที่เพื่อหนุนเสริมการเรียนรู้ของนักเรียนในโรงเรียนขนาดเล็ก จังหวัดเพชรบุรี มี ผศ.ดร.สุมาลี พงษ์ดิยะไพบุลย์ มหาวิทยาลัยราชภัฏเพชรบุรี เป็นหัวหน้าโครงการวิจัย

(3) โครงการส่งเสริมคุณภาพการเรียนการสอนวิทยาศาสตร์ชั้นมัธยมศึกษาตอนต้นในเขตจังหวัดสมุทรสงคราม มี รศ.ดร.พิณทิพย์ รื่นวงษา มหาวิทยาลัยมหิดล เป็นหัวหน้าโครงการวิจัย

(4) โครงการความร่วมมือของเครือข่ายสถาบันการศึกษาเพื่อหนุนเสริมคุณภาพการเรียนรู้ของเด็กและเยาวชนในระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน จังหวัดฉะเชิงเทรา มี ผศ.ดร.กุลวดี โรจนไพศาลกิจ มหาวิทยาลัยราชภัฏราชนครินทร์ เป็นหัวหน้าโครงการวิจัย

(5) โครงการสร้างเครือข่ายสนับสนุนการพัฒนาการเรียนรู้ของเด็กและเยาวชน มี รศ.ดร.เพ็ญณี แร่อท มหาวิทยาลัยขอนแก่น เป็นหัวหน้าโครงการวิจัย

(6) โครงการพัฒนาเครือข่ายเพื่อพัฒนากระบวนการเรียนรู้ด้านคณิตศาสตร์และวิทยาศาสตร์ระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย โรงเรียนสังกัดองค์การบริหารส่วนจังหวัดนครราชสีมา มี ผศ.ดร.สพญ.ศศิรา คุปพิทยานันท์ มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีสุรนารี เป็นหัวหน้าโครงการวิจัย

(7) โครงการพัฒนาเครือข่ายและนวัตกรรมเพื่อหนุนเสริมการเรียนรู้ด้านวิทยาศาสตร์และภาษาอังกฤษ สำหรับนักเรียนช่วงชั้นที่ 2 ในจังหวัดอุบลราชธานี มี ผศ.ดร.อารี หลวงนามหาวิทยาลัยราชภัฏอุบลราชธานี เป็นหัวหน้าโครงการวิจัย

(8) โครงการพัฒนารูปแบบการจัดกิจกรรมของการหนุนเสริมทางการศึกษาของกลุ่มสาระการเรียนรู้เพื่อพัฒนาเด็กและเยาวชนในจังหวัดพิษณุโลกโดยเครือข่ายสถาบันการศึกษาและองค์กรภาคีในพื้นที่ภาคเหนือตอนล่าง มี ศ.(พิเศษ) ดร.กาญจนา เจริญย์ มหาวิทยาลัยนเรศวร เป็นหัวหน้าโครงการวิจัย

(9) โครงการวิจัยและพัฒนาเครือข่ายหนุนเสริมการเรียนรู้ด้านวิทยาศาสตร์ของเด็กและเยาวชนในพื้นที่จังหวัดกำแพงเพชร มี ผศ.ดร.เรขา อรัญวงศ์ มหาวิทยาลัยราชภัฏกำแพงเพชร เป็นหัวหน้าโครงการวิจัย

(10) โครงการพัฒนาสมรรถนะการอ่านของนักเรียนประถมศึกษาชั้นปีที่ 4-6 ด้วยเครือข่ายหนุนเสริมการเรียนรู้ มี ผศ.ดร.ดวงจันทร์ เดี่ยววิไล มหาวิทยาลัยราชภัฏลำปาง เป็นหัวหน้าโครงการวิจัย

(11) โครงการส่งเสริมและพัฒนาทักษะภาษาต่างประเทศและเทคโนโลยีสารสนเทศของเยาวชนเพื่อรองรับการพัฒนาเศรษฐกิจชายแดนของจังหวัดเชียงราย มี ดร.ธงชัย อยู่ญาติ มหาวิทยาลัยแม่ฟ้าหลวง เป็นหัวหน้าโครงการวิจัย

(12) โครงการวิจัยและพัฒนาเครือข่ายเชิงพื้นที่เพื่อหนุนเสริมการเรียนรู้ในระดับมัธยมศึกษา จังหวัดมหาสารคาม มี ดร.วิทยา จันทศิริ มหาวิทยาลัยมหาสารคาม เป็นหัวหน้าโครงการวิจัย

(13) โครงการวิจัยและพัฒนาเครือข่ายในพื้นที่เพื่อหนุนเสริมการเรียนรู้รายวิชาประวัติศาสตร์ในระดับประถมศึกษาปีที่ 4-6 สถานศึกษาในจังหวัดเชียงใหม่ มี รศ.สมโชค อ่องสกุล มหาวิทยาลัยเชียงใหม่ เป็นหัวหน้าโครงการวิจัย

(14) โครงการวิจัยและพัฒนาเครือข่ายสมัชชาขับเคลื่อนคุณภาพการเรียนรู้เพื่อยกระดับสมรรถนะผู้เรียนให้มีคุณลักษณะที่พึงประสงค์อย่างยั่งยืนในระดับมัธยมศึกษาตอนต้นในจังหวัดพัทลุง มีอาจารย์เกษม สุริยกันท์ คณบดีคณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยทักษิณ เป็นหัวหน้าโครงการวิจัย

(15) โครงการพัฒนาเครือข่ายเพื่อส่งเสริมและพัฒนากระบวนการเรียนรู้ด้านการวิจัยสำหรับครูและนักเรียนระดับมัธยมศึกษาตอนปลายโดยใช้เทคโนโลยีสารสนเทศ มี รศ.ดร.พูลพงษ์ บุญพราหมณ์ มหาวิทยาลัยวลัยลักษณ์ จังหวัด นครศรีธรรมราช เป็นหัวหน้าโครงการวิจัย

สำนักงานกองทุนสนับสนุนการวิจัย จึงได้ทำหน้าที่สำคัญสนับสนุนการวิจัยชุดโครงการวิจัยและพัฒนาเครือข่ายเชิงพื้นที่ที่หนุนเสริมการพัฒนาการเรียนรู้ (Local Learning Enrichment Network : LLEN) ตั้งแต่ พ.ศ.2552 เป็นต้นมา โดยมีคณะกรรมการกำกับทิศทางประกอบด้วย ศาสตราจารย์นายแพทย์ประเวศ วะสี เป็นที่ปรึกษา ศาสตราจารย์นายแพทย์วิจารณ์ พานิช อดีต ผอ.สกว.คนแรกเป็นประธานคณะกรรมการ มี อาจารย์อาวุโสเช่นศาสตราจารย์กิตติคุณสมน อมรวิวัฒน์ ศ.ดร.จรรยา สุวรรณทัต ดร.เลขา ปิยะอัจฉริยะ ศ.ดร.สมชัย ฤชุพันธุ์ ดร.กฤษณพงศ์ กีรติกร นายปิยะบุตร ชลวิจารณ์ อดีตผู้ช่วยรัฐมนตรีว่าการกระทรวงศึกษาธิการ ตัวแทนองค์กร เช่น เลขาธิการคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน เลขาธิการคณะกรรมการการอุดมศึกษา ดร.รังสรรค์ มณีเล็ก ดร.สีลาภรณ์ บัวสาย รองผอ.สกว. เป็นกรรมการ มี ดร.เจือจันทร์ จงสถิตอยู่ ผู้ประสานงานโครงการเป็นกรรมการและเลขานุการ ทำหน้าที่ให้ความเห็นและข้อเสนอแนะต่อทิศทางและแนวทางการดำเนินงานของชุดโครงการวิจัยและพัฒนาเครือข่ายเชิงพื้นที่ที่หนุนเสริมการพัฒนาการเรียนรู้ (Local Learning Enrichment Network : LLEN)

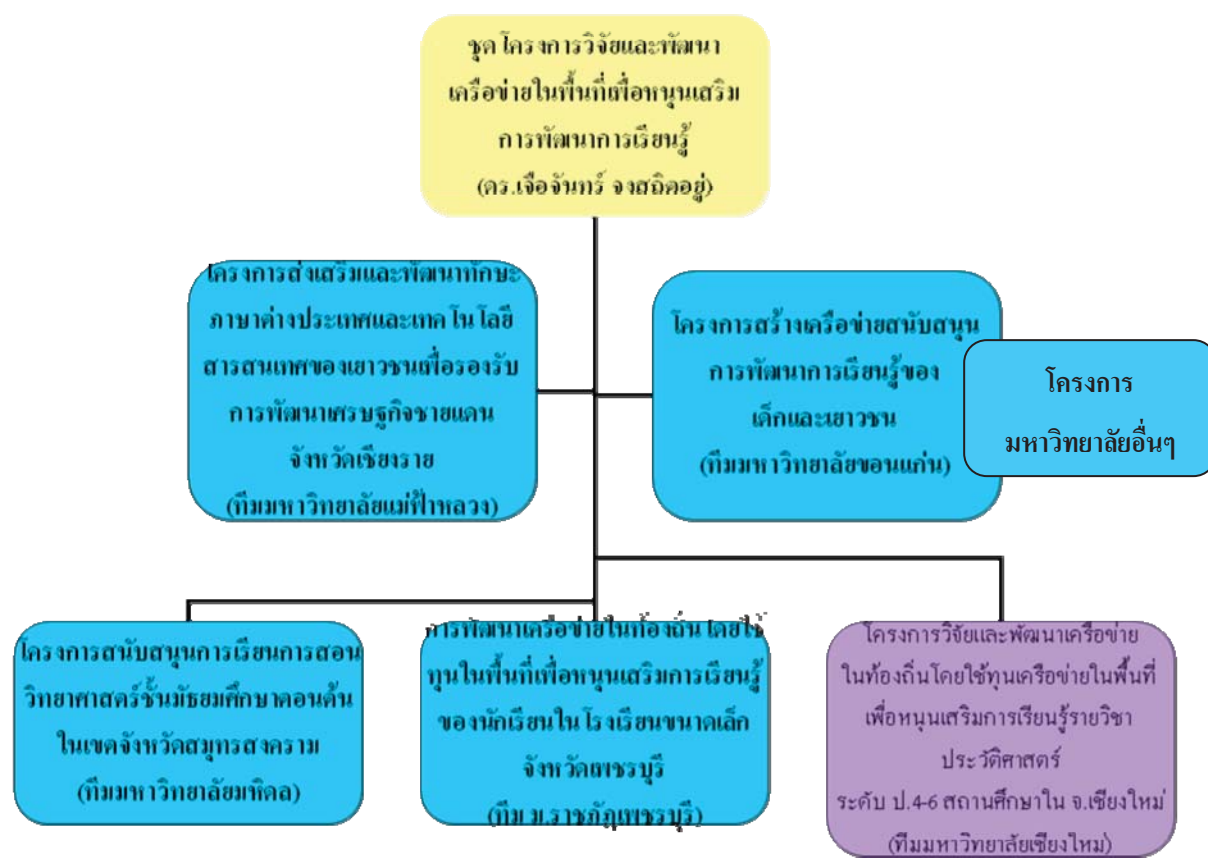
งานสำคัญชิ้นแรกที่คณะกรรมการกำกับทิศทางกำหนดให้ดำเนินการคือการประมวลประสบการณ์จากต่างประเทศ จึงได้มีการศึกษาบทเรียนการระดมสรรพกำลังจากภาคส่วนต่างๆ โดยมีมหาวิทยาลัยเป็นแกนในสหรัฐอเมริกา สหราชอาณาจักร เนเธอร์แลนด์ สหพันธ์สาธารณรัฐเยอรมนี ฮังการี ญี่ปุ่น และออสเตรเลีย ทำให้เกิดผลงานเป็นหนังสือเรื่อง All for Education: เมื่อมหาวิทยาลัยก้าวไปพร้อมกับโรงเรียน เป็นหลักฐานยืนยันชัดเจนว่ามหาวิทยาลัยหลายแห่งในทุก

ประเทศที่ได้ไปศึกษาบทเรียน มีโครงการต่างๆ เข้าหนุนช่วยพัฒนาคุณภาพการศึกษาในโรงเรียน (ดู อรุณศรี จิตต์แจ้ง All for Education : เมื่อมหาวิทยาลัยก้าวไปพร้อมกับโรงเรียน กรุงเทพฯ : สำนักงานกองทุนสนับสนุนการวิจัย 2553) สำนักงานกองทุนสนับสนุนการวิจัย (สกว.) จึงเป็นแหล่งทุนสำคัญที่หนุนช่วยให้เกิดโครงการ LLEN ที่กระจายทั่วทุกภูมิภาค โครงการวิจัยและพัฒนาเครือข่ายในท้องถิ่นโดยใช้ทุนเครือข่ายในพื้นที่เพื่อหนุนเสริมการเรียนรู้รายวิชาประวัติศาสตร์ ในระดับประถมศึกษาชั้นปีที่ 4 – 6 สถานศึกษาในจังหวัดเชียงใหม่ จึงเป็นหนึ่งในโครงการในชุดโครงการวิจัยและพัฒนาเครือข่ายเชิงพื้นที่ที่หนุนเสริมการพัฒนาการเรียนรู้ (Local Learning Enrichment Network : LLEN)

โครงการวิจัยและพัฒนาเครือข่ายในท้องถิ่นโดยใช้ทุนเครือข่ายในพื้นที่เพื่อหนุนเสริมการเรียนรู้

รายวิชาประวัติศาสตร์ ในระดับประถมศึกษาชั้นปีที่ 4 – 6

สถานศึกษาในจังหวัดเชียงใหม่

การพัฒนาทุนเครือข่าย

จากทุนทั้ง 4 ที่มีความสำคัญต่อการดำเนินโครงการวิจัยนั้น ทุนเครือข่ายในพื้นที่เป็นทุนหนึ่งที่มีบทบาทสำคัญยิ่ง เนื่องจากจะต้องมีการพัฒนาทุนเครือข่ายขึ้นเพื่อหนุนเสริมการเรียนรู้ โดยสามารถแบ่งเป็นกลุ่มทุนเครือข่ายตามบทบาทหน้าที่ได้ดังนี้

1. **คณะผู้วิจัย** มีบทบาทในการดำเนินการประสานงานและบริหารงานวิจัย ประกอบด้วยผู้วิจัย คือ 1)รองศาสตราจารย์สมโชค อ่องสกุล ซึ่งได้สร้างชุดองค์ความรู้เกี่ยวกับกระบวนการทางประวัติศาสตร์เพื่อให้ครูเกิดการเรียนรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับประวัติศาสตร์และกระบวนการทางประวัติศาสตร์ 2)ศาสตราจารย์สวัสดิ์ อ่องสกุล นักวิจัยอาวุโส ซึ่งได้สร้างองค์ความรู้เกี่ยวกับประวัติศาสตร์นครเชียงใหม่สำหรับเป็นคู่มือครูด้านเนื้อหาวิชาประวัติศาสตร์ และ 3)อาจารย์ ดร. สุทธิกาญจน์ ทิพย์เกษร ซึ่งมีบทบาทในการกำกับดูแลด้านมาตรฐานและตัวชี้วัดในสาระประวัติศาสตร์ กลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม ตามที่หลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 กำหนด

2. **เครือข่ายนักวิชาการ** เป็นเครือข่ายนักวิชาการที่ส่วนหนึ่งเป็นเครือข่ายในการทำงานด้านวิชาการกับผู้วิจัยมาแต่เดิม และส่วนหนึ่งได้เชิญชวนเข้าร่วมทำงานวิจัยในครั้งนี้ มีบทบาทในการระดมองค์ความรู้ในแต่ละสาขาเพื่อนำมาใช้ในการจัดการเรียนรู้รายวิชาประวัติศาสตร์ในลักษณะบูรณาการ เช่น ดร.อดิชาติ เกตตะพันธุ์ ภาควิชาคณิตศาสตร์ คณะวิทยาศาสตร์ มหาวิทยาลัยเชียงใหม่ ได้จัดกิจกรรมบูรณาการการเรียนรู้คณิตศาสตร์กับประวัติศาสตร์ โดยใช้ความรู้ทางคณิตศาสตร์มาช่วยการศึกษาและอธิบายประวัติศาสตร์ให้นักเรียนเกิดความเข้าใจและเรียนรู้ประวัติศาสตร์กับคณิตศาสตร์ไปพร้อมๆ กัน หรือ นายนศรีเลา เกษพรหม นักวิชาการด้านภาษาล้านนา มีบทบาทในการปริวรรตองค์ความรู้จากคัมภีร์โบราณภาษาล้านนา เพื่อเป็นฐานความรู้แก่ครูและนักวิชาการอื่นๆ ได้นำไปใช้ อาทิ มาตรฐานับในภาษาล้านนา ซึ่งเกี่ยวข้องกับคณิตศาสตร์ เป็นต้น นอกจากนี้ยังมีนักวิชาการอื่นๆ อีกหลายท่าน ซึ่งปรากฏรายละเอียดดังตารางท้ายบทนี้

3. **เครือข่ายในพื้นที่** ได้แก่ เครือข่ายผู้บริหารมหาวิทยาลัยและสถานศึกษา เครือข่ายภาคราชการ เครือข่ายองค์การบริหารส่วนท้องถิ่น เครือข่ายภาคธุรกิจเอกชน เครือข่ายเจ้านายฝ่ายเหนือ เครือข่ายพระสงฆ์ เครือข่ายภาคประชาชนและสื่อ เครือข่ายชาวบ้าน เครือข่ายการเรียนรู้ มีบทบาทในการจัดทำหลักสูตร จัดกิจกรรมการเรียนรู้ จัดทำสื่อ และเผยแพร่กิจกรรมโครงการ ดังนี้

3.1 **บทบาทในการสนับสนุนการดำเนินงานโครงการ** โดยเครือข่ายในพื้นที่ เช่น เทศบาลนครเชียงใหม่ได้ให้การสนับสนุนโดยการเป็นเจ้าภาพจัดการประชุมของโครงการ เครือข่ายหลายส่วนได้สนับสนุนโดยการให้ใช้พื้นที่ในการจัดการประชุม เช่น เทศบาลนครเชียงใหม่อนุญาตให้ใช้พื้นที่ภายในหอศิลปวัฒนธรรมเชียงใหม่ในการจัดประชุม เครือข่ายผู้บริหารมหาวิทยาลัยและสถานศึกษามีส่วนในการรับทราบการดำเนินการและให้กำลังใจในการดำเนินงานของโครงการ รวมทั้งสนับสนุนให้เกิดการเผยแพร่กิจกรรมโครงการในการประชุมวิชาการระดับอุดมศึกษา และเครือข่ายภาคราชการและองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นได้มีบทบาทสำคัญยิ่งในการเป็นพลังขับเคลื่อนการดำเนินโครงการ โดยมีการลงนามบันทึกข้อตกลง (MOU) ระหว่างโครงการกับต้นสังกัดของโรงเรียนในโครงการทั้ง 13 แห่งด้วย

3.2 **บทบาทในการสนับสนุนการจัดทำสื่อและการจัดกิจกรรมการเรียนรู้** โดยเครือข่ายในพื้นที่หลายภาคส่วนได้สนับสนุนการจัดทำสื่อการเรียนรู้ เช่น มูลนิธิสวนดอก คณะแพทยศาสตร์มหาวิทยาลัยเชียงใหม่ได้สนับสนุนการจัดพิมพ์หนังสือแหล่งเรียนรู้ทางประวัติศาสตร์สองข้างทางถนนสุเทพ สำหรับเผยแพร่แก่ห้องสมุดโรงเรียนและผู้สนใจ เครือข่ายหลายภาคส่วนได้มีส่วนในการเป็นแหล่งเรียนรู้ทางประวัติศาสตร์ เช่น คณะกรรมการจัดงาน 100 ปีภาคหลวง ได้จัดนิทรรศการ 100 ปีภาคหลวงที่บ้านหลวงอนุสารสุนทร(สุนธีร์ ชวียงแสง : พ.ศ.2410-2477) ริมแม่น้ำปิง เปิดโอกาสให้ผู้สนใจทั่วไปและคณะครู นักเรียนเข้าชมและจัดทำดีวีดี 100 ปีภาคหลวงเผยแพร่ใน <http://ilen.edu.cmu.ac.th> นอกจากนี้ยังมีเครือข่ายในพื้นที่ที่หนุนเสริมการเรียนรู้รายวิชาประวัติศาสตร์ในด้านอื่นๆ อีก เช่น หม่อมหลวงปนัดดา ดิศกุล ผู้ว่าราชการจังหวัดเชียงใหม่ ประธานมูลนิธิพระราชดำริห์อนุรักษ์ฝ่ายเหนือ ได้ให้เกียรติเป็นองค์ปาฐกแสดงปาฐกถาเรื่องความสำคัญของวิชาประวัติศาสตร์ในทัศนะข้าพเจ้า และมอบเกียรติบัตรแก่เครือข่ายในพื้นที่และทุกสถานศึกษาที่เข้าร่วมโครงการในการประชุมปิดโครงการฯ ณ คณะศึกษาศาสตร์

มหาวิทยาลัยเชียงใหม่ ชมรมจักรยานวันอาทิตย์ได้พาครูและนักเรียนโรงเรียนวัดเสนาหิน ถีบรถถีบเยี่ยมชมแหล่งโบราณสถานเวียงกุมกาม เป็นต้น

3.3 บทบาทในการเผยแพร่กิจกรรมโครงการ เครือข่ายในพื้นที่หลายภาคส่วนมีบทบาทในการเผยแพร่กิจกรรมของโครงการฯ เช่น รายการโทรทัศน์ครูได้ถ่ายทอดกิจกรรมโครงการทั้งการจัดกิจกรรมการเรียนรู้บูรณาการคณิตศาสตร์กับประวัติศาสตร์ของ ดร.อดิชาติ เกตตะพันธ์ การจัดทำหลักสูตรรายวิชาประวัติศาสตร์ ของ รองศาสตราจารย์สมโชค อ่องสกุล ดร.สุทธิกาญจน์ ทิพย์เกษร และคุณครูฐิติรัตน์ วิสิษฐ์พลพงษ์ ครูโรงเรียนวัดสวนดอก รวมทั้งการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ของครูและนักเรียนโรงเรียนวัดชะขาว เพื่อเป็นรายการโทรทัศน์ในช่องโทรทัศน์ครู นอกจากนี้ ยังมีการตีพิมพ์ข่าวสารการจัดกิจกรรมโครงการฯ ในวารสาร สสวท.และข่าวสารคณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยเชียงใหม่ด้วย เป็นต้น

3.4 บทบาทในการเป็นเครือข่ายการเรียนรู้ ได้แก่ เครือข่ายนักศึกษาปริญญาตรี โท และเอก ซึ่งได้มีส่วนร่วมในการเรียนรู้ไปพร้อมๆ กับการทำวิจัยของโครงการ อาทิ นักศึกษาปริญญาตรีที่เรียนในกระบวนวิชา 100203 แหล่งเรียนรู้และภูมิปัญญาท้องถิ่น ได้ศึกษาภาคสนามในชุมชนรอบๆ สถานศึกษาทั้ง 13 แห่ง เพื่อศึกษาแหล่งเรียนรู้และภูมิปัญญาท้องถิ่นที่สำคัญของล้านนาและเป็นแหล่งข้อมูลความรู้สำหรับสถานศึกษาในโครงการ นักศึกษาระดับปริญญาเอกสาขาวิชาหลักสูตรและการสอน ได้ศึกษาการจัดทำหลักสูตรของสถานศึกษาในโครงการในรูปแบบต่างๆ กัน เป็นต้น

สำหรับรายละเอียดของเครือข่ายในพื้นที่และบทบาทในการหนุนเสริมการเรียนรู้รายวิชาประวัติศาสตร์ปรากฏดังตารางข้างล่างนี้

1. คณะผู้วิจัย

นักวิจัย	สร้างองค์ความรู้ชุด	ผลงานที่เสร็จแล้ว	การเผยแพร่
สมโชค อ่องสกุล หัวหน้าโครงการวิจัย	(1)ประวัติศาสตร์: ความหมายและ กระบวนการ	(1)จัดทำเป็น PowerPoint ชุดประวัติศาสตร์: ความหมายและ กระบวนการ (ดู DVD แผ่นที่ 6)	(1)แจกเป็นเอกสารในการ อบรมครู ณ หอ ศิลปวัฒนธรรมเมือง เชียงใหม่ ในวันที่ 28 ก.ค. 2553 สพฐ.ศร.มีนโยบายสร้าง วัฒนธรรมการวิจัยในการ เรียนการสอนได้นำเผยแพร่ ในรูป CD แจกครู ผู้บริหาร สถานศึกษา และ ศึกษานิเทศก์ผู้เข้าประชุมที่ โรงแรมแม็กซ์ กรุงเทพฯ เมื่อ 20-23 เม.ย.54
	(2)แหล่งน้ำในเมือง เชียงใหม่ ในแผนที่ ร่วมสมัย	(2)จัดทำเป็น PowerPoint ชุดแหล่งน้ำในเมือง เชียงใหม่ ในแผนที่ร่วม สมัย (ดู DVD โครงการ แผ่นที่ 5)	เป็นเอกสารแจกครูและ นักเรียนที่เข้ารับการอบรม เรื่องการวัดคุณภาพน้ำใน แหล่งน้ำประวัติศาสตร์ นำเสนอต่อคณะกรรมการ สภาที่ปรึกษาเศรษฐกิจและ สังคมแห่งชาติ (ชุด พ.ศ. 2553-2555) เมื่อ 23 ก.ย. 2554 ณ โรงแรมเชียงใหม่ ออรัลคิด
	(3)กำแพงเมือง แจ่ง ประตูเมืองเชียงใหม่ ในแผนที่และ เอกสารร่วมสมัย	(3)จัดทำเป็น PowerPoint ชุดกำแพงแจ่งประตูเมือง เชียงใหม่ในแผนที่และ เอกสารร่วมสมัย (ดู DVD แผ่นที่ 6)	(3)นำเสนอใน http://ilen.edu.cmu.ac.th

ศาสตราจารย์สรัสวดี อ่องสกุล นักวิจัยอาวุโส	ประวัติศาสตร์ ท้องถิ่นในฐานะ หลักสูตรแกนกลาง	1.ประวัติศาสตร์นคร เชียงใหม่สำหรับ ป.4 (ดู DVD แผ่นที่ 2) 2.ประวัติศาสตร์นคร เชียงใหม่สำหรับ ป.5 (ดู DVD แผ่นที่ 2) 3.ประวัติศาสตร์นคร เชียงใหม่สำหรับ ป.6 (ดู DVD แผ่นที่ 2)	เนื้อหาและคำบรรยายในการ อบรมครูเผยแพร่แล้วใน http://llen.edu.cmu.ac.th
ดร.สุทธิกัญจน์ ทิพย์เกษร นักวิจัย	มาตรฐานและ ตัวชี้วัดตามหลักสูตร สถานศึกษา	มาตรฐานและตัวชี้วัดตาม หลักสูตรสถานศึกษาใน เนื้อหาประวัติศาสตร์นคร เชียงใหม่สำหรับ ป.4-ป.5- ป.6 (ดู DVD แผ่นที่ 2)	เผยแพร่ใน http://llen.edu.cmu.ac.th

2. ศูนย์เครือข่ายนักวิชาการ

เครือข่ายนักวิชาการ	สร้างองค์ความรู้ชุด	ผลงานที่เสร็จแล้ว	การเผยแพร่
รศ.ดร.ยุวดี พิรพล-พิศาล และคณะ ภาควิชา ชีววิทยา มข. เครือข่ายนักวิชาการ ด้านชีววิทยา	การบูรณาการ ประวัติศาสตร์ด้วย มิติชีววิทยา	อบรมครูและตัวแทน นักเรียน 2 ครั้ง แล้วออกแนะนำให้ทุก โรงเรียนตรวจสอบคุณภาพ น้ำในแหล่งน้ำ ประวัติศาสตร์ ใกล้สถานศึกษา ให้ครูและนักเรียนเสนอ ผลงานในวันที่ 27 พ.ค. 2554 ณ สาขาชีววิทยา คณะ วิทยาศาสตร์ มข (ดู DVD แผ่นที่ 5)	การอบรมครูและผู้แทน นักเรียนเผยแพร่ใน http://llen.edu.cmu.ac.th

อาจารย์ ดร.อดิชาติ เกตตะพันธุ์ ภาควิชาคณิตศาสตร์ มช. เครือข่ายนักวิชาการ ด้านคณิตศาสตร์	การบูรณาการประวัติศาสตร์ด้วย มิตินิตศาสตร์	อบรมครูและตัวแทนนักเรียน 2 ครั้งแล้ว โดยมีกิจกรรมดังนี้(1)เด็กประถมก็หาความสูงของเจดีย์ได้ (2)แม่น้ำกว้างแค่ไหนแผนที่ทางอากาศบอกเราได้ (3)สถาปนิกน้อยสำรวจผังวิหารหรืออุโบสถ(4)ถอดรหัสตัวเลขในฤกษ์ก่อสร้าง (ดู DVD แผ่นที่ 5)	การอบรมครูและผู้แทนนักเรียนเผยแพร่ใน http://llen.edu.cmu.ac.th Teacher TV บันทึกการถ่ายทอดโทรทัศน์ครู Teacher TV โดยทีมงานของ Teacher TV เริ่มเก็บภาพกิจกรรมของนักเรียนโรงเรียนวัดชะขาวริมแม่น้ำโขงแล้วตั้งแต่ 15 ก.พ.2554 (ดู DVD ที่แนบมา) สพฐ.ศธ.มีนโยบายสร้างวัฒนธรรมการวิจัยในการเรียนการสอนได้นำเผยแพร่ในรูปแบบหนังสือคู่มือครู และ DVD แจกครู ผู้บริหารสถานศึกษา และศึกษานิเทศก์ผู้เข้าประชุมที่โรงแรมแม็กซ์ กรุงเทพฯ เมื่อ 20-23 เม.ย.54
อาจารย์ ดร.ศิริวรรณ เกตตะพันธุ์ ภาควิชาเคมี มช. เครือข่ายนักวิชาการ ด้านวิทยาศาสตร์	การบูรณาการประวัติศาสตร์ด้วย มิตินิตศาสตร์	อบรมครูและตัวแทนนักเรียน 2 ครั้งแล้ว โดยมีกิจกรรมดังนี้(1)ความลับของสีในจิตรกรรม (2)สมบัติของหนานคำ (3)มหัศจรรย์ปูนกับการปั้น (4)โลหะอะไรเอ่ย (5)เครื่องเงินพูดได้ (6)ประวัติศาสตร์ประทับใจ	การอบรมครูและผู้แทนนักเรียนเผยแพร่ใน http://llen.edu.cmu.ac.th Teacher TV บันทึกการถ่ายทอดโทรทัศน์ครู Teacher TV โดยทีมงานของ Teacher TV เริ่มเก็บภาพกิจกรรมของนักเรียนโรงเรียนวัดชะขาว

		(ดู DVD แผ่นที่ 5)	ริมแม่น้ำปิงแล้วตั้งแต่ 15 ก.พ.2554 (ดู DVD ที่แนบมา) สพฐ.ศธ.มีนโยบายสร้างวัฒนธรรมการวิจัยในการเรียนการสอนได้นำเผยแพร่ในรูปแบบหนังสือคู่มือครู แจกครู ผู้บริหารสถานศึกษา และศึกษานิเทศก์ผู้เข้าประชุมที่โรงแรมแม็กซ์ กรุงเทพฯ เมื่อ 20-23 เม.ย.54
อาจารย์สุรัชย์ จงจิตงาม ภาควิชาศิลปะไทย คณะ จิตรศิลป์ เครื่อง่ายนักวิชาการ ด้านประวัติศาสตร์ศิลปะ	การบูรณาการ ประวัติศาสตร์ด้วย มิติประวัติศาสตร์-ศิลปะ	ประสานงานจัดทำ 3D วิหารและเจดีย์วัดกิตติใน บริเวณโรงเรียนอนุบาล เชียงใหม่ ประสานงาน จัดทำ 3 แนวกำแพงแก้ววัด พันเส้า จัดทำเอกสารและ สื่อการสอน Power point เสร็จแล้วดังนี้ (1)ร.วัดเจ็ดยอด (2)ร.วัดสวนดอก (3)ร.วัดศรีสุพรรณ (4) ร.เชิงดอยสุเทพ (5)ร.วัดเส้าหิน (6)กลุ่มวัดกลางเวียง ร.อนุบาลฯและร.พุทธ โศกน (7) ร.วัดเทศบาลวัดท่า สะต้อย (8)ร.เทศบาลวัดศรีปิงเมือง	3D วิหารและเจดีย์วัดกิตติใน บริเวณโรงเรียนอนุบาล เชียงใหม่ เผยแพร่แล้วใน http://llen.edu.cmu.ac.th

		(9)ร.ต้นแก้ว ผดุงพิทยาลัย (10)ร.วิเศษจาว (ดู DVD แผ่นที่ 5)	
ผศ.ดร.เชาวลิต สัจเจริญ คณะสถาปัตยกรรม- ศาสตร์ มช. เครื่องข่ายนักวิชาการ ด้านสถาปัตยกรรมศาสตร์	การบูรณาการ ประวัติศาสตร์ ด้วยมิติ สถาปัตยกรรม- ศาสตร์	จัดทำเอกสารและสื่อการ สอน Power point สถาปัตยกรรมรอบ สถานศึกษา	(ดู DVD แผ่นที่ 5)
ผศ.ดร.วสันต์ จอมภักดี คณะ วิศวกรรมศาสตร์ มช. เครื่องข่ายนักวิชาการ ด้านสิ่งแวดล้อม	การบูรณาการ ประวัติศาสตร์ด้วย มิติสิ่งแวดล้อมโดย เน้นแม่น้ำปิง	จัดทำเอกสารและสื่อการ สอนPower pointชุดแม่น้ำ ปิง (ดู DVD แผ่นที่ 5)	เผยแพร่แล้วใน http://llen.edu.cmu.ac.th
อ.ภูเดช แสนสา เครื่องข่ายนักวิชาการ ด้านประวัติศาสตร์ชุมชน	การบูรณาการ ประวัติศาสตร์ด้วย มิติประวัติศาสตร์ ชุมชน	จัดทำเอกสารและสื่อการ สอนPower point ประวัติศาสตร์ชุมชนรอบ สถานศึกษาที่เสร็จแล้วคือ (1)ชุมชนรอบโรงเรียน เทศบาลวัดท่าสะอาด (2)ชุมชนรอบโรงเรียนวัด เสาหิน (3)ชุมชนรอบโรงเรียน เทศบาลดอกเงิน (4)ชุมชนรอบโรงเรียนพุทธิ โสภณ (5)ชุมชนรอบโรงเรียน อนุบาลเชียงใหม่	

		(6)ชุมชนรอบ รร.คำเที่ยง อนุสรณ์ (7)ชุมชนรอบ รร.เทศบาล ศรีปิงเมือง (8)ชุมชนรอบ รร.ต้นแก้ว ผดุงพิทยาลัย (ดู DVD แผ่นที่ 6)	
สมโชติ อ๋องสกุล หัวหน้าโครงการวิจัย		(1)ชุมชนวัดศรีสุพรรณ ชุมชนวัดหมื่นสารบ้านวัว ลายและชุมชนวัดนันทาราม รอบ รร.เทศบาล วัดศรีสุพรรณ (2)ชุมชนรอบ รร.วัดชะขาว (3)ชุมชนรอบรร.วัดเจ็ดยอด (4)แหล่งประวัติศาสตร์รอบ รร.บ้านเชิงคอย (5)แหล่งประวัติศาสตร์รอบ รร.วัดสวนดอก (ดู DVD แผ่นที่ 6)	เผยแพร่แล้วใน http://ilen.edu.cmu.ac.th
हनานศรีเลา เกษพรหม เครือข่ายนักวิชาการ ด้านภาษาล้านนา	ปริวรรตองค์ความรู้ ท้องถิ่นจากโบราณ	มาตรฐานบันในล้านนา	นำไปใช้ในหนังสือการ์ตูน
นายชันะ ปิ่นเงิน เครือข่ายนักวิชาการ ด้านภาษาล้านนา	ปริวรรตองค์ความรู้ ท้องถิ่นจากโบราณ	(1)พระเจ้าแก้วดี(2) กฎหมายมั่งรายศาสตร์ (3)รายชื่อวัดในเชียงใหม่ จากโบราณ	
นายวัฒน์ อุทัยเลี้ยง เครือข่ายนักวิชาการ ด้านคอมพิวเตอร์	การสืบค้นข้อมูลด้วย ระบบคอมพิวเตอร์	วิธีการสืบค้นข้อมูลด้วย ระบบคอมพิวเตอร์ (ดู DVD แผ่นที่ 5)	เผยแพร่แล้วใน http://ilen.edu.cmu.ac.th
นายอภัยชนม์ สัจจะพัฒ	วิธีสอนวิชา	วิธีสอนวิชาประวัติศาสตร์	เผยแพร่แล้วใน

นกุล นิสิตปริญญาโทสาขาการ สอนสังคมศึกษา ภาควิชา หลักสูตรการสอนและ เทคโนโลยีทางการศึกษา คณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย เครือข่ายนักวิชาการ	ประวัติศาสตร์ สำหรับเด็กชั้น ประถมศึกษา	สำหรับเด็กชั้นประถมศึกษา (ดู DVD แผ่นที่ 5)	http://llen.edu.cmu.ac.th และ www.youtube.com
ผศ.ดร.ชวลิต สัยเจริญ คณะสถาปัตยกรรม ศาสตร์ มช.และ เครือข่าย การเรียนรู้ประกอบด้วย นายทินกร อุ่นจิตติ (วิศวกรรมโยธา) นาย พุทธิพล กรวิการนต์ (สถาปัตย์) นายพัฒนพงษ์ สิริพัฒน์คิลก (สถาปัตย์)	หนังสือการ์ตูน สำหรับเด็กนักเรียน	หนังสือการ์ตูนสำหรับเด็ก นักเรียนเรื่องเจ้าหลวง เชียงใหม่ (ดู DVD แผ่นที่ 4)	เผยแพร่แล้วใน http://llen.edu.cmu.ac.th
อาจารย์ ดร.อดิชาติ เกต ตะพันธุ์ ภาควิชา คณิตศาสตร์ และทีมงาน Dreampathstudio	หนังสือการ์ตูน สำหรับเด็กนักเรียน	หนังสือการ์ตูนสำหรับเด็ก นักเรียน เรื่อง ประวัติศาสตร์ไทยในมิติ คณิตศาสตร์(ดู DVD แผ่นที่ 4)	เผยแพร่แล้วใน http://llen.edu.cmu.ac.th

3. ทุนราชการและทุนเครือข่ายในพื้นที่

ทุนราชการและทุนเครือข่ายในพื้นที่	วันที่	สถานที่	การหนุนช่วย
มติที่ประชุมสภา มหาวิทยาลัยเชียงใหม่ ครั้งที่ 10/2553 วันที่ 27 พ.ย.2553	วันที่ 27 พ.ย.2553	ที่ประชุมสภา มหาวิทยาลัยเชียงใหม่	ที่ประชุมสภา มหาวิทยาลัยเชียงใหม่ ครั้งที่ 10/2553 รับทราบ ความคืบหน้าของโครงการ LLEN และหนุนช่วยด้วย การขึ้นชมต่อโครงการ ดังมี มติที่ประชุมสภา มหาวิทยาลัยเชียงใหม่ ครั้งที่ 10/2553 วันที่ 27 พ.ย.2553 ว่า “รองศาสตราจารย์สม โชติ อ๋องสกุล อาจารย์ของ มหาวิทยาลัยเชียงใหม่ได้ทำ โครงการร่วมกับ สกว. เรียกว่า โครงการ LLEN (Local Learning Enrichment Network) โดยใช้ความรู้ทาง ประวัติศาสตร์เผยแพร่ไปใน โรงเรียนต่างๆ ที่เป็นเยาวชน รุ่นใหม่ซึ่งน่าชื่นชมมาก” (ดู มติที่ประชุมสภา มหาวิทยาลัยเชียงใหม่ ครั้งที่ 10/2553)
มหาวิทยาลัยเชียงใหม่	24-25 พ.ย.2554 งานวิชาการประจำปี 2554	หอประชุมมหาวิทยาลัย เชียงใหม่	มหาวิทยาลัยเชียงใหม่ได้ จัดสรรพื้นที่ขนาด 9X2 เมตร ให้โครงการ llen เชียงใหม่ นำเสนอผลงานในวัน วิชาการประจำปี 2554

			ทำให้คณะผู้วิจัยและ เครือข่ายนักวิชาการพร้อม ตัวแทนโรงเรียนได้นำเสนอ ผลงานวิจัย
พิพิธภัณฑ์สถานแห่งชาติ เชียงใหม่	28 ม.ค.2554	พิพิธภัณฑ์สถานแห่งชาติ เชียงใหม่	(1)จัดการบรรยายเรื่องกำเนิด ล้านนา บรรยายโดย ศาสตราจารย์สร้อยสวัสดิ์ อ่อง สกุลได้เชิญครูในโครงการ เข้าฟังด้วย
	25 ก.พ. 2554	พิพิธภัณฑ์สถานแห่งชาติ เชียงใหม่	2)จัดการบรรยายเรื่องพินิจ ตำนานว่าด้วยการเกิดเมือง โบราณก่อนอาณาจักร ล้านนาเวลา13.30-16.00 น. จึงนัดหมายครูสอน ประวัติศาสตร์ในโครงการ ไปฟัง
	25 ก.พ. 2554	พิพิธภัณฑ์สถานแห่งชาติ เชียงใหม่	(3)อนุญาตให้ รศ.สมโชค อ่องสกุลนำคณะครูเข้า เรียนรู้ในพิพิธภัณฑ์ฯ โดย อนุญาตให้ทีวีครูเข้าถ่ายทำ รายการ
หอจดหมายเหตุแห่งชาติ เฉลิมพระเกียรติสมเด็จพระนางเจ้าสิริกิติ์ พระบรมราชินีนาถ เชียงใหม่	13 ม.ค.54	หอจดหมายเหตุแห่งชาติฯ เชียงใหม่	อนุญาตให้ใช้พื้นที่และ เอกสารในการอบรมคณะครู ให้รู้จักใช้หลักฐานทาง ประวัติศาสตร์ประเภท จดหมายเหตุ
คณะแพทยศาสตร์ มหาวิทยาลัยเชียงใหม่	วันที่ 7 ต.ค. 2553	ห้องประชุมคณะ แพทยศาสตร์	อนุญาตให้ใช้ห้องประชุม โดยไม่คิดค่าธรรมเนียมเพื่อ การประชุมรายงานผลของ

			โรงเรียนวัดสวนดอกโดยมี กาแฟและขนมเลี้ยง ผู้เข้าประชุมทุกคนด้วย
มูลนิธิโรงพยาบาลสวน ดอก คณะแพทยศาสตร์ มหาวิทยาลัยเชียงใหม่	ตีพิมพ์ครั้งที่ 1 ก.ค. 2553 จำนวน 1,000 เล่ม ตีพิมพ์ครั้งที่ 2 กันยายน 2553 จำนวน 1,000 เล่ม	สนับสนุนการตีพิมพ์ผลงาน วิชาการเพื่อประกอบการ เรียนรู้ของครู นักเรียนและ ผู้สนใจทั่วไป	หนังสือเรื่องแหล่งเรียนรู้ทาง ประวัติศาสตร์ สองข้างทางถนนสุเทพ สำหรับแจกห้องสมุด โรงเรียนและผู้สนใจทั่วไป
คณะวิศวกรรมศาสตร์ มหาวิทยาลัยเชียงใหม่	วันที่ 14 ก.ย. 2553	ห้องประชุมคณะ วิศวกรรมศาสตร์	อนุญาตให้ใช้ห้องประชุม เพื่ออบรมครูโดยไม่คิด ค่าธรรมเนียม
คณะวิศวกรรมศาสตร์ มหาวิทยาลัยเชียงใหม่	ตีพิมพ์แผ่นพับครั้งแรก 2553 จำนวน 1,000 ฉบับ ตีพิมพ์แผ่นพับครั้งที่ สองและตีพิมพ์ หนังสือครั้งแรก เดือนพฤศจิกายน 2554 จำนวน 1,000 เล่ม	สนับสนุนการตีพิมพ์ผลงาน วิชาการเพื่อประกอบการ เรียนรู้ของครู นักเรียนและ ผู้สนใจทั่วไป	หนังสือรายงานการวิจัยเรื่อง วัดป่าแดงมหาวิหาร: อดีต ปัจจุบันและอนาคต พร้อม แผ่นพับแนะนำวัดป่าแดง โครงการ Ilen เชียงใหม่ได้ นำแผ่นพับแจกในงานวัน วิชาการ
คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยเชียงใหม่	การประชุมเปิด โครงการ 16 มี.ค. 2553 และปิด โครงการ 2 ก.ย. 2554	ห้องประชุมใหญ่ อาคาร 4	อนุญาตให้ใช้ห้องประชุม ใหญ่โดยยังไม่คิดเงิน ค่าบริการตามระเบียบของ มหาวิทยาลัย
คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยเชียงใหม่	ตั้งแต่ 12 สิงหาคม 2553 เป็นต้นมา	เว็บไซต์ http://ilen.edu.cmu.ac.th	อนุญาตให้เปิดชุมชน ออนไลน์ http://ilen.edu.cmu.ac.th

			ในพื้นที่ของคณะ ศึกษาศาสตร์ มช
มหาวิทยาลัยจุฬาลงกรณ์ ราชวิทยาลัยวิทยาเขต เชียงใหม่	วันที่ 1 ก.ย.2553	ห้องประชุมใหญ่ของ มจร.	อนุญาตให้ใช้ห้องประชุม เพื่อประมนักเรียนและครู ในการทดลองเครื่องมือของ การบูรณาการประวัติศาสตร์ กับคณิตศาสตร์
โรงเรียนอนุบาลเชียงใหม่	10 พ.ย.2553 และ 17 พ.ย.2553	ห้องประชุมใหญ่ของ โรงเรียน	อนุญาตให้ใช้ห้องประชุม โรงเรียนเพื่อใช้ในกิจกรรม อบรมครูเป็นประจำโดยไม่ คิดค่าบริการ
	23 ก.พ.54	ห้องเรียนและบริเวณ โรงเรียน	อนุญาตให้คณะทำงานที่วิคร ถ่ายทำกิจกรรมของ โครงการวิจัยเพื่อนำเสนอ ทางทีวีครู
เทศบาลนครเชียงใหม่	28 ก.ค.2553	ห้องประชุมในหอ ศิลปวัฒนธรรมเมือง เชียงใหม่	อนุญาตให้ใช้ห้องประชุม เพื่อการอบรมครูและ อนุญาตให้นำคณะครูเข้า เรียนรู้ในหอศิลปวัฒนธรรม โดยไม่คิดค่าบริการ
เทศบาลนครเชียงใหม่	31 มี.ค.2554	โรงแรมเดอะปาร์ค เชียงใหม่	เป็นเจ้าภาพในการจัดประชุม เพื่อขยายผลการวิจัยจาก 4 โรงเรียนสังกัดเทศบาลนคร เชียงใหม่ไปสู่อีก 7 โรงเรียน ของเทศบาลนครเชียงใหม่ จนครบ 11 โรงเรียนสังกัด เทศบาลนครเชียงใหม่
เทศบาลตำบลฟ้าฮ่าม	17 มี.ค.2554	แม่น้ำปิง	สนับสนุนเรือและคนขับนำ คณะผู้บริหารและคณะครู เรียนรู้ประวัติศาสตร์สองฝั่ง

			แม่น้ำปิง
มูลนิธิหอธรรมโฆษณ์ วัดอุโมงค์สวนพุทธธรรม	ช.ค.2553	แผ่นป้ายนิทรรศการ แสดงผลการขุดแต่งทาง โบราณคดีพระธาตุเถร จันทร์ในบริเวณสวนพุทธ ธรรมและแหล่งเรียนรู้ทาง ประวัติศาสตร์บนถนนสุ เทพ	สนับสนุนการจัดทำแผ่นป้าย นิทรรศการแสดงผลการขุด แต่งทางโบราณคดีพระธาตุ เถรจันทร์ในบริเวณสวน พุทธธรรมและแหล่งเรียนรู้ ทางประวัติศาสตร์บนถนนสุ เทพจัดทำแบบไวเนล เคลื่อนย้ายได้ เผยแพร่รูป E-Book ใน http://llen.edu.cmu.ac.th ปัจจุบันติดตั้งแผ่นป้ายไวเนล ทั้งชุดไว้ที่ศาลาหลังหอสมุด ธรรมโฆษณ์ทำให้คนไปวัด นั่งพักที่ศาลาได้อ่าน
สำนักสงฆ์วัดพันเสา (อ่านว่า วัดปันเสา) ร่วมกับ มหาวิทยาลัยเชียงใหม่	ต.ค. 2553	สำนักสงฆ์วัดพันเสา (อ่าน ว่า วัดปันเสา)	สนับสนุนการขุดค้นทาง โบราณคดีในบริเวณสำนัก สงฆ์วัดพันเสา (อ่านว่า ปัน เสา) ตามข้อเสนอของ คณะทำงานซึ่งมีผู้วิจัยร่วม ด้วย พบร่องรอยทางโบราณคดี ในบริเวณสำนักสงฆ์วัด พันเสา(อ่านว่าปันเสา)เป็น แหล่งเรียนรู้ทาง ประวัติศาสตร์เพิ่มขึ้นอีก แห่งหนึ่ง โรงเรียนใน โครงการที่ใกล้เคียงคือ โรงเรียนวัดสวนดอก เผยแพร่รูป E-Book ใน

			http://llen.edu.cmu.ac.th
เจ้าอาวาสเป็น ประธานและกรรมการใน ที่ประชุมเพื่อจัดทำ หลักสูตรสถานศึกษา	13 ธ.ค.2553	โรงเรียนเทศบาลดอกเงิน	พระครูปฏิภาณธรรมพิสัยฐ์ (เนตร) เจ้าอาวาสวัดพวก แต่มร่วมให้ข้อมูล
	14 ธ.ค.2553	โรงเรียนเทศบาลวัดศรี สุพรรณ	พระครูพิทักษ์สุทธิคุณเจ้า อาวาสเป็นประธาน
	27 ธ.ค.2553	รร.วัดเสาหิน	เจ้าอาวาสวัดเสาหินเป็น ประธาน
	26 ม.ค.2554	รร.วัดเจ็ดยอด	พระราชเขมากร(ต่อมาเป็น พระเทพปริยัต)รองเจ้าคณะ จังหวัดเชียงใหม่เจ้าอาวาส วัดเจ็ดยอดเป็นประธาน พระ ครูสมุห์ประเสริฐเป็น กรรมการ
	26 ม.ค.2554	รร.อนุบาลเชียงใหม่	พระครูปฏิภาณธรรมพิสัยฐ์ (เนตร)เจ้าอาวาสวัดพวกแต่ม ร่วมให้ข้อมูล เจ้าอาวาสวัดพระสิงห์วรวิ หารร่วมให้ข้อมูล
	7 ก.พ.2554	รร.วัดชะจาว	พระสงฆ์จากวัดสันทรายคัน กอกร่วมประชุม
	19 พ.ค.2554	รร.วัดสวนดอก	พระครูศรีสิทธิเมธี เจ้าอาวาสวัดสวนดอกเป็น ประธาน
มูลนิธินรราชดำริอนุรักษ ฝ่ายเหนือ	21 ม.ค.2554	ห้องประชุม 1 ศูนย์ราชการ จังหวัดเชียงใหม่	ที่ประชุมอนุมัติให้ มอบ หนังสือขัตติยานีศรีล้านนา เพื่อมอบให้ 13 โรงเรียนใน โครงการและเครือข่ายใน พื้นที่

เจ้าวรจักร ณ เชียงตุง เครือข่ายเจ้านายฝ่ายเหนือ	เม.ย. 2554	CD ชุดเจ้าฟ้าเชียงตุง	จัดทำ CD ชุดเจ้าฟ้าเชียงตุง มอบให้นำเผยแพร่ใน http://llen.edu.cmu.ac.th
เจ้ากอแก้ว ลังกาพินธุ เครือข่ายเจ้านายฝ่ายเหนือ	ธ.ค. 2553	DVD ชุดเจ้านวลสวาท ลังกาพินธุ	จัดทำ DVD ชุดเจ้านวล- สวาท ลังกาพินธุมอบให้นำ เผยแพร่ใน http://llen.edu.cmu.ac.th
ทวี สว่างปัญญางกูร นักวิชาการอาวุโส สมาชิกชมรมล้านนาคดี	เม.ย. 2554	CD ชุดเชียงตุงในอดีต	จัดทำ CD ชุดเชียงตุงในอดีต มอบให้นำเผยแพร่ใน http://llen.edu.cmu.ac.th
นายกองค์การบริหาร ส่วนจังหวัดเชียงใหม่	21 ธ.ค.2553	สำนักงานองค์การบริหาร ส่วนจังหวัดเชียงใหม่	ลงนามบันทึกข้อตกลงความ ร่วมมือ (MOU) และมอบทุน สนับสนุนของ สกว.ให้ โรงเรียนในสังกัด 1 แห่ง
นายกเทศมนตรีเทศบาล นครเชียงใหม่	6 ต.ค. 2553	สำนักงานเทศบาลนคร เชียงใหม่	ลงนามบันทึกข้อตกลงความ ร่วมมือ (MOU) และมอบทุน สนับสนุนของ สกว.ให้ โรงเรียนในสังกัด 4 แห่ง
ผู้อำนวยการ สพป. เชียงใหม่ เขต 1	21 ก.ย. 2553	สพป.ชม.เขต 1 โดยมอบ ทุน 8 รร.ที่วิหารหลวงวัด สวนดอก	ลงนามบันทึกข้อตกลงความ ร่วมมือ (MOU) และมอบทุน สนับสนุนของ สกว.ให้ โรงเรียนในสังกัด 8 แห่ง ทำหน้าที่ประธานที่ปรึกษา ฝ่ายบริหารการศึกษา และเป็นองค์ปาฐกถา โครงการ
มล.ปนัดดา ดิศกุล ผู้ว่าราชการจังหวัด เชียงใหม่	2 ก.ย. 2554 ประชุม ปิดโครงการ	ห้องประชุมใหญ่ อาคาร 4 คณะศึกษาศาสตร์	เป็นองค์ปาฐกแสดงปาฐกถา เรื่องความสำคัญของวิชา ประวัติศาสตร์ในทัศนะ

			ข้าพเจ้า และมอบเกียรติบัตรแก่เครือข่ายในพื้นที่และทุกสถานศึกษาที่เข้าร่วมโครงการ
สพป.เชียงใหม่ เขต 1	17 มิ.ย.2554	โรงแรมสอเล็ชการ์เดน เชียงใหม่	กำกับให้ 8 สถานศึกษาในสังกัดเข้าร่วมทุกกิจกรรมและเป็นเจ้าภาพจัดการประชุมขยายผลการวิจัยจาก 8 รร. ไปสู่ 93 รร. ในสังกัด สพป.ชม.เขต 1
สพฐ.ศธ.	20-23 เม.ย.2554	โรงแรมแมกซ์ พระราม 9 กทม.	มอบหมายให้เครือข่ายนักวิชาการด้านคณิตศาสตร์ เป็นผู้เสนอตารางการอบรมศึกษานิเทศก์ทั่วประเทศผู้บริหารและคณะครูจากภาคกลาง ภาคตะวันออกเข้ารับการอบรมในโครงการวัฒนธรรมการวิจัยและสนับสนุนการตีพิมพ์ผลงานการ บูรณาการประวัติศาสตร์กับคณิตศาสตร์และวิทยาศาสตร์และซีดีผลงานของ Ilen เชียงใหม่ทำให้ผลงานของ Ilen เชียงใหม่ ขยายวงกว้าง
สมาคมอิคอโมส ICOMOS Thailand (อธิบดีกรมศิลปากรเป็นประธาน)	7 ก.ย.2554	ส่งหนังสือทางไปรษณีย์	มอบหนังสือ Proceeding 2004 ซึ่งมีผลงานของ รศ.สม โชติ อ๋องสกุล เรื่อง พิพิธภัณฑสถานเปิดจำนวน 4

			เล่ม และ Proceeding 2005, 2006, 2007 ปีละ 1 เล่ม
นายจุมพล ชูติมา เครือข่ายนักธุรกิจ	3 พ.ย.2553	ห้องประชุมศูนย์วัฒนธรรม เชียงใหม่	อนุญาตให้ใช้ห้องประชุม เพื่ออบรมประวัติศาสตร์ นครเชียงใหม่แก่คณะครูและ จัด “ข้าวบ้าย” ให้ครูได้ทาน เป็นอาหารกลางวัน
คณะกรรมการจัดงาน 100 ปีกาลหลวง	ช่วง ธ.ค.2553-ก.พ. 2554	บ้านหลวงอนุสารสุนทร (ลุ่มฮี้ ช้างแสง : พ.ศ. 2410-2477) ริมแม่น้ำปิง	จัดนิทรรศการ 100 ปีกาล หลวงเปิดโอกาสให้ผู้สนใจ ทั่วไปและคณะครู นักเรียน เข้าชมและจัดทำวีดี 100 ปี กาลหลวงเผยแพร่ใน http://llen.edu.cmu.ac.th
นายอนันตชัย นิมมาน- เหมินท์ เครือข่ายนักธุรกิจ	14 ก.ค.2553	บ้านเวฬุวัน เชียงคานาสุเทพ และบริเวณสุสานประจำ ตระกูล	อนุญาตให้เครือข่ายการ เรียนรู้เข้าวาดภาพในบ้าน เวฬุวันและสุสานประจำ ตระกูลชูติมา-นิมมาน- เหมินท์และเตรียมจัดทำ DVD ชุดประวัติศาสตร์ริมแม่น้ำ ปิงอีกชุดหนึ่ง หลังจากทำชุด 100 ปีกาลหลวงเสร็จแล้ว
นายสุรัช เลี้ยวสวัสดิ- พงษ์ เครือข่ายนักธุรกิจ	3 ก.พ.2554 และ 23 ก.พ.2554	บ้านท่าแพและเดอะแกลอรี่	อนุญาตให้เครือข่ายการ เรียนรู้ศึกษาโครงสร้างทาง สถาปัตยกรรมและจัดให้เป็น ที่ประชุมของเครือข่าย นักวิชาการ
อ.เทพศิริ สุขโสภา ศิลปินอิสระ (อาวุโส)	ปีการศึกษา 2553	บ้านศิลปินเชียงคาน	อนุญาตให้เครือข่ายการ เรียนรู้เข้าวาดภาพในบ้านพัก
อ.วัฒนะ วัฒนาพันธ์ ศิลปินอิสระ (อาวุโส)	ปีการศึกษา 2553	บ้านศิลปินเชียงคาน	อนุญาตให้เครือข่ายการ เรียนรู้เข้าวาดภาพในบ้านพัก

ภาคประชาชน เช่น เครือข่ายจักรยานวัน อาทิตย์เชียงใหม่ เครือข่ายจักรยาน เชียงใหม่ และโครงการ เชียงใหม่เขียวสวยหอม	วันที่ 19 ก.ค. 2553 งานวันคาร์ฟรีเดย์ 2553	นำคณะครูเรียนรู้ ประวัติศาสตร์ตามเส้นทาง ในนิราศหริภุญไชย	ตีพิมพ์หนังสือเส้นทาง โบราณเชียงใหม่-ลำพูนตาม นิราศหริภุญไชย (2553) ตีพิมพ์เส้นทางใน ประวัติศาสตร์จากเชียงใหม่ ไปกรุงเทพมหานครในโคลง มั่งทรงารบเชียงใหม่ (2554) จัดทำเป็น E-Book ใน http://llen.edu.cmu.ac.th เพื่อให้โรงเรียนนำไปใช้ได้
	วันที่ 3 ธ.ค. 2554	นำครูและนักเรียนชมแหล่ง ประวัติศาสตร์สองข้างทาง ถนนสุเทพ เมื่อ วันที่ 3 ธ.ค. 2554 โดยเทศบาลนคร เชียงใหม่ จัดรถนำเที่ยว บริการ	
โทรทัศน์ครู Teacher TV	23 ก.พ.2554	โรงเรียนอนุบาลเชียงใหม่	โทรทัศน์ครูถ่ายทำรายการ “ครูมืออาชีพ”การสอน คณิตศาสตร์บูรณาการกับ วิชาประวัติศาสตร์ เผยแพร่ แล้ว 2 ตอน
	วันที่ 22 ก.พ.2554	วัดสวนดอก และวัดป่าแดง	โทรทัศน์ครูถ่ายทำรายการ “ครูมืออาชีพ” การบูรณาการศิลปะกับวิชา ประวัติศาสตร์ ณ วัดสวน- ดอก วัดป่าแดงมหาวิทยาลัย
	24 ก.พ.2554	พิพิธภัณฑ์สถานแห่งชาติ เชียงใหม่	โทรทัศน์ครูถ่ายทำรายการ “ครูมืออาชีพ” การเรียนรู้ ประวัติศาสตร์ในพิพิธภัณฑ์ สถานแห่งชาติ เชียงใหม่ ณ พิพิธภัณฑ์สถานแห่งชาติ เชียงใหม่
	22 ก.พ.2554	โรงเรียนวัดชะจาว และ ริมน้ำแม่ปิง	โทรทัศน์ครูถ่ายทำรายการ “ครูมืออาชีพ” การเรียนรู้ ประวัติศาสตร์แบบ บูรณาการ ณ โรงเรียน

			วัดชะจาว เชียงใหม่
วิทยุ FM.100 http://prcmu.cmu.ac.th โดยงานประชาสัมพันธ์ มหาวิทยาลัยเชียงใหม่	23 มี.ค.54	เรื่อนำรู้จาก มหาวิทยาลัยเชียงใหม่ FM.100	23 มี.ค.54 ออกอากาศ สัมภาษณ์ รศ.สมโชค อึ้ง สกุล หัวหน้าโครงการ
	25 มี.ค.54		25 มี.ค.54 ออกอากาศ สัมภาษณ์ ดร.ศิริวรรณ เกต ตะพันธุ์ เครือข่ายนักวิชาการ
	30 มี.ค.54		30 มี.ค.54 ออกอากาศ สัมภาษณ์ อ.อดิชาติ เกตตะ พันธุ์ เครือข่ายนักวิชาการ
	31 มี.ค.54		31 มี.ค.54 ออกอากาศ สัมภาษณ์ อ.อดิชาติ เกตตะ- พันธุ์ เครือข่ายนักวิชาการ
สื่อสิ่งตีพิมพ์ใน มหาวิทยาลัยเชียงใหม่	มี.ค.-เม.ย. 2553	คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยเชียงใหม่	ข่าวสารคณะศึกษาศาสตร์ ปีที่ 4 ฉบับที่ 39 เดือน มีนาคม-เมษายน 2553
	ต.ค. 2553-ก.พ. 2554		ข่าวสารคณะศึกษาศาสตร์ ปีที่ 4 ฉบับที่ 43 เดือน ตุลาคม2553-กุมภาพันธ์ 2554
	วันที่ 21-27 มี.ค.2554	มหาวิทยาลัยเชียงใหม่	ข่าวรอบสัปดาห์ มหาวิทยาลัยเชียงใหม่ การบูรณาการคณิตศาสตร์ สำหรับการสอน ประวัติศาสตร์ระดับ ประถมศึกษา
	วันที่4-10 ก.ค.2554		เรียนรู้ประวัติศาสตร์ บูรณาการในมิติวิทยาศาสตร์
	เม.ย.-มิ.ย.2554	คณะวิทยาศาสตร์	ข่าวสารคณะวิทยาศาสตร์

		มหาวิทยาลัยเชียงใหม่	ประวัติศาสตร์บูรณาการใน มิตินิติศาสตร์
	ศ.ค. 2554	คณะวิทยาศาสตร์ มหาวิทยาลัยเชียงใหม่	วารสารวิทยาศาสตร์ คณะ วิทยาศาสตร์ มช. ประวัติศาสตร์บูรณาการใน มิติวิทยาศาสตร์
หนังสือพิมพ์มติชน รายวัน	ฉบับวันที่ 21ธ.ค. 2553 และฉบับวันที่ 19 ม.ค.2554		คอลัมน์สยามประเทศไทย ของคุณสุจิตต์ วงษ์เทศ นำเสนอผลงานของ สมโชติ อ่องสกุล
	ฉบับวันที่ 23 และ25 เม.ย. 2554		มช.บูรณาการคณิตใช้สอน ประวัติศาสตร์เด็กประถม
หนังสือพิมพ์ข่าวสด	ฉบับวันที่ 25 พ.ค. 2554 หน้า 24		วิชชเรียนรู้โบราณสถาน ผ่านมุมมองคณิตศาสตร์
	ฉบับ 16 มิ.ย.2554		เรียนรู้ประวัติศาสตร์สนุก ผ่านวิทยาศาสตร์
หนังสือพิมพ์บ้านเมือง	22 เม.ย.2554		เรียนรู้ประวัติศาสตร์ผ่าน มุมมองคณิตศาสตร์จาก โบราณสถาน
	ฉบับ 25 มิ.ย.2554		เรียนรู้ประวัติศาสตร์บูรณา การในมิติวิทยาศาสตร์
UPDATE	เม.ย.2554		เรียนคณิตศาสตร์จาก โบราณสถาน
	ก.ค.2554		เรียนรู้ประวัติศาสตร์ บูรณาการในมิติวิทยาศาสตร์
เครือข่ายการเรียนรู้ นักศึกษาระดับปริญญา เอก	ภาคเรียนที่ 2 ปี การศึกษา 2553	กระบวนวิชา 063850 ครุ ศึกษาและการพัฒนาวิชาชีพ ครู สาขาหลักสูตรและการ สอน คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยเชียงใหม่	นักศึกษาปริญญาเอกสาขา หลักสูตรและการสอน รหัส 52 จำนวน 4 คน ลงศึกษา ภาคสนาม 3 โรงเรียนสังกัด เทศบาลนครเชียงใหม่ เป็น

			โรงเรียนที่โครงการวิจัยเข้า หนุนเสริม 2 โรงเรียน (โรงเรียนวัดสวนดอกและ โรงเรียนเทศบาลวัดท่า สะต๋อย) กับโรงเรียนที่อยู่ นอกโครงการหนึ่งโรงเรียน (โรงเรียนเทศบาลวัดคูคำ) เพื่อเปรียบเทียบสภาพและ ปัญหาการจัดการหลักสูตร รายวิชาประวัติศาสตร์ ของ โรงเรียนที่ได้รับการหนุน เสริมกับโรงเรียนที่ยังไม่ รับการหนุนเสริม
เครือข่ายการเรียนรู้ นักศึกษาระดับ ปริญญาโท	ภาคเรียนที่ 1 ปี การศึกษา 2553 และ 2554	กระบวนวิชา 054740 สารัตถศึกษาวิเคราะห์ และกระบวนวิชา 054731 การเมืองกับการศึกษา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยเชียงใหม่	นักศึกษาสาขาการสอน คณิตศาสตร์สาขาการสอน วิทยาศาสตร์ สาขาการสอน สังคมศึกษาและสาขา ประถมศึกษา ศึกษาเอกสาร การวิจัยแล้วนำความรู้ที่ ได้รับสาธิตและแนะนำ เพื่อนนักศึกษาระดับปริญญาโท สาขาอื่นเพื่อให้สามารถ นำไปใช้สอนต่อไปได้
เครือข่ายการเรียนรู้ นักศึกษาระดับ ปริญญาตรี	ปีการศึกษา 2553 และ 2554	กระบวนวิชา 054406 ศิลปะ ล้านนา กระบวนวิชา 100203 แหล่งเรียนรู้และ ภูมิปัญญาท้องถิ่น คณะ ศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยเชียงใหม่	กระบวนวิชา 054406 นักศึกษาสาขาการสอน ศิลปศึกษาและนักศึกษาคณะ สถาปัตยกรรมศาสตร์ ลง พื้นที่ 13 สถานศึกษา สเก็ตซ์ ภาพสถาปัตยกรรมในชุมชน

			รอบ 13 สถานศึกษา และ ลงพื้นที่ สเก็ดภาพ แหล่ง เรียนรู้ทางประวัติศาสตร์ และศิลปะสองข้างทางถนน สุเทพ กระบวนการวิชา 100203 ปี การศึกษา 2553และ2554 นักศึกษาจำนวนประมาณ ภาคเรียนละ 100 คน ลง พื้นที่สำรวจแหล่งเรียนรู้และ ภูมิปัญญาในชุมชนรอบ 13 สถานศึกษาและสังเกตการ เรียนการสอนวิชา ประวัติศาสตร์ใน 13 รร. บันทึกข้อมูลเป็น DVD นำเสนอในชั้นเรียน
เครือข่ายการเรียนรู้ กิจกรรมชมรมนักศึกษา	20 พ.ย.2553	วัดสองข้างทางถนน สุเทพ	นักศึกษามรรพบุรุษศิลป์ คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยเชียงใหม่ชมวัด สองข้างทางถนน สุเทพตาม “โครงการทัศน- ธรรมสัญจร ตะลอนวัดถนน สุเทพ” เมื่อ 20 พ.ย.2553
อาจารย์วิสิฐ อรุณรัตน์- นนท์ เครือข่ายนักวิชาการ	มกราคม 2554	วิหารและเจดีย์วัดกิตติ และ กำแพงแก้ววัดพันเสา	จัดทำภาพกราฟฟิค 3 D วิหารและเจดีย์วัดกิตติ และ กำแพงแก้ววัดพันเสา (ดู 3D วิหารและเจดีย์วัดกิตติ ใน http://ilen.edu.cmu.ac.th)
กรรมการสถาปนิก ล้านนา สมาคมสถาปนิก	งานสถาปนิกล้านนา ประจำปี 2554 วันที่	ณ ศูนย์การค้าเซนทรัล แอร์ พอร์ต พลาซ่า เชียงใหม่	จัดนิทรรศการในศูนย์การค้า โดยไม่ต้องจ่ายค่าเช่าพื้นที่

สยามในพระบรม ราชูปถัมภ์	23 – 25 ธันวาคม 2554		
ศูนย์มานุษยวิทยาสิรินธร (องค์การมหาชน)	งานประชุมเครือข่าย พิพิธภัณฑ์ท้องถิ่น เพื่อระดมความคิดใน การเตรียมเนื้อหางาน เทศกาลพิพิธภัณฑ์ ท้องถิ่น ประจำปี 2555 วันที่ 21 – 22 กุมภาพันธ์ 2555	ณ โรงแรมเชียงใหม่ฮิลล์	จัดนิทรรศการเกี่ยวกับ ประวัติศาสตร์สองฝั่งแม่น้ำ ปิงให้เครือข่ายพิพิธภัณฑ์ ภาคเหนือเข้าชม

บทที่ 4

การดำเนินงานพัฒนาหลักสูตรรายวิชาประวัติศาสตร์ในสถานศึกษา

การดำเนินงานพัฒนาหลักสูตรรายวิชาประวัติศาสตร์ รวมไปถึงการจัดกิจกรรมการเรียนรู้แบบบูรณาการ การพัฒนาครูและนักเรียนที่เข้าร่วมใน โครงการมีรายละเอียดดังนี้

1. การพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษารายวิชาประวัติศาสตร์

การดำเนินงานพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษาในส่วนของรายวิชาประวัติศาสตร์นั้น คณะผู้วิจัยได้ดำเนินงานตามลำดับขั้นตอนดังนี้

1. **ขั้นชี้แจงทำความเข้าใจกลุ่มใหญ่** ซึ่งเมื่อมีการเริ่มต้นโครงการ ทางคณะผู้วิจัยได้เชิญเครือข่ายต่างๆ พร้อมทั้งคณะผู้บริหารและครูของสถานศึกษา 13 แห่งในโครงการเข้าร่วมประชุมใหญ่ เพื่อชี้แจงให้ทราบวัตถุประสงค์ของโครงการ รวมทั้งสอบถามข้อมูลเบื้องต้นต่างๆ เช่น ความพร้อมในการหนุนเสริมการเรียนรู้รายวิชาประวัติศาสตร์จากเครือข่ายต่างๆ สภาพและความต้องการของครูในการจัดการเรียนการสอนรายวิชาประวัติศาสตร์ เป็นต้น

2. **ขั้นปรึกษาหารือกลุ่มย่อย** หลังจากมีการประชุมเพื่อชี้แจงวัตถุประสงค์ของโครงการแล้ว ทางคณะผู้วิจัยได้เข้าร่วมประชุมกับสถานศึกษาที่ละแห่งในช่วงเดือน เมษายน – พฤษภาคม 2553 โดยได้เชิญคณะกรรมการสถานศึกษา ผู้บริหารสถานศึกษา ครูผู้สอน พระสงฆ์ และบุคคลในชุมชน เข้ามามีส่วนร่วมรับรู้ในการดำเนินงานของโครงการ ให้ความคิดเห็นต่างๆ ต่อการจัดการเรียนรู้รายวิชาประวัติศาสตร์ รวมทั้งร่วมอภิปรายเพื่อให้ได้ข้อตกลงในการจัดทำหลักสูตรรายวิชาประวัติศาสตร์ในสถานศึกษา

3. **ขั้นดำเนินการจัดทำรูปแบบหลักสูตร** ในระหว่างร่วมประชุมกับแต่ละสถานศึกษานั้น โรงเรียนวัดสวนดอกได้นำเสนอรูปแบบการจัดหลักสูตรตามความพร้อมของตนเอง โดยเสนอรูปแบบที่มีการจัดการเรียนรู้ประวัติศาสตร์ชาติในภาคเรียนแรกของปีการศึกษา จำนวน 20 ชั่วโมง ส่วนในภาคเรียนที่ 2 ให้มีการจัดการเรียนรู้ประวัติศาสตร์นครเชียงใหม่ ประมาณ 12 ชั่วโมง และประวัติศาสตร์ท้องถิ่นอีกประมาณ 8 ชั่วโมง รวม 20 ชั่วโมง ในขณะที่โรงเรียนเทศบาลวัดท่าสะต๋อยได้เสนอรูปแบบหลักสูตรรายวิชาประวัติศาสตร์อีกแบบหนึ่ง คือ จัดการเรียนรู้ประวัติศาสตร์ชาติอย่างเต็มที่ทั้งในภาคเรียนที่ 1 และภาคเรียนที่ 2 ภาคเรียนละ 20 ชั่วโมง รวม 40

ชั่วโมงต่อปีการศึกษา และเพิ่มการเรียนรู้ประวัติศาสตร์นครเชียงใหม่กับประวัติศาสตร์ท้องถิ่นใน ลักษณะบูรณาการ เช่น บูรณาการความรู้ประวัติศาสตร์กับวิชาภาษาไทย เป็นต้น อีกภาคเรียนละ 20 ชั่วโมง รวมเป็น 40 ชั่วโมงต่อปีการศึกษาเช่นกัน (รายละเอียดปรากฏดังตารางท้ายข้อ 4)

4. **ขั้นเผยแพร่รูปแบบหลักสูตรแก่สถานศึกษาในโครงการและลงข้อสรุป** เมื่อได้มีการ นำเสนอรูปแบบหลักสูตรให้สถานศึกษาต่างๆ รับทราบแล้ว ในการดำเนินการสอนตลอดโครงการ ปรากฏว่า สถานศึกษาที่เลือก “ทำสะต๋อยโมเดล” คือโรงเรียนเทศบาลวัดท่าสะต๋อยผู้เสนอแบบ เพียงแห่งเดียว ในขณะที่อีก 11 สถานศึกษาเลือกแบบ “สวนดอกโมเดล”

ในระหว่างที่มีการเสนอรูปแบบหลักสูตรทั้ง 2 รูปแบบนั้น โรงเรียนอนุบาลเชียงใหม่ ซึ่งเป็นโรงเรียนขนาดใหญ่ก็ได้เกิดการปรับรูปแบบหลักสูตรขึ้นใหม่ เป็น “อนุบาลเชียงใหม่ โมเดล” โดยในแต่ละภาคเรียนจัดให้นักเรียนเรียนรู้ประวัติศาสตร์ชาติไทยประมาณ 14 ชั่วโมง ประวัติศาสตร์นครเชียงใหม่และประวัติศาสตร์ท้องถิ่นอีกเทอมละประมาณ 6 ชั่วโมง ซึ่ง รายละเอียดของรูปแบบหลักสูตรทั้ง 3 หลักสูตรปรากฏดังตารางด้านล่าง

กรอบหลักสูตรสถานศึกษารายวิชาประวัติศาสตร์สำหรับชั้น ป.4-ป.6 ในแต่ละสถานศึกษา

สถานศึกษา	ภาคเรียนที่ 1		ภาคเรียนที่ 2	
โรงเรียน วัดสวนดอก	ประวัติศาสตร์ชาติ 20 ชั่วโมง		ปวศ.เชียงใหม่ 12 ชั่วโมง	ปวศ.ชุมชน 8 ชั่วโมง
	รายวิชา		บูรณาการแบบคู่ขนาน	
โรงเรียน วัดชะจาว	ประวัติศาสตร์ชาติ 20 ชั่วโมง		ปวศ.เชียงใหม่ 8 ชั่วโมง	ปวศ.ชุมชน 12 ชั่วโมง
	รายวิชา		บูรณาการแบบหัวเรื่อง / โครงการ	
โรงเรียนอนุบาล เชียงใหม่	ประวัติศาสตร์ชาติ 14 ชั่วโมง	ปวศ.เชียงใหม่ 6 ชั่วโมง	ประวัติศาสตร์ชาติ 14 ชั่วโมง	ปวศ.ชุมชน 6 ชั่วโมง
	รายวิชา	เพิ่มเวลาจากคาบว่าง	รายวิชา	เพิ่มเวลาจากคาบว่าง
โรงเรียนพุทธิ โสภณ	ประวัติศาสตร์ชาติ 20 ชั่วโมง		ปวศ.เชียงใหม่ 12 ชั่วโมง	ปวศ.ชุมชน 8 ชั่วโมง
	รายวิชา		รายวิชา	
โรงเรียน วัดเจ็ดยอด	ประวัติศาสตร์ชาติ 20 ชั่วโมง		ปวศ.เชียงใหม่ 12 ชั่วโมง	ปวศ.ชุมชน 8 ชั่วโมง
	รายวิชา		รายวิชา	
โรงเรียนเชิงดอย	ประวัติศาสตร์ชาติ 20 ชั่วโมง		ปวศ.เชียงใหม่ 12 ชั่วโมง	ปวศ.ชุมชน 8 ชั่วโมง
	รายวิชา		รายวิชา	
โรงเรียนคำเที่ยง อนุสรณ์	ประวัติศาสตร์ชาติ 20 ชั่วโมง		ปวศ.เชียงใหม่ 12 ชั่วโมง	ปวศ.ชุมชน 8 ชั่วโมง
	รายวิชา		รายวิชา	
โรงเรียนเทศบาล ดอกเงิน	ประวัติศาสตร์ชาติ 20 ชั่วโมง		ปวศ.เชียงใหม่ 12 ชั่วโมง	ปวศ.ชุมชน 8 ชั่วโมง

สถานศึกษา	ภาคเรียนที่ 1		ภาคเรียนที่ 2	
โรงเรียนเทศบาล วัดศรีสุพรรณ	ประวัติศาสตร์ชาติ 20 ชั่วโมง		ปวศ.เชียงใหม่ 12 ชั่วโมง	ปวศ.ชุมชน 8 ชั่วโมง
	รายวิชา		รายวิชา	
โรงเรียนเทศบาล วัดท่าสะท้อน	ปวศ.ชาติ 20 ชั่วโมง	ปวศ.เชียงใหม่	ปวศ.ชาติ 20 ชั่วโมง	ปวศ.เชียงใหม่
		ปวศ.ชุมชน (รวม 20 ชั่วโมง)		ปวศ.ชุมชน (รวม 20 ชั่วโมง)
	รายวิชา	สาระเพิ่มเติม / บูรณาการกับวิชา อื่น	รายวิชา	สาระเพิ่มเติม / บูรณาการกับวิชา อื่น
โรงเรียนเทศบาล วัดศรีปิงเมือง	ประวัติศาสตร์ชาติ 20 ชั่วโมง		ปวศ.เชียงใหม่ 12 ชั่วโมง	ปวศ.ชุมชน 8 ชั่วโมง
	รายวิชา		รายวิชา	
โรงเรียนต้นแก้ว ผดุงพิทยาลัย	ประวัติศาสตร์ชาติ 20 ชั่วโมง		ปวศ.เชียงใหม่ 12 ชั่วโมง	ปวศ.ชุมชน 8 ชั่วโมง
	รายวิชา		รายวิชา / โครงการ	

หมายเหตุ

แสดงสัดส่วนการสอนประวัติศาสตร์ชาติ

แสดงสัดส่วนการสอนประวัติศาสตร์นครเชียงใหม่

แสดงสัดส่วนการสอนประวัติศาสตร์ชุมชน

5. **ขั้นเตรียมความพร้อมด้านวิชาการก่อนนำหลักสูตรลงใช้** เมื่อได้รูปแบบหลักสูตรที่ชัดเจนเป็น 3 รูปแบบแล้ว ทางคณะผู้วิจัยนำโดย ศ.สรีสวัสดิ์ อ่องสกุล ได้วางโครงสร้างเนื้อหาสาระประวัติศาสตร์นครเชียงใหม่ สำหรับเป็นสาระแกนกลางที่ถูกต้องและครอบคลุมประวัติศาสตร์นครเชียงใหม่ สำหรับให้ครูผู้สอนนำไปใช้ในการจัดการเรียนการสอนได้อย่างสะดวก และได้มีการจัดทำเป็นคู่มือครูทั้งในรูปเอกสารและในรูปไฟล์คอมพิวเตอร์แสดงทางเว็บไซต์ของโครงการเพื่อให้ครูสามารถดาวน์โหลดไปใช้ โดยมีโครงสร้างเนื้อหาสาระประวัติศาสตร์นครเชียงใหม่ดังนี้

ลำดับเนื้อหาประวัติศาสตร์นครเชียงใหม่สำหรับเด็กนักเรียนชั้นประถมศึกษาและตัวชี้วัดตามหลักสูตรแกนกลาง

ลำดับเนื้อหาประวัติศาสตร์นครเชียงใหม่ซึ่งทางโครงการได้ดำเนินการจัดทำมีดังนี้

ชั้นประถมศึกษาปีที่ 4

หน่วยที่ 1 เชียงใหม่ของเรา

บทที่ 1 ความรู้ทั่วไปด้านกายภาพเชียงใหม่

บทที่ 2 ความรู้ทั่วไปด้านสังคมและการปกครองของจังหวัดเชียงใหม่

หน่วยที่ 2 เชียงใหม่ในอดีต

บทที่ 1 ก่อนตั้งนครเชียงใหม่

บทที่ 2 กำเนิดนครเชียงใหม่

บทที่ 3 หลักฐานทางประวัติศาสตร์ที่สำคัญ

หน่วยที่ 3 พัฒนาการของนครเชียงใหม่

บทที่ 1 ยุคสมัยของนครเชียงใหม่ในสมัยราชวงศ์มังราย

บทที่ 2 เชียงใหม่ในฐานะศูนย์กลางอาณาจักรล้านนา

บทที่ 3 ภูมิปัญญาและบุคคลสำคัญในสมัยราชวงศ์มังราย

ชั้นประถมศึกษาปีที่ 5

หน่วยที่ 1 เชียงใหม่ภายใต้การปกครองของพม่า

บทที่ 1 นโยบายของพม่าต่อนครเชียงใหม่

บทที่ 2 ผลกระทบจากการปกครองของพม่า

หน่วยที่ 2 ยุคฟื้นฟูบูรณะเชียงใหม่

บทที่ 1 ยุคเก็บผักใส่ซ้า เก็บข้าใส่เมือง

บทที่ 2 ผลจากการฟื้นฟูบูรณะเชียงใหม่

บทที่ 3 ภูมิปัญญาและบุคคลสำคัญ

หน่วยที่ 3 อิทธิพลของชาติตะวันตกในสังคมล้านนา

บทที่ 1 การขยายตัวของชาติตะวันตก

บทที่ 2 การเกิดประเทศไทย

ชั้นประถมศึกษาปีที่ 6

หน่วยที่ 1 การเปลี่ยนแปลงของนครเชียงใหม่

บทที่ 1 เชียงใหม่ในสมัยรัชกาลที่ 5 ถึง การเปลี่ยนแปลงการปกครอง พ.ศ.2475

บทที่ 2 เชียงใหม่ยุคหลังเปลี่ยนแปลงการปกครอง

หน่วยที่ 2 เชียงใหม่ในยุคโลกาภิวัตน์

บทที่ 1 ความหมายและความสำคัญของโลกาภิวัตน์

บทที่ 2 รูปแบบและมิติของโลกาภิวัตน์

บทที่ 3 เชียงใหม่ในยุคโลกาภิวัตน์

หน่วยที่ 3 การรื้อฟื้นความเป็นเชียงใหม่

บทที่ 1 สังคมที่เปลี่ยนแปลงไป

บทที่ 2 กระบวนทัศน์ ‘ท้องถิ่นนิยม’ และ ‘วัฒนธรรมชุมชน’

บทที่ 3 การรื้อฟื้นความเป็นเชียงใหม่

(เนื้อหาคู่มือครูดู ใน DVD แผ่นที่ 2)

เมื่อได้ลำดับโครงสร้างเนื้อหาแล้ว ดร.สุทธกัญจน์ ทิพย์เกษร ได้นำโครงสร้างเนื้อหาประวัติศาสตร์มาวิเคราะห์มาตรฐานการเรียนรู้และตัวชี้วัดตามที่หลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 กำหนด สำหรับเป็นแนวทางให้ครูผู้สอนนำไปใช้จัดการเรียนรู้และพัฒนาผู้เรียนได้ตามกรอบที่หลักสูตรกำหนด รวมทั้งได้เสนอตัวอย่างกิจกรรมและสื่อในแต่ละหน่วยการเรียนรู้ไว้ด้วย ซึ่งรายละเอียดต่างๆ ปรากฏดังตารางด้านล่างนี้

รายละเอียดของแต่ละหน่วยการเรียนรู้

ชั้นประถมศึกษาปีที่ 4

หน่วย	บท	มาตรฐานและตัวชี้วัด	เนื้อหาโดยรวม	กิจกรรม
หน่วยที่ 1 เชียงใหม่ของเรา	บทที่ 1 ความรู้ทั่วไปเกี่ยวกับจังหวัดเชียงใหม่	ส4.2 ข้อ 1	ความรู้ทั่วไปเกี่ยวกับจังหวัดเชียงใหม่ เช่น สภาพทางภูมิศาสตร์ ภูมิประเทศ ภูมิอากาศ ทรัพยากรธรรมชาติ	ดู VCD / สืบค้นจากสื่อ แหล่งเรียนรู้ต่างๆ / ใบความรู้ / ศูนย์การเรียนรู้
	บทที่ 2 ความรู้ทั่วไปด้านสังคมและการปกครองของนครเชียงใหม่	ส4.2 ข้อ 1	ความรู้ทั่วไปเกี่ยวกับจังหวัดเชียงใหม่ เช่น สภาพการเมือง การปกครอง ประชากร สภาพเศรษฐกิจ สังคม วัฒนธรรม	ดู VCD / สืบค้นจากสื่อ แหล่งเรียนรู้ต่างๆ / ใบความรู้ / ศูนย์การเรียนรู้
หน่วยที่ 2 เชียงใหม่ในอดีต	บทที่ 1 ก่อนดั่งนครเชียงใหม่	ส4.2 ข้อ 1	วัฒนธรรมดั้งเดิมในลุ่มน้ำปิง นครหริภุญไชย	สื่อรูปภาพ เอกสาร ใบความรู้ / ศูนย์การเรียนรู้ / สืบค้นจากสื่อและแหล่งเรียนรู้อื่นๆ
	บทที่ 2 กำเนิดนครเชียงใหม่	ส4.2 ข้อ 1, 2 ส4.3 ข้อ 1	การสร้างนครเชียงใหม่ ผู้ก่อตั้ง การเลือกชัยภูมิ อาณาเขต	สืบค้นจากสื่อ / การวิพากษ์ หลักฐานทาง / อภิปราย / ทักษะศึกษา / การ์ตูน / กิจกรรมบูรณาการ
	บทที่ 3 หลักฐานทางประวัติศาสตร์ที่สำคัญ	ส4.1 ข้อ 3 ส4.2 ข้อ 2	หลักฐานทางประวัติศาสตร์ที่พบ ประเภทของหลักฐานทางประวัติศาสตร์ของนครเชียงใหม่	การวิพากษ์หลักฐาน / วิเคราะห์จำแนกหลักฐาน / สื่อ รูปภาพ / ทักษะศึกษา / กิจกรรมบูรณาการ
หน่วยที่ 3 พัฒนาการของนครเชียงใหม่	บทที่ 1 ยุคสมัยของนครเชียงใหม่ในสมัยราชวงศ์มังราย	ส4.1 ข้อ 1, 2	การแบ่งยุคสมัยของนครเชียงใหม่ การนับเวลาของล้านนา	ฟังบรรยาย / สืบค้นจากแหล่งเรียนรู้ / ศูนย์การเรียนรู้
	บทที่ 2 เชียงใหม่ในฐานะศูนย์กลางอาณาจักรล้านนา	ส4.3 ข้อ 1	ความรุ่งเรืองของนครเชียงใหม่ในสมัยราชวงศ์มังราย เช่น การเป็นศูนย์กลางพระพุทธศาสนา เป็นศูนย์กลางการค้า เป็นต้น	สืบค้นจากสื่อ รูปภาพ / หลักฐาน / ทักษะศึกษา / การ์ตูน / ศูนย์การเรียนรู้ / กิจกรรมบูรณาการ
	บทที่ 3 ภูมิปัญญาและบุคคลสำคัญในสมัยราชวงศ์มังราย	ส4.3 ข้อ 2, 3	ภูมิปัญญาสำคัญ อาทิ ระบบเหมืองฝาย กฎหมายมังรายศาสตร์ ชีดขวง ประเพณี 12 เดือน บุคคลสำคัญ เช่น พญามังราย ฯลฯ	กิจกรรมบูรณาการ / การ์ตูน / ละคร บทบาทสมมติ / สืบค้น / ใบความรู้ / ทักษะศึกษา

ชั้นประถมศึกษาปีที่ 5

หน่วย	บท	มาตรฐานและตัวชี้วัด	เนื้อหาโดยรวม	กิจกรรม
หน่วยที่ 1 เชียงใหม่ ภายใต้การ ปกครองของ พม่า	บทที่ 1 เชียงใหม่ ในฐานะศูนย์ อำนาจของพม่า	ส4.1 ข้อ 1, 2, 3 ส4.2 ข้อ 1, 2	ความอ่อนแอของนครเชียงใหม่ การจัดการของพม่าต่อเชียงใหม่ บทบาทของเชียงใหม่ภายใต้การ ปกครองของพม่า สภาพของนคร เชียงใหม่ในขณะนั้น การรับอารย ธรรมของพม่าสู่นครเชียงใหม่	สืบค้นจากสื่อ แหล่งเรียนรู้ VCD การ์ตูน / ทัศนศึกษา / อภิปราช / โครงการงาน
	บทที่ 2 ผลกระทบ จากการปกครอง ของพม่า	ส4.1 ข้อ 1, 2, 3 ส4.3 ข้อ 1, 2	ผลกระทบจากการปกครองของ พม่า เช่น ล้าหน้าเกิดความ อ่อนแอ การกลายสภาพเป็นเมือง ร้าง การขาดแคลนกำลังคน การ ต่อต้านอำนาจของพม่า ฯลฯ	สืบค้นจากสื่อ แหล่งเรียนรู้ VCD การ์ตูน / อภิปราช
หน่วยที่ 2 ยุค ฟื้นฟูนคร เชียงใหม่	บทที่ 1 ยุคเก็บผัก ใส่ซ้า เก็บข้าวใส่ เมือง	ส4.1 ข้อ 1, 2, 3	บทบาทของเจ้าเจ็ดตน การฟื้นฟู นครเชียงใหม่ สภาพของนคร เชียงใหม่ในขณะนั้น	เรียนรู้จากสื่อ แหล่งเรียนรู้ VCD การ์ตูน / ใบความรู้ / ฟังบรรยาย
	บทที่ 2 ผลจากการ ฟื้นฟูนครเชียงใหม่	ส4.2 ข้อ 1, 2, 3 ส4.3 ข้อ 1, 2	การเกิดชุมชนต่างๆ ที่ถูกกวาด ต้อน ความหลากหลายทางชาติ พันธุ์ การตั้งเมืองต่างๆ บริเวณ ชายแดน เชียงใหม่ในฐานะ ศูนย์กลางของอาณาจักรล้านนา	ทัศนศึกษา / สืบค้นจากสื่อ แหล่งเรียนรู้ VCD การ์ตูน รูปภาพ / ใบความรู้ / อภิปราช / ฟังบรรยาย / โครงการงาน / กิจกรรม บูรณาการ
	บทที่ 3 ภูมิปัญญา และบุคคลสำคัญ	ส4.3 ข้อ 3, 4	บุคคลสำคัญ เช่น เจ้ากาวิละ พญา พรหมโวหาร ภูมิปัญญา เช่น ข้าว เงิน ข้าวทอง ข้าวฮักข้าวหาง เครื่องปั้นดินเผา ฯลฯ	สืบค้นจากสื่อ แหล่งเรียนรู้ clip รูปภาพ / ทัศนศึกษา / ปฏิบัติ / กิจกรรมบูรณาการ
หน่วยที่ 3 อิทธิพลของ ชาติตะวันตก ต่อสังคม ล้านนา	บทที่ 1 การ ขยายตัวของชาติ ตะวันตก	ส4.3 ข้อ 1, 2	อิทธิพลของลัทธิล่าอาณานิคม ผล ของความก้าวหน้าทาง วิทยาศาสตร์ เทคโนโลยีและการ ปฏิบัติอุตสาหกรรม สาเหตุการ เปลี่ยนแปลงของนครเชียงใหม่	สืบค้นจากสื่อ แหล่งเรียนรู้ / ฟังบรรยาย / อภิปราช
	บทที่ 2 การเกิด ประเทศไทย	ส4.3 ข้อ 1, 2	การรวมตัวกับสยามเกิดเป็น ประเทศไทย	สืบค้นจากสื่อ แหล่งเรียนรู้ / ฟังบรรยาย / อภิปราช

ชั้นประถมศึกษาปีที่ 6

หน่วย	บท	มาตรฐานและตัวชี้วัด	เนื้อหาโดยรวม	กิจกรรม
หน่วยที่ 1 การเปลี่ยนแปลงของนครเชียงใหม่	บทที่ 1 เชียงใหม่ในสมัยรัชกาลที่ 5 ถึง การเปลี่ยนแปลงการปกครอง พ.ศ.2475	ศ4.1 ข้อ 1, 2, 3	อิทธิพลของสยามต่อนครเชียงใหม่ การผนวกเชียงใหม่เป็นส่วนหนึ่งของสยาม การบริหารจัดการของสยาม ความเปลี่ยนแปลงที่เกิดขึ้นภายหลังถูกผนวกเป็นส่วนหนึ่งของสยาม	สืบค้น เรียนรู้จากสื่อ แหล่งเรียนรู้ รูปภาพ แผนผัง แผนที่ / ฟังบรรยาย / อภิปราย
	บทที่ 2 เชียงใหม่ยุคหลังเปลี่ยนแปลงการปกครอง	ศ4.1 ข้อ 1, 2, 3	สภาพของเชียงใหม่ช่วงหลังเปลี่ยนแปลงการปกครอง พ.ศ. ๒๔๗๕ เช่น การครองชีพ การขยายตัวของเมืองเชียงใหม่ ฯลฯ	สืบค้น เรียนรู้จากสื่อ แหล่งเรียนรู้ รูปภาพ แผนผัง แผนที่ / ฟังบรรยาย / อภิปราย
หน่วยที่ 2 เชียงใหม่ในยุคโลกาภิวัตน์	บทที่ 1 ความหมายและความสำคัญของโลกาภิวัตน์	-	ความหมายและความสำคัญของโลกาภิวัตน์	สืบค้น เรียนรู้จากสื่อ แหล่งเรียนรู้ / ฟังบรรยาย / อภิปราย
	บทที่ 2 รูปแบบและมิติของโลกาภิวัตน์	ศ4.2 ข้อ 1 ศ4.3 ข้อ 1, 2	รูปแบบและมิติของโลกาภิวัตน์	สืบค้น เรียนรู้จากสื่อ แหล่งเรียนรู้ / ฟังบรรยาย / อภิปราย
	บทที่ 3 เชียงใหม่ในยุคโลกาภิวัตน์	ศ4.2 ข้อ 1 ศ4.3 ข้อ 1, 2	การสร้างเมืองเชียงใหม่เป็นศูนย์กลางของภาคเหนือ การขยายตัวของเชียงใหม่	ทัศนศึกษา / สืบค้น เรียนรู้จากสื่อ แหล่งเรียนรู้ VCD clip ต่างๆ / อภิปราย /
หน่วยที่ 3 การรื้อฟื้นความเป็นเชียงใหม่	บทที่ 1 สังคมที่เปลี่ยนแปลงไป	ศ4.3 ข้อ 1, 2	การลบล้างความเป็นเชียงใหม่ด้วยความเจริญแบบทุนนิยม การละทิ้งตัวตนของความเป็นเชียงใหม่	สืบค้น เรียนรู้จากสื่อ แหล่งเรียนรู้ รูปภาพ ข่าว บทความ VCD clip ต่างๆ / อภิปราย
	บทที่ 2 กระบวนทัศน์ “ท้องถิ่นนิยม” และ “วัฒนธรรมชุมชน”	ศ4.3 ข้อ 1, 3, 4	แนวคิดในการฟื้นฟูความเป็นท้องถิ่นและส่งเสริมเศรษฐกิจวัฒนธรรมชุมชน	สืบค้น เรียนรู้จากสื่อ แหล่งเรียนรู้ รูปภาพ ข่าว บทความ VCD clip ต่างๆ / อภิปราย
	บทที่ 3 การรื้อฟื้นความเป็นเชียงใหม่	ศ4.3 ข้อ 1, 3, 4	การฟื้นฟูตัวตน (อัตลักษณ์) ของคนเชียงใหม่ การเปลี่ยนแปลงความเป็นเชียงใหม่จากวิถีชีวิตสู่ธุรกิจการค้าวัฒนธรรมและการท่องเที่ยว	สืบค้น เรียนรู้จากสื่อ แหล่งเรียนรู้ รูปภาพ ข่าว บทความ VCD clip ต่างๆ / อภิปราย

อนึ่ง เพื่อให้การสอนของครูดำเนินไปอย่างมีประสิทธิภาพ โครงการวิจัยฯ ได้จัดทำสื่อ 3 อย่างหนุนช่วยคือ

1. คู่มือครู ป.4-6 (เนื้อหาคู่มือครูดู ใน DVD แผ่นที่ 2)
 2. จัดทำ วิดีทัศน์เพื่อประกอบการเรียนการสอนประวัติศาสตร์นครเชียงใหม่ระดับประถมศึกษา 3 เรื่องคือ (1)ยุคทองของล้านนา (2)ยุคเก็บผักใส่ซ้าเก็บข้าใส่เมือง (3)ยุครวมล้านนาเข้ากับสยาม สำหรับนักเรียนชั้น ป.4-5-6
 3. หนังสือการ์ตูน 2 เรื่องดังนี้
 - (1) หนังสือการ์ตูนสำหรับเด็กนักเรียนเรื่อง เจ้าหลวงเชียงใหม่
 - (2) หนังสือการ์ตูนสำหรับเด็กนักเรียนเรื่องประวัติศาสตร์ไทยในมิตินิตินิตา
- วีดิทัศน์ทั้ง 3 เรื่องและการ์ตูน 2 เรื่อง ได้บันทึกไว้ใน DVD สำหรับเผยแพร่สถานศึกษาในจังหวัดเชียงใหม่แล้ว

2. การพัฒนากิจกรรมการเรียนรู้แบบบูรณาการ

เมื่อได้รูปแบบหลักสูตรรายวิชาประวัติศาสตร์แล้ว ในระหว่างที่มีการเตรียมการทางด้านหลักสูตรทั้งการเตรียมความพร้อมด้านวิชาการ ด้านสื่อการเรียนรู้แล้ว ก็ยังมีการเตรียมความพร้อมด้านกิจกรรมการเรียนรู้ประวัติศาสตร์ในลักษณะที่เป็นกิจกรรมบูรณาการประวัติศาสตร์กับสาขาวิชาต่างๆ โดยมีนักวิชาการในแต่ละสาขาที่เป็นเครือข่ายนักวิชาการในโครงการหนุนเสริมการจัดการเรียนรู้ในด้านต่างๆ ดังนี้

1. ด้านคณิตศาสตร์ ซึ่งเป็นวิชาหลักสำหรับคนชอบประวัติศาสตร์ เมื่อบูรณาการแล้วกลายเป็นเรื่องง่ายทั้งสองวิชา ครูและนักเรียนสามารถเรียนรู้อย่างสนุกสนานมากกว่าการออกนอกสถานที่อย่างเดิม เช่น กิจกรรมการวัดความสูงเจดีย์ วัดความสูงเสาธง วัดความสูงอาคารเรียน ฯลฯ ด้วยสามเหลี่ยมคล้าย การวัดความกว้างของแม่น้ำด้วยเทคโนโลยีคอมพิวเตอร์ที่นักเรียนต่างมีความสามารถขั้นพื้นฐานอยู่แล้ว การเรียนรู้โหราศาสตร์ผ่านตัวเลขฤกษ์ก่อสร้าง การคำนวณขนาดอุโบสถ-วิหารในวัด (ดู การบูรณาการคณิตศาสตร์กับประวัติศาสตร์ใน DVD แผ่นที่ 3)

2. ด้านวิทยาศาสตร์ได้บูรณาการกับวิชาประวัติศาสตร์โดยคิดกิจกรรม 6 กิจกรรมให้ครูและนักเรียนทดลองปฏิบัติประกอบด้วย กิจกรรมที่ 1 ความลับของสีในจิตรกรรม กิจกรรมที่ 2 สมบัติ

ของลูกหลาน กิจกรรมที่ 3 มหัศจรรย์ปูนกับการปั้น กิจกรรมที่ 4 โลหะอะไรเอ่ย กิจกรรมที่ 5 เครื่องเงินพูดได้ และกิจกรรมที่ 6 ประวัติศาสตร์ประทับใจ ครูและนักเรียนปฏิบัติได้อย่างสนุกสนานและมีความสุขในการเรียนรู้ประวัติศาสตร์แบบบูรณาการกับวิทยาศาสตร์ (ดู การบูรณาการวิทยาศาสตร์กับประวัติศาสตร์ใน DVD แผ่นที่ 3)

3. **ด้านชีววิทยา** รศ.ดร.ยุวดี พิรพรพิศาลและคณะประกอบด้วยอาจารย์สาขาชีววิทยาและนักศึกษาปริญญาโท ปริญญาเอกจัดทำโครงการบูรณาการชีววิทยากับประวัติศาสตร์ โดยใช้แหล่งน้ำประวัติศาสตร์ข้างสถานศึกษาเป็นพื้นที่เรียนรู้ จัดอบรมทั้งครูและตัวแทนนักเรียนในพื้นที่แหล่งน้ำสำคัญๆ จนครูและตัวแทนนักเรียนสามารถใช้เครื่องมือตรวจสอบคุณภาพน้ำได้ นำไปขยายผลให้เพื่อนนักเรียนในโรงเรียนปฏิบัติการในแหล่งน้ำข้างสถานศึกษา โดยได้มอบเครื่องมือให้ทุกโรงเรียนและมีทีมงานนักศึกษาปริญญาโทและปริญญาเอกสาขาชีววิทยาช่วยกำกับ นำผลเสนอร่วมกันที่คณะวิทยาศาสตร์ มหาวิทยาลัยเชียงใหม่ เป็นกระบวนการเรียนรู้ที่ผู้บริหารสถานศึกษา ครูและนักเรียนได้ความรู้ทางชีววิทยาในแหล่งน้ำใกล้โรงเรียนอย่างสนุกสนาน ทุกคนที่เกี่ยวข้องมีความสุขกับการเรียนรู้

4. **ด้านประวัติศาสตร์ศิลป์และสถาปัตยกรรมศาสตร์** อาจารย์สุรัชย์ จงจิตงามจากคณะวิจิตรศิลป์ จัดทำคู่มือประวัติศาสตร์ศิลป์รอบสถานศึกษา 13 แห่งและคู่มือความรู้ทั่วไปเกี่ยวกับศิลปกรรมล้านนาเพื่อให้บริการสถานศึกษา ครูและผู้นำชุมชนได้นำไปศึกษาและสอนอย่างมั่นใจ เช่นเดียวกับด้านสถาปัตยกรรม ดร.เชาวลิต สัยเจริญ จากคณะสถาปัตยกรรมศาสตร์ มหาวิทยาลัยเชียงใหม่จัดทำคู่มือสถาปัตยกรรมรอบ 13 สถานศึกษาให้ บริหารสถานศึกษา ครูและผู้นำชุมชนนำไปสอนไปอธิบายในชุมชนได้อย่างมั่นใจเพราะมีหลักวิชานักแน่น

5. **ด้านประวัติศาสตร์ชุมชน** นอกจากครูและผู้นำชุมชนได้ร่วมกันจัดทำแล้ว รศ.สมโชค อ่องสกุล หัวหน้าโครงการวิจัยและ อ.ญเดช แสนสา จากมหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงใหม่ ก็ได้จัดทำเอกสารประวัติศาสตร์ชุมชนโดยมีหลักฐานต่างๆ ให้ผู้บริหาร ครูและผู้นำชุมชนนำไปใช้อธิบายต่อไปได้อย่างมั่นใจมากขึ้น เพราะเรื่องราวในอดีตมากกว่าร้อยปี ต้องอาศัยหลักฐานลายลักษณ์ร่วมสมัยเป็นหลักฐาน ขณะเดียวกันได้นำครูและนักเรียนใช้หลักฐานในหอจดหมายเหตุแห่งชาติเฉลิมพระเกียรติสมเด็จพระนางเจ้าสิริกิติ์พระบรมราชินีนาถ เชียงใหม่ เพื่อเป็นกิจกรรมสืบค้นต่อไป ขณะเดียวกันได้เชิญคุณวสันต์ อุทัยเลียง เครือข่ายนักวิชาการซึ่งทำงานที่งานหอสมุดและคลัง

ความรู้ มหาวิทยาลัยมหิดลได้แนะนำการสืบค้นข้อมูลในคอมพิวเตอร์ ทั้งครูและนักเรียนได้ทดลองปฏิบัติกันจนสืบค้นได้

3. การพัฒนาครูและนักเรียน

3.1 การพัฒนาครู

1) **จัดอบรมด้านประวัติศาสตร์** โดยโครงการได้ตัดให้มีการอบรมให้ความรู้และประสบการณ์แก่ครูในโอกาสต่างๆ เพื่อให้ครูมีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับเนื้อหาประวัติศาสตร์นครเชียงใหม่ จากการอบรมให้ความรู้โดย รศ.สมโชติ อ๋องสกุล จากแหล่งเรียนรู้หอศิลปวัฒนธรรมเมืองเชียงใหม่ การให้ความรู้ด้านกระบวนการทางประวัติศาสตร์ เพื่อให้ครูเข้าใจขั้นตอนการทำงานของนักประวัติศาสตร์และวิธีการได้มาซึ่งความรู้ทางประวัติศาสตร์ การสืบค้นข้อมูลจากแหล่งเรียนรู้ เช่น หอจดหมายเหตุ และมีประสบการณ์ตรงเกี่ยวกับแหล่งเรียนรู้ประวัติศาสตร์ในเชียงใหม่ โดยการพัฒนาแหล่งประวัติศาสตร์ในเขตอำเภอเมืองเชียงใหม่ นำโดย รศ.สมโชติ อ๋องสกุล เช่น ตามรอยเส้นทางโบราณเชียงใหม่-ลำพูนในโคลงนิราศหริภุญไชย ด้วยการนั่งรถสี่ล้อแดงไปยังสถานที่ต่างๆ ที่ปรากฏในวรรณกรรมล้านนา เป็นต้น ทำให้ครูผู้สอนรายวิชาประวัติศาสตร์และวิชาอื่นที่เกี่ยวข้องได้เพิ่มพูนความรู้ทางประวัติศาสตร์ ได้รับข้อมูลความรู้ที่ถูกต้อง และมีความมั่นใจในการสอนประวัติศาสตร์มากยิ่งขึ้น

2) **จัดอบรมด้านการสอน** เพื่อให้ครูประถมศึกษามีเทคนิคการสอนวิชาประวัติศาสตร์สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาเพิ่มขึ้นโดยคนรุ่นใหม่ได้เชิญนิสิตปริญญาโทสาขาการสอนสังคมศึกษา คณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัยนำเสนอเทคนิคการสอนสำหรับชั้นประถมศึกษา โดยให้ครูได้ทดลองปฏิบัติจนสามารถนำไปใช้ได้ (ดู www.youtube.com) และยังให้ครูได้รับประสบการณ์ในการจัดกิจกรรมบูรณาการประวัติศาสตร์กับคณิตศาสตร์และวิทยาศาสตร์ โดยให้ครูได้ทดลองปฏิบัติกิจกรรมดังกล่าวโดยมี ดร.อดิชาติ และ ดร.ศิริวรรณ เกตตะพันธุ์ จากคณะวิทยาศาสตร์ มหาวิทยาลัยเชียงใหม่เป็นวิทยากร ทำให้ครูได้เห็นตัวอย่างของกิจกรรมและสามารถนำกิจกรรมไปใช้สอดแทรกในการจัดการเรียนรู้ในชั้นเรียนประวัติศาสตร์ได้

3.2 การพัฒนานักเรียน

1) การอบรมให้ความรู้ด้วยกิจกรรมบูรณาการ ทางโครงการได้จัดอบรมให้ความรู้แก่นักเรียนในโครงการ โดยให้นักเรียนเข้าร่วมในการเรียนรู้ประวัติศาสตร์ผ่านกิจกรรมบูรณาการของทางเครือข่ายนักวิชาการ ได้แก่ การเรียนรู้ประวัติศาสตร์บูรณาการกับวิชาคณิตศาสตร์จากกิจกรรมของ ดร.อดิชาติ เกตตะพันธุ์ การเรียนรู้ประวัติศาสตร์บูรณาการกับวิชาชีววิทยาจากกิจกรรมของ รศ.ดร.ยุวดี พิรพรพิศาลและคณะ เป็นต้น ทำให้นักเรียนเกิดการเรียนรู้ประวัติศาสตร์ไปพร้อมๆ กับความรู้ในสาขาวิชาอื่นๆ และสามารถประยุกต์ความรู้จากศาสตร์สาขาอื่นมาใช้ในการศึกษาหาความรู้และอธิบายประวัติศาสตร์ได้ เช่น การใช้ความรู้จากการศึกษาคุณภาพน้ำในการบ่งบอกความเปลี่ยนแปลงของคุณภาพน้ำในแหล่งน้ำที่สำคัญทางประวัติศาสตร์ของเชียงใหม่และรอบๆ สถานศึกษาได้ เป็นต้น

2) การพัฒนานักเรียนด้วยกิจกรรมของทางโรงเรียน เป็นการพัฒนานักเรียนผ่านกิจกรรมที่ทางโรงเรียนจัดขึ้น เช่น การน่านักเรียนไปทัศนศึกษาแหล่งเรียนรู้ประวัติศาสตร์ต่างๆ ในเชียงใหม่ เช่น หอศิลปวัฒนธรรมเมืองเชียงใหม่ รวมทั้งได้เชิญ รศ.สมโชค อ่องสกุล เป็นวิทยากรให้ความรู้ เพื่อให้นักเรียนได้รับความรู้และประสบการณ์ตรงจากการทัศนศึกษาในแหล่งเรียนรู้จริง ทำให้นักเรียนเกิดการเรียนรู้จากผู้รู้และจากแหล่งเรียนรู้จริง มีความสนุกสนานและความประทับใจ นอกเหนือไปจากการเรียนรู้ในชั้นเรียน ซึ่งก่อให้เกิดเจตคติที่ดีต่อวิชาประวัติศาสตร์

นอกจากนี้ยังมีการพัฒนานักเรียนผ่านโครงการส่งเสริมให้นักเรียนและครูสืบค้นประวัติศาสตร์ชุมชนที่แต่ละโรงเรียนได้รับทุนสนับสนุนการจัดกิจกรรมด้วย ทำให้นักเรียนได้ฝึกทักษะ ประสบการณ์ ในการสืบค้นความรู้ด้วยกระบวนการทางประวัติศาสตร์ ได้รับความรู้เกี่ยวกับประวัติศาสตร์ชุมชนที่โรงเรียนตนเองตั้งอยู่ด้วย รายละเอียดการมอบทุนปรากฏดังตารางด้านล่างนี้

โครงการส่งเสริมให้นักเรียนและครูสืบทอดประเพณีวัฒนธรรมชุมชน

โครงการส่งเสริมให้นักเรียนและครูสืบทอดประเพณีวัฒนธรรมชุมชนโดยมอบทุนสนับสนุนกิจกรรม	ทุกสถานศึกษาได้รับทุนสนับสนุนนักเรียนและครูทำงานสืบทอดประเพณีวัฒนธรรมชุมชน	ดำเนินการมอบทุนสนับสนุนสถานศึกษาโดยผ่านระบบบัญชีธนาคารของแต่ละโรงเรียนและมีพิธีมอบเอกสารและลงนามร่วมมือกันทำงานอย่างเป็นทางการส่งผลให้ (1)นักเรียน ป.4-6และครูได้ร่วมกันสืบทอดประเพณีวัฒนธรรมชุมชนและทำกิจกรรมบูรณาการวิชาประวัติศาสตร์กับวิชาอื่นอย่างมีงบประมาณจนมีผลงานนำเสนอเพิ่มขึ้นตามลำดับ (2)ผู้บริหารต้นสังกัดได้รับทราบโครงการและลงนามให้การสนับสนุน (3)ผู้บริหารสถานศึกษาให้การสนับสนุนครูและนักเรียนทำกิจกรรม	สกว.สนับสนุนกิจกรรมโรงเรียนละ 15,000 บาทเป็นโอกาสให้ได้เชิญผู้บริหารต้นสังกัดทำหน้าที่ประธานในพิธีมอบทุนและลงนามร่วมมือกันทำงานอย่างเป็นทางการ
--	--	--	--

ในการมอบทุนเพื่อดำเนินโครงการส่งเสริมการสืบทอดดังกล่าวนี้ ทางโครงการได้เสนอต่อต้นสังกัดของแต่ละสถานศึกษาในโครงการเพื่อรับทราบและลงนามความร่วมมือ (MOU) ในการสนับสนุนการดำเนินการของโครงการและกิจกรรมของโรงเรียน พร้อมทั้งมอบทุนต่อสถานศึกษาในคราวเดียวกัน รายละเอียดปรากฏดังตารางด้านล่าง

การลงนามMOUและมอบทุนให้13 สถานศึกษา

กิจกรรม	ช่วงเวลา	สถานที่	การลงนามMOUและมอบ ทุนให้13 รร,
พิธีมอบทุนสนับสนุน กิจกรรมโรงเรียนใน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่ การศึกษาเชียงใหม่เขต 1 และลงนาม MOU	21 กันยายน 2553	วิหารหลวง วัดสวนดอก	นายโกศล ปราคำ ผอ.สพป. เชียงใหม่เขต1 เป็นประธานมอบทุนให้ ผู้อำนวยการโรงเรียนใน สังกัดที่เข้าโครงการวิจัย จำนวน 8 โรงเรียนและลง นาม MOU
พิธีมอบทุนสนับสนุน กิจกรรมโรงเรียนใน สังกัดเทศบาลนคร เชียงใหม่และลงนาม MOU	6 ตุลาคม 2553	สำนักงานเทศบาลนคร เชียงใหม่	นายทัศนัย บุณยุปกรณ์ นายกเทศมนตรีเทศบาล นครเชียงใหม่เป็นประธาน มอบทุนให้ผู้อำนวยการ โรงเรียนในสังกัดที่เข้า โครงการวิจัยจำนวน 4 โรงเรียนและลงนาม MOU
พิธีมอบทุนสนับสนุน กิจกรรมโรงเรียนใน สังกัดองค์การบริหาร ส่วนจังหวัดเชียงใหม่ และลงนาม MOU	21 ธันวาคม 2553	สำนักงานองค์การ บริหารส่วนจังหวัด เชียงใหม่	นายบุญเลิศ บุณยุปกรณ์ นายก อบจ.ส่วนจังหวัด เชียงใหม่เป็นประธานมอบ ทุนให้ผู้อำนวยการโรงเรียน ในสังกัดที่เข้าโครงการวิจัย จำนวน 1 โรงเรียนและลง นาม MOU มีภาพการมอบ ทุนโดยผู้บริหาร 3 สังกัดใน http://len.edu.cmu.ac.th

เมื่อแต่ละสถานศึกษาได้รับมอบทุนแล้ว จะต้องนำไปดำเนินการจัดทำโครงการเพื่อพัฒนาครูและนักเรียนในการสืบค้นประวัติศาสตร์ท้องถิ่น ทำให้เกิดเป็นกิจกรรมการเรียนรู้ที่พัฒนาครูและนักเรียนทั้งด้านความรู้และกระบวนการไปพร้อมกัน เช่น การน่านักเรียนไปศึกษาชุมชนโดยรอบสถานศึกษาและการน่านักเรียนไปทัศนศึกษาพิพิธภัณฑ์วัดเขตของโรงเรียนวัดชะขาว เป็นต้น ทำให้นักเรียนเกิดการเรียนรู้ประวัติศาสตร์ท้องถิ่นจากแหล่งเรียนรู้จริง ฝึกการสืบค้นข้อมูลจากแหล่งเรียนรู้ต่างๆ การลงพื้นที่และการสัมภาษณ์ชาวบ้านอย่างเป็นระบบ และครูก็ได้รู้จักชุมชนรอบๆ ของสถานศึกษาตนเอง พร้อมทั้งได้องค์ความรู้เกี่ยวกับประวัติศาสตร์ท้องถิ่นที่สถานศึกษาของตนเองตั้งอยู่ด้วย รายละเอียดการดำเนินการของโรงเรียนปรากฏดังตารางด้านล่าง

การดำเนินงานของแต่ละสถานศึกษา

สถานศึกษา	กิจกรรมของครู	กิจกรรมของนักเรียน
โรงเรียนวัดสวนดอก	จัดทำหลักสูตรสถานศึกษาสาระวิชาประวัติศาสตร์ ออกแบบหน่วยการเรียนรู้แบบบูรณาการ “เวียงสวนดอก สวนธรรม เลิศล้ำค่า” เป็นต้นแบบสวนดอกโมเดล มีรูปแบบบูรณาการ 4 แบบ (1)การบูรณาการแบบสอดแทรก (ครูสอนคนเดียว) (2)บูรณาการแบบคู่ขนาน (ครู2คนมุ่งสอนเรื่องเดียวกันแต่ต่างวิชา) (3)บูรณาการแบบสหวิทยาการ (สอนร่วมกันเรื่องเดียวกันแยกตามรายวิชา) (4)บูรณาการแบบโครงการ(ผู้สอนและผู้เรียนเป็นทีมเรียนรู้ร่วมกัน)	1. การสืบค้นข้อมูลประวัติศาสตร์ ครอบคลุมประวัติศาสตร์สถานศึกษา และประวัติศาสตร์ชุมชนด้วยวิธีการทางประวัติศาสตร์ ป.4 สืบค้นข้อมูลประวัติศาสตร์ ครอบคลุม ป.5สืบค้นประวัติศาสตร์สถานศึกษา ป.6สืบค้นประวัติศาสตร์ชุมชน 2.ทัศนศึกษาแหล่งประวัติศาสตร์เช่น เวียงสวนดอก วัดสวนดอก กู่เจ้าหลวง กู่ครูบาศรีวิชัย แม่น้ำปิง ลำคูไหว ป้อมไทรบ้านกำแพงชั้นนอก หอ ศิลปวัฒนธรรมเมืองเชียงใหม่ พิพิธภัณฑ์ สถานแห่งชาติ เชียงใหม่ 3.กิจกรรมบูรณาการ เช่นวัดคุณภาพ น้ำในแหล่งน้ำประวัติศาสตร์ใกล้ สถานศึกษาเช่นน้ำในลำคูไหวที่ไหล

		จากคอยสุเทพผ่านสถานศึกษา ด้วยเครื่องมือConductivity meter ที่ ซื้อมอบให้ รร.ด้วยบของ สกว. กิจกรรมการเรียนรู้ กิจกรรม1.การจุดประกายความคิด กิจกรรม2.ร่วมสืบค้นเวียงสวนดอก สวนธรรมเลิศล้ำ (1) กิจกรรม 3 เดินย่ำท่อง ร่องธารา ลำคู ไหว และสายน้ำแม่ปิง (2) กิจกรรม 4 ร่วมสืบค้นเวียงสวนดอก เลิศล้ำ (3) กิจกรรม 5ร่วมสืบค้นเวียงสวนดอก เลิศล้ำ (4)
โรงเรียนบ้านเชิงคอยสุเทพ	จัดทำหลักสูตรสถานศึกษาสาระวิชา ประวัติศาสตร์ ตามแบบสวนดอกโมเดล ภาคเรียนที่ 1 เรียนประวัติศาสตร์ ชาติ 20 ชม. ภาคเรียนที่ 2 เรียน ประวัติศาสตร์เชียงใหม่ 12 ชม.และ ประวัติศาสตร์ชุมชน 8 ชม.	1.การสืบค้นข้อมูลประวัติศาสตร์ ครอบครัวประวัติศาสตร์สถานศึกษา และประวัติศาสตร์ชุมชนด้วยวิธีการ ทางประวัติศาสตร์ ป.4 สืบค้นข้อมูลประวัติศาสตร์ ครอบครัว ป.5สืบค้นประวัติศาสตร์สถานศึกษา ป.6สืบค้นประวัติศาสตร์ชุมชน 2.ทัศนศึกษาแหล่งประวัติศาสตร์ เช่น บริเวณ สุสานตระกูลสุตมา-นิมมานเท มินท์ วัดป่าแดง วัดฝายหิน วัดอุโมงค์ ป่าห้วยแม่ระนอง ป่าห้วยเชิงคอยใน บริเวณมหาวิทยาลัยเชียงใหม่ สวน สัตว์เชียงใหม่ หอศิลปวัฒนธรรม เมืองเชียงใหม่ พิพิธภัณฑ์สถาน แห่งชาติ เชียงใหม่ 3.กิจกรรมบูรณาการ เช่นวัดคุณภาพ

		น้ำในแหล่งน้ำประวัติศาสตร์ใกล้สถานศึกษาเช่นหนองอีอุ่น ด้วยเครื่องมือConductivity meter ที่ซื้อมอบให้ รร.ด้วยงบของ สกว.
โรงเรียนวัดเสาหิน	จัดทำหลักสูตรสถานศึกษาสาระวิชาประวัติศาสตร์ตามแบบสวนดอกโมเดล ภาคเรียนที่ 1 เรียนประวัติศาสตร์ชาติ 20 ชม. ภาคเรียนที่ 2 เรียนประวัติศาสตร์เชียงใหม่ 12 ชม.และประวัติศาสตร์ชุมชน 8 ชม.	1. .การสืบค้นข้อมูลประวัติศาสตร์ครอบครัวประวัติศาสตร์สถานศึกษาและประวัติศาสตร์ชุมชนด้วยวิธีการทางประวัติศาสตร์ ป.4 สืบค้นข้อมูลประวัติศาสตร์ครอบครัว ป.5สืบค้นประวัติศาสตร์สถานศึกษาและบ้านเสาหิน ป.6สืบค้นประวัติศาสตร์ชุมชนวัดเสาหิน 2.ทัศนศึกษาแหล่งประวัติศาสตร์ เช่น เวียงกุมกาม หอศิลปวัฒนธรรมเมืองเชียงใหม่ พิพิธภัณฑ์สถานแห่งชาติ เชียงใหม่ 3.กิจกรรมบูรณาการ เช่นวัดคุณภาพ น้ำในแหล่งน้ำประวัติศาสตร์ใกล้สถานศึกษาคือแม่น้ำปิงและปิงห่าง (ปิงร้าง) ด้วยเครื่องมือ Conductivity meter ที่ซื้อมอบให้ รร.ด้วยงบฯ ของ สกว.
โรงเรียนวัดเจ็ดยอด	จัดทำหลักสูตรสถานศึกษาสาระวิชาประวัติศาสตร์ตามแบบสวนดอกโมเดล ภาคเรียนที่ 1 เรียนประวัติศาสตร์ชาติ 20 ชม. ภาคเรียนที่ 2 เรียนประวัติศาสตร์เชียงใหม่ 12 ชม.และ	1. .การสืบค้นข้อมูลประวัติศาสตร์เกี่ยวกับพระเจ้าดิโลกราช วัดเจ็ดยอดและชุมชนวัดเจ็ดยอด ด้วยวิธีการทางประวัติศาสตร์ 2.ทัศนศึกษาแหล่งประวัติศาสตร์ เช่น วัดเจ็ดยอด

	ประวัติศาสตร์ชุมชน 8 ชม. เน้นเรื่องเกี่ยวกับพระเจ้าติโลกราช วัดเจ็ดยอดและชุมชนวัดเจ็ดยอด	หอศิลปวัฒนธรรมเมืองเชียงใหม่ พิพิธภัณฑ์สถานแห่งชาติ เชียงใหม่ 3.กิจกรรมบูรณาการ เช่นวัดคุณภาพ น้ำในแหล่งน้ำประวัติศาสตร์ใกล้สถานศึกษาเช่นน้ำในสระมูลินท์ ด้วยเครื่องมือConductivity meter ที่ซื้อมอบให้ รร.ด้วยงบฯ ของ สกว.
โรงเรียนพุทธิโศภน	จัดทำหลักสูตรสถานศึกษาสาระวิชาประวัติศาสตร์ตามแบบสวนดอกโมเดล ภาคเรียนที่ 1 เรียนประวัติศาสตร์ชาติ 20 ชม. ภาคเรียนที่ 2 เรียนประวัติศาสตร์เชียงใหม่ 12 ชม.และประวัติศาสตร์ชุมชน 8 ชม.	1. .การสืบค้นข้อมูลประวัติศาสตร์ครอบครัวประวัติศาสตร์สถานศึกษาและประวัติศาสตร์ชุมชนด้วยวิธีการทางประวัติศาสตร์ ป.4 สืบค้นข้อมูลประวัติศาสตร์ครอบครัว ป.5สืบค้นประวัติศาสตร์สถานศึกษา ป.6สืบค้นประวัติศาสตร์ชุมชนย่านกลางเวียง 2.ทัศนศึกษาแหล่งประวัติศาสตร์เช่นวัดเจ็ดยอดหลวง หอศิลปวัฒนธรรมเมืองเชียงใหม่ พิพิธภัณฑ์สถานแห่งชาติ เชียงใหม่ 3.กิจกรรมบูรณาการ เช่นวัดคุณภาพ น้ำในแหล่งน้ำประวัติศาสตร์ใกล้สถานศึกษาคือน้ำในคูเมืองชั้นในด้านเหนือ ด้วยเครื่องมือConductivity meter ที่ซื้อมอบให้ รร.ด้วยงบฯ ของ สกว.
โรงเรียนวัดชะจาว	จัดทำหลักสูตรสถานศึกษาสาระวิชาประวัติศาสตร์ตามแบบสวนดอกโมเดล ภาคเรียนที่ 1 เรียนประวัติศาสตร์	1. .การสืบค้นข้อมูลประวัติศาสตร์ครอบครัวประวัติศาสตร์สถานศึกษาและประวัติศาสตร์ชุมชนด้วยวิธีการทางประวัติศาสตร์

	ชาติ 20 ชม. ภาคเรียนที่ 2 เรียนประวัติศาสตร์เชียงใหม่ 12 ชม.และประวัติศาสตร์ชุมชน 8 ชม.	ป.4 สืบค้นข้อมูลประวัติศาสตร์ครอบครัว ป.5สืบค้นประวัติศาสตร์สถานศึกษาครู และศิษย์เก่า ป.6สืบค้นประวัติศาสตร์ชุมชนริมแม่น้ำปิง ประวัติวัดชะจาว ประวัติวัดลังกา ประวัติวัดท่ากระดาศ วิถีชีวิตคนริมฝั่งแม่น้ำปิง 2.ทัศนศึกษาแหล่งประวัติศาสตร์ เช่น วัดและแหล่งภูมิปัญญาริมแม่น้ำปิง หอศิลปวัฒนธรรมเมืองเชียงใหม่ พิพิธภัณฑ์สถานแห่งชาติ เชียงใหม่ 3.กิจกรรมบูรณาการ เช่น วัดคุณภาพ น้ำในแหล่งน้ำประวัติศาสตร์ใกล้สถานศึกษาคือแม่น้ำปิง ด้วยเครื่องมือ Conductivity meter ที่ซื้อมอบให้ รร. ด้วยงบฯ ของ สกว.
โรงเรียนคำเที่ยงอนุสรณ์	จัดทำหลักสูตรสถานศึกษาสาระวิชาประวัติศาสตร์ตามแบบสวนดอกโมเดล ภาคเรียนที่ 1 เรียนประวัติศาสตร์ชาติ 20 ชม. ภาคเรียนที่ 2 เรียนประวัติศาสตร์เชียงใหม่ 12 ชม.และประวัติศาสตร์ชุมชน 8 ชม.	1. .การสืบค้นข้อมูลประวัติศาสตร์ครอบครัวประวัติศาสตร์สถานศึกษาและประวัติศาสตร์ชุมชนด้วยวิธีการทางประวัติศาสตร์ ป.4 สืบค้นข้อมูลประวัติศาสตร์ครอบครัว ป.5สืบค้นประวัติศาสตร์สถานศึกษา โดยสามารถจัดทำเป็น DVD ป.6สืบค้นประวัติศาสตร์ชุมชน 2.ทัศนศึกษาแหล่งประวัติศาสตร์ เช่น แม่น้ำปิง บ้านหลวงอนุสาร-สุนทร หอศิลปวัฒนธรรมเมืองเชียงใหม่ พิพิธภัณฑ์สถานแห่งชาติ เชียงใหม่

		3.กิจกรรมบูรณาการ เช่นวัดคุณภาพน้ำในแหล่งน้ำประวัติศาสตร์ใกล้สถานศึกษาคือแม่น้ำปิงด้วยเครื่องมือ Conductivity meter ที่ซื้อมอบให้ รร. ด้วยงบฯ ของ สกว.
โรงเรียนอนุบาลเชียงใหม่	จัดทำหลักสูตรสถานศึกษาสาระวิชาประวัติศาสตร์ตามสภาพโรงเรียนขนาดใหญ่เกิดเป็นต้นแบบอนุบาลเชียงใหม่โมเดล ในแต่ละภาคเรียน ให้เรียนประวัติศาสตร์ชาติ 14 ชั่วโมง ประวัติศาสตร์เชียงใหม่ 6 ชั่วโมง โดยเพิ่มเวลาจากคาบว่าง	1. .การสืบค้นข้อมูลประวัติศาสตร์ครอบครัวประวัติศาสตร์สถานศึกษาและประวัติศาสตร์ชุมชนด้วยวิธีการทางประวัติศาสตร์ ป.4 สืบค้นข้อมูลประวัติศาสตร์ครอบครัวและโรงเรียนอนุบาลเชียงใหม่ ป.5สืบค้นประวัติศาสตร์แหล่งเรียนรู้ภูมิปัญญา/วัด รอบสถานศึกษา ป.6สืบค้นประวัติศาสตร์วัดกิตติ 2.ทัศนศึกษาแหล่งประวัติศาสตร์ เช่นวัดรอบสถานศึกษา หอศิลปวัฒนธรรมเมืองเชียงใหม่ พิพิธภัณฑ์สถานแห่งชาติ เชียงใหม่ เรือนโบราณล้านนาที่สำนักส่งเสริมศิลปวัฒนธรรมมหาวิทยาลัยเชียงใหม่ 3.กิจกรรมบูรณาการ เช่นวัดคุณภาพน้ำในแหล่งน้ำประวัติศาสตร์ใกล้สถานศึกษาคือน้ำในคูเมืองชั้นในด้านทิศตะวันตก ด้วยเครื่องมือ Conductivity meter ที่ซื้อมอบให้ รร. ด้วยงบฯ ของ สกว.
โรงเรียนเทศบาลวัดศรีสุพรรณ	จัดทำหลักสูตรสถานศึกษาสาระวิชาประวัติศาสตร์ตามแบบสวนดอกโมเดล	1. .การสืบค้นข้อมูลประวัติศาสตร์ครอบครัวประวัติศาสตร์สถานศึกษาและประวัติศาสตร์ชุมชนด้วยวิธีการ

	ภาคเรียนที่ 1 เรียนประวัติศาสตร์ชาติ 20 ชม. ภาคเรียนที่ 2 เรียนประวัติศาสตร์เชียงใหม่ 12 ชม.และประวัติศาสตร์ชุมชน 8 ชม.	ทางประวัติศาสตร์ ป.4 สืบค้นข้อมูลประวัติศาสตร์ครอบครัว ป.5สืบค้นประวัติศาสตร์สถานศึกษาโดยนักเรียนรวบรวมประวัติ รร. ประวัติครูปัจจุบัน ครูเก่าและศิษย์เก่า ป.6สืบค้นประวัติศาสตร์ชุมชนโดยนักเรียนได้รวบรวมประวัติศาสตร์ชุมชนวัดศรีสุพรรณ วัดหมื่นสาร วัดนันทาราม วัดพวกเปียและประวัติช่างครัวเงินครัวนิยมชุมชนวัดศรีสุพรรณ 2.ทัศนศึกษาแหล่งประวัติศาสตร์เช่น วัดศรีสุพรรณ วัดหมื่นสาร วัดนันทาราม วัดพวกเปีย กำแพงเมืองชั้นนอก หอศิลปวัฒนธรรมเมืองเชียงใหม่ พิพิธภัณฑ์สถานแห่งชาติ เชียงใหม่ 3.กิจกรรมบูรณาการ เช่นวัดคุณภาพ น้ำในแหล่งน้ำประวัติศาสตร์ใกล้สถานศึกษาคือน้ำในคูเมืองชั้นในด้านใต้ ด้วยเครื่องมือ Conductivity meter ที่ซื้อมอบให้ รร.ด้วยบปฯ ของ สกว.
โรงเรียนเทศบาล วัดท่าสะต๋อย	จัดทำหลักสูตรสถานศึกษาสาระวิชาประวัติศาสตร์ เป็นต้นแบบทำสะต๋อยโมเดล ภาคเรียนที่1 และ 2เรียนประวัติศาสตร์ชาติภาคละ 20 ชั่วโมงโดยเพิ่มการเรียนรู้แบบบูรณาการควบคู่ไปด้วยภาคละ 20	1. .การสืบค้นข้อมูลประวัติศาสตร์ครอบครัวประวัติศาสตร์สถานศึกษาและประวัติศาสตร์ชุมชนด้วยวิธีการทางประวัติศาสตร์ ป.4 เรียน (1)ชุมชนของเรา (2)สมบัติชุมชน (3)เชียงใหม่ของเรา ป.5 เรียน (1)พัฒนาการของชุมชน (2)

	ชั่วโมง	สมบัติชุมชน (3)เชียงใหม่ยุคพม่า ปกครอง ยุคพื้นเมืองและยุคได้รับ อิทธิพลตะวันตก ป.6 เรียน (1)พัฒนาการชุมชน ทำ สละต้อย (2)สมบัติชุมชน(3)การฟื้นฟู ท้องถิ่น (4)เชียงใหม่ยุคเปลี่ยนแปลง ยุคโลกาภิวัตน์ และยุคฟื้นฟูความเป็น เชียงใหม่ 2.ทัศนศึกษาแหล่งประวัติศาสตร์ที่ สำคัญรอบสถานศึกษาเช่นอนุสาวรีย์ พระเจ้ากาวิละ วัดเจดีย์หลวง สถานี รถไฟ สมบัติชุมชนเช่นแม่น้ำปิง ฝาย พญาคำ เหมืองพญาคำ หอ ศิลปวัฒนธรรมเมืองเชียงใหม่ พิพิธภัณฑ์ กษัตริสถานแห่งชาติ เชียงใหม่ 3.กิจกรรมบูรณาการ เช่นวัดคุณภาพ น้ำในแหล่งน้ำประวัติศาสตร์ใกล้ สถานศึกษาคือแม่น้ำปิงและเหมือง พญาคำ ด้วยเครื่องมือ Conductivity meter ที่ ซื้อมอบให้ รร.ด้วยงบฯ ของ สกว.
โรงเรียนเทศบาล วัดศรีปิงเมือง	จัดทำหลักสูตรสถานศึกษาสาระวิชา ประวัติศาสตร์ตามแบบสวนดอก โมเดล ภาคเรียนที่ 1 เรียนประวัติศาสตร์ ชาติ 20 ชม. ภาคเรียนที่ 2 เรียน ประวัติศาสตร์เชียงใหม่ 12 ชม.และ ประวัติศาสตร์ชุมชน 8 ชม.	1. การสืบค้นข้อมูลประวัติศาสตร์ ครอบครัวประวัติศาสตร์สถานศึกษา และประวัติศาสตร์ชุมชนด้วยวิธีการ ทางประวัติศาสตร์ ป.4 สืบค้นข้อมูลประวัติศาสตร์ ครอบครัว ป.5สืบค้นประวัติศาสตร์สถานศึกษา และบุคคลที่เกี่ยวข้องกับโรงเรียนคือ นายดาบแดง พัฒนถานุตร ผู้มอบที่ดิน

		ตั้งโรงเรียนและพระใบฎีกาประสิทธิ์รัตนเมธี รักษาการเจ้าอาวาสวัดศรีปิงเมือง ป.6 สืบค้นประวัติศาสตร์ชุมชนศรีปิงเมือง ภูมิปัญญาท้องถิ่นเช่นการจักสาน การทำตะเกียงน้ำมันก๊าด เครื่องเงิน เครื่องเงิน 2.ทัศนศึกษาแหล่งประวัติศาสตร์ เช่น หอศิลปวัฒนธรรมเมืองเชียงใหม่ พิพิธภัณฑ์สถานแห่งชาติ เชียงใหม่ ป้อมไหยาบกำแพงชั้นนอก วัดสำคัญเช่นวัดศรีปิงเมือง วัดพระสิงห์ วัดสวนดอก วัดเชียงมั่น วัดเจ็ดยอด หลวง วัดเจ็ดยอด 3.กิจกรรมบูรณาการ เช่นวัดคุณภาพ น้ำในแหล่งน้ำประวัติศาสตร์ใกล้สถานศึกษาคือร่องกระแจะ คูเมืองชั้นนอก ด้วยเครื่องมือ Conductivity meter ที่ซื้อมอบให้ รร.ด้วยบฯ ของ สกว.
โรงเรียนเทศบาลดอกเงิน	จัดทำหลักสูตรสถานศึกษาสาระวิชาประวัติศาสตร์ตามแบบสวนดอกโมเดล ภาคเรียนที่ 1 เรียนประวัติศาสตร์ชาติ 20 ชม. ภาคเรียนที่ 2 เรียนประวัติศาสตร์เชียงใหม่ 12 ชม.และประวัติศาสตร์ชุมชน 8 ชม.	1. การสืบค้นข้อมูลประวัติศาสตร์ครอบครัวประวัติศาสตร์สถานศึกษาและประวัติศาสตร์ชุมชนด้วยวิธีการทางประวัติศาสตร์ ป.4 สืบค้นข้อมูลประวัติศาสตร์ครอบครัว การทำหมอน การตีเหล็ก ป.5 สืบค้นประวัติศาสตร์สถานศึกษาและการทำงานมเสี้ยน ชุมชนวัดชมพู ป.6 สืบค้นประวัติศาสตร์ชุมชน เช่น ชุมชนย่านประตูท่าแพและถนนท่าแพ

		แหล่งภูมิปัญญาเช่นแหยมปาย่น โรง ดีเหล็กบ้าน สุขโข การทำขนมเส้น ย่านวัดชมพู 2.ทัศนศึกษาแหล่งประวัติศาสตร์เช่น หอศิลปวัฒนธรรมเมืองเชียงใหม่ พิพิธภัณฑ์สถานแห่งชาติเชียงใหม่ อนุสาวรีย์พระเจ้ากาวิละ อนุสาวรีย์ครู บาศรีวิชัย 3.กิจกรรมบูรณาการ เช่นวัดคุณภาพ น้ำในแหล่งน้ำประวัติศาสตร์ใกล้ สถานศึกษาคือน้ำในคูเมืองชั้นในด้าน ทิศตะวันออกซึ่งอยู่หน้า รร. ด้วยเครื่องมือ Conductivity meter ที่ ซื้อมอบให้ รร.ด้วยงบฯ ของ สกว.
โรงเรียนดั้นแก้ว ผดุงพิทยาลัย	จัดทำหลักสูตรสถานศึกษาสาระวิชา ประวัติศาสตร์ตามแบบสวนดอก โมเดล ภาคเรียนที่ 1 เรียนประวัติศาสตร์ ชาติ 20 ชม. ภาคเรียนที่ 2 เรียน ประวัติศาสตร์เชียงใหม่ 12 ชม.และ ประวัติศาสตร์ชุมชน 8 ชม.	1.การสืบค้นข้อมูลประวัติศาสตร์ ครอบครัวประวัติศาสตร์สถานศึกษา และประวัติศาสตร์ชุมชนด้วยวิธีการ ทางประวัติศาสตร์ ป.4 สืบค้นข้อมูลประวัติศาสตร์ ครอบครัว การทำแผนที่ชุมชนรอบ สถานศึกษา ป.5 สืบค้นประวัติศาสตร์สถานศึกษา การทำแผนที่ชุมชนค้าไม้แกะสลัก และแหล่งผลิตไม้แกะสลักรอบ สถานศึกษา ป.6 สืบค้นประวัติศาสตร์ชุมชนบ้าน ถวาย บ้านกาด วัดดั้นแก้ว พัฒนาการ ของบ้านถวายที่กลายเป็นแหล่ง ท่องเที่ยวและทำเนียบร้านค้าไม้ แกะสลักในบ้านถวาย

		2.ทัศนศึกษาแหล่งประวัติศาสตร์เช่น เวียงกุมกาม แหล่งผลิตหัตถกรรมไม้ แกะสลักใกล้สถานศึกษา หอศิลปวัฒนธรรมเมืองเชียงใหม่ พิพิธภัณฑ์สถานแห่งชาติ เชียงใหม่ 3.กิจกรรมบูรณาการ เช่น วัดคุณภาพ น้ำในแหล่งน้ำประวัติศาสตร์ใกล้ สถานศึกษาด้วยเครื่องมือ Conductivity meter ที่ซื้อมอบให้ รร. ด้วยบ๑ ของ สกว.
--	--	--

ปัญหาอุปสรรคที่ครูพบและข้อเสนอแนะของครู

จากการดำเนินโครงการจัดกิจกรรมดังกล่าว ทำให้ครูผู้สอนพบปัญหาอุปสรรคและได้มี
ข้อเสนอแนะดังต่อไปนี้

1. โรงเรียนมีกิจกรรมมาก มีเวลาเรียนน้อยสำหรับวิชาประวัติศาสตร์ ทำให้สอนไม่ทัน
ตามหลักสูตร ดังนั้นจึงต้องใช้เวลาว่างสอนซ่อมเสริม
2. โรงเรียนมีกิจกรรมมาก ทำให้ขาดความต่อเนื่อง
3. เอกสารข้อมูลเกี่ยวกับสถานศึกษาขาดหายไป เนื่องจากการเปลี่ยนแปลงผู้บริหารและ
ครูที่ไม่เห็นความสำคัญ
4. การจัดอบรมแต่ละครั้งเพียงวันเดียวเช่นทุกวันพุธ ตลอดปี ทำให้นักเรียนบางห้อง
ไม่ได้เรียนวิชาประวัติศาสตร์ในวันนั้น ดังนั้นควรจัดอบรมครั้งเดียวติดต่อกันหลายวัน
5. ควรจัดโครงการวิจัยต่อเนื่องในระดับช่วงชั้นที่ 3 ด้วยจะดีมาก
6. การจัดกิจกรรมการเรียนการสอนของครูควรคำนึงถึงความเหมาะสมของเวลา เนื้อหา
และกิจกรรม
7. ควรส่งเสริมการสอนแบบบูรณาการแบบโครงการ (คือทั้งคณะครูและนักเรียนเรียนรู้
ร่วมกัน) มาใช้พัฒนาการสอนวิชาประวัติศาสตร์
8. ควรมีการศึกษาประวัติศาสตร์ชุมชน ประเภทสืบเสาะข้อมูล เพื่อพัฒนาจิตสำนึก
ความรักและภูมิใจ ช่วยกันอนุรักษ์ดูแลชุมชนท้องถิ่นของนักเรียนอย่างต่อเนื่อง

9. อยากให้มีการอบรมครูที่สอนสังคมศึกษาวิชาประวัติศาสตร์ด้านเทคนิคการสอน
10. ควรมีการกำกับ ติดตาม และนิเทศก์
11. ควรมีการถอดบทเรียน

บทที่ 5

ผลการพัฒนาที่เกิดขึ้น

ผลการพัฒนาที่เกิดขึ้นจากการดำเนินงานของโครงการ LLEN เชียงใหม่ ได้เกิดผลสำเร็จหลายด้าน ได้แก่ 1)การพัฒนาหลักสูตรประวัติศาสตร์ท้องถิ่น 2)คู่มือครู สิ่งพิมพ์ และสื่อต่างๆ 3)นวัตกรรมที่เกิดขึ้นจากการเชื่อมโยงการเรียนการสอนประวัติศาสตร์กับศาสตร์สาขาอื่น 4)ผลการเปลี่ยนแปลงที่เกิดขึ้นกับครูผู้สอน 5)ผลการเปลี่ยนแปลงที่เกิดขึ้นกับนักเรียน และ 6)ผลการเปลี่ยนแปลงอื่นๆ ซึ่งแต่ละด้านมีรายละเอียดดังนี้

1. ผลที่เกิดขึ้นจากการพัฒนาหลักสูตรประวัติศาสตร์ท้องถิ่น

จากการที่โครงการได้ร่วมกับสถานศึกษาและเครือข่ายต่างๆ ในการพัฒนาหลักสูตรประวัติศาสตร์ท้องถิ่นของสถานศึกษาในจังหวัดเชียงใหม่ทั้ง 13 โรงเรียนในโครงการ ทำให้เกิดการพัฒนาแบบหลักสูตรประวัติศาสตร์ที่มีการผสมผสานการเรียนรู้ทั้งประวัติศาสตร์ชาติ ประวัติศาสตร์นครเชียงใหม่ และประวัติศาสตร์ชุมชน 3 รูปแบบ ได้แก่ 1)สวนดอกโมเดล 2)ท่าสะอาดโมเดล และ 3)อนุบาลเชียงใหม่โมเดล ซึ่งทั้ง 3 รูปแบบนี้ถือเป็นต้นแบบการพัฒนาหลักสูตรที่มีการนำประวัติศาสตร์ท้องถิ่นมาใช้ในการจัดการเรียนการสอน ทั้งในการเพิ่มเนื้อหาในเวลาเรียนปกติ และการบูรณาการเนื้อหาประวัติศาสตร์กับวิชาอื่นๆ หรือใช้การเรียนนอกเวลาปกติตามที่หลักสูตรกำหนด ทำให้เกิดมิติใหม่ในการเรียนการสอนประวัติศาสตร์จากเดิมที่มุ่งเน้นการสอนเนื้อหาประวัติศาสตร์ชาติแต่เพียงอย่างเดียว ทั้งที่ในหลักสูตรแกนกลางได้เปิดโอกาสให้มีการเพิ่มเติมเนื้อหาประวัติศาสตร์ท้องถิ่นในเวลาเรียนได้ หรือหากแต่เดิมครูมีการสอนประวัติศาสตร์ท้องถิ่นอยู่บ้าง แต่ก็เป็นการสอนที่ยังคงขาดเนื้อหาที่ถูกต้องที่จะทำให้ครูมั่นใจในการสอน ขาดการเรียนรู้กระบวนการทางประวัติศาสตร์ ขาดสื่อการเรียนการสอน ขาดการเชื่อมโยงความสัมพันธ์ของเนื้อหาประวัติศาสตร์ในด้านมิติเวลา เช่น สอนบุคคลสำคัญในท้องถิ่นเรื่องเจ้ากาวิละ ในขณะที่ประวัติศาสตร์ชาติสอนประวัติศาสตร์สมัยสุโขทัย ซึ่งเป็นคนละยุคสมัยกัน เป็นต้น

ดังนั้น การพัฒนาหลักสูตรประวัติศาสตร์ท้องถิ่น นอกจากจะทำให้เกิดการเรียนรู้ประวัติศาสตร์ท้องถิ่นควบคู่ไปกับการเรียนรู้ประวัติศาสตร์ชาติตามที่หลักสูตรกำหนดใน

หลากหลายรูปแบบแล้ว ยังเป็นการสร้างมิติการเรียนการสอนประวัติศาสตร์ให้เกิดการเชื่อมโยงสัมพันธ์เนื้อหาในมิติของเวลา และทำให้ครูและนักเรียนเกิดการเรียนรู้กระบวนการทางประวัติศาสตร์จากการศึกษาชุมชนรอบๆ โรงเรียนด้วย

2. คู่มือครู สิ่งพิมพ์ที่เกิดขึ้นจากโครงการ LLEN เชียงใหม่

จากการดำเนินงานของโครงการ ทำให้เกิดการพัฒนาสื่อการเรียนรู้ประวัติศาสตร์ท้องถิ่นในหลายรูปแบบ ซึ่งโครงการได้จัดทำขึ้นและส่งมอบให้ครูเพื่อนำไปใช้ในการจัดการเรียนการสอนประวัติศาสตร์ตามโครงการนี้ ซึ่งประกอบด้วยสิ่งต่อไปนี้

- 1) โครงสร้างหลักสูตรสถานศึกษารายวิชาประวัติศาสตร์
- 2) คู่มือครูที่มีเนื้อหาประวัติศาสตร์นครเชียงใหม่ พร้อมกรอบหลักสูตรกำกับ
- 3) คีวีดี ประวัติศาสตร์นครเชียงใหม่ 3 เรื่องคือ 1) ยุคทองแห่งล้านนา 2) ยุคเก็บผักใส่ซ้า เก็บข้าใส่เมือง 3) ยุคการเปลี่ยนแปลงในล้านนา
- 4) การ์ตูนสำหรับนักเรียน 2 เรื่อง คือ 1) เจ้าหลวงเชียงใหม่ 2) ประวัติศาสตร์ไทยในมิติคณิตศาสตร์
- 5) แนวการสอนประวัติศาสตร์สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษา
- 6) แนวทางการสอนแบบบูรณาการวิชาประวัติศาสตร์กับวิชาอื่นๆ

โดยสื่อทุกรายการดังกล่าวมาแล้วนั้น ทางโครงการได้จัดทำเป็น DVD ชุด LLEN Chiangmai มอบให้ทุกสถานศึกษานำไปใช้แล้ว นอกจากนี้ยังมีสื่อในรูปแบบ VDO Clip ในรูปแบบ E-book เพื่อให้ครูสามารถศึกษาหาความรู้เพิ่มเติมได้ นำไปใช้ประกอบการสอนนักเรียนได้ และสื่อบางอย่างยังได้นำขึ้นหน้าเว็บไซต์ของโครงการเพื่อให้ผู้สนใจได้ศึกษาเพิ่มเติมและเข้าถึงสื่อได้ง่ายอีกด้วย

3. นวัตกรรมที่เกิดขึ้นจากการเชื่อมโยงการเรียนการสอนประวัติศาสตร์กับศาสตร์สาขาอื่น

การเชื่อมโยงการเรียนการสอนประวัติศาสตร์กับศาสตร์สาขาอื่นนั้น ทำให้เกิดการเรียนรู้ประวัติศาสตร์ในหลากหลายมิติ โดยใช้ความรู้ในศาสตร์สาขาอื่นเข้ามาช่วยในการอธิบายประวัติศาสตร์ และทำให้สามารถเรียนรู้ประวัติศาสตร์ควบคู่กับศาสตร์สาขาอื่นๆ ได้

3.1 การเรียนรู้ประวัติศาสตร์ในหลายมิติ เป็นการเชื่อมโยงความรู้ประวัติศาสตร์โดยใช้ความรู้ในศาสตร์สาขาอื่นมาช่วยในการอธิบายความรู้ทางประวัติศาสตร์ เช่น การใช้ความรู้ทางศิลปกรรมและจิตรกรรมมาช่วยอธิบายความเป็นมาของภาพเขียนฝาผนังในอุโบสถหรือวิหาร หรือใช้รูปทรงของเจดีย์มาใช้ในการอธิบายถึงยุคสมัยของโบราณสถาน เป็นต้น

3.2 การเรียนรู้ประวัติศาสตร์ควบคู่กับศาสตร์สาขาอื่น เป็นการใช้ศาสตร์สาขาอื่นมาช่วยในการอธิบายความรู้ทางประวัติศาสตร์ แต่ในขณะเดียวกันก็สามารถทำให้เกิดการเรียนรู้เนื้อหาในศาสตร์สาขานั้นๆ ไปในตัวด้วย เกิดเป็นการเรียนรู้แบบบูรณาการ เช่น กิจกรรมการเรียนรู้ประวัติศาสตร์โดยเชื่อมโยงความรู้ทางคณิตศาสตร์เข้ามามีบูรณาการ อย่างกิจกรรมวัดความสูงของเจดีย์ก็เป็นการใช้ความรู้ทางคณิตศาสตร์ในเรื่องสามเหลี่ยมคล้ายและเรื่องสัดส่วนเข้ามาช่วย นักเรียนจะได้เรียนรู้ความสูงของเจดีย์หรือสถานที่สำคัญในโรงเรียนหรือชุมชน เรียนรู้เนื้อหาคณิตศาสตร์ไปด้วยในตัว ทำให้เกิดเป็นกิจกรรมการเรียนรู้แบบบูรณาการ เป็นต้น

การเชื่อมโยงการเรียนการสอนประวัติศาสตร์กับศาสตร์สาขาอื่นนั้น ทำให้ครูสามารถสอนและนักเรียนได้เรียนประวัติศาสตร์ได้สนุกสนานมากขึ้น มีกิจกรรมที่มากกว่าการเรียนการสอนแบบท่องจำ เรียนรู้แบบบูรณาการ และได้เรียนรู้อย่างมีความหมายมากขึ้น ครูมีเนื้อหาองค์ความรู้ กิจกรรม และสื่อ ที่กว้างขวางมากกว่าการสอนประวัติศาสตร์แบบท่องจำตามๆ กันมา

4. ผลการเปลี่ยนแปลงที่เกิดขึ้นกับครูผู้สอน

4.1 เสียงสะท้อนจากครู

ครูที่เข้าร่วมโครงการ LLEN เชียงใหม่ได้ตอบแบบสอบถามดังนี้

1. ครูได้นำหลักสูตรและกิจกรรมการเรียนการสอนของโครงการ LLEN เชียงใหม่ไปสอนในกลุ่มใดบ้าง

ลำดับที่	โรงเรียน	ระดับชั้น					
		ป.1	ป.2	ป.3	ป.4	ป.5	ป.6
1	โรงเรียนอนุบาลเชียงใหม่				✓	✓	✓
2	โรงเรียนวัดเสนาหิน				✓	✓	✓
3	โรงเรียนเทศบาลวัดศรีปิงเมือง				✓	✓	✓
4	โรงเรียนเทศบาลดอกเงิน				✓	✓	✓
5	โรงเรียนเทศบาลวัดท่าสะอาด	✓	✓	✓	✓	✓	✓
6	โรงเรียนดั้นแก้วผดุงพิทยาลัย				✓	✓	✓
7	โรงเรียนวัดเจ็ดยอด				✓	✓	✓
8	โรงเรียนพุทธโสภณ				✓	✓	✓
9	โรงเรียนบ้านเชิงคอกสุเทพ				✓	✓	✓
10	โรงเรียนวัดสวนดอก			✓	✓	✓	✓
11	โรงเรียนเทศบาลวัดศรีสุพรรณ	✓	✓	✓	✓	✓	✓
12	โรงเรียนวัดชะจาว	✓	✓	✓	✓	✓	✓
13	โรงเรียนคำเที่ยงอนุสรณ์				✓	✓	✓

ครูส่วนใหญ่ได้มีการนำกิจกรรมการเรียนการสอนของโครงการ LLEN ไปใช้ในการจัดการเรียนการสอนทั้งในระดับ ป.4 ป.5 และ ป.6 และมีครูอีกส่วนหนึ่งที่ขยายกิจกรรมการเรียนการสอนลงไปสู่นักเรียนระดับชั้น ป.1 ป.2 และ ป.3

2. ครูได้ประเมินผลสัมฤทธิ์ของเด็กที่ร่วมใช้เอกสาร LLEN หรือไม่ อย่างไร

ลำดับที่	โรงเรียน	การประเมิน		
		มี	ไม่มี	ไม่ระบุ
1	โรงเรียนอนุบาลเชียงใหม่	✓		
2	โรงเรียนวัดเสาหิน	✓		
3	โรงเรียนเทศบาลวัดศรีปึงเมือง	✓		
4	โรงเรียนเทศบาลดอกเงิน	✓		
5	โรงเรียนเทศบาลวัดท่าสะอาด	✓		
6	โรงเรียนคันแก้วผดุงพิทยาลัย	✓		
7	โรงเรียนวัดเจ็ดยอด	✓		
8	โรงเรียนพุทธโสภณ	✓		
9	โรงเรียนบ้านเชิงคอกสุเทพ	✓		
10	โรงเรียนวัดสวนดอก	✓		
11	โรงเรียนเทศบาลวัดศรีสุพรรณ	✓		
12	โรงเรียนวัดชะขาว	✓		
13	โรงเรียนคำเที่ยงอนุสรณ์	✓		

ครูทุกโรงเรียน ได้มีการประเมินผลสัมฤทธิ์ของนักเรียนที่ร่วมใช้เอกสาร โครงการ LLEN

3. การจัดการเรียนการสอนแบบบูรณาการมีประโยชน์ต่อการเรียนการสอนประวัติศาสตร์และ
ด้านอื่นต่อนักเรียนอย่างไรบ้าง ครูให้คำตอบดังนี้

1. นักเรียนได้เรียนรู้แบบองค์รวม
2. นักเรียนเห็นถึงความสำคัญของท้องถิ่น
3. นักเรียนได้เรียนรู้อย่างมีความสุข
4. นักเรียนสามารถสืบค้นข้อมูล และได้ลงมือปฏิบัติจริง จากประสบการณ์จริง
5. นักเรียนสามารถนำความรู้ไปใช้ได้
6. สามารถฝึกการคิดวิเคราะห์ ฝึกทักษะ และความคิดสร้างสรรค์ของนักเรียนได้

7. เกิดการเรียนรู้ที่ทงทนและสามารถพัฒนาคุณลักษณะอันพึงประสงค์ได้

4. โครงการ LLEN เชียงใหม่ มีประโยชน์อย่างไรต่อการเรียนการสอนของครูบ้าง

ครูให้คำตอบดังนี้

1. มีสื่อการเรียนการสอนที่สมบูรณ์ สามารถอ้างอิงได้ และสะดวกต่อการเข้าถึงข้อมูล
2. สามารถจัดกิจกรรมให้นักเรียนได้ศึกษาจากของจริง
3. นักเรียนเกิดความภาคภูมิใจและเห็นความสำคัญของท้องถิ่น
4. นักเรียนมีความสุขกับกิจกรรมการเรียนการสอน และเป็นหลักสูตรที่มีความชัดเจน
5. ครู ผู้ปกครอง ราษฎรชาวบ้าน ได้มีส่วนร่วมในการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ร่วมกัน
6. ครูมีความมั่นใจในการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน
7. มีความรู้ในเรื่องประวัติศาสตร์ท้องถิ่นที่มีการวิเคราะห์แล้ว
8. ประหยัดงบประมาณ

5. ความคิดเห็นของครูต่อหลักสูตรประวัติศาสตร์นครเชียงใหม่ ระดับชั้น ป.4 ป.5 และ ป.6

ครูให้คำตอบดังนี้

1. ส่วนหนึ่งเห็นว่าเนื้อหายากเกินไป ส่วนหนึ่งเห็นว่าเนื้อหาเกินไปและอีกส่วนหนึ่ง

เห็นว่ามีความเหมาะสม

2. เนื้อหาดี แต่ขาดรูปภาพประกอบ
3. เป็นหลักสูตรดีมาก

6. ครูคิดว่ามีเรื่องใดที่เป็นข้อเสนอแนะให้ทางโครงการ LLEN เชียงใหม่ ปรับปรุงให้ดีขึ้น หากมีการจัดโครงการวิจัยในลักษณะเดียวกันอีกในอนาคต

ครูให้คำตอบดังนี้

1. ควรจัดทำสื่อให้อยู่ในรูปแบบเอกสาร
2. มีปัญหาในการเข้าเว็บไซต์ เข้ายาก
3. ควรจัดกิจกรรมให้ครบทุกระดับชั้น
4. ขยายการจัดโครงการกับโรงเรียนอื่นที่มีความสนใจเพิ่มมากขึ้น
5. ควรจัดอบรมให้ความรู้ครูผู้สอนก่อนการจัดกิจกรรม
6. มีการติดตามความก้าวหน้าของโครงการอย่างต่อเนื่อง

4.2 บันทึกแสดงความรู้สึกร่วมของครูผู้เข้าร่วมโครงการ

จากการเข้าร่วมโครงการ LLEN เชียงใหม่ครูผู้สอนได้มีบันทึกความรู้สึกต่อการเข้าร่วมโครงการดังนี้

1. จากครูโรงเรียนวัดสวนดอก บันทึกตอนหนึ่งว่า “ทำให้เกิดความมั่นใจในการพัฒนาการจัดการศึกษาได้ตรงตามคุณลักษณะที่พึงประสงค์เกิดการเรียนรู้จริงทั้งผู้สอนและผู้เรียน ที่ต้องมีความรับผิดชอบในบทบาทของตนอย่างเต็มที่ เพื่อให้เกิดการเรียนรู้ที่มีความหมายมีการสืบค้นอย่างจริงจัง เหมาะสมกับวัยและการพัฒนาของผู้เรียน”

2. จากครูโรงเรียนเทศบาลวัดศรีสุพรรณ บันทึกตอนหนึ่งว่า “แต่ก่อนสอนวิชาประวัติศาสตร์ไม่ค่อยมีความมั่นใจ..แต่พอเข้าร่วมโครงการ ทำให้ได้รับความรู้ เทคนิคต่างๆมากขึ้น ทำให้การเรียนการสอนเปลี่ยนไป นักเรียนไม่ได้เรียนในห้องสี่เหลี่ยมแคบๆเท่านั้น นักเรียนได้สืบค้นข้อมูลจากสื่อต่างๆ แหล่งเรียนรู้ในชุมชน ทำให้ผู้เรียนมีความสุข สนุก ตื่นเต้นกับการเรียนรู้ เกิดการเรียนรู้ที่ถาวรเพราะได้เรียนรู้จากประสบการณ์ตรง ผู้สอนก็มีความมั่นใจ มีความสุขเมื่อเห็นผู้เรียนเรียนรู้อย่างมีความสุข

มีความภูมิใจมากที่ผู้เรียน เรียนรู้อย่างมีความสุขและทำให้ผลสัมฤทธิ์การทดสอบทางการศึกษาระดับชาติ (O-NET) สาระสังคมศึกษาฯสูงขึ้น จากปีการศึกษา 2552 มีค่าเฉลี่ย 33.71 ปีการศึกษา 2553 มีค่าเฉลี่ย 49.08 สูงกว่าค่าเฉลี่ยของผลการทดสอบระดับชาติในระดับประเทศมีค่าเฉลี่ย 47.07 ทำให้ครูผู้สอนได้รับรางวัลครูสุคดี ประจำปี 2554

3. จากครูโรงเรียนวัดชะจาว บันทึกตอนหนึ่งว่า “โรงเรียนวัดชะจาว โดยการนำของผู้อำนวยการวินิจ มธุรสาทิสและคณะครูทุกคน รู้สึกภูมิใจมากที่มหาวิทยาลัยเชียงใหม่ได้คัดเลือกให้โรงเรียนของเราเข้าร่วมโครงการนี้

ความภาคภูมิใจครั้งนี้ส่งผลให้คณะครูทุกคนได้ร่วมกันพัฒนาการเรียนการสอน จากการที่ครูเข้าร่วมโครงการได้นำองค์ความรู้มาถ่ายทอด เราก็จะร่วมกันวางแผนพัฒนาไปพร้อมกันทุกระดับตั้งแต่ชั้นประถมศึกษาปีที่ 1-6 คณะครูทุกคนได้พัฒนาไปพร้อมๆ กัน มีการจัดทำโครงการให้นักเรียนไปสืบค้นข้อมูล มาจัดทำหลักสูตรที่เป็นสาระท้องถิ่นของชุมชนชะจาวจนประสบผลสำเร็จ

จากการพัฒนาการทำงานครั้งนี้ในเรื่องของหลักสูตรสถานศึกษา โรงเรียนวัดชะจาวมีการพัฒนา มีความสมบูรณ์มากขึ้น และครูได้พัฒนาเทคนิครูปแบบการสอนมากขึ้น ส่งผลให้เมื่อมีการประเมินภายนอก โดย สมศ.ครั้งที่ 3 ที่ผ่านมา ผลปรากฏว่าการประเมินทั้งสองเรื่องนี้อยู่ในเกณฑ์ระดับ ดีมาก สร้างความภูมิใจให้กับโรงเรียน ผู้บริหารและคณะครูทุกคน

เมื่อโรงเรียนได้พัฒนาการเรียนการสอนในช่วงที่เข้าร่วมโครงการนี้ ครูทุกคนเริ่มที่จะมีความเชื่อมั่น ในการสอนได้พยายามนำองค์ความรู้ที่ได้รับมาพัฒนาการเรียนการสอน โดยได้มีการแลกเปลี่ยนเรียนรู้กันทุกวันอังคารหลังเลิกเรียน

5. ผลการเปลี่ยนแปลงที่เกิดขึ้นกับนักเรียน

การเปลี่ยนแปลงที่เกิดขึ้นกับนักเรียนปรากฏผลดังนี้

ผล Pre-test นักเรียน 13 สถานศึกษา

คำถาม Pre-test ตัวแทนนักเรียนที่เข้ารับการอบรม เมื่อ 25 ส.ค.2553 เมื่อเริ่มต้นโครงการ	คำตอบของตัวแทนนักเรียนที่เข้ารับการอบรม เมื่อ 25 ส.ค.2553 เรียงลำดับตามการให้น้ำหนักของนักเรียนซึ่งประเมินแบบมีส่วนร่วมจากมากไปหาน้อย
ปัญหาการเรียนวิชาประวัติศาสตร์	1.ไม่เข้าใจเรื่องราวประวัติศาสตร์ที่ซับซ้อน 2.ไม่มีกิจกรรมให้ทำ ทำให้เบื่อหน่าย 3.ไม่ได้ลงมือปฏิบัติจริง 4.เนื้อหายาวเกินไป จำไม่ได้
อยากให้ครูสอนวิชาประวัติศาสตร์สอนอย่างไร	1.สอนแบบมีเกม ศึกษานอกสถานที่ 2.สอนให้เข้าใจง่าย พาไปศึกษาแหล่งประวัติศาสตร์ 3.ตั้งใจสอน ไม่ดูนักเรียน 4.สอบแบบเป็นกันเอง 5.อยากให้มีการใช้รูปภาพ 6.สอนให้เข้าใจง่าย 7.สอนแบบง่ายๆ

	8.สอนแบบให้มีการทดลอง เรียนแบบสบายและสนุก 9.อยากให้มีความรู้ประวัติศาสตร์ทุกเรื่องที่ยากรู้
ความรู้สึกที่มีต่อวิชาประวัติศาสตร์	1.เป็นวิชาที่ดีมาก 2.เรียนแล้วมีความสุขสนุกสนาน 3.ได้ความรู้และสนุก 4.เกิดความภาคภูมิใจ 5.มีความสุขกับการเรียน 6.สนุกได้รู้เรื่องประวัติศาสตร์มากมาย 7.มีความรู้เพิ่มขึ้นเยอะ 8.รู้สึกดี อยากเรียนต่อ 9.ตั้งใจที่ได้เรียนรู้เรื่องประวัติศาสตร์ 10.ชอบและอยากเรียนบ่อยๆ 11.รู้สึกชอบ เรียนแล้วมีความสุข สนุก

ผล Post-test นักเรียน 13 สถานศึกษา

13 สถานศึกษาได้นำคำถาม Post-test จำนวน 2 ข้อให้นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4-6 ทุกคนได้ตอบ ในบทนี้ขอนำเสนอคำตอบ 3 แบบ คือ (1)คำตอบของนักเรียนทุกคน (2)คำตอบแบบสรุปให้เห็นภาพหลังการเรียนรู้ (3)คำตอบที่มีข้อมูลทางสถิติประกอบ

แบบที่หนึ่ง: คำถาม คำตอบ Post-test ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4

คำถามข้อ 1	คำถามข้อ 2	
ในภาคเรียนนี้นักเรียนเรียนวิชาประวัติศาสตร์อย่างไร (ชอบหรือไม่ ได้ทำกิจกรรมอะไรบ้าง แตกต่างจากการเรียนในภาคเรียนที่แล้วอย่างไร)	มีความรู้สึอย่างไรต่อวิชาประวัติศาสตร์	
คำตอบ	คำตอบ	ผู้ตอบ
ชอบ เพราะเราได้เรียนรู้นอกสถานที่	ชอบ เพราะว่าภาคเรียนแรกก็ไม่ได้	นักเรียนชั้น ป.4

หรือทัศนศึกษาและได้ไปเรียนรู้เกี่ยวกับ วัดวาอารามและวัดต่างๆก็ไม่เหมือนกัน บ้างก็มี บ้างก็ไม่มี	ไปไหนเลยเรียนแต่ในห้องเรียน แทบๆไม่เคยออกไปข้างนอก แต่ ภาคเรียนนี้ได้ออกไปทัศนศึกษา ข้างนอกก็สนุกดี	เลขที่ 1 โรงเรียน เทศบาลวัดศรี สุพรรณ
ชอบ เพราะว่าได้เห็นวัดมากมาย เช่น วัดนันทาราม วัดหมื่นสาร วัดศรีสุพรรณ วัดพุกเปีย วัดดงกล่าวมีประวัติศาสตร์ อันยาวนาน	มีความรู้มากมายจากวัดต่างๆและ ได้รู้ว่าเชียงใหม่มีแหล่ง ประวัติศาสตร์มากมาย	นักเรียนชั้น ป.4 เลขที่ 2 โรงเรียน เทศบาลวัดศรี สุพรรณ
ชอบ ได้ไปวัดได้เรียนรู้มากกว่าใน ห้องเรียนและได้ไปวัดต่างๆ เช่น วัด พุกเปีย วัดศรีสุพรรณ วัดหมื่นสาร วัดนันทาราม	ได้ออกไปโลกกว้างได้สำรวจวัด ต่างๆ	นักเรียนชั้น ป.4 เลขที่ 3 โรงเรียน เทศบาลวัดศรี สุพรรณ
ชอบ ผมภูมิใจที่ได้ไปทัศนศึกษาครั้งนี้ เพราะตอนที่แล้วไม่ได้ไปไหนเลย อยู่ แต่ในห้องมูมมึนๆเฉื่อยๆ ผมสนุกมากเลย ครับในครั้งนี่	วิชาประวัติศาสตร์ ทำให้ผมได้รู้ เกี่ยวกับวัดวาอารามและ ประวัติศาสตร์ชุมชนมากมายเลย ละครับ	นักเรียนชั้น ป.4 เลขที่ 4 โรงเรียน เทศบาลวัดศรี สุพรรณ
ชอบมากครับ เพราะได้ไปทัศนศึกษาที่ วัดวาอารามที่ต่างๆเช่น วัดหมื่นสาร วัดนันทาราม วัดศรีสุพรรณ เห็นพระ มากมาย	รู้สึกดีที่ได้เรียนวิชานี้ เพราะได้ ไปทัศนศึกษานอกสถานที่ที่ได้รู้ เรื่องประวัติของจังหวัดเชียงใหม่ ได้ความรู้มากมาย	นักเรียนชั้น ป.4 เลขที่ 7 โรงเรียน เทศบาลวัดศรี สุพรรณ
ชอบ เพราะครูได้พาไปเที่ยววัดต่างๆเช่น วัดพุกเปีย วัดหมื่นสาร วัดนันทาราม วัดศรีสุพรรณ แล้วยังได้รู้ด้วยว่าใครเป็น คนสร้างเมืองเชียงใหม่	รู้สึกดี เพราะวิชาประวัติศาสตร์ เราควรจะจดจำ	นักเรียนชั้น ป.4 เลขที่ 8 โรงเรียน เทศบาลวัดศรี สุพรรณ
ชอบ เพราะในภาคเรียนที่หนึ่งได้อยู่แต่ ในห้องเรียน แต่ภาคเรียนนี้ได้ไปทัศน	ได้รู้สึกว่วิชาประวัติศาสตร์มี ความสำคัญมาก เพราะวิชานี้ได้รู้	นักเรียนชั้น ป.4 เลขที่ 11 โรงเรียน

ศึกษานอกห้องเรียนและได้ไปวัดนันทาราม วัดหมื่นสาร วัดศรีสุพรรณ วัดพวกเปี้ยและคุณครูที่สอนวิชานี้ก็ให้หาความรู้จากอินเทอร์เน็ตด้วย	วิถีชีวิตของชาวล้านนาที่ถูกพม่ายึดครองนานแกล้นและได้รู้ว่าชุมชนทำเครื่องเงินมาจากไหน	เทศบาลวัดศรีสุพรรณ
ชอบมากได้ไปเรียนรู้สิ่งต่างๆแล้วได้รู้ว่าวัดต่างๆคิดเป็นอย่างไรมาแต่ก่อนได้อยู่แต่ในห้องเรียนเหงาๆแต่เดี๋ยวนี้คุณครูใจดีมากพาไปเที่ยววัดต่างๆผมอยากให้คุณครูพาผมไปเรียนรู้แบบนี้ตลอดไปชอบมาก	มีความรู้มากที่ครูสอนมาอย่างดีบางวันครูก็พาไปวัดต่างๆวัดแต่ละวัดมีความสวยงามมาก ผมดีใจมากเลยครับ	นักเรียนชั้น ป.4 เลขที่ 14 โรงเรียน เทศบาลวัดศรีสุพรรณ
ชอบ เพราะได้ออกไปทัศนศึกษาที่วัดหมื่นสาร วัดนันทาราม วัดพวกเปี้ยจะได้รู้เรื่องเกี่ยวกับชุมชนทำเครื่องเงิน เครื่องเงินและภาคเรียนที่แล้วก็ไม่ได้ออกไปข้างนอกเลย	มีความรู้สึกดีใจที่ได้เรียนวิชาประวัติศาสตร์ เพราะได้รู้เรื่องเกี่ยวกับสิ่งที่เป็นประวัติศาสตร์มากมาย	นักเรียนชั้น ป.4 เลขที่ 16 โรงเรียน เทศบาลวัดศรีสุพรรณ
ชอบ เพราะได้ไปทัศนศึกษานอกสถานที่ มีทั้งวัดพวกเปี้ย วัดนันทาราม วัดหมื่นสาร โดยเฉพาะวัดศรีสุพรรณ มีอุโบสถเงินที่สร้างด้วยอลูมิเนียม ช่างเขาตอกเครื่องเงินด้วยนูน สูงมีมิติ ในอุโบสถมีหุ่นขี้ผึ้งทำยังงั้น สวยมากเลยคะ	รู้สึกว่าการเรียนประวัติศาสตร์เป็นตำนานที่น่ารู้จักและได้ความรู้ว่าวัดนี้มีตำนานอย่างไรถึงได้สร้างขึ้นมาได้ ฉันชอบวัดหมื่นสารมาก เพราะมีความสวยงามแถมยังมีประวัติที่ยาวนาน	นักเรียนชั้น ป.4 เลขที่ 18 โรงเรียน เทศบาลวัดศรีสุพรรณ
ชอบมาก เพราะว่าได้ไปทัศนศึกษาที่วัดต่างๆเช่น วัดพวกเปี้ย วัดนันทาราม วัดหมื่นสาร แต่ก็เหนื่อยและสนุกมากได้ไปเปิดโลกกว้าง	คุณครูที่สอนวิชาประวัติศาสตร์ใจดีมากที่ได้พาไปทัศนศึกษาเวลาสอนในห้องเรียนก็สนุกสนานการเรียนนี้ได้ทั้งความรู้และประวัติศาสตร์ความเป็นมาของวัด	นักเรียนชั้น ป.4 เลขที่ 19 โรงเรียน เทศบาลวัดศรีสุพรรณ

	ต่างๆ	
ชอบ เพราะได้ไปทัศนศึกษาดังหลายที่ได้ไปเที่ยวที่วัดนันทาราม วัดหมื่นสาร วัดศรีสุพรรณ วัดพวกเปี้ย ภูมิใจมากที่ได้ออกนอกสถานที่ ได้เรียนรู้เกี่ยวกับประวัติของเรื่องราวที่ได้ไปทัศนศึกษานอกสถานที่	รู้สึก OK อยู่ ขอให้มีโอกาสแบบนี้อีกครั้งเพราะว่าได้เรียนรู้เกี่ยวกับประวัติของวัดต่างๆ	นักเรียนชั้น ป.4 เลขที่ 20 โรงเรียน เทศบาลวัดศรี สุพรรณ
ชอบได้ไปทัศนศึกษานอกสถานที่ไปในวัดหมื่นสารชอบเรียนนอกสถานที่ทำให้เรารู้ว่าประวัติศาสตร์ดีมากแตกต่างจากภาคเรียนที่ 1 มาก ภาคเรียนที่ 1 ครูไม่พาไปเที่ยวที่ไหนเลย	วิชาประวัติศาสตร์ดีมากฉันชอบแล้วฉันก็ชอบตลอดไป สนุกได้ตกใจกับสุนัข วัดสวยเหนือคำบรรยายได้ความรู้ ฉันรู้สึกดีมากที่ได้ไปนอกสถานที่	นักเรียนชั้น ป.4 เลขที่ 21 โรงเรียน เทศบาลวัดศรี สุพรรณ
ชอบมากๆเพราะครูผู้สอนพาไปทัศนศึกษาที่วัดศรีสุพรรณ วัดพวกเปี้ย วัดหมื่นสาร วัดนันทาราม แตกต่างมากจากปีที่แล้วเพราะปีนี้ครูพาไปในหลายที่ไม่ใช่เพื่อเพราะเมื่อก่อนไม่ได้ไปไหนเลยได้อยู่แต่ในห้อง	วิชาประวัติศาสตร์สอนความรู้เรื่องเมืองในสมัยก่อนมีความเป็นมาหลายอย่างได้รู้ประวัติความเป็นมาของพระพุทธเจ้าและได้รู้ความเป็นมาของจังหวัดเชียงใหม่	นักเรียนชั้น ป.4 เลขที่ 22 โรงเรียน เทศบาลวัดศรี สุพรรณ
ชอบมากเลยค่ะเพราะว่าเราหรือพวกเราทุกคนได้ไปวัดต่างๆมากมายและพวกเราทุกคนก็ได้ความรู้จากวัดและพวกเราก็เจอสิ่งหลายอย่างเช่น ศาลา โรงศพ ที่เผาศพ เหลืออีกหลายอย่างมากมาย	ได้ความรู้ต่อวัฒนธรรมเกี่ยวกับพระพุทธเจ้า	นักเรียนชั้น ป.4 เลขที่ 23 โรงเรียน เทศบาลวัดศรี สุพรรณ
ชอบมากที่สุดที่ได้ไปวัดต่างๆคราวหน้าอยากจะไปอีกวัดนันทาราม อากาศก็แจ่มใสสดชื่น วัดศรีสุพรรณได้ความรู้	รู้สึกดีได้เรียนรู้ความเป็นมาของในจังหวัดเชียงใหม่และสถานที่ต่างๆวัดวาอารามร่มรื่น	นักเรียนชั้น ป.4 เลขที่ 24 โรงเรียน เทศบาลวัดศรี

มากมาย วัดหมื่นสารมีทั้งพระเหมือน พระตัวจริงทำจากหุ่นขี้ผึ้ง สนุกมาก		สุพรรณ
ชอบที่ได้ไปวัดและได้ความรู้และได้ ไปวัดหมื่นสาร วัดนันทาราม วัดพวก เปี้ย วัดศรีสุพรรณ ดีใจมากได้เห็นพระ หนูอยากไปอีกคะหนูเห็นวัดใหญ่มาก เห็นเขาทำเครื่องเงินด้วยคะ วันที่ไปวัด หมื่นสารมีคนไปเที่ยวกันมีมากมายคะ	มีความสุขและมีความรู้มากมาย และรู้สึกดีใจมากหนูวิชานี้มากครู ก็พาพวกเราไปเที่ยวคะและได้ เรียนเกี่ยวกับประวัติศาสตร์	นักเรียนชั้น ป.4 เลขที่ 25 โรงเรียน เทศบาลวัดศรี สุพรรณ
ชอบเพื่อความสนุกมากไปตามวัดวา อารามสนุกไม่ร้อนมากเราภูมิใจในการ เดินทางครั้งนี้ เมื่อปีที่แล้วเราไม่ได้ไป แต่ปีนี้ได้ไปวัดต่างๆไปที่วัดนันทาราม วัดหมื่นสาร วัดศรีสุพรรณ วัดพวกเปี้ย	ชอบมากที่ครูเสรีพาไปดีมากมัน สนุกได้ออกกำลังกายได้ด้วยมี พระ 3 องค์	นักเรียนชั้น ป.4 เลขที่ 26 โรงเรียน เทศบาลวัดศรี สุพรรณ
ชอบ ได้ทำการสำรวจชุมชนได้เที่ยววัด วาอารามได้ความรู้เกี่ยวกับวัดมากมาย เช่น วัดพวกเปี้ย วัดนันทาราม และวัด พระสิงห์ในภาคเรียนที่แล้วนะไม่ได้ ออกไปเรียนนอกสถานที่ได้แต่อยู่ ในห้องเรียนอบอ้าวไม่ค่อยมีลมพัดมา แต่ปีนี้เยี่ยมไปเลยคะ	สนุกสนานต้องการความรู้แบบนี้ และขอให้ปีหน้าเป็นเช่นนี้อีกนะ คะ	นักเรียนชั้น ป.4 เลขที่ 27 โรงเรียน เทศบาลวัดศรี สุพรรณ
ชอบที่ได้เรียนนอกสถานที่ได้ความรู้ มากมายจากวัดหมื่นสาร วัดนันทาราม ได้เห็นสิ่งที่หลากหลายสิ่งๆที่วัดต่างๆ	รู้สึกดีใจที่ได้เรียนนอกสถานที่ รู้สึกดีใจที่ได้ความรู้ รู้สึกดีใจที่ ได้ค้นหา	นักเรียนชั้น ป.4 เลขที่ 28 โรงเรียน เทศบาลวัดศรี สุพรรณ
ชอบเพราะได้ไปทัศนศึกษานอกสถานที่ และได้รู้ประวัติเกี่ยวกับวัดต่างๆได้ไปดู	ชอบมากๆเพราะภาคเรียนนี้ได้ไป ชมวัดต่างๆดีกว่าภาคเรียนที่แล้ว	นักเรียนชั้น ป.4 เลขที่ 29 โรงเรียน

เจดีย์ที่วัดแต่ละวัดไม่เหมือนกัน	เพราะภาคเรียนที่แล้วได้อยุ่แต่ห้องเรียน	เทศบาลวัดศรีสุพรรณ
ชอบมากเพราะได้เรียนนอกสถานที่ที่ครูพาไปได้ไปทั้งวัดพวกเป็ย วัดหมื่นสาร วัดนันทาราม เราได้ทั้งความรู้ได้ความคิดที่ดีและมีประโยชน์มากที่ได้ไป	รู้สึกดีมีความสุขอยากให่วิชานี้คงอยู่กับสังคมไทยตลอดไป	นักเรียนชั้น ป.4 เลขที่ 30 โรงเรียน เทศบาลวัดศรีสุพรรณ
ชอบวิชาประวัติศาสตร์ชอบมากได้ไปวัดวาอารามและได้ฟังคุณลุงเล่าเรื่องในยุคก่อนด้วยจะได้ไปกราบพระต่างๆในวัดภาคเรียนที่หนึ่งไม่ได้ไปทัศนศึกษา นอกโรงเรียน	สนุกมากเพราะได้เรียนรู้ในเรื่องต่างๆในวิชาประวัติศาสตร์ค่ะแล้วรู้สึกว่าการที่ได้ไปเที่ยวนอกสถานที่ต่างๆและไปวัดนันทารามกับวัดหมื่นสาร	นักเรียนชั้น ป.4 เลขที่ 31 โรงเรียน เทศบาลวัดศรีสุพรรณ
ชอบมากค่ะ เพราะเรียนแต่ในห้องเรียนน่าเบื่อมากแต่ครูใจดีให้ไปศึกษานอกสถานที่ได้ค้นคว้าหาความรู้มากมายและได้รู้จักจังหวัดเชียงใหม่มากขึ้นหนูดีใจที่มีครูอย่างครูเสริมมากค่ะ	รู้สึกว่าชอบวิชานี้มาก รักวิชานี้และปลื้มครูผู้สอนเอามากๆเลยเรียนไปเรียนมาก็สนุกดีและมีครูเสริมมาสอนห้องไม่เจียบเลยมีแต่เสียงหัวเราะของทุกคน	นักเรียนชั้น ป.4 เลขที่ 32 โรงเรียน เทศบาลวัดศรีสุพรรณ
ชอบเพราะได้ไปศึกษาสถานที่ต่างๆและที่วัดนันทาราม วัดหมื่นสาร เป็นต้น ได้ประสบการณ์จริง	สนุกที่ได้ไปเที่ยวที่สถานที่ที่เราไม่เคยไป	นักเรียนชั้น ป.4 เลขที่ 33 โรงเรียน เทศบาลวัดศรีสุพรรณ

แบบที่หนึ่ง:คำถามและคำตอบ Post-test ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5

คำถามข้อ 1	คำถามข้อ 2	ผู้ตอบ
ในภาคเรียนนี้นักเรียนเรียนวิชาประวัติศาสตร์อย่างไร(ชอบหรือไม่ ได้ทำกิจกรรมอะไรบ้าง แตกต่างจากการเรียนในภาคเรียนที่แล้วอย่างไร)	มีความรู้สึกอย่างไรต่อวิชาประวัติศาสตร์	
ชอบได้ฝึกความรู้และมีประวัติศาสตร์ปนอยู่ในแหล่งกิจกรรมต่างๆเช่น เกมส หนังสือน และมากมาย ได้ไปสถานที่วัดมากมายได้ไปดูแหล่งเครื่องเงินที่เป็นสมัยต่างๆเครื่องเงินทำมาจากเงิน โดยมีมูลค่ามากมายและสืบทอดต่อรุ่นๆ	ทำให้รู้ประวัติสมัยพระเจ้ากาวิละ และได้ศึกษากิจกรรมมาก ประวัติศาสตร์ไม่น่าเบื่อถ้าได้เรียนรู้แล้วจะสนุกมากมาย สถานที่ศึกษาคือจากบุคคล วัสดุ และประเพณี และที่มีทุกบ้านคือประวัติศาสตร์ของเครื่องเงินที่มีมาช้านาน	นักเรียนชั้น ป.5/1 เลขที่ 18 โรงเรียนเทศบาลวัดศรีสุพรรณ
ทัศนศึกษานอกสถานที่ สื่อคอมพิวเตอร์ ค้นคว้าจากอินเทอร์เน็ต ศึกษาแหล่งเรียนรู้ในห้องเรียนชอบมากเลย ภาคเรียนที่แล้วนั่งอยู่แต่ในห้องต้องจดจำแต่ภาคเรียนนี้ชอบมากเพราะสนุกดีที่ครูพาไปทัศนศึกษา	มีความรู้สึได้ว่าได้เรียนรู้เกี่ยวกับอนุสาวรีย์ วัด และอื่นๆมากมายที่เกี่ยวกับประวัติศาสตร์และได้ความรู้จากประวัติศาสตร์ที่ยังไม่รู้ เช่น ประวัติศาสตร์ชาติไทย เป็นต้น	นักเรียนชั้น ป .5/1 เลขที่ 20 โรงเรียนเทศบาลวัดศรีสุพรรณ
ในภาคเรียนที่เคยเรียนในอดีตมักไม่เคยได้ไปทัศนศึกษานอกสถานที่เลยและตอนนี้ก็ได้ไปทัศนศึกษานอกสถานที่กับคุณครูได้ไปสำรวจชุมชนได้ไปเรียนรู้เรื่องเครื่องเงินต่างๆและนำมาใช้ในชีวิตประจำวัน	ภาคภูมิใจที่คุณครูเสรีได้พาไปทัศนศึกษานอกสถานที่ที่มันสนุก และได้ความรู้เกี่ยวกับประวัติวัดต่างๆหลายๆที่ผมขอขอบคุณคุณครูเสรีคนหล่อ	นักเรียนชั้น ป.5/2 เลขที่ 2 โรงเรียนเทศบาลวัดศรีสุพรรณ

ชอบเพราะได้ไปสถานที่ต่างๆและได้รู้เกี่ยวกับประวัติศาสตร์เกี่ยวกับวัดต่างๆ และยังมีการนำเทคโนโลยีมาสอดแทรกเข้ามาด้วยทำให้ได้รู้สิ่งที่ไม่ได้รู้อีกมากมายและทำให้มีความรู้มากขึ้นด้วย	มีความชอบตรงที่ได้ออกไปหาความรู้นอกสถานที่และครูผู้สอนยังใจดีอีกด้วย ทำให้สนุกและไม่เบื่อทำให้ได้บรรยากาศครื้นเครงในขณะที่อยู่สถานที่นั้นเลย	นักเรียนชั้น ป.5/2 เลขที่ 12 โรงเรียนเทศบาลวัดศรีสุพรรณ
สนุกมากและได้ไปวัดต่างๆและรู้เรื่องมากมายที่ครูเล่าและได้ค้นคว้าทางอินเทอร์เน็ตและได้ไปวัดเช่น วัดนันทาราม วัดหมื่นสาร และได้เห็นเครื่องเงินต่างๆและได้ไปไหว้ กรูบา ศรีวิชัยด้วย สนุกสนานมากที่สุดเลย	สนุกสนานมากเลยที่ครูพูดตลกมากที่ครูพูดเกี่ยวกับวัดต่างๆ เวลาครูพูดได้ดีมากเลย สนุกสนานที่ครูพาไปวัดหนูชอบเครื่องเงินที่เขาตกแต่งสวย	นักเรียนชั้น ป.5/2 เลขที่ 13 โรงเรียนเทศบาลวัดศรีสุพรรณ
ได้ไปท่องเที่ยวอารามต่างๆและได้ไปเรียนรู้นอกสถานที่สนใจที่ครูเสรีได้แนะนำเกี่ยวกับประวัติศาสตร์และได้ไปเที่ยววัดนันทารามและวัดหมื่นสารแล้ว ครูเสรีก็ได้เล่าเรื่องตลกให้ฟัง	รู้สึกดีใจที่ได้ไปท่องเที่ยวที่สถานที่และครูได้พาหนูไปเที่ยวที่วัดต่างๆ	นักเรียนชั้น ป.5/2 เลขที่ 14 โรงเรียนเทศบาลวัดศรีสุพรรณ
ชอบเพราะได้ไปเรียนรู้กับประวัติศาสตร์นอกสถานที่แล้วได้สนุก สนานมากได้รู้ว่าวัดมีสิ่งที่น่าสนใจมากมายหลาย และได้เรียนรู้ว่าวัดหมื่นสารมีอุโบสถที่มีลวดลายสวยงาม	อยากให้ครูพาไปศึกษาประวัติศาสตร์นอกสถานที่อีก เพราะสนุกมากและได้เรียนรู้หลายอย่าง ความรู้สนุกสนานมาก	นักเรียนชั้น ป.5/2 เลขที่ 15 โรงเรียนเทศบาลวัดศรีสุพรรณ
ชอบเพราะได้ไปวัดต่างๆและเรียนสนุกดี และได้ไปค้นคว้าจากวัดนันทาราม มีต้นมะขามอายุยาวนาน 100 ปี ต้นต่างๆ ได้ความรู้มากมายเลยคะ	ครูผู้สอนมีน้ำใจพูดจาไพเราะ มากๆเลยคะ และครูผู้สอนนั้นยังพาไปศึกษานอกสถานที่ต่างๆอีกด้วยคะ	นักเรียนชั้น ป.5/2 เลขที่ 16 โรงเรียนเทศบาลวัดศรีสุพรรณ

ชอบมากเพราะได้รู้ประวัติศาสตร์วัดทั้ง 4 วัด ในตำบลห้วยยา และวัดที่ชอบคือ วัดนันทาราม เห็นข้างนอกเหมือนวัดธรรมดาแต่เข้าข้างในสวยงามด้วย เฉพาะเจดีย์ทองจังโกและรูปประฆังคว่ำ	รู้สึกชอบมากเพราะได้ไปศึกษา ค้นคว้าสิ่งต่างๆของเรื่องวัดทั้ง 4 ตำบลห้วยยา และเอาสื่อมาเรียน ด้วยและมีคุณครูสุดหล่อคนนี้ สอนและทำให้นักเรียนจำ	นักเรียนชั้น ป.5/2 เลขที่ 17 โรงเรียน เทศบาลวัดศรี สุพรรณ
ชอบมากได้ไปศึกษาวัดต่างๆครูเล่า ประวัติศาสตร์ให้ฟัง เมื่อก่อนอยู่ในห้อง ไม่ได้ออกไปไหนเลย มีความสุขมากที่ให้คุณครูพาไปขอบคุณมากค่ะ	มีความสุขมากค่ะที่ได้เรียนรู้เรื่อง วัดมากมายหลายวัด ครูใจดีมากที่ พาไป หนูรักคุณครูมากค่ะ	นักเรียนชั้น ป.5/2 เลขที่ 18 โรงเรียน เทศบาลวัดศรี สุพรรณ
ชอบ แตกต่างอย่างมากภาคเรียนที่ 1 อยู่ แต่ในห้องเรียน ป.5 2อย่างเดียวแต่ภาค เรียนที่ 2 ได้ไปดูชุมชนตนเองเป็น อย่างไรและวัดที่ไปก็ไปกลับอย่างได้ ความรู้มากในวิชาประวัติศาสตร์ภาค เรียนที่ 2	ดี มีครูใจดีและสอนได้เนื้อหา พร้อมเสียงหัวเราะและไม่เครียด อึดอัดแต่อย่างไร เรามีความสุขใน วิชาประวัติศาสตร์ของครูเสรี ปิ่น ชัย ค่ะ	นักเรียนชั้น ป.5/2 เลขที่ 19 โรงเรียน เทศบาลวัดศรี สุพรรณ
ได้ไปท่องเที่ยวที่อารามต่างๆและได้ไป เรียนรู้นอกสถานที่ต่างๆ ฉันดีใจที่ครูเสรี ได้แนะนำเกี่ยวกับประวัติศาสตร์และได้ ไปเที่ยวที่วัดนันทารามและวัดหมื่นสาร แล้วครูเสรีก็ได้เล่าเรื่องตลกให้ฟัง	รู้สึกดีใจที่ได้ไปท่องเที่ยวที่สถาน และครูก็ได้พาหนูไปเที่ยวที่วัด ต่างๆ	นักเรียนชั้น ป.5/2 เลขที่ 20 โรงเรียน เทศบาลวัดศรี สุพรรณ
ชอบ เพราะคุณครูเสรีได้พาไปที่วัดต่างๆ และได้ไปที่ทัศนศึกษาและได้ถ่ายรูป สนุกสนานมากๆเลย คุณครูก็ทำให้มี ความรู้และความศึกษาจากวัดนันทาราม และวัดอื่นๆมาก อยากให้คุณครูพาไปอีก ค่ะ	ครูสอนดีมากและยังใจดีพูดจากับ เด็กไพละ ทำให้ไม่เจียบเหงา และสนุกตลอด ชอบตรงที่ได้ไป ทัศนศึกษาข้างนอกด้วย และ ครูผู้สอนก็หล่อด้วย	นักเรียนชั้น ป.5/2 เลขที่ 21 โรงเรียน เทศบาลวัดศรี สุพรรณ

แบบที่หนึ่ง: คำถามและคำตอบ Post-test ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6

คำถามข้อ 1	คำถามข้อ 2	ผู้ตอบ
ในภาคเรียนนี้นักเรียนเรียนวิชาประวัติศาสตร์อย่างไร(ชอบหรือไม่ ได้ทำกิจกรรมอะไรบ้าง แตกต่างจากการเรียนในภาคเรียนที่แล้วอย่างไร)	มีความรู้สึกอย่างไรต่อวิชาประวัติศาสตร์	
ชอบเพราะว่าภาคเรียนที่แล้วเราก็อ่านในสาระเดิมไม่ได้ข้อมูลอะไรใหม่ๆพอมาภาคเรียนนี้เราก็อ่านประวัติต่างๆที่ไม่เหมือนในหนังสือและได้ความรู้เกี่ยวกับวัดต่างๆและความเป็นมาของวัด	รู้สึกว่าการนี้ทำให้เรารู้อะไรหลายๆอย่างเช่น ประวัติของกษัตริย์ต่างๆและแต่ละสมัยมีความเศร้ามากมายขนาดไหนจนกว่าเราจะได้ประเทศนี้กลับมาสู่สภาพเดิม	นักเรียนชั้น ป.6/1 เลขที่ 11 โรงเรียนเทศบาลวัดศรีสุพรรณ
ชอบ เพราะคุณครูได้พาทัศนศึกษาตามวัดต่างๆศึกษาประวัติศาสตร์ไทยของเรา	จะรู้ว่าสมัยก่อนมีอะไรเกิดขึ้นบ้าง	นักเรียนชั้น ป.6/1 เลขที่ 1 โรงเรียนเทศบาลวัดศรีสุพรรณ
ชอบเพราะเรียนวิชาประวัติศาสตร์ได้ความรู้เรื่องสมัยโบราณ แตกต่างจากภาคเรียนที่แล้วครับ	ดีใจครับ ที่ได้เรียนรู้เรื่องสมัยโบราณ	นักเรียนชั้น ป.6/1 เลขที่ 4 โรงเรียนเทศบาลวัดศรีสุพรรณ
ชอบ แต่เรียนไม่รู้เรื่องเท่าไร ละก็มีกิจกรรมน้อยไปอยากให้ครูเพิ่มกิจกรรมขึ้นมาอีก เพราะทำแล้วสนุกและได้ความรู้มากกว่าตอนที่แล้วอีกและอยากไปทัศนศึกษาอีกเพราะไปกับครูแล้วได้ความรู้เยอะแยะเลยคะ	ดีมากเลยคะ เพราะสามารถนำไปใช้ในชีวิตประจำวันได้ เพราะล้วนแต่มีสาระการดำรงชีวิตเท่านั้นจึงสามารถนำไปใช้ในชีวิตประจำวันอีกด้วย	นักเรียนชั้น ป.6/1 เลขที่ 10 โรงเรียนเทศบาลวัดศรีสุพรรณ

ชอบเพราะครูพาไปเที่ยวที่วัดที่มีประวัติ ต่างๆของการปกครอง ชอบครูสอน ครู สอนตกไม่ทำให้เครียด ได้ไปหา ความรู้ต่างๆเช่น ในคอมพิวเตอร์ ใน โรงเรียน ในห้องสมุด หรือวัดต่างๆ	สนุกสนานที่ได้รู้ประวัติศาสตร์ ต่างของแต่ละจังหวัดหรือแต่ละ กษัตริย์ที่ปกครองประเทศไทย และความรู้เรื่องต่างๆในสมัย ต่างๆ	นักเรียนชั้น ป.6/1 เลขที่ 2 โรงเรียน เทศบาลวัดศรี สุพรรณ
ชอบเรียนเพราะได้ทำกิจกรรมมากมาย อย่างเช่น ไปทัศนศึกษานอกสถานที่เช่น วัดเจดีย์หลวง วัดเชียงมั่นและได้รู้ ประวัติความเป็นมาของวัดต่างๆว่าสร้าง ขึ้นเมื่อใด มีความประทับใจกับการเรียน วิชาประวัติศาสตร์	รู้สึกดีเมื่อได้เรียนวิชา ประวัติศาสตร์เพราะว่า ประวัติศาสตร์ทำให้เราได้รู้ความ เป็นมาในสมัยก่อนๆที่เราไม่รู้เพิ่ม มากขึ้น	นักเรียนชั้น ป.6/1 เลขที่ 9 โรงเรียน เทศบาลวัดศรี สุพรรณ
ชอบเพราะครูพาไปดูประวัติศาสตร์ ต่างๆในเชียงใหม่ เช่น วัดเจดีย์หลวง วัด เชียงมั่น ตามกษัตริย์	เวลาเรียนประวัติศาสตร์ รู้สึกว่า ได้รู้ว่าสมัยนั้นเป็นแบบไหน มี ความเป็นมาอย่างไร ประเทศไทย มีกษัตริย์กาล รู้สึกดีใจ สนุก จะตั้งใจ เรียน	นักเรียนชั้น ป.6/1 เลขที่ 3 โรงเรียน เทศบาลวัดศรี สุพรรณ
ชอบ ได้สาระและความรู้ของ ประวัติศาสตร์ มีกิจกรรมเป็นกลุ่มที่ เราได้ทำงานและรายงานและรู้ว่าวิชานี้มี ความสำคัญต่อวิชานี้อย่างไร	ชอบและมีความรู้มาก และรู้สึกดี ใจที่มีวิชานี้ เพราะเป็นวิชาที่ สำคัญ	นักเรียนชั้น ป.6/1 เลขที่ 8 โรงเรียน เทศบาลวัดศรี สุพรรณ

แบบที่สอง: คำตอบ Post-test โดยสรุปของโรงเรียนวัดสวนดอก

นักเรียนร้อยละ 90 เห็นว่าชอบวิชาประวัติศาสตร์ เพราะในภาคเรียนที่ 2 นี้ได้ทำกิจกรรมนอกห้องเรียน ได้ไปทัศนศึกษานอกสถานที่ตามพื้นที่รอบๆชุมชนที่อยู่อาศัย ได้แก่ แหล่งน้ำประวัติศาสตร์ กำแพงเมืองเก่าเวียงสวนดอก การล่องเรือแม่น้ำปิง การเดินตามร่องรอย ร่องน้ำลำคูไหล ได้ศึกษาวัตถุโบราณ เอกสารการค้นคว้าจากหอสมุดแห่งชาติจังหวัดเชียงใหม่ ซึ่งแตกต่างจากภาคเรียนที่ 1 ได้เรียนจากหนังสือ ตำราเรียน การได้ออกไปศึกษานอกโรงเรียนนักเรียนชอบมาก ได้แสดงความคิดเห็น พูดคุย ได้เรียนรู้นอกห้องเรียนอย่างสนุกสนาน ตื่นเต้น การเรียนนอกห้องเรียนไปสถานที่จริงทางประวัติศาสตร์ ทำให้วิชาประวัติศาสตร์มีชีวิตเคลื่อนไหว ได้ศึกษาหาความจริงร่วมกัน	นักเรียนร้อยละ 95 ได้แสดงความคิดเห็นร่วมกัน สรุปได้ว่ามีความรู้สึกดีใจที่ได้เรียนวิชาประวัติศาสตร์ ทำให้เกิดความรู้สึกภาคภูมิใจที่ได้เกิดมาเป็นคนไทย ทำให้รู้สึกรักชาติมากขึ้น เห็นคุณค่าและความสำคัญของชาติ ภูมิใจในความ เป็นเอกลักษณ์ของชาติที่อบอุ่นและ รอยยิ้มที่สดใส ทำให้ชอบวิชาประวัติศาสตร์มากขึ้นกว่าเดิม และประทับใจเรื่องราวที่เคยเกิดขึ้นมาแล้ว แม้ในปัจจุบันจะเหลือเพียงร่องรอยก็ตาม ทำให้นักเรียนมองเห็นความสำคัญของบรรพบุรุษที่ได้ร่วมกันรักษาบ้านเมืองไว้ให้เรานอกจากนี้นักเรียนยังสามารถวิเคราะห์ได้ว่า ธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมเป็นหน้าที่ความรับผิดชอบของพวกเราทุกคนที่ต้องช่วยกันอนุรักษ์ รักษาไว้ให้คู่สมบุรณ์ต่อไป เช่น ความใสสะอาดของแม่น้ำปิง การปลูกต้นไม้ในชุมชนและถนนสวนสาธารณะและภายในวัดโรงเรียนของตนเองให้ร่มรื่น สวยงาม และจะดีใจถ้ามีคนอื่น ๆ เห็น	นักเรียนโรงเรียนวัดสวนดอก ชั้นประถมศึกษาปีที่ 4-6
--	---	--

	ความสำคัญของชุมชนเวียงสวนดอก และเดินทางมาท่องเที่ยวเชิงใหม่ ตลอดปี	
--	--	--

แบบที่สาม : ตัวอย่างผลคะแนนความพึงพอใจของนักเรียนต่อการเรียนการสอนรายวิชา

ประวัติศาสตร์ : กรณีโรงเรียนอนุบาลเชียงใหม่

ผลการศึกษาความพึงพอใจของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4

ที่มีต่อการจัดการเรียนการสอนรายวิชาประวัติศาสตร์

ข้อ	รายการ	$\bar{X}$	S.D.	ความหมาย
1.	นักเรียนได้ฝึกทักษะในการสืบค้นข้อมูล	4.65	0.48	มากที่สุด
2.	นักเรียนได้มีทักษะในการวิเคราะห์ข้อมูล	4.47	0.67	มาก
3.	นักเรียนได้ฝึกทักษะในการสรุปข้อมูล	4.53	0.64	มากที่สุด
4.	นักเรียนเปรียบเทียบงานกับเพื่อนและปฏิบัติงานร่วมกับผู้อื่น ได้อย่างมีความสุข	3.75	0.92	มาก
5.	นักเรียนทำงานกลุ่มตามที่ได้รับมอบหมายเสร็จทันเวลา	4.33	0.82	มาก
6.	นักเรียนยอมรับฟังความคิดเห็นของเพื่อน	4.25	0.89	มาก
7.	นักเรียนพึงพอใจกับงานกลุ่ม	4.15	0.89	มาก
8.	นักเรียนกระตือรือร้นในการทำกิจกรรมทุกครั้ง	4.28	0.55	มาก
9.	การเรียนรู้ประวัติศาสตร์ทำให้เราทราบถึงการเปลี่ยนแปลง และทำให้เราเป็นทันสมัยต่อเหตุการณ์	4.15	0.66	มาก
10.	นักเรียนมีความรักและความภูมิใจที่ได้ศึกษาเรื่องราวเกี่ยวกับ ท้องถิ่นของตนเอง	4.35	0.58	มาก
ภาพรวม		4.29	0.48	มาก

จากตารางพบว่า นักเรียนชั้น ป.4มีความพึงพอใจต่อการจัดการเรียนการสอนรายวิชา
ประวัติศาสตร์ในภาพรวมมีความพึงพอใจอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.29$, S.D. = 0.48) เมื่อพิจารณา
ตามค่าเฉลี่ย รายการที่นักเรียนมีความพึงพอใจสูงเป็นลำดับแรก ได้แก่ นักเรียนได้ฝึกทักษะในการ

สืบค้นข้อมูล มีความพึงพอใจอยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{X} = 4.65$, S.D. = 0.48) รองลงมา คือ นักเรียนได้ฝึกทักษะในการสรุปข้อมูลมีความพึงพอใจอยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{X} = 4.53$, S.D. = 0.64) และนักเรียนได้มีทักษะในการวิเคราะห์ข้อมูล มีความพึงพอใจอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.47$, S.D. = 0.67) ส่วนรายการที่นักเรียนมีความพึงพอใจเป็นลำดับสุดท้าย คือ นักเรียนเปรียบเทียบกับงานกับเพื่อนและปฏิบัติงานร่วมกับผู้อื่น ได้อย่างมีความสุข มีความพึงพอใจอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 3.75$, S.D. = 0.92)

**ผลการศึกษาความพึงพอใจของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5
ที่มีต่อการจัดการเรียนการสอนรายวิชาประวัติศาสตร์**

ข้อ	รายการ	$\bar{X}$	S.D.	ความหมาย
1.	นักเรียนได้ฝึกทักษะในการสืบค้นข้อมูล	4.23	0.56	มาก
2.	นักเรียนได้มีทักษะในการวิเคราะห์ข้อมูล	4.09	0.67	มาก
3.	นักเรียนได้ฝึกทักษะในการสรุปข้อมูล	4.34	0.60	มาก
4.	นักเรียนเปรียบเทียบกับงานกับเพื่อนและปฏิบัติงานร่วมกับผู้อื่น ได้อย่างมีความสุข	4.25	0.68	มาก
5.	นักเรียนทำงานกลุ่มตามที่ได้รับมอบหมายเสร็จทันเวลา	4.11	0.72	มาก
6.	นักเรียนยอมรับฟังความคิดเห็นของเพื่อน	3.73	0.84	มาก
7.	นักเรียนพึงพอใจกับงานกลุ่ม	4.45	0.54	มาก
8.	นักเรียนกระตือรือร้นในการทำกิจกรรมทุกครั้ง	4.25	0.61	มาก
9.	การเรียนรู้ประวัติศาสตร์ทำให้เราทราบถึงการเปลี่ยนแปลง และทำให้เราเป็นทันสมัยต่อเหตุการณ์	4.11	0.92	มาก
10.	นักเรียนมีความรักและความภูมิใจที่ได้ศึกษาเรื่องราวเกี่ยวกับท้องถิ่นของตนเอง	4.16	0.64	มาก
ภาพรวม		4.17	0.50	มาก

จากตารางพบว่า นักเรียนชั้น ป.5 มีความพึงพอใจต่อการจัดการเรียนการสอนรายวิชาประวัติศาสตร์ในภาพรวมมีความพึงพอใจอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.17$, S.D. = 0.50) เมื่อพิจารณาตามค่าเฉลี่ย รายการที่นักเรียนมีความพึงพอใจสูงเป็นลำดับแรกได้แก่นักเรียนพึงพอใจกับงานกลุ่ม

มีความพึงพอใจอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.45, S.D. = 0.54$) รองลงมา คือ นักเรียนได้ฝึกทักษะในการสรุปข้อมูล มีความพึงพอใจอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.34, S.D. = 0.60$) และนักเรียนเปรียบเทียบงานกับเพื่อนและปฏิบัติงานร่วมกับผู้อื่นได้อย่างมีความสุขกับนักเรียนกระตือรือร้นในการทำกิจกรรมทุกครั้ง ($\bar{X} = 4.25, S.D. = 0.68 / \bar{X} = 4.25, S.D. = 0.61$) ส่วนรายการที่นักเรียนมีความพึงพอใจเป็นลำดับสุดท้าย คือ นักเรียนยอมรับฟังความคิดเห็นของเพื่อน มีความพึงพอใจอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 3.73, S.D. = 0.84$)

ผลการศึกษาความพึงพอใจของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6

ที่มีต่อการจัดการเรียนการสอนรายวิชาประวัติศาสตร์

ข้อ	รายการ	$\bar{X}$	S.D.	ความหมาย
1.	นักเรียนได้ฝึกทักษะในการสืบค้นข้อมูล	4.48	0.55	มาก
2.	นักเรียนได้มีทักษะในการวิเคราะห์ข้อมูล	4.33	0.61	มาก
3.	นักเรียนได้ฝึกทักษะในการสรุปข้อมูล	4.58	0.59	มากที่สุด
4.	นักเรียนเปรียบเทียบงานกับเพื่อนและปฏิบัติงานร่วมกับผู้อื่นได้อย่างมีความสุข	4.60	0.59	มากที่สุด
5.	นักเรียนทำงานกลุ่มตามที่ได้รับมอบหมายเสร็จทันเวลา	4.58	0.59	มากที่สุด
6.	นักเรียนยอมรับฟังความคิดเห็นของเพื่อน	4.58	0.50	มากที่สุด
7.	นักเรียนพึงพอใจกับงานกลุ่ม	4.45	0.59	มาก
8.	นักเรียนกระตือรือร้นในการทำกิจกรรมทุกครั้ง	4.27	0.81	มาก
9.	การเรียนรู้ประวัติศาสตร์ทำให้เราทราบถึงการเปลี่ยนแปลงและทำให้เราเป็นทันสมัยต่อเหตุการณ์	4.45	0.59	มาก
10.	นักเรียนมีความรักและความภูมิใจที่ได้ศึกษาเรื่องราวเกี่ยวกับท้องถิ่นของตนเอง	3.95	0.90	มาก
ภาพรวม		4.42	0.44	มาก

จากตารางพบว่า นักเรียนชั้น ป.6 มีความพึงพอใจต่อการจัดการเรียนการสอนรายวิชาประวัติศาสตร์ในภาพรวมมีความพึงพอใจอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.42, S.D. = 0.44$) เมื่อพิจารณา

ตามค่าเฉลี่ย รายการที่นักเรียนมีความพึงพอใจสูงเป็นลำดับแรก ได้แก่ นักเรียนเปรียบเทียบกับเพื่อนและปฏิบัติงานร่วมกับผู้อื่นได้อย่างมีความสุข มีความพึงพอใจอยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{X} = 4.60$, S.D. = 0.59) รองลงมา คือ นักเรียนได้ฝึกทักษะในการสรุปข้อมูล และนักเรียนทำงานกลุ่มตามที่ได้รับมอบหมายเสร็จทันเวลากับนักเรียนยอมรับฟังความคิดเห็นของเพื่อน มีความพึงพอใจอยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{X} = 4.58$, S.D. = 0.59 / $\bar{X} = 4.58$, S.D. = 0.59 / $\bar{X} = 4.58$, S.D. = 0.50) และนักเรียนได้ฝึกทักษะในการสืบค้นข้อมูล มีความพึงพอใจอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.48$, S.D. = 0.55) ส่วนรายการที่นักเรียนมีความพึงพอใจเป็นลำดับสุดท้าย คือ นักเรียนมีความรักและความภูมิใจที่ได้ศึกษาเรื่องราวเกี่ยวกับท้องถิ่นของตนเอง มีความพึงพอใจอยู่ในระดับ ($\bar{X} = 3.73$, S.D. = 0.84)

6. ผลการเปลี่ยนแปลงอื่นๆ

จากการเข้าร่วมโครงการ LLEN เชียงใหม่ครูผู้สอนได้มีบันทึกความรู้สึต่อการเข้าร่วมโครงการ ซึ่งแสดงให้เห็นการเปลี่ยนแปลงที่เกิดขึ้นต่อการจัดการเรียนการสอนและการเปลี่ยนแปลงของสถานศึกษาซึ่งเป็นไปในทางที่ดีขึ้น เช่น ผ่านการประเมินภายนอก สมศ. ซึ่งรายละเอียดต่างๆ ปรากฏดังตัวอย่างบันทึกจากครูผู้สอนดังปรากฏแล้วในข้อ 4.2 เป็นต้น ซึ่งทำให้เห็นได้ว่า ครูผู้สอนมีความรู้สึกที่ดีต่อกิจกรรมของโครงการ เนื่องจากทำให้เกิดผลการเปลี่ยนแปลงทั้งต่อกิจกรรมการเรียนการสอนประวัติศาสตร์และการเปลี่ยนแปลงของสถานศึกษาเป็นไปในทิศทางที่ดีขึ้นเอง

สรุป

จากคำตอบ Post-test ของครูและของนักเรียนทั้งสามรูปแบบ โดยเฉพาะเมื่อเทียบกับคำตอบ Pre-test ของครูและนักเรียนเมื่อเริ่มต้นโครงการวิจัย เห็นได้ชัดว่าทั้งครูและนักเรียนมีความสุขในการสอนและการเรียนรู้วิชาประวัติศาสตร์ท้องถิ่นและประวัติศาสตร์ชุมชนเพิ่มมากขึ้น โดยเฉพาะครูมีความมั่นใจในการสอนวิชาประวัติศาสตร์ชุมชนมากขึ้นและมีเทคนิคในการสอนวิชาประวัติศาสตร์แบบบูรณาการกับวิชาต่างๆ มากขึ้น มีเพื่อนครูที่ให้ความสำคัญกับวิชาประวัติศาสตร์เพิ่มขึ้นเช่นครูกณิตศาสตร์ ครูวิทยาศาสตร์ และครูศิลปศึกษา ฯลฯ เพราะการสอนแบบบูรณาการกับวิชาประวัติศาสตร์ทำให้เด็กนักเรียนเรียนรู้อย่างมีความสุขและเข้าใจง่ายขึ้น เช่น

การบูรณาการประวัติศาสตร์กับคณิตศาสตร์ ครูได้ใช้โบราณสถานในโรงเรียนหรือบริเวณข้างเคียง รวมทั้งเสาธงเป็นสถานที่ให้นักเรียนได้เรียนรู้ ทั้งสามารถทำเป็นผลงานเลื่อนวิทยฐานะของครู และใช้ในการประกวดผลงานระหว่างโรงเรียนสร้างชื่อเสียงให้กับโรงเรียน

ผู้บริหารสถานศึกษาเห็นคุณค่าของวิชาประวัติศาสตร์มากขึ้น ผลการเรียนรู้ของนักเรียนดีขึ้น ครูผู้สอนวิชาประวัติศาสตร์ได้รับรางวัล ทำชื่อเสียงให้กับสถานศึกษา ที่สำคัญได้เปิดโอกาสให้ชุมชนเข้ามามีส่วนร่วมในการเรียนรู้วิชาประวัติศาสตร์ชุมชน คนในชุมชนทั้งสงฆ์และฆราวาสต่างภาคภูมิใจและเต็มใจที่มีส่วนร่วมในกิจกรรมเรียนรู้ประวัติศาสตร์ชุมชน บางโรงเรียนเช่น โรงเรียนวัดสวนดอก ได้มีกิจกรรมประวัติศาสตร์ชุมชนแบบบูรณาการกับวิชาอื่นๆ เช่นวิทยาศาสตร์ โดยชุมชนเข้ามามีส่วนร่วม เป็นต้นแบบให้โรงเรียนอื่นๆ ดำเนินการตาม

ก่อนเข้าร่วมโครงการวิจัยชุดนี้ทุกสถานศึกษาสอนประวัติศาสตร์โดยนำนักเรียนไปทัศนศึกษานอกห้องเรียนตามแบบแผนการสอนสังคมศึกษา แต่ไม่มีเป้าหมายเพื่อการเรียนรู้ประวัติศาสตร์ท้องถิ่นและ ประวัติศาสตร์ชุมชนที่สอดคล้องกับยุคสมัยในประวัติศาสตร์ ครูไม่มีความรู้ความมั่นใจในการอธิบาย ครูและผู้บริหารสถานศึกษามีความสัมพันธ์กับผู้รู้ในชุมชนไม่มากนัก และรู้จักชุมชนรอบสถานศึกษาไม่มาก โรงเรียนไม่มีหลักฐานทางประวัติศาสตร์เกี่ยวกับชุมชนมากพอที่จะยืนยันกับคนในชุมชนและครูไม่สามารถบูรณาการวิชาประวัติศาสตร์กับวิชาอื่นๆ ฯลฯ

ครั้นเมื่อผ่านการอบรมและเรียนรู้ในโครงการวิจัยชุดนี้ ครูสามารถจัดกิจกรรมการเรียนการสอนวิชาประวัติศาสตร์แบบบูรณาการ โดยมีเพื่อนครูวิชาอื่นๆ และผู้รู้ในชุมชนมีส่วนร่วม ครูนำเรียนรู้นอกสถานที่แต่ละแห่งอย่างสอดคล้องยุคสมัยในแต่ละชั้นเรียน ครูรู้จักแหล่งหลักฐานทางประวัติศาสตร์ เช่น หอจดหมายเหตุแห่งชาติเฉลิมพระเกียรติสมเด็จพระนางเจ้าสิริกิติ์ พระบรมราชินีนาถเชียงใหม่ ฯลฯ ครูสามารถอธิบายประวัติศาสตร์ท้องถิ่นและประวัติศาสตร์ชุมชนอย่างมีหลักฐานทางประวัติศาสตร์รองรับ ครูมั่นใจที่จะตอบคำถามนักเรียนและผู้รู้ในชุมชนมากขึ้น นับเป็นความสำเร็จของโครงการวิจัย LLEN เชียงใหม่

อย่างไรก็ดี วิชาประวัติศาสตร์ไม่ใช่เป็นวิชาหลัก และไม่ได้เป็นวิชาที่ทำชื่อเสียงให้กับสถานศึกษาในเรื่องการสอบแข่งขัน หากไม่มี “ทุนราชการ” กำกับตามแบบแผนวัฒนธรรมราชการจากบนลงล่างดังเช่นปัจจุบัน ผู้บริหารสถานศึกษาจำนวนไม่น้อยก็ไม่มีนโยบายสนับสนุนครูวิชาประวัติศาสตร์ให้ทำกิจกรรมบูรณาการวิชาประวัติศาสตร์กับวิชาอื่นๆ นอกสถานศึกษา ซึ่งต้องใช้

เวลาและงบประมาณ เมื่อถึงเวลานั้นครูที่เคยมีกำลังใจทำงานสร้างสรรค์การเรียนรู้วิชาประวัติศาสตร์ก็จะขาดแรงสนับสนุนจากผู้บริหารสถานศึกษา

อย่างไรก็ตามการเปิดโอกาสให้ชุมชนท้องถิ่นเข้ามีส่วนร่วมตามแนวทางของโครงการวิจัย LLEN เชียงใหม่ ในชุมชนที่เข้มแข็งก็จะเป็นฐานกำลังส่งเสริมให้ครูได้ดำเนินการการสอนวิชาประวัติศาสตร์ท้องถิ่นและประวัติศาสตร์ชุมชนโดยชุมชนมีส่วนร่วมได้ต่อไป โดยผู้บริหารสถานศึกษาคนใหม่ก็ยากที่จะขัดขวางหรือล้มเลิกกิจกรรมการเรียนรู้ที่เป็นประโยชน์ต่อครู นักเรียน และชุมชน

ผลดีในระยะยาว เมื่อครูมีกำลังใจ มีความมั่นใจในการสอนประวัติศาสตร์ มีชุมชนเข้มแข็งหนุนช่วย นักเรียนชั้นประถมศึกษาที่ต้องเติบโตอยู่ในระบบการศึกษาอีกนาน ได้รับการวางรากฐานความรู้วิชาประวัติศาสตร์ด้วยความรักและความสุขในการเรียนรู้ ก็จะเป็นนักเรียนมัธยมศึกษาและนักศึกษาระดับอุดมศึกษาที่มีทัศนคติที่ดีต่อวิชาประวัติศาสตร์ เต็มใจที่จะเรียนรู้ประวัติศาสตร์ด้วยสื่อทุกประเภททั้งเก่าและใหม่ เพิ่มพูนความก้าวหน้าทางวิชาการอย่างไม่รู้จบ

บทที่ 6

สรุป อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ

จากวัตถุประสงค์การวิจัย 4 ข้อประกอบด้วย

- 1) เพื่อพัฒนารูปแบบเครือข่ายในท้องถิ่นโดยใช้เครือข่ายในพื้นที่ เพื่อหนุนเสริมการเรียนรู้รายวิชาประวัติศาสตร์ในโรงเรียนระดับประถมศึกษาปีที่ 4-6 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาเชียงใหม่เขต 1 สังกัดเทศบาลนครเชียงใหม่ และสังกัดองค์การบริหารส่วนจังหวัดเชียงใหม่
- 2) เพื่อให้เครือข่ายในพื้นที่มีส่วนร่วมในการพัฒนารายวิชาประวัติศาสตร์ในหลักสูตรสถานศึกษาระดับประถมศึกษาปีที่ 4-6 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาเชียงใหม่เขต 1 สังกัดเทศบาลนครเชียงใหม่ และสังกัดองค์การบริหารส่วนจังหวัดเชียงใหม่ ตลอดจนหนุนช่วยกิจกรรมการศึกษาและพัฒนาศักยภาพในการสอนของครู
- 3) เพื่อให้เครือข่ายนักวิชาการในพื้นที่ได้หนุนเสริมด้วยการสร้างชุดความรู้เกี่ยวกับประวัติศาสตร์ชุมชนที่หลากหลายมิติตามแนวทางของศาสตร์ต่างๆ เช่น ศิลปะ วิทยาศาสตร์ คณิตศาสตร์ ฯลฯ สำหรับครูและทำหน้าที่สื่อการ์ตูนประวัติศาสตร์สำหรับให้นักเรียนเรียนรู้ได้ง่ายและสนุก
- 4) เพื่อสังเคราะห์และวิเคราะห์บทเรียนการสร้างเครือข่ายในท้องถิ่นโดยใช้เครือข่ายในพื้นที่เพื่อหนุนเสริมการเรียนรู้รายวิชาประวัติศาสตร์

สรุป

จากผลการดำเนินงานของโครงการทำให้สรุปผลได้ดังนี้

1. การพัฒนารูปแบบเครือข่าย

การพัฒนารูปแบบเครือข่ายในโครงการเป็นการเชื่อมโยงเครือข่ายการทำงานร่วมกันจากทุกภาคส่วนซึ่งล้วนแต่มีส่วนร่วมและมีบทบาทในการหนุนเสริมการเรียนรู้รายวิชาประวัติศาสตร์ทั้งสิ้น โดยมีรูปแบบเครือข่ายดังนี้

สำหรับหลักการในการพัฒนาเครือข่ายนั้น คณะผู้วิจัยมีหลักการดังนี้

- ดำเนินงาน โครงการ โดยไม่เปลี่ยนแปลงเนื้อหาและ โครงสร้างหลักสูตร ประวัติศาสตร์ชาติ รวมทั้งไม่เพิ่มภาระงานแก่ครูผู้สอน
- ดำเนินงาน โดยการร่วมปรึกษาหารือและทำความเข้าใจร่วมกันระหว่างเครือข่าย ด้วยกันเองและระหว่างสถานศึกษาในโครงการ
- ดำเนินงาน โดยการสร้างความร่วมมือกับหน่วยงานต้นสังกัดและผู้บริหารส่วนงาน ต่างๆ เพื่อให้เกิดการสนับสนุนการทำงานของคณะผู้วิจัยและครูให้สามารถขับเคลื่อนการทำงานไป ได้ด้วยดี
- ใช้การมีส่วนร่วมของทุกภาคส่วน และใช้ความสมัครใจของผู้ร่วมงานทุกฝ่าย
- หนุนช่วยในส่วนที่โครงการสามารถช่วยเหลือได้ เช่น การจัดทำสื่อต่างๆ การ จัดทำเนื้อหาประวัติศาสตร์นครเชียงใหม่ เป็นต้น
- ส่งเสริมให้เกิดการเรียนรู้แบบบูรณาการ ทำให้นักวิชาการสาขาต่างๆ มีส่วนร่วม ในการทำงาน มีบทบาทในการหนุนเสริมการเรียนรู้วิชาประวัติศาสตร์ และครูผู้สอนได้รับ ประโยชน์อย่างเต็มที่จากการหนุนช่วยของนักวิชาการแต่ละสาขา

- ให้ผู้มีส่วนร่วมแต่ละฝ่ายได้ทำงานตามศักยภาพ ตามความถนัด ความสามารถ และความสนใจของตนเอง

ด้วยเหตุนี้จึงทำให้เกิดการสร้างเครือข่ายที่มีส่วนร่วมในการทำงานบนความร่วมมือที่ดี

2. การพัฒนารูปแบบหลักสูตรวิชาประวัติศาสตร์

การพัฒนารูปแบบหลักสูตรรายวิชาประวัติศาสตร์นั้น ทางโครงการได้หนุนเสริมให้เกิดการพัฒนารูปแบบหลักสูตรรายวิชาประวัติศาสตร์จนเกิดเป็นรูปแบบหลักสูตรที่มีการสอนเนื้อหาประวัติศาสตร์นครเชียงใหม่และประวัติศาสตร์ท้องถิ่นควบคู่ไปกับประวัติศาสตร์ชาติ 3 รูปแบบ (รายละเอียดปรากฏดังบทที่ 4) ซึ่งมีขั้นตอนการดำเนินงานเพื่อให้ได้รูปแบบหลักสูตรทั้ง 3 รูปแบบ ดังนี้

- ชี้แจงทำความเข้าใจกับผู้มีส่วนเกี่ยวข้องทุกฝ่าย เพื่อทำความเข้าใจการดำเนินงานของโครงการร่วมกัน

- ปรึกษาหารือกลุ่มย่อย ซึ่งจะช่วยให้เกิดความเข้าใจกันมากขึ้นระหว่างผู้วิจัยกับสถานศึกษา และยังทำให้ได้พูดคุยสอบถามความคิดเห็น ความต้องการ และปัญหาต่างๆ ได้มากขึ้น

- ดำเนินการจัดทำหลักสูตรโดยการเสนอรูปแบบจากสถานศึกษา เพื่อให้รูปแบบหลักสูตรที่ได้ เกิดขึ้นมาจากความพร้อมและจากประสบการณ์ของครูผู้สอนในแต่ละสถานศึกษา มากกว่าที่จะเป็นการบังคับโดยโครงการ

- เผยแพร่และให้สถานศึกษาเลือกใช้ตามความสมัครใจ เพื่อให้ทุกสถานศึกษาได้เห็นหลักสูตรรูปแบบต่างๆ หากโรงเรียนใดมีความพร้อมอาจพัฒนารูปแบบหลักสูตรของตนเองได้ และหากโรงเรียนใดยังไม่พร้อมที่จะพัฒนาหลักสูตรก็สามารถใช้รูปแบบหลักสูตรที่สถานศึกษาอื่นนำเสนอได้ตามความพร้อมและความสมัครใจ

การสร้างเครือข่ายนักวิชาการ รวมไปถึงเครือข่ายต่างๆ นั้น ทางโครงการได้มุ่งเน้นในการสร้างเครือข่ายเพื่อหนุนเสริมการเรียนรู้รายวิชาประวัติศาสตร์ดังนี้

- ส่งเสริมความร่วมมือระหว่างโรงเรียนกับชุมชน

- ส่งเสริมการเรียนรู้ในลักษณะบูรณาการเนื้อหาประวัติศาสตร์กับศาสตร์สาขาอื่นๆ

ซึ่งช่วยให้เกิดเครือข่ายการทำงานของนักวิชาการได้เป็นอย่างดี

- ส่งเสริมการเรียนรู้เนื้อหาประวัติศาสตร์ของครูเพื่อให้ครูมีพื้นฐานความรู้ที่ดีสามารถสอนประวัติศาสตร์ได้อย่างมั่นใจ

- ส่งเสริมการการจัดทำสื่อต่างๆ เพื่อให้ครูผู้สอนสามารถนำไปใช้สอนได้ และครูสามารถเรียนรู้เพื่อนำไปพัฒนาการจัดการเรียนการสอนของตนต่อไปในอนาคต

3. การสร้างเครือข่ายวิชาการ

จากการดำเนินงานของโครงการทำให้เกิดการสร้างเครือข่ายวิชาการในหลายระดับ ทั้งในระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน ระดับอุดมศึกษา เป็นต้น

4. การสังเคราะห์และวิเคราะห์บทเรียนการสร้างเครือข่ายในท้องถิ่น

บทเรียนในการสร้างเครือข่ายจากการดำเนินโครงการวิจัยครั้งนี้มี 3 ปัจจัยหลักที่ส่งผลต่อการดำเนินงาน ได้แก่

4.1 การสร้างสมทุนปัญญาของนักวิจัย ซึ่งทั้ง รองศาสตราจารย์สมโชค และ ศาสตราจารย์สรสวัสดิ์ อ่องสกุล ได้สร้างทุนทางปัญญาไว้ด้วยวิธีการดังนี้

- ได้ศึกษาค้นคว้าความรู้ทางประวัติศาสตร์มาเป็นระยะเวลานาน
- มีโอกาสทำงานเกี่ยวกับประวัติศาสตร์ล้านนาร่วมกับนักวิชาการในระดับต่างๆ ทั้งในสาขาประวัติศาสตร์เองและสาขาอื่นๆ ที่เกี่ยวข้องมาตลอดระยะเวลาการทำงานจนถึงปัจจุบัน อาทิเช่น การทำงานด้านสื่อหนังสือพิมพ์ การทำงานด้านการศึกษาค้นคว้าประวัติศาสตร์ล้านนา การทำงานภาคประชาชน เช่น ชมรมจักรยานวันอาทิตย์ เป็นต้น

- มีความพร้อมในการที่จะ “ให้” โดยไม่คิดสิ่งตอบแทนแก่ทุกคนทุกหน่วยงานที่สมควรได้รับประโยชน์จากการศึกษาค้นคว้าหาความรู้และการทำงานของผู้วิจัย

ด้วยเหตุนี้จึงทำให้สามารถสร้างองค์ความรู้ทางประวัติศาสตร์ท้องถิ่นได้โดยง่าย และสามารถเชื่อมโยงเครือข่ายให้เกิดความร่วมมือในการดำเนินงานได้เป็นอย่างดี

4.2 การสร้างเครือข่ายนักวิชาการ ซึ่งล้วนเป็นนักวิจัยและนักวิชาการที่มีความสนใจทางด้านประวัติศาสตร์และสนใจการทำงานโดยบูรณาการศาสตร์สาขาตนเองกับประวัติศาสตร์ เช่น การอธิบายประวัติศาสตร์โดยใช้ความรู้ทางด้านคณิตศาสตร์ สถาปัตยกรรม ประวัติศาสตร์ศิลป์ เป็นต้น โดยมีวิธีการสร้างเครือข่ายดังนี้

- การเชื่อมโยงเครือข่ายนักวิชาการที่เคยร่วมงานกันมาก่อน ซึ่งสามารถเชื่อมโยงได้ง่ายและสามารถทำงานร่วมกันได้เป็นอย่างดี
- การเชื่อมโยงเครือข่ายกับนักวิชาการในศาสตร์แขนงอื่นๆ ที่เกี่ยวข้อง เช่น ชีววิทยา คณิตศาสตร์ วิทยาศาสตร์ หลักสูตรและการสอน ฯลฯ ทำให้เกิดการทำงานอย่างบูรณาการครอบคลุมในหลายสาขา
- การสร้างเครือข่ายนักวิชาการรุ่นใหม่ ซึ่งอาจเป็นลูกศิษย์ในระดับต่างๆ ซึ่งเป็นการเปิดโอกาสให้นักวิชาการรุ่นใหม่มีพื้นที่การทำงานเพื่อรับใช้สังคมตามความถนัด ความสามารถ และความสนใจของแต่ละบุคคล

4.3 การสร้างเครือข่ายการเรียนรู้ ซึ่งสามารถสร้างเครือข่ายการเรียนรู้เชื่อมโยงกันได้ ในหลายระดับ ทั้งระดับครูในสถานศึกษา ระดับอุดมศึกษาทั้งนักศึกษาในระดับปริญญาตรี ปริญญาโท และปริญญาเอก ซึ่งต่างมีโอกาสเรียนรู้ประวัติศาสตร์และศาสตร์อื่นๆ เช่น การบริหารจัดการ หลักสูตร การศึกษาภูมิปัญญาและแหล่งเรียนรู้รอบๆ สถานศึกษา การเรียนรู้ศิลปะการวาดภาพผ่านประวัติศาสตร์ เป็นต้น นอกจากจะทำให้เกิดการเรียนรู้ในวงกว้างแล้วยังทำให้องค์ความรู้และความร่วมมือต่างๆ เป็นสิ่งสะท้อนกลับมาหนุนช่วยการดำเนินงานของโครงการด้วย เช่น ผลงานภาพถ่ายเส้นของนักศึกษาได้กลายมาเป็นสื่อภาพโบราณสถานของบางสถานศึกษาในโครงการ เป็นต้น

นอกจากนี้ ยังมีปัจจัยด้านความพร้อมอื่นๆ ที่เชียงใหม่มีอยู่มากมาย ไม่ว่าจะเป็นความพร้อมด้านบุคลากร ด้านแหล่งเรียนรู้ต่างๆ ที่ล้วนสนับสนุนให้การดำเนินงานในการสร้างเครือข่ายเป็นไปด้วยดี

อภิปรายผล

ขออภิปรายผลตอบวัตถุประสงค์แต่ละข้อ โดยเริ่มต้นที่ วัตถุประสงค์ข้อ 4 ก่อน นั่นคือ การสร้างเครือข่ายในท้องถิ่น

กระบวนการสร้างเครือข่ายในท้องถิ่นในช่วง 3 ทศวรรษของสรัสวดีและสมโชติ อ๋องสกุล และการหนุนช่วยของเครือข่ายในท้องถิ่น

1. สร้างสม “ทุนทางปัญญา”

สรัสวดีและสมโชติ อ๋องสกุลเป็นนักเรียนประวัติศาสตร์ ที่ทำวิทยานิพนธ์เรื่องเกี่ยวกับ ระบบเทศบาล กล่าวคือ

สรัสวดี ประยูรเสถียร (นามสกุลก่อนแต่งงาน) เขียนวิทยานิพนธ์เรื่อง การปฏิรูปการปกครองมณฑลพายัพ (พ.ศ.2436-2476) สำเร็จการศึกษาเมื่อ ปีการศึกษา 2522

สมโชติ อ๋องสกุล เขียนวิทยานิพนธ์ปริญญาโทเรื่องการปฏิรูปการปกครองมณฑลปัตตานี (พ.ศ.2449-2474) สำเร็จการศึกษาเมื่อปีการศึกษา 2521 ทั้งสองคนเป็นศิษย์รุ่นสุดท้ายของ ศาสตราจารย์จร สุกพานิช (พ.ศ.2456-2521)

ทั้งสองต้องอ่านหลักฐานชั้นต้นในหอจดหมายเหตุแห่งชาติสมัยรัตนโกสินทร์ สมัยรัชกาลที่ 5 – 7 ที่เก็บรักษาในกองหอจดหมายเหตุแห่งชาติ กรมศิลปากร อ่านหลักฐานชั้นต้นเกี่ยวกับระบบเทศบาลทุกกระทรวง รวมทั้งที่เก็บรักษาในที่อื่นๆ เช่นกระทรวงการต่างประเทศ กระทรวงมหาดไทย กระทรวงกลาโหม ฯลฯ ทั้งสองจึงมีความรู้ทางประวัติศาสตร์สมัยเทศบาลที่สามารถอธิบายเรื่องสมัยรัชกาลที่ 5-7 ทั่วพระราชอาณาจักรสยามอย่างมีหลักฐานชั้นต้นรองรับ

สรัสวดีได้รับการบรรจุรับราชการเป็นอาจารย์ประจำภาควิชาประวัติศาสตร์ คณะมนุษยศาสตร์ มหาวิทยาลัยเชียงใหม่ ตั้งแต่ พ.ศ.2523 ได้พัฒนาองค์ความรู้ประวัติศาสตร์ล้านนาต่อเนื่องตลอดเวลามากกว่า 30 ปี

สมโชติ บรรจุรับราชการครั้งแรกที่แผนกอิสระสังคมวิทยาและมานุษยวิทยา มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ เมื่อ พ.ศ.2522 ระหว่างนั้นได้ร่วมกับวุฒิชัย มูลศิลป์ทำหนังสือเรื่อง มณฑลเทศาภิบาล : วิเคราะห์ เปรียบเทียบ รวมงานวิทยานิพนธ์ที่เกี่ยวข้องกับมณฑลเทศาภิบาล (ดู

วุฒิชัย มูลศิลป์และสมโชค อ่องสกุล บรรณาธิการ **มณฑลเทศาภิบาล : วิเคราะห์ เปรียบเทียบ** กรุงเทพฯ : สมาคมสังคมศาสตร์แห่งประเทศไทย 2524)

พ.ศ.2524 สมโชคสมรสกับสร้อยสวัสดิ์ หลังจากนั้น ขอโอนมารับราชการที่คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยเชียงใหม่ ตั้งแต่ พ.ศ.2525 ได้สอนวิชาพื้นฐานทางประวัติศาสตร์ทั้งในระดับปริญญาตรีและปริญญาโทของคณะศึกษาศาสตร์ ต่อมาเมื่อเปิดหลักสูตรปริญญาเอกได้ร่วมสอนวิชาพื้นฐานสำหรับนักศึกษาปริญญาเอกสาขาหลักสูตรและการสอน ได้ทำงานวิจัยด้านล้านนาคดีที่คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยเชียงใหม่สร้างสมองค์ความรู้เกี่ยวกับท้องถิ่นเป็น “ทุนทางปัญญา”

พ.ศ.2529 โครงการข้อเสนอเทศาล้านนาคดีศึกษา มหาวิทยาลัยเชียงใหม่ สนับสนุนให้ตีพิมพ์ผลงานเรื่อง **ประวัติศาสตร์ล้านนา** ของสร้อยสวัสดิ์ ตีพิมพ์ครั้งที่หนึ่ง สิบปีต่อมา 2539 ศ.ดร.นิธิ เอียวศรีวงศ์ สนับสนุนให้สำนักพิมพ์อมรินทร์ตีพิมพ์ประวัติศาสตร์ล้านนา โดยได้เขียนคำนิยม มีความตอนหนึ่งว่า “ทุกยุคสมัยที่หนังสือเล่มนี้กล่าวถึง มีรายละเอียดที่ตั้งอยู่บนหลักฐานที่ยังไม่ค่อยได้ใช้กันในการศึกษาประวัติศาสตร์ล้านนาอยู่มาก รายละเอียดดังกล่าวเกิดจากความพากเพียรของผู้เขียนในการรวบรวมหลักฐานอย่างหนึ่ง และเกิดขึ้นจากแนวการวิเคราะห์ของผู้เขียนซึ่งไม่ได้มีศูนย์กลางแคบๆอยู่ที่พระราชกรณียกิจเพียงอย่างเดียวอีกอย่างหนึ่ง ทำให้ได้รวบรวมหลักฐานซึ่งนักเรียนประวัติศาสตร์อื่นอาจจะเลยมองข้ามไปไว้มาก (ดู “คำนิยม” ใน **ประวัติศาสตร์ล้านนา** กรุงเทพฯ : สำนักพิมพ์อมรินทร์ 2539) ซึ่งใน พ.ศ.2554 **ประวัติศาสตร์ล้านนา** ตีพิมพ์เป็นครั้งที่ 8

ขณะที่มูลนิธิโคโยต้า ประเทศญี่ปุ่นไว้วางใจสร้อยสวัสดิ์เป็นพิเศษให้ทุนสนับสนุนสร้อยสวัสดิ์ทำวิจัยต่อเนื่อง 4 โครงการและสนับสนุนให้มีการแปล **ประวัติศาสตร์ล้านนา** เป็นภาษาอังกฤษ (ดู Sarassawadee Ongsakul **History of LANNA**. Chiangmai : Silkworm Books 2005)

นอกจากนั้นสร้อยสวัสดิ์ได้รับการสนับสนุนจากมูลนิธิ เจมส์ เอช ดับเบิลยู ทอมป์สันทำวิจัยเรื่อง **เวียงกุมกาม** ซึ่งผลการวิจัยได้รับการตีพิมพ์ครั้งแรกโดยกองทุนพระวรวงศ์เธอกรมหมื่นพิทยลาภพฤฒิยากร ปี พ.ศ.2554 **เวียงกุมกาม** ตีพิมพ์เป็นครั้งที่ 6

ในเวลาต่อมา ศ.ดร.นิธิ เอียวศรีวงศ์ ได้มอบหนังสือเรื่อง **บางขุนเทียน** ส่วนหนึ่งของ **แผ่นดินไทยและกรุงรัตนโกสินทร์** ให้สมโชค 1 เล่ม เขียนข้อความว่า “ให้อาจารย์สมโชค เจ้าสำนักประวัติศาสตร์อ่องสกุล” นับเป็น “ทุนทางปัญญา” ของสร้อยสวัสดิ์และสมโชคที่สร้างสมอย่างต่อเนื่อง และได้รับความเมตตาจากอาจารย์ “ผู้ใหญ่” ในวงวิชาการ

2. ใช้ทุนทางปัญญาสร้างเครือข่าย

2.1 เครือข่ายนักวิชาการอาวุโสด้านล้านนาคดี

ก. การสร้างเครือข่าย

สรัสวดี-สมโชติ อ่องสกุลทำงานที่เชียงใหม่ในช่วงเวลาที่เชียงใหม่ต้องการความรู้ทางประวัติศาสตร์ที่มีหลักฐานทางประวัติศาสตร์ ขณะนั้นเชียงใหม่มีนักวิชาการอาวุโส ที่สนใจประวัติศาสตร์ เช่น อาจารย์ไกรศรี นิมมานเหมินท์(พ.ศ.2455-2535) นักธุรกิจที่สนใจประวัติศาสตร์ ตั้งชมรมล้านนาคดีและเป็นประธานคนแรก มีสมาชิกชมรม เช่น ทิว วิชัยชัคคะ (พ.ศ.2460-2539) ศาสตราจารย์เกียรติคุณณณิ พยอมยงค์ (พ.ศ.2473-2552) ศิลปินแห่งชาติ สาขาวรรณศิลป์ 2549 ดร. ฮันส์ เพนธ์ (Hans Pentz เกิด 2480 ที่เบอร์ลิน- พ.ศ.2552) ศาสตราจารย์ ดร.อุดม รุ่งเรืองศรี (พ.ศ. 2488-2554) ทวี สว่างปัญญางกูร ฯลฯ ขณะนั้น มีนายชัยยา พุนศิริวงศ์ (พ.ศ.2476-2534) ผู้ว่าราชการจังหวัดเชียงใหม่ ช่วง พ.ศ.2524-2530 สนใจพัฒนาบ้านเมืองบนฐานประวัติศาสตร์

เรื่องแรกที่จังหวัดเชียงใหม่สมัยนายชัยยา พุนศิริวงศ์(พ.ศ.2476-2534) ผู้ว่าราชการจังหวัดเชียงใหม่ช่วง พ.ศ.2524-2530 ระดมความคิดด้านล้านนาคดี คือคำเรียกชื่อกษัตริย์ผู้สถาปนาเมืองเชียงใหม่เพื่อใช้ในการจารึกป้ายที่ประดิษฐานพระราชานุสาวรีย์สามกษัตริย์ โดยเวลานั้นมีผู้ใช้หลายคำ เช่น พระเจ้าเม็งราย พระยาเม็งราย พญาเม็งราย พญามังราย จังหวัดเชียงใหม่แต่งตั้งสรัสวดีร่วมเป็นกรรมการพิจารณาใน พ.ศ.2526

ช่วงสรัสวดีคลอดบุตรคนแรก (12 สิงหาคม 2526) สมโชติ เข้าประชุมที่จังหวัดแทน เป็นผู้เสนอให้เรียกพระนามกษัตริย์ผู้สถาปนาเมืองเชียงใหม่ตามหลักฐานจารึกวัดพระยืน ซึ่งเขียนสมัยพญากือนา เมื่อ พ.ศ.1913 เรียกว่าพญามังราย ที่ประชุมเห็นชอบเรียกชื่อ พญามังราย ตั้งแต่นั้นมา (ดู “รายงานการประชุมวันที่ 8 ก.ย.2526” ใน **ล้านนาไทย** หนังสือที่ระลึกประดิษฐานพระราชานุสาวรีย์สามกษัตริย์ 2527 หน้า 29-46) หลังจากนั้นสรัสวดีและสมโชติได้ร่วมทำงานเชิงเครือข่ายกับนักวิชาการอาวุโสด้านล้านนาคดีอย่างต่อเนื่อง โดยเฉพาะในช่วงก่อนอาจารย์ไกรศรี นิมมานเหมินท์ (พ.ศ.2455-2535) จะจากไปได้เชื่อมโยงแหล่งทุนใหญ่คือธนาคารไทยพาณิชย์ (มหาชน) สมัยนายธารินทร์ นิมมานเหมินท์ เป็นผู้จัดการใหญ่ ทำให้ศาสตราจารย์ ดร.อุดม รุ่งเรืองศรี (พ.ศ.2488-2554) ได้ทำงานใหญ่ 2 ชุดคือพจนานุกรมล้านนา-ไทย และสารานุกรมวัฒนธรรมไทย (ภาคเหนือ) โดยสรัสวดีได้ร่วมทำงานชุดพจนานุกรมล้านนา-ไทยช่วง พ.ศ.2530-2533 สมโชติร่วมจัดทำ

สารานุกรมวัฒนธรรมไทย (ภาคเหนือ) ช่วงพ.ศ.2535-2542 (ดู พจนานุกรมล้านนาไทย ฉบับแม่ฟ้าหลวง จัดทำในวโรกาส “แม่ฟ้าหลวง”เจริญพระชนมายุครบ 90 พรรษา 21 ตุลาคม 2533 และ สารานุกรมวัฒนธรรมไทย (ภาคเหนือ) กรุงเทพฯ : มุลินีธนาครไทยพาณิชย์ (มหาชน) 2542 หนึ่งชุด 15 เล่ม)

ผลงานสำคัญที่สรวดีร่วมกับนักวิชาการอาวุโส ของชมรมล้านนาคีสมัยอาจารย์ไกรศรี นิมมานเหมินท์ (พ.ศ.2455-2535) เป็นประธานอย่างน้อย 3 เรื่องคือ (1)การสืบหาวันสถาปนาเมืองเชียงใหม่ซึ่งในที่สุดได้จารึกวัดเชียงมั่นว่าสถาปนาวันพฤหัสบดีที่ 12 เมษายน พ.ศ.1839 (2)การสืบหาต้นฉบับใบลานตำนานพื้นเมืองเชียงใหม่ ในที่สุดสรวดีสืบค้นใบลานตำนานพื้นเมืองเชียงใหม่ ฉบับวัดพระงามได้มอบให้ศาสตราจารย์ ดร.อุดม รุ่งเรืองศรี (พ.ศ.2488-2554) ใช้เป็นหลักฐานในการชำระตำนานพื้นเมืองเชียงใหม่ เกิดเป็นตำนานพื้นเมืองเชียงใหม่ ฉบับเชียงใหม่ 700 ปี (ดูตำนานพื้นเมืองเชียงใหม่ ฉบับเชียงใหม่ 700 ปี เชียงใหม่ : กองทุนหนังสือเจ้าหลวงเชียงใหม่ 2539) (3)ทำป้ายอธิบายแหล่งประวัติศาสตร์ในเขตเวียงเชียงใหม่เช่นประตูเมืองและ แจ่ง (ดู “ความเป็นมาของการจัดทำประวัติโบราณสถานของแจ่งเมือง ประตูเมือง และศาลพลูม้างรายสี่แยกกลางเวียง” ใน เชียงใหม่ เชียงใหม่ : เทศบาลนครเชียงใหม่ 2535)

งานสำคัญที่สมโชติ นำเสนอต่อชมรมล้านนาคีสมัยอาจารย์ไกรศรี นิมมานเหมินท์ (พ.ศ. 2455-2535) เป็นประธานคือผลงาน เรื่อง “ความเป็นมาของคำ “ล้านนา” และ “ลานนา” ในประวัติศาสตร์นิพนธ์ไทย” เมื่อคืนวันที่ 20 เมษายน 2530 เป็นที่ยอมรับของคณะกรรมการชมรมล้านนาคี อาจารย์ไกรศรี นิมมานเหมินท์ (พ.ศ.2455-2535) ได้นำเสนอคณะกรรมการชำระประวัติศาสตร์ไทย สำนักนายกรัฐมนตรี ได้รับการยอมรับนำตีพิมพ์ใน วารสารของคณะกรรมการชำระประวัติศาสตร์ไทย (ดู แลงงานประวัติศาสตร์เอกสารโบราณคดี ปีที่ 20 เล่ม 2 ก.ค.-ธ.ค. 2530) ขณะเดียวกันทิว วิชัยจักระ (พ.ศ.2460-2539) รองประธานชมรมได้รวบรวมหลักฐานยืนยันว่าคำล้านนาเป็นที่ถูกต้อง ออกเป็นหนังสือ (ดู ทิว วิชัยจักระ ล้านนาหรือลานนา เอกสารเผยแพร่เพื่อชมรมล้านนาคี เชียงใหม่ : ส.ทรัพย์การพิมพ์ 2530)

สรวดีสมโชติได้รับความเมตตาจากนักวิชาการอาวุโสแห่งชมรมล้านนาคี โดยเฉพาะ อาจารย์ไกรศรี นิมมานเหมินท์ (พ.ศ.2455-2535) และภริยา ก่อนถึงแก่กรรมได้เมตตา นัดหมาย

สรัสวดี สมโชติทานอาหารมื้อค่ำที่โรงแรมรินคำและมอบหนังสือพิมพ์ **คนเมือง** เข้าเล่มชุดใหญ่ให้ 3 ชุด

ข. การหนุนช่วยของเครือข่าย

ปัจจุบันนักวิชาการอาวุโสชมรมล้านนาคดีจากไปเกือบหมดแล้ว เหลือน้อยมาก เช่น อาจารย์ทวี สว่างปัญญางกูร แม้กระนั้นเมื่อครั้งได้พบกันครั้งล่าสุดเมื่อ 2554 ในการบรรยายพิเศษที่ คณะศิลปศาสตร์ มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ ท่าพระจันทร์ กรุงเทพฯ ร่วมกับเจ้าวรจักร ณ เชียงตุง อาจารย์ทวี สว่างปัญญางกูร ได้มอบ CD ภาพเก่าชุดการเดินทางไปเชียงตุงเมื่อ 30 ปีที่ผ่านมาและ เชียงตุงในอดีตให้สมโชติ ซึ่งได้นำเผยแพร่ใน <http://ilen.edu.cmu.ac.th> ถือเป็นการหนุนเสริม โครงการวิจัยชุดนี้จากนักวิชาการอาวุโสสมาชิกชมรมล้านนาคดี

ต้องกล่าวถึงเครือข่ายนักวิชาการอาวุโสชมรมล้านนาคดี ซึ่งส่วนใหญ่จากไปแล้วก็เพื่อให้ ได้เห็นจุดเริ่มต้นของการทำงานเพื่อเชียงใหม่ของสรัสวดีและสมโชติที่ได้รับโอกาสจากผู้อาวุโสใน เชียงใหม่ตั้งแต่เริ่มต้นนับเป็นโอกาสดีต่างจากอาจารย์มหาวิทยาลัยวัยประมาณ 30 ปีทั่วไป

ในครั้งนั้นนายชัยยา พุนศิริวงศ์ (พ.ศ.2476-2534) ผู้ว่าราชการจังหวัดเชียงใหม่ ช่วง พ.ศ. 2524-2530 ยกย่องชมรมล้านนาคดีว่าเป็น “เพชรประดับเมืองเชียงใหม่” และให้การสนับสนุน ข้อเสนอของชมรมล้านนาคดีเต็มที่เช่นการปรับปรุงประตูเมืองด้านท่าแพให้เหมือนหลักฐาน รูปภาพเก่าที่ปรากฏ ฯลฯ การทำกิจกรรมร่วมกับชมรมล้านนาคดีจึงเป็นการสร้างเครือข่ายกับผู้ว่า ราชการจังหวัดเชียงใหม่ในขณะนั้นตั้งแต่เริ่มทำงานที่เชียงใหม่

2.2 เครือข่ายสถาปนิกล้านนา

ก. การสร้างเครือข่าย

ช่วง 2528 สมโชติเป็นกรรมการและเลขานุการ โครงการศูนย์ส่งเสริมศิลปวัฒนธรรม มหาวิทยาลัยเชียงใหม่ มีกิจกรรมวิชาการจัดสัมมนาทางวิชาการเรื่องใหญ่ๆ หลายเรื่อง เช่น สัมมนา เรื่องล้านนาคดี สัมมนาเรื่องสิบสองปันนา ฯลฯ สร้างความคึกคักทางวิชาการในเชียงใหม่ (ดู สมโชติ อ๋องสกุล “ล้านนาคดีศึกษาในรอบ 20 ปี : รายงานเบื้องต้นเกี่ยวกับกิจกรรมทางวิชาการ ของสถาบันอุดมศึกษาในนครเชียงใหม่” จดหมายข่าวล้านนาคดี ปีที่ 1 ฉบับที่ 1 ม.ค.-เม.ย.2529)

ช่วงนั้นสมโชติได้เข้าร่วมงานสัมมนาเรื่อง **เชียงใหม่ : อดีต ปัจจุบัน อนาคต** จัดโดย กรรมการธิการล้านนา สมาคมสถาปนิกสยาม (ดู คณะกรรมการธิการล้านนา ฯลฯ สัมมนาเรื่อง **เชียงใหม่**

: อดีต ปัจจุบันอนาคต มีนาคม 2528) งานดังกล่าวได้รู้จักสถาปนิกใหญ่หลายคน เช่น ศาสตราจารย์ อัน นิมมานเหมินท์ (พ.ศ.2460-2540) ศิริชัย นฤมิตรเรขการ (พ.ศ.2471-2547) ดร.วาทัญญู ณ ถลาง (อดีตประธานอนุกรรมการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อมธรรมชาติและศิลปกรรม) ดร.นิจ หิณชิระนันท์ (อดีตอธิบดีกรมผังเมือง) ดร.ประสงค์ เอี่ยมอนันต์ (ประธานอนุกรรมการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อมธรรมชาติและศิลปกรรม) ฯลฯ ได้รับความเมตตาจากผู้ใหญ่ดังกล่าว ได้ร่วมทำงานสร้างบ้านสร้างเมืองตั้งแต่นั้นมา

สมโชติในฐานะนักเรียนประวัติศาสตร์ที่มีโอกาสได้ร่วมทำงาน “สร้างเมือง” ร่วมกับสถาปนิกผู้รักเชียงใหม่หลายรุ่น จำแนกรุ่นอย่างกว้างๆ ได้ดังนี้

(1)สถาปนิกอาวุโส รุ่น XXXL เช่น ศาสตราจารย์อัน นิมมานเหมินท์ (พ.ศ.2460-2540) ดร.ศิริชัย นฤมิตรเรขการ (พ.ศ.2471-2547) ดร.วาทัญญู ณ ถลาง (อดีตประธานอนุกรรมการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อมธรรมชาติและศิลปกรรม) ดร.นิจ หิณชิระนันท์ (อดีตอธิบดีกรมผังเมือง) ศ. ดร.สุเมธ ชุมสาย ณ อยุธยา (ที่ปรึกษาคณะบดีคณะสถาปัตยกรรมศาสตร์ มหาวิทยาลัยศิลปากร) อาจารย์จุลทัศน์ กิตติบุตร(ศิลปินแห่งชาติ) รศ.ดร.ประสงค์ เอี่ยมอนันต์ (อดีตผู้บริหาร ม.ศิลปากร/ประธานอนุกรรมการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อมธรรมชาติและศิลปกรรมคนปัจจุบัน) ศาสตราจารย์อรศิริ ปาณินท์ (อดีตอาจารย์คณะสถาปัตยกรรมศาสตร์ มหาวิทยาลัยศิลปากรปัจจุบันอยู่คณะสถาปัตยกรรมศาสตร์ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์) ฯลฯ

(2)สถาปนิก “รุ่น XXL” เช่น อาจารย์องอาจ รัชเวทย์ (อดีตประธานกรรมการสถาปนิกล้านนาคนแรก 2 สมัย 2526-2528/2 528-2530 และ กรรมการสภาสถาปนิก) อาจารย์เลี่ยม (อดีตอาจารย์คณะสถาปัตยกรรมศาสตร์ มข.) อาจารย์อาวุธ อังคาฐ (อาจารย์พิเศษคณะสถาปัตยกรรมศาสตร์ มข.) คุณสุกิจ ทรัพย์เพิ่มพูล แห่งCity Neon Display & Construction (Thailand) อาจารย์สามารถ สิริเวชพันธ์ (อดีตประธานกรรมการสถาปนิกล้านนา 2530-2532 อดีตอาจารย์มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคล) รศ.ดร.สมบัติ ชีระตระกูลชัย (อดีตคณบดีคณะสถาปัตยกรรมศาสตร์ มข.) ศ.ดร.บัณฑิต จุลาสัย (คณะสถาปัตยกรรมศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย) รศ.วิวัฒน์ เตมียพันธ์ (อดีตอาจารย์คณะสถาปัตยกรรมศาสตร์ สถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้าเจ้าคุณทหารลาดกระบัง) ฯลฯ

(3)สถาปนิก “รุ่น XL” เช่น อาจารย์ชวลิต ศิริรินทร์ (อดีตประธานกรรมการสถาปนิกล้านนา 2540-2542/2543-2544) อาจารย์สมโรจน์ จองธรรมกุล (อดีตประธานกรรมการสถาปนิกล้านนา 2545-2546) (2498-5 ธันวาคม 2549) อาจารย์เลี่ยม (อดีตสถาปนิก มข. อาจารย์คณะจิตรศิลป์และคณะสถาปัตยกรรมศาสตร์ ผู้ออกแบบหลายรายการใน มข.) รศ. ศิริชัย หงษ์วิทยากร (อดีต

คณบดีคณะภูมิสถาปัตย์ ม.แม่โจ้) สืบพงษ์ สุนทรศาสนดิก (อดีตประธานกรรมการสถาปนิก
ล้านนา 2536-2539) ดร.นิวัตร ตันตยานุสรณ์ (อดีตประธานกรรมการสถาปนิกล้านนา 2547-
2548 กรรมการสภาที่ปรึกษาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ พ.ศ.2553-2555) ประเสริฐ ตันประเสริฐ
(อดีตประธานกรรมการสถาปนิกล้านนา 2538-2539) อาจารย์สุพล ปวรจารย์ (อดีตอาจารย์ ม.
ราชมงคล) เสน่ห์ จันทราพิพัฒน์ (อดีตหัวหน้าฝ่ายผังเมืองฯ เทศบาลนครเชียงใหม่) ทรงวุฒิ เชิญ
ขวัญศรี (อดีตหัวหน้าฝ่ายสถาปัตยกรรม เทศบาลนครเชียงใหม่) สุทัศน์ ปิ่นฤทัย (MAGENTA
DÉCOR) รังษิ เตมียาการ (บริษัท โพลัส) พิสิฐ อุปราญเคราะห์ (กรรมการสถาปนิกล้านนา)
อนุพร อินทะพันธุ์ (กรรมการสถาปนิกล้านนา) อรุณ อินทะพันธุ์ (อดีตสถาปนิกประจำ
มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ยูควางแผนสร้างวิทยาเขตรังสิต2524) ศิริศักดิ์ สุรวฒนพงษ์ (เลขาธิการ
คณะกรรมการสถาปนิกล้านนา 2537-2539) มรว.อนุพันธุ์พงษ์ จักรพันธ์ (เหรียญก
คณะกรรมการสถาปนิกล้านนา 2537-2539) สุรศักดิ์ นั้วริยะกุล (กรรมการสถาปนิกล้านนา
2537-2539) มนตรี วงษ์เกษม (สถ.5) ฯลฯ

(4)สถาปนิก “รุ่น L” เช่น ธนิต ชุมแสง (อดีตประธานกรรมการสถาปนิกล้านนา 2549-
2553) เจ้าของธุรกิจร้าน Good View หลายสาขาเช่นเชียงใหม่ กรุงเทพฯ พัทยา เวียงจันทน์) อาจารย์
ดร.กาญจน์ นทีวุฒิกุล (ม.ราชมงคล) (ประธานกรรมการสถาปนิกล้านนาคนปัจจุบัน 2553-
ปัจจุบัน) ชัยยุทธ ประยูรสร (สตูดิโอสถาปนิก 4381) อาจารย์ ดร.ณวิทย์ อ่องแสงชัย (คณะ
สถาปัตยกรรมศาสตร์ มช.) อาจารย์ ดร.ระวีวรรณ โอพารัตน์มณี (คณะสถาปัตยกรรมศาสตร์ มช.)
อาจารย์สถาปนา กิตติกุล (คณะสถาปัตยกรรมศาสตร์ มช.) อาจารย์ ดร.ชาญณรงค์ (คณะ
สถาปัตยกรรมศาสตร์ มช.) ผศ.ดร.ชวลิต สัยเจริญ (คณะสถาปัตยกรรมศาสตร์ มช.) อาจารย์สืบพงษ์
จรรย์สืบศรี (ม.ราชมงคล อดีตข้าราชการกรมโยธาธิการและผังเมือง) อาจารย์วิรพจน์ การคนชื่อ
(ม.ราชมงคล) และคุณสุธี มีจันทร์ (PTA/PRC) คุณอำไพ ไชยพิจิตร (ห้างหุ้นส่วนจำกัดเมอกรีน)
และสถาปนิกในส่วนราชการเช่นสำนักงานโยธาธิการและผังเมืองจังหวัดเชียงใหม่ ฯลฯ

(4)สถาปนิก “รุ่น M” เช่น อาจารย์พงษ์สิน ทวีเพชร (ม.ราชมงคล) พันธุ์ประสิทธิ์ บุญเนา
(ฝ่ายสถาปนิก เทศบาลนครเชียงใหม่) อาจารย์รัชชัย มานิตย์ (ม.แม่โจ้)

(5)สถาปนิก “รุ่น S” เช่น อาจารย์รุ่นใหม่ในคณะสถาปัตยกรรมศาสตร์ มหาวิทยาลัยเชียงใหม่
อย่างเช่น อาจารย์วัชรพงษ์ ชุมดวง และสถาปนิกรุ่นใหม่ เช่น ปวรพันธ์ ตันตยานุสรณ์ ลูกชายของ
ดร.นิวัตร ตันตยานุสรณ์ (อดีตประธานกรรมการสถาปนิกล้านนา 2547-2548 กรรมการสภาที่
ปรึกษาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ พ.ศ.2553-2555) สถาปนิกผู้ควบคุมการปรับปรุงอาคารศูนย์
การแพทย์แผนไทยและการแพทย์ผสมผสาน คณะแพทยศาสตร์ มหาวิทยาลัยเชียงใหม่ซึ่งเป็น

อาคารเก่าของพระอนุสรณ์คุณ (ล้อม นมะหุด) ที่ทายาทได้มอบให้คณะแพทยศาสตร์ มหาวิทยาลัยเชียงใหม่ เมื่อ พ.ศ.2512 ปรับปรุงเสร็จได้เปิดใช้งานใน พ.ศ.2554 ฯลฯ

ทุกคนที่กล่าวนามล้วนเป็นสถาปนิกที่มีบทบาทในการ “สร้างเมือง” เชียงใหม่ที่สมโชติ มีส่วนร่วมด้วยในช่วงสามทศวรรษที่ผ่านมา โดยทำงานทางวิชาการเพื่อบ้านเมืองในนามสมาคม สถาปนิกสยามในพระบรมราชูปถัมภ์ (สถาปนาเมื่อ พ.ศ.2477) และต่อมาตั้งแต่ พ.ศ.2526 ทำในนามองค์กรเครือข่ายภายใต้ร่มสมาคมสถาปนิกสยามในพระบรมราชูปถัมภ์ในทุกภูมิภาค คือ ภาคเหนือ ในนาม คณะกรรมการสถาปนิกล้านนาฯ ภาคใต้ในนามคณะกรรมการสถาปนิกทักษิณฯ ภาคอีสานในนามคณะกรรมการสถาปนิกอีสานฯ และต่อมาส่วนหนึ่งทำงานในนาม องค์กรวิชาชีพชื่อ “สภาสถาปนิก”

เมื่อครั้ง “สภาสถาปนิก” มีกิจกรรมสัมมนาทางวิชาการที่เชียงใหม่และต้องการมุมมองทางประวัติศาสตร์ก็ได้เปิดโอกาสให้สมโชติได้มีส่วนร่วมด้วย ความสัมพันธ์เชิงเครือข่ายจึงเกิดขึ้น ต่อเนื่อง

ข. การหนุนช่วยของเครือข่าย

ด้วยความสัมพันธ์เชิงเครือข่ายอันยาวนานดังกล่าว เมื่อคณะกรรมการสถาปนิกล้านนา ได้เห็นผลงานจัดนิทรรศการของโครงการ LLEN เชียงใหม่ในวันวิชาการของมหาวิทยาลัยเชียงใหม่ ก็ได้ติดต่อขอให้โครงการ LLEN เชียงใหม่นำนิทรรศการดังกล่าวไปจัดในงานสถาปนิกล้านนา ประจำปี 2554 ณ ศูนย์การค้าเซ็นทรัลเวิลด์พลาซ่าเชียงใหม่โดยไม่คิดเงินค่าใช้พื้นที่ ทำให้คนทั่วไปได้เห็นผลงานของโครงการ LLEN เชียงใหม่ในวงกว้างมากขึ้น ถือเป็นการหนุนเสริมอย่างหนึ่ง

2.3 เครือข่ายเจ้านายฝ่ายเหนือ

ก. การสร้างเครือข่าย

ปี พ.ศ.2539 เชียงใหม่มีงานใหญ่หลายงาน เช่น (1)งานสุวรรณสมโภช 50 ปีแห่ง การครองราชย์ (พ.ศ.2489-2539) (2)งานสมโภชเชียงใหม่ 700 ปี (3)การประชุมนานาชาติไทยศึกษา ครั้งที่ 6 ซึ่งจัดที่เชียงใหม่ ฯลฯ หลายภาคส่วนต่างมีงานวิชาการและงานพัฒนาเมืองเชียงใหม่ (ดู สมโชติ อ๋องสกุล งานสมโภชเชียงใหม่ 700 ปี : ความเป็นมาและความเคลื่อนไหว จัดพิมพ์โดย คณะอนุกรรมการด้านวิชาการงานสมโภชเชียงใหม่ 700 ปี 2539) หนึ่งในนั้นคือเจ้านายฝ่ายเหนือนำ โดยเจ้าวงศ์ศักดิ์ ณ เชียงใหม่และเจ้าระวีพันธุ์ สุจริตกุล เตรียมจัดทำหนังสือเจ้าหลวงเชียงใหม่ เปิด โอกาสให้สรวดีและสมโชติได้มีส่วนร่วมในการทำงานจนสำเร็จทันงานวันที่ 12 เมษายน 2539 และเกิดกองทุนหนังสือเจ้าหลวงเชียงใหม่สนับสนุนการทำงานวิชาการเพื่อเชียงใหม่

ผลงานครั้งนั้นทำให้เกิดสายสัมพันธ์ที่ดีกับเจ้านายฝ่ายเหนือ ส่งผลให้สมโชติได้รับการแต่งตั้งเป็นกรรมการในมูลนิธิราชดำรินุรักษ์ฝ่ายเหนือ ซึ่งผู้ว่าราชการจังหวัดเชียงใหม่เป็นประธานและเจ้านายฝ่ายเหนือเป็นกรรมการส่วนใหญ่

ในฐานะกรรมการมูลนิธิราชดำรินุรักษ์ฝ่ายเหนือ สมโชติได้ทำให้เจ้านายฝ่ายเหนือได้มีบทบาททางวิชาการ อย่างต่อเนื่องโดยเสนอให้มีการจัดทำกิจกรรมทางวิชาการดังนี้

พ.ศ.2542 โอกาสครบรอบ 72 ปีของพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว สมโชติเสนอให้จัดทำป้ายแหล่งประวัติศาสตร์ในเชียงใหม่ ซึ่งในที่สุดตกลงทำ 72 ป้าย (ต่อมากรมศิลปากรร่วมสมทบอีก) โดยมีเจ้าวงศ์ศักดิ์ ณ เชียงใหม่เป็นประธานฝ่ายวิชาการ เจ้าระวีพันธ์ สุจริตกุลเป็นประธานฝ่ายหาทุน ศิริชัย นฤมิตรเรขการ(พ.ศ.2471-2547)เป็นประธานฝ่ายจัดทำป้ายให้เหมาะสมกับแต่ละสถานที่โดยมีสมโชติเป็นผู้ประสานงาน

งานนี้ผู้ว่าราชการจังหวัดเชียงใหม่ขณะนั้นคือนายพลากร สุวรรณรัฐ และ นายประวิทย์ สิห์โสภณ ให้การสนับสนุนเต็มที่ ผู้รับผิดชอบแต่ละสถานที่ เช่น วัด โบสถ์ มัสยิด ชุมชน ฯลฯ ต่างให้การสนับสนุน ความสัมพันธ์ของเครือข่ายระดับ “ผู้ใหญ่” ในพื้นที่ได้ขยายตัวชัดเจน มีผลงานเป็นรูปธรรมและได้จัดทำเป็นหนังสือชื่อ **เจ้าพ่อหลวง (ดู เจ้าพ่อหลวง : ภาพแห่งความทรงจำและแหล่งประวัติศาสตร์ในนครเชียงใหม่ เชียงใหม่ : มูลนิธิราชดำรินุรักษ์ฝ่ายเหนือ 2542 และสมโชติ อ๋องสกุล ประวัติศาสตร์ชุมชนเพื่อชุมชน เล่ม 2 พ.ศ.2544)**

พ.ศ.2547 โอกาสครบรอบ 72 ปีสมเด็จพระนางเจ้าฯ พระบรมราชินีนาถ สมโชติเสนอให้จัดทำหนังสือประวัติศาสตร์เจ้านายสตรี ที่ประชุมเห็นชอบมอบหมายให้เจ้าวงศ์ศักดิ์ ณ เชียงใหม่เป็นบรรณาธิการ สรวิศดิประสานงานขอบทความจากคุณสุกัญญา ชลศึกษ์ หรือ กฤษณา อโศกสิน ศิลปินแห่งชาติ สาขาวรรณศิลป์ พ.ศ.2531 ซึ่งเมตตาสรวิศดิสมโชติ ดร.สุนทร ชูตินทรานนท์แห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย และชาวต่างชาติที่เป็นลูกศิษย์ 2 คน คือ โยชิยุกิ มาซุฮาร่า และฟอลเกอร์ กราบอฟสกี โดยสรวิศดิเขียนเรื่องบทบาทของขัตติยานีในล้านนาสมัยโบราณ และเรื่องบทบาททางการเมืองของพระมหาเทวีจิระประภา สมโชติเขียนเรื่อง พระราชชายาเจ้าดารารัศมีกับการสร้างประวัติศาสตร์ เรื่องหม่อมบัวไหลและเรื่องหม่อมบัวเขียว และมีผู้ร่วมเขียนอีกหลายคน นับเป็นหนังสือเกี่ยวกับเจ้านายสตรีในล้านนาเล่มแรก (ดู **ขัตติยานีศรีล้านนา เชียงใหม่ : มูลนิธิราชดำรินุรักษ์ฝ่ายเหนือ 2547**)

พ.ศ.2552 โอกาสครบรอบ 100 ปีการเสด็จ “ปีก” บ้านของพระราชชายาเจ้าดารารัศมี (2452-2552) สมโชติเสนอให้จัดทำหนังสือประวัติศาสตร์เกี่ยวกับพระราชชายาเจ้าดารารัศมี เกิดเป็นหนังสือ พระราชชายาเจ้าดารารัศมี พิมพ์เป็นอนุสรณ์ในงานฉลองกุศรอบ 100 ปี (ดู พระราชชายาเจ้าดารารัศมี กรุงเทพฯ : ศูนย์ส่งเสริมวัฒนธรรมแห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย 2552)

ผลงานต่างๆ ที่ทยอยออกมาอย่างต่อเนื่องตั้งแต่ พ.ศ.2539 ทำให้เจ้านายฝ่ายเหนือมีบทบาทในทางวิชาการเกี่ยวกับเชียงใหม่อย่างมั่นใจ หนังสือเล่มล่าสุดที่สมโชติเสนอให้จัดทำในโอกาส 84 ชันษาพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวใน 5 ธันวาคม 2554 จึงจัดทำโดยเจ้าวงศ์ศักดิ์ ณ เชียงใหม่ ถือเป็นการเติบโตใหญ่ของเครือข่ายเจ้านายฝ่ายเหนือ ซึ่งสวัสดิ์และสมโชติมีส่วนร่วมในการเปิดพื้นที่

นอกจากทำหนังสือในโอกาสต่างๆ แล้ว สมโชติได้เปิด “พื้นที่” ให้เจ้านายฝ่ายเหนือมีบทบาทในชุมชนเช่นการเชิญเจ้าวิไลวรรณ ณ เชียงใหม่ หลานสาวเจ้าแก้วนารัฐ เจ้าหลวงเชียงใหม่ ธิดาของเจ้านางสุคันธา ณ เชียงใหม่ เจ้านางแห่งเชียงตุง เป็นประธานเปิดงานของกลุ่มไทเงิน แห่งชุมชนวัดนันทารามเป็นการเชื่อมโยงเจ้านายสายเชียงตุงพบกับประชากรไทเงินที่มาจากเชียงตุงมาอยู่ในเชียงใหม่ตั้งแต่ พ.ศ.2347 ครั้นเมื่อเจ้านางสุคันธา ณ เชียงใหม่ สิ้นชีวิตเมื่อ 2546 สมโชติได้เขียนเรื่อง “เจ้านางสุคันธา ณ เชียงใหม่ : สายใยรักสองราชสำนักเชียงใหม่-เชียงตุง” เป็นเครื่องเคลารพศพ ทำให้คนรู้จักเจ้านางในวงกว้าง โดยมีการเผยแพร่ในชุมชนออนไลน์ และต่อมาได้รับความเมตตาจากเจ้าวรจักร ณ เชียงตุง ทายาทเจ้าฟ้าพรหมลือและเจ้าทิพวรรณ ณ เชียงตุง ในการทำงานทางวิชาการร่วมกัน เช่น การนำเสนอในงานประชุมทางวิชาการของ ดร.ชาญวิทย์ เกษตรศิริ ที่เชียงราย การร่วมกันบรรยายพิเศษที่คณะศิลปศาสตร์ มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ ท่าพระจันทร์ เป็นต้น

โอกาสหลานเจ้าแก้วนารัฐ เจ้าหลวงเชียงใหม่ 3 คน คือ (1)เจ้าระวีพันธ์ สุจริตกุล ธิดาเจ้าราชบุตรวงศ์ตะวัน (เกิด 24 ม.ค.2470) (2)เจ้าวงศ์ศักดิ์ ณ เชียงใหม่ ทายาทเจ้าพงษ์อินทร์ ณ เชียงใหม่ (เกิด 25 ก.ย.2478) (3)เจ้าวิไลวรรณ ณ เชียงใหม่ ธิดาเจ้าอินทนนท์และเจ้านางสุคันธา ณ เชียงใหม่ (เกิด 22 มี.ค.ปลายปี 2478) มีอายุครบ 80 ปีและ 6 รอบใน พ.ศ.2550 สมโชติได้ทำหนังสือเรื่อง ชุมชนเจ้านายฝ่ายเหนือกับการสร้างประวัติศาสตร์ มอบให้เป็นที่ระลึก (ดู สมโชติ อ๋องสกุล ชุมชนเจ้านายฝ่ายเหนือกับการสร้างประวัติศาสตร์ 2550)

ข. การหนุนช่วยของเครือข่าย

โดยเหตุที่สมโชติเป็นกรรมการมูลนิธิราชดำรินุรักษ์ฝ่ายเหนือซึ่งมีผู้ว่าราชการจังหวัดเชียงใหม่เป็นประธาน ดังนั้นเมื่อมีความคืบหน้าเกี่ยวกับโครงการ LLEN เชียงใหม่ เช่น การทำหนังสือการตั้งเรื่อง เจ้าหลวงเชียงใหม่ รายงานต่อที่ประชุม และเมื่อมีกำหนดวันปิดโครงการแล้ว ก็ได้เชิญผู้ว่าราชการจังหวัดเชียงใหม่เป็นองค์ปาฐกในวันประชุมปิดโครงการ หม่อมหลวงปนัดดา ดิศกุลผู้ว่าราชการจังหวัดเชียงใหม่ประธานมูลนิธิราชดำรินุรักษ์ฝ่ายเหนือได้เมตตาเป็นองค์ปาฐกและได้เตรียมนำเสนอเป็น Power point อย่างตั้งใจสร้างความประทับใจแก่ทุกคนในที่ประชุม โอกาสนั้นได้มอบหนังสือขัตติยานีศรีล้านนาซึ่งจัดทำโดยมูลนิธิราชอนุรักษ์ฝ่ายเหนือแก่เครือข่ายในพื้นที่ทุกเครือข่าย ถือเป็นการหนุนเสริมของเครือข่ายเจ้านายฝ่ายเหนือ

2.4 เครือข่ายเทศบาลนครเชียงใหม่

ก. การสร้างเครือข่าย

สรีสวัสดิ์ทำหน้าที่นักประวัติศาสตร์ร่วมประชุมกับนักวิชาการอาวุโสชมรมล้านนาคดีเพื่อเขียนป้ายอธิบายแหล่งประวัติศาสตร์ในเวียงเชียงใหม่ เช่น ประตูเมือง แจ่งเมือง ฯลฯ โดยการสนับสนุนของเทศบาลนครเชียงใหม่สมัยกลุ่มอานันทภูมิ ขณะที่กำลังตั้งครรภ์ลูกคนที่สอง

งานเพื่อเชียงใหม่ขึ้นสำคัญของสรีสวัสดิ์และสมโชติที่ส่งผลกระทบยาวคือการทำหน้าที่นักวิชาการที่ปรึกษาของบริษัทที่ปรึกษาในการจัดแสดงถาวรในหอศิลปวัฒนธรรมเมืองเชียงใหม่ ซึ่งใช้ศาลากลางหลังเดิมเป็นสถานที่จัดแสดง โดยเริ่มต้นตั้งแต่ พ.ศ.2536 และสำเร็จเปิดบริการใน พ.ศ.2545 (ดู สมโชติ อ๋องสกุล “หอศิลปวัฒนธรรมเมืองเชียงใหม่ : ความเป็นมาและความสำเร็จ” ใน ประวัติศาสตร์ชุมชนเพื่อชุมชน เล่ม 2 พ.ศ.2544)

ในวันเปิดหอศิลปวัฒนธรรมเมืองเชียงใหม่ 5 พฤษภาคม 2545 สมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารีเป็นองค์ประธาน เทศบาลนครเชียงใหม่เชิญสรีสวัสดิ์และสมโชติรับเสด็จถวายรายงานคนละห้องโดยสรีสวัสดิ์ถวายรายงานนิทรรศการห้องก่อนจะเป็นเชียงใหม่ห้องอารยธรรมสองลุ่มน้ำและห้องเมืองเชียงใหม่ สมโชติถวายรายงานห้องเจ้าหลวงเชียงใหม่ ในวันนั้นสมโชติได้ทูลเบิกตัวเจ้านายฝ่ายเหนือรับเสด็จด้วย

ต่อมาเมื่อสมเด็จพระพี่นางเธอเจ้าฟ้ากัลยาณิวัฒนากรมหลวงนราธิวาสราชนครินทร์ (พ.ศ. 2466-2551) นำสมาคมครูสอนภาษาฝรั่งเศสเข้าชมหอศิลปวัฒนธรรมเมืองเชียงใหม่ สมโชติก็ได้เฝ้ารับเสด็จถวายรายงาน

การใช้ทุนทางปัญญาสร้างเครือข่ายกับเทศบาลนครเชียงใหม่สรีสวัสดิและสมโชติดำเนินต่อเนื่อง โดยเฉพาะสมโชติ ได้รับการแต่งตั้งให้เป็นกรรมการหลายกรณีในหลายยุคของนายกเทศมนตรีเช่น สมัยพันเอกสกล กลันทะกะสุวรรณ ผู้นำกลุ่มนวรัฐพัฒนาเป็นนายกเทศมนตรี มี ดร.นิวัตร ตันตยานุสรณ์เป็นเทศมนตรี สมโชติเป็นกรรมการพิจารณาเรื่องการสร้างน้ำพุที่ประตูช้างเผือก โดยเขียนเรื่อง **จิต : ไม่เชื่ออย่าลบหลู่** ให้ทุกฝ่ายที่เกี่ยวข้องได้อ่านเป็นการเตือนว่าอย่าสร้างน้ำพุขวางทางเข้าออกเพราะโบราณถือว่า “จิต” (ดู สมโชติ อ๋องสกุล “จิต: ไม่เชื่ออย่าลบหลู่” ในหนังสือพิมพ์ พลเมืองเหนือรายสัปดาห์ ปีที่ 2 ฉบับที่ 13 วันที่ 14-20 ม.ค.2545 หน้า 7-8/13)

สมัยกลุ่มนวรัฐพัฒนาครองอำนาจจึงไม่สร้างน้ำพุที่ประตูช้างเผือก แต่ต่อมากลุ่มเชียงใหม่คุณธรรมสมัยนายปกรณ์ บุรณุปกรณ์ (พ.ศ.2501-ปัจจุบัน) เป็นนายกเทศมนตรี สร้างจนสำเร็จ แล้วในที่สุดมีการฟ้องร้องโดยเฉพาะจากกรมศิลปากร ซึ่งผู้ตรวจการแผ่นดินเห็นสมควรให้หรือ ส่งผลให้มีการหาทางออกด้วยการใช้ภาษาราชการว่า “ย้าย” น้ำพุออกจากประตูช้างเผือกในสมัยนายบุญเลิศ บุรณุปกรณ์ (พ.ศ.2499-ปัจจุบัน) เป็นนายกเทศมนตรี (พ.ศ.2543-2550) (ต่อมาดำรงตำแหน่งนายกองค์การบริหารส่วนจังหวัด เชียงใหม่ : พ.ศ.2551-2555)

ครั้งนั้นสมโชติร่วมเป็นคณะทำงานโครงการพัฒนาเมือง (Green&Clean) มีนายปริญญ์ ปานทอง ขณะดำรงตำแหน่งรองผู้ว่าราชการจังหวัดเชียงใหม่เป็นประธานร่วมพิจารณาเรื่องนี้ด้วย

โอกาสนั้นสมโชติเป็นผู้เสนอคณะทำงานโครงการพัฒนาเมือง (Green&Clean) ให้เปิดพื้นที่โล่งด้านหน้าป้อมไหยา ซึ่งเป็นป้อมปราการแห่งสุดท้ายที่เหลืออยู่บนกำแพงชั้นนอก ต่อมาได้มีการมอบพื้นที่นี้ให้เทศบาลนครเชียงใหม่สมัย รอ.หญิง เดือนเต็มดวง ณ เชียงใหม่ (พ.ศ.2514-ปัจจุบัน) เป็นนายกเทศมนตรี(พ.ศ.2550-2552) (ดู สมโชติ อ๋องสกุล “จากสวนกาญจนาภิเษกถึงช่วงหน้าป้อมไหยา : ภูมิทัศน์กำแพงชั้นนอกของเมืองเชียงใหม่” ร่มพะยอม ปีที่ 8 ฉบับที่ 3 ก.ค.-ธ.ค. 2549)

สมัย รอ.หญิง เดือนเต็มดวง ณ เชียงใหม่ (พ.ศ.2514-ปัจจุบัน) เป็นนายกเทศมนตรี (2550-2552) ต่อเนื่องถึงสมัยนายทัศนัย บุรณุปกรณ์ (พ.ศ.2517-ปัจจุบัน) เป็นนายกเทศมนตรี (2552-ปัจจุบัน) สมโชติเป็นกรรมการพิจารณาการประกวดต้นไม้ใหญ่ในเขตเทศบาลนครเชียงใหม่

นายกเทศมนตรีเป็นประธานที่ประชุมทำให้มีโอกาสเสนอความคิดความเห็นต่อนายกเทศมนตรีทั้งสองยุคได้

ตั้งแต่ พ.ศ.2550 เป็นต้นมาเทศบาลนครเชียงใหม่ได้เชิญสมัชชาเป็นวิทยากรออกรายการวิทยุกระจายเสียงแห่งประเทศไทยในวันทำบุญเมืองบริเวณกลางเวียงเป็นประจำ

กล่าวได้ว่าเมื่อเทศบาลนครเชียงใหม่ต้องการคนช่วยอธิบายเรื่องราวเกี่ยวข้องกับประวัติศาสตร์เมืองเชียงใหม่ก็ประสานงานกับสมัชชา ธรรมนูญ อบจ.เชียงใหม่ก็เช่นกัน ทำให้มีสายสัมพันธ์เชิงเครือข่ายกับเทศบาลนครเชียงใหม่และ อบจ.เชียงใหม่ โดยเฉพาะในยุคที่มีเครือข่ายศิษย์เก่าในตำแหน่งบริหาร การเชื่อมโยงกับองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นระดับเทศบาลนครเชียงใหม่และองค์การบริหารส่วนจังหวัดเพื่อหนุนช่วยโครงการนี้จึงไม่ยาก

ข. การหนุนช่วยของเครือข่าย

ในการดำเนินโครงการ LLEN เชียงใหม่ได้รับการหนุนเสริมจากเทศบาลนครเชียงใหม่ ดังนี้

- 1) นายกเทศมนตรีเทศบาลนครเชียงใหม่ ลงนามใน MOU สนับสนุนโครงการ
- 2) ผอ.กองการศึกษา เทศบาลนครเชียงใหม่มีนโยบายให้ทุกสถานศึกษาในโครงการให้ความร่วมมือ ผู้อำนวยการโรงเรียนเทศบาล 4 แห่งโครงการสนับสนุนครูและนักเรียนเข้าร่วมโครงการ โดยมี ศิษยานุศิษย์ของเทศบาลประสานงาน
- 3) กองการศึกษาเทศบาลนครเชียงใหม่บรรจุเรื่องการขยายผลจาก 4 แห่งไปสู่อีก 7 แห่งเข้าในรายการอบรมครูสังกัดเทศบาลนครเชียงใหม่ รับเป็นเจ้าภาพในการขยายผล
- 4) ธรรมนูญ อบจ.เชียงใหม่มีโรงเรียนประถมศึกษาในสังกัดเพียงโรงเรียนเดียว อ.ไพรัช ใหม่มขมพูน ผอ.กองการศึกษาฯ อบจ.เชียงใหม่ซึ่งเป็นเครือข่ายศิษย์เก่าช่วยประสานงานกับโรงเรียนตลอดโครงการ ดังนั้นแม้โรงเรียนตั้งอยู่ห่างไกลถึงอำเภอหางดง ครูมีจำนวนน้อย และ โรงเรียนมีกิจกรรมมากเพียงใด ผู้บริหารสถานศึกษาโรงเรียนต้นแก้วก็ต้องส่งครูและนักเรียนร่วมกิจกรรมของโครงการและดำเนินตามแผนที่กำหนดไว้ทุกประการ

2.5 เครือข่ายภาคราชการ

ก.การสร้างเครือข่าย

สรัสวดีและสมโชคเป็นอาจารย์มหาวิทยาลัยที่มีโอกาสทำงานร่วมกับผู้ว่าราชการจังหวัดเชียงใหม่ตั้งแต่สมัยนายชัยยา พูนศิริวงศ์ (พ.ศ.2476-2534) ผู้ว่าราชการจังหวัดเชียงใหม่ (พ.ศ.2524-2530) จนถึงปัจจุบัน

ในที่ประชุมใหญ่ของจังหวัดเชียงใหม่ประกอบด้วยหัวหน้าส่วนราชการต่างๆของจังหวัดเชียงใหม่ เมื่อมีวาระที่เกี่ยวข้องกับประวัติศาสตร์เชียงใหม่ สมโชคในฐานะกรรมการชุดที่เกี่ยวข้องได้มีโอกาสเสนอความเห็นตามลำดับสมัยดังนี้

(1)สมัยนายชัยยา พูนศิริวงศ์ (พ.ศ.2476-2534) ดำรงตำแหน่งผู้ว่าราชการจังหวัดเชียงใหม่ ช่วง พ.ศ.2524-2530 เสนอเรื่องชื่อเรียกพญามังรายตามหลักฐานชั้นต้น เสนอให้เรียกชื่อถนนชูปเปอร์ไฮเวย์ ลำปาง-เชียงใหม่ ช่วงถึงเชียงใหม่เป็นพระนามกษัตริย์แห่งราชวงศ์มังราย

(2)สมัยนายไพรัตน์ เจริญมิตร (พ.ศ.2480-26 พ.ค.2534) เป็นผู้ว่าฯเชียงใหม่ (พ.ศ.2530-26 พ.ค.2534) เสนอเรื่องเกี่ยวกับโครงการพัฒนาเมืองเชียงใหม่ที่จัดทำโดยบริษัทหลุยส์ เบอร์เจอร์ อินเตอร์เนชั่นแนล ณ โรงแรมดิเอ็มเพรส เมื่อ 1-2 สิงหาคม 2534

(3)สมัยนายชนะศักดิ์ ยูวบูรณ์ เป็นผู้ว่าฯ เชียงใหม่ (พ.ศ.2534-2536) เสนอเรื่องงานสมโภชเชียงใหม่ 700 ปีโดยมีชื่ออักษรธรรมล้านนา และภาษาอังกฤษข้อความว่า Chiangmai 700th Anniversary Celebration (1296-1996 A.D.)กำกับด้วย

(4)สมัยนายวิระชัย แนวนุญเนียร เป็นผู้ว่าฯเชียงใหม่ (พ.ศ.2537-2539) เสนอให้เร่งรัดปรับปรุงศาลากลางหลังเดิมเป็นหอศิลปวัฒนธรรม เพื่อเป็นที่ระลึกวาระเชียงใหม่ 700 ปี

(5)สมัยนายพลากร สุวรรณรัฐ เป็นผู้ว่าฯเชียงใหม่ (พ.ศ.2540-2541) เสนอโครงการพิพิธภัณฑ์เปิด จัดทำป้ายในแหล่งประวัติศาสตร์ทั่วเชียงใหม่

(6)สมัยนายประวิทย์ สิริโสภณ เป็นผู้ว่าฯเชียงใหม่ (พ.ศ.2542-2543) ร่วมจัดทำป้ายแหล่งประวัติศาสตร์ 72 ป้ายในวาระ 72 ปีในหลวง เป็นต้น

ตราบถึงปัจจุบัน มล.ปนัดดา ดิศกุล เป็นผู้ว่าฯเชียงใหม่ (ตุลาคม 2553-ปัจจุบัน) เสนอแนวทางการปรับปรุงพื้นที่กำแพงชั้นนอก ฯลฯ

ในระบบราชการระดับจังหวัด เมื่อผู้ว่าราชการจังหวัดรับฟังความเห็นและเห็นชอบด้วย ส่วนราชการอื่นๆ ก็เห็นชอบด้วย ผลงานที่สมโภชได้นำเสนอก็ปรากฏเป็นรูปธรรมตามลำดับ เกิดเป็นเครือข่ายภาคราชการที่พร้อมทำงานร่วมกันในหลายกรณีอย่างต่อเนื่องสืบมา

นอกจากนั้นช่วงเวลาที่สมโภชทำงานเพื่อเชียงใหม่ตั้งแต่สมัยนายชัยยา พุนศิริวงศ์ (พ.ศ. 2476-2534) ดำรงตำแหน่งผู้ว่าราชการจังหวัดเชียงใหม่ ช่วง พ.ศ.2524-2530 ถึงปัจจุบัน ปลัดอำเภอ นายอำเภอ หัวหน้าสำนักงานจังหวัด ฯลฯ ต่างได้เติบโตในหน้าที่ราชการเป็นรองผู้ว่าราชการ จังหวัด ผู้ว่าราชการจังหวัดใกล้เคียงจังหวัดเชียงใหม่ อาทิ ฯลฯ ต่างรู้จักกันด้วยผลงานที่สร้างสมกันมา ทำให้เกิดความสัมพันธ์เชิงเครือข่ายภาคราชการระดับสูงดำรงสืบมา

อนึ่งอดีตผู้ว่าฯ เช่น นายพลากร สุวรรณรัฐ ต่อมาได้รับการโปรดเกล้าฯ เป็นองคมนตรีได้ เมตตาสนับสนุนงานของสมโภชที่ทำเพื่อเชียงใหม่ รวมทั้งการรับของที่ระลึกของชุมชนชาวบ้าน วัดนันทารามที่จัดทำในโอกาส 72 ปีในหลวงขึ้นทูลเกล้าฯ อธิการผู้ว่าฯ เช่น นายอุดม พัวสกุล ต่อมาได้รับการแต่งตั้งเป็นอธิบดีกรมโยธาธิการ ได้เมตตาเป็นเครือข่ายภาคราชการที่หนุนเสริมการทำงานเพื่อเชียงใหม่ของสมโภช

นอกจากภาคราชการฝ่ายพลเรือนแล้ว สวัสดิ์และสมโภชมีโอกาสร่วมกับภาคราชการฝ่ายทหาร มทบ.33 โดยสวัสดิ์ร่วมทำหนังสือเรื่อง **ประวัติพระธาตุดอยตุง** พลตรี พิชาญเมธ ม่วงมณี ผบ.มทบ 33 (พ.ศ.2541-2544) นำขึ้นเสกคอปเตอร์สำรวจดอยตุงด้วย

สมโภชช่วยทำหนังสือเรื่อง **พระเจ้ากาวิละ** ในโอกาส 30 ปีนุสาวรีย์พระเจ้ากาวิละ (2515-2545) โดยพันเอกสิมอ อุดมผล รอง ผบ.มทบ.33 (2545) รับฟังความคิดเห็นและดำเนินการตามข้อเสนอ มีผลงานเป็นรูปเล่ม (ดู **ประวัติพระธาตุดอยตุง** รวบรวมโดยคณะกรรมการค้นคว้าวิจัย ประวัติพระธาตุดอยตุง จัดพิมพ์โดยมูลนิธิแม่ฟ้าหลวง และธนาคารไทยพาณิชย์ 2536 และ **พระเจ้ากาวิละแห่งนครเชียงใหม่** จัดพิมพ์โดย มณฑลทหารบกที่ 33 ในโอกาส 30 ปีนุสาวรีย์พระเจ้ากาวิละ (2515-2545) 2545)

ในสายบริหารการศึกษาตั้งแต่ 2553 ได้มีการเสนอชื่อสมโภช เป็นกรรมการผู้ทรงคุณวุฒิใน คณะกรรมการเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเชียงใหม่เขต 1 และได้รับการแต่งตั้งให้ทำงานใน คณะกรรมการดังกล่าว ตั้งแต่ พ.ศ.2553 ทำให้ได้ “เข้าถึง” เครือข่ายภาคราชการระดับเขตพื้นที่

การศึกษา ก่อนหน้านั้นตั้งแต่ พ.ศ.2547 เป็นต้นมาถึงปัจจุบัน สมโชติได้เป็นกรรมการสถานศึกษา
ขั้นพื้นฐาน โรงเรียนวัดโนนทัยพายัพ

อนึ่ง นอกจากการสร้างเครือข่ายภาคราชการระดับจังหวัดที่เชียงใหม่แล้ว สมโชติใช้ “ทุน
ทางปัญญา” สร้างเครือข่ายภาคราชการในจังหวัดข้างเคียงคือลำพูน ลำปาง เชียงราย ด้วย (ดูรายชื่อ
คณะกรรมการเตรียมการให้ลำพูนขึ้นบัญชีมรดกโลก 2545, สรุปการประชุมระดมความคิดเห็นและ
เวทีกิจกรรมการจัดตั้งหอศิลปวัฒนธรรมนครลำปาง จัดโดยสำนักงานจังหวัดลำปางร่วมกับ ม.
ราชภัฏสวนดุสิต ศูนย์ลำปาง 2548 , โครงการเส้นทางเดินท่องเที่ยวเชิงประวัติศาสตร์และ
วัฒนธรรมเพื่อใช้ในการกิจการของ อบจ.เชียงราย 2554)

ข.การหนุนช่วยของเครือข่าย

ในการดำเนินโครงการ LLEN เชียงใหม่ได้รับการหนุนช่วยจากภาคราชการดังนี้

1.สพป.ชม.เขต 1 (1.1) ผอ.โกศล ปราคำ ผอ.สพป.ชม.เขต 1 “เครือข่ายศิษย์เก่า”ผู้มีอำนาจ
สูงสุดในเขตพื้นที่ฯ สนับสนุนเต็มที่ งานจึงดำเนินไปตามแผนทุกอย่าง รวมทั้งการให้ หน.สน.รับ
งานขยายผลบรรจุเข้าในโครงการประชุมครูสังกัด สพป.ชม.เขต 1 ที่กำหนดไว้แล้วด้วย (1.2)
ผอ.สพป.ชม.เขต 1 แสดงปาฐกถาปิดงานวันประชุมปิดโครงการ (1.3) ผอ.สพป.ชม.เขต 1 และ
ผอ.รร.ในสังกัดลงนามใน MOU สนับสนุนโครงการ และสนับสนุนครูเต็มที่ (1.4) ผอ.รร.ในสังกัด
สพป.ชม.เขต 1 ส่วนหนึ่งเป็นเครือข่ายศิษย์เก่าต่างให้การต้อนรับและสนับสนุนโครงการเต็มที่
โดยเฉพาะโรงเรียนอนุบาลเชียงใหม่บริการห้องประชุมเป็นประจำ โรงเรียนวัดชะจาวประสานงาน
เรือของเทศบาลตำบลฟ้าฮ่ามนำครู ผู้บริหารสถานศึกษา และสน.ล่องเรือเรียนรู้ประวัติศาสตร์สอง
ฝั่งแม่น้ำปิง (1.5)หลังการเปลี่ยนแปลง ผอ.สพป.ชม.เขต 1 เพราะ ผอ.โกศล ปราคำเกษียณอายุ
ราชการ ผอ.สพป.ชม.เขต 1 คนใหม่ “เครือข่ายศิษย์เก่า” ก็ให้การสนับสนุนเต็มที่ งานแรกก็การ
มอบ DVD ชุด LLEN เชียงใหม่ให้ 13 สถานศึกษาในโครงการและเครือข่าย ณ หอประชุม
มหาวิทยาลัยเชียงใหม่

2.)ผู้ว่าราชการจังหวัดเชียงใหม่รับเป็นองค์ปาฐกในวันประชุมปิดโครงการและมอบ
หนังสือขัตติยานีศรีล้านนาพร้อมเกียรติบัตรแก่ทุกเครือข่ายในท้องถิ่น

3)ส่วนราชการสังกัดกรมศิลปากร กระทรวงวัฒนธรรม (ก)พิพิธภัณฑสถานแห่งชาติ
เชียงใหม่อนุญาตให้นำครูเข้าชมเพื่อให้ ทีวีครูได้ถ่ายทอดกิจกรรมของโครงการ และจัดรายการ

บรรยายพิเศษ โดย ศาสตราจารย์สร้อยสวัสดิ์ อ่องสกุล เนื้อหาการบรรยายได้เผยแพร่ใน <http://ilen.edu.cmu.ac.th> (ข) หอจดหมายเหตุแห่งชาติเฉลิมพระเกียรติสมเด็จพระนางเจ้าสิริกิติ์ พระบรมราชินีนาถ เชียงใหม่ ให้ใช้สถานที่อบรมครูพร้อมมีวิทยากรแนะนำการสืบค้นหลักฐาน ประเภทจดหมายเหตุ และอนุญาตให้ครูนำนักเรียนเข้าสืบค้นในเวลาต่อมาด้วย (ค) สำนักงาน โบราณคดี เชียงใหม่ดำเนินการขุดแต่งทางโบราณคดีร่องรอยโบราณสถานในพื้นที่สวนพุทธธรรม หลังวัดคูโม่จ้ตามข้อเสนอของสมโภชติและคณะศรัทธาวิคูลุโม่จ้สวนพุทธธรรมต่อนายเกรียงไกร สัมปชลิต ขณะดำรงตำแหน่งอธิบดีกรมศิลปากร ทำให้พบแหล่งเรียนรู้ทางประวัติศาสตร์แห่ง ใหม่ สมโภชติได้นำเครือข่ายการเรียนรู้เข้าศึกษา นำครูและนักเรียนเข้าศึกษา นำชมรมจักรยานวัน อาทิตยเชียงใหม่ม้าศึกษา (ดู ใน www.youtube.com)

2.6 เครือข่ายภาคธุรกิจเอกชน

นักธุรกิจในเมืองใหม่ส่วนใหญ่เป็นศิษย์เก่า โรงเรียนดังในเมืองใหม่ คือ (1) โรงเรียนปริญสัร รอยแยลวิทยาลัย (2) โรงเรียนมงฟอร์ตวิทยาลัย (3) โรงเรียนยุพราชวิทยาลัย (4) โรงเรียนดารา วิทยาลัย (5) โรงเรียนวัดโนทัยพายัพ ส่วนใหญ่ได้รับการวางพื้นฐานให้สนใจประวัติศาสตร์ตั้งแต่ ้วยเรียน เมื่อทำงานประสบความสำเร็จในชีวิตธุรกิจ ได้มีการนัดประชุมศิษย์เก่าทั้งเป็นทางการโดย โรงเรียนเก่า หอการค้า สมาคมแซ่ สโมสรรโรตารี ฯลฯ และไม่เป็นทางการโดยนักธุรกิจคนใดคนหนึ่งเป็นประจำต่อเนื่อง

หนึ่งในหัวข้อสนทนามักเกี่ยวข้องกับประวัติศาสตร์ การอนุรักษ์ และการพัฒนาบ้านเมือง เชียงใหม่ เป็นโอกาสให้สมโภชติได้มีส่วนร่วมเป็นวิทยากรในหลายครั้งทั้งในกลุ่มที่เป็นทางการและ ไม่เป็นทางการ ทำให้มีผลงานในหลายกลุ่มเช่น

- 1) กลุ่มนักเรียนเก่าโรงเรียนปริญสัร รอยแยลวิทยาลัย (สาขานักธุรกิจ)

ก. การสร้างเครือข่าย

ทายาททั้งสองคนของสร้อยสวัสดิ์สมโภชติเป็นศิษย์เก่าโรงเรียนปริญสัร รอยแยลวิทยาลัย สมโภชติ ทำหน้าที่เป็นกรรมการในสมาคมครูผู้ปกครองโรงเรียนปริญสัร รอยแยลวิทยาลัยหลายสมัยจนลูกๆ สำเร็จการศึกษา สมโภชติช่วยงานโรงเรียนหลายเรื่อง โดยเฉพาะในส่วนที่เกี่ยวข้องกับประวัติศาสตร์ และพิพิธภัณฑ์ของโรงเรียน กลุ่มนักเรียนเก่าของปริญสัฯ นำโดยคุณจุมพล ชูติมา

คุณจุมพล ชูติมา เป็นทายาทรุ่นเหลนของหลวงอนุสารสุนทร (นายสุนธีร์ ชั่ววงศ์สง พ.ศ.2410-2477) ลูกชายคนโตของนายบวร ชูติมา และนางอุณณ์ ชูติมา จบชั้น มศ.3 โรงเรียนปรีณสร้อยแยลวิทยาลัย รุ่น Victory แล้วศึกษาต่อชั้นมัธยมปลายที่โรงเรียนเตรียมอุดมศึกษา กรุงเทพฯ และศึกษาต่อที่สหรัฐอเมริกา

เมื่อกลับเชียงใหม่ ได้ทำงานธุรกิจของครอบครัวคือศูนย์วัฒนธรรมเชียงใหม่ และโรงแรมริมกก รีสอร์ท เชียงราย ฯลฯ

คุณจุมพลได้ดำรงตำแหน่งสำคัญทางธุรกิจและสังคมในเชียงใหม่ เช่นประธานหอการค้าจังหวัดเชียงใหม่ (พ.ศ.2546-2548) ช่วงนั้นสมโชติได้เป็นที่ปรึกษาหอการค้าจังหวัดเชียงใหม่ฝ่ายวิเทศสัมพันธ์) กรรมการส่งเสริมมหาวิทยาลัยเชียงใหม่ และกรรมการชุดต่างๆ หลายชุด มีการนัดหมายรุ่นเพื่อนรุ่นพี่รุ่นน้องพบกันเป็นประจำ ทุกคนสนใจและติดตามความเปลี่ยนแปลงของบ้านเมือง ส่วนใหญ่สนใจประวัติศาสตร์ เป็นโอกาสให้สมโชติได้ร่วมพบปะตามที่นัดหมายด้วย สมโชติได้เสนอให้จัดทำหนังสือพิมพ์ ทำนองฟื้นฟูหนังสือพิมพ์คนเมืองที่เริ่มกิจการเมื่อ พ.ศ.2495 ขึ้นอีกครั้งหนึ่ง

ครั้ง พ.ศ. 2495 บริษัทลานนาการพิมพ์ (บริษัทคนเมืองการพิมพ์) มีนายไกรศรี นิมมานเหมินท์ (พ.ศ.2455-2535)เป็นแกนนำออกหนังสือพิมพ์ “คนเมือง” ฉบับแรก เมื่อ 1 มกราคม 2495 เป็นหนังสือพิมพ์รายสัปดาห์ มีนายสงัด บรรจงศิลป์ (พ.ศ.2453-2531) เป็นบรรณาธิการคนแรก (พ.ศ.2495-2498) ดำเนินการถึง 31 ธันวาคม 2521 (ดู ไกรศรี นิมมานเหมินท์ “ประวัติศาสตร์แห่งการได้มาซึ่งมหาวิทยาลัยเชียงใหม่” ใน 20 ปี มหาวิทยาลัยเชียงใหม่ 2527)

1 มีนาคม 2544 คุณจุมพลนัดหมายรุ่นเพื่อน รุ่นพี่ รุ่นน้องปรีณสร้อยแยลเพื่อปรึกษาหารือเพื่อทำหนังสือพิมพ์ในเชียงใหม่ที่ Art gallery & Restaurant ของคุณสุรัชย์ เลียวสวัสดิพงษ์ รุ่นน้อง มศ.3 Reminder 2511 โดยมีสมโชติ ร่วมประชุมด้วย กำหนดออกหนังสือพิมพ์รายสัปดาห์ ชื่อพลเมืองเหนือ ต่อมาตั้งบริษัทพลเมืองเหนือ จำกัด มีจุมพล ชูติมา เป็นประธานกรรมการ

หนังสือพิมพ์พลเมืองเหนือรายสัปดาห์ Northern Citizen มีทุน 2 อย่างคือ (1)ทุนทางปัญญา มีทีมงานที่เป็นนักเขียนมืออาชีพ นักเขียนอาวุโส นักธุรกิจและ ผู้ทรงคุณวุฒิ เช่น สมโชติ ทันทแพทย์อุทัยวรรณ กาญจนกามล (มศ.3รุ่น The First MS3 2506 / มศ.5 รุ่น 60 ปีPRC2508) ธนสวรรค์ เจริญเมือง (มศ.5รุ่น Eternity 2511) ฯลฯ ดีพิมพ์งานเป็นประจำ โดยไม่มีค่าตอบแทนถือเป็น “หุ้นส่วนทางปัญญา”

(2) ทุนเงินตรา กิจการหนังสือพิมพ์ ต้องใช้ทุนค่าดำเนินการประมาณเดือนละสองแสนกว่าบาท ปีหนึ่งต้องใช้ทุนดำเนินการประมาณ 2 ล้านบาทบาท โดยคุณจุมพล ชูติมาเป็นทุนหลัก 7 ปี (พ.ศ.2544-2551) ใช้ทุนหมดไปประมาณ 17 ล้านบาท

ปลายปี 2551 การเมืองถึงขั้นปิดท่าอากาศยานสุวรรณภูมิและคอนเมืองช่วง 25 พ.ย.- 2 ธ.ค.2551 และวิกฤตเศรษฐกิจโลก ส่งผลกระทบ“ปิดทางเข้าของรายได้หลัก”ของธุรกิจภาคบริการ คุณจุมพลจึงยุติกิจการ “หนังสือพิมพ์พลเมืองเหนือรายสัปดาห์” ตั้งแต่ 31 ธันวาคม 2551

ช่วง 7 ปี (พ.ศ.2544-2551) สมโชคมีผลงานในหนังสือพิมพ์พลเมืองเหนือรายสัปดาห์ 6 คอลัมน์ คือ (1) สมบัติบ้านสมบัติเมือง (2) จดหมายเหตุการณ์ศึกษาไทย (3) จดหมายเหตุปิตานี (4) ข่าวสารในกาลเวลา (5) คนดีศรีล้านนา และ (6) สมบัติชุมชนท้องถิ่น ทำให้เกิดเครือข่ายผู้ติดตามอ่านผลงานจำนวนหนึ่ง

อนึ่งนอกจากคุณจุมพลและรุ่นพี่รุ่นน้องที่ร่วมทำหนังสือพิมพ์พลเมืองเหนือด้วยกันแล้ว ยังมีทายาทของศาสตราจารย์อ้น นิมมานเหมินท์ (พ.ศ.2460-2540) คือ คุณอนันตชัย นิมมานเหมินท์ ที่ได้เป็นเครือข่ายนักธุรกิจของสมโชค และคณะผู้วิจัย

ข. การหนุนช่วยของเครือข่าย

ในการดำเนินงานตามแผนของโครงการ LLEN เชียงใหม่ ได้รับการหนุนช่วยดังนี้ (1) คุณจุมพล ชูติมา ได้สนับสนุนให้ใช้สถานที่ศูนย์ศิลปวัฒนธรรมเชียงใหม่เป็นสถานที่อบรมครูเรื่องประวัติศาสตร์นครเชียงใหม่และจัดอาหารพื้นเมืองล้านนาคือ “ข้าวบาย” ให้ครูผู้เข้ารับการอบรมได้ทานมื้อกลางวัน เป็นประสบการณ์ใหม่เพราะปกติไม่มีจำหน่ายที่อื่น (2) คุณสุรัช เลี้ยวสวัสดิพงษ์ รุ่นน้อง มศ.3 Reminder2511 เจ้าของร้าน Art gallery & Restaurant ให้ใช้ร้านเป็นสถานที่ประชุมเครือข่ายนักวิชาการ และอนุญาตเครือข่ายการเรียนรู้เข้าศึกษาโครงสร้างสถาปัตยกรรมในอาคารร้าน Art gallery & Restaurant และร้านท่าแพ (3) คุณอนันตชัย นิมมานเหมินท์ เป็นแกนนำในการจัดทำประวัติศาสตร์กาลหลวงเป็น VCD มอบให้โครงการนำเผยแพร่ใน <http://llen.edu.cmu.ac.th> เป็นแกนนำในการ จัดนิทรรศการที่บ้านหลวงอนุสารสุนทรโอกาส 100 ปีกาลหลวง ให้ผู้สนใจ รวมทั้งครู นักเรียนได้เข้าชม และเปิดบ้านเวฟวัน เชียงดอยสุเทพ รวมทั้งเปิดพื้นที่สุสานประจำตระกูลให้เครือข่ายการเรียนรู้ได้เข้าเขียนภาพในฐานะแหล่งเรียนรู้บนถนนสุเทพ

2) กลุ่มนักเรียนเก่าโรงเรียนมงฟอร์ต (สายนักธุรกิจ)

ก. การสร้างเครือข่าย

พฤษภาคม 2545 ผู้แทนภาคประชาชนจำนวนหนึ่งมีกลุ่มนักเรียนเก่าโรงเรียนมงฟอร์ตเป็นแกนนำ ประชุม ณ พุทธสถานเชียงใหม่ ก่อตั้งองค์กรเรียกว่า “สถาบันล้านนา” มีวัตถุประสงค์ 3 ประการ คือ (1) เป็นองค์กรภาคประชาชนเพื่อการอนุรักษ์และฟื้นฟูจารีตประเพณี ภูมิปัญญา ศิลปวัฒนธรรมและประวัติศาสตร์ล้านนา (2) เป็นศูนย์การเรียนรู้ด้านศิลปวัฒนธรรม และประวัติศาสตร์ล้านนาที่จัดขึ้นในชุมชนโดยชุมชน (3) เป็นแหล่งสนับสนุนการวิจัยที่เกี่ยวข้องกับล้านนา

ครั้งนั้นสมโชติ มีกิจกรรมเปิดตัวสถาบันล้านนาโดยเดินทางบรรยายเรื่องราวทางประวัติศาสตร์ในวัดต่างๆ ตามโครงการรถไฟธรรมะของกลุ่มหนุ่มสาวจังหวัดเชียงใหม่ เป็นการบรรยายหลังพระสงฆ์บรรยายธรรมเสร็จในเวลาประมาณ 20.30 น.มีคนฟังหม่อมขาวเต็มวัดทุกวัด ในโครงการรถไฟธรรมะมีคนฟังประมาณพันคน เป็นการให้ทุนทางปัญญาสร้างเครือข่ายที่ต้องมีความวิริยะเพราะต้องขับรถยนต์ไปยามค่ำคืนช่วงฤดูเข้าพรรษา ซึ่งหมายถึงมีฝนตกเป็นประจำ

อย่างไรก็ตามศิษย์เก่าโรงเรียนมงฟอร์ตผู้เป็นแกนนำในการตั้งสถาบันล้านนาคือ คุณสุรพงษ์ พงศ์เดชจร (ลูกเขยของนายวิบูลย์ ไตวิวัฒน์) สนใจเล่นการเมืองมากกว่าสถาบันล้านนา จึงไม่มีผลงาน เหลือเพียงแต่ความสัมพันธ์เชิงเครือข่าย

นอกจากนี้ นักเรียนเก่าโรงเรียนมงฟอร์ต บางคนได้ไปทำงานด้านเศรษฐกิจเป็นแกนในการตั้งสมาคมผู้ผลิตและผู้ส่งออกหัตถกรรมภาคเหนือ (Northern Handicrafts Manufactures and Exporters Association : NOHMEX) มีไพรัช ไตวิวัฒน์ (ลูกชายของนายวิบูลย์ ไตวิวัฒน์) ศิษย์เก่ามงฟอร์ตเป็นประธาน เมื่อต้องการเรื่องราวทางประวัติศาสตร์เข้าหนุนเสริมได้มีการติดต่อกับสมโชติ

ข. การหนุนช่วยของเครือข่าย

ในงานโครงการ LLEN เชียงใหม่ไม่ได้ขอความสนับสนุนใดๆ จากศิษย์เก่าโรงเรียนมงฟอร์ต แต่โรงเรียนมงฟอร์ต แผนกประถมศึกษา เป็นโรงเรียนเอกชนแห่งแรกที่เชื่อมโยงความรู้ประวัติศาสตร์และการบูรณาการวิชาต่างๆ กับประวัติศาสตร์ไปใช้โดยเชิญคณะผู้วิจัยและเครือข่ายนักวิชาการไปเป็นวิทยากร ถือเป็นการหนุนเสริมด้วยการนำสู่การขยายผลด้วย

3.) กลุ่มนักเรียนเก่าโรงเรียนยุพราชวิทยาลัย และ โรงเรียนวัดโนนทัยพายัพ

ก. การสร้างเครือข่าย

ช่วงเตรียมทำหนังสือที่ระลึกในวาระ 100 ปีแห่งการสถาปนาโรงเรียน เชิญสมโชติเป็นกรรมการที่ปรึกษาจัดทำหนังสือและต่อมาวัฒนัยพชัยเชิญสมโชติเป็นกรรมการสถานศึกษาได้ร่วมทำงานเช่น โครงการปรับปรุงอาคารหลังแรกเป็นพิพิธภัณฑ์โรงเรียน ร่วมจัดกิจกรรมถิบรรณถิบชมแหล่งประวัติศาสตร์ที่เกี่ยวข้องกับแต่ละสถานศึกษา ทำให้รู้จักกับนักธุรกิจผู้เป็นศิษย์เก่าของโรงเรียนทั้งสอง เป็นเครือข่ายในพื้นที่

ข. การหนุนช่วยของเครือข่าย

ในงานโครงการ LLEN เชียงใหม่ได้นำแผนที่ร่วมสมัยที่ได้จากการร่วมกันทำงานกับสองสถานศึกษาไปใช้ ทำให้ครูผู้เข้ารับการอบรมมีหลักฐานขั้นต้นในการอธิบายเรื่องเมืองเชียงใหม่ในช่วง 100 ปี

2.7 เครือข่ายภาคประชาชน

ก. การสร้างเครือข่าย

ภาคประชาชนในเชียงใหม่ที่สมโชติมีส่วนร่วมมีดังนี้

(1) ช่วง พ.ศ.2528 สิริชัย นฤมิตรเรขการ (พ.ศ.2471-2547) ก่อตั้งองค์กรภาคประชาชนชื่อชมรมเพื่อเชียงใหม่ ทำงานเพื่อเชียงใหม่ งานแรกคือต่อต้านการสร้างกระเช้าลอยฟ้าขึ้นดอยสุเทพที่เตรียมสร้าง ผลงานของสมโชติ คือบทความเรื่อง “การต่อสู้ระหว่างเจ้าถึงกระเช้าลอยฟ้า” ทำให้ทุกฝ่ายได้ทราบความเป็นมาของความขัดแย้งระหว่างกรุงเทพกับเชียงใหม่ในช่วงร้อยปี ทำให้ทราบความเป็นมาโครงการสร้างกระเช้าลอยฟ้าขึ้นดอยสุเทพอย่างชัดเจน เสริมกำลังความรู้ของภาคประชาชนทำให้ต้องระงับโครงการสร้างกระเช้าขึ้นดอยสุเทพอีกครั้ง (ดู สมโชติ อ๋องสกุล “การต่อสู้ระหว่างเจ้าถึงกระเช้าลอยฟ้าขึ้นดอยสุเทพ : หนึ่งศตวรรษแห่งความขัดแย้งระหว่างกรุงเทพกับล้านนา” เอเชียปริทัศน์ ปีที่9 ฉบับที่ 2 พ.ค.-ส.ค.2530)

(2) ช่วงตั้งแต่ 2534-2535 เชียงใหม่เตรียมปรับปรุงโครงสร้างพื้นฐานเพื่อเป็นเจ้าภาพงานซีเกมส์มีโครงการขยายถนนชูปเปอร์ไฮเวย์หน้าวัดเจ็ดยอด โดยมีแผนขยายถนนเข้าประชิดโบราณสถานก่อให้เกิดการคัดค้านจากภาคประชาชน สรัสวดีเขียนเรื่อง วัดเจ็ดยอด : ในฐานะอายุเมืองเชียงใหม่ และเรื่องวัดเจ็ดยอด ความสำคัญและการทำลาย ทำให้คนเชียงใหม่เห็นความสำคัญของวัดเจ็ดยอดมากขึ้น เกิดปฏิกิริยาในวงกว้างมากขึ้น สื่อหนังสือพิมพ์และโทรทัศน์ให้ความสนใจ

สมโชติ เขียนเรื่อง เพื่อความเข้าใจการเคลื่อนไหวของภาคประชาชนในจังหวัดเชียงใหม่ กรณีขยายถนนช่วงหน้าวัดเจ็ดยอด และระดมความคิดโครงการสร้างช่วงติโลกราช (ดู นิตยสารศิลปากร ปีที่ 35 ฉบับที่ 3 พ.ศ.2535) อธิปดิกรมศิลปากรนำคณะทำงานฟังความคิดเห็นและมีการบูรณะโบราณสถานบริเวณขยายถนน นำสู่การปรับแผนขยายถนนให้เลื่อนไปอีกด้านหนึ่งมากขึ้น (ดู รายงานการขุดค้น-ขุดแต่ง เพื่อศึกษาโบราณสถานคูแก้ว วัดเจ็ดยอด ตำบลช้างเผือก อ.เมือง จ.เชียงใหม่ เชียงใหม่ : หน่วยศิลปากรที่ 4 กรมศิลปากร ปีงบประมาณ 2536 จัดทำโดยเขมชาติ เทพไชย วิวรรณ แสงจันทร์ และจรเดช อภิชาติตรากุล ในรายงานได้ขอบคุณสรัสวดีและสมโชติ ด้วย)

(3) คณะกรรมการประสานงานอนุรักษ์แม่น้ำปิงและสิ่งแวดล้อม นำโดยทันตแพทย์ อุทัยวรรณ กาญจนกมล ต่อมานำโดย ดร.วสันต์ จอมภักดี คณะวิศวกรรมศาสตร์ มหาวิทยาลัยเชียงใหม่

(4) สภาเวียงพิงค์ โดย ครท. สมัยทันตแพทย์อุทัยวรรณ กาญจนกมลเป็นประธาน สมโชติ ร่วมเป็นกรรมการด้วย

(5) สัมมนาปัญหาเชียงใหม่ ร่วมกับองค์กรพัฒนาเอกชน (ดู สมโชติ อ๋องสกุล และ อัครพงษ์ สัจจวาที **ปัญหาเชียงใหม่** เอกสารประกอบการสัมมนา 2530)

(6) องค์กรพัฒนาเอกชนจัดงานสืบสานล้านนาประจำปีตั้งแต่ 2540 ได้มีรายการทัวร์สืบสานล้านนาในส่วนที่เกี่ยวกับประวัติศาสตร์ได้มอบให้สมโชติเป็นวิทยากร และได้จัดพิมพ์ผลงานของสมโชติเรื่อง “ความมีตัวตนของเมืองเชียงใหม่และวัดในทักขามเมือง” เป็นคู่มือการท่องเที่ยวในงานสืบสานล้านนาปี พ.ศ.2541

(7) ชมรมจักรยานวันอาทิตย์เชียงใหม่ เดิมมุ่งเรื่องการออกกำลังกาย การลดมลพิษทางอากาศ การประหยัดพลังงาน ต่อมาสมโชติได้เพิ่มมิติการเรียนรู้ประวัติศาสตร์ โดยถิรภรจักรยาน นำชมแหล่งประวัติศาสตร์ในเวียงเชียงใหม่ทุกวันอาทิตย์สัปดาห์สุดท้ายของเดือน สมาชิกหลากหลายวัยและหลากหลายอาชีพ ที่โดดเด่นในช่วง พ.ศ.2547-2548 คือ Ms.Beatrice Camp กงสุลอเมริกันประจำเชียงใหม่หรือคุณบี และสามี คือ David Summers พร้อมลูกชาย 2 คน นอกจากนำเรียนรู้ประวัติศาสตร์แล้ว สมโชติในฐานะกรรมการระดับจังหวัดที่รับรู้ข้อมูลโครงการพัฒนา

เมืองได้นำสมาชิกติดตามการทำงานของโครงการพัฒนาเมืองในเชิงผู้ตรวจการภาคประชาชนด้วย ทำให้สมาชิกเกิดความรู้และสำนึกเพื่อบ้านเมืองมากขึ้น เป็นเครือข่ายในพื้นที่ที่เข้มแข็งอีกชุดหนึ่ง

(8)กลุ่มอื่นๆ เช่น โครงการเชียงใหม่เขียว สบาย หอม และศิลปินอิสระ

ข. การหนุนช่วยของเครือข่าย

โครงการ LLEN เชียงใหม่ ได้รับการหนุนช่วยจากภาคประชาชน เช่น ชมรมจักรยานวันอาทิตย์เชียงใหม่ เครือข่ายจักรยานเชียงใหม่ ได้นำครูใน 13 สถานศึกษาเข้าร่วมกิจกรรมวันคาร์ฟรีเดย์ นำชมแหล่งประวัติศาสตร์ตามเส้นทางนิราศหริภุญไชย โดยเครือข่ายจักรยานเชียงใหม่ สนับสนุนการตีพิมพ์หนังสือเส้นทางโบราณเชียงใหม่-ลำพูนตามนิราศหริภุญไชย และชมรมจักรยานวันอาทิตย์คูแครงตลอดเส้นทาง

โครงการเชียงใหม่เขียว-สบาย-หอมได้ร่วมกับเทศบาลนครเชียงใหม่จัดรถเปิดด้านข้างให้สมโภชน์ครูและนักเรียนชมแหล่งเรียนรู้ทางประวัติศาสตร์

ศิลปินอิสระเช่นอาจารย์เทพศิริ สุขโสภาและอาจารย์วัฒนะ วัฒนาพันธุ์เปิดบ้านให้เครือข่ายการเรียนรู้เข้าศึกษางานศิลป์ในบ้านส่วนตัว ฯลฯ

2.8 เครือข่ายสื่อหนังสือพิมพ์ วิทยุ และโทรทัศน์เคเบิลทีวี

ก. การสร้างเครือข่าย

นอกจากหนังสือพิมพ์พลเมืองเหนือรายสัปดาห์แล้ว สมโภชน์ได้ส่งบทความให้สื่อหนังสือพิมพ์ท้องถิ่นในเชียงใหม่ เช่นภาคเหนือรายวัน ไทยนิวส์ ตีพิมพ์เผยแพร่เป็นระยะเพื่อก่อกระแสในวงกว้าง ได้มีโอกาสออกรายการวิทยุกระจายเสียงแห่งประเทศไทยทั้ง FM และ AM รวมทั้ง FM.100 ตามความต้องการของเจ้าของรายการ สวัสดิ์และสมโภชน์ได้มีโอกาสออกรายการโทรทัศน์สารคดีที่เกี่ยวกับประวัติศาสตร์หลายครั้งตามความต้องการของเจ้าของรายการเช่นรายการพันแสงรุ่งฯลฯ

ช่วง พ.ศ.2544-2551 ได้ร่วมกับทันตแพทยอุทัยวรรณ กาญจนกมล ตั้งสถานีวิทยุชุมชน “เสียงเสริมสร้างพลังชุมชน” จัดรายการประจำวันอาทิตย์ช่วง “พระคุณเจ้านั้นพล” 11.00-12.00 น. เพราะมุ่งฐานคนฟังเป็นพระสงฆ์และศรัทธาวิดี ผู้รักประวัติศาสตร์และวัฒนธรรม สร้างเครือข่ายในพื้นที่ผ่านทางวิทยุชุมชน

ต่อมาได้ “พื้นที่” เคเบิลทีวีได้จัดรายการ “สายตรงเวียงพิงค์” ใน Nation Channel ที่ WE.TV สัปดาห์ละครั้ง ได้สร้างเครือข่ายในพื้นที่ผ่านทางเคเบิลทีวีช่วง พ.ศ.2547-2549 โดยทุกรายการไม่ได้รับค่าตอบแทนถือเป็นการใช้ “ทุนปัญญา” สร้างเครือข่ายในภาคสื่อ (ดู สมโชติ อ๋อง-สกุล จดหมายเหตุช่วงทำสื่อ 2544-2551)

ข. การหนุนช่วยของเครือข่าย

เมื่อโครงการดำเนินการบูรณาการวิชาต่างๆเข้ากับวิชาประวัติศาสตร์อย่างได้ผล เป็นที่พอใจของครูและนักเรียน เครือข่ายสื่อได้นำเผยแพร่ในหนังสือพิมพ์รายวันหลายฉบับ สื่อวิทยุ โดยเฉพาะรายการเรื่อนำรู้จากมหาวิทยาลัยเชียงใหม่ ที่จัดโดยฝ่ายประชาสัมพันธ์มหาวิทยาลัยเชียงใหม่ ออกอากาศทางวิทยุ FM.100 รวมทั้งสื่อโทรทัศน์ครูได้ติดต่อมาขอถ่ายทำรายการในหลายกรณี มีที่นำออกเผยแพร่ทางโทรทัศน์แล้ว คือ การบูรณาการคณิตศาสตร์กับประวัติศาสตร์ 2 ตอน ขณะเดียวกันกิจกรรมต่างๆ ของโครงการมีผู้นำเผยแพร่ใน www.youtube.com ทำให้เกิดการเรียนรู้ในวงกว้างมากขึ้น นอกเหนือที่ได้นำเผยแพร่ในเว็บไซต์ <http://ilen.edu.cmu.ac.th>

2.9 เครือข่ายพระสงฆ์

ก. การสร้างเครือข่าย

สมโชติ ได้รับเชิญจากมหาวิทยาลัยสงฆ์ทั้งสองแห่งเชียงใหม่ เป็นผู้ถวายความรู้แก่พระสงฆ์ทั้งในระดับปริญญาตรีและปริญญาโท (ต่อมาได้เป็นกรรมการสอบหัวข้อวิทยานิพนธ์ปริญญาเอก) โดยเฉพาะพระนิสิตปริญญาโทมหาวิทยาลัยจุฬาลงกรณ์ราชวิทยาลัยส่วนใหญ่เป็นพระอธิการในวัดทั่วเชียงใหม่ พระอธิการบางรูปสำเร็จปริญญาโทจากคณะศึกษาศาสตร์มหาวิทยาลัยเชียงใหม่ เช่น เจ้าอาวาสวัดศรีสุพรรณ ขณะเดียวกันพระสงฆ์ชั้นผู้ใหญ่ เช่น เจ้าคณะจังหวัดเชียงใหม่ ต่างมีเมตตาต่อสมโชติ เรียกร้องให้ช่วยงานเกี่ยวกับประวัติศาสตร์เป็นระยะ โดยทั้งสมโชติและสรัสวดีต่างมีผลงานวิชาการให้พระสงฆ์ได้อ่านเป็นประจำ ช่วงปี 2544-2551 สมโชติมีรายการวิทยุชุมชน FM 99 เสียงเสริมสร้างพลังชุมชนช่วง 11.00-12.00 น.เพื่อถวายความรู้ทางประวัติศาสตร์แก่พระสงฆ์โดยตรง เกิดเป็นเครือข่ายพระสงฆ์ที่เมตตาต่อสมโชติ

ข. การหนุนช่วยของเครือข่าย

เครือข่ายพระสงฆ์เมตตาหนุนช่วยงานของสมโชติตลอดมา พระครูพิทักษ์สุทธิคุณเป็นวิทยากรในวันเปิดโครงการ วันดังกล่าวมีพระสงฆ์จากวัดรอบสถานศึกษาเข้าประชุมหลายรูป

ตลอดโครงการมีพระสงฆ์ทำหน้าที่ประธานในที่ประชุมกรรมการสถานศึกษาหลายแห่ง เจ้าอาวาส
 รอบสถานศึกษาต่างสนับสนุน โครงการสืบค้นประวัติศาสตร์ชุมชนรอบสถานศึกษา และสนับสนุน
 กิจกรรมการเรียนรู้ประวัติศาสตร์ในชุมชน

2.10 เครือข่ายชุมชนชาวบ้าน

ก. การสร้างเครือข่าย

ช่วง พ.ศ.2544-2546 สำนักงานกองทุนสนับสนุนการวิจัย สนับสนุน โครงการวิจัยของสม
 โขติเรื่องการสร้างประวัติศาสตร์ชุมชนในเชียงใหม่ ได้เลือกพื้นที่ 10 ชุมชนในเขตเวียงเชียงใหม่
 ได้รับความเมตตาจากพระคุณเจ้าเจ้าอาวาสทุกวัดในพื้นที่ ได้รับความร่วมมือกับแกนนำชาวบ้านทุก
 ชุมชน ได้ทำให้ทุกชุมชนพื้นที่มีความรู้ทางประวัติศาสตร์ชุมชน และทำให้ประวัติศาสตร์มีชีวิต
 และ “กินได้” เช่น การเปิดพื้นที่ประวัติศาสตร์และวัฒนธรรม “ครัวเงิน” ในวัดศรีสุพรรณ
 วัดหมื่นสาร เปิดพื้นที่ประวัติศาสตร์เครื่องเงินหรือ “ครัวรักครัวหาง” ในชุมชนวัดนันทาราม
 ยกระดับเป็นพื้นที่เศรษฐกิจบนถนนวัวลาย กลายเป็นถนนคนเดินประจำวันเสาร์ จัดโดยเทศบาล
 นครเชียงใหม่ในปัจจุบัน เศรษฐกิจย่านถนนวัวลายที่เคยซบเซาตั้งแต่ทศวรรษ 2520 ได้รับการฟื้นฟู
 ให้มั่งคั่งและคึกคักทุกวันเสาร์ ทั้งสามชุมชนดังกล่าวบนถนนวัวลายจึงเป็นเครือข่ายในพื้นที่ที่
 ผูกพันอย่างต่อเนื่อง

ข. การหนุนช่วยของเครือข่าย

เครือข่ายชุมชนชาวบ้านรอบ 13 สถานศึกษามีส่วนร่วมในการระดมความคิดเพื่อสร้าง
 หลักสูตรสถานศึกษารายวิชาประวัติศาสตร์ และได้ร่วมกับโรงเรียนสืบค้นประวัติศาสตร์ชุมชน
 โดยเฉพาะชุมชนวัดสวนดอก ไวยาจักรวัดสวนดอกเป็นกรรมการสถานศึกษาโรงเรียนวัดสวนดอก
 ได้เป็นแกนนำหลักในการหนุนช่วยและเข้าร่วมประชุมในกิจกรรมทุกครั้ง

2.11 เครือข่ายศิษย์เก่า

ก. การสร้างเครือข่าย

สมโขติสอนวิชาพื้นฐานด้านประวัติศาสตร์สำหรับนักศึกษาปริญญาตรี ปริญญาโท คณะ
 ศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยเชียงใหม่ ตั้งแต่ พ.ศ.2525 เป็นต้นมา มีศิษย์เก่าจำนวนหนึ่งดำรง
 ตำแหน่งผู้บริหารองค์กร เช่น ผู้อำนวยการเขตพื้นที่ ผู้อำนวยการกองการศึกษา ผู้อำนวยการ
 สถานศึกษา หัวหน้ากลุ่มศึกษานิเทศก์ ศึกษานิเทศก์ ครูหัวหน้าสาขาวิชา ครูผู้สอน เจ้าของโรงเรียน

เอกชน ผู้จัดการโรงเรียนเอกชน ประธานคณะกรรมการสถานศึกษาการศึกษาขั้นพื้นฐานประจำโรงเรียนต่างๆ ฯลฯ

แม้ในระดับปริญญาโท สมโชติ สอนเพียงหนึ่งในสี่ของวิชาเดียว (วิชาสารัตถศึกษาวิเคราะห์) ในภาคเรียนเดียวของหลักสูตรปริญญาโท แต่เป็นส่วนที่กระตุก “ต่อมรักท้องถิ่นและบ้านเกิด” และเป็นผู้สอนที่มีผลงานวิชาการให้ ศิษย์เก่าทุกคนได้ติดตามในทุกสื่อทั้งหนังสือพิมพ์ วิทยุ โทรทัศน์ เบบิลทีวี รวมทั้งชุมชนออนไลน์และมีเมตตาธรรมให้ศิษย์เก่าทุกคน ฟังพาได้ทุกเรื่องทุกเวลา ทำให้เกิดเครือข่ายศิษย์เก่าที่เป็นผู้บริหารระดับต่างๆ พร้อมทำงานร่วมกันในฐานะเครือข่ายในพื้นที่อย่างเต็มที่

ข. การหนุนช่วยของเครือข่าย

ศิษย์เก่า คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยเชียงใหม่ผู้ดำรงตำแหน่งผู้อำนวยการเขตพื้นที่ ผู้อำนวยการกองการศึกษา ผู้อำนวยการสถานศึกษา ศึกษาานิเทศก์ ครูหัวหน้าสายวิชา ครูผู้สอน ประธานคณะกรรมการสถานศึกษาการศึกษาขั้นพื้นฐานประจำโรงเรียนต่างๆ ได้ให้ความร่วมมือกับโครงการ LLEN เชียงใหม่ได้ร่วมประชุม ร่วมทำกิจกรรม ร่วมดำเนินงานตามแผนที่กำหนด รวมทั้งคิดสานต่องานต่อไปหลังจบโครงการนี้ เช่น กรณีครูโรงเรียนวัดสวนดอก (ดูในภาคผนวก)

2.12 เครือข่ายสถาบันอุดมศึกษา

ก. การสร้างเครือข่าย

สรัสวดีเป็นอาจารย์พิเศษและวิทยากรประเด็นเกี่ยวข้องกับประวัติศาสตร์ล้านนาในหลายสถาบันอุดมศึกษา เช่น ม.ราชภัฏเชียงใหม่ ม.ราชภัฏเชียงราย ม.ราชภัฏลำปาง ม.ราชภัฏกำแพงเพชร มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ศูนย์ลำปาง ม.มหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย วิทยาเขตพะเยา ม.ฟาร์อีสต์เทิร์น และมีลูกศิษย์เป็นอาจารย์อยู่ในสถาบันอุดมศึกษา

สมโชติเป็นอาจารย์พิเศษและวิทยากรประเด็นเกี่ยวกับพื้นฐานทางประวัติศาสตร์ ประวัติศาสตร์ชุมชนและการอนุรักษ์ศิลปวัฒนธรรม ในหลายสถาบันอุดมศึกษาเช่นม.แม่โจ้ ม.ราชภัฏเชียงใหม่ ม.ราชภัฏเชียงราย ม.ราชภัฏกำแพงเพชร ม.ราชภัฏสวนดุสิต ศูนย์ลำปาง มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ ศูนย์ลำปาง ม.ราชภัฏวชิรวิทยาด้านนา ม.มหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย วิทยาเขตเชียงใหม่ วิทยาเขตพะเยา ม.มหามกุฏราชวิทยาลัยวิทยาเขตเชียงใหม่ ม.สุโขทัยธรรมาธิราช ม.ธรรมศาสตร์ ท่าพระจันทร์ และมีลูกศิษย์เป็นอาจารย์และ เป็นผู้บริหารใน

สถาบันอุดมศึกษา เช่น ผศ.เล็ก แสงมีอานุภาพ อธิการบดี ม.ราชภัฏลำปาง ฯลฯ (ดู **สรุปการประชุมระดมความคิดเห็นและเวทีกิจกรรมการจัดตั้งหอศิลปวัฒนธรรมนครลำปาง** จัดโดยสำนักงานจังหวัดลำปางร่วมกับ ม.ราชภัฏสวนดุสิต ศูนย์ลำปาง 2548)

ทั้งสองคนจึงมีเครือข่ายระหว่างสถาบันอุดมศึกษาบนฐานงานสอนและงานวิชาการ บางสถาบันเช่นม.ราชภัฏเชียงราย ได้จัดสรรงบประมาณสนับสนุนให้สมโชติได้ร่วมเดินทางไปบาห์ลี เมื่อ พ.ศ. 2546 ทำให้ได้เกิดบทความของสมโชติเรื่อง “ล้านนา-บาห์ลี : ความเหมือนความต่างและทิศทางสำหรับเชียงใหม่-เชียงราย” (ดู สมโชติ อ๋องสกุล “ล้านนา-บาห์ลี : ความเหมือนความต่างและทิศทางสำหรับเชียงใหม่-เชียงราย” **พลเมืองเหนือรายสัปดาห์** ปีที่ 2 ฉบับที่ 96-100 และ **ศึกษาศาสตร์สาร** ปีที่ 30 ฉบับที่ 2 ก.ค.-ธ.ค.2546)

ภายในมหาวิทยาลัยเชียงใหม่สวัสดิ์เคยดำรงตำแหน่งหัวหน้าภาควิชาประวัติศาสตร์ ปัจจุบันดำรงตำแหน่งกรรมการสภาวิชาการมหาวิทยาลัยเชียงใหม่และกรรมการโครงการตำรามหาวิทยาลัยเชียงใหม่ชุดปัจจุบัน จึงมีเครือข่ายผู้บริหารมหาวิทยาลัยระดับหนึ่ง

ขณะที่สมโชติ เคยดำรงตำแหน่งหัวหน้าภาควิชาพื้นฐานทางการศึกษา บรรณาธิการวารสารศึกษาศาสตร์สาร ผู้ร่วมจัดทำหนังสือประวัติมหาวิทยาลัยเชียงใหม่ครบ 25 ปี หนังสือประวัติคณะศึกษาศาสตร์ 20 ปี กรรมการโครงการตำรา มช. รุ่น ศ.ดร.สิทธิ บุตรอินทร์ เป็นประธาน กรรมการและเลขานุการโครงการศูนย์ส่งเสริมศิลปวัฒนธรรม ฯลฯ

คณะอื่นๆเช่นคณะแพทยศาสตร์ คณะทันตแพทยศาสตร์ สนใจประวัติศาสตร์เวียงสวนดอกก็ขอให้สมโชติเป็นวิทยากรนำนักศึกษาคณาจารย์ไปชม โดยเฉพาะ รศ.นพ.นิเวศน์ นันทจิต คณบดีคณะแพทยศาสตร์ เมตตาต่อสมโชติ เรียกหาใช้งานที่เกี่ยวข้องกับประวัติศาสตร์เป็นระยะ แต่งตั้งสมโชติเป็นกรรมการที่ปรึกษาในการฟื้นฟูเวียงสวนดอกของคณะแพทยศาสตร์ในวาระครบรอบ 50 ปีคณะแพทยศาสตร์ มหาวิทยาลัยเชียงใหม่ และให้นำนักศึกษาเก่าแพทยศาสตร์ที่มาร่วมงาน 50 ปีคณะแพทยศาสตร์ชมวัดในทักขิมาเมือง

รศ.ดร.เสริมเกียรติ จอมจันทร์ยอง คณบดีคณะวิศวกรรมศาสตร์ เปิดพื้นที่วัดป่าแดงให้สมโชติเป็นผู้วิจัยด้านประวัติศาสตร์และทำงานวิจัยร่วมกันต่อมาอีกหลายวัด ฯลฯ

ยิ่งเมื่อได้รับความเมตตาจากผู้บริหารมหาวิทยาลัยเช่นศ.นพ.เกษม วัฒนชัย นายกสภามหาวิทยาลัยเชียงใหม่ (2546-2550, 2550-ปัจจุบัน) และองคมนตรี ซึ่งรับทราบดีว่า สวัสดิ์สมโชติ

ทำงานด้านประวัติศาสตร์เพื่อเชียงใหม่ตลอดมา เมื่อครั้งท่านดำรงตำแหน่งอธิการบดีมหาวิทยาลัยเชียงใหม่ (พ.ศ.2532-2535) สวัสดิ์สมโชติได้ทำให้มหาวิทยาลัยเชียงใหม่มีหลักฐานเกี่ยวกับอ่างเก็บน้ำโบราณและได้อนุรักษ์สืบต่อมา (ดู สวัสดิ์ อ่องสกุล “อ่างเก็บน้ำโบราณและฝายดินในมหาวิทยาลัยเชียงใหม่ หลักฐานทางประวัติศาสตร์ล้านนาที่เกือบหมดสิ้น” ใน **วัฒนธรรมและการเมืองล้านนา** กรุงเทพฯ : บริษัท ดันอ้อ 1999 พิมพ์ครั้งที่สอง พ.ศ.2542 และ สมโชติ อ่องสกุล “มหาวิทยาลัยเชียงใหม่กับมรดกทางประวัติศาสตร์ในบริเวณมหาวิทยาลัย” **ศิลปวัฒนธรรม** ปีที่ 13 ฉบับที่ 8 มิ.ย.2535) ทำให้เกิดความสัมพันธ์เชิงเครือข่ายในสถาบันอุดมศึกษาและระหว่างสถาบันอย่างต่อเนื่อง

ข. การหนุนช่วยของเครือข่าย

ในการดำเนินงาน LLEN เชียงใหม่จึงได้รับการหนุนช่วยจากเครือข่ายผู้บริหารมหาวิทยาลัย ทั้งในการรับทราบและให้กำลังใจในที่ประชุมสภามหาวิทยาลัย การอนุญาตให้ใช้ห้องประชุมโดยไม่คิดค่าบริการตามระเบียบ การสนับสนุนการตีพิมพ์ผลงานวิชาการเผยแพร่ในรูปแบบหนังสือและ E-Book

กล่าวโดยสรุปการสร้างเครือข่ายในพื้นที่ของสมโชติและสวัสดิ์ ได้ใช้ “ทุนทางปัญญา” เป็นหลัก โดยในส่วนของสมโชติเป็นการ “ให้” โดยไม่คิดค่าตอบแทนเป็นการสร้างสม “ทานบารมี” ตั้งแต่ พ.ศ.2525 เป็นต้นมาอย่างต่อเนื่องถึงปัจจุบัน

ดังนั้น แม้แต่สิ่งที่เป็นเครือข่ายในพื้นที่เข้าหนุนช่วยเป็นไปในรูปการ “ให้” ที่ไม่กระทบต่อโครงสร้างใดๆ ของเครือข่าย เช่น การให้ใช้สถานที่ทั้งของเครือข่ายภาคราชการและภาครัฐกิจเอกชน การให้หนังสือ การแสดงปาฐกถา รวมทั้งการเป็นเจ้าภาพในการขยายผล แม้เป็นการหนุนช่วยเพียงเล็กน้อยหากไม่สามารถ “เข้าถึง” ศูนย์อำนาจที่มีความสัมพันธ์เชิงเครือข่ายมาก่อนก็ยากที่จะได้รับการหนุนช่วย

ด้วยการใช้ “ทุนทางปัญญา” สร้างเครือข่ายในเชียงใหม่อย่างต่อเนื่องตั้งแต่ พ.ศ.2525 เป็นต้นมา มีผลงานปรากฏต่อเนื่องทำให้ “เมฆมอง” ของ ที่ประชุมประธานสภาอาจารย์มหาวิทยาลัยแห่งประเทศไทย (ปอมท.) เสนอชื่อและผลงานของสมโชติ อ่องสกุลสู่การพิจารณาของที่ประชุมประธานสภาอาจารย์มหาวิทยาลัยแห่งประเทศไทย (ปอมท.) เมื่อ พ.ศ.2548 ที่ประชุมประธานสภา

อาจารย์มหาวิทยาลัยแห่งประเทศไทยมีมติให้สมโภติ อ่องสกุลเป็นอาจารย์ดีเด่นแห่งชาติสาขาสังคมศาสตร์ประจำปี 2548

ในเวลาต่อมา “แมวมอง” ของที่ประชุมประธานสภาอาจารย์มหาวิทยาลัยแห่งประเทศไทย (ปอมท.) เสนอชื่อและผลงานของศาสตราจารย์สร้อยสวัสดิ์ อ่องสกุลให้ที่ประชุมประธานสภาอาจารย์แห่งประเทศไทยพิจารณา ที่ประชุมประธานสภาอาจารย์มหาวิทยาลัยแห่งประเทศไทยมีมติให้ศาสตราจารย์สร้อยสวัสดิ์ อ่องสกุลเป็นอาจารย์ดีเด่นแห่งชาติสาขามนุษยศาสตร์และศิลปกรรมศาสตร์ประจำปี 2550

ทำให้ “ครอบครัวอ่องสกุล” เป็นครอบครัวแรกของอาจารย์สถาบันอุดมศึกษาไทยที่ได้รับตำแหน่งนี้จากที่ประชุมประธานสภาอาจารย์มหาวิทยาลัยแห่งประเทศไทย (ปอมท.) และนำเสนอโดย “แมวมอง” (หมายถึงไม่ต้องผ่านการเสนอชื่อตามขั้นตอนของทางราชการ)

ที่น่ายินดีคือในวันที่สมโภติได้รับรางวัลดังกล่าว เมื่อ พ.ศ.2549 สมาชิกชุมชนหมื่นสารบ้านวัวลายคนหนึ่งได้อินวิทย์กระจายเสียงแห่งประเทศไทยรายงานข่าวว่าสมโภติได้รับรางวัลอาจารย์ดีเด่นแห่งชาติ ซึ่งที่ประชุมประธานสภาอาจารย์มหาวิทยาลัยแห่งประเทศไทยจัดงานที่พัทยา จังหวัดชลบุรี สมาชิกชุมชนผู้นั้นได้โทรศัพท์แสดงความยินดีในเช้าวันนั้น และนำข่าวแจ้งสมาชิกใน 3 ชุมชน เมื่อสมโภติกลับถึงเชียงใหม่ก็นัดหมายให้ไปที่วัดศรีสุพรรณซึ่งเตรียมพิธีมอบของที่ระลึกที่ทำการเฉพาะจากฝีมือช่างของแต่ละชุมชนในวิหารวัดศรีสุพรรณ นับเป็นน้ำใจไมตรีของชุมชนชาวบ้านที่เกิดตั้งแต่ครั้งสมโภติทำงานประวัติศาสตร์ชุมชนซึ่งสนับสนุนโดย สกว.

ดังนั้น เครือข่ายในพื้นที่ของสร้อยสวัสดิ์สมโภติ ที่สร้างสมด้วย “ทุนทางปัญญา” ได้ก่อตัวขึ้นยาวนาน ถือเป็น “ทุนเดิม” ที่มีพลังมากเพียงพอที่จะเข้าหนุนช่วย “โครงการดีๆ” ที่สร้อยสวัสดิ์สมโภติดำเนินการ

“เครือข่ายในพื้นที่” ชุดใหม่ ที่สร้างขึ้นในการทำการวิจัยครั้งนี้ มีอย่างน้อย 2 เครือข่ายคือ

(1) เครือข่ายนักวิชาการ (รุ่นใหม่)

(2) เครือข่ายการเรียนรู้

เครือข่ายนักวิชาการ

การสร้างเครือข่ายนักวิชาการ เป็นภารกิจตามวัตถุประสงค์ข้อสามคือ เพื่อให้เครือข่ายนักวิชาการในพื้นที่ได้หนุนเสริมด้วยการสร้างชุดความรู้เกี่ยวกับประวัติศาสตร์ชุมชนที่หลากหลาย

มิติตามแนวทางของศาสตร์ต่างๆ เช่น ศิลปะ วิทยาศาสตร์ คณิตศาสตร์ ฯลฯ สำหรับครูและทำหนังสือการคูณประวัติศาสตร์สำหรับให้นักเรียนเรียนรู้ได้ง่ายและสนุก

วัตถุประสงค์ข้อ 3 เป็นวัตถุประสงค์สำคัญของโครงการชุด LLEN ที่ต้องการให้มหาวิทยาลัยไปหนุนช่วยการศึกษาระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน

เครือข่ายนักวิชาการของโครงการ LLEN เชียงใหม่แบ่งเป็น 4 ส่วนคือ

ส่วนที่ 1 เป็นอาจารย์อาวุโสที่เคยทำงานวิชาการและงานอื่นๆ ร่วมกันมาก่อน คือ (1) ดร.วสันต์ จอมภักดีจากคณะวิศวกรรมศาสตร์ เคยทำงานร่วมกันคือ (ก) ภาคประชาชนเช่นการรักษาแม่น้ำปิง และน้ำแม่ข่า (ข) ภาควิชาการเช่นการทำงานร่วมกันในโครงการจัดทำแผนแม่บทและแผนปฏิบัติการเพื่อการอนุรักษ์และพัฒนาสภาพแวดล้อมแม่น้ำปิงและลำน้ำสาขา เสนอต่อกระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม เมื่อ 2547 (ดู รายงานฉบับผู้บริหาร โครงการจัดทำแผนแม่บทและแผนปฏิบัติการเพื่อการอนุรักษ์และพัฒนาสภาพแวดล้อมแม่น้ำปิงและลำน้ำสาขา เสนอต่อกระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม มีนาคม 2547) จึงเชิญเข้าร่วมเป็นเครือข่ายนักวิชาการโครงการวิจัยชุดนี้ ให้รับผิดชอบเรื่องการจัดการแม่น้ำปิง ซึ่งเป็นไข่มงกลของเมืองเชียงใหม่

(2) รศ.ดร.ยุวดี พิรพรพิศาล และคณะจากสาขาวิชาชีววิทยา คณะวิทยาศาสตร์ มหาวิทยาลัยเชียงใหม่ เป็นคณะทำงานวิชาการร่วมกันในโครงการจัดทำแผนแม่บทและแผนปฏิบัติการเพื่อการอนุรักษ์และพัฒนาสภาพแวดล้อมแม่น้ำปิงและลำน้ำสาขา เสนอต่อกระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม เมื่อ 2547 จึงเชิญเข้าร่วมเป็นเครือข่ายนักวิชาการโครงการวิจัยชุดนี้ ให้รับผิดชอบเรื่องคุณภาพน้ำในแหล่งน้ำประวัติศาสตร์ เป็นการบูรณาการวิชาชีววิทยากับประวัติศาสตร์ โดยรศ.ดร.ยุวดี พิรพรพิศาลได้นำอาจารย์หนุ่มสาวและนักศึกษาปริญญาตรี ปริญญาโทและปริญญาเอกเข้าช่วยในกิจกรรมต่างๆ อย่างคึกคักยิ่ง

(3) นานศรีเลา เกษพรหม ผู้รู้ภาษาล้านนาและพิธีกรรมพื้นเมือง ก่อนและหลังเกษียณอายุราชการจากสถาบันวิจัยสังคม มหาวิทยาลัยเชียงใหม่ เคยทำงานร่วมกับสมโชติ และสวัสดิ์หลายโครงการทั้งในและนอกมหาวิทยาลัย เพราะต้องช่วยสืบค้นเอกสารโบราณและช่วยงานเรื่องพิธีกรรมพื้นเมือง จึงเชิญเข้าร่วมเป็นเครือข่ายนักวิชาการโครงการวิจัยชุดนี้

ส่วนที่ 2 เป็นอาจารย์และนักวิชาการรุ่นใหม่ที่เคยร่วมงาน คือ

(1) ผศ. ดร.เชาวลิต สัยเจริญ รู้จักกันตั้งแต่สมัยเป็นอาจารย์คณะจิตรศิลป์ มหาวิทยาลัยเชียงใหม่ และพบกันในงานสถาปัตย์เป็นประจำ ต่อมาย้ายเป็นอาจารย์คณะสถาปัตยกรรมศาสตร์ มหาวิทยาลัยเชียงใหม่ และเรียนต่อระดับปริญญาเอกที่ประเทศอังกฤษ ระหว่างทำวิทยานิพนธ์ได้มาร่วมงานกับสมโชติในการศึกษาและพัฒนาวัดอุโมงค์สวนพุทธธรรม โครงการวัดพันเต้า จึงได้เชิญ เข้าร่วมเป็นเครือข่ายนักวิชาการ โครงการวิจัยชุดนี้ได้รับผิชอบเรื่องสถาปัตยกรรมรอบ 13 สถานศึกษา

(2) อาจารย์สุรชัย จงจิตงาม รู้จักกันตั้งแต่สมัยเป็นนักศึกษาปริญญาตรีคณะจิตรศิลป์ และปริญญาโทคณะมนุษยศาสตร์ มหาวิทยาลัยเชียงใหม่ที่ติดตามผลงานของสร้อยศรี-สมโชติ ต่อมาเป็นอาจารย์คณะจิตรศิลป์ ได้ทำงานร่วมกันในโครงการวัดป่าแดง โครงการวัดพันเต้า และแหล่งเรียนรู้บนถนนสุเทพ จึงเชิญเข้าร่วมเป็นเครือข่ายนักวิชาการ โครงการวิจัยชุดนี้ ได้รับผิชอบเรื่องแหล่งศิลปกรรมรอบ 13 สถานศึกษา

(3) คุณชัชปะ ปิ่นเงิน ผู้รู้ภาษาโบราณ เคยทำงานที่สถาบันวิจัยสังคม และสำนักส่งเสริมศิลปวัฒนธรรม มหาวิทยาลัยเชียงใหม่ เคยทำงานร่วมกันในโครงการวัดป่าแดง โครงการวัดพันเต้า และหลายเรื่องที่เกี่ยวข้องกับเอกสารโบราณ ปัจจุบันกำลังศึกษาต่อปริญญาเอกที่มหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย ได้ช่วยสืบค้นหลักฐานลายลักษณ์ในคัมภีร์ใบลาน

ส่วนที่ 3 เป็นอาจารย์รุ่นใหม่ที่น่าสนใจประวัติศาสตร์โบราณคดี คือ อาจารย์ ดร.อดิชาติ เกตตะพันธุ์ ภาควิชาคณิตศาสตร์ คณะวิทยาศาสตร์ มหาวิทยาลัยเชียงใหม่ และอาจารย์ ดร.ศิริวรรณ เกตตะพันธุ์ ภาควิชาเคมี คณะวิทยาศาสตร์ มหาวิทยาลัยเชียงใหม่ ทั้งสองเป็นนักเรียนทุนโครงการพัฒนาและส่งเสริมความสามารถพิเศษทางวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี (พสวท.) เป็นอาจารย์คณะวิทยาศาสตร์รุ่นใหม่ที่น่าสนใจประวัติศาสตร์และโบราณคดี ร่วมทำงานกับอาจารย์สุรชัย จงจิตงาม โครงการศึกษาทางโบราณคดี ณ วัดอุโมงค์ เชียงดอยสุเทพ โดยใช้กระบวนการทางคณิตศาสตร์และวิทยาศาสตร์ จึงเชิญเข้าร่วมเป็นเครือข่ายนักวิชาการ โครงการวิจัยชุดนี้ ได้รับผิชอบด้านการบูรณาการคณิตศาสตร์ วิทยาศาสตร์กับประวัติศาสตร์

ส่วนที่ 4 เป็นนักวิชาการรุ่นใหม่ คือ (1) อาจารย์ภูเดช แสนสา อาจารย์พิเศษ ม.ราชภัฏ-เชียงใหม่ (สำเร็จปริญญาโท ลูกศิษย์ ของ ศ.สร้อยศรี) เชิญเข้าร่วมเป็นเครือข่ายนักวิชาการ

โครงการวิจัยชุดนี้ ได้รับความชอบทำงานร่วมกับครูเพื่อสร้างงานประวัติศาสตร์ชุมชนรอบ 13 สถานศึกษา (2) นายวสันต์ อุทัยเลี้ยง บัณฑิต ม.แม่โจ้ที่เชี่ยวชาญงานด้านคอมพิวเตอร์ เชิญเข้าร่วมเป็นเครือข่ายนักวิชาการ โครงการวิจัยชุดนี้ ได้รับความชอบงานดูแลและพัฒนาเว็บไซต์ <http://llen.edu.cmu.ac.th> และแนะนำครูสืบค้นข้อมูลทางคอมพิวเตอร์ ปัจจุบันทำงานที่งานหอสมุด และคลังความรู้ มหาวิทยาลัยมหิดล (3) นายอภัยชนม์ สัจจะพัฒนกุล นิสิตสาขาการสอนสังคมศึกษา ภาควิชาหลักสูตรการสอนและเทคโนโลยีทางการศึกษา คณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย ซึ่งสนใจการบูรณาการวิชาประวัติศาสตร์ ได้ติดต่อกับสมโชคในงานวิทยานิพนธ์ที่ต้องดำเนินการ จึงเชิญเข้าเป็นเครือข่ายนักวิชาการรับผิดชอบเรื่องวิธีสอนสำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษา

ส่วนใหญ่ของเครือข่ายนักวิชาการที่สร้างขึ้นใหม่ชุดนี้เป็น คนหนุ่มสาววัยไม่เกิน 40 ปีมี “ไฟแรง” ตั้งใจทำงานเพื่อบูรณาการความรู้ของแต่ละคนกับวิชาประวัติศาสตร์และมีศักยภาพเป็นเหมือน “ดาวฤกษ์” ที่ต่างมี “แสง” ในตัวเอง

ผลการวิจัยพบว่าเป็นความโดดเด่นอีกประการหนึ่งของโครงการชุดนี้ที่สามารถระดม นักวิชาการที่เข้มแข็งในแต่ละด้านของสถาบันอุดมศึกษา จากคณะต่างๆ ในมหาวิทยาลัยเชียงใหม่ มหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงใหม่ มหาวิทยาลัยมหิดล และคณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย มาร่วมทำงานอย่างทุ่มเทเพื่อเปลี่ยนแปลงมติดการสอนประวัติศาสตร์ให้เป็นรูปการบูรณาการ ดังนี้

1. ด้านคณิตศาสตร์ ซึ่งเป็นวิชายากสำหรับคนชอบประวัติศาสตร์ อาจารย์ ดร.อดิชาติ เกตตะพันธุ์สามารถบูรณาการคณิตศาสตร์กับประวัติศาสตร์ให้กลายเป็นเรื่องง่ายทั้งสองวิชา ครู และนักเรียนสามารถเรียนรู้อย่างสนุกสนานมากกว่าการออกนอกสถานที่อย่างเดิม เช่น กิจกรรม การวัดความสูงเจดีย์ วัดความสูงเสาธง วัดความสูงอาคารเรียน ฯลฯ ด้วยสามเหลี่ยมรูปคล้าย การวัดความกว้างของแม่น้ำด้วยเทคโนโลยีคอมพิวเตอร์ที่นักเรียนต่างมีความสามารถขั้นพื้นฐานอยู่แล้ว การเรียนรู้โหราศาสตร์ผ่านตัวเลขฤกษ์ก่อสร้าง การคำนวณขนาดอุโบสถ-วิหารในวัด

การบูรณาการคณิตศาสตร์กับประวัติศาสตร์เป็นที่พอใจของครู นักเรียน ผู้บริหารและทุกฝ่ายที่เกี่ยวข้อง อย่างมาก ส่งผลต่อมากคือ (1) ที่วิรุขรฉบับที่การสอนแบบบูรณาการคณิตศาสตร์กับประวัติศาสตร์เพื่อนำเผยแพร่ในวงกว้าง เกิดเป็นเครือข่ายสื่อเพิ่มขึ้นจาก “ทุนเดิม” ของสมโชคที่มีอยู่เดิม (2) ครูและผู้บริหารสถานศึกษานำเสนอเป็นกิจกรรมนวัตกรรมการเรียนเข้าประกวด

ได้รับรางวัล (3) สมโชติได้นำสร้างเครือข่ายการเรียนรู้และขยายผลคือให้นักศึกษาปริญญาโทสาขา การสอนคณิตศาสตร์นำแนวคิดไปศึกษาและพัฒนาจนได้รูปแบบการสอนคณิตศาสตร์บูรณาการ กับประวัติศาสตร์เพิ่มขึ้นและแนะนำให้เพื่อนนักศึกษาปริญญาโทสาขาอื่นๆ ได้ปฏิบัติงาน สามารถนำไปใช้ได้จริง (4) สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐานสนใจแนวทางนี้ได้ติดต่อ มอบหมายให้ ดร.อดิชาติ เกตตะพันธุ์ เครือข่ายนักวิชาการผู้คิดเรื่องการบูรณาการคณิตศาสตร์กับ ประวัติศาสตร์เป็นวิทยากรหลักในการเผยแพร่ในกับครู ผู้บริหารและศึกษานิเทศก์ทั่วประเทศ เป็น ที่สนใจของผู้เข้าประชุมมาก

(2) ด้านวิทยาศาสตร์ อาจารย์ ดร.ศิริวรรณ เกตตะพันธุ์ ได้บูรณาการวิทยาศาสตร์กับวิชา ประวัติศาสตร์โดยคิดกิจกรรม 6 กิจกรรมให้ครูและนักเรียนทดลองปฏิบัติประกอบด้วย กิจกรรมที่ 1 ความลับของสีในจิตรกรรม กิจกรรมที่ 2 สมบัติของlungห่าน กิจกรรมที่ 3 มหัศจรรย์ปูนกับการปั้น กิจกรรมที่ 4 โลหะอะไรเอ่ย กิจกรรมที่ 5 เครื่องเงินพูดได้ และกิจกรรมที่ 6 ประวัติศาสตร์ ประทับใจ ครูและนักเรียนปฏิบัติได้อย่างสนุกสนานและมีความสุขในการเรียนรู้ประวัติศาสตร์ แบบบูรณาการกับวิทยาศาสตร์

สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐานสนใจแนวทางนี้ได้ติดต่อมอบหมายให้ ดร.ศิริ วรรณ เกตตะพันธุ์ เครือข่ายนักวิชาการผู้คิดเรื่องการบูรณาการวิทยาศาสตร์กับประวัติศาสตร์เป็น วิทยากรหลักในการเผยแพร่ในกับครู ผู้บริหารและศึกษานิเทศก์ทั่วประเทศ เป็นที่สนใจของผู้เข้า ประชุมมาก

(3) ด้านชีววิทยา รศ.ดร.ยุวดี พิรพรพิศาลและคณะประกอบด้วยอาจารย์สาขาชีววิทยาและ นักศึกษาปริญญาโท ปริญญาเอกจัดทำโครงการบูรณาการชีววิทยากับประวัติศาสตร์ โดยใช้แหล่ง น้ำประวัติศาสตร์ข้างสถานศึกษาเป็นพื้นที่เรียนรู้ จัดอบรมทั้งครูและตัวแทนนักเรียนในพื้นที่แหล่ง น้ำสำคัญๆ จนครูและตัวแทนนักเรียนสามารถใช้เครื่องมือตรวจสอบคุณภาพน้ำได้นำไปขยายผล ให้เพื่อนนักเรียนในโรงเรียนปฏิบัติการในแหล่งน้ำข้างสถานศึกษา โดยได้มอบเครื่องมือให้ทุก โรงเรียนและ มีทีมงานนักศึกษาปริญญาโทและปริญญาเอกสาขาชีววิทยาช่วยกำกับ นำผลเสนอ ร่วมกันที่คณะวิทยาศาสตร์ มหาวิทยาลัยเชียงใหม่ เป็นกระบวนการเรียนรู้ที่ผู้บริหารสถานศึกษา ครูและนักเรียนได้ความรู้ทางชีววิทยาในแหล่งน้ำใกล้โรงเรียนอย่างสนุกสนาน ทุกคนที่เกี่ยวข้องมี ความสุขกับการเรียนรู้

ผลการบูรณาการคณิตศาสตร์ วิทยาศาสตร์และชีววิทยากับประวัติศาสตร์ทำให้ครูและนักเรียนได้เรียนรู้ประวัติศาสตร์นอกสถานที่มากขึ้น และได้นำผลงานจัดแสดงในโอกาสคณะกรรมการตรวจคุณภาพของ สมศ.ตรวจโรงเรียนและได้รับคำชม เป็นที่ภาคภูมิใจของผู้บริหารและครู

(4) ด้านประวัติศาสตร์ศิลป์ อาจารย์สุรัชย์ จงจิตงามจากคณะวิจิตรศิลป์ จัดทำคู่มือประวัติศาสตร์ศิลป์รอบสถานศึกษา 13 แห่งและคู่มือความรู้ทั่วไปเกี่ยวกับศิลปกรรมล้านนา เพื่อให้บริหารสถานศึกษา ครูและผู้นำชุมชนได้นำไปศึกษาและสอนอย่างมั่นใจ เช่นเดียวกับด้านสถาปัตยกรรม ดร.เชาวลิต สัยเจริญ จากคณะสถาปัตยกรรมศาสตร์ มหาวิทยาลัยเชียงใหม่จัดทำคู่มือสถาปัตยกรรมรอบ 13 สถานศึกษาให้ บริหารสถานศึกษา ครูและผู้นำชุมชนนำไปสอนไปอธิบายในชุมชนได้อย่างมั่นใจเพราะมีหลักวิชาหนักแน่น นับเป็นครั้งแรกที่ผู้บริหาร ครูและผู้นำชุมชนมีคู่มือด้านประวัติศาสตร์ศิลป์ และสถาปัตยกรรมรอบสถานศึกษาของตนเอง รวมทั้งคู่มือความรู้ทั่วไปเกี่ยวกับศิลปกรรมล้านนา

(5) ด้านประวัติศาสตร์ชุมชน นอกจากครูและผู้นำชุมชนร่วมกันจัดทำแล้ว สมโชติและอาจารย์ภูเดช แสนสาจากมหาวิทยาลัยราชภัฏได้จัดทำเอกสารประวัติศาสตร์ชุมชนโดยมีหลักฐานต่างๆ ให้ผู้บริหาร ครูและผู้นำชุมชนนำไปใช้อธิบายต่อไปได้อย่างมั่นใจมากขึ้น เพราะเรื่องราวในอดีตตั้งแต่ร้อยปีขึ้นไป ต้องอาศัยหลักฐานลายลักษณ์ร่วมสมัยเป็นหลักฐาน ขณะเดียวกันได้นำครูและนักเรียนใช้หลักฐานในหอจดหมายเหตุแห่งชาติ เพื่อเป็นกิจกรรมสืบค้นต่อไป ขณะเดียวกันได้เชิญคุณวสันต์ อุทัยเลี้ยงเครือข่ายนักวิชาการ ได้แนะนำการสืบค้นข้อมูลในคอมพิวเตอร์ ทั้งครูและนักเรียนได้ทดลองปฏิบัติกันจนสืบค้นได้ รวมทั้งพัฒนาเว็บไซต์ <http://llen.edu.cmu.ac.th>

(6) ด้านเทคนิคการสอนวิชาประวัติศาสตร์ คุณอภัยชนม์ สัจจะพัฒนกุล นิสิตปริญญาโท สาขาการสอนสังคมศึกษา คณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัยได้นำเสนอเทคนิคการสอนสำหรับชั้นประถมศึกษา โดยให้ครูได้ทดลองปฏิบัติจนสามารถนำไปใช้ได้ (ดู กิจกรรมนี้ได้ใน www.youtube.com)

ตอบวัตถุประสงค์ข้อ 1

วัตถุประสงค์ข้อที่ 1) เพื่อพัฒนารูปแบบเครือข่ายในท้องถิ่น โดยใช้เครือข่ายในพื้นที่ เพื่อหนุนเสริมการเรียนรู้รายวิชาประวัติศาสตร์ในโรงเรียนระดับประถมศึกษาปีที่ 4-6 สังกัดสำนักงาน

เขตพื้นที่การศึกษาเชียงใหม่เขต 1 สังกัดเทศบาลนครเชียงใหม่ และสังกัดองค์การบริหารส่วนจังหวัดเชียงใหม่

การพัฒนารูปแบบเครือข่ายในท้องถิ่นโดยใช้เครือข่ายในพื้นที่เข้าหนุนเสริมการเรียนรู้รายวิชาประวัติศาสตร์ในโรงเรียนระดับประถมศึกษา

จากเดิมแต่ละสถานศึกษาต้องทำงานตามที่ได้รับมอบหมายตามลำพัง โดยมีความสัมพันธ์กับเครือข่ายในพื้นที่น้อยมาก กล่าวได้ว่ามีเพียงเครือข่ายเดียวคือผู้ปกครองเด็กนักเรียน เพราะต้องพบกันเป็นประจำ แต่เป็นความสัมพันธ์แบบขอความร่วมมือจากผู้ปกครอง มีน้อยแห่งที่เปิดโอกาสให้ผู้ปกครองมีส่วนร่วมในกระบวนการบริหาร โรงเรียนผ่านสมาคมครูและผู้ปกครอง แต่ไม่มีที่ใดเปิดโอกาสให้ผู้ปกครองและเครือข่ายภายนอกโรงเรียนเข้าเกี่ยวข้องกับกระบวนการจัดการเรียนการสอน และหลักสูตร ทุกสถานศึกษาถือเป็นหน้าที่ของผู้บริหารและครูที่เกี่ยวข้องเท่านั้น

โครงการวิจัยชุดนี้ได้พัฒนารูปแบบให้เครือข่ายในพื้นที่เข้าหนุนเสริมการเรียนการสอนรายวิชาประวัติศาสตร์รวมทั้งกำหนดทิศทางของหลักสูตรสถานศึกษา ด้วยกระบวนการดังต่อไปนี้

1. คณะผู้วิจัยหารือกับหน่วยงานต้นสังกัด กำหนดกรอบการทำงานเท่าที่ดำเนินการได้ตามระเบียบคือ (1) ไม่แก้ไขประวัติศาสตร์ชาติ ใช้แบบเรียนของกระทรวงศึกษาตามปกติ (2) ดำเนินการเฉพาะประวัติศาสตร์ท้องถิ่นและประวัติศาสตร์ชุมชน

2. เครือข่ายในพื้นที่ภาคราชการต้นสังกัดโดยผู้อำนวยการเขตพื้นที่ และ ผู้อำนวยการกองการศึกษาเห็นชอบ มีนโยบาย “เปิดไฟเขียว” ให้ทุกโรงเรียนในโครงการดำเนินการตามทิศทางที่โครงการวิจัยกำหนด

3. การสอนรายวิชาประวัติศาสตร์เพิ่มเป็นเรื่องที่แต่ละสถานศึกษาต้องดำเนินการตามคำสั่งจากส่วนกลางอยู่แล้ว การมีคณะนักวิชาการเข้าหนุนช่วย ย่อมเป็นประโยชน์แน่นอน การปฏิบัติตามทิศทางที่คณะผู้วิจัยกำหนดเช่นในการประชุมกำหนดทิศทางหลักสูตรสถานศึกษาขอให้ผู้บริหารสถานศึกษา ครู คณะกรรมการสถานศึกษา พระสงฆ์จากวัดในชุมชนที่ตั้งโรงเรียน ตัวแทนผู้ปกครองและชาวบ้านในชุมชนรอบโรงเรียนเข้าประชุม ล้วนเป็นเรื่องไม่ยากที่โรงเรียนจะดำเนินการ เพียงแต่ก่อนหน้านั้นมีเพียงน้อยแห่งเคยดำเนินการ การประชุมในแต่ละสถานศึกษาจึงมีทั้งคนในชุมชนและนอกชุมชนทั้งสงฆ์ ฆราวาส ครู ผู้บริหารสถานศึกษา และนักวิชาการเข้าประชุมระดมความคิดกำหนดทิศทางหลักสูตรสถานศึกษา มีนักวิชาการด้านหลักสูตรกำกับทิศทาง

ไม่ให้หลุดจากกรอบของกระทรวงศึกษาธิการ ในที่สุดได้ทิศทางหลักสูตรสถานศึกษาด้านแบบ 3 แบบให้โรงเรียนอื่นๆ ได้เลือกตามความเหมาะสมของแต่ละแห่งตามความสมัครใจ และเปิดโอกาสให้พัฒนาตามแบบของแต่ละสถานศึกษาต่อไป

4. ครู กับชุมชนพร้อมคณะผู้วิจัยช่วยกันสืบค้นประวัติศาสตร์ชุมชน ทำให้เกิดประวัติศาสตร์ชุมชนอย่างมีส่วนร่วมของชุมชน

5. ครู ผู้บริหารสถานศึกษาและชุมชน ร่วมกันกำหนดกิจกรรมนำนักเรียนเรียนรู้ประวัติศาสตร์ชุมชน

6. คณะผู้วิจัยจัดทำเนื้อหาประวัติศาสตร์ท้องถิ่น เป็นคู่มือครู และเครือข่ายนักวิชาการ ช่วยกันจัดทำสื่อหนุนช่วยครู 3 รายการดังนี้

(1) คู่มือครูประวัติศาสตร์นครเชียงใหม่ ป.4 ป.5 และ ป.6

(2) หนังสือการ์ตูน จัดทำ 2 เรื่องคือ

1) การ์ตูนเรื่อง **เจ้าหลวงเชียงใหม่** โดยคณะผู้วิจัยร่วมกับ ดร.เชาวลิต สัยเจริญ คณะสถาปัตยกรรมศาสตร์จัดทำเนื้อหา สรัสวดี อ๋องสกุล ผู้ตรวจสอบเนื้อหา จากนั้น ดร.เชาวลิต สัยเจริญ ประสานงานกับนักศึกษาคณะ สถาปัตยกรรมศาสตร์วาดภาพ คู่มือการวาดภาพ จัดทำเป็นรูปเล่ม

2) การ์ตูนเรื่อง **ประวัติศาสตร์ไทยในมิตินิตยศาสตร์** โดยคณะผู้วิจัยร่วมกับ ดร.อดิชาติ เกิดตะพันธ์ กำหนดเนื้อหาหลักๆ จากนั้นดร.อดิชาติ เกิดตะพันธ์ กับ ดร.ศิริวรรณ เกิดตะพันธ์ สร้างเรื่องราวให้สนุกเหมาะกับเด็กประถมศึกษา มอบให้ทีมงานมีอาชีพวาดภาพ จัดทำเป็นรูปเล่ม

ผลงานการ์ตูนได้รับความสนใจจากครูและ สื่อมวลชนเป็นอันมาก โดยเฉพาะการ์ตูนเรื่องประวัติศาสตร์ไทยในมิตินิตยศาสตร์ หากได้รับการพัฒนาเป็น 2 มิติตามข้อเสนอของเครือข่ายนักวิชาการด้านสื่อ การเรียนรู้ก็จะสนุกยิ่งขึ้น

(3) ชุด **ทีวีดี ประวัติศาสตร์นครเชียงใหม่** จำนวน 3 ตอนควบคุมการผลิตโดย ศ.สรัสวดี คือ

1) ยุคทองแห่งอาณาจักรล้านนา สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4

2) ยุคเก็บผักใส่ซ้าเก็บข้าใส่เมือง สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5

3) ยุทธการเปลี่ยนแปลงในนครเชียงใหม่ สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6

7. เครือข่ายนักวิชาการแต่ละสาขาหาแนวทางบูรณาการองค์ความรู้ของแต่ละสาขากับวิชาประวัติศาสตร์นำทดลองใช้ก่อนอบรมครู เพื่อให้ครูสามารถนำไปใช้ได้จริง

ตอบวัตถุประสงค์ข้อ 2

วัตถุประสงค์ข้อที่ 2) เพื่อให้เครือข่ายในพื้นที่ที่มีส่วนร่วมในการพัฒนารายวิชาประวัติศาสตร์ในหลักสูตรสถานศึกษาระดับประถมศึกษาปีที่ 4-6 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาเชียงใหม่เขต 1 สังกัดเทศบาลนครเชียงใหม่ และสังกัดองค์การบริหารส่วนจังหวัดเชียงใหม่ ตลอดจนหนุนช่วยกิจกรรมการศึกษาและพัฒนาศักยภาพในการสอนของครู

รูปแบบที่ได้รับการพัฒนาขึ้นจากโครงการนี้คือชุมชนซึ่งเป็นเครือข่ายในพื้นที่ได้มีส่วนร่วมในการกำหนดหลักสูตรสถานศึกษาและกิจกรรมการเรียนการสอน เมื่อมีการนำนักเรียนเรียนรู้ในชุมชนครูและผู้บริหารเปิดโอกาสให้คนในชุมชนมีส่วนร่วมกำหนดกิจกรรม และดำเนินกิจกรรม รวมทั้งนำความคิดของชุมชนกลับมาทบทวนและปรับปรุงให้เหมาะสมยิ่งขึ้น ทำให้เกิดความร่วมมือระหว่างโรงเรียนและชุมชนอย่างต่อเนื่อง

รูปแบบที่สำคัญอีกด้านหนึ่งคือการนำเสนอแนวทางบูรณาการวิชาประวัติศาสตร์กับศาสตร์ต่างๆ เช่นคณิตศาสตร์ วิทยาศาสตร์ ศิลปะ สถาปัตยกรรม การวัดคุณภาพน้ำและการจัดการแหล่งน้ำ ฯลฯ ให้ครูนำไปใช้ได้จริง

หัวใจสำคัญของโครงการนี้คือครู ต้องได้รับการหนุนเสริมให้เกิดความมั่นใจในความรู้ทางประวัติศาสตร์ที่จะทำงานร่วมกับคนในชุมชน พร้อมทั้งจะชี้แจงด้วยหลักฐานร่วมสมัยต่อชุมชนและแนวทางในการบูรณาการวิชาประวัติศาสตร์กับศาสตร์ต่างๆ

ดังนั้นจึงต้องมีการอบรมครูและหนุนเสริมความรู้ทางประวัติศาสตร์และการบูรณาการวิชาประวัติศาสตร์ด้วยกิจกรรมต่างๆ ให้ครูอย่างต่อเนื่องตลอดโครงการ โดยได้รับการหนุนเสริมจากเครือข่ายในพื้นที่ทั้งภาคราชการและภาคธุรกิจเอกชน จัดบริการสถานที่ประชุมโดยไม่คิดค่าบริการ ทำให้ครูได้ความรู้และประสบการณ์เพิ่มขึ้น มีความมั่นใจเพิ่มขึ้น

เพื่อให้ครูและชุมชนมีความรู้ที่มีหลักฐานทางประวัติศาสตร์นำไปใช้อธิบายต่อไป เครือข่ายในพื้นที่ เช่น คณะแพทยศาสตร์ คณะวิศวกรรมศาสตร์ หอธรรมโฆษณ์ วัดอุโมงค์สวน-

พุทธธรรม เครือข่ายจักรยานเชียงใหม่ ฯลฯ ต่างให้การสนับสนุนการตีพิมพ์ผลงานของคณะผู้วิจัย เพื่อแจกครู สถานศึกษาและเครือข่าย โดยต้นฉบับทุกเล่มนำสู่การเผยแพร่ระบบ E-Book ในเว็บไซต์ <http://llen.edu.cmu.ac.th> ของโครงการวิจัยชุดนี้เพื่อให้ครูและชุมชนนำไปใช้ในวงกว้างต่อไป

นอกจากนั้นเครือข่ายในพื้นที่ที่ผลิตหนังสือดีๆทางประวัติศาสตร์ เช่นเครือข่ายเจ้านายฝ่ายเหนือก็หนุนช่วยด้วยการมอบหนังสือเกี่ยวกับประวัติศาสตร์ผู้นำสตรีในล้านนา คือ ขัตติยานี ล้านนาให้กับครูและสถานศึกษาในโครงการ ความรู้จากการหนุนช่วยของเครือข่ายในพื้นที่ดังกล่าว นำไปสู่การพัฒนาเนื้อหารายวิชาประวัติศาสตร์ กิจกรรมการเรียนการสอนในระยะยาวที่สำคัญได้พัฒนาศักยภาพครูให้มีความมั่นใจในการสอนประวัติศาสตร์ชุมชน และการบูรณาการวิชาประวัติศาสตร์กับวิชาอื่นๆ

ตอบวัตถุประสงค์ข้อ 3 การสร้างเครือข่ายวิชาการ

ยุทธการ “ไข่ดาว”

กระบวนการทำงานวิจัยชุดนี้เริ่มต้นด้วย 13 สถานศึกษาในเขตพื้นที่การศึกษาเชียงใหม่เขต 1 (สพป.เชียงใหม่เขต 1) และเขตเทศบาลนครเชียงใหม่ มุ่งเน้น (1)สร้างรูปแบบใหม่ของการจัดการศึกษาในรายวิชาประวัติศาสตร์ โดยเปิดพื้นที่ให้ชุมชนเข้ามีส่วนร่วมในการกำหนดหลักสูตรเนื้อหา กิจกรรมในรายวิชาประวัติศาสตร์ เปิดพื้นที่ให้เครือข่ายในพื้นที่เข้าหนุนช่วยพัฒนาการเรียนการสอนรายวิชาประวัติศาสตร์ (2)หนุนเสริมให้ครูผู้สอนวิชาประวัติศาสตร์มีความมั่นใจในการสอนวิชาประวัติศาสตร์ทั้งแนวประวัติศาสตร์โดยตรงและแนวบูรณาการ โดยมีเครือข่ายในพื้นที่เข้าหนุนช่วย เป็นการเน้นที่ 13 สถานศึกษาที่สะดวกต่อการติดต่อประสานงาน สามารถดำเนินการได้อย่างเข้มข้น เช่น สามารถนำตัวแทนนักเรียนเข้าร่วมปฏิบัติการได้ด้วย มุ่งให้ครูใน 13 สถานศึกษามีลักษณะเป็น “ไข่แดง” ที่มีความพร้อมสามารถขยายความรู้และประสบการณ์ไปสู่เพื่อนครูในโรงเรียนเทศบาลแห่งอื่นๆ โรงเรียนในเขตพื้นที่ สพป.เชียงใหม่ เขต 1 โรงเรียนอื่นๆ ที่เป็นเสมือน “ไข่ขาว” ในพื้นที่เทศบาลนครเชียงใหม่ และ สพป.เชียงใหม่เขตที่ 1 ที่เป็นเสมือน “ไข่ดาว” 1 ฟอง (อบจ.เชียงใหม่มีโรงเรียนประถมศึกษาในสังกัดเพียงแห่งเดียว)

หากเขตพื้นที่ สพป.เชียงใหม่เขต 2 ถึง 6 และเทศบาลอื่นๆ สนใจแนวทางนี้ก็อาจไปสร้าง “ไข่ดาว” ฟองต่อไปในเขตพื้นที่เขต 2- 6 ของเชียงใหม่และเขตเทศบาลอื่นๆ โดยควรเริ่มต้นเน้นที่โรงเรียนจำนวนไม่มากให้ครูได้รับการหนุนเสริมอย่างเข้มแข็งเป็น “ไข่แดง” แล้วนำไปขยายสู่

เพื่อนครูในโรงเรียนอื่นๆ ในเขตพื้นที่เดียวกันในลักษณะของ “ไข่ขาว” ของ “ไข่ดาว” ฟองต่อๆ ไป ทั้งนี้จังหวัดอื่นๆ ก็อาจใช้แนวทางดังกล่าวนี้ต่อไปได้

ช่วงเวลาที่ผ่านมามีครูที่ได้รับการหนุนเสริมอย่างเข้มข้นในลักษณะ “ไข่แดง” ได้ทำหน้าที่เป็นวิทยากรให้เพื่อนครูในเขตเทศบาลนครเชียงใหม่และเขต สปป.เชียงใหม่ เขต 1 ที่มีลักษณะเป็น “ไข่ขาว” ได้อย่างดี เช่น ครูโรงเรียนวัดสวนดอก ครูโรงเรียนอนุบาลเชียงใหม่ โรงเรียนเทศบาลวัดศรีสุพรรณ โรงเรียนเทศบาลวัดท่าสะอาด โรงเรียนวัดชะจาว ฯลฯ ครูจากโรงเรียนดังกล่าวต่างได้รับการยอมรับจากผู้บริหารสถานศึกษา ผู้บริหารระดับเขตพื้นที่ ระดับเทศบาลนครเชียงใหม่ ได้รับคะแนนดีมาจาก สมศ.และ ได้รับรางวัลต่างๆ เช่น รางวัลครูสุคดี รวมทั้งได้มีโอกาสเผยแพร่ในสื่อโทรทัศน์ ล้วนเป็นกำลังใจให้ครูที่เข้มแข็งเหล่านี้คิดสานงานของโครงการนี้ต่อไป โดยผู้บริหารสถานศึกษาเห็นชอบด้วย ผู้นำชุมชนเห็นชอบด้วย (ดู ภาคผนวกความเห็นของครู) ทำให้แนวคิดของโครงการนี้ได้รับสืบสานและขยายผลต่อไปโดยครู ผู้บริหารสถานศึกษาและชุมชน

การขยายผล

การขยายผลของโครงการนี้ ถือเป็นความโดดเด่นอีกประการหนึ่งที่ถือเป็น “ต้นแบบ” ต่อไปได้ กล่าวคือ

(1) ขยายผลจากโรงเรียน “ไข่แดง” สู่วิทยากร “ไข่ขาว” ใน “ไข่ดาว” ของเทศบาลนครเชียงใหม่ โดยเทศบาลนครเชียงใหม่เป็นเจ้าภาพ ขยายสู่ “ไข่ขาว” ใน “ไข่ดาว” ของ สปป.เชียงใหม่ เขต 1 โดย สปป.เชียงใหม่ เขต 1 เป็นเจ้าภาพ นับเป็นการหนุนช่วยของเครือข่ายในพื้นที่ภาคราชการในระดับจังหวัด

(2) มีการขยายผลสู่โรงเรียนทั่วประเทศ โดยการสนับสนุนของสำนักงานการศึกษายกระดับพื้นฐาน ซึ่งถือเป็นเครือข่ายภาคการศึกษาระดับประเทศ จัดประชุมครู ผู้บริหาร และศึกษานิเทศก์ทั่วประเทศ มอบหมายให้คณะผู้วิจัยของโครงการนี้นำเสนอแนวทางการบูรณาการวิชาต่างๆ กับประวัติศาสตร์ และแนวทางการสร้างวัฒนธรรมการวิจัยตามนโยบายของ สพฐ. (ดู ภาคผนวกภาพวันประชุมขยายผล จัดโดย สพฐ.ที่กรุงเทพฯ)

(3) มีการขยายผลในระดับอุดมศึกษา โดยคณะผู้วิจัยเป็นอาจารย์มหาวิทยาลัย โดยเฉพาะหัวหน้าโครงการวิจัยต้องสอนวิชาพื้นฐานแก่นักศึกษาทั้งระดับปริญญาตรี ปริญญาโท และปริญญาเอก คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยเชียงใหม่ สามารถทำให้กระบวนการเรียนการสอน สัมพันธ์กับ

การวิจัยได้ดี จึงได้สร้าง **เครือข่ายการเรียนรู้** อันเป็นเครือข่ายใหม่ที่เกิดจากโครงการนี้ ประกอบด้วย

เครือข่ายการเรียนรู้ระดับปริญญาเอก สาขาวิชาหลักสูตรและการสอน คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยเชียงใหม่ ในกระบวนวิชา ครุศึกษาและการพัฒนาวิชาชีพครู (063850) ภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2553

เครือข่ายการเรียนรู้ระดับปริญญาโท ในกระบวนวิชา 053740 สารัตถศึกษาวิเคราะห์ ประกอบด้วยนักศึกษาปริญญาโทสาขาวิชาการสอนสังคมศึกษา สาขาวิชาการสอนวิทยาศาสตร์ สาขาวิชาการสอนคณิตศาสตร์ สาขาวิชาบริหารการศึกษา ในภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2554 จำนวนประมาณ 200 คน กระบวนวิชา 054731 การเมืองกับการศึกษา สำหรับนักศึกษาปริญญาโท สาขาบริหารการศึกษาในภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2554 จำนวน 59 คน

เครือข่ายการเรียนรู้ระดับปริญญาตรี กระบวนวิชา 100203 แหล่งเรียนรู้และภูมิปัญญาท้องถิ่น ภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2554 จำนวน 148 คน และกระบวนวิชา 054406 ศิลปะล้านนาไทย ประกอบด้วยศึกษาศาสตร์ สาขาศิลปศึกษา คณะศึกษาศาสตร์และคณะสถาปัตยกรรมศาสตร์ ภาคเรียนละ ประมาณ 50 คน

โดยเฉพาะ **เครือข่ายการเรียนรู้ ระดับปริญญาโท 2 สาขา** คือ 1) สาขาการสอนประถมศึกษา ภาคพิเศษ ซึ่งเรียนช่วงวันเสาร์อาทิตย์ นำแนวคิดของการวิจัยชุดนี้ไปสอนในโรงเรียนประถมศึกษา ช่วงวันจันทร์ถึงศุกร์ ได้อย่างมั่นใจ สร้างความสุขในการเรียนรู้แก่นักเรียน 2) สาขาการสอนคณิตศาสตร์ ได้พัฒนาแนวการบูรณาการการสอนคณิตศาสตร์กับประวัติศาสตร์เพิ่มขึ้นจากแนวทางเดิมด้วย (ดู ภาคผนวกผลงานของนักศึกษาปริญญาตรี ปริญญาโทและปริญญาเอก)

(4) มีการขยายผลในพื้นที่ประชุมทางวิชาการ เช่น 1) วันวิทยาศาสตร์ประจำปี 2554 ณ คณะวิทยาศาสตร์ มหาวิทยาลัยเชียงใหม่ 2) วันวิชาการประจำปี 2554 ของมหาวิทยาลัยเชียงใหม่ ณ หอประชุมมหาวิทยาลัยเชียงใหม่ 3) งานสถาปนิกล้านนาประจำปี 2554 ของกรมการสถาปนิกล้านนา สมาคมสถาปนิกสยามในพระบรมราชูปถัมภ์ ณ ศูนย์การค้าเซ็นทรัลแอร์พอร์ต พลาซ่า เชียงใหม่ โดยต้องไม่เสียค่าใช้จ่ายค่าสถานที่ 4) งานประชุมเครือข่ายพิพิธภัณฑสถานเพื่อระดมความคิดในการเตรียมเนื้อหาทางเทศกาลพิพิธภัณฑสถานท้องถิ่น ประจำปี 2555 ของศูนย์มานุษยวิทยา

สิรินธร (องค์การมหาชน) ณ โรงแรมเชียงใหม่ฮิลล์ ถือเป็นการหนุนช่วยของภาคราชการต้นสังกัด และภาคธุรกิจเอกชน ทำให้ผู้สนใจทั่วไปได้มีโอกาสรับรู้ในวงกว้างมากขึ้น

(5) การขยายผลในชุมชนออนไลน์และสื่อโทรทัศน์ คือ

1) <http://llen.edu.cmu.ac.th>

2) www.youtube.com

3) โทรทัศน์ครู

ทำให้มีการขยายผลในวงกว้างมากยิ่งขึ้นและน่าสนใจ มีทั้งภาพเคลื่อนไหว พร้อม เสียง รวมทั้ง E-Book และสามารถเชื่อมโยงกับเว็บไซต์ของเครือข่ายนักวิชาการ โดยครูสามารถเข้าถึงได้ง่ายมากขึ้นผ่านทางเว็บไซต์ของ สพป.เชียงใหม่ เขต 1

(6) ขยายผลโดยจัดทำเป็น DVD และ VCD ชุด LLEN Chiangmai จำนวน 8 แผ่นและรวมเรื่องสำคัญใน DVD 1 แผ่นแจกสถานศึกษาทั่วจังหวัดเชียงใหม่ ทำให้ครูและสถานศึกษาได้ใช้ในการเรียนการสอน และ Copy แจกจ่ายขยายผลต่อไปได้

(7) ระยะต่อไปขยายผลในนามศูนย์บริการวิชาการ LLEN Chiangmai คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยเชียงใหม่

การขยายผลต่อไปโดยสถานศึกษา

น่ายินดีที่หลายสถานศึกษาที่เป็น “ใจแดง” ของโครงการวิจัยชุดนี้ ได้นำแนวคิดประสบการณ์จากโครงการนี้ สร้างโครงการขยายผลต่อไปโดยครู ผู้บริหารสถานศึกษาและผู้นำชุมชน ด้วยความร่วมมือของอาจารย์มหาวิทยาลัย เช่น กรณีโรงเรียนวัดสวนดอก (ดู ภาคผนวก การขยายผลการจัดการเรียนรู้ประวัติศาสตร์โดยโรงเรียนวัดสวนดอก)

ปัจจัยแห่งความสำเร็จของโครงการ

1. ทูนราชการ เมื่อกระทรวงศึกษาธิการรับรองพระราชเสาวนีย์กำหนดเป็นนโยบาย ทุกสถานศึกษาต้องดำเนินการตามนโยบาย ครูพร้อมดำเนินการตามแผนงานและพัฒนาการเรียนรู้เพิ่มขึ้น
2. ทูนเครือข่ายนักวิชาการล้วน เป็นนักวิชาการที่มีองค์ความรู้ และมีความตั้งใจสามารถบูรณาการองค์ความรู้ของแต่ละสาขากับวิชาประวัติศาสตร์ได้อย่างน่าสนใจ ครูและนักเรียนมี

ความสุขในการเรียนรู้เพิ่มขึ้น และมีความรับผิดชอบเมื่อถึงกำหนดมีกิจกรรมใดๆ ก็ดำเนินการตามแผน และส่งงานตามกำหนด

3. ทุนเครือข่ายในพื้นที่ ทุกเครือข่ายต่างมีความพร้อมที่เข้าหนุนช่วยทุกอย่างตามที่โครงการต้องการ แม้เป็นการหนุนช่วยเพียงเล็กน้อยหากไม่สามารถ “เข้าถึง” ศูนย์อำนาจที่มีความสัมพันธ์เชิงเครือข่ายมาก่อนก็ยากที่จะได้รับ ทั้งนี้ถือว่าเป็นอานิสงส์ (ผลแห่งกุศลกรรม) จาก “ทานบารมี” ที่สร้างสมด้วยทุนทางปัญญาอย่างต่อเนื่องตลอด 3 ทศวรรษ

ดร.สุทธิไกร ไชยงามผู้นำทีมงานจาก LLEN มหาสารคาม เขียนถึงสมโชติและ LLEN เชียงใหม่ ในชุมชนออนไลน์ เมื่อ 4 ก.ย.2554 เป็นความคิดเห็นอิสระ ดังนี้ “เมื่อได้เรียนรู้เกี่ยวกับท่านมากขึ้นพบว่านี่แหละคือต้นแบบในการทำงานของเราในด้านการอุทิศตนเพื่อส่วนรวม ท่านไม่ได้ทำในสิ่งที่ท่านคิดว่าดีเท่านั้น แต่ท่านมารับโครงการนี้เพื่อทำสิ่งที่สังคมและคนอื่นๆ คิดว่าดี และเป็นประโยชน์ด้วย ผมคิดว่าการดำรงตนอยู่วิธิดังกล่าวนี้นาน ทำให้ท่านมีปัจจัยแห่งความสำเร็จสำหรับการสร้างเครือข่าย LLEN คือ “บารมี” (ดู ภาคผนวก หน้า 271-272)

4. การทำงานเป็นทีมงานของคณะผู้วิจัย โดยแบ่งงานส่วนที่เกี่ยวข้องหลักสูตรดังนี้ หลักสูตรแกนกลางคือประวัติศาสตร์ท้องถิ่นมอบให้ ศ.สรัสวดี อ๋องสกุล รับผิดชอบ ประวัติศาสตร์ชุมชนมอบให้สมโชติประสานงานกับโรงเรียนและชุมชน โดยมี ดร.สุทธิกัญจน์กำกับด้วยแนวทางของหลักสูตรระดับประถมศึกษา เพื่อให้ผู้เกี่ยวข้องเช่นศึกษานิเทศก์ ผู้บริหารสถานศึกษาและครูนำไปใช้เป็นแนวทางได้อย่างไม่ขัดต่อระเบียบของกระทรวงศึกษาธิการ

หัวหน้าโครงการวิจัยประสานงานกับเครือข่ายนักวิชาการโดยนัดหมายประชุมร่วมกับคณะผู้วิจัยเป็นระยะ ติดตามความก้าวหน้าของงาน ประสานงานวันเวลาสถานที่ตามแผนงานที่ทุกฝ่ายร่วมกันวางแผน สอบถามผู้บริหารและครูเพื่อหาวันเวลาที่เหมาะสมในการจัดกิจกรรม เชื่อมโยงขอการหนุนช่วยจากเครือข่ายในพื้นที่ ส่งผลการจัดกิจกรรมให้ฝ่ายเผยแพร่ นำขึ้นเว็บไซต์ และผลิตสื่อ DVD และ VCD ขณะที่เครือข่ายนักวิชาการส่วนใหญ่ล้วนเป็น “ดาวฤกษ์” ต่างประชาสัมพันธ์ผลงานของตนเองจนสื่อสนใจนำเผยแพร่ในหลายรูปแบบ เกิดการขยายผลในวงกว้างโดยใช้บน้อยกว่ากำหนด

5. ที่สำคัญโครงการ LLEN เชียงใหม่เป็นฝ่าย “ให้” โดยให้แต่สิ่งดีๆ มีคุณค่าต่อครู ต่อนักเรียน ต่อสถานศึกษา ต่อชุมชน ฯลฯ รวมทั้งการ “ให้” ต่อเครือข่ายทุกเครือข่าย โดยกรณีนี้ผู้

มอบอำนาจการ“ให้” ของ LLEN คือสำนักงานกองทุนสนับสนุนการวิจัย (สกว.) หน่วยงานของรัฐที่มุ่งส่งเสริมให้ “งานวิจัย” เป็นพลังที่ทำให้เกิดการเปลี่ยนแปลง (Force for Changes)

ข้อเสนอแนะ

จุดแข็งและจุดอ่อนของงานวิจัยและทิศทางต่อไป

จุดแข็ง	จุดอ่อนและการแก้ไข	ทิศทางต่อไป
1. ทุนราชการหนุนช่วย เริ่มต้นด้วยทุนราชการ คือพระราชเสาวนีย์สมเด็จพระนางเจ้าฯ และการสนองพระราชเสาวนีย์ของสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐานมีคำสั่งให้กำหนดรายวิชาประวัติศาสตร์และเรียนเพิ่มสัปดาห์ละ 1 ชั่วโมง ทำให้ทุกสถานศึกษาการศึกษาขั้นพื้นฐานทุกสังกัดต้องดำเนินการ ตามวัฒนธรรมราชการ เมื่อผู้บริหารระดับต้นสังกัดเห็นชอบ ผู้บริหารสถานศึกษาก็ได้ขานรับ เมื่อผู้บริหารสถานศึกษาเห็นชอบ คณะครูก็ต้องดำเนินการ กิจกรรมของโครงการวิจัยชุดนี้จึงได้ดำเนินไปตามแผนด้วยการหนุนช่วยของทุนราชการ	1.วัฒนธรรมราชการเป็นระบบความสัมพันธ์ที่เน้น โครงสร้างแบบแนวตั้ง มีลักษณะ Hierarchical สูง สั่งการจากบนลงล่าง (Top-down) ด้านหนึ่งถือเป็นจุดแข็ง ทำให้ดำเนินการได้ทันทีที่มีคำสั่งจากข้างบน โดยข้างล่างต้องถือปฏิบัติ ด้านหนึ่งถือเป็นจุดอ่อน คือ (1)เมื่อมีการเปลี่ยนแปลงข้างบนสุดคือการเปลี่ยนแปลงรัฐบาล เปลี่ยนแปลงรัฐมนตรี นโยบายก็เปลี่ยนตามได้ด้วยความสับสน จึงมีน้อยมาก (2) มีการเปลี่ยนแปลงระดับผู้อำนวยการเขตพื้นที่ ผู้อำนวยการสถานศึกษา ตามวาระที่ต้องโยกย้าย ทุกอย่างต้องเริ่มต้นใหม่หรือรอเวลาให้ผู้บริหารคนใหม่เรียนรู้งานครบแล้ว (3)สายบังคับบัญชามีอำนาจระดับหนึ่งแต่ภายในหน่วยงานต่างมีอิสระระดับหนึ่ง เช่นศึกษานิเทศก์เมื่ออยู่ใต้สายบังคับบัญชาของ ผอ.เขตพื้นที่แต่ก็มีอิสระในการดำเนินการ การเชื่อมต่อให้ทุกหน่วยที่เกี่ยวข้องเข้าหนุนช่วยจึงมีความจำเป็น เพราะงานปกติถือว่ามากอยู่แล้ว งานวิจัย	1.การทำให้ทุนราชการเห็นคุณค่าของผลงานของโครงการว่าเป็นสิ่งที่ดี มีคุณประโยชน์ต่อบ้านเมือง ต่อชุมชน เป็นเรื่องที่ภาคราชการต้องสนับสนุน แม้จะมีการเปลี่ยนแปลงทางการเมืองและทางราชการแล้วสิ่งดีๆ ดังกล่าวยังคงดำรงอยู่ ต้องได้รับการหนุนช่วยจากทุนราชการต่อไป กรณีการหนุนช่วยของ สพฐ. ศร.ที่ได้สนับสนุนให้ทีมงานของ LLEN เขียนใหม่นำเสนอผลงานการวิจัยต่อศึกษานิเทศก์ทั่วประเทศและครูภาคกลางภาคตะวันออกในเดือนเมษายน 2554 เป็นตัวอย่างที่ดีมากที่ทุนราชการที่ทรงอิทธิพลต่อครูได้ให้การหนุนช่วยการขยายผล

	จากภายนอกถือเป็นงานเพิ่มที่ศึกษานิเทศก์ไม่ร่วมมือก็ได้ จุดอ่อนดังกล่าวไม่ได้เกิดขึ้นช่วงดำเนินการเพราะ (1)งานส่วนใหญ่เป็นงานช่วงรัฐบาลนายอภิสิทธิ์ เวชชาชีวะเป็นนายกรัฐมนตรี (2550-10 สค.2554) (2)งานนี้เสร็จก่อนผอ.โกศล ปราคำ ผอ.สพป.ชม.เขต 1 เกษียณอายุราชการใน 30 ก.ย. 2554 โดยตลอดโครงการ ผอ.โกศล ปราคำ กำกับให้สถานศึกษาที่เกี่ยวข้องดำเนินการตามแผน (3)ผอ.สุทธิ ภูการนา ผอ.สน.สพป.ชม.เขต 1เห็นชอบกับโครงการนี้ สนับสนุนการดำเนินงานโดยมี สน.ศักดิ์ชาย อนันตพานิช ซึ่งเป็นเครือข่ายศิษย์เก่าช่วยประสานงานกับสถานศึกษา องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นทั้ง อบจ.และเทศบาลนครเชียงใหม่เมื่อนายกฯมาจากการเลือกตั้ง แต่ก็มีวัฒนธรรมราชการเข้มข้น ถ้านายกฯ เห็นชอบทุกอย่างก็เดินได้ การเข้าพบนายกฯทั้งสององค์กรเป็นเรื่องยาก แต่จำเป็นต้องเข้าพบเพื่อให้เกิดแรงขับเคลื่อนลงล่าง ซึ่งโชคดีที่ช่วงดำเนินงานไม่มีการเปลี่ยนแปลงทางการเมืองในองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น และมี ผอ.ไพรัช ใหม่มขมพู ผอ.กองการศึกษา อบจ.ชม.ซึ่งเป็นเครือข่ายศิษย์เก่าช่วยประสานงานกับสถานศึกษา มีรองนายกเทศมนตรีสุนทร ขามศิริซึ่งเป็นเครือข่ายศิษย์เก่าช่วยประสานงานในเทศบาลนครเชียงใหม่	กรณีองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นซึ่งมีอำนาจเต็มในการบริหารการศึกษาควรจัดสรรทรัพยากรเข้าหนุนช่วยสถานศึกษาในสังกัดให้เต็มที่มากกว่าที่เป็นอยู่เพราะสถานศึกษาในสังกัดมีจำนวนไม่มากแต่งบประมาณมีมากพอที่จะเพิ่มให้ได้ ทั้งนี้เพื่อพิสูจน์ว่า อบต.สามารถบริหารจัดการศึกษาได้ดีไม่น้อยกว่าส่วนกลาง เมื่อผู้บริหารระดับสูงมีนโยบายสนับสนุน
--	--	--

2.ทุนทางวิชาการเข้มแข็ง หัวหน้าโครงการวิจัยและนักวิจัยอาวุโสได้ทำงานทางวิชาการด้านประวัติศาสตร์มีผลงานปรากฏต่อเนื่องตลอด30ปีของชีวิตราชการถือเป็นการสร้างสมความเข้มแข็งทางวิชาการด้วยผลงานทางวิชาการขณะเดียวกันได้ทีมงานนักวิจัยและเครือข่ายนักวิชาการซึ่งแบ่งเป็น 2 กลุ่มคือ (1)กลุ่มนักวิชาการหนุ่มสาวเป็นคนรุ่นใหม่ไฟแรง มีความคิดดีๆ และใหม่ๆ ต้องการศึกษาค้นคว้าการทำงานเต็มที่ มุ่งเน้นที่ครูและอาสาทำสิ่งดีๆ เช่น ช่วยทำหนังสือการ์ตูน ช่วยพัฒนาและดูแลเว็บไซต์ และผลิตสื่อ ฯลฯ (2)กลุ่มนักวิชาการอาวุโสมีฐานความรู้มั่นคงและลูกศิษย์มากมายเป็นทีมงาน เช่นด้านชีววิทยา ทำให้งานขยายกว้างครอบคลุมทั้งครูและนักเรียน	2.นักวิชาการแต่ละคนส่วนใหญ่ต่างคนต่างทำงานมีโอกาสพบกันบ้างในการประชุมเครือข่ายนักวิชาการ เมื่อประชุมและรับงานแล้วก็แยกย้ายกันดำเนินการและพบกันในการอบรมครู โดยมีหัวหน้าโครงการวิจัยเป็นผู้ประสานงาน	2.การสร้างทีมงานนักวิชาการรุ่นใหม่ที่มีสำนึกทางวิชาการเพื่อชุมชนเพื่อบ้านเมือง เป็นเรื่องจำเป็น โครงการนี้เป็นตัวอย่างหนึ่งของการสร้างทีมงานคนรุ่นใหม่โดยมีฐานของนักวิชาการรุ่นก่อนเชื่อมโยง เพราะโดยลำพังนักวิชาการรุ่นใหม่ที่หากที่จะเชื่อมโยงการหนุนช่วยจากทุกภาคส่วนได้สำเร็จ
3.มหาวิทยาลัยเชียงใหม่สนับสนุน เช่น 3.1 สภามหาวิทยาลัยรับทราบและสนับสนุน 3.2 เครือข่ายผู้บริหารมหาวิทยาลัยให้การสนับสนุนสถานที่ประชุมอบรมและตีพิมพ์งานเผยแพร่	3.ประกาศมหาวิทยาลัยเชียงใหม่ เรื่อง กำหนดประเภทรายรับ รายการ และเงื่อนไขการรับรายได้ของมหาวิทยาลัย ใช้ตั้งแต่ 13 กันยายน 2550 (ก)อัตราค่าใช้ห้องประชุม-ห้องขนาดบรรจุไม่เกิน 50 คน ประชุมเกิน 4 ชม.คิดเงิน 1,000 บาท ประชุมไม่ถึง 4 ชม. คิดเงิน 500 บาท	3.กรณีโครงการที่ได้รับทุนวิจัยจาก สกว. ซึ่ง สกว.ได้จัดสรรงบอุดหนุนสถาบันแล้วควรได้รับการยกเว้นค่าธรรมเนียมตามระเบียบดังกล่าว

3.3 มหาวิทยาลัยจัดสรรพื้นที่จัดแสดงนิทรรศการในวันวิชาการประจำปีของมหาวิทยาลัย 3.4 วิฑู FM100 และข่าวสารรอบสัปดาห์ มหาวิทยาลัยเชียงใหม่เผยแพร่ข่าวสารของโครงการ	-ห้องขนาดบรรจุไม่เกิน 99 คน ประชุมเกิน 4 ชม. คิดเงิน 2,000 บาท ประชุมไม่ถึง 4 ชม.คิดเงิน 1,000 บาท -ห้องขนาดบรรจุไม่เกิน 400 คน ประชุมเกิน 4 ชม.คิดเงิน 4,000 บาท ประชุมไม่ถึง 4 ชม.คิดเงิน 2,000 บาท -ห้องขนาดบรรจุ 401 คนขึ้นไป ประชุมเกิน 4 ชม. คิดเงิน 10,000 บาท ประชุมไม่ถึง 4 ชม. คิดเงิน 5,000 บาท (ข)อัตราค่าบริการวัสดุอุปกรณ์ 1. เครื่องเล่นวีดีโอ พร้อมโทรทัศน์ ประชุมเกิน 4 ชม. 500 บาท ต่อชุด ประชุมไม่เกิน 4 ชม. 250 บาท ต่อชุด 2. เครื่องฉายภาพข้ามศีรษะประชุมเกิน 4 ชม. 500 บาท ต่อเครื่อง ประชุมไม่เกิน 4 ชม.250 บาท ต่อเครื่อง 3. เครื่องฉายสไลด์ ประชุมเกิน 4 ชม. 500 บาทต่อเครื่อง ประชุมไม่เกิน 4 ชม. 250 บาทต่อชุด 4. เครื่องฉายสัญญาณภาพ (LCD) ประชุมเกิน 4 ชม. 3,000 บาท ต่อเครื่อง ประชุมไม่เกิน 4 ชม.1,500 บาท ต่อเครื่อง 5. เครื่องฉายภาพ 3 มิติ ประชุมเกิน 4 ชม. 1,000 บาท ต่อเครื่อง ประชุมไม่เกิน 4 ชม. 500 บาท ต่อเครื่อง 6. เครื่องคอมพิวเตอร์โน้ตบุ๊ก ประชุมเกิน 4 ชม. 2,000 บาทต่อเครื่อง ประชุมไม่เกิน 4 ชม.1,000 บาท ต่อเครื่อง 7. กระดานอิเล็กทรอนิกส์ประชุมเกิน 4 ชม. 500 บาท ต่อเครื่อง ประชุมไม่เกิน 4	
---	---	--

	ชม. 250 บาท ต่อเครื่อง 8.เครื่องแปลงสัญญาณภาพจากคอมพิวเตอร์ไปสู่จอโทรทัศน์ ประชุมเกิน 4 ชม. 100 บาท ต่อเครื่อง ประชุมไม่เกิน 4 ชม. 50 บาท ต่อเครื่อง 9. เครื่องถ่ายวิดีโอ ประชุมเกิน 4 ชม. 2,000 บาทต่อเครื่อง ประชุมไม่เกิน 4 ชม. 1,000 บาท ต่อเครื่อง 10. ระบบโทรทัศน์วงจรปิดประชุมเกิน 4 ชม. 500 บาท ประชุมไม่เกิน 4 ชม.250 บาท 11. เครื่องเสียง ชุดเล็ก ประชุมเกิน 4 ชม. 500 บาท ต่อชุด ประชุมไม่เกิน 4 ชม. 250 บาทต่อชุด ชุดใหญ่ ประชุมเกิน 4 ชม. 4,000 บาท ต่อชุด ประชุมไม่เกิน 4 ชม. 2,000 บาท ต่อชุด 12. ชุดไมโครโฟนเคลื่อนที่ประชุมเกิน 4 ชม. 300 บาท ต่อชุด ประชุมไม่เกิน 4 ชม. 150 บาทต่อชุด 13. เครื่องปรับอากาศในห้อง ประชุมเกิน 4 ชม. 200 บาท ต่อเครื่อง ประชุมไม่เกิน 4 ชม. 100 บาท ต่อเครื่อง 14. เครื่องคอมพิวเตอร์ ชั่วโมงละ 50 บาท ต่อเครื่อง (ดู ประกาศ มช.เรื่องกำหนดประเภท รายรับ รายการ และเงื่อนไขการรับรายได้ ของมหาวิทยาลัย ฉบับที่ ร 16 /2550 ลง วันที่ 13 กันยายน 2550) กรณีการจัดประชุมของทุนวิจัย สกว.น่าจะ ได้รับการยกเว้นเพราะ สกว.ได้จัดสรร	
--	---	--

	งบบุคลากรสถาบันแล้ว แต่เจ้าหน้าที่ได้ถือระเบียบนี้ปฏิบัติ ดังนั้นทางออกของโครงการนี้จึงจัดประชุมอบรมครูที่คณะอื่นๆ ที่คนไม่ดีคิดเงินค่าใช้ห้องประชุม (บางคณะได้แถมอาหารว่างด้วย) และจัดที่โรงเรียนแทน	
4. โครงการวิจัย LLEN เชียงใหม่ ทำงานเชิงโครงสร้างของสถานศึกษาคือได้สร้างหลักสูตรสถานศึกษารายวิชา ประวัติศาสตร์โดยเปิดให้ชุมชนเข้ามีส่วนร่วม ในการสร้างประวัติศาสตร์ท้องถิ่นและประวัติศาสตร์ชุมชน ส่งผลดีในระยะยาว แม้จบโครงการไปแล้ว หากนโยบายไม่เปลี่ยนการใช้หลักสูตรสถานศึกษารายวิชาประวัติศาสตร์ก็ต้องดำรงอยู่	4. โครงสร้างหลักสูตรสถานศึกษารายวิชาประวัติศาสตร์ประกอบด้วยประวัติศาสตร์ชาติ ประวัติศาสตร์ท้องถิ่นและประวัติศาสตร์ชุมชน ทุกสถานศึกษาให้น้ำหนักกับประวัติศาสตร์ชาติมากที่สุด ด้วยความกังวลเรื่องการสอบคัดเลือกเข้าศึกษาต่อและถือเป็นนโยบายระดับประเทศโดยมีตำราเรียนที่เขียนจากส่วนกลางเป็นหลัก	4. การเปิดโอกาสให้ “ชุมชน” มีส่วนร่วมการจัดหลักสูตรสถานศึกษารายวิชา ประวัติศาสตร์โดยเฉพาะในส่วนประวัติศาสตร์ท้องถิ่นและประวัติศาสตร์ชุมชนเป็นเรื่องควรได้รับการสนับสนุนต่อไป “ชุมชน” จะช่วยทำให้การเรียนประวัติศาสตร์ท้องถิ่นและประวัติศาสตร์ชุมชนมีชีวิตมากกว่าเดิม เมื่อประวัติศาสตร์ท้องถิ่นและประวัติศาสตร์ชุมชนเข้มแข็ง ผู้เขียนประวัติศาสตร์ชาติก็จะรู้ว่าสิ่งที่เขียนเป็นตำราบางเรื่องต้องปรับปรุง โดยครูผู้สอนก็พบเองว่าเรื่องของท้องถิ่นตนและชุมชนของตนในตำรามีบางประเด็นไม่ถูกต้อง ความรู้เรื่องประวัติศาสตร์ชาติต้องได้รับการทบทวน
5. ทุนทุกภาคส่วนทั้งทุนราชการ ทุนวิชาการและทุนเครือข่ายใน	5. โครงการหนุนช่วยครูสอนวิชาประวัติศาสตร์ในช่วงวิจัย (พ.ศ.2553-2554	5.1 การร่วมกันหนุนเสริมครูอย่างมีทิศทางหรือมีการ

พื้นที่ร่วมมือร่วมใจให้การหนุนช่วยการเรียนรู้วิชาประวัติศาสตร์ในระดับประถมศึกษาในสถานศึกษาในจังหวัดเชียงใหม่ ที่ส่งผลให้ครูมีความรู้เข้มแข็งกว่าเดิมมีความมั่นใจในการสอนมากขึ้น มีเทคนิคการสอนแบบบูรณาการทำให้นักเรียนมีความสุขในการเรียนรู้ประวัติศาสตร์มากกว่าเดิม ยุทธวิธีเน้นส่งเสริมครู มีผลดีในระยะยาวเพราะครูต้องทำงานสอนหนังสือสร้างเด็กอีกหลายรุ่นกว่าจะเกษียณอายุราชการ	)มีหลายโครงการโดยขาดการประสานงานกันโดยส่วนใหญ่เป็นสายตรงส่งมาจากส่วนกลาง สถานศึกษาในโครงการวิจัยชุดนี้บางแห่งจึงได้รับการหนุนเสริมซ้ำซ้อนอย่างน้อย 2 โครงการ โดยเฉพาะโครงการของนักวิชาการอาวุโสจากส่วนกลาง นำโดย ดร.วินัย พงษ์ศรีเพชร ปกติเป็นกัลยาณมิตรต่อกัน แต่เมื่อมีโครงการหนุนช่วยครูประวัติศาสตร์ในเชียงใหม่ กลับไม่มีการประสานงานกัน	ประสานงานกันมีพลังมากกว่าต่างโครงการต่างดำเนินการ โดยเฉพาะนักวิชาการที่เป็นกัลยาณมิตรต่อกัน 5.2 ควรมีการขยายผลสู่ระดับอื่นๆ เช่นระดับมัธยมศึกษา
6.มีเครือข่ายการเรียนรู้ระดับอุดมศึกษาทั้งระดับปริญญาตรี ปริญญาโทและปริญญาเอก	6.เริ่มต้นที่หัวหน้าโครงการวิจัยและนักวิจัย ยังต้องการคณาจารย์ผู้เป็นเครือข่าย นักวิชาการช่วยกันสร้างแนวทางเพิ่มเติม	6.การวิจัยต้องเชื่อมโยงเข้ากับการผลิตบัณฑิต การบริการวิชาการแก่สังคมและการทำนุบำรุงศิลปวัฒนธรรม ถือเป็นทิศทางของผู้สอนระดับอุดมศึกษาที่ควรได้รับการสนับสนุนและช่วยกันดำเนินการ
7.มีสื่อสนับสนุนการเรียนการสอนที่น่าสนใจและเหมาะสมกับนักเรียน เช่น มีคู่มือครู ดีวีดีประวัติศาสตร์นครเชียงใหม่ 3 ตอน หนังสือการ์ตูน 2 เล่ม รวมอยู่ใน DVD 1 แผ่น	7.ช่วงวิจัย 21 เดือนผลิตสื่อได้เสร็จก็นับว่าดีแล้ว ดีวีดี 3 ตอนได้นำใช้และได้ผลดี ครูและนักเรียนชอบการ์ตูน 2 เล่มผลิตเสร็จนำขึ้นเว็บhttp://llen.edu.cmu.ac.th ถ้าครูสามารถโหลดไปใช้งานได้ดี ถ้าครูไม่โหลดไปใช้งาน เด็กก็ไม่ได้ดูการติดตามเรื่องนี้ยังต้องรอเวลาต่อไป	โครงการ LLEN รุ่นแรกมีเวลาวิจัย 24 เดือน LLEN เชียงใหม่เป็นรุ่น 2 จึงมีการลดเวลาเหลือ 3 งวดบวกทำรายงาน 3 เดือน ช่วงเวลาดูตามการใช้สื่อการ์ตูนจึงหมดไป แต่เมื่อนำการ์ตูนเผยแพร่ สื่อและชุมชน

		ออนไลน์สนใจมากรวมทั้งมีผู้ อาสาทำให้สนุกด้วยเทคนิค แอนิเมชั่น
8.มีเครือข่ายสื่อช่วยขยายผลทั้ง หนังสือพิมพ์ วิทยุ โทรทัศน์ โดยเฉพาะโทรทัศน์ครูและ www.youtube.comช่วยให้ครู ทั่วประเทศได้ชมและติดตาม เรียนรู้	8.กระบวนการผลิตแต่ละชุดต้องใช้เวลา หลายขั้นตอน จึงยังมีอีกหลายตอนที่ยัง ไม่ได้เผยแพร่ทางอากาศ	ทุกโครงการวิจัยของ LLEN ควรได้รับการขยายผลด้วยสื่อ เพราะลื่นนำเสนอและเป็น ประโยชน์ต่อครูและนักเรียน คนอื่นๆ ในประเทศจึงควร ได้รับทราบด้วย
9.สำนักงานคณะกรรมการ การศึกษาขั้นพื้นฐาน (สพฐ.) สนับสนุนการขยายผล	9.1ทำเพียงครั้งเดียวสำหรับศึกษานิเทศก์ ทั่วประเทศ ผู้บริหารสถานศึกษา และครู ภาคกลาง ภาคตะวันออก 9.2 สพฐ.สร้างทีมงานชุดใหม่เป็นของ สพฐ. โดยตรงให้อำนาจทีมงานดำเนินการ โดยไม่มีการกำกับเชิงนโยบายว่าควรมีการ ประสานงานกับโครงการ LLEN	สพฐ.เป็นทุนราชการที่ทรง พลังสำหรับสถานศึกษา การศึกษาขั้นพื้นฐาน โดยเฉพาะเมื่อผ่านกลไก ศึกษานิเทศก์ ผู้บริหาร สถานศึกษา และครู พร้อมๆ กันยังมีพลังโดยมีทิศทาง ชัดเจนในแนวทางเดียวกัน
10.ต้นสังกัดเป็นเจ้าภาพในการ ขยายผลเองคือเทศบาลนคร เชียงใหม่เป็นเจ้าภาพในการจัด ประชุมขยายผลสู่ รร.ในสังกัด เทศบาลนครเชียงใหม่ และ สพป.ชม.เขต1เป็นเจ้าภาพใน การจัดประชุมเพื่อขยายผลสู่ รร. ในสังกัด สพป.ชม.เขต1 ทำให้มี พลังในการขับเคลื่อนตาม วัฒนธรรมราชการ	10.เชียงใหม่มี 6 เขตพื้นที่การศึกษา สพป. ชม.เขต 1 และ 3 ที่ฝ่ายได้รับเป็นเจ้าภาพ แล้ว ต่อไปเมื่อมีการรับรู้ข่าวสารของ โครงการทาง http://llen.edu.cmu.ac.th หรือสื่ออื่นๆ คงมี สพป.ชม.เขตอื่นๆ สนใจเพิ่มขึ้น	10.โครงการ LLEN เชียงใหม่ ทำเพื่อหนุนเสริมครูสอน ประวัติศาสตร์ในเชียงใหม่ เริ่มต้นจาก สพป.ชม.เขต 1 และได้ผลดี สพป.ชม.เขต 3 ก็ รับไปแล้ว สพป.ชม.เขตอื่นๆ ควรรับไปพิจารณา (มี DVD เตรียมแจกทุกเขต สพป.ชม.) โรงเรียนเอกชน เช่น มงฟอร์ตและโกวิทธารังได้รับ แนวทางนี้ไปใช้แล้ว
11.มีเว็บไซต์	11.ระยะแรกเข้าถึงยากกว่าปกติ เพราะใช้	11.ปัจจุบันและอนาคตการใช้

http://llen.edu.cmu.ac.th เป็นพื้นที่สื่อสารถึงทุกสถานศึกษาในโครงการและสถานศึกษาอื่นๆที่สนใจ ครูและนักเรียน นักศึกษาและผู้สนใจทั่วไป โดยมีเสียงสะท้อนกลับว่ามีประโยชน์ต่อการเรียนรู้ประวัติศาสตร์ท้องถิ่นและประวัติศาสตร์ชุมชน โดยเฉพาะ E-Book ทำให้งานวิชาการที่เครือข่ายในพื้นที่หนุนเสริมนำตีพิมพ์ได้แพร่หลายกว้างขวางครูสามารถนำไปให้นักเรียนอ่านได้ นักศึกษาและผู้สนใจทั่วไปสามารถเรียนรู้ได้ นอกจากนี้ยังมีกิจกรรมอบรมครูเผยแพร่ใน www.youtube.com	พื้นที่ของคณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยเชียงใหม่ จึงมักมีคำเตือนว่าเป็นเว็บอันตราย ต่อมาผู้ใช้จำนวนมากขึ้นถึง 4,000 กว่าราย เจ้าของพื้นที่เห็นว่ามีความจำเป็นจึงอนุญาตให้เข้าได้ตามปกติ อีกด้านหนึ่งได้ประสานงานกับ สฟป.ชม.เขต 1 ให้เชื่อมโยง http://llen.edu.cmu.ac.th เพื่อให้ครูที่เข้าเว็บของสฟป.ชม.เขต 1 ลิงค์เข้าเว็บ http://llen.edu.cmu.ac.th ได้ ทำให้ครูเข้าถึงง่ายมากขึ้น	พื้นที่ออนไลน์เป็นพื้นที่สื่อสารมีความจำเป็นและมีคุณค่า ควรได้รับการส่งเสริมและพัฒนาต่อไป
--	--	--

บทบาทมหาวิทยาลัยในสังคมไทยกับการสร้างและพัฒนาเครือข่ายในพื้นที่

1. จากงานรวบรวมของ อรุณศรี จิตต์แจ้งเรื่อง **All for Education เมื่อมหาวิทยาลัยก้าวไปพร้อมกับโรงเรียน** ทำให้เห็นบทบาทของมหาวิทยาลัยในประเทศเช่น สหรัฐอเมริกา สหราชอาณาจักร เนเธอร์แลนด์ สหพันธ์สาธารณรัฐเยอรมนี สอองกง ญี่ปุ่น และออสเตรเลีย ต่างมีบทบาทในการสร้างเครือข่ายระหว่างสถาบันอุดมศึกษา โรงเรียนและองค์กรภาคีเพื่อการหนุนเสริมคุณภาพการเรียนรู้ในระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน ล้วนเป็นบทเรียนที่ดีสำหรับสถาบันอุดมศึกษาในสังคมไทย (ดู อรุณศรี จิตต์แจ้ง **All for Education เมื่อมหาวิทยาลัยก้าวไปพร้อมกับโรงเรียน** กรุงเทพฯ :สำนักงานกองทุนสนับสนุนการวิจัย 2533)

ตัวอย่างเช่น ในสหราชอาณาจักร (อังกฤษ) ในระดับชาติ รัฐบาลชุดนาย Gardon Brown เป็นนายกรัฐมนตรี ตั้ง Nation Council for Education Excellence(NCEE) เพื่อให้ทำหน้าที่กำหนด

กลยุทธ์และมาตรการในอันที่จะพัฒนาระบบการศึกษาของสหราชอาณาจักรให้เป็นระดับโลก (World Class) และระดมสรรพกำลังจากกลุ่มสำคัญในสังคมทั้งผู้นำในภาคธุรกิจ มหาวิทยาลัยและการศึกษาทุกระดับมาร่วมกันสนับสนุนการศึกษาของชาติ โดยนายกรัฐมนตรีเป็นประธาน Nation Council for Education Excellence (NCEE) ได้จัดทำแนวทางแห่งชาติ (National Framework) กำหนดบทบาทของภาคธุรกิจ อุดมศึกษา โรงเรียน พ่อแม่ องค์กรภาคีอื่นๆ ในการปรับปรุงระบบการศึกษาของชาติทุกระดับ โดยการร่วมมือในลักษณะหุ้นส่วน (Partnership) หรือการร่วมมือรวมพลังกัน (Collaboration) โดยได้เสนอบทบาทของสถาบันอุดมศึกษาไว้ 5 ข้อดังนี้

1) สถาบันอุดมศึกษาควรร่วมกับโรงเรียนจัดโครงการให้นักเรียนชั้นประถมศึกษาและมัธยมศึกษาตอนต้นเยี่ยมชมสถาบันอุดมศึกษา โดยเน้นเขตทุรกันดารห่างไกลก่อนเพื่อเป็นการสร้างแรงบันดาลใจในการเรียนจนถึงระดับอุดมศึกษา

2) สถาบันอุดมศึกษาควรให้การสนับสนุนโรงเรียนประถมศึกษา มัธยมศึกษาและวิทยาลัย เพื่อการพัฒนาการเรียนการสอนวิชาวิทยาศาสตร์ เทคโนโลยี วิศวกรรมและโดยเฉพาะอย่างยิ่งคณิตศาสตร์ รวมทั้งภาษาต่างประเทศเพื่อส่งเสริมให้เด็กเรียนวิชาดังกล่าวมากขึ้น

3) ขณะที่โรงเรียนมัธยมศึกษาควรสนับสนุนการแนะแนวด้านการศึกษาและอาชีพและการพัฒนาครูตามแนวทางการพัฒนาทางวิชาการอย่างต่อเนื่องของมหาวิทยาลัย สถาบันอุดมศึกษาควรจัดให้มีคำแนะนำและการแนะแนวดังกล่าวนี้แก่เยาวชนและครูในกิจกรรมที่เชื่อมโยงกับโรงเรียน ตั้งแต่ระดับประถมศึกษาขึ้นไป ทั้งนี้สถาบันอุดมศึกษาและโรงเรียนต้องร่วมกันแลกเปลี่ยนความคิดเห็นให้เด็กกลุ่มด้อยโอกาสทางเศรษฐกิจและสังคมสมัครเข้าศึกษาต่อในสถาบันอุดมศึกษาชั้นนำ

4) สถาบันอุดมศึกษาควรให้ความสนับสนุนโรงเรียน ซึ่งรวมถึงการปรับปรุงผลการดำเนินงานของโรงเรียนและร่วมกับสถาบันทางวิชาการชั้นสูง บรรษัทความช่วยเหลือทางการเงินและกลไกอื่นๆ ในการดำเนินการร่วมกับโรงเรียน รวมทั้งพิจารณาสร้างความสมดุลในการลงทุนเพื่อเพิ่มปริมาณกับการสร้างความเสมอภาคในการเข้าศึกษาต่อในสถาบันอุดมศึกษา

5) สถาบันอุดมศึกษาควรใช้ข้อมูลให้มากและกว้างขวางที่สุดในการคัดเลือกนักเรียนที่มีศักยภาพและความสามารถสูงสุดเพื่อให้สามารถสร้างสัมฤทธิ์ผลทางการศึกษาได้สูงสุด นอกจากนี้เพื่อความเปิดเผยและเป็นธรรม ควรจัดพิมพ์นโยบายการรับนักศึกษาและเผยแพร่ให้ผู้สมัครสามารถเข้าถึงได้โดยไม่ยาก

กรณีมหาวิทยาลัย Cambridge ได้เปิดโอกาสให้โรงเรียนประถมศึกษา Culloden ซึ่งให้บริการหลักแก่ชุมชนชาวบังคลาเทศพำนักรเรียนชั้นประถม 6 ไปเยี่ยมชมมหาวิทยาลัยในวันเปิดเทอมการศึกษาของโรงเรียน และมีโครงการ Millennium Mathematics Project เพื่อสนับสนุนการศึกษาคณิตศาสตร์สำหรับเด็กที่มีอายุระหว่าง 5-19 ปีและสาธารณชนด้วยวิธีการต่างๆ เช่น การใช้ทรัพยากรทางอินเทอร์เน็ต การประชุมทางไกล การเยี่ยมโรงเรียน และการจัดกิจกรรมในท้องถิ่น (ดู อรุณศรี จิตต์แจ้ง **All for Education** เมื่อมหาวิทยาลัยก้าวไปพร้อมกับโรงเรียน กรุงเทพฯ :สำนักงานกองทุนสนับสนุนการวิจัย 2533 หน้า 48-60)

2. มหาวิทยาลัยชั้นนำในสังคมไทยซึ่งส่วนใหญ่ต้องการมีชื่ออยู่ในการจัดลำดับของระดับโลก (World Class) ล้วนมีศักยภาพในการหนุนเสริมคุณภาพการเรียนรู้ในระดับการศึกษาขั้นพื้นฐานไม่ต่างจากมหาวิทยาลัยในต่างประเทศมากนัก มีความสามารถในการใช้ทรัพยากรทางอินเทอร์เน็ต การประชุมทางไกล การเยี่ยมโรงเรียน และการจัดกิจกรรมในท้องถิ่น ฯลฯ โดยมีการดำเนินการอยู่บ้างในหลายมหาวิทยาลัย แต่ยังไม่ปรากฏผลงานโดดเด่นจนได้รับการจัดลำดับในระดับโลก (World Class) ผู้บริหารมหาวิทยาลัยชั้นนำในสังคมไทยจึงควรได้ทบทวนทิศทางการดำเนินงานในเรื่องนี้ กำหนดนโยบายส่งเสริมให้ดำเนินการดังเช่นตัวอย่างกรณีโครงการ LLEN เชียงใหม่ ดังนี้

1) ส่งเสริมให้คณาจารย์ของมหาวิทยาลัยทำงานเป็นทีม ประกอบด้วยอาจารย์จากหลายคณะที่ล้วนมีความเชี่ยวชาญต่างกัน ใช้ “ทุนทางวิชาการ” ที่แต่ละคนเชี่ยวชาญสร้างแนวทางในการบูรณาการกับวิชาต่างๆ ในการศึกษาขั้นพื้นฐานให้ผู้สอนและผู้เรียนสามารถเรียนรู้อย่างเข้าใจโดยง่ายและมีความสุขในการเรียนรู้

2) ส่งเสริมให้คณาจารย์นำผลงานวิจัยนั้นเชื่อมโยงเข้าสู่กระบวนการเรียนการสอนในสถาบันอุดมศึกษาทุกระดับ เพื่อให้การผลิตบัณฑิตอยู่บนฐานงานวิจัยและทำให้เกิดเครือข่ายการเรียนรู้ที่ส่งต่อไปเป็นรุ่นๆ โดยเครือข่ายการเรียนรู้แต่ละรุ่นสามารถพัฒนาแนวทางที่น่าสนใจก่อให้เกิดรูปแบบการเรียนรู้ใหม่ และนำไปใช้ได้จริง ส่งผลต่อการพัฒนาคุณภาพการเรียนรู้ในระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน

3) ส่งเสริมให้คณาจารย์ทำงานทางวิชาการเพื่อชุมชน เป็นการใช้ “ทุนทางปัญญา” สร้างเครือข่ายในพื้นที่ และเชื่อมโยงทุนเครือข่ายในพื้นที่เข้าหนุนเสริมคุณภาพการศึกษาในระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน

4) มหาวิทยาลัยดำเนินการในนามของสถาบัน (Institutionalization) เชื่อมโยงแหล่งทุนเครือข่ายในพื้นที่ สนับสนุนการดำเนินงานของทีมงานคณาจารย์ข้อ 1-3 ให้กำลังใจและให้คุณค่าต่อการทำงานทางวิชาการในแนวทางนี้มากขึ้น รวมทั้งให้ความสำคัญต่อการสร้างและพัฒนาเครือข่ายในพื้นที่อย่างต่อเนื่อง

3. การส่งเสริมให้เกิดการสร้างและพัฒนา สื่อที่มีประสิทธิภาพ เพื่อใช้ในการกิจหนุนเสริมคุณภาพการศึกษาการศึกษาขั้นพื้นฐาน การศึกษาระดับอุดมศึกษา และสาธารณชนผู้สนใจ รวมทั้งการใช้สื่อในการสร้างและพัฒนาเครือข่ายในพื้นที่ในวงกว้างมากขึ้นโดยเปิดโอกาสให้สื่อเป็นอิสระสามารถตรวจสอบ ทักท้วงและเสนอแนะ ทิศทางของมหาวิทยาลัย ต่อองค์กรระดับสูงสุดของมหาวิทยาลัยได้

4. ส่งเสริมแนวทางให้สถานศึกษาเปิด “พื้นที่” ให้ชุมชนเข้ามีส่วนร่วมในกระบวนการจัดการศึกษาระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน หากทำสำเร็จทั้งมหาวิทยาลัยและสถานศึกษาจะมีเครือข่ายในพื้นที่เพิ่มขึ้น โดยเฉพาะจากชุมชนรอบสถานศึกษา

5. ส่งเสริมให้คณะที่มีความพร้อมดำเนินการตามแนวคิดของ LLEN อย่างเช่น กรณีมหาวิทยาลัยเชียงใหม่สนับสนุนให้คณะศึกษาศาสตร์จัดตั้งศูนย์บริการวิชาการ LLEN เชียงใหม่เพื่อดำเนินการตามแนวคิดของ LLEN ต่อไป

บรรณานุกรม

- ไกรศรี นิมมานเหมินท์ “ประวัติศาสตร์แห่งการได้มาซึ่งมหาวิทยาลัยเชียงใหม่ ใน 20 ปี มหาวิทยาลัยเชียงใหม่ 2527.
- กัญญา ลีลาชัย “กำเนิด สกว.กับความเป็นอิสระทางปัญญา” ใน *บนเส้นทางสู่ภูมิปัญญาชาติ* หนึ่ง ทศวรรษ สกว.:ทัศนะและมุมมอง กรุงเทพฯ:สำนักงานกองทุนสนับสนุนการวิจัย 2546.
- กลุ่มงานข้อมูลสารสนเทศ กลุ่มนโยบาย สพป.ชม เขต 1 จำนวนโรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษายเชียงใหม่เขต 1 (ข้อมูล 10 มิถุนายน 2553).
- คณะกรรมการจัดพิมพ์เอกสารทางประวัติศาสตร์ วัฒนธรรม โบราณคดี สำนักนายกรัฐมนตรี ตำนานพื้นเมืองเชียงใหม่ กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์ของสำนักนายกรัฐมนตรี พ.ศ.2514.
- “ความเป็นมาของการจัดทำประวัติโบราณสถานของแจ้งเมือง ประตุมือง และศาลพญามังรายสี่แยกกลางเวียง” ใน *เชียงใหม่ เชียงใหม่ : เทศบาลนครเชียงใหม่* 2535.
- คำชี้แจงแนวปฏิบัติที่สอดคล้องกับนโยบายการจัดการเรียนการสอนประวัติศาสตร์ หนังสือ สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐานถึงผู้อำนวยการสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาทุกเขต/ผู้อำนวยการสถานศึกษา ที่ ศธ.14010/ ว 810 ลงวันที่ 14 พฤษภาคม 2552)
- งบประมาณการดำเนินงาน โครงการตามแผนปฏิบัติการไทยเข้มแข็ง 2555 ศูนย์ปฏิบัติการเชียงใหม่ ไทยเข้มแข็ง สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาเชียงใหม่เขต 1.
- จมนอมรดุรรักษ์ (แจ่ม สุนทรเวช)พระราชกรณียกิจสำคัญในพระบาทสมเด็จพระมงกุฎเกล้าเจ้าอยู่หัวเรื่องพระบรมราโชบายทางการเมือง กรุงเทพฯ : กุรุสภา 2519.
- ชุดประชุมจารึกล้านนา เชียงใหม่:คลังจารึกล้านนา สถาบันวิจัยสังคม มหาวิทยาลัยเชียงใหม่ พ.ศ. 2540.
- ดรรชนีสายใยรักสองแผ่นดิน กรุงเทพฯ : จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย พ.ศ.2542
- แถมสุข นุ่มนนท์ *เมืองไทยสมัยสงครามโลกครั้งที่สอง* กรุงเทพฯ : ดวงกมล 2521.
- ทิว วิชัยฉะกะ(พ.ศ.2460-2539) ล้านนาหรือลานนา เอกสารเผยแพร่เพื่อชมรมล้านนาคดี เชียงใหม่ : ส.ทรัพย์การพิมพ์ 2530.
- ชาญชัยชื่อผู้ให้หนังสือแก่อังสมุดโรงเรียนยุพราชวิทยาลัย ใน *จดหมายเหตุการสถาปนาโรงเรียนยุพราชวิทยาลัย เชียงใหม่ : โรงเรียนยุพราชวิทยาลัย* 2536.
- บายศรี ทูลพระขวัญ เชียงใหม่ : มูลนิธินิตยราชดำริอนุรักษฝ่ายเหนือ พ.ศ.2550.
- บางขุนเทียน ส่วนหนึ่งของแผ่นดินไทยและกรุงรัตนโกสินทร์ พิมพ์เนื่องในงานพระราชทานเพลิงศพ น.ท.สุขุม บุนปาน 28 มีนาคม 2530

ปาไปสีฟู-ปาไปต้าเตียน เชียงใหม่ในเอกสารประวัติศาสตร์จีนโบราณ วินัย พงศ์ศรีเพียร

บรรณาธิการ กรุงเทพฯ : คณะกรรมการสืบค้นประวัติศาสตร์ไทยในเอกสารภาษาจีน

สำนักเลขาธิการนายกรัฐมนตรี จัดพิมพ์เผยแพร่ในโอกาสนครเชียงใหม่สถานามารครบ 700 ปี 12 เมษายน พ.ศ.2539.

ประกาศมหาวิทยาลัยเชียงใหม่ เรื่องกำหนดประเภทรายรับ รายการ และเงื่อนไขการรับรายได้ของมหาวิทยาลัย ฉบับที่ ร 16 /2550 ลงวันที่ 13 กันยายน 2550.

ประเสริฐ ณ นครและคณะ จารึกล้านนา ภาค 1 เล่ม 1 กรุงเทพฯ : มูลนิธิเจมส์ เอช ดับเบิลยู ทอมป์สัน 2534.

ประวัติพระธาตุคอกยดุง รวบรวมโดยคณะกรรมการค้นคว้าวิจัยประวัติพระธาตุคอกยดุง จัดพิมพ์โดย มูลนิธิแม่ฟ้าหลวง และธนาคารไทยพาณิชย์ 2536.

พระวรวงศ์เธอกรมหมื่นพิทยลาภพฤฒิยากร(หม่อมเจ้าธานีนิติ : พ.ศ.2428-2517) อัตชีวประวัติ อนุสรณ์งานพระราชทานเพลิงศพพระวรวงศ์เธอกรมหมื่นพิทยลาภพฤฒิยากร 15 ธันวาคม 2517.

พระเจ้ากาวิละแห่งนครเชียงใหม่ จัดพิมพ์โดย มณฑลทหารบกที่ 33 ในโอกาส 30 ปีอนุสาวรีย์พระเจ้ากาวิละ (2515-2545) 2545.

รายงานของขุนอุปการศิลปศาสตร์ ข้าหลวงธรรมการมณฑลพายัพกราบเรียนพระยาวิสุทธสุริยศักดิ์ อธิบดีกรมศึกษาธิการ ใน จดหมายเหตุการณ์สถาปนาโรงเรียนยุพราชวิทยาลัย เชียงใหม่ : โรงเรียนยุพราชวิทยาลัย 2536.

รายงานฉบับผู้บริหาร โครงการจัดทำแผนแม่บทและแผนปฏิบัติการเพื่อการอนุรักษ์และพัฒนา สภาพแวดล้อมแม่น้ำปิงและลำน้ำสาขา เสนอต่อกระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม มีนาคม 2547.

ระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรีว่าด้วยการบริหารโครงการตามแผนปฏิบัติการไทยเข้มแข็ง 2555 พ.ศ. 2552 ใน ราชกิจจานุเบกษา เล่ม 126 ตอนพิเศษ 126 ง วันที่ 2 กันยายน 2552.

ล้านนาไทย หนังสือที่ระลึกประดิษฐานพระราชานุสาวรีย์สามกษัตริย์ 2527.

วงศ์ศักดิ์ ณ เชียงใหม่ (บรรณาธิการ) เจ้าหลวงเชียงใหม่ กรุงเทพฯ : คณะทายาทสายสกุล ณ เชียงใหม่ 2539.

วงศ์ศักดิ์ ณ เชียงใหม่ (บรรณาธิการ) พระราชยาเจ้าดารารัศมี พิมพ์เป็นอนุสรณ์ในงานฉลองกุศครบ 100 ปี ใน พ.ศ.2552 กรุงเทพฯ : จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย 2553.

วงศ์ศักดิ์ ณ เชียงใหม่ (บรรณาธิการ) **ขัตติยานีศรีล้านนา** ในวโรกาสสมเด็จพระนางเจ้าสิริกิติ์

พระบรมราชินีนาถมีพระชนมพรรษาครบ 6 รอบ ใน พ.ศ.2547 เชียงใหม่: มูลนิธินวราชนครินทร์
อนุรักษฝ่ายเหนือ 2547.

วงศ์ศักดิ์ ณ เชียงใหม่ (บรรณาธิการ) **เจ้าพ่อหลวง : ภาพแห่งความทรงจำและแหล่งประวัติศาสตร์**

ในนครเชียงใหม่ เชียงใหม่ : มูลนิธินวราชนครินทร์อนุรักษฝ่ายเหนือ 2542.

วินัย พงศ์ศรีเพียรและคณะ “หลักฐาน เนื้อหาสาระและความก้าวหน้าทางประวัติศาสตร์ในช่วงสมัย
ต่างๆ” เอกสารอบรมครูของสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาเชียงใหม่เขต 1 เมื่อ 14
กรกฎาคม 2553.

สุนนชาตินิพนธ์ จัดพิมพ์โดยคณะอักษรศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย อนุสรณ์งานพระราชทาน

เพลิงศพศาสตราจารย์ ม.ร.ว.สุนนชาติ สวัสดิกุล 31 พฤษภาคม 2507.

สาคร ช่วยประสิทธิ์ **ภาพในความทรงจำและชีวิตการทำงานของสาคร ช่วยประสิทธิ์** หนังสือที่
ระลึกโอกาสเกษียณอายุราชการ 2535 หน้า 25-26).

สร้อยสวัสดิ์ อ่องสกุล **เวียงกุมกาม** ตีพิมพ์ครั้งแรกโดยกองทุนพระวรวงศ์เธอกรมหมื่นพิทยลาภ-
พฤฒิยากร 2537 (ปี พ.ศ.2554 ตีพิมพ์เป็นครั้งที่ 6).

สร้อยสวัสดิ์ ประยูรเสถียร **การปฏิรูปการปกครองมณฑลพายัพ (พ.ศ.2436-2476)** ปริญญานิพนธ์ กศ.ม.
มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร ปีการศึกษา 2522.

สร้อยสวัสดิ์ อ่องสกุล “อ่างเก็บน้ำโบราณและฝายดินในมหาวิทยาลัยเชียงใหม่ หลักฐานทาง
ประวัติศาสตร์ล้านนาที่เกือบหมดสิ้น” ใน **วัฒนธรรมและการเมืองล้านนา** กรุงเทพฯ :
บริษัทต้นอ้อ 1999 พิมพ์ครั้งที่สอง พ.ศ.2542.

สร้อยสวัสดิ์ อ่องสกุล “วัดเจ็ดยอด : ในฐานะอายุเมืองเชียงใหม่” **นิตยสารศิลปากร** ปีที่ 35 ฉบับที่ 3
พ.ศ.2535.

สร้อยสวัสดิ์ อ่องสกุล “วัดเจ็ดยอด ความสำคัญและการทำลาย” **นิตยสารศิลปากร** ปีที่ 35 ฉบับที่ 3 พ.ศ.
2535.

สร้อยสวัสดิ์ อ่องสกุล **ประวัติศาสตร์ล้านนา** พิมพ์ครั้งที่ 8 กรุงเทพฯ : อมรินทร์ 2554.

สมโชติ อ่องสกุล **การปฏิรูปการปกครองมณฑลปัตตานี (พ.ศ.2449-2474)** ปริญญานิพนธ์ กศ.ม.
มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร ปีการศึกษา 2521.

สมโชติ อ่องสกุล **การศึกษาในสังคมไทย : มิติทางประวัติศาสตร์** โครงการตำราพื้นฐาน คณะ
ศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยเชียงใหม่ 2550.

- สมโชติ อ๋องสกุล ประวัติศาสตร์ไทยในองค์ความรู้ท้องถิ่นเพื่อการพัฒนา VS การวิจัย
ประวัติศาสตร์ท้องถิ่นเพื่อการอนุรักษ์และพัฒนา ท้องถิ่น วารสารสมาคมประวัติศาสตร์
2552.
- สมโชติ อ๋องสกุล “ความเป็นมาของคำว่า “ล้านนา” “ลานนา” ในประวัติศาสตร์นิพนธ์ไทย”
เอกสารประวัติศาสตร์แฉ่งงานโบราณคดี ของสำนักนายกรัฐมนตรี ปีที่ 20 เล่ม 2
กรกฎาคม-ธันวาคม 2530 หน้า 1-19.
- สมโชติ อ๋องสกุล ประวัติศาสตร์ชุมชนในเชียงใหม่: การสร้างประวัติศาสตร์ สำนักงาน กองทุน
สนับสนุนการวิจัย 2546.
- สมโชติ อ๋องสกุล เส้นทางโบราณเชียงใหม่-ลำพูน ในโคลงนิราศหริภุญไชย เชียงใหม่ : เครือข่าย
จักรยานวันอาทิตย์เชียงใหม่ 2553.
- สมโชติ อ๋องสกุล เส้นทางในประวัติศาสตร์จากเชียงใหม่ไปกรุงเทพมหานครในโคลงมังฆราวาส
เชียงใหม่ เชียงใหม่ : โรงพิมพ์สันติภาพแพ็คพริ้นท์ 2554.
- สมโชติ อ๋องสกุล แหล่งเรียนรู้ทางประวัติศาสตร์สองข้างทางถนนสุเทพ เชียงใหม่ : มูลนิธิ
โรงพยาบาลสวนดอก คณะแพทยศาสตร์ มหาวิทยาลัยเชียงใหม่ พิมพ์ครั้งที่ 1 กรกฎาคม
2553 พิมพ์ครั้งที่สอง กันยายน 2553.
- สมโชติ อ๋องสกุลและคณะ วัดป่าแดงมหาวิหาร : อดีต ปัจจุบัน อนาคต ในโอกาส 40 ปีคณะ
วิศวกรรมศาสตร์และงานถวายผ้ากฐินพระราชทานประจำปี 2554 ณ วัดป่าแดงมหาวิหาร
23 ตุลาคม 2554 เชียงใหม่ : คณะวิศวกรรมศาสตร์ มหาวิทยาลัยเชียงใหม่ 2554.
- สมโชติ อ๋องสกุล “ล้านนาคดีศึกษาในรอบ 20 ปี : รายงานเบื้องต้นเกี่ยวกับกิจกรรมทางวิชาการของ
สถาบันอุดมศึกษาในนครเชียงใหม่” จดหมายข่าวล้านนาคดี ปีที่ 1 ฉบับที่ 1 ม.ค.-เม.ย.
2529).
- สมโชติ อ๋องสกุล “คำล้านนา-ลานนาในประวัติศาสตร์นิพนธ์ไทย” แฉ่งงานประวัติศาสตร์
เอกสารโบราณคดี ปีที่ 20 เล่ม 2 ก.ค.-ธ.ค.2530.
- สมโชติ อ๋องสกุล งานสมโภชเชียงใหม่ 700 ปี : ความเป็นมาและความเคลื่อนไหว จัดพิมพ์โดย
คณะกรรมการด้านวิชาการงานสมโภชเชียงใหม่ 700 ปี 2539.
- สมโชติ อ๋องสกุล ชุมชนเจ้านายฝ่ายเหนือกับการสร้างประวัติศาสตร์ 2550.
- สมโชติ อ๋องสกุล “หอศิลปวัฒนธรรมเมืองเชียงใหม่ : ความเป็นมาและความสำเร็จ” ใน
ประวัติศาสตร์ชุมชนเพื่อชุมชน เล่ม 2 พ.ศ.2544.
- สมโชติ อ๋องสกุล “จิต : ไม่เชื่ออย่าลบหลู่” ในหนังสือพิมพ์ พลเมืองเหนือรายสัปดาห์.

สมโชติ อ๋องสกุล “จากสวนกาญจนาภิเษกถึงช่วงหน้าป้อมไหย : ภูมิทัศน์กำแพงชั้นนอกของเมือง
เชียงใหม่” **ร่วมพะยอม ปีที่ 8 ฉบับที่ 3 .กค.-ช.ค.2549.**

สมโชติ อ๋องสกุล “มหาวิทยาลัยเชียงใหม่กับมรดกทางประวัติศาสตร์ในบริเวณมหาวิทยาลัย”
ศิลปวัฒนธรรม ปีที่ 13 ฉบับที่ 8 มิ.ย.2535.

สมโชติ อ๋องสกุล “การต่อสู้ระหว่างเจ้าถึงกระเจ้าลอยฟ้าขึ้นคอยสุเทพ : หนึ่งศตวรรษแห่งความ
ขัดแย้งระหว่างกรุงเทพกับล้านนา” **เอเชียปริทัศน์ ปีที่9 ฉบับที่ 2 พ.ค.-ส.ค.2530.**

สมโชติ อ๋องสกุล “เพื่อความเข้าใจการเคลื่อนไหวของภาคประชาชนในจังหวัดเชียงใหม่ กรณี
ขยายถนนช่วงหน้าวัดเจ็ดยอด” **นิตยสารศิลปากร ปีที่ 35 ฉบับที่ 3 พ.ศ.2535.**

สมโชติ อ๋องสกุล “โครงการสร้างช่วงดิโกราช” **นิตยสารศิลปากร ปีที่ 35 ฉบับที่ 3 พ.ศ.2535.**

สมโชติ อ๋องสกุล **จดหมายเหตุช่วงทำสื่อ 2544-2551.**

สมโชติ อ๋องสกุล และวุฒิชัย มูลศิลป์ บรรณาธิการ **มณฑลเทศาภิบาล : วิเคราะห์ เปรียบเทียบ
กรุงเทพฯ : สมาคมสังคมศาสตร์แห่งประเทศไทย 2524.**

สมโชติ อ๋องสกุล และอัครพงษ์ สัจจวาที **ปัญหาเชียงใหม่ เอกสารประกอบการสัมมนา 2530.**

**สรุปการประชุมระดมความคิดเห็นและเวทีกิจกรรมการจัดตั้งหอศิลปวัฒนธรรมนครลำปาง จัด
โดยสำนักงานจังหวัดลำปางร่วมกับ ม.ราชภัฏสวนดุสิต ศูนย์ลำปาง 2548.**

สื่อการเรียนรู้ รายวิชาพื้นฐาน กลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม ชุดสัมฤทธิ์
มาตรฐาน หลักสูตรแกนกลางฯ **ประวัติศาสตร์ ป.4** ตามหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้น
พื้นฐาน พ.ศ.2551 กรุงเทพฯ : อักษรเจริญทัศน์ ไม่ระบุปีพิมพ์.

สื่อการเรียนรู้ รายวิชาพื้นฐาน กลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม ชุดสัมฤทธิ์
มาตรฐาน หลักสูตรแกนกลางฯ **ประวัติศาสตร์ ป.5** ตามหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้น
พื้นฐาน พ.ศ.2551 กรุงเทพฯ : อักษรเจริญทัศน์ ไม่ระบุปีพิมพ์.

สื่อการเรียนรู้ รายวิชาพื้นฐาน กลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม ชุดสัมฤทธิ์
มาตรฐาน หลักสูตรแกนกลางฯ **ประวัติศาสตร์ ป.6** ตามหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้น
พื้นฐาน พ.ศ.2551 กรุงเทพฯ : อักษรเจริญทัศน์ ไม่ระบุปีพิมพ์.

หนังสือเวียนของกระทรวงมหาดไทยเรื่องการตั้งงบประมาณรายจ่ายและการใช้จ่ายงบประมาณ
หมวดเงินอุดหนุนขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ลงวันที่ 8 มกราคม 2553.

หนังสือพิมพ์รายสัปดาห์ **พลเมืองเหนือ Northern Citizen** ฉบับแรกออกเป็น ปีที่ 1 ฉบับที่ 7
ประจำวันที่ 3-9 ธันวาคม 2544- ฉบับสุดท้าย ธันวาคม 2551.

หนังสือเรียนสาระการเรียนรู้พื้นฐาน ชุดปฏิรูป: รู้วิธีการเรียนรู้ สังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม
ชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 กรุงเทพฯ : วัฒนาพานิช 2546.

หนังสือเรียนสาระการเรียนรู้พื้นฐาน ชุดปฏิรูป : รู้วิธีการเรียนรู้ สังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม
ชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 กรุงเทพฯ : วัฒนาพานิช 2546.

หนังสือเรียนสาระการเรียนรู้พื้นฐาน ชุดปฏิรูป:รู้วิธีการเรียนรู้ สังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม
ชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 กรุงเทพฯ : วัฒนาพานิช 2546.

หนังสือเรียนสาระการเรียนรู้พื้นฐาน ประวัติศาสตร์ ชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 กรุงเทพฯ : วัฒนาพานิช
2546.

หนังสือเรียนสาระการเรียนรู้พื้นฐาน ประวัติศาสตร์ ชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 กรุงเทพฯ : วัฒนาพานิช
2546.

หนังสือเรียนสาระการเรียนรู้พื้นฐาน ประวัติศาสตร์ ชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 กรุงเทพฯ : วัฒนาพานิช
2546.

อรุณศรี จิตต์แจ้ง All for Education : เมื่อมหาวิทยาลัยก้าวไปพร้อมกับโรงเรียน กรุงเทพฯ :
สำนักงานกองทุนสนับสนุนการวิจัย 2553.

อุดม รุ่งเรืองศรีและคณะ พจนานุกรมล้านนาไทย ฉบับแม่ฟ้าหลวง จัดทำในวโรกาส “แม่ฟ้าหลวง”
เจริญพระชนมายุครบ 90 พรรษา 21ตุลาคม 2533.

อุดม รุ่งเรืองศรีและคณะ สารานุกรมวัฒนธรรมไทย(ภาคเหนือ) กรุงเทพฯ : มูลนิธิธนาคารไทย
พาณิชย์ (มหาชน) 2542 หนึ่งชุด 15 เล่ม.

เอกสารรายงานความก้าวหน้าของโครงการ ของ 13 สถานศึกษาในโครงการ llen เชียงใหม่ 2554.

Sarassawadee Ongsakul **History of LANNA**. Chiangmai:Silkworm Books 2005.

<http://llen.edu.cmu.ac.th>

<http://onknow.blogspot.com./2008/08/11-2551.html>

<http://www.tkk2555.obec.go.th/book/project1.pdf>

www.youtube.com

โทรทัศน์ครู

สัญญาเลขที่ RDG 5340014

ชื่อโครงการ โครงการวิจัยและพัฒนาเครือข่ายในพื้นที่เพื่อหนุนเสริมการเรียนรู้รายวิชาประวัติศาสตร์ในระดับประถมศึกษาปีที่4-6
สถานศึกษาในจังหวัดเชียงใหม่

หัวหน้าโครงการ รศ.สม โชติ อ๋องสกุล

โทรศัพท์ 0814723305

อีเมลล์ somchotcm@hotmail.com

ที่มา / ความสำคัญ

วิชาประวัติศาสตร์ถูกรวมเป็นส่วนหนึ่งของกลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม ทำให้การเรียนรู้วิชาประวัติศาสตร์ลดความสำคัญลง อย่างไรก็ดี นับตั้งแต่วันที่ 11 สิงหาคม 2551 สมเด็จพระนางเจ้าฯ พระบรมราชินีนาถ ทรงมีพระราชเสาวนีย์ตอนหนึ่งได้แสดงให้เห็นความสำคัญของวิชาประวัติศาสตร์ ทำให้กระทรวงศึกษาธิการมีนโยบายให้สถานศึกษาในสังกัดจัดการเรียนการสอนรายวิชาประวัติศาสตร์เป็นวิชาเฉพาะอย่างน้อยสัปดาห์ละ 1 ชั่วโมงโดยให้ปรับโครงสร้างเวลาเรียนหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พ.ศ.2551 ตั้งแต่ พ.ศ.2552

แต่ครูต้องประสบปัญหา เช่นมีปัญหาเรื่อง ความเข้าใจในวิชาประวัติศาสตร์โดยเฉพาะในส่วนของประวัติศาสตร์ท้องถิ่น ซึ่งครูไม่มั่นใจในเนื้อหาที่สอน และวิธีสอนที่นักเรียนชอบ รวมทั้งครูขาดการสร้างองค์ความรู้ของชุมชนและท้องถิ่น ขณะเดียวกันยังไม่มีมีการเชื่อมโยงเครือข่ายในท้องถิ่นเข้าหนุนเสริมการเรียนการสอนในสถานศึกษาการศึกษาขั้นพื้นฐานเท่าที่ควร ดังนั้นจำเป็นต้องสร้างเครือข่ายนักวิชาการจากสถาบันอุดมศึกษาเข้าหนุนเสริมการเรียนรู้รายวิชาประวัติศาสตร์เพื่อให้ครูมีความพร้อมและความมั่นใจในการสอนรายวิชาประวัติศาสตร์ และเชื่อมโยงเครือข่ายในท้องถิ่นเข้าหนุนเสริมการเรียนรู้รายวิชาประวัติศาสตร์เพื่อยกระดับคุณภาพการเรียนการสอน

วัตถุประสงค์ของโครงการ

- 1.เพื่อพัฒนารูปแบบเครือข่ายในท้องถิ่นโดยใช้เครือข่ายในพื้นที่เพื่อหนุนเสริมการเรียนรู้รายวิชาประวัติศาสตร์ในโรงเรียนระดับประถมศึกษาปีที่ 4-6 สังกัด สพป.ชม.เขต 1 สังกัดเทศบาลนครเชียงใหม่และสังกัดองค์การบริหารส่วนจังหวัดเชียงใหม่
- 2.เพื่อให้เครือข่ายในพื้นที่มีส่วนร่วมในการพัฒนารายวิชาประวัติศาสตร์ในหลักสูตรสถานศึกษาระดับประถมศึกษาปีที่ 4-6 สังกัด สพป.ชม.เขต 1 สังกัดเทศบาลนครเชียงใหม่ และสังกัดองค์การบริหารส่วนจังหวัดเชียงใหม่ ตลอดจนหนุนช่วยกิจกรรมการศึกษาและพัฒนาศักยภาพในการสอนของครู
- 3.เพื่อให้เครือข่ายนักวิชาการในพื้นที่ได้หนุนเสริมด้วยการสร้างชุดความรู้เกี่ยวกับประวัติศาสตร์ชุมชนที่หลากหลายมิติตามแนวทางของศาสตร์ต่างๆ เช่น ศิลป วิทยาศาสตร์ คณิตศาสตร์ ฯลฯ สำหรับครูและทำหนังสือการ์ตูนประวัติศาสตร์สำหรับนักเรียนเรียนรู้ได้ง่ายและสนุก
- 4.เพื่อสังเคราะห์และวิเคราะห์บทเรียนการสร้างเครือข่ายในท้องถิ่นโดยใช้เครือข่ายในพื้นที่เพื่อหนุนเสริมการเรียนรู้รายวิชาประวัติศาสตร์

ผลการวิจัย

1. เกิดทุนเครือข่ายในท้องถิ่นร่วมกัน เข้าหนุนเสริมการเรียนรู้รายวิชาประวัติศาสตร์ในโรงเรียนระดับประถมศึกษาปีที่ 4-6 สังกัด สพป.ชม.เขต 1 สังกัดเทศบาลนครเชียงใหม่และสังกัดองค์การบริหารส่วนจังหวัดเชียงใหม่ ประกอบด้วย 3 ทุนคือทุนราชการ ทุนวิชาการและทุนเครือข่ายในพื้นที่
2. ทุนเครือข่ายในท้องถิ่นเข้าหนุนช่วยสถานศึกษาขั้นพื้นฐานในโครงการวิจัย ส่งผลให้เกิด
 - (1) หลักสูตรสถานศึกษารายวิชาประวัติศาสตร์กำหนดเวลาเรียนประวัติศาสตร์ชาติ ประวัติศาสตร์ท้องถิ่นและประวัติศาสตร์ชุมชนต่างกันตามความเหมาะสมของแต่ละสถานศึกษา 3 รูปแบบ
 - (2) เนื้อหา ประวัติศาสตร์ท้องถิ่นจังหวัดเชียงใหม่ นำเสนอ 3 รูปแบบ คือ คู่มือครู วัสดุทัศน 3 ชุด และหนังสือการ์ตูน 2 เรื่อง
 - (3) ประวัติศาสตร์ชุมชนที่หลากหลายมิติ นำมาบูรณาการ โดยชุมชนมีส่วนร่วม
3. เกิดองค์ความรู้และ กิจกรรมการเรียนการสอนประวัติศาสตร์ชุมชนแบบบูรณาการ โดยชุมชนมีส่วนร่วม เช่น ประวัติศาสตร์กับคณิตศาสตร์ ประวัติศาสตร์กับวิทยาศาสตร์ ประวัติศาสตร์กับชีววิทยา ประวัติศาสตร์กับศิลปะและสถาปัตยกรรม รวมทั้งวิธีสอนสำหรับชั้นประถมศึกษา ทำให้ครูมีความพร้อมและมั่นใจในการสอนวิชาประวัติศาสตร์
4. เกิดบทเรียนการสร้างเครือข่ายในท้องถิ่นกรณีเชียงใหม่ซึ่งมีฐานมาจาก “ปัญญาบารมี” และ “ทานบารมี”

การนำไปใช้ประโยชน์

1. การศึกษาขั้นพื้นฐาน

- 1.1 ขยายผลจาก 8 โรงเรียนในสังกัด สพป.ชม.เขต 1 ไปสู่ทุกโรงเรียนใน สพป.ชม.เขต 1 รวม 93 โรงเรียน เมื่อ 17 มิถุนายน 2554
- 1.2 ขยายผลจาก 4 โรงเรียนในสังกัดเทศบาลนครเชียงใหม่ไปสู่อีก 7 โรงเรียนสังกัดเทศบาลนครเชียงใหม่ครบ 11 โรงเรียนเมื่อ 31 มีนาคม 2554
- 1.3 สพฐ.ประชุมศึกษานิเทศก์ทั่วประเทศผู้บริหารสถานศึกษาและครูจากภาคกลางและภาคตะวันออกเฉียงเหนือเมื่อ 20 -22 เมษายน 2554 เพื่อนำแนวทางการวิจัยของ Ilan เชียงใหม่ไปใช้
- 1.4 มหาวิทยาลัยเชียงใหม่สนับสนุนให้นำเผยแพร่ในโครงการฟร้าวโมเดล ของมหาวิทยาลัยเชียงใหม่ ในพื้นที่อำเภอพร้าว โดยยกระดับเป็นงานระดับมหาวิทยาลัยเรียกว่า Ilan มหาวิทยาลัยเชียงใหม่ตั้งแต่ พศ.2555 เป็นต้นไป
- 1.5 มหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงรายเชิญให้นำขยายผลที่เชียงรายในวันที่ 29 สิงหาคม 2555 และอยู่ในระหว่างการประชุมงานให้เกิดความร่วมมือระหว่างมหาวิทยาลัยเชียงใหม่กับมหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงรายทำงานในโครงการ Ilan เพื่อยกระดับการศึกษาในจังหวัดเชียงรายโดยเริ่มต้นที่ครูสังกัดเทศบาลเมืองเชียงราย

2. การศึกษาระดับอุดมศึกษา

ผู้วิจัยนำเชื่อมโยงกับการเรียนการสอนระดับปริญญาตรี ปริญญาโทและปริญญาเอก ทำให้เกิดองค์ความรู้เพิ่มเติมมากขึ้น และผู้สำเร็จการศึกษาแต่ละระดับสามารถนำไปใช้ได้โดยเฉพาะนักศึกษาปริญญาโทภาคพิเศษซึ่งเรียนวันเสาร์-วันอาทิตย์สามารถนำความรู้จากงานวิจัยชุดนี้ไปใช้ในสถานศึกษาที่สอนได้เลย

3. การเผยแพร่ในชุมชนออนไลน์และทีวีครู

- 3.1 เว็บไซต์ <http://Ilan.edu.cmu.ac.th> และเว็บไซต์ของเครือข่ายนักวิชาการบางคน ทำให้ครูและผู้เข้าชมในชุมชนออนไลน์ได้รับรู้และเรียนรู้
- 3.2 ทีวีครู นำผลงานของ Ilan เชียงใหม่เผยแพร่ ทำให้ครูและผู้ชมทั่วประเทศโดยครูบางส่วนนำไปใช้

4. นำผลงานจัดแสดงนิทรรศการในที่ประชุมทางวิชาการ เช่น

- 4.1 วันวิทยาศาสตร์ ประจำปี 2554 ณ คณะวิทยาศาสตร์ มหาวิทยาลัยเชียงใหม่ เมื่อ 18-20 สิงหาคม 2554

- 4.2 วันประชุมปิดโครงการ Ilen เชียงใหม่ ณ คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยเชียงใหม่ เมื่อ 2 กันยายน 2554
- 4.3 วันวิชาการประจำปีของมหาวิทยาลัยเชียงใหม่ ณ หอประชุมมหาวิทยาลัยเชียงใหม่ เมื่อ 24-25 พย.2554
- 4.4 งานสถาปนิกล้านนา ของกรมการล้านนา สมาคมสถาปนิกสยามฯ ณ ศูนย์การค้าแอร์พอร์ตพลาซ่าเมื่อ 23-25 ธค.2554
- 4.5 งานประชุมเครือข่ายพิพิธภัณฑสถานเพื่อระดมความคิดเห็นในการเตรียมเนื้อหาเทศกาลพิพิธภัณฑสถานท้องถิ่นประจำปี 2555 ของศูนย์มานุษยวิทยาสิรินธร (มหาชน) ณ โรงแรมเชียงใหม่ฮิลล์ เมื่อ 21-22 กพ.2555
- 4.6 งานประชุมใหญ่ของโครงการ Ilen ที่โรงแรมรามการ์เดน กรุงเทพฯ เมื่อ 30-31 มีนาคม 2555
- 4.7 งานประชุมปิดโครงการ Ilen ที่มหาวิทยาลัยแม่ฟ้าหลวง เชียงราย เมื่อ 2 กรกฎาคม 2555
- 4.8 การประชุมผู้บริหารสถานศึกษาสังกัด สพป.ชม.เขต 2 อำเภอฟัวว ที่สำนักงานเขต สพป.ชม.เขต 2 เมื่อ 13 มิย.2555
- 4.9 การประชุมครูสังกัด สพป.ชม.เขต 2 อำเภอฟัวว ที่สมาคมวิชาชีพครูอำเภอฟัวว เมื่อ 6 กรกฎาคม.2555
- 4.10 การประชุมผู้บริหารสถานศึกษาและครู สังกัด สพป.ชร และเทศบาลเมืองเชียงราย ณ โรงแรมริมกก เชียงราย เมื่อ 29 สค. 2555
5. การเผยแพร่ในรูปแบบ DVD และ VCD ชุด Ilen เชียงใหม่ จำนวน 8 แผ่นบันทึกองค์ความรู้ทุกด้านกิจกรรมทุกอย่างจากโครงการ Ilen เชียงใหม่ แจกสถานศึกษา ผู้บริหารเขตพื้นที่ ผู้บริหารองค์กรเครือข่ายในพื้นที่ ฯลฯ
6. การเผยแพร่ในรูปแบบ DVD รวมสื่อการสอนประวัติศาสตร์นครเชียงใหม่ 3 เรื่อง การ์ตูน 2 เรื่อง และการสอนประวัติศาสตร์แบบบูรณาการ เผยแพร่ครูและผู้นำทั่วไป
7. การนำเสนอทางสื่ออื่น เช่นวิทยุ FM.100 ของมหาวิทยาลัยเชียงใหม่และหนังสือพิมพ์
8. สถานศึกษาหลายแห่งในภาคเหนือเชิญคณะผู้วิจัยและเครือข่ายนักวิชาการเป็นวิทยากรอบรมครู

ผลกระทบ

1. ครูผู้เข้าร่วมโครงการวิจัยมีความพร้อมและความมั่นใจในการสอนรายวิชาประวัติศาสตร์แบบบูรณาการและนำนักเรียนเรียนรู้ประวัติศาสตร์ชุมชนโดยคนในชุมชนมีส่วนร่วม ครูบางคนเช่นครูเสรี ปินชัย โรงเรียนเทศบาลวัดศรีสุพรรณ ได้รับรางวัลครูสุดดีประจำปี 2554 ในฐานะทำให้นักเรียนมีผลการเรียนผลการสอบ O-net สาระสังคมศึกษาสูงขึ้น ครูบางคนมีความมั่นใจสามารถเป็นวิทยากรขยายความรู้ที่ได้รับและนำต่อขยายพัฒนาโครงการในโรงเรียนต่อไปเช่นครูจิตติรัตน์ วลัยรัฐพลพงศ์โรงเรียนวัดสวนดอก ครูสุวัชร สุคันธา โรงเรียนอนุบาลเชียงใหม่ ฯลฯ ครูทุกโรงเรียนสามารถทำงานร่วมกับคนในชุมชนเพื่อนำนักเรียนเรียนรู้ประวัติศาสตร์ชุมชนอย่างมีความรู้และความสุขมากกว่าเดิม
2. นักเรียนเรียนรู้รายวิชาประวัติศาสตร์อย่างสนุกและมีความสุขมากกว่าเดิม ทุกโรงเรียนสามารถจัดกิจกรรมโครงงานโครงการประเมินคุณภาพโรงเรียนและตอบคำถามคณะกรรมการได้ บางโรงเรียนรุ่นที่สามารถนำกิจกรรมถ่ายทอดต่อรุ่นน้องได้ ทุกโรงเรียนสามารถสอบได้คะแนนดีขึ้น โดยเฉพาะผลสอบ O-net สาระสังคมศึกษาสูงขึ้น
3. ผู้บริหารสถานศึกษาต่างส่งเสริมกิจกรรมการเรียนรู้รายวิชาประวัติศาสตร์มากขึ้นกว่าเดิม ส่งเสริมโครงการของครูที่พัฒนาต่อขยายการเรียนรู้รายวิชาประวัติศาสตร์แบบบูรณาการ บางโรงเรียนเช่นอนุบาลเชียงใหม่ได้รับการยกย่องเป็นโรงเรียนต้นแบบของ สพป.ชม.เขต 1 ในการเรียนการสอนสาระสังคมศึกษาและรายวิชาประวัติศาสตร์ และทุกโรงเรียนในโครงการได้รับคำชมจากคณะกรรมการประเมินคุณภาพในส่วนที่เกี่ยวข้องกับรายวิชาประวัติศาสตร์ และเป็นผลงานอย่างหนึ่งที่ส่งผลให้ผู้บริหารสถานศึกษาในโครงการได้เลื่อนวิทยฐานะสูงขึ้นในเวลาต่อมา
4. ในเชิงโครงสร้าง หลักสูตรสถานศึกษารายวิชาประวัติศาสตร์ ทำให้ประวัติศาสตร์ชุมชนโดยชุมชนได้มีพื้นที่เข้าอยู่ในระบบโรงเรียน และทำให้คนในชุมชนได้มีส่วนร่วมในกระบวนการเรียนการสอนประวัติศาสตร์ชุมชน และช่วยโรงเรียนรวบรวมหลักฐานประวัติศาสตร์ชุมชนรอบสถานศึกษา
5. ครูมีความพร้อมและความมั่นใจในการสอนมากขึ้น เพราะครูมีคู่มือครู ที่มีเนื้อหาด้วยประวัติศาสตร์นครเชียงใหม่ ที่สอดคล้องกับตัวชี้วัดตามหลักสูตร มีวิธีทัศน์ประกอบการสอนทุกชั้นเรียน มีหนังสือการ์ตูนให้นักเรียนได้เรียนรู้อย่างสนุกสนานและมีแนวทางในการสอนแบบบูรณาการและสื่ออื่นๆใน <http://ilen.edu.cmu.ac.th> ทำให้การเรียนรู้วิชาประวัติศาสตร์ไม่น่าเบื่อ ทำให้

ครูมีกำลังใจในการสร้างผลงานต่อยอด และสร้างผลงานเพื่อเลื่อนวิทยฐานะ หลังจบโครงการวิจัยครูหลายคนในโครงการต่างมีผลงานและได้เลื่อนวิทยฐานะสูงขึ้น 6.ผู้บริหารของ สพฐ.เห็นชอบกับแนวทางการพัฒนาครูของโครงการ Ilen เชียงใหม่ ที่ผ่านมาได้ สนับสนุนให้คณะผู้วิจัยและเครือข่ายนักวิชาการเป็นวิทยากรเผยแพร่แนวทางพัฒนาครูทั่วประเทศ 7.มหาวิทยาลัยเชียงใหม่ โดยที่ประชุมสภามหาวิทยาลัยเชียงใหม่ครั้งที่ 10/2553 รับทราบความคืบหน้าของโครงการและชื่นชมต่อโครงการ Ilen เชียงใหม่ ต่อมาคณะผู้บริหารมหาวิทยาลัยได้สนับสนุนให้โครงการ Ilen เชียงใหม่ ดำเนินการในพื้นที่อำเภอพร้าวตามแผนวิจัยพร้าวโมเดล ของมหาวิทยาลัยเชียงใหม่โดยยกระดับเป็นงานระดับมหาวิทยาลัยเรียกว่า Ilen มหาวิทยาลัยเชียงใหม่ตั้งแต่ พศ.2555 เป็นต้นไป 8.ทีวีครู สนใจผลงานการบูรณาการประวัติศาสตร์กับคณิตศาสตร์ มีการถ่ายทำผลงานเผยแพร่ไปแล้วและขยายผลต่อด้วยการเชิญเครือข่ายนักวิชาการไปถ่ายทำเรื่องการสอนประวัติศาสตร์บูรณาการกับคณิตศาสตร์ในประเทศอินโดนีเซีย เมื่อเดือนมิถุนายน 2555 9.สื่อหนังสือพิมพ์สนใจสื่อการสอนด้วยหนังสือการ์ตูนมาก ได้นำเสนอเป็นข่าวหลายฉบับ 10..สพป.ชม.เขต 1 สนับสนุนให้มีเว็บไซต์ของ Ilen เชียงใหม่ใน พื้นที่เว็บไซต์ของ สพป.ชม.เขต 1 เพื่อให้ครูได้เข้าถึงได้ง่ายขึ้น 11.เครือข่ายในพื้นที่พอใจที่มีส่วนร่วมและต่างแสดงน้ำใจสนับสนุนการทำงานต่อไป โดยมีกลุ่มครู ผู้บริหารสถานศึกษาและชุมชนรอบสถานศึกษาในโครงการเข้าร่วมเป็นเครือข่ายในพื้นที่เพิ่มขึ้น	Keywords : รายวิชาประวัติศาสตร์ ชั้น ป.4-6 เครือข่ายในพื้นที่
--	--

ภาคผนวก ข
บทความสำหรับตีพิมพ์

การหนุนเสริมการเรียนรู้รายวิชาประวัติศาสตร์ในจังหวัดเชียงใหม่

รศ.สมโชค อ่องสกุล และคณะ

สถานการณ์

ช่วงทศวรรษ 2520 เป็นต้นมา วิชาประวัติศาสตร์ ถูกจัดเป็นส่วนหนึ่งของกลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรมทำให้การเรียนรู้วิชาประวัติศาสตร์ในระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน ไม่ถูกเน้นให้เป็นรายวิชา

ต่อมาวันที่ 11 สิงหาคม 2551 สมเด็จพระนางเจ้าฯ พระบรมราชินีนาถทรงมีพระราชเสาวนีย์ตอนหนึ่งเกี่ยวข้องกับวิชาประวัติศาสตร์

สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน กระทรวงศึกษาธิการ ได้รับสนองพระราชเสาวนีย์ มีนโยบายให้สถานศึกษาในสังกัดจัดการเรียนการสอนประวัติศาสตร์กลุ่มสาระสังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรมเป็นวิชาเฉพาะอย่างน้อยสัปดาห์ละ 1 ชั่วโมง โดยให้ปรับโครงสร้างเวลาเรียนหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 ตั้งแต่ปี พ.ศ.2552

แต่ทุกโรงเรียนมีปัญหา เช่น ครูผู้สอนมีปัญหาเรื่อง ความเข้าใจในวิชาประวัติศาสตร์ โดยเฉพาะในส่วนของประวัติศาสตร์ท้องถิ่น ซึ่งครูไม่มั่นใจในเนื้อหาที่สอน และวิธีสอนที่เหมาะสมสำหรับนักเรียน รวมทั้งครูขาดการสร้างองค์ความรู้ของชุมชนและท้องถิ่น

ขณะเดียวกันยังไม่มีเชื่อมโยงเครือข่ายในท้องถิ่นเข้าหนุนเสริมกระบวนการเรียนรู้วิชาประวัติศาสตร์

สามทุนท้องถิ่นเข้าหนุนเสริม

โครงการวิจัยและพัฒนาเครือข่ายในพื้นที่เพื่อหนุนเสริมการเรียนรู้รายวิชาประวัติศาสตร์ในจังหวัดเชียงใหม่จึงได้เกิดขึ้นภายใต้การสนับสนุนของ สกว. ในโครงการชุด LLEN เรียกย่อว่า LLEN เชียงใหม่

LLEN เชียงใหม่ได้ประสานงานเครือข่ายในท้องถิ่นแบ่งเป็น 3 ทุนคือ (1) ทุนราชการ (2) ทุนวิชาการ (3) ทุนเครือข่ายในพื้นที่ เข้าหนุนเสริมการเรียนรู้รายวิชาประวัติศาสตร์ ระดับประถมศึกษา ป.4-6 สถานศึกษาในจังหวัดเชียงใหม่จำนวน 13 โรงเรียน

ก.ทุนวิชาการ

ทุนวิชาการเป็นทุนตามหลักการของ LLEN คือ มหาวิทยาลัย มีความเข้มแข็งทางวิชาการ ควรหนุนเสริมความรู้แก่การศึกษาขั้นพื้นฐานเพื่อยกระดับคุณภาพการศึกษาของประเทศ

ทุนวิชาการของ LLEN เชียงใหม่ จึงมุ่งสร้าง 2 เรื่องคือ (1) รายวิชาประวัติศาสตร์ในหลักสูตรสถานศึกษา (2) เสริมความเข้มแข็งให้ครู ได้ผลตามลำดับดังนี้

(1) สร้างรูปแบบหลักสูตรสถานศึกษา กำหนดให้ เรียนสาระประวัติศาสตร์ 40 ชั่วโมงต่อปี แบ่งเวลาเรียนประวัติศาสตร์ชาติ 20 ชั่วโมง เรียนประวัติศาสตร์ท้องถิ่นและประวัติศาสตร์ชุมชน 20 ชั่วโมง โดยแต่ละสถานศึกษาแบ่งเวลาให้มีการเรียนรู้ประวัติศาสตร์ชุมชนและให้ชุมชนมีส่วนร่วมด้วย เกิดต้นแบบหลักสูตรรายวิชาประวัติศาสตร์ในหลักสูตรสถานศึกษา

(2) สร้างเนื้อหาหลักสูตรแกนกลาง “ประวัติศาสตร์นครเชียงใหม่” ระดับประถมศึกษาปีที่ 4-6 โดยมีรายละเอียด แบ่งเป็น หน่วย/บท/ตามมาตรฐานและตัวชี้วัด ของหลักสูตร นำเสนอ 3 รูปแบบคือ

(2.1) คู่มือครูประวัติศาสตร์นครเชียงใหม่ชั้นประถมศึกษาปีที่ 4-6

(2.2) คีวีดี หนังสือนเสริมการเรียนรู้ 3 เรื่อง (ยุคทองแห่งล้านนา/ยุคเก็บผักใส่ซ้า เก็บข้าใส่เมือง/ยุคการเปลี่ยนแปลงในล้านนา)

(2.3) หนังสือการ์ตูน 2 เรื่อง (เจ้าหลวงเชียงใหม่/การนับเวลาและมาตราต่างๆในล้านนา)

(3) ครูในสถานศึกษาทำวิจัยประวัติศาสตร์ชุมชนร่วมกับคนในชุมชน และนำนักเรียนทำกิจกรรมเรียนรู้ประวัติศาสตร์ชุมชน โดยคณะผู้วิจัยอบรมครูเรื่องการวิจัยทางประวัติศาสตร์และแนะนำแหล่งข้อมูลโดยมี อ.ภูเดช แสนสาเครือข่ายนักวิชาการเป็นพี่เลี้ยงทำให้เกิดประวัติศาสตร์ชุมชนรอบสถานศึกษา 13 แห่ง

(4) เครือข่ายนักวิชาการ เสนอแนวทางบูรณาการประวัติศาสตร์กับศาสตร์ที่แต่ละคนเชี่ยวชาญ ดังนี้

4.1 ดร.อดิชาติ เกตตะพันธุ์ ภาควิชาคณิตศาสตร์ คณะวิทยาศาสตร์ บูรณาการประวัติศาสตร์กับคณิตศาสตร์จัดอบรมครูและนักเรียน

4.2 ดร.ศิริวรรณ เกตตะพันธุ์ภาควิชาเคมี คณะวิทยาศาสตร์ บูรณาการประวัติศาสตร์กับเคมี จัดอบรมครูและนักเรียน

4.3 รศ.ดร.ยุวดี พิรพลพิศาลและคณะภาควิชาชีววิทยา คณะวิทยาศาสตร์ บูรณาการประวัติศาสตร์กับชีววิทยา นำครูและนักเรียนตรวจสอบคุณภาพน้ำในแหล่งน้ำประวัติศาสตร์ใกล้สถานศึกษา

4.4 อ.สุรัชย์ จงจิตงาม คณะวิจิตรศิลป์ บูรณาการประวัติศาสตร์กับแหล่งศิลปกรรมรอบสถานศึกษา จัดอบรมครู

4.5 ผศ.ดร.เชาวลิต สัยเจริญคณะสถาปัตยกรรมศาสตร์ บูรณาการประวัติศาสตร์กับสถาปัตยกรรม
รอบสถานศึกษา จัดอบรมครู

4.6 ผศ.ดร.วสันต์ จอมภักดีคณะวิศวกรรมศาสตร์ บูรณาการการประวัติศาสตร์กับการจัดการแม่น้ำ
ปิงจัดอบรมครู

4.7 นายอภิชนม์ สัจจะพัฒนกุล นิติปรัชญาโทสาขาการสอนสังคมศึกษาคณะครุศาสตร์
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย นำเสนอเทคนิคการสอนวิชาประวัติศาสตร์สำหรับชั้นประถมศึกษา

4.8 นายวสันต์ อุตย์เลียง ฝ่ายเทคโนโลยีการศึกษา หอสมุดและคลังความรู้มหาวิทยาลัยมหิดลนำ
องค์ความรู้ หลักสูตร สื่อ แนวทางบูรณาการ เทคนิคการสอนและกิจกรรมทุกอย่างเผยแพร่ในเว็บไซต์ <http://llen.edu.cmu.ac.th>

ข.ทุนราชการ

งานของทุนวิชาการและทุกสถานศึกษาในโครงการดำเนินได้ตามกำหนดเพราะมีทุนราชการ
เปิดทางให้ตั้งแต่ต้น ผู้บริหารระดับเขตพื้นที่ ผู้บริหารต้นสังกัดและผู้บริหารสถานศึกษาต่างให้
การสนับสนุนทุกกิจกรรมที่คณะผู้วิจัยนำเสนอ

ค.ทุนเครือข่ายในพื้นที่

การดำเนินงานได้รับความสะดวกมากยิ่งขึ้น เพราะทุนเครือข่ายในพื้นที่เช่นพระสงฆ์ อปท. ภาค
ธุรกิจ ภาคประชาชน ภาคสื่อฯให้การสนับสนุนทุกเรื่องที่เกี่ยวข้อง เช่นสถานที่ประชุม โดยบาง
เครือข่ายเช่นคณะแพทยศาสตร์ คณะวิศวกรรมศาสตร์ และเครือข่ายจักรยานเชียงใหม่สนับสนุนใน
การตีพิมพ์หนังสือเพื่อให้ครูและผู้สนใจประวัติศาสตร์ได้เรียนรู้ ทุกเล่มที่ตีพิมพ์ได้นำเสนออีกครั้ง
รูป E-Book ในเว็บไซต์ <http://llen.edu.cmu.ac.th>

(5). ผลของการเข้าหนุนเสริมวิชาประวัติศาสตร์

5.1 ครูมีความมั่นใจในการสอนรายวิชาประวัติศาสตร์มากขึ้น โดยมีหลักสูตรสถานศึกษาที่
เหมาะสมรองรับ ครูมีความรู้ในกระบวนการวิจัยทางประวัติศาสตร์ ตื่นตัวศึกษาวิจัยประวัติศาสตร์
ท้องถิ่น ครูมีแนวทางในการบูรณาการวิชาประวัติศาสตร์กับวิชาอื่นๆ มีเทคนิคการสอน จึงมี
ความสุขกับการสอน มีแรงบันดาลใจในการทำงานเพื่อเลื่อนวิทยฐานะ

5.2 นักเรียนในโครงการมีความรู้ลึกซึ้งต่อการเรียนประวัติศาสตร์และสอบได้คะแนนดีขึ้น
สามารถนำกิจกรรมมาจัดแสดงโชว์คณะกรรมการประเมินคุณภาพโรงเรียนและตอบคำถามได้

5.3 ชุมชนรอบสถานศึกษาได้มีส่วนร่วมในกระบวนการเรียนรู้ประวัติศาสตร์ชุมชน

6. การขยายผล

6.1.การศึกษาขั้นพื้นฐาน

6.1.1 โรงเรียนในสังกัดเทศบาลนครเชียงใหม่

เทศบาลนครเชียงใหม่เป็นเจ้าภาพจัดประชุมโรงเรียนในสังกัด 11 โรงเรียน ในวันที่ 31 มีนาคม 2554 ณ โรงแรมเดอะปาร์ค เชียงใหม่ เพื่อให้ LLEN เชียงใหม่ ขยายผลการวิจัยจาก 4 โรงเรียนสู่อีก 7 โรงเรียน

6.1.2 โรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเชียงใหม่ เขต1

สพป.ชม.เขต1 เป็นเจ้าภาพจัดประชุมโรงเรียนในสังกัดจำนวน 93 แห่ง ณ โรงแรมสอติเคย์การ์เดน จ.เชียงใหม่ เมื่อวันที่ 17 มิถุนายน 2554 เพื่อให้ LLEN เชียงใหม่ขยายผลการวิจัยจาก 8 โรงเรียนให้ครบ 93 โรงเรียน

6.1.3 สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน กระทรวงศึกษาธิการ

สพฐ.ได้จัดประชุมศึกษานิเทศก์ทั่วประเทศ ผู้บริหารและครูจากภาคกลางและภาคตะวันออก ประชุมที่โรงแรมแมกซ์ กรุงเทพฯ ในวันที่ 20-22 เมษายน 2554 มอบหมายให้ LLEN เชียงใหม่ เป็นวิทยากรนำเสนอแนวทางการสร้างประวัติศาสตร์ชุมชน และการบูรณาการวิชาประวัติศาสตร์ กับวิชาคณิตศาสตร์และวิทยาศาสตร์

6.2. การศึกษาระดับอุดมศึกษา

LLEN เชียงใหม่ ได้ นำกระบวนการวิจัยเชื่อมโยงกระบวนการเรียนการสอนในมหาวิทยาลัยเชียงใหม่ ดังนี้

6.2.1 ระดับปริญญาเอก สาขาวิชาหลักสูตรและการสอน คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยเชียงใหม่ ในกระบวนการ คุรุศึกษาและการพัฒนาวิชาชีพครู ปีการศึกษา 2553

6.2.2 ระดับปริญญาโท ในกระบวนการ ศึกษาศาสตร์ศึกษาวิเคราะห์ ประกอบด้วยนักศึกษาปริญญาโท สาขาวิชาการสอนสังคมศึกษา สาขาวิชาการสอนวิทยาศาสตร์ สาขาวิชาการสอนคณิตศาสตร์ สาขาวิชาการบริหารการศึกษา ปีการศึกษา 2554 กระบวนวิชา 054731 การเมืองกับการศึกษา สำหรับ นักศึกษาปริญญาโทสาขาบริหารการศึกษา ปีการศึกษา 2554

6.2.3 ระดับปริญญาตรี กระบวนวิชา แหล่งเรียนรู้และภูมิปัญญาท้องถิ่น ปีการศึกษา 2554 และ กระบวนวิชา ศิลปะล้านนาไทย ประกอบด้วยศึกษาศาสาศิลปศึกษา คณะศึกษาศาสตร์และคณะ สถาปัตยกรรมศาสตร์ ปีการศึกษา 2554

6.3.การเผยแพร่ในชุมชนออนไลน์และทีวีครู

6.3.1 โครงการมีเว็บไซต์ <http://llen.edu.cmu.ac.th> เผยแพร่กิจกรรมและความก้าวหน้าของ LLEN เชียงใหม่

6.3.2 ทีวีครู Thai Teacher tv. ได้บันทึกกิจกรรมการบูรณาการการสอนวิชาประวัติศาสตร์ กับวิชาต่างๆ เช่น คณิตศาสตร์ วิทยาศาสตร์ นำเผยแพร่ทางสื่อทีวี ทำให้ครู บุคลากรทางการศึกษา และผู้ชมทั่วไปได้ชมและร่วมเรียนรู้

นอกจากนี้ LLEN เชียงใหม่ ได้จัดทำไวนิลแสดงผลงานทั้งนำจัดแสดงนิทรรศการในงาน ประชุมทางวิชาการ และรวบรวมองค์ความรู้ แนวทางบูรณาการ เทคนิคการสอน สื่อและกิจกรรม ทุกอย่างรวมใน DVD และ VCD ชุด LLEN เชียงใหม่เผยแพร่

7.ทิศทางการต่อไปของ LLEN เชียงใหม่

7.1 มหาวิทยาลัยเชียงใหม่สนับสนุนให้ LLEN เชียงใหม่ เป็น LLEN มหาวิทยาลัยเชียงใหม่ ดำเนินการขยายผลในเขตอำเภอพร้าว ตามแผนพัฒนา “พร้าวโมเดล” ของมหาวิทยาลัยเชียงใหม่

7.2 มีการเจรจาประสานงานระหว่าง LLEN มหาวิทยาลัยเชียงใหม่กับมหาวิทยาลัยราชภัฏ เชียงราย เพื่อยกระดับการศึกษาของการศึกษาขั้นพื้นฐานในจังหวัดเชียงราย โดยเริ่มต้นที่โรงเรียน ในสังกัดเทศบาลเมืองเชียงราย

7.3 สพป.ชม.เขต 1 สนับสนุนพื้นที่เว็บไซต์ <http://llen.edu.cmu.ac.th> เพื่อให้ครูและ ผู้สนใจเข้าถึงง่ายขึ้น

แหล่งข้อมูลเพิ่มเติม

<http://onknow.blogspot.com/2008/08/11-2551.html>

<http://llen.edu.cmu.ac.th>

รศ.สมโชติ อ๋องสกุล

คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยเชียงใหม่

โทร.0814723305

E-mail :somchotcm@hotmail.com

มุมมองเชิงชื่นชมสำหรับ Best Practices

Best Practice จาก LLEN เชียงใหม่ จากใจ LLEN มหาสารคาม

นี่แหละคือต้นแบบในการทำงานของเราในด้าน การอุทิศตนเพื่อส่วนรวม" ท่านไม่ได้ทำในสิ่งที่ท่านคิดว่าดีเท่านั้น แต่ท่านมารับโครงการฯ นี้เพื่อ ทำในสิ่งที่สังคมและคนอื่นๆ คิดว่าดีและเป็นประโยชน์ด้วย ผมคิดว่าการดำรงตนอยู่วิธีดังกล่าวนี้เป็นเวลานาน ทำให้ท่านมีปัจจัยแห่งความสำเร็จสำหรับการสร้างเครือข่าย LLEN คือ "บารมี"

วันที่ 2 กันยายน 2554 สิ่งที่น่าทึ่งไว้ ตั้งแต่เจอท่าน รศ.สมโชค อึ้งสกุล ครั้งที่ 2 ในการประชุมรายงานความก้าวหน้าครั้งหนึ่งกับคณะกรรมการกำกับทิศทางของ LLEN ที่ สกว. เป็นจริงแล้วครับ เรา (ผมและตัวแทนครูจาก LLEN มหาสารคาม รวม 10 ท่าน) ได้เดินทางไปร่วมงานนำเสนอและปิดโครงการ LLEN เชียงใหม่

ครั้งแรก ที่ผมเจอท่าน ในใจคิดว่าคงเป็นนักวิชาการธรรมดาทั่วไป ที่วิ่งหาเงินทุนวิจัยเพื่อนำไปทำในสิ่งที่ตนเองคิดว่าดี แต่เมื่อได้เรียนรู้เกี่ยวกับท่านมากขึ้น พบว่า นี่แหละคือต้นแบบในการทำงานของเราในด้าน การอุทิศตนเพื่อส่วนรวม" ท่านไม่ได้ทำในสิ่งที่ท่านคิดว่าดีเท่านั้น แต่ท่านมารับโครงการฯ นี้เพื่อ ทำในสิ่งที่สังคมและคนอื่นๆ คิดว่าดีและเป็นประโยชน์ด้วย ผมคิดว่าการดำรงตนอยู่วิธีดังกล่าวนี้เป็นเวลานาน ทำให้ท่านมีปัจจัยแห่งความสำเร็จสำหรับการสร้างเครือข่าย LLEN คือ "บารมี"

พิธีเปิดในงานปิดโครงการ LLEN เชียงใหม่ ได้รับเกียรติจากผู้ว่าราชการจังหวัดเชียงใหม่ มาเปิดงานพร้อมทั้งกล่าวปาฐกถา เรื่องประวัติศาสตร์เชียงใหม่ ขณะที่นั่งฟังท่าน หลายครั้งที่เกิดความรู้สึก "ชานผิวกาย" ไม่ใช่เฉพาะเนื้อหาที่น่าสนใจ แต่เป็นเพราะวิธีการเล่าเรื่องที่กินใจนั้นของท่านผู้ว่าฯ ที่เล่าจากประสบการณ์ตรงของท่าน ผมตัดสินใจในใจตนเองว่า ปาฐกถาของท่านผู้ว่าฯ กับ "เรื่องเล่าเร้าพลัง" ใน KM ก็น่าจะเป็นเปลี่ยนกันและกันได้

งานของ Best Practice ที่เชียงใหม่ เป็นรูปธรรมอย่างยิ่ง สืบเกิดจากนำเสนอหน้าฟิวเจอร์บอร์ด ครูจากแต่ละโรงเรียนนำเสนอแหล่งเรียนรู้ของตนเองอย่างภูมิใจและชื่นชม ทำให้ผมปลงใจเชื่อว่า วิธีการของ LLEN เชียงใหม่นั้น บรรลุเป้าประสงค์สำคัญคือ "เสริมสร้างความภาคภูมิใจ" ของครูได้จริง เสียดยที่งานแสดงของนักเรียน ที่ท่านอาจารย์บอกว่าจัดไปแล้วนั้น ไม่ได้มีโอกาสดูไปร่วมงานด้วย

หากให้ผมวิเคราะห์เปรียบเทียบความเหมือนหรือความแตกต่างระหว่าง LLEN เชียงใหม่ กับ LLEN มหาสารคาม ในมุมมองหลัก 3 ประเด็นได้แก่ หลักการ วิธีการ และบริบท ผมมีความคิดเห็นดังนี้ครับ

หลักการต่างกันครับ เชียงใหม่ใช้ Student Training-Based (STB) ส่วน มหาสารคามใช้ Student Learning Based (SLB) ที่เชียงใหม่ มีทุนทางวิชาการแน่นปึ๊งครับ มีอาจารย์มหาวิทยาลัยหลายท่านมาทำงานนี้ ที่แท้จริงๆ คือ การบูรณาการคณิตศาสตร์ และวิทยาศาสตร์กับการเรียนรู้ประวัติศาสตร์ ท่านใช้วิธีการจัดค่ายจัดอบรมให้นักเรียนในแต่ละโรงเรียนที่สนใจ และทางเชียงใหม่ได้ส่งเสริมให้ครูแต่ละโรงเรียนจัดทำหลักสูตรท้องถิ่น โดยใช้แหล่งเรียนรู้ใกล้โรงเรียน ดังนั้นครูที่มานำเสนอแต่ละท่านจึงเป็นผู้ทำงานหนัก (ผมเดาว่าน่าจะเป็นหัวหน้าของแต่โรงเรียน) และมีศักยภาพสูง ตอนนั่งฟังการนำเสนอของโรงเรียนสวนดอก ผมถามอาจารย์เพ็ญศรีของเราว่า "ครูเครือข่ายของเรามีแบบนี้ไหมครับ" ฟังดูแล้วเหมือนผมจะดูแคลนเครือข่ายของตนเอง ภายหลังผมจึงเปลี่ยนคำถามเป็น "แบบนี้ครูในเครือข่ายเรามีกี่คน" แต่คิดแล้วยังคงให้ความรู้สึกเหมือนเดิม พอระลึกได้ก็เลยหยุด... แต่ในใจผมก็ยังคงอยากรู้ให้ครบถ้วนว่า ในเครือข่าย LLEN มีครูที่ทำงานหนัก เพื่อเด็กๆ และมีการเรียนรู้ มีการนำทฤษฎีไปใช้อย่างเป็นระบบแบบคุณครูที่สวนดอก แบบนั้นก็คน ผมจะได้ "หนุนเสริมคุณครูคนนั้น ได้อย่างเต็มที่และทันทั่วทั้ง"

วิธีการก็ต่างกันครับ LLEN เชียงใหม่ ครูจะได้เป็นผู้เรียนรู้ด้วยการปฏิบัติ และครบถ้วนขั้นทุกกระบวนการ(สงสัย ตั้งปัญหา คาคหาคำตอบ หาวิธีการพิสูจน์ และสรุปผล) ก่อนที่จะนำไปสู่นักเรียนต่อไป ส่วนที่ มหาสารคาม น่าจะเน้นนักเรียนเป็นผู้เรียนรู้ด้วยการปฏิบัติและเรียนรู้ครบถ้วนขั้นทุกกระบวนการ อยากให้ครูเป็นทั้งโค้ชและเรียนรู้ไปพร้อมๆ กับนักเรียนด้วยกันแบบเป็นทีม ผมเดาว่า หากมี LLEN ต่อเนื่องอีกที่เชียงใหม่ จะเกิดผลต่อนักเรียนอย่างยิ่ง

ประเด็นสุดท้าย ผมคิดว่า จังหวัดมหาสารคาม มีบริบทที่เหมาะสมในการพัฒนาการเรียนรู้ทางด้านประวัติศาสตร์ได้ดี คล้ายกับที่นครเชียงใหม่เป็นนครแห่งประวัติศาสตร์ ที่มหาสารคาม มีสถานที่สำคัญๆ เช่น พระธาตุนาดูน และถ้ำโธณาสถ อีกหลายแห่ง มีหลักฐานทางประวัติศาสตร์มากมาย ทั้งที่ขุดแล้ว เช่น ที่วัดมหาชัย อ.เมือง ที่ แหล่งโบราณสถานพระธาตุนาดูน ที่อ.นาดูน นอกจากนี้แล้ว มหาวิทยาลัยมหาสารคาม ยังมีบุคลากรที่เข้มแข็งทางด้านประวัติศาสตร์อย่างยิ่ง... จึงเป็นเรื่องน่าสนใจอย่างยิ่งที่ LLEN มหาสารคาม จะปรับใช้หัวเรื่องดังกล่าวกับแนวทางของตน

ภาคผนวก ก

สุดท้ายของบันทึกนี้ ขอแสดงความยินดีและชื่นชมต่อความสำเร็จของ เครือข่าย LLEN เชียงใหม่ โดยเฉพาะด้านเครือข่าย ซึ่งเป็นวัตถุประสงค์หลักของ LLEN ขอขอบคุณ รศ.สมโชค และ ศ.สรัสวดี อ๋องสกุล ที่ให้การต้อนรับอย่างอบอุ่นอย่างยิ่งครับ แะขอขอบคุณครูในเครือข่าย LLEN เชียงใหม่ทุกท่านครับ ที่แบ่งปันความรู้และประสบการณ์อย่างมีความสุข แสดงให้เห็นถึงความเต็มใจ ซึ่งทำให้เราสุขใจเป็นอันมาก

หากเพลาค่อยไปในภายหน้า ท่านทั้งหลายได้เห็นโอกาสมี เดินทางมาพำนัก ณ จังหวัดมหาสารคาม โปรดอย่าได้เกรงใจหรือรี ที่จะติดต่อกระผม ให้ทราบความ ผ่าน Ritthikrai@gmail.com จักได้มีโอกาสดอบแทนท่านบ้างครับ

ป.ล. สำนวนแปลกๆ น้อยนะครับ เพราะเป็นช่วงที่หนังพระนเรศวรกำลังดัง...ฮา

คำสำคัญ (keywords): best practices, llen มหาสารคาม, LLEN เชียงใหม่

· เลขที่บันทึก: 458306

· สร้าง: 04 กันยายน 2554 11:40 · แก้ไข: 14 มิถุนายน 2555 05:37

· ผู้อ่าน: แสดง · ดอกไม้: 3 · ความเห็น: 0 · สร้าง: 12 เดือน ที่แล้ว

· สัญญาอนุญาต: ครีเอทีฟคอมมอนส์แบบ แสดงที่มา-ไม่ใช้เพื่อการค้า-อนุญาตแบบเดียวกัน

ภาคผนวก ง

เสียงสะท้อนจากครู

(1) บันทึกของครูโรงเรียนเทศบาลวัดศรีสุพรรณ

ความสุขที่ได้ร่วมโครงการ

ก่อนเข้าร่วมโครงการก็ไม่ค่อยมั่นใจมากนัก แต่ครั้งนี้พอเข้าร่วมโครงการจริงๆ ทำให้ทัศนคติเปลี่ยนไป กลายเป็นการหนุนเสริมให้ทั้งความรู้ เทคนิค วิธีการ กระบวนการ รวมไปถึงจัดทำหลักสูตรและนำเอาหลักสูตรไปใช้ มีการวัดผล ประเมินผลการใช้อย่างจริงจัง และยังมีการติดตามผลความคืบหน้าเป็นระยะๆ และพร้อมที่จะให้ความช่วยเหลืออย่างจริงจัง

ความเชื่อมั่นในการสอน

แต่ก่อนสอนวิชาประวัติศาสตร์ก็ไม่ค่อยมีความมั่นใจ โดยเฉพาะประวัติศาสตร์นครเชียงใหม่และประวัติศาสตร์ชุมชน เพราะไม่ได้เป็นคนเชียงใหม่โดยกำเนิด การสอนยึดหนังสือและห้องเรียนเป็นหลัก แต่พอเข้าร่วมโครงการ ทำให้ได้รับความรู้ เทคนิคต่างๆ มากขึ้น ได้รับการสนับสนุนงบประมาณ ทำให้การเรียนการสอนเปลี่ยนไป นักเรียนไม่ได้เรียนในห้องสี่เหลี่ยมแคบๆ เท่านั้น นักเรียนได้สืบค้นข้อมูลจากสื่อต่างๆ อาทิ สืบค้นจาก Internet ห้องสมุด แหล่งเรียนรู้ในชุมชน รวมไปถึงได้ไปทัศนศึกษานอกสถานที่ ทำให้ผู้เรียนก็มีความสุข สนุก ตื่นเต้นกับการเรียนรู้ เกิดการเรียนรู้ที่ถาวรเพราะได้เรียนรู้จากประสบการณ์ตรง และผู้สอนก็มีความมั่นใจ มีความสุขเมื่อเห็นผู้เรียนเรียนรู้อย่างมีความสุข ไม่น่าเบื่อเช่นแต่ก่อน

ความภูมิใจที่ได้รับ

มีความภูมิใจมากที่ผู้เรียนเรียนรู้อย่างมีความสุข และทำให้ผลสัมฤทธิ์การทดสอบทางการศึกษาระดับชาติ (O-NET) สาระสังคมศึกษาสูงขึ้น จากปีการศึกษา 2552 มีค่าเฉลี่ย 33.71 ปีการศึกษา 2553 มีค่าเฉลี่ย 49.08 และยิ่งสูงกว่าค่าเฉลี่ยของผลการทดสอบระดับชาติในระดับประเทศ มีค่าเฉลี่ย 47.07 และทำให้ผู้สอนได้รับรางวัลครูสุดดีประจำปี 2554 อีกด้วย

โครงการที่คิดว่าจะทำต่อไป

ทางโรงเรียนได้ทำ MOU กับเทศบาลนครเชียงใหม่ได้จัดทำศูนย์การเรียนรู้เรื่อง “สืบสานภูมิปัญญาศิลปวัฒนธรรมพื้นบ้านล้านนาบ้านวัวลาย” ขณะนี้ยังอยู่ในระยะดำเนินการ

ขอกราบขอบพระคุณรองศาสตราจารย์สมโชค อ่องสกุล หัวหน้าโครงการฯ ศาสตราจารย์สรวิศ อ่องสกุล พร้อมทีมงานทุกท่าน ที่ทำให้การเรียนการสอนวิชาประวัติศาสตร์ประสบความสำเร็จ มา ณ โอกาสนี้

จากการที่ได้เข้าร่วมโครงการทำให้ได้รับความรู้เพิ่มมากขึ้น ได้รับการอบรมในการสืบค้นเกี่ยวกับประวัติศาสตร์จากแหล่งเรียนรู้ต่างๆ ได้เรียนรู้จากสถานที่จริง ได้ร่วมกันจัดทำหลักสูตรประวัติศาสตร์ ตามหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 ได้ร่วมกันเสนอแนะในการนำเอาหลักสูตรไปใช้ ตลอดจนได้รับคำชี้แนะจากท่านผู้รู้และมีประสบการณ์ที่สำคัญก็คือ ท่านผู้ใหญ่ในบ้านเมือง อาทิ ท่านผู้ว่าราชการจังหวัดเชียงใหม่ ท่านนายกเทศมนตรีนครเชียงใหม่ ท่านผู้อำนวยการสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ประถมศึกษาเชียงใหม่เขต 1 ท่านศึกษานิเทศก์ และท่านอื่นๆ ได้เห็นความสำคัญและให้การสนับสนุนในด้านประวัติศาสตร์ ซึ่งจะคงจะทำให้การจัดการเรียนรู้ในสถานศึกษาด้านประวัติศาสตร์ประสบความสำเร็จในอนาคตอันใกล้

นายเสรี ปินชัย

ตำแหน่ง ครู คศ. 1

(2) บันทึกของครูโรงเรียนวัดสวนดอก

ผู้นำการเปลี่ยนแปลงแห่งการเรียนรู้จริง

(Change agent of Real Learning)

การพัฒนาด้านการจัดการศึกษาที่มีคุณภาพจะเริ่มต้นได้เมื่อมีผู้นำการเปลี่ยนแปลงที่มีประสบการณ์ด้านทฤษฎี การวางแผนงานด้านปฏิบัติที่มีกระบวนการเป้าหมายและทีมงาน พร้อมทั้งการประเมินผลในทิศทางเดียวกันอย่างมีประสิทธิภาพ

โครงการวิจัยและพัฒนาเครือข่ายในท้องถิ่นโดยใช้ทุนเครือข่ายในพื้นที่เพื่อหนุนเสริมการเรียนรู้รายวิชาประวัติศาสตร์ในระดับประถมศึกษาชั้นปีที่ 4-6 สถานศึกษาในจังหวัดเชียงใหม่ นำโดย รองศาสตราจารย์สมโชค อ่องสกุล หัวหน้าโครงการวิจัยและทีมงานที่ทรงประสิทธิภาพ ถือได้ว่าเป็นผู้นำการเปลี่ยนแปลงแห่งการเรียนรู้จริง ที่มีกระบวนการพัฒนาแบบมีดัดสัมพันธ์ของสถานศึกษาที่มีองค์ประกอบ คือ ผู้บริหาร คณะครู นักเรียน บุคคลสำคัญในชุมชนเชื่อมโยงถึงแหล่งวิทยาการในท้องถิ่นได้เป็นอย่างดี

การเข้าร่วมกิจกรรมโครงการดังกล่าวทำให้เกิดปรากฏการณ์ในวงการศึกษาระดับประถมศึกษาที่ควรค่าแก่ความประทับใจ เป็นการทำงานเรียนรู้ร่วมกันของครูผู้สอน นักเรียน ในการจัดทำการเรียนการสอนร่วมมือกับทุกฝ่ายที่เกี่ยวข้อง เป็นการปฏิรูปครูและบุคลากรทางการศึกษาแบบใช้โรงเรียนเป็นฐาน (School Based In-service Training) เพราะโครงการได้นำครูและนักเรียนเข้ารับการฝึกอบรมทำให้ ได้ศึกษา ค้นพบพัฒนาการด้านการเรียนรู้ใหม่ในระบบบูรณาการอย่างมีขั้นตอน ทั้งด้านเนื้อหา วิชา และศาสตร์ที่เกี่ยวข้องกับการศึกษาที่ครูสามารถนำมาพัฒนางานด้านการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนในสาระวิชาประวัติศาสตร์ให้เชื่อมโยงครอบคลุมกับสาระวิชาได้ อาทิเช่น

- กิจกรรมที่ 1 เด็กประถมก็หาความสูงของเจดีย์ได้
 - กิจกรรมที่ 2 แม่น้ำกว้างแค่ไหนแผนที่ทางอากาศบอกเราได้
 - กิจกรรมที่ 3 เมื่อสถาปนิกน้อยสำรวจผังวิหารหรืออุโบสถได้
 - กิจกรรมที่ 4 กิจกรรมรุ่นเยาว์ตรวจสอบและเปรียบเทียบคุณภาพน้ำทางเคมี
- ชีวภาพแหล่งน้ำในชุมชนได้ เป็นต้น

ทำให้เกิดความมั่นใจในการพัฒนาการจัดการศึกษาได้ตรงตามคุณลักษณะที่พึงประสงค์ เกิดการเรียนรู้จริงทั้งผู้สอนและผู้เรียนที่ต้องมีความรับผิดชอบในบทบาทของตนอย่างเต็มที่ เพื่อให้เกิดการเรียนรู้ ที่มีความหมายมีการคิดสืบค้นอย่างจริงจังเหมาะสมกับวัยและพัฒนาการของผู้เรียน

ในการเข้าร่วมโครงการและกิจกรรมเป็นความภาคภูมิใจที่สถานศึกษา บุคลากรครู นักเรียน ผู้ปกครอง ผู้นำชุมชน วัด ภูมิปัญญาท้องถิ่นและหน่วยงานที่เป็นแหล่งการเรียนรู้ได้ร่วมมือร่วมใจกันแบบสหวิทยาการด้านการจัดการศึกษา โดยเฉพาะอย่างยิ่งการนำองค์กรไปสู่ความสำเร็จของวงการศึกษาระบบชุมชนและท้องถิ่นที่บุคลากรมีความเป็นมิตรร่วมปรึกษา แบ่งปันข้อมูล ความคิด เพื่อพัฒนาการศึกษาที่มีประสิทธิภาพ จะเห็นได้จากการบันทึกที่แสดงความรู้สึกรู้สึก คิดเห็นของนักเรียนที่ประเมินผลจากการเรียนรู้หลังเสร็จสิ้นโครงการ ซึ่งทำให้เกิดโครงการและกิจกรรมต่อเนื่อง ได้แก่

1. การพัฒนาหลักสูตรแบบบูรณาการวิชาประวัติศาสตร์ เรื่อง เวียงสวนดอกสวนธรรม เลิศล้ำค่า
2. กิจกรรมโครงงานเรื่อง ในวัยเยาว์เราท่องเที่ยว (ระดับชั้น ป.1-3)
3. กิจกรรมโครงงานเรื่อง การศึกษาเส้นทางโบราณเชิงใหม่-ลำพูน (ระดับชั้น ป.4-6)
4. กิจกรรมที่สอนน้องตรวจสอบคุณภาพของแหล่งน้ำประวัติศาสตร์ในโรงเรียนและชุมชน
5. การจัดกิจกรรมค่ายบูรณาการประวัติศาสตร์เวียงสวนดอก

จึงนับได้ว่าโครงการวิจัยและพัฒนาเครือข่ายในท้องถิ่นฯ เป็นผู้นำการเปลี่ยนแปลงแห่งการเรียนรู้จริง ซึ่งสอดคล้องกับแนวคิดของ รศ.ดร.เสริมศรี ไชยศรี ท่านประธานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐานของโรงเรียนวัดสวนดอกที่ได้มอบให้กับโรงเรียนว่า “การพัฒนาด้านการจัดการศึกษาของสถานศึกษาของสถานศึกษา โรงเรียนจะต้องมีลักษณะเด่นของโรงเรียนคุณภาพ (quality schools)”

ผู้บริหารและคณะครู
โรงเรียนวัดสวนดอก

(3) บันทึกของครูโรงเรียนอนุบาลเชียงใหม่

แม้ว่าโลกปัจจุบันมีการหมุนเวียนไปตามกาลเวลา แต่ห้วงเวลาที่ผ่านไปก็จะเป็นความทรงจำ ความรำลึก และหากมีเหตุการณ์ที่เกิดขึ้น ก็จะจารึกไว้เป็นประวัติศาสตร์ให้ชนรุ่นหลังได้ศึกษา การจัดการเรียนการสอนสาระประวัติศาสตร์ กระทรวงศึกษาธิการได้กำหนดให้มีในหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 โดยแยกออกเป็นสาระประวัติศาสตร์ ซึ่งเป็นสาระหนึ่งในกลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม รวมถึงประวัติศาสตร์ไทย ประวัติศาสตร์ของท้องถิ่น ตลอดจนประวัติศาสตร์ชุมชน

นับเป็นความโชคดีของโรงเรียนอนุบาลเชียงใหม่และข้าพเจ้า นางสาวภัทร สุกันธา เป็นอย่างยิ่งในฐานะครูผู้สอนและเป็นหัวหน้ากลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรมที่ได้รับเชิญเข้าร่วมโครงการวิจัยและพัฒนาเครือข่ายในพื้นที่เพื่อหนุนเสริมการเรียนรู้รายวิชาประวัติศาสตร์ ในระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 4-6 ร่วมกับสถานศึกษาอื่น จำนวน 13 โรงเรียน การปฏิบัติงานด้านการจัดการศึกษาทั้งกิจกรรมการเรียนรู้ เนื้อหา สาระที่ใช้สอนโดยมีพี่เลี้ยง (โครงการฯ ดังกล่าว) คอยดูแล แนะนำ กำกับ ติดตาม อบรม ให้ความรู้ทั้งในด้านทฤษฎีและปฏิบัติ ทั้งในและนอกสถานที่ ตลอดจนไปแหล่งเรียนรู้ทำให้ข้าพเจ้าและคณะครูของโรงเรียนอนุบาลเชียงใหม่เกิดความมั่นใจ อบอุ่นใจในการถ่ายทอดความรู้ต่อเพื่อนครูในโรงเรียนที่เกี่ยวข้องคือ ระดับชั้น (ป.4 – ป.6) มีการกำหนดเพื่อวาง/โครงสร้างหน่วยการเรียนรู้และการปฏิบัติกิจกรรมอย่างต่อเนื่อง (การศึกษาแหล่งน้ำประวัติศาสตร์บริเวณคูเมือง บริเวณประตูสวนดอกถึงแจ้งหัวริน) ชัดเจนทำให้ผู้เรียนและครูผู้เกี่ยวข้องมีความกระฉ่งในการจัดการเรียนรู้ ตลอดจนการนิเทศ ติดตาม แบบกัลยาณมิตร ส่งผลให้เกิดผลงานเป็นที่ประจักษ์ คือ สถานศึกษามีหลักสูตรประวัติศาสตร์ชุมชน ครูผู้เกี่ยวข้องและข้าพเจ้าได้รับการพัฒนาตนในด้านการสอนประวัติศาสตร์ ทำให้มีความเชื่อมั่นและมั่นใจในการถ่ายทอดความรู้ มิติของการสอนประวัติศาสตร์ เปรียบเสมือนการสอนแบบมีชีวิต เด็กเรียนรู้อย่างมีความสุข มีความพึงพอใจ รักและหวงแหนมรดกที่บรรพบุรุษได้สร้างสมไว้ และมีทักษะการคิดวิเคราะห์อย่างสมเหตุสมผล

ข้าพเจ้าขอชื่นชมการดำเนินงานโครงการวิจัยและพัฒนาเครือข่ายในพื้นที่เพื่อหนุนเสริมการเรียนรู้ รายวิชาประวัติศาสตร์ การให้ความรู้โครงการอบรม สัมมนา การจัดทำหลักสูตร การกำหนดเนื้อหาสาระประวัติศาสตร์ท้องถิ่น ประวัติศาสตร์ชุมชน ตลอดจนการทัศนศึกษา ล่องลำน้ำแม่ปิง เพื่อศึกษาร่องรอยเชียงใหม่ในอดีต การศึกษาคุณภาพของแหล่งน้ำคูเมืองประวัติศาสตร์ การใช้วิธีการสืบค้นความรู้ทางประวัติศาสตร์โดยใช้หลักฐานที่หลากหลาย เช่น การสืบค้นความรู้จากหอจดหมายเหตุ โดยใช้ไมโครฟิล์มในการอ่านเรื่องราวเกี่ยวกับประวัติศาสตร์

ทำให้ครูผู้สอนและข้าพเจ้าเข้าใจถึงวิธีการสอนทางประวัติศาสตร์อย่างลึกซึ้งแบบไม่รู้ตัวและไม่รู้สึกเคร่งเครียด การแลกเปลี่ยนเรียนรู้แบบกัลยาณมิตรระหว่างครูด้วยกันและคณาจารย์ผู้ให้ความรู้ ทั้งในโรงเรียนและนอกสถานที่ ตลอดปีการศึกษาที่เข้าร่วมโครงการและได้รับเอกสารแผ่นพับ เพิ่มเติมความรู้ รวมถึงแผ่นซีดี วิดีทัศน์

ความสำเร็จของการเข้าร่วมโครงการฯ ในครั้งนี้ ทำให้เกิดรูปแบบการสื่อสารประวัติศาสตร์ท้องถิ่น ประวัติศาสตร์ชุมชนที่เป็นเอกลักษณ์เฉพาะของโรงเรียน คือ รูปแบบอนุบาลเชียงใหม่โมเดล ส่งผลให้นักเรียนโรงเรียนอนุบาลเชียงใหม่ได้รับการคัดเลือกเป็นนักเรียนแกนนำประวัติศาสตร์ของสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเชียงใหม่ เขต 1 ในส่วนการสอนของข้าพเจ้าได้จัดทำนวัตกรรม คือ หนังสืออ่านเพิ่มเติม เสริมสร้างความรู้ประวัติศาสตร์ชุมชน

ความมุ่งหวังของข้าพเจ้าเห็นว่าโครงการวิจัยฯ ดังกล่าวมีความสำคัญต่อการพัฒนาบุคลากรและสถานศึกษาและผู้สนใจอื่นๆ เป็นอย่างมาก ควรมีการจัดทำโครงการอย่างต่อเนื่อง เพื่อขยายผลไปในพื้นที่อื่นๆ ในรูปแบบภาคีเครือข่ายมากขึ้น เพื่อให้การศึกษารายวิชาประวัติศาสตร์ท้องถิ่นจะได้ไม่ถูกละเลย หรือขาดความสำคัญ ซึ่งอาจส่งผลกระทบต่อความไม่รู้จักรากเหง้า ขาดความภาคภูมิใจในชุมชน ท้องถิ่นและประเทศของตนเอง

สุวภัทร สุคันธา
โรงเรียนอนุบาลเชียงใหม่

(4) บันทึกของครูโรงเรียนวัดชะขาว

ความรู้สึกจากการเข้าร่วมโครงการ LLEN เชียงใหม่

การเข้าร่วมโครงการวิจัยและพัฒนาเครือข่ายในพื้นที่ เพื่อหนุนเสริมการเรียนรู้รายวิชาประวัติศาสตร์ในระดับประถมศึกษาปีที่ 4-6 สถานศึกษาในจังหวัดเชียงใหม่ ความสุขที่ได้รับจากการเข้าร่วมโครงการมีความสุขที่ได้เข้าร่วมแลกเปลี่ยนเรียนรู้กับทีมงานวิจัย คณาจารย์ ผู้รู้ และคณะครูทุกคน ทุกโรงเรียนที่ร่วมโครงการ เป็นโอกาสที่ดีที่ทางมหาวิทยาลัยเชียงใหม่ได้ให้โอกาสแก่โรงเรียนวัดชะขาว ในการร่วมกิจกรรมทุกครั้งมีความสุขที่ได้เห็นการเปลี่ยนแปลงรูปแบบการนำเสนอองค์ความรู้ ในแต่ละครั้งในการสอนประวัติศาสตร์ในมิติต่าง ๆ ที่บูรณาการกับวิชาคณิตศาสตร์ วิทยาศาสตร์ หรือแม้แต่การสอนประวัติศาสตร์เอง ดิฉันและเพื่อนครูมีความสุขที่ได้เก็บเกี่ยวส่วนที่ดีที่เห็นว่าเป็นประโยชน์สามารถนำไปใช้กับโรงเรียนได้ และที่มีความสุขมากคือการได้มีโอกาสพูดคุยกับคณะครูที่สอนประวัติศาสตร์ด้วยกันที่จัดกิจกรรมแล้วประสบผลสำเร็จนำมาแลกเปลี่ยนประสบการณ์กัน มีการแลกเปลี่ยนข้อมูล แนวคิดในการสอนซึ่งโอกาสนี้จะมีน้อยมาก ถ้าเราไม่เข้าร่วมโครงการนี้ก็คงไม่มีโอกาส

ทางโรงเรียนวัดชะขาว สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเชียงใหม่เขต 1 โดยการนำของผู้อำนวยการวินิจฉัย มธุรสาทิธและคณะครูทุกคน รู้สึกภูมิใจมากที่ทางมหาวิทยาลัยเชียงใหม่ได้คัดเลือกให้โรงเรียนของเรา เข้าร่วมโครงการในครั้งนี้ โดยความภาคภูมิใจในครั้งนี้ส่งผลให้คณะครูทุกคน ได้ร่วมใจกันพัฒนาการเรียนการสอน จากการที่ครูเข้าร่วมโครงการได้นำองค์ความรู้มาถ่ายทอด เราก็จะร่วมกันวางแผนพัฒนาไปพร้อมกันทุกระดับชั้นตั้งแต่ชั้นประถมศึกษาปีที่ 1-6 คณะครูทุกคนได้พัฒนาไปพร้อม ๆ กัน มีการจัดทำโครงการให้นักเรียนไปสืบค้นข้อมูล มาจัดทำหลักสูตรที่เป็นสาระท้องถิ่นของชุมชนชะขาวจนประสบผลสำเร็จระดับหนึ่งจากการพัฒนาการทำงานครั้งนี้ในเรื่องของหลักสูตรสถานศึกษาโรงเรียนวัดชะขาวมีการพัฒนา มีความสมบูรณ์มากขึ้น และครูได้การพัฒนาเทคนิครูปแบบการสอนมากขึ้น ส่งผลให้ เมื่อมีการประเมินภายนอก โดย สมศ. ในครั้งที่ 3 ที่ผ่านมา ผลปรากฏว่าการประเมินทั้ง 2 เรื่องนี้อยู่ในเกณฑ์ระดับ ดีมาก สร้างความภูมิใจให้กับโรงเรียน ผู้บริหาร และคณะครูทุกคน

เมื่อทางโรงเรียนได้พัฒนาการเรียนการสอนในช่วงที่เข้าร่วมโครงการอย่างต่อเนื่อง ครูทุกคนเริ่มที่จะมีความเชื่อมั่น ในการสอนได้พยายามนำองค์ความรู้ที่ได้รับมาพัฒนาการเรียนการสอน โดยได้มีการแลกเปลี่ยนเรียนรู้กันทุกวันอังคาร หลังเลิกเรียน มีปัญหาร่วมกันแก้ไขและได้นำสื่อที่ทางโครงการวิจัยได้มอบให้มาใช้ประกอบการเรียนการสอน พานักเรียนออกไปสัมผัสของจริงจากแหล่งเรียนรู้ให้มากขึ้น

ในอนาคตในเรื่องของการเรียนการสอนประวัติศาสตร์ทางโรงเรียนจะต้องถอดประวัติศาสตร์ที่เป็นสาระท้องถิ่นของชะงาวให้มีความสมบูรณ์ ในเนื้อหา เวลาสอน และหาเทคนิคการสอนที่จะให้นักเรียนรู้จักรักท้องถิ่นเกิดของตนเอง ในส่วนของสาระที่เป็นส่วนของเขตพื้นที่นั้นจะได้ประสานกับเขตพื้นที่เพื่อทราบแนวทางที่ชัดเจนและจะได้นำมาวางแผนในการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน ในส่วนของสาระแกนกลางของหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐานในเรื่องของเวลา เนื้อหาทางโรงเรียนได้วางแผนแนวทางไว้บ้างแล้ว สิ่งที่สำคัญที่สุดในตอนนี้ที่ครูทุกคนตระหนักก็คือ ครูจะต้องแสวงหาเทคนิคการสอน สื่อรูปแบบต่าง ๆ เข้ามาประกอบการเรียนการสอน ต้องมีการบูรณาการกับวิชาอื่นอย่างไร ที่จะส่งผลให้นักเรียน เรียนรู้อย่างมีความสุข สนุกสนานกับการเรียน ดังนั้นทางโรงเรียนวัดชะงาวโดยผู้บริหาร คณะครูจะพยายามที่จะพัฒนาการเรียนประวัติศาสตร์ ต่อไป

ท้ายสุดทางโรงเรียนวัดชะงาว ตั้งอยู่ตำบลฟ้าฮ่าม อำเภอเมืองเชียงใหม่ จังหวัดเชียงใหม่ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเชียงใหม่เขต 1 โดยการนำของนายวินิจ มธุรสาทิส ผู้อำนวยการโรงเรียน และคณะครูทุกคน ขอขอบพระคุณ อาจารย์สมโชค อึ้งสกุล ผู้เป็นหัวหน้าวิจัยและทีมงานวิจัยทุกท่าน จากมหาวิทยาลัยเชียงใหม่ ที่ให้โอกาสเข้าร่วมงานวิจัยในครั้งนี้เป็นอย่างสูง

ศุภัญญา ลีรพันธุ์

โรงเรียนวัดชะงาว

ภาคผนวก จ

โครงการขยายผลในนาม Uen มหาวิทยาลัยเชียงใหม่ (1)

โครงการวิจัยประวัติศาสตร์ชุมชนพร้าว

คณะที่ปรึกษา

อธิการบดีมหาวิทยาลัยเชียงใหม่

เจ้าคณะอำเภอพร้าว

พระครูวรธรรมวิวัฒน์ เจ้าอาวาสวัดพระธาตุคอกยเวียงชัยมงคล บ้านหลวง เจ้าคณะตำบลโหล่งขอด

นายอำเภอพร้าว

ผอ.สพป.ชม.เขต 2

รศ.สมโชค อ่องสกุล ผู้ประสานงานโครงการวิจัยแบ่งเป็น 2 ส่วนใหญ่

ส่วนที่หนึ่ง

1.โครงการ Uen มหาวิทยาลัยเชียงใหม่

รศ.สมโชค อ่องสกุล หัวหน้าโครงการ

1.1 เครือข่ายนักวิชาการ

ศาสตราจารย์สวัสดิ์ อ่องสกุล ภาควิชาประวัติศาสตร์ คณะมนุษยศาสตร์

อาจารย์ ดร.สุทธิกัญจน์ ทิพย์เกษร คณะศึกษาศาสตร์

รศ.ดร.ยุวดี พิรพลพิศาล ภาควิชาชีววิทยา คณะวิทยาศาสตร์

อาจารย์ ดร.จิราพร เพกเกาะ ภาควิชาชีววิทยา คณะวิทยาศาสตร์

ผศ.ดร.จิตชล ผลารักษ์ ภาควิชาชีววิทยา คณะวิทยาศาสตร์

อาจารย์ ดร.อดิชาติ เกตตะพันธุ์ ภาควิชาคณิตศาสตร์ คณะวิทยาศาสตร์

อาจารย์ ดร.ศิริวรรณ เกตตะพันธุ์ ภาควิชาเคมี คณะวิทยาศาสตร์

ผศ.ทิพวรรณ หังมั่งมี คณะวิศวกรรมศาสตร์

อาจารย์บุญรอด คณะศึกษาศาสตร์

อาจารย์ธกฤต เกือบแหลม วิทยาลัยศิลปะ สื่อ และเทคโนโลยี

อาจารย์ จิราวิทย์ ญาณจินดา วิทยาลัยศิลปะ สื่อ และเทคโนโลยี

อาจารย์ณิศา ตุมพสุวรรณ วิทยาลัยศิลปะ สื่อ และเทคโนโลยี

ผศ.ดร.วสันต์ จอมภักดี คณะวิศวกรรมศาสตร์หรือผู้แทน

ผศ.ดร.ชวลิต สัยเจริญ คณะวิศวกรรมศาสตร์ หรือผู้แทน

1.2 โรงเรียนในพร้าวที่ได้เสนอตัวเองเป็น “ไปแดง” 7 โรงเรียน (6 กค.55) ดังนี้

พร้าว 1

โรงเรียนบ้านหนองปัด หมู่ 2 ต.สันทราย อบต.สันทราย

ผอ.นายบุญเลิศ หน่อแก้ว โทร.0818819313

ครูสาระละ 2-3 คน นร.126 คน ป.4 จำนวน 9 คน ป.5 จำนวน 14 คน ป.6 จำนวน 15 คน

2.โรงเรียนบ้านสันกลาง เลขที่ 2 หมู่ 5 บ้านสันกลาง ต.ป่าไผ่ อ.พร้าว เขตเทศบาลตำบลป่าไผ่

ผอ.นายทักษกรณ์ ตะดิรัตน์ โทร.081-180-6955 touchakon01@hotmail.com

ครู 14 นร.189 คน

พร้าว 2

3.โรงเรียนบ้านป่าดู้ม เขตเทศบาลตำบลป่าดู้ม ครู 10 นร.118

ผอ.นายภานุพงศ์ ประพันธ์ โรงเรียนบ้านป่าดู้ม เลขธิการสมาคมวิชาชีพครูอำเภอพร้าว 053474270 (สมาคม)

0895572117 pp_tt.01 @ hotmail.com

4.โรงเรียนชุมชนสหกรณ์นิคมวิทยา หมู่ 6 ตำบลเขื่อนผาก อ.พร้าว

ผอ.ทรงพล ขาวดี ครูประจำสาระละ 2 คน ป.4จำนวน 22 คน ป.5จำนวน 22 คน ป.6 จำนวน 16 คน

พร้าว 3

5.โรงเรียนบ้านนาบุญ ต.โหล่งขอด อ.พร้าว

อบต.โหล่งขอด

พร้าว 4

6.โรงเรียนบ้านแจ้งกู๋เรือ ถนนรอบเวียง หมู่ 4 ต.เวียง อ.พร้าว เขตเทศบาลตำบลเวียง ครู 26 นร.776 คน

ผอ. นายสวิง บุญพรหม โทร.0813667924

ครู สาระละ 3 คน ป.4 จำนวน 140 คน ป.5 จำนวน 140 คน ป.6 จำนวน 140 คน

7.โรงเรียนชุมชนบ้านโป่ง อบต.บ้านโป่ง

ผอ.อภิเชษฐ์ วัฒนวรกุลเลิศ โทร.0861884507

ครูจำนวน 10 คน ป.5 จำนวน 6 คน ป.6 จำนวน 5 คน

ส่วนที่สอง

โครงการวิจัย “พร้าวศึกษา”

ศ.สรัสวดี อ๋องสกุล หัวหน้าโครงการ

ประกอบโครงการย่อยประมาณ 25-30 โครงการ

1.เมืองพร้าวในเอกสารทางประวัติศาสตร์

ศ.สรัสวดี อ๋องสกุล คณะมนุษยศาสตร์

2.พร้าวในจารึกและใบลาน

พรรณเพ็ญ เครือไทย นักวิจัยสถาบันวิจัยสังคม

(โทร.เชิญเมื่อ 17 กค.2555)(2563)

3.ภูมิศาสตร์พร้าว

ดร.ลิลา ผาติโรสง อาจารย์ภาควิชาภูมิศาสตร์ คณะสังคมศาสตร์

ทีมงานยูววิจัยโรงเรียนพร้าววิทยาคม

4.โครงสร้างทางธรณีในพื้นที่พร้าว

อาจารย์ภาควิชาธรณีวิทยา คณะวิทยาศาสตร์

5.เวียงโบราณในพร้าว:จากภาพถ่ายทางอากาศและการสำรวจจริง

ดร.ลิwa ผาคไธสง อาจารย์ภาควิชาภูมิศาสตร์ คณะสังคมศาสตร์

ทีมงานยูววิจัยโรงเรียนพร้าววิทยาคม

6.กลุ่มชาติพันธุ์ในพร้าว

ดร.ขวัญชีวัน บัวแดง

ทีมงานยูววิจัยโรงเรียนพร้าววิทยาคม

7.ประชากรศาสตร์ในพร้าว

ดร.ลิwa ผาคไธสงและคณะ

8.โบราณวัตถุที่พบในอำเภอพร้าว

พระครูวรธรรมวิวัฒน์ เจ้าอาวาสวัดพระธาตุคอยเวียงชัยมงคล บ้านหลวง เจ้าคณะตำบลโหล่งขอด

ทีมคณาจารย์วิทยาลัยศิลปะ สื่อ และเทคโนโลยี

ทีมงานยูววิจัยโรงเรียนพร้าววิทยาคม

9.วัดในพร้าว

รศ.ดร.วรลักษณ์ บุญยสุรัตน์ คณะจิตรศิลป์ (เชิญเมื่อ 23 กค.2555)

ทีมคณาจารย์วิทยาลัยศิลปะ สื่อ และเทคโนโลยี

ทีมงานยูววิจัยโรงเรียนพร้าววิทยาคม

10.แพทย์แผนไทยในพร้าว

ทีมวิจัยชาวบ้าน

11.เส้นทางคมนาคมในอดีต-ปัจจุบัน พร้าวกับชุมชนข้างเคียง

ทีมวิจัยในเมืองพร้าว

ทีมงานยูววิจัยโรงเรียนพร้าววิทยาคม

12.เกษตรกรรมแผนใหม่ในพร้าว:กรณีมะม่วงเพื่อการส่งออก

อาจารย์คณะเกษตรศาสตร์

13.พันธุ์พืชในพร้าว

อาจารย์คณะเกษตรศาสตร์

ทีมวิจัยชาวบ้าน

14.สัตว์ป่าในพร้าว

อาจารย์คณะวิทยาศาสตร์

ทีมวิจัยชาวบ้าน

15.สื่อวิถีทัศน์ชุดพระอริยสงฆ์ในพร้าว :หลวงปู่แหวน หลวงปู่ขาว ฯลฯ

ทีมวิจัยในเมืองพร้าว

ทีมคณาจารย์วิทยาลัยศิลปะ สื่อ และเทคโนโลยี

16.ชื่อบ้านนามเมืองในพร้าว

พระครูวรธรรมวิวัฒน์ เจ้าอาวาสวัดพระธาตุคอยเวียงชัยมงคล บ้านหลวง เจ้าคณะตำบลโหล่งขอด

ทีมงานยูววิจัยโรงเรียนพร้าววิทยาคม

17.ประวัติศาสตร์พริ้ว 100 ปีจากภาพถ่ายร่วมสมัยและคำบอกเล่า

ทีมงานยูวิจัยโรงเรียนพริ้ววิทยาคม

ทีมคณาจารย์วิทยาลัยศิลปะ สื่อ และเทคโนโลยี

18.พัฒนาการกลุ่มการเมืองในพริ้ว

อาจารย์คณะรัฐศาสตร์ (เชิญเมื่อ 12 กค.2555) (ถ้ามี)

19.บทบาทกลุ่มเกษตรกรในพริ้ว

ทีมวิจัยชาวบ้าน

20.ชุมชนชาวต่างประเทศในพริ้ว

ทีมงานยูวิจัยโรงเรียนพริ้ววิทยาคม

21. การชลประทานเช่นเขื่อน เขื่อนฝายในพริ้ว

ดร.วสันต์ และทีมงานคณะวิศวกรรมศาสตร์

ทีมวิจัยชาวบ้าน

22 ผังเมืองพริ้วและสถาปัตยกรรมในเมืองพริ้ว

อาจารย์คณะสถาปัตยกรรมศาสตร์(เชิญ ดร.ณวิทย์ เมื่อ 19 กค.2555 ส่งตัวแทนเข้าประชุม)

23.สัตว์น้ำในแม่น้ำเขตพริ้ว

ทีมวิจัยชาวบ้าน

24 พระเจ้าล้านตองและพระพุทธรูปองค์สำคัญในพริ้ว

ทีมวิจัยในเมืองพริ้ว

ทีมงานคณาจารย์วิทยาลัยศิลปะ สื่อ และเทคโนโลยี

25 คนเมืองพริ้วและผู้นำความเปลี่ยนแปลงในพริ้ว

ทีมวิจัยในเมืองพริ้ว

26 เรื่องอื่นๆที่ทีมงานยูวิจัยโรงเรียนพริ้ววิทยาคมและทีมวิจัยในเมืองพริ้ว สนใจ

หมายเหตุ

ทีมงานยูวิจัยโรงเรียนพริ้ววิทยาคม คือนักเรียนชั้นมัธยมโรงเรียนพริ้ววิทยาคมภายใต้การควบคุมของอาจารย์โรงเรียนพริ้ววิทยาคม (เชิญ ดร.พยอมศรี สน.สพม.ชม.มาร่วมประชุม 25 กค.2555ด้วยแล้ว)

ทีมวิจัยในเมืองพริ้ว คือ ผู้นำชุมชนในเขตเมืองที่เข้าประชุมประชาคมที่วัดสหกรณ์

ทีมวิจัยชาวบ้าน คือชาวบ้านผู้มีอาชีพนั้นๆ เช่นชาวประมงบ้านโหล่งขอด ศึกษาเรื่องสัตว์น้ำในแม่น้ำขอด

ภาคผนวก จ

โครงการขยายผลในนาม Ilen มหาวิทยาลัยเชียงใหม่ (2)

การหนุนเสริมการเรียนรู้รายวิชาประวัติศาสตร์:จากเชียงใหม่สู่เชียงราย

รศ.สมโชค อ่องสกุล และคณะ

สถานการณ์

ช่วงทศวรรษ 2520 เป็นต้นมา วิชาประวัติศาสตร์ ถูกจัดเป็นส่วนหนึ่งของกลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรมทำให้การเรียนรู้วิชาประวัติศาสตร์ในระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน ไม่ถูกเน้นให้เป็นรายวิชา

ต่อมาวันที่ 11 สิงหาคม 2551 สมเด็จพระนางเจ้าพระบรมราชินีนาถทรงมีพระราชเสาวนีย์ตอนหนึ่งเกี่ยวข้องกับวิชาประวัติศาสตร์

สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน กระทรวงศึกษาธิการ ได้รับสนองพระราชเสาวนีย์ มีนโยบายให้สถานศึกษาในสังกัดจัดการเรียนการสอนประวัติศาสตร์กลุ่มสาระสังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรมเป็นวิชาเฉพาะอย่างน้อยสัปดาห์ละ 1 ชั่วโมง โดยให้ปรับโครงสร้างเวลาเรียนหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 ตั้งแต่ปี พ.ศ.2552

แต่ทุกโรงเรียนมีปัญหา เช่นครูผู้สอนมีปัญหาเรื่อง ความเข้าใจในวิชาประวัติศาสตร์ โดยเฉพาะในส่วนของประวัติศาสตร์ท้องถิ่น ซึ่งครูไม่มั่นใจในเนื้อหาที่สอน และวิธีสอนที่เหมาะสมสำหรับนักเรียน รวมทั้งครูขาดการสร้างองค์ความรู้ของชุมชนและท้องถิ่น

ขณะเดียวกันยังไม่มีเครื่องมือช่วยในท้องถิ่นเข้าหนุนเสริมกระบวนการเรียนรู้วิชาประวัติศาสตร์

สามท่อนต้องฉีกเข้าหุนเสริม

โครงการวิจัยและพัฒนาเครือข่ายในพื้นที่เพื่อหนุนเสริมการเรียนรู้รายวิชาประวัติศาสตร์
ในจังหวัดเชียงใหม่จึงได้เกิดขึ้นภายใต้การสนับสนุนของ สกว.ในโครงการชุด Ilan เรียกว่า Ilan
เชียงใหม่

Hen เชียงใหม่ได้ประสานงานเครือข่ายในท้องถิ่นแบ่งเป็น 3 ทุนคือ (1)ทุนราชการ (2)ทุนวิชาการ (3)ทุนเครือข่ายในพื้นที่ เข้าหนุนเสริมการเรียนรู้รายวิชาประวัติศาสตร์ ระดับประถมศึกษา ป.4-6 สถานศึกษาในจังหวัดเชียงใหม่จำนวน 13 โรงเรียน

ก.ทุนวิชาการ

ทุนวิชาการเป็นทุนตามหลักการของ Ilen คือ มหาวิทยาลัย มีความเข้มแข็งทางวิชาการ
ควรหนุนเสริมความรู้แก่การศึกษาระดับพื้นฐานเพื่อยกระดับคุณภาพการศึกษาของประเทศ

ทุนวิชาการของllen เชียงใหม่ จึงมุ่งสร้าง 2 เรื่องคือ (1)รายวิชาประวัติศาสตร์ในหลักสูตรสถานศึกษา(2)เสริมความเข้มแข็งให้ครู ได้ผลตามลำดับดังนี้

- (1) สร้างกรอบหลักสูตรสถานศึกษารายวิชาประวัติศาสตร์สำหรับชั้น ป.4-ป.6 ในแต่ละสถานศึกษา
- (2) สร้างเนื้อหาหลักสูตรแกนกลาง “ประวัติศาสตร์นครเชียงใหม่” ระดับประถมศึกษาปีที่ 4-6 โดยมีรายละเอียด แบ่งเป็น หน่วย/บท/ ตามมาตรฐานและตัวชี้วัด ของหลักสูตร
- (3) ครูในสถานศึกษาทำวิจัยประวัติศาสตร์ชุมชนร่วมกับคนในชุมชน และนำนักเรียนทำกิจกรรมเรียนรู้ประวัติศาสตร์ชุมชน โดยคณะผู้วิจัยอบรมครูเรื่องการวิจัยทางประวัติศาสตร์และแนะนำแหล่งข้อมูล
- (4) เครือข่ายนักวิชาการ เสนอแนวทางบูรณาการประวัติศาสตร์กับศาสตร์ที่แต่ละคนเชี่ยวชาญ

๖.ทุนราชการ

งานของทุนวิชาการและทุกสถานศึกษาในโครงการดำเนินได้ตามกำหนด
 เพราะมีทุนราชการเปิดทางให้ตั้งแต่ต้น ผู้บริหารระดับเขตพื้นที่ ผู้บริหาร

ต้นสังกัดและผู้บริหารสถานศึกษาต่างให้การสนับสนุนทุกกิจกรรมที่
คณะผู้วิจัยนำเสนอ

ค.ทุนเครือข่ายในพื้นที่

การดำเนินงานได้รับความสะดวกมากยิ่งขึ้น เพราะทุนเครือข่ายในพื้นที่เช่น
พระสงฆ์ อปท. สถานศึกษา ภาครัฐกิจ ภาคประชาชน ภาคสื่อฯฯ ให้การ
สนับสนุนทุกเรื่องที่เกี่ยวข้อง เช่นสถานที่ประชุม โดยบางเครือข่ายเช่นคณะ
แพทยศาสตร์ คณะวิศวกรรมศาสตร์ และเครือข่ายจักรยานเชียงใหม่
สนับสนุนในการตีพิมพ์หนังสือเพื่อให้ครูและผู้สนใจประวัติศาสตร์ได้เรียนรู้
ทุกเล่มที่ตีพิมพ์ได้นำเสนออีกครั้งรูป E-Book ในเว็บไซต์

<http://len.edu.cmu.ac.th>

(5). ผลของการเข้าหนุนเสริมวิชาประวัติศาสตร์

5.1 ครูมีความมั่นใจในการสอนรายวิชาประวัติศาสตร์มากขึ้น โดยมีหลักสูตรสถานศึกษาที่
เหมาะสมรองรับ ครูมีความรู้ในกระบวนการวิจัยทางประวัติศาสตร์ ดันตัวศึกษาวิจัยประวัติศาสตร์
ท้องถิ่น ครูมีแนวทางในการบูรณาการวิชาประวัติศาสตร์กับวิชาอื่นๆ มีเทคนิคการสอน จึงมี
ความสุขกับการสอน มีแรงบันดาลใจในการทำงานเพื่อเลื่อนวิทยฐานะ

5.2นักเรียนในโครงการมีความรู้สึกที่ดีต่อการเรียนประวัติศาสตร์และสอบได้คะแนนดีขึ้น สามารถ
นำกิจกรรมมาจัดแสดงโชว์คณะกรรมการประเมินคุณภาพโรงเรียนและตอบคำถามได้

5.3 ชุมชนรอบสถานศึกษาได้มีส่วนร่วมในกระบวนการเรียนรู้ประวัติศาสตร์ชุมชน

กรอบหลักสูตรสถานศึกษารายวิชาประวัติศาสตร์สำหรับชั้น ป.4-ป.6 ในแต่ละสถานศึกษา

ผลการประชุมร่วมกันระหว่างสถานศึกษาและชุมชนในโครงการวิจัย ทำให้ได้กรอบหลักสูตร

รายวิชาประวัติศาสตร์ในหลักสูตรสถานศึกษาเป็น 3 รูปแบบดังนี้

สถานศึกษา	ภาคเรียนที่ 1		ภาคเรียนที่ 2	
โรงเรียน วัดสวนดอก	ประวัติศาสตร์ชาติ 20 ชั่วโมง		ปวศ.เชียงใหม่ 12 ชั่วโมง	ปวศ.ชุมชน 8 ชั่วโมง
	รายวิชา		บูรณาการแบบคู่ขนาน	
โรงเรียน วัดชะจาว	ประวัติศาสตร์ชาติ 20 ชั่วโมง		ปวศ.เชียงใหม่ 8 ชั่วโมง	ปวศ.ชุมชน 12 ชั่วโมง
	รายวิชา		บูรณาการแบบหัวเรื่อง / โครงการ	
โรงเรียนอนุบาล เชียงใหม่	ประวัติศาสตร์ ชาติ 14 ชั่วโมง	ปวศ.เชียงใหม่ 6 ชั่วโมง	ประวัติศาสตร์ชาติ 14 ชั่วโมง	ปวศ.ชุมชน 6 ชั่วโมง
	รายวิชา	เพิ่มเวลาจากคาบ ว่าง	รายวิชา	เพิ่มเวลาจากคาบ ว่าง
โรงเรียนพุทธิ โศภน	ประวัติศาสตร์ชาติ 20 ชั่วโมง		ปวศ.เชียงใหม่ 12 ชั่วโมง	ปวศ.ชุมชน 8 ชั่วโมง
	รายวิชา		รายวิชา	
โรงเรียน วัดเจ็ดยอด	ประวัติศาสตร์ชาติ 20 ชั่วโมง		ปวศ.เชียงใหม่ 12 ชั่วโมง	ปวศ.ชุมชน 8 ชั่วโมง
	รายวิชา		รายวิชา	
โรงเรียนเชิงดอย	ประวัติศาสตร์ชาติ 20 ชั่วโมง		ปวศ.เชียงใหม่ 12 ชั่วโมง	ปวศ.ชุมชน 8 ชั่วโมง
	รายวิชา		รายวิชา	
โรงเรียนคำเที่ยง อนุสรณ์	ประวัติศาสตร์ชาติ 20 ชั่วโมง		ปวศ.เชียงใหม่ 12 ชั่วโมง	ปวศ.ชุมชน 8 ชั่วโมง

	รายวิชา		รายวิชา	
โรงเรียนเทศบาล ดอกเงิน	ประวัติศาสตร์ชาติ 20 ชั่วโมง		ปวศ.เชียงใหม่ 12 ชั่วโมง	ปวศ.ชุมชน 8 ชั่วโมง
สถานศึกษา	ภาคเรียนที่ 1		ภาคเรียนที่ 2	
โรงเรียนเทศบาล วัดศรีสุพรรณ	ประวัติศาสตร์ชาติ 20 ชั่วโมง		ปวศ.เชียงใหม่ 12 ชั่วโมง	ปวศ.ชุมชน 8 ชั่วโมง
	รายวิชา		รายวิชา	
โรงเรียนเทศบาล วัดท่าสะท้อน	ปวศ.ชาติ 20 ชั่วโมง	ปวศ.เชียงใหม่	ปวศ.ชาติ 20 ชั่วโมง	ปวศ.เชียงใหม่
		ปวศ.ชุมชน (รวม 20 ชั่วโมง)		ปวศ.ชุมชน (รวม 20 ชั่วโมง)
	รายวิชา	สาระเพิ่มเติม / บูรณาการกับวิชา อื่น	รายวิชา	สาระเพิ่มเติม / บูรณาการกับวิชา อื่น
โรงเรียนเทศบาล วัดศรีปิงเมือง	ประวัติศาสตร์ชาติ 20 ชั่วโมง		ปวศ.เชียงใหม่ 12 ชั่วโมง	ปวศ.ชุมชน 8 ชั่วโมง
	รายวิชา		รายวิชา	
โรงเรียนต้นแก้ว ผดุงพิทยาลัย	ประวัติศาสตร์ชาติ 20 ชั่วโมง		ปวศ.เชียงใหม่ 12 ชั่วโมง	ปวศ.ชุมชน 8 ชั่วโมง
	รายวิชา		รายวิชา / โครงการ	

หมายเหตุ

- แสดงสัดส่วนการสอนประวัติศาสตร์ชาติ
- แสดงสัดส่วนการสอนประวัติศาสตร์นครเชียงใหม่
- แสดงสัดส่วนการสอนประวัติศาสตร์ชุมชน

ลำดับเนื้อหาประวัติศาสตร์นครเชียงใหม่สำหรับเด็กนักเรียนชั้นประถมศึกษาและตัวชี้วัดตาม

หลักสูตรแกนกลาง

ชั้นประถมศึกษาปีที่ 4

หน่วยที่ 1 เชียงใหม่ของเรา

บทที่ 1 ความรู้ทั่วไปด้านกายภาพเชียงใหม่

บทที่ 2 ความรู้ทั่วไปด้านสังคมและการปกครองของจังหวัดเชียงใหม่

หน่วยที่ 2 เชียงใหม่ในอดีต

บทที่ 1 ก่อนตั้งนครเชียงใหม่

บทที่ 2 กำเนิดนครเชียงใหม่

บทที่ 3 หลักฐานทางประวัติศาสตร์ที่สำคัญ

หน่วยที่ 3 พัฒนาการของนครเชียงใหม่

บทที่ 1 ยุคสมัยของนครเชียงใหม่ในสมัยราชวงศ์มังราย

บทที่ 2 เชียงใหม่ในฐานะศูนย์กลางอาณาจักรล้านนา

บทที่ 3 ภูมิปัญญาและบุคคลสำคัญในสมัยราชวงศ์มังราย

ชั้นประถมศึกษาปีที่ 5

หน่วยที่ 1 เชียงใหม่ภายใต้การปกครองของพม่า

บทที่ 1 นโยบายของพม่าต่อนครเชียงใหม่

บทที่ 2 ผลกระทบจากการปกครองของพม่า

หน่วยที่ 2 ยุคฟื้นฟูนครเชียงใหม่

บทที่ 1 ยุคเก็บผักใส่ซ้า เก็บข้าใส่เมือง

บทที่ 2 ผลจากการฟื้นฟูนครเชียงใหม่

บทที่ 3 ภูมิปัญญาและบุคคลสำคัญ

หน่วยที่ 3 อิทธิพลของชาติตะวันตกในสังคมล้านนา

บทที่ 1 การขยายตัวของชาติตะวันตก

บทที่ 2 การเกิดประเทศไทย

ชั้นประถมศึกษาปีที่ 6

หน่วยที่ 1 การเปลี่ยนแปลงของนครเชียงใหม่

บทที่ 1 เชียงใหม่ในสมัยรัชกาลที่ 5 ถึง การเปลี่ยนแปลงการปกครอง พ.ศ.2475

- บทที่ 2 เชียงใหม่ยุคหลังเปลี่ยนแปลงการปกครอง
- หน่วยที่ 2 เชียงใหม่ในยุคโลกาภิวัตน์
- บทที่ 1 ความหมายและความสำคัญของโลกาภิวัตน์
- บทที่ 2 รูปแบบและมิติของโลกาภิวัตน์
- บทที่ 3 เชียงใหม่ในยุคโลกาภิวัตน์
- หน่วยที่ 3 การรื้อฟื้นความเป็นเชียงใหม่
- บทที่ 1 สังคมที่เปลี่ยนแปลงไป
- บทที่ 2 กระบวนทัศน์ ‘ท้องถิ่นนิยม’ และ ‘วัฒนธรรมชุมชน’
- บทที่ 3 การรื้อฟื้นความเป็นเชียงใหม่

(เนื้อหาคู่มือครูดู ใน DVD แผ่นที่ 2)

รายละเอียดของแต่ละหน่วยการเรียนรู้

ชั้นประถมศึกษาปีที่ 4

หน่วย	บท	มาตรฐานและตัวชี้วัด	เนื้อหาโดยรวม	กิจกรรม
หน่วยที่ 1 เชียงใหม่ของเรา	บทที่ 1 ความรู้ ทั่วไปเกี่ยวกับ จังหวัดเชียงใหม่	ศ4.2 ข้อ 1	ความรู้ทั่วไปเกี่ยวกับจังหวัด เชียงใหม่ เช่น สภาพทาง ภูมิศาสตร์ ภูมิประเทศ ภูมิอากาศ ทรัพยากรธรรมชาติ	ดู VCD / สืบค้นจากสื่อ แหล่งเรียนรู้ต่างๆ / ใบ ความรู้ / ศูนย์การเรียนรู้
	บทที่ ๒ ความรู้ ทั่วไปด้านสังคม และการปกครอง ของนครเชียงใหม่	ศ4.2 ข้อ 1	ความรู้ทั่วไปเกี่ยวกับจังหวัด เชียงใหม่ เช่น สภาพการเมือง การปกครอง ประชากร สภาพ เศรษฐกิจ สังคม วัฒนธรรม	ดู VCD / สืบค้นจากสื่อ แหล่งเรียนรู้ต่างๆ / ใบ ความรู้ / ศูนย์การเรียนรู้
หน่วยที่ 2 เชียงใหม่ในอดีต	บทที่ 1 ก่อนตั้ง นครเชียงใหม่	ศ4.2 ข้อ 1	วัฒนธรรมดั้งเดิมในกลุ่มน้ำปิง นครหริภุญไชย	สื่อรูปภาพ เอกสาร ใบ ความรู้ / ศูนย์การเรียนรู้ / สืบค้นจากสื่อและแหล่ง เรียนรู้อื่นๆ
	บทที่ 2 กำเนิดนคร เชียงใหม่	ศ4.2 ข้อ 1, 2 ศ4.3 ข้อ 1	การสร้างนครเชียงใหม่ ผู้ก่อตั้ง การเลือกชัยภูมิ อาณาเขต	สืบค้นจากสื่อ / การวิพากษ์ หลักฐานทาง / อภิปราย / ทัศนศึกษา / การ์ตูน / กิจกรรมบูรณาการ
	บทที่ 3 หลักฐาน ทางประวัติศาสตร์	ศ4.1 ข้อ 3 ศ4.2 ข้อ 2	หลักฐานทางประวัติศาสตร์ที่พบ ประเภทของหลักฐานทาง	การวิพากษ์หลักฐาน / วิเคราะห์จำแนกหลักฐาน /

	ที่สำคัญ		ประวัติศาสตร์ของนครเชียงใหม่	สื่อ รูปภาพ / ทัศนศึกษา / กิจกรรมบูรณาการ
หน่วยที่ 3 พัฒนาการของ นครเชียงใหม่	บทที่ 1 ยุคสมัยของ นครเชียงใหม่ใน สมัยราชวงศ์มังราย	ส4.1 ข้อ 1, 2	การแบ่งยุคสมัยของนครเชียงใหม่ การนับเวลาของล้านนา	ฟังบรรยาย / สืบค้นจาก แหล่งเรียนรู้ / ศูนย์การ เรียน
	บทที่ 2 เชียงใหม่ ในฐานะศูนย์กลาง อาณาจักรล้านนา	ส4.3 ข้อ 1	ความรุ่งเรืองของนครเชียงใหม่ใน สมัยราชวงศ์มังราย เช่น การเป็น ศูนย์กลางพระพุทธศาสนา เป็น ศูนย์กลางการค้า เป็นต้น	สืบค้นจากสื่อ รูปภาพ / หลักฐาน / ทัศนศึกษา / การ์ตูน / ศูนย์การเรียนรู้ / กิจกรรมบูรณาการ
	บทที่ 3 ภูมิปัญญา และบุคคลสำคัญ ในสมัยราชวงศ์ มังราย	ส4.3 ข้อ 2, 3	ภูมิปัญญาสำคัญ อาทิ ระบบ เหมืองฝาย กฎหมายมังรายศาสตร์ จิตรวง ประเพณี 12 เดือน บุคคล สำคัญ เช่น พญามังราย ฯลฯ	กิจกรรมบูรณาการ / การ์ตูน / ละคร บทบาท สมมติ / สืบค้น / ใบความรู้ / ทัศนศึกษา

ชั้นประถมศึกษาปีที่ 5

หน่วย	บท	มาตรฐานและตัวชี้วัด	เนื้อหาโดยรวม	กิจกรรม
หน่วยที่ 1 เชียงใหม่ ภายใต้การ ปกครองของ พม่า	บทที่ 1 เชียงใหม่ ในฐานะศูนย์ อำนาจของพม่า	ส4.1 ข้อ 1, 2, 3 ส4.2 ข้อ 1, 2	ความอ่อนแอของนครเชียงใหม่ การจัดการของพม่าต่อเชียงใหม่ บทบาทของเชียงใหม่ภายใต้การ ปกครองของพม่า สภาพของนคร เชียงใหม่ในขณะนั้น การรับอารย ธรรมของพม่าสู่นครเชียงใหม่	สืบค้นจากสื่อ แหล่งเรียนรู้ VCD การ์ตูน / ทัศนศึกษา / อภิปราย / โครงการ
	บทที่ 2 ผลกระทบ จากการปกครอง ของพม่า	ส4.1 ข้อ 1, 2, 3 ส4.3 ข้อ 1, 2	ผลกระทบจากการปกครองของ พม่า เช่น ล้านนาเกิดความ อ่อนแอ การกลายสภาพเป็นเมือง ร้าง การขาดแคลนกำลังคน การ ต่อต้านอำนาจของพม่า ฯลฯ	สืบค้นจากสื่อ แหล่งเรียนรู้ VCD การ์ตูน / อภิปราย
หน่วยที่ 2 ยุค ฟื้นฟูนคร เชียงใหม่	บทที่ 1 ยุคเก็บผัก ใส่ซ้า เก็บข้าวใส่ เมือง	ส4.1 ข้อ 1, 2, 3	บทบาทของเจ้าเจ็ดคน การฟื้นฟู นครเชียงใหม่ สภาพของนคร เชียงใหม่ในขณะนั้น	เรียนรู้จากสื่อ แหล่งเรียนรู้ VCD การ์ตูน / ใบความรู้ / ฟังบรรยาย
	บทที่ 2 ผลจากการ ฟื้นฟูนครเชียงใหม่	ส4.2 ข้อ 1, 2, 3 ส4.3 ข้อ 1, 2	การเกิดชุมชนต่างๆ ที่ถูกกวาด ต้อน ความหลากหลายทางชาติ พันธุ์ การตั้งเมืองต่างๆ บริเวณ ชายแดน เชียงใหม่ในฐานะ ศูนย์กลางของอาณาจักรล้านนา	ทัศนศึกษา / สืบค้นจากสื่อ แหล่งเรียนรู้ VCD การ์ตูน รูปภาพ / ใบความรู้ / อภิปราย / ฟังบรรยาย / โครงการ / กิจกรรม

				บูรณาการ
	บทที่ 3 ภูมิปัญญา และบุคคลสำคัญ	ส4.3 ข้อ 3, 4	บุคคลสำคัญ เช่น เจ้ากาวิละ พญา พรหมโวหาร ภูมิปัญญา เช่น ข้าว เงิน ข้าวตอก ข้าวสากข้าวหาง เครื่องปั้นดินเผา ฯลฯ	สืบค้นจากสื่อ แหล่งเรียนรู้ clip รูปภาพ / ทัศนศึกษา / ปฏิบัติ / กิจกรรมบูรณาการ
หน่วยที่ 3 อิทธิพลของ ชาติตะวันตก ต่อสังคม ล้านนา	บทที่ 1 การ ขยายตัวของชาติ ตะวันตก	ส4.3 ข้อ 1, 2	อิทธิพลของลัทธิล่าอาณานิคม ผล ของความก้าวหน้าทาง วิทยาศาสตร์ เทคโนโลยีและการ ปฏิวัติอุตสาหกรรม สาเหตุการ เปลี่ยนแปลงของนครเชียงใหม่	สืบค้นจากสื่อ แหล่งเรียนรู้ / ฟังบรรยาย / อภิปราย
	บทที่ 2 การเกิด ประเทศไทย	ส4.3 ข้อ 1, 2	การรวมตัวกับสยามเกิดเป็น ประเทศไทย	สืบค้นจากสื่อ แหล่งเรียนรู้ / ฟังบรรยาย / อภิปราย

ชั้นประถมศึกษาปีที่ 6

หน่วย	บท	มาตรฐานและตัวชี้วัด	เนื้อหาโดยรวม	กิจกรรม
หน่วยที่ 1 การ เปลี่ยนแปลง ของนคร เชียงใหม่	บทที่ 1 เชียงใหม่ ในสมัยรัชกาลที่ 5 ถึง การ เปลี่ยนแปลงการ ปกครอง พ.ศ.2475	ส4.1 ข้อ 1, 2, 3	อิทธิพลของสยามต่อนคร เชียงใหม่ การผนวกเชียงใหม่ เป็นส่วนหนึ่งของสยาม การ บริหารจัดการของสยาม ความ เปลี่ยนแปลงที่เกิดขึ้นภายหลังถูก ผนวกเป็นส่วนหนึ่งของสยาม	สืบค้น เรียนรู้จากสื่อ แหล่ง เรียนรู้ รูปภาพ แผนผัง แผนที่ / ฟังบรรยาย / อภิปราย
	บทที่ 2 เชียงใหม่ ยุคหลัง เปลี่ยนแปลงการ ปกครอง	ส4.1 ข้อ 1, 2, 3	สภาพของเชียงใหม่ช่วงหลัง เปลี่ยนแปลงการปกครอง พ.ศ. ๒๔๗๕ เช่น การครองชีพ การ ขยายตัวของเมืองเชียงใหม่ ฯลฯ	สืบค้น เรียนรู้จากสื่อ แหล่ง เรียนรู้ รูปภาพ แผนผัง แผนที่ / ฟังบรรยาย / อภิปราย
หน่วยที่ 2 เชียงใหม่ในยุค โลกาภิวัตน์	บทที่ 1 ความหมาย และความสำคัญ ของโลกาภิวัตน์	-	ความหมายและความสำคัญของ โลกาภิวัตน์	สืบค้น เรียนรู้จากสื่อ แหล่ง เรียนรู้ / ฟังบรรยาย / อภิปราย
	บทที่ 2 รูปแบบ และมิติของโลกาภิ วัตน์	ส4.2 ข้อ 1 ส4.3 ข้อ 1, 2	รูปแบบและมิติของโลกาภิวัตน์	สืบค้น เรียนรู้จากสื่อ แหล่ง เรียนรู้ / ฟังบรรยาย / อภิปราย
	บทที่ 3 เชียงใหม่ใน ยุคโลกาภิวัตน์	ส4.2 ข้อ 1 ส4.3 ข้อ 1, 2	การสร้างเมืองเชียงใหม่เป็น ศูนย์กลางของภาคเหนือ การ ขยายตัวของเชียงใหม่	ทัศนศึกษา / สืบค้น เรียนรู้ จากสื่อ แหล่งเรียนรู้ VCD clip ต่างๆ / อภิปราย /

หน่วยที่ 3 การ รื้อฟื้นความ เป็นเชียงใหม่	บทที่ 1 สังคมที่ เปลี่ยนแปลงไป	ส4.3 ข้อ 1, 2	การลบล้างความเป็นเชียงใหม่ ด้วยความเจริญแบบทุนนิยม การ ละทิ้งตัวตนของความเป็น เชียงใหม่	สืบค้น เรียนรู้จากสื่อ แหล่ง เรียนรู้รูปภาพ ข่าว บทความ VCD clip ต่างๆ / อภิปราย
	บทที่ 2 กระบวน ทัศน์ “ท้องถิ่น นิยม” และ “วัฒนธรรมชุมชน”	ส4.3 ข้อ 1, 3, 4	แนวคิดในการฟื้นฟูความเป็น ท้องถิ่นและส่งเสริมเชิดชู วัฒนธรรมชุมชน	สืบค้น เรียนรู้จากสื่อ แหล่ง เรียนรู้รูปภาพ ข่าว บทความ VCD clip ต่างๆ / อภิปราย
	บทที่ 3 การรื้อฟื้น ความเป็นเชียงใหม่	ส4.3 ข้อ 1, 3, 4	การฟื้นฟูตัวตน (อัตลักษณ์) ของ คนเชียงใหม่ การเปลี่ยนแปลง ความเป็นเชียงใหม่จากวิถีชีวิตสู่ ธุรกิจการค้าวัฒนธรรมและการ ท่องเที่ยว	สืบค้น เรียนรู้จากสื่อ แหล่ง เรียนรู้รูปภาพ ข่าว บทความ VCD clip ต่างๆ / อภิปราย

เพื่อให้การสอนของครูดำเนินไปอย่างมีประสิทธิภาพ โครงการวิจัยฯ ได้จัดทำสื่อ 3 อย่างหนุนช่วย
คือ

1. คู่มือครู ป.4-6 (เนื้อหาคู่มือครูดู ใน DVD แผ่นที่ ๒)
2. จัดทำ วิดีทัศน์เพื่อประกอบการเรียนการสอน ประวัติศาสตร์นครเชียงใหม่ระดับประถมศึกษา
3. เรื่องคือ (1)ยุคทองของล้านนา (2)ยุคเก็บผักใส่ซ้าเก็บข้าใส่เมือง (3)ยุครวมล้านนาเข้ากับสยาม
สำหรับนักเรียนชั้น ป.4-5-6

3. หนังสือการ์ตูน 2 เรื่องดังนี้

(1) หนังสือการ์ตูนสำหรับเด็กนักเรียนเรื่อง เจ้าหลวงเชียงใหม่

(2) หนังสือการ์ตูนสำหรับเด็กนักเรียนเรื่องประวัติศาสตร์ไทยในมิตินิตยศาสตร์

วีดิทัศน์ทั้ง 3 เรื่องและการ์ตูน 2 เรื่อง ได้จัดทำเป็น DVD สำหรับเผยแพร่สถานศึกษาในจังหวัด
เชียงใหม่แล้ว

การบูรณาการประวัติศาสตร์กับวิชาอื่นๆ โดยเครือข่ายนักวิชาการ

1. ด้านคณิตศาสตร์ ซึ่งเป็นวิชาเอกสำหรับคนชอบประวัติศาสตร์ ดร.อดิชาติ เกตตะพันธุ์
ภาควิชาคณิตศาสตร์ คณะวิทยาศาสตร์ ได้นำเสนอแนวทางบูรณาการประวัติศาสตร์กับคณิตศาสตร์

เมื่อบูรณาการแล้วกลายเป็นเรื่องง่ายทั้งสองวิชา ครูและนักเรียนสามารถเรียนรู้อย่างสนุกสนานมากกว่าการออกนอกสถานที่อย่างเดิม เช่นกิจกรรมการวัดความสูงเจดีย์ วัดความสูงเสาธง วัดความสูงอาคารเรียน ฯลฯ ด้วยสามเหลี่ยมคล้าย การวัดความกว้างของแม่น้ำด้วยเทคโนโลยีคอมพิวเตอร์ที่นักเรียนต่างมีความสามารถขั้นพื้นฐานอยู่แล้ว การเรียนรู้โหราศาสตร์ผ่านตัวเลขฤกษ์ก่อสร้าง การคำนวณขนาดอุโบสถ-วิหารในวัด (ดู การบูรณาการคณิตศาสตร์กับประวัติศาสตร์ใน DVD แผ่นที่ 3 และทีวีครู)

(2)ด้านวิทยาศาสตร์ได้บูรณาการกับวิชาประวัติศาสตร์ ดร.ศิริวรรณ เกตตะพันธุ์ภาควิชาเคมี คณะวิทยาศาสตร์ ได้เสนอแนวทางบูรณาการประวัติศาสตร์กับวิทยาศาสตร์ โดยคิดกิจกรรม 6 กิจกรรมให้ครูและนักเรียนทดลองปฏิบัติประกอบด้วย กิจกรรมที่ 1 ความลับของสีในจิตรกรรม กิจกรรมที่ 2 สมบัติของลูงหนาน กิจกรรมที่ 3 มหัศจรรย์ปูนกับการปั้น กิจกรรมที่ 4 โลหะอะไรเอ่ย กิจกรรมที่ 5 เครื่องเงินพูดได้ และกิจกรรมที่ 6 ประวัติศาสตร์ประทับใจ ครูและนักเรียนปฏิบัติได้อย่างสนุกสนานและมีความสุขในการเรียนรู้ประวัติศาสตร์แบบบูรณาการกับวิทยาศาสตร์ (ดู การบูรณาการวิทยาศาสตร์กับประวัติศาสตร์ใน DVD แผ่นที่ 3)

(3)ด้านชีววิทยา รศ.ดร.ยุวดี พิรพรพิศาลและคณะประกอบด้วยอาจารย์สาขาชีววิทยาและนักศึกษาปริญญาโท ปริญญาเอกจัดทำโครงการบูรณาการชีววิทยากับประวัติศาสตร์ โดยใช้แหล่งน้ำประวัติศาสตร์ข้างสถานศึกษาเป็นพื้นที่เรียนรู้ จัดอบรมทั้งครูและตัวแทนนักเรียนในพื้นที่แหล่งน้ำสำคัญๆ จนครูและตัวแทนนักเรียนสามารถใช้เครื่องมือตรวจสอบคุณภาพน้ำได้ นำไปขยายผลให้เพื่อนนักเรียนในโรงเรียนปฏิบัติการในแหล่งน้ำข้างสถานศึกษา โดยได้มอบเครื่องมือให้ทุกโรงเรียนและมีทีมงานนักศึกษาปริญญาโทและปริญญาเอกสาขาชีววิทยาช่วยกำกับ นำผลเสนอร่วมกันที่คณะวิทยาศาสตร์ มหาวิทยาลัยเชียงใหม่ เป็นกระบวนการเรียนรู้ที่ผู้บริหารสถานศึกษา ครูและนักเรียนได้ความรู้ทางชีววิทยาในแหล่งน้ำใกล้โรงเรียนอย่างสนุกสนาน ทุกคนที่เกี่ยวข้องมีความสุขกับการเรียนรู้

(4)ด้านประวัติศาสตร์ศิลป์ อาจารย์สุรัชย์ จงจิตงามจากคณะวิจิตรศิลป์ จัดทำคู่มือประวัติศาสตร์ศิลป์รอบสถานศึกษา 13 แห่งและคู่มือความรู้ทั่วไปเกี่ยวกับศิลปกรรมล้านนา เพื่อให้บริหารสถานศึกษา ครูและผู้นำชุมชนได้นำไปศึกษาและสอนอย่างมั่นใจ เช่นเดียวกับด้าน

สถาปัตยกรรม ดร.เชาวลิต ลัยเจริญ จากคณะสถาปัตยกรรมศาสตร์ มหาวิทยาลัยเชียงใหม่จัดทำคู่มือสถาปัตยกรรมรอบ 13 สถานศึกษาให้ บริหารสถานศึกษา ครูและผู้นำชุมชนนำไปสอนไปอธิบายในชุมชนได้อย่างมั่นใจเพราะมีหลักวิชานักแน่น

(5) ด้านประวัติศาสตร์ชุมชน นอกจากครูและผู้นำชุมชนร่วมกันจัดทำแล้ว คณะผู้วิจัยร่วมกับครูและชุมชนได้จัดทำเอกสารประวัติศาสตร์ชุมชนรอบสถานศึกษาโดยมีหลักฐานต่างๆ ให้ผู้บริหาร ครูและผู้นำชุมชนนำไปใช้อธิบายต่อไปได้อย่างมั่นใจมากขึ้น เพราะเรื่องราวในอดีตมากกว่าร้อยปี ต้องอาศัยหลักฐานลายลักษณ์ร่วมสมัยเป็นหลักฐาน ขณะเดียวกันได้นำครูและนักเรียนใช้หลักฐานในหอจดหมายเหตุแห่งชาติ เพื่อเป็นกิจกรรมสืบค้นต่อไป ขณะเดียวกันได้เชิญคุณสันต์ อุทัยเลี้ยงเครือข่ายนักวิชาการ จาก มหาวิทยาลัยมหิดลแนะนำการสืบค้นข้อมูลในคอมพิวเตอร์ ทั้งครูและนักเรียนได้ทดลองปฏิบัติกันจนสืบค้นได้

(6) เพื่อให้ครูประถมศึกษาามีเทคนิคการสอนวิชาประวัติศาสตร์สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาเพิ่มขึ้นโดยคนรุ่นใหม่ได้เชิญนิสิตปริญญาโทสาขาการสอนสังคมศึกษา คณะครูศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัยนำเสนอเทคนิคการสอนสำหรับชั้นประถมศึกษา โดยให้ครูได้ทดลองปฏิบัติจนสามารถนำไปใช้ได้ (ดู www.youtube.com)

สิ่งที่ครูได้รับจากโครงการนี้จึงประกอบด้วย

- (1) โครงสร้างหลักสูตรสถานศึกษารายวิชาประวัติศาสตร์
- (2) คู่มือครูที่มีเนื้อหาประวัติศาสตร์นครเชียงใหม่ พร้อมกรอบหลักสูตรกำกับ
- (3) ดีวีดี ประวัติศาสตร์นครเชียงใหม่ 3 เรื่องคือ 1) ยุคทองแห่งล้านนา 2) ยุคเก็บผักใส่ซ้าเก็บข้าใส่เมือง 3) ยุคการเปลี่ยนแปลงในล้านนา
- (4) การ์ตูนสำหรับนักเรียน 2 เรื่อง คือ 1) เจ้าหลวงเชียงใหม่ 2) ประวัติศาสตร์ไทยในมิตินิตศาสตร์
- (5) แนวการสอนประวัติศาสตร์สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษา
- (6) แนวทางการสอนแบบบูรณาการวิชาประวัติศาสตร์กับวิชาอื่นๆ

ทุกรายการดังกล่าวได้จัดทำเป็น DVD ชุด Ilen Chiangmai จำนวน 8 แผ่น

จากเชียงใหม่สู่เชียงราย

1.ประวัติศาสตร์ชาติ ยังก “เขวน”ไว้ตามแบบเรียนของกระทรวงศึกษาธิการ แต่ฝึกครูและนักเรียนให้ใช้แนวทางวิพากษ์วิธีทางประวัติศาสตร์ (Historical Criticism)

2.ประวัติศาสตร์ท้องถิ่นในฐานะหลักสูตรแกนกลางคือประวัติศาสตร์เมืองเชียงราย ซึ่งเชียงรายเป็นแหล่งสร้างสมองค์ความรู้ที่ต่อเนื่องมายาวนาน เช่น

งานรุ่นตำนานเช่น ตำนานพื้นเมืองเชียงแสน ตำนานสุวรรณโคมคำ ตำนานสิงหนวัติ ฯลฯ

งานรุ่น พงศาวดารโยนกของพระยาประชาภิจักรจักร

งานประวัติศาสตร์ทั้งที่เป็นลายลักษณ์และไม่เป็นลายลักษณ์ของมิชชันนารีชาวอเมริกัน เช่นนายแพทย์วิลเลียม บริกส์(Dr. William A.Briggs) (คศ.1903-1917/พศ.2446-2460)

งานรุ่นประวัติศาสตร์ของจิตร ภูมิศักดิ์ เช่น ความเป็นมาของคำสยาม ไทย ลาวและขอม และลักษณะทางสังคมของชื่อชนชาติ (กรุงเทพฯ:มูลนิธิโครงการตำราสังคมศาสตร์และมนุษยศาสตร์ สมาคมสังคมศาสตร์แห่งประเทศไทย 2519)

งานรุ่นของบุญช่วย ศรีสวัสดิ์ เช่น 30 ชาติในเชียงราย

งานชุดค้นชุดแต่งทางโบราณคดีของกรมศิลปากร

งานแปลจากภาษาจีนของคณะกรรมการสืบค้นประวัติศาสตร์ไทยในเอกสารภาษาจีน สำนักเลขาธิการนายกรัฐมนตรีเมื่อ 2539 เรื่อง ปาไปสิฟู-ปาไปต้าเตียน

งานตำรา ประวัติศาสตร์ล้านนา ของศาสตราจารย์สวัสดิ์ อ่องสกุล (2553 พิมพ์ครั้งที่ 7)

ช่วงเชียงรายมีอายุครบ 725 ปี ปี 2529 ได้เตรียมการสร้างงานวิชาการรวมเล่มในอนุสรณ์การสมโภชเมืองเชียงราย 725 ปี ร่วมในงานสมโภชการตั้งเมืองเชียงราย 26 มกราคม 2530 (ถือว่าเชียงรายตั้งเมื่อวันศุกร์ ขึ้น 15 ค่ำ เดือน 3 ปีจอ จศ.624 ตรงกับ 26 มกราคม พศ.1805)

ช่วง 2542 นักศึกษาในโครงการสนับสนุนการเพิ่มวุฒิของบุคลากรสู่ระดับบัณฑิตศึกษา สถาบันราชภัฏเชียงราย ได้รับมอบหมายงานจากสมโชติ อ่องสกุลเกิดเป็นหนังสือ เชียงรายใน 100 ปีแล้วแล้ว

ช่วงเชียงรายมีอายุครบ 750 ปีใน พศ.2555 มีหลายฝ่ายในเชียงรายร่วมกันสร้างงานวิชาการเพื่อประวัติศาสตร์เชียงรายหลายเล่มเช่น

(1) ประวัติศาสตร์เมืองเจียงฮาย เขียนโดยบัณฑิต กีนาวงศ์และคณะ (ปี 2546 บดินกีนาวงศ์ และคณะครูคือปริญญา กายสิทธิ์ เตือนใจ ไชยศิลป์ ปิ่นนริศ จันทิมา พชรินทร์ ชัยอินคำ สมบัติวิทยาคม สืบศักดิ์ พรหมแย้ม และวิภาวดี สิงขรัตน์ เขียนเรื่อง ประวัติศาสตร์เมืองเชียงราย-เชียงแสน ตีพิมพ์โดยมูลนิธิส่งเสริมสถาบันอุดมศึกษาจังหวัดเชียงราย 2546)

(2) ที่ระลึก 750 ปีเมืองเชียงราย จัดทำโดยสำนักงานวัฒนธรรมจังหวัดเชียงราย มีบัณฑิต จันวัน สถาบันยวนเชียงรายเป็นประธานคณะทำงาน รวบรวมเรื่องหลากหลายเช่น
ชำระประวัติศาสตร์เชียงรายสืบค้น “พญามังราย” ไม่ใช่ พระยาเมงราย หรือพ่อขุนเม็งราย
โดยสวัสดิ์ อ่องสกุล
พญามังราย ผู้สร้างเมืองเชียงราย
ประวัติศาสตร์เมืองเชียงราย
วิถีแห่งการกิน
โดย บดินทร์ จันวัน
หมายเหตุเมืองเชียงราย
โดย นิคม บุญเสริม
รัฐยวนล้านนากับนานารัฐ
โดย รุ่ง ใจมา
มังรายศาสตร์:กระจกสะท้อนสังคมล้านนา
โดย สุรชัย อุพารวงศ์ และ ชนนักรณ์ บุญเกิดทรัพย์
โบสถ์ วัด มัสยิด
โดยวินัยพร ทองสุข มริทรา แก้วรุ่ง สมพล วีระพงษ์สุชาติ
กาด โดย กานตญา ศรีสุนทร
ฯลฯ

(3) เอกลักษณ์ทางวัฒนธรรมเชียงราย จัดทำโดยมหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงราย รวมหลายเรื่อง เช่น ชาวเชียงราย ใช่ว่าจะไร้ราก พื้น้องหลากหลายชาติพันธุ์ สร้างสรรค์ภาษาและวรรณกรรม ประเพณี พิธีกรรม งานศิลปะ และของกิน ชาวเชียงราย

(4) บันทึกภาพเมืองเชียงรายในอดีต โดยสำนักงานวัฒนธรรมจังหวัดเชียงราย

ฯลฯ รวมทั้งรายงานการสัมมนาเชิงรายศึกษาที่ ม.ราชภัฏเชียงรายจัดอย่างต่อเนื่อง ผลงานดังกล่าวเป็นฐานทางวิชาการให้ครูและชุมชนในเชียงราย ร่วมกับทีมนักวิชาการของ มหาวิทยาลัยเชียงใหม่และมหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงรายจะเข้าช่วยเรื่องลำดับเนื้อหาประวัติศาสตร์ เชียงรายสำหรับเด็กนักเรียนชั้นประถมศึกษาและตัวชี้วัดตามหลักสูตรแกนกลางต่อไป รวมทั้ง ร่วมกันคิดเรื่องสื่อช่วยการเรียนรู้ ทั้งนี้อาจขยายเนื้อหาให้ครอบคลุมถึงลุ่มน้ำโขงและประชาคม อาเซียนด้วย

3.ประวัติศาสตร์ชุมชน คือประวัติศาสตร์ชุมชนรอบสถานศึกษา ที่ครูและชุมชนต้อง ช่วยกันสืบค้นหลักฐานและสร้างองค์ความรู้กันไป

4.แนวทางการบูรณาการวิชาประวัติศาสตร์กับศาสตร์ต่างๆ เครือข่ายนักวิชาการของ มหาวิทยาลัยเชียงใหม่และมหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงรายจะนำเสนอต่อครูผู้เข้าร่วมโครงการต่อไป

5.กรอบหลักสูตรสถานศึกษารายวิชาประวัติศาสตร์สำหรับชั้น ป.4-ป.6 ในแต่ละ สถานศึกษา จะแบ่งเวลาเรียนรู้ประวัติศาสตร์ชาติ ประวัติศาสตร์ท้องถิ่นและประวัติศาสตร์ชุมชน เท่าไรดูแนวทางปฏิบัติของสถานศึกษาในเชียงใหม่เป็นแนวทางได้ โดยต่อไปอาจมีแบบของ “เชียงรายโมเดล”เพิ่มขึ้นก็ได้

แหล่งข้อมูลเพิ่มเติม

<http://onknow.blogspot.com/2008/08/11-2551.html>

<http://ilen.edu.cmu.ac.th>

www.youtube.com (การสอนสังคมศึกษาสำหรับเด็กประถมศึกษาจัดอบรมครู โดย Ilen Chiangmai)

DVD ชุด Ilen Chiangmai

ภาคผนวก ข.

รายชื่อเครือข่ายนักวิชาการ โครงการ LLEN Chiangmai

รศ.ดร.ยุวดี พิรพลพิศาล	ภาควิชาชีววิทยา คณะวิทยาศาสตร์ มหาวิทยาลัยเชียงใหม่
(อาจารย์ดีเด่นแห่งชาติ	ของที่ประชุมประธานสภาอาจารย์มหาวิทยาลัยแห่งประเทศไทย
สาขาวิทยาศาสตร์ เทคโนโลยี ประจำปี 2550)	โทร.0818850581
ผศ.ดร.ชิตชล ผลารักษ์	ภาควิชาชีววิทยา คณะวิทยาศาสตร์ มหาวิทยาลัยเชียงใหม่
	โทร.0817160290
อ.ดร.จิรพร เพกเกาะ	ภาควิชาชีววิทยา คณะวิทยาศาสตร์ มหาวิทยาลัยเชียงใหม่
	โทร.0891096019
อ.ดร. อติชาต เกตตะพันธุ์	หน่วยวิจัยคณิตศาสตร์และวิทยาศาสตร์โบราณคดี
	ภาควิชาคณิตศาสตร์ คณะวิทยาศาสตร์ มหาวิทยาลัยเชียงใหม่
	โทร.0837631536
อ.ดร.ศิริวรรณ เกตตะพันธุ์	ภาควิชาเคมี คณะวิทยาศาสตร์ มหาวิทยาลัยเชียงใหม่
	โทร.0846085461
ผศ.ดร. วสันต์ จอมภักดี	คณะวิศวกรรมศาสตร์ มหาวิทยาลัยเชียงใหม่
	โทร.0815682108
อ. สุรัชย์ จงจิตงาม	คณะวิศวกรรมศาสตร์ มหาวิทยาลัยเชียงใหม่
	โทร.0896826573
ผศ.ดร.เชาวลิต สัยเจริญ	คณะสถาปัตยกรรมศาสตร์ มหาวิทยาลัยเชียงใหม่
	โทร.0811663974

นาย ชันนะ ปิ่นเงิน	ผู้เชี่ยวชาญภาษาโบราณ โทร.0843685235
หนานศรีเลา เกษพรหม	ผู้เชี่ยวชาญภาษาล้านนา โทร.0871834587
น.ส.สุพรรณี มหรรณพกุล	ทีมงานของ ดร. วสันต์ จอมภักดี คณะวิศวกรรมศาสตร์ มช. โทร.0817165970
อ. ภูเดช แสนสา	อาจารย์พิเศษ มหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงใหม่ โทร.0815307861
นาย วสันต์ อุทัยเลี้ยง	หอสมุดและคลังความรู้ มหาวิทยาลัยมหิดล โทร.0894963998
นายอภิชนม์ สัจจะพัฒนกุล	นิสิตปริญญาโทสาขาวิชาการสอนสังคมศึกษา คณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย โทร.0806218758
นายสรนัทร เทียมดาว	นักศึกษาปริญญาเอกสาขาวิทยาศาสตร์สิ่งแวดล้อม คณะวิทยาศาสตร์ มหาวิทยาลัยเชียงใหม่ โทร.0848080311
อ.นพรัตน์ สิทธิวงศ์	นักศึกษาปริญญาเอกสาขาวิทยาศาสตร์สิ่งแวดล้อม คณะวิทยาศาสตร์ มหาวิทยาลัยเชียงใหม่ โทร.0891593093
นายเอกชัย ญาณะ	นักศึกษาปริญญาเอกสาขาวิทยาศาสตร์สิ่งแวดล้อม คณะวิทยาศาสตร์ มหาวิทยาลัยเชียงใหม่ โทร.0835719345

(ดู ประวัติและผลงานทางวิชาการของเครือข่ายนักวิชาการ ใน DVD ชุด LLEN Chiangmai แผ่น 5)

คณะผู้วิจัย : ประวัติและผลงานทางวิชาการ

1.หัวหน้าโครงการวิจัย

1. ชื่อ นายสมโชค อึ้งสกุล Somchot Ongsakul

2. สถานที่ทำงาน คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยเชียงใหม่

3. ประวัติการศึกษา

กศ.บ(เกียรตินิยม) จากมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร (พ.ศ.2517)

กศ.ม(ประวัติศาสตร์)จากมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร (พ.ศ.2521)

4 ประวัติการรับราชการ

เริ่มรับราชการเมื่อ 28 พฤษภาคม พ.ศ.2522 สังกัด แผนกอิสระสังคมวิทยาและมานุษยวิทยา
มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์

พ.ศ. 2525 โอนรับราชการที่คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยเชียงใหม่

พ.ศ.2539 ตำแหน่งรองศาสตราจารย์ประจำภาควิชาพื้นฐานทางการศึกษา คณะศึกษาศาสตร์

6 มี.ค.2552 พนักงานมหาวิทยาลัยสายวิชาการ ตำแหน่งรองศาสตราจารย์ ระดับ 9 สายวิชา

สังคมศาสตร์การศึกษาและพื้นฐานการศึกษา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยเชียงใหม่

5.ตำแหน่งอื่น เช่น

พ.ศ.2541 กรรมการสิ่งแวดล้อมศิลปกรรมท้องถิ่นจังหวัดเชียงใหม่

พ.ศ.2543 อนุกรรมการผังเมืองประวัติศาสตร์ จังหวัดเชียงใหม่

พ.ศ.2544 อนุกรรมการผังเมืองเฉพาะ จังหวัดเชียงใหม่

พ.ศ.2544 กรรมการอนุรักษ์เมืองประวัติศาสตร์ จังหวัดเชียงใหม่

พ.ศ.2548 กรรมการมูลนิธิธรรมาภิบาลอนุรักษ์ฝ่ายเหนือ

พ.ศ.2554 อนุกรรมการอนุรักษ์และพัฒนาเมืองเก่าเชียงใหม่

6.นักวิชาการที่ปรึกษา เช่น

พ.ศ.2539-2540นักวิชาการที่ปรึกษาด้านประวัติศาสตร์ ของบริษัทมรดกโลก ในการเสนอแผน

ปรับปรุงศาลากลางจังหวัดเชียงใหม่หลังเดิมเป็นหอศิลปวัฒนธรรมล้านนา

พ.ศ.2541-2542 นักวิชาการที่ปรึกษาด้านประวัติศาสตร์ของบริษัทCity Neon ในการเสนอแผน การ
จัดแสดงภายในหอวัฒนธรรมเมืองเชียงใหม่(Chiang mai City Cultural Centre)

พ.ศ.2543-2544 นักวิชาการที่ปรึกษาของห้างหุ้นส่วนจำกัดออลกอด ร่วมกับบริษัทซีทีเอ็นเอและ
มาเจนต้า ในการจัดแสดงภายในหอศิลปวัฒนธรรมเมืองเชียงใหม่ ระยะที่ 1 (2544)

ตุลาคม 2544 นักวิชาการที่ปรึกษาของห้างหุ้นส่วนจำกัดคลองกุดร่วมกับบริษัทบูล แปซิฟิคในการจัด
นิทรรศการถาวรในหอศิลปวัฒนธรรมเมืองเชียงใหม่ ระยะที่ 2(2545)

นักวิชาการที่ปรึกษากรรมการสถาปนิกล้านนา ตั้งแต่สมัยอาจารย์ชวลิตดำรงตำแหน่งประธาน
กรรมการฯ ถึงสมัย ดร.นิวัตร ตันตยานุสรณ์เป็นประธาน

7.ผลงานทางวิชาการ

(7.1) งานวิจัย เช่น

วิธีการผลิตหม้อและน้ำดันหม้อองุ่น

งบประมาณแผ่นดิน 2527 (ทำเป็นคณะ)

การสืบค้นหลักฐานทางการศึกษาในล้านนา : การศึกษาในบ้าน

งบประมาณแผ่นดิน 2528 (ทำเป็นคณะ)

พัฒนาการของวิชาชีพครูในประเทศไทย

งบประมาณ 2531 มหาวิทยาลัยเชียงใหม่ (ทำสองคน)

การสืบค้นหลักฐานทางการศึกษาในล้านนา : ศึกษากรณีโรงเรียนจีน

งบประมาณแผ่นดิน 2530 (ทำคนเดียว)

วิเคราะห์ผลการปฏิบัติงานตามภาระหน้าที่หลักของมหาวิทยาลัยเชียงใหม่ช่วง พ.ศ.2507-2539

งบประมาณแผ่นดิน 2530 (ทำ 2 คน)

ผังเมืองเชียงใหม่ในฐานะเมืองประวัติศาสตร์ที่มีชีวิตในอดีตและอนาคต

สนับสนุนโดยกองทุนหนังสือเจ้าหลวงเชียงใหม่ 2540 นำเสนอที่ประชุมนานาชาติ ไทยศึกษาครั้งที่
6 ณ โรงแรมเชียงใหม่ฮิลล์ 14-17 ตุลาคม 2539 (ทำคนเดียว)

การสืบค้นหลักฐานทางการศึกษาในล้านนา:กรณีชุมชนช่าง

งบประมาณแผ่นดิน ปี พ.ศ.2545 (ทำเป็นคณะ)

ประวัติศาสตร์ชุมชนในเชียงใหม่: การสร้างประวัติศาสตร์ท้องถิ่น (ทำคนเดียว)

สนับสนุนโดยสำนักงานกองทุนสนับสนุนการวิจัย (1 ก.พ.2544-31 มกราคม 2546)

ตีพิมพ์ใน หนังสือพิมพ์ พลเมืองเหนือ บางตอนคือ เรื่องเชียงใหม่สมัยสงครามโลกครั้งที่สอง
ได้รับการแปลเป็นภาษาอังกฤษโดยทีมงานของ Hak Hakanson วิศวกรผู้สนใจเรื่องสงครามโลก
ครั้งที่สอง (2552)

ประวัติศาสตร์ของแหล่งเรียนรู้ทางประวัติศาสตร์ในเวียงเชียงใหม่

งบประมาณแผ่นดิน ปี พ.ศ.2547 (ทำคนเดียว)

ประวัติศาสตร์วัฒนธรรมลุ่มแม่น้ำวัง (ทำคนเดียว)

สนับสนุนโดยสำนักงานคณะกรรมการวัฒนธรรมแห่งชาติ 2548

การจัดทำแผนแม่บทเพื่อการอนุรักษ์และพัฒนาแม่น้ำปิง (ทำเป็นคณะ)

สนับสนุนโดยกระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม 2547

ประเมินโครงการอนุรักษ์และพัฒนาแม่น้ำปิง 2547-2548 (ทำเป็นคณะ)

สนับสนุนโดยกระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม 2547

เส้นทางในประวัติศาสตร์จากบันทึกร่วมสมัย (ทำคนเดียว)

สนับสนุนโดยงบประมาณเงินรายได้ประจำปี พ.ศ.2549 คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยเชียงใหม่

ตีพิมพ์เป็นรายเส้นทางแล้ว 2 เส้นทาง โดยเครือข่ายจักรยานเชียงใหม่ 2553 และ 2554

โครงการศึกษาประวัติศาสตร์พุทธศาสนาเพื่อพัฒนาวัดป่าแดงมหาวิหารอย่างยั่งยืน (ทำเป็นคณะ)

สนับสนุนโดยโครงการสนับสนุนและส่งเสริมการพัฒนางานวิจัย มหาวิทยาลัยเชียงใหม่ 2551

ตีพิมพ์ในโอกาส 40 ปีคณะวิศวกรรมศาสตร์ มช.และเป็นที่ระลึกงานถวายเป็นพระราชทานประจำปี

2554 ณ วัดป่าแดงมหาวิหาร โดยคณะวิศวกรรมศาสตร์ มหาวิทยาลัยเชียงใหม่ 2554

เชียงใหม่เมื่อร้อยกว่าปีในแผนที่-แผนผังร่วมสมัย

สนับสนุนโดยงบรายได้ คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยเชียงใหม่ พ.ศ.2551(ทำคนเดียว)

แหล่งเรียนรู้ทางประวัติศาสตร์สองข้างถนนสุเทพ

สนับสนุนการตีพิมพ์โดยมูลนิธิโรงพยาบาลสวนดอก คณะแพทยศาสตร์ มหาวิทยาลัยเชียงใหม่

ตีพิมพ์ครั้งแรก กรกฎาคม 2553 ตีพิมพ์ครั้งที่สอง กันยายน 2553

(7.2)โครงการตำรา 10 เล่ม

(7.3)โครงการสารานุกรมวัฒนธรรมไทย(ภาคเหนือ) 15 เล่ม สนับสนุนโดยธนาคารไทยพาณิชย์

(7.4)บทความทางวิชาการ ตีพิมพ์แล้วในช่วง 2517-2554 จำนวนประมาณ 300 เรื่อง

เช่น "กบฏผู้เสีย : ฝันในภาคใต้"ตีพิมพ์ครั้งแรกใน วารสารประวัติศาสตร์ ปีที่ 7 ฉบับที่ 1

มกราคม - เมษายน 2525 ได้รับการแปลเป็นภาษาญี่ปุ่น โดยศาสตราจารย์ OSAMU AKAGI แผนก

วิชาไทย มหาวิทยาลัยโอซากา วิชาต่างประเทศใน ASPECTS OF REGIONAL POLITICS IN

MODERN ASIA Japan : Association of Asian Studies. Osaka University of Foreign Studies.

1984 pp. 123-148.

ผลงานตีพิมพ์ประจำทุกสัปดาห์ใน **หนังสือพลเมืองเหนือรายสัปดาห์** (พ.ศ.2544-2551)

บางส่วนรวมเล่มในชุดประวัติศาสตร์เพื่อชุมชน เล่ม 1-2-3

(7.5)บันทึกชุด “เมืองในประวัติศาสตร์-ประวัติศาสตร์ในเมือง” (2554-ปัจจุบัน)

8.สิ่งที่ทำ

8.1 หนังสือพิมพ์พลเมืองเหนือรายสัปดาห์ (2544-2551)

8.2 วิทยุชุมชน FM.99 เสียงเสริมสร้างพลังชุมชน (2544-2552)

8.3 เคเบิลทีวี รายการสายตรงเวียงฟิงค์ ใน Nation Channel ที่ WeTV

8.4 ถีบรถจักรยานนำชมรมจักรยานวันอาทิตย์เชียงใหม่รายการย้อนรอยประวัติศาสตร์เดือนละครึ่งรางวัลที่ได้รับ ที่ประชุมประธานสภาอาจารย์มหาวิทยาลัยแห่งประเทศไทย ประกาศยกย่องให้เป็นอาจารย์ดีเด่นแห่งชาติ สาขาสังคมศาสตร์ ประจำปี 2548

ครอบครัว

สมรสกับศาสตราจารย์สร้อยสวัสดิ์ อ่องสกุล ภาควิชาประวัติศาสตร์ คณะมนุษยศาสตร์

มหาวิทยาลัยเชียงใหม่ อาจารย์ดีเด่นแห่งชาติ สาขามนุษยศาสตร์และศิลปกรรมศาสตร์ ประจำปี 2550 มีทายาท 2 คนคือ

นายสัตวแพทย์เหนือ อ่องสกุล ผู้ใช้นาม “ยู่งชะมัด สัตวแพทย์” ในชุมชนออนไลน์โต๊ะ Blueplanet-Pantip.com (พ.ศ.2546-ปัจจุบัน)

นางสาวสิริศรี อ่องสกุล สำเร็จปริญญาตรีสาขาวิชาภาษาญี่ปุ่น คณะมนุษยศาสตร์

มหาวิทยาลัยเชียงใหม่ เกียรตินิยมอันดับหนึ่ง รางวัลเรียนดีเหรียญทอง ได้รับทุนมงกุฎ

(Monbukagakusho) ของรัฐบาลญี่ปุ่นเพื่อศึกษาต่อปริญญาโทและเอกสาขาวิชาประวัติศาสตร์

มหาวิทยาลัยวาเซดะ ประเทศญี่ปุ่น (พ.ศ.2554-ปัจจุบัน)

นักวิจัยอาวุโส:ประวัติและผลงานทางวิชาการ
ศาสตราจารย์สร้อยสวัสดิ์ อ่องสกุล
(Prof.Sarassadee Ongsakul)

ประวัติส่วนตัว

นาง สร้อยสวัสดิ์ นามสกุล อ่องสกุล

เกิด วันที่ 10 ธันวาคม 2495

ที่อยู่ 430/10 หมู่ 7 ตำบลแม่เหียะ อำเภอเมือง จังหวัดเชียงใหม่ 50100

E-mail : sarascmu@hotmail.com

อาชีพ พนักงานมหาวิทยาลัย ตำแหน่ง ศาสตราจารย์
ที่ทำงาน สาขาประวัติศาสตร์ ภาควิชามนุษยศาสตร์
คณะมนุษยศาสตร์ มหาวิทยาลัยเชียงใหม่
เลขที่ 293 ถนนห้วยแก้ว ตำบลสุเทพ
อำเภอเมือง จังหวัดเชียงใหม่ 50200

ประวัติการศึกษา

ระดับการศึกษา	สาขาวิชา	สถาบัน	ปี
ปริญญาตรี	ประวัติศาสตร์	มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ	2519
ปริญญาโท	ประวัติศาสตร์	มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ	2523

ผลงาน ผู้ทรงคุณวุฒิด้านประวัติศาสตร์ล้านนา มีผลงานวิจัยกว่า 15 เรื่อง งานเขียนชิ้นสำคัญ เช่น
ประวัติศาสตร์ล้านนา (พิมพ์ 8 ครั้ง)

History of Lanna (มูลนิธิโตโยต้า ประเทศญี่ปุ่น ให้ทุนแปลเป็นภาษาอังกฤษ)

เวียงกุมกาม : การศึกษาประวัติศาสตร์ชุมชนโบราณในล้านนา. (พิมพ์ 6 ครั้ง)

วัฒนธรรมและการเมืองล้านนา (พิมพ์ 2 ครั้ง)

พื้นเมืองเชียงใหม่ (พิมพ์หนึ่งครั้ง)

พื้นเมืองน่าน (พิมพ์หนึ่งครั้ง)

ทุนวิจัย มูลนิธิโตโยต้า ประเทศไทยป้อน ให้ทุน รวม 4 โครงการ

- ชุมชนโบราณในแอ่งเชียงใหม่-ลำพูน
- History of Lanna
- ประวัติศาสตร์และวรรณกรรมของกลุ่มชาติพันธุ์ไท
- ชุมชนโบราณในแอ่งลำปาง

รางวัล

รางวัลผลงานวิจัย จาก คณะกรรมการวิจัยแห่งชาติ

(จากโครงการวิจัยเรื่อง ชุมชนโบราณในแอ่งเชียงใหม่-ลำพูน) พ.ศ.2543

รางวัล อาจารย์ดีเด่นแห่งชาติ สาขามนุษยศาสตร์และ

ศิลปกรรมศาสตร์ จากที่ประชุมประธานสภาอาจารย์มหาวิทยาลัย

แห่งประเทศไทย (ปอมท.) ประจำปี 2550

ได้รับโปรดเกล้าฯดำรงตำแหน่ง ศาสตราจารย์

พ.ศ.2549

นักวิจัย : ประวัติและผลงานทางวิชาการ

ชื่อ – นามสกุล (ภาษาไทย) นายสุทธิกัญจน์ ทิพย์เกษร

(ภาษาอังกฤษ) Mr.Sutthikan Tipayakesorn

เพศ ชาย

วันเดือนปีเกิด 12 ธันวาคม 2518

ตำแหน่งปัจจุบัน อาจารย์

สถานที่ติดต่อ สาขาวิชาวิทยาศาสตร์ สำนักวิชาการศึกษา คณะศึกษาศาสตร์

มหาวิทยาลัยเชียงใหม่ 239 ถนนห้วยแก้ว ตำบลสุเทพ อำเภอเมือง

จังหวัดเชียงใหม่ 50200

โทรศัพท์/โทรสาร 087-1734503

e-mail address : s_tipson@hotmail.com

ที่อยู่ (ที่บ้าน) 62/1 หมู่ 13 ซอย 6 ตำบลสุเทพ อำเภอเมือง จังหวัดเชียงใหม่ 50200

โทรศัพท์/โทรสาร 087-1734503

เงินเดือนปัจจุบัน 24,611.-

ประวัติการศึกษา (ปริญญาตรี – เอก ; สาขา สถาบัน และปี พ.ศ.)

ปริญญาตรี ศึกษาศาสตรบัณฑิต สาขาวิชาการสอนวิทยาศาสตร์

คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยเชียงใหม่ (2541)

ปริญญาโท ศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาวิทยาศาสตร์ศึกษา

คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยเชียงใหม่ (2545)

ปริญญาเอก ศึกษาศาสตรดุษฎีบัณฑิต สาขาวิชาหลักสูตรและการสอน

คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยเชียงใหม่ (2553)

ผลงานวิจัย

ก. ผลงานวิจัยที่ตีพิมพ์ในวารสารระดับชาติและนานาชาติ

1. การวิเคราะห์องค์ความรู้และจินตนาการทางวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีในนิทาน
คำกลอนเรื่อง ‘พระอภัยมณี’ (วิทยานิพนธ์ระดับปริญญาเอก)

(International Conference on Educational Research 2009, 11 – 12 September

2009, Faculty of Education, Khon Kaen, Thailand, pp. 127)

2. การวิเคราะห์องค์ความรู้และจินตนาการทางวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีในนิทาน
คำกลอนเรื่อง ‘พระอภัยมณี’ (วิทยานิพนธ์ระดับปริญญาเอก)
(บทความวิจัย การประชุมวิชาการ ศึกษาศาสตร์วิจัยครั้งที่ 2, วันที่ 18 มกราคม
2553 คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยนเรศวร จังหวัดพิษณุโลก หน้า 152 – 154)

ข. ผลงานวิจัยที่สามารถนำไปใช้ประโยชน์ได้

1. การประมวลองค์ความรู้ทางวิทยาศาสตร์ในของเล่นพื้นบ้านในจังหวัดเชียงใหม่
และเชียงราย (ผู้วิจัยร่วม งบประมาณแผ่นดิน ปี 2547)
2. การวิเคราะห์องค์ความรู้ทางวิทยาศาสตร์จากศาสตร์การดูวงจ้อย (หัวหน้า
โครงการวิจัย งบประมาณคณะศึกษาศาสตร์ ปี 2549)
3. การสร้างเครื่องมือประเมินสมรรถนะวิชาชีพครูของนักศึกษาคณะศึกษาศาสตร์
มหาวิทยาลัยเชียงใหม่ (ผู้ร่วมวิจัย งบประมาณคณะศึกษาศาสตร์ ปี 2553)
4. การพัฒนากิจกรรมเสริมทักษะกระบวนการทางวิทยาศาสตร์โดยใช้ของเล่น
พื้นบ้านสำหรับนักเรียนช่วงชั้นที่ 1 และ 2 (ผู้วิจัยร่วม : งบประมาณสำนักงาน
คณะกรรมการการวิจัยแห่งชาติ ปี 2552)

ค. ผลงานอื่นๆ เช่น ตำรา บทความ สิทธิบัตร ฯลฯ

1. บทความ “นักศึกษากับการเป็นผู้ช่วยวิจัย : วิถีทางแห่งการเรียนรู้และพัฒนา
นักวิจัยรุ่นใหม่” (วารสารการวิจัยทางการศึกษา ปีที่ 6 ฉบับที่ 1 พ.ศ.2550 หน้า 34
– 39)
2. บทความ “การให้เหตุผลกับความคิด : วิธีการสร้างเสริมผู้เรียนให้เป็นนักวิทย์ที่มี
เหตุผล” (นิตยสาร สสวท. ปีที่ 36 ฉบับที่ 155 กรกฎาคม – สิงหาคม 2551 หน้า 38
– 39)
3. บทความ “นิทานสอนใจสร้างเสริมอุปนิสัยนักวิทยาศาสตร์แก่เด็กประถม”
(นิตยสาร สสวท. ปีที่ 37 ฉบับที่ 159 มีนาคม – เมษายน 2552 หน้า 40 – 41)
4. รายงานการจัดการเรียนการสอนตามแนวคิดจิตตปัญญาศึกษา “การสอนโดยใช้
แนวคิดจิตตปัญญาศึกษากระบวนการวิชา 064424 ดาราศาสตร์สำหรับครู” (คู่มือ
จิตตปัญญาศึกษา จิตตปัญญาศึกษา : ทฤษฎีสู่การปฏิบัติ, โครงการจิตตปัญญา
ศึกษา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยเชียงใหม่, 2553, หน้า 119 – 124)

ง. รางวัลผลงานวิจัยที่เคยได้รับ

จ. สาขาวิชาที่เกี่ยวข้อง (สามารถตอบได้มากกว่า 1)

1. การสอนวิทยาศาสตร์

ฉ. ภาระงานปัจจุบัน

1. งานประจำ

อาจารย์ประจำสาขาวิชาวิทยาศาสตร์ สำนักวิชาการศึกษา คณะศึกษาศาสตร์
มหาวิทยาลัยเชียงใหม่

2. งานวิจัยที่รับผิดชอบในปัจจุบัน

- การศึกษาภูมิปัญญาในการใช้สิ่งมีชีวิตเป็นดัชนีชี้วัดคุณภาพน้ำในเขตลุ่มน้ำปิง
ตอนล่าง (หัวหน้าโครงการวิจัย : งบประมาณแผ่นดิน ปี 2550)

- โครงการวิจัยและพัฒนาเครือข่ายในท้องถิ่นโดยใช้ทุนเครือข่ายในพื้นที่เพื่อ
หนุนเสริมการเรียนรู้รายวิชาประวัติศาสตร์ ในระดับประถมศึกษาชั้นปีที่ 4 – 6
สถานศึกษาในจังหวัดเชียงใหม่ (ผู้ร่วมวิจัย : งบประมาณสำนักงานกองทุน
สนับสนุนงานวิจัย ปี 2553-2554)

- การพัฒนารูปแบบการจัดค่ายวิทยาศาสตร์ที่ใช้แหล่งวิทยาการท้องถิ่นในเขต
ภาคเหนือตอนบนของประเทศไทย (ผู้ร่วมวิจัย : งบประมาณสำนักงาน
คณะกรรมการการวิจัยแห่งชาติ ปี 2553)

